

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

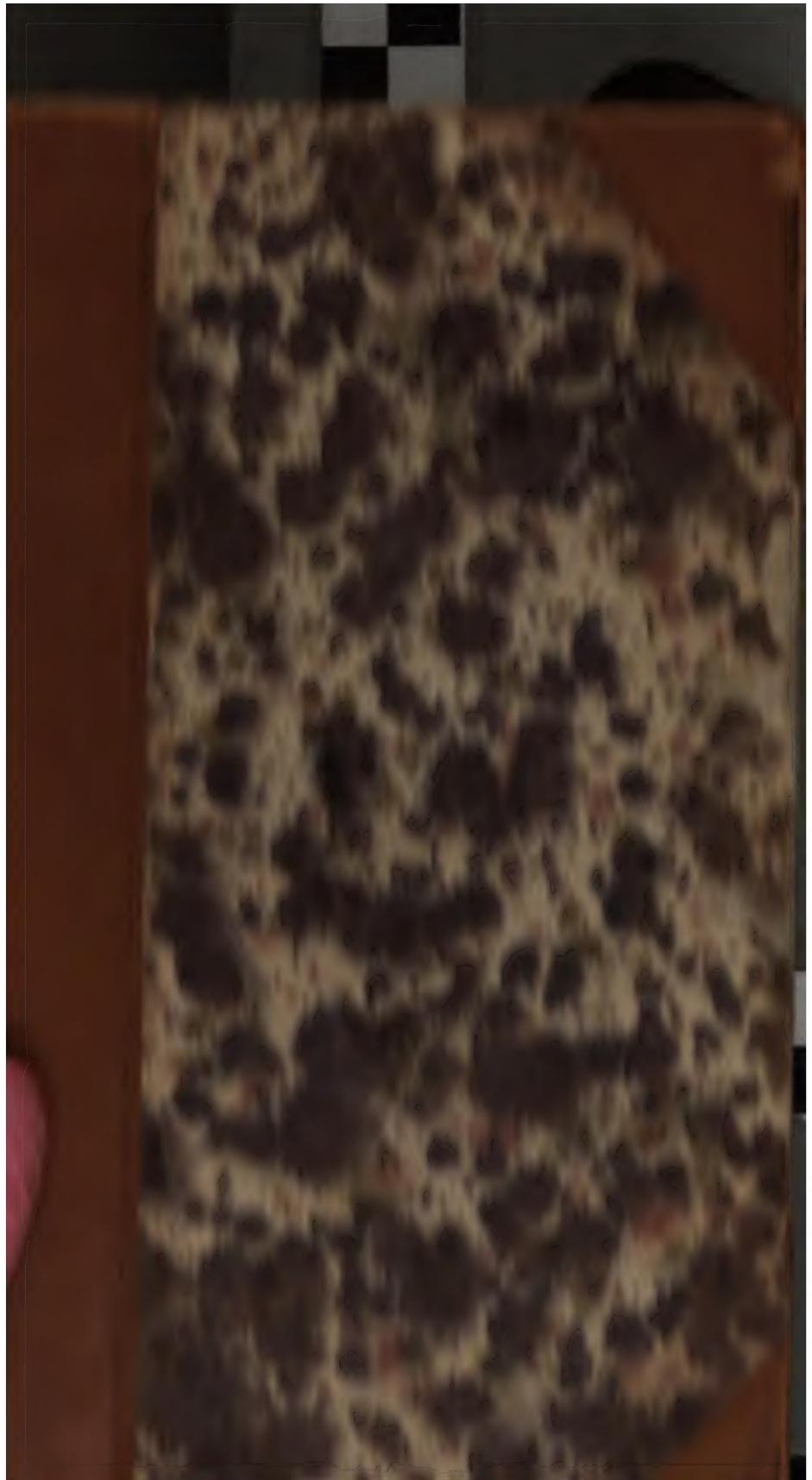
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

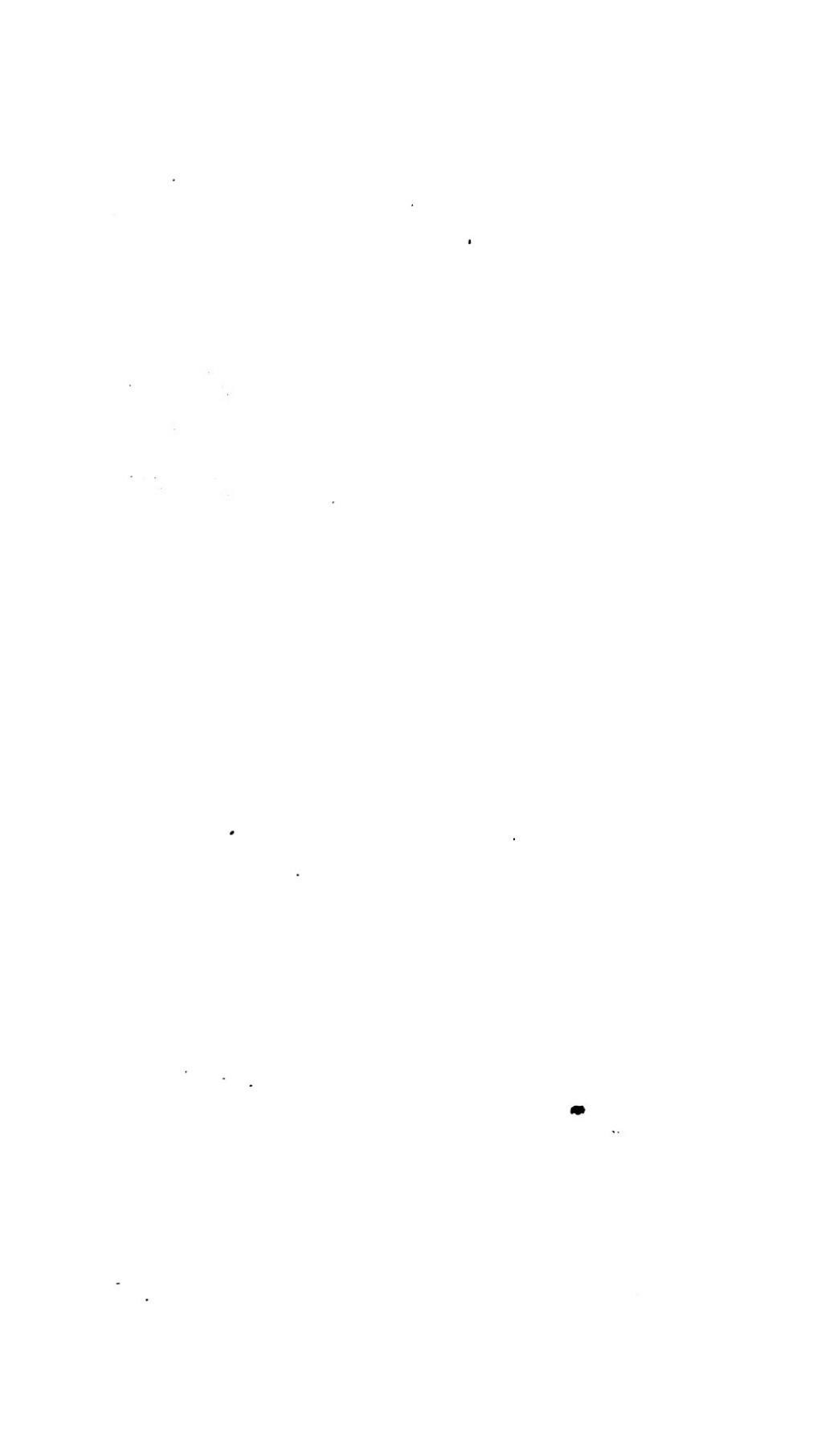

829W

34.

682.

ΕΞΟΦΩΝΤΟΣ
ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ.

XENOPHONTIS

C O M M E N T A R I L

CUM ANNOTATIONIBUS EDIDIT

GUSTAVUS ALBERTUS SAUPPE,
PH. DR. GYMNASI TORGOVANI CORRECTOR.

LIPSIAE
APUD A.D. WIENBRACK
1834.

682.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

78

79

80

81

82

83

84

85

86

87

88

89

90

91

92

93

94

95

96

97

98

99

100

101

102

103

104

105

106

107

108

109

110

111

112

113

114

115

116

117

118

119

120

121

122

123

124

125

126

127

128

129

130

131

132

133

134

135

136

137

138

139

140

141

142

143

144

145

146

147

148

149

150

151

152

153

154

155

156

157

158

159

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

205

206

207

208

209

210

211

212

213

214

215

216

217

218

219

220

221

222

223

224

225

226

227

228

229

230

231

232

233

234

235

236

237

238

239

240

241

242

243

244

245

246

247

248

249

250

251

252

253

254

255

256

257

258

259

260

261

262

263

264

265

266

267

268

269

270

271

272

273

274

275

276

277

278

279

280

281

282

283

284

285

286

287

288

289

290

291

292

293

294

295

296

297

298

299

300

301

302

303

304

305

306

307

308

309

310

311

312

313

314

315

316

317

318

319

320

321

322

323

324

325

326

327

328

329

330

331

332

333

334

335

336

337

338

339

340

341

342

343

344

345

346

347

348

349

350

351

352

353

354

355

356

357

358

359

360

361

362

363

364

365

366

367

368

369

370

371

372

373

374

375

376

377

378

379

380

381

382

383

384

385

386

387

388

389

390

391

392

393

394

395

396

397

398

399

400

401

402

403

404

405

406

407

408

409

410

411

412

413

414

415

416

417

418

419

420

421

422

423

424

425

426

427

428

429

430

431

432

433

434

435

436

437

438

439

440

441

442

443

444

445

446

447

448

449

450

451

452

453

454

455

456

457

458

459

460

461

462

463

464

465

466

467

468

469

470

471

472

473

474

475

476

477

478

479

480

481

482

483

484

485

486

487

488

489

490

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

555

556

557

558

559

560

561

562

563

564

565

566

567

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

670

671

672

673

674

675

676

677

678

679

680

681

682

683

684

685

686

687

688

689

690

691

692

693

694

695

696

697

698

699

700

701

702

703

704

705

706

707

708

709

710

711

712

713

714

715

716

717

718

719

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

720

721

722

723

724

725

726

727

728

729

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

730

731

732

733

734

735

736

737

738

739

740

741

742

743

744

745

746

747

748

749

740

741

742

743

744

745

746

747

748

749

750

751

752

753

754

755

756

757

758

759

750

751

752

753

754

755

756

757

758

759

760

761

762

763

764

765

766

767

768

769

760

761

762

763

764

765

766

767

768

769

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

770

771

772

773

774

775

776

777

778

779

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

780

781

782

783

784

785

786

787

788

789

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

790

791

792

793

794

795

796

797

798

799

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

800

801

802

803

804

805

806

807

808

809

810

811

812

813

814

815

816

817

818

819

810

811

812

813

814

815

816

817

818

819

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

820

821

822

823

824

825

826

827

828

829

830

831

832

833

834

835

836

837

838

839

830

831

832

833

834

835

836

837

838

839

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

840

841

842

843

844

845

846

847

848

849

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

850

851

852

853

854

855

856

857

858

859

860

861

862

863

864

865

866

867

868

869

860

861

862

863

864

865

866

867

868

869

870

871

872

873

874

875

876

877

878

879

870

871

872

873

874

875

876

877

878

879

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

880

881

882

883

884

885

886

887

888

889

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

890

891

892

893

894

895

896

897

898

899

900

901

902

903

904

905

906

907

908

909

900

901

902

903

904

905

906

907

908

909

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

910

911

912

913

914

915

916

917

918

919

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

920

921

922

923

924

925

926

927

928

929

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

930

931

932

933

934

935

936

937

938

939

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

940

941

942

943

944

945

946

947

948

949

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

950

951

952

953

954

955

956

957

958

959

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

960

961

962

963

964

965

966

967

968

969

970

971

972

973

974

975

976

977

978

979

970

971

972

973

974

975

976

977

978

979

980

981

982

983

984

985

986

987

988

989

980

981

982

983

984

985

986

987

988

989

990

991

992

993

994

995

996

997

998

999

990

991

992

993

994

995

996

997

998

999

1000

Quam cum hominibus litterarum graecarum studiosis communicavi Xenophonteorum de Socrate Commentariorum editionem, eam equidem vix ausus essem foras dare, nisi aliunde excitatus ad eam rem animum appulisset. Habuit enim hic quoque libellus sua fata, quae quamvis narrare cuperem, quod inde excusationis aliquid ad me redundare scirem, tamen lectoris otio parcere quam ita iudicium benevolentiam captare malui.

Meae editionis rationem omnem ex scholarum usu, cui destinata est, iudicari velim. In textu exhibendo intra receptae a plerisque scripturae limites, quantum id quidem ex singulorum locorum ratione et natura fieri potuit, me retinui. Verba scriptoris servare et restituere quam vexare et novare malui. Has enim rationes schola postulat. Meas igitur qualescunque conjecturas fere omnes et si quid esset emendationum, silentio praetermittendum esse ratus illud tamen non potui tacere, Fridericum Frankium, Rintelensem, virum doctissimum et studiis meis benevolentissimum, suas mecum communicavisse de aliquot locis conjecturas. Praeter ea, quae ad III, 8, 10 annotata sunt, I, 3, 6 legi suasis ille ταῦτ' ἔφη εἶναι. II, 1, 7 μηδὲ ἀντιποιησαμένους. Plurimis in locis ad pristinam eandemque, ut videbatur, veriorem scripturam redii. Codex Parisinus littera F significari solitus bellus quidem est, ut qui scholarum in usum editionem curat, videri possit eum fere solum atque unum sequi debere. Cavi tamen, ne iusto plus auctoritatis ei tribuerem; ipsae enim illae, quae praestantissimae videntur esse, eius codicis emendationes ita comparatae sunt, ut saepius non tam ipsius Xenophontis quam correctoris cuiusdam manum, doctam illam quidem atque in litteris graecis satis bene versatam, sapere videantur.

Annotationum rationem hanc institui, ut et discipuli iis cognitis bene praeparati ad lectionem publicam accederent et praeceptores in iis invenirent, quae ad iustum interpretationem pertinerent. Cohaerentiam et sententiam singulorum locorum fere nunquam demonstravi, demonstrandam praeceptoribus reliqui, qui quidquid rerum ad linguae rationes grammaticas pertinentium congestum in annotationibus viderint, facile quidem largae editoris manui ignoscunt, moleste autem eum ferunt, qui hoc sibi sumit, ut sententiam locorum, de qua minime illi dubitant, et cuius enarratio inexhaustus interpretationis fons est, fusius demonstrent. Quia omni in re etsi non difficile est, aliqua cum veri specie nec sine magna doctrinae simulatione res antiquas et satis notas novis quibusdam formis exprimere, quae ingeniosae aliquid inventionis speciem praeseferant, sciens tamen omnem doctrinam qualiscunque ostentationem a discipulorum institutione longe alienam esse satius duxi probatis ducibus tui; atque eo quidem potissimum, cuius expositio planissima esset intellectuque facillima. Ea quae leviora essent et quae quisque facile in libris suis grammaticis explicata videret, neque explicavi equidem neque indicavi. Neque vero iusto largior visus mihi sum in comparandis locis similibus: qua in re medium excedere tam facile quam captiosum est. Equidem id potissimum egi, ut ex ipsius Xénophontis vel Commentarii vel libris reliquis locos eos componerem, qui et ad cuiusque loci interpretationem et ad cognoscendam dicendi consuetudinem Xénophonteam facere aliquid possent. Raro autem sola grammaticorum appellatione acquievi. Nam quemadmodum in lectionibus publicis parum recte agunt, qui ubi locus ad eam rem aptus videtur esse, discipulos suos grammaticam conferre vel etiam coram legere iubent ac deinde quasi re bene gesta in lectione pergunt: ita quibus id scribentibus ubique sufficit, nescire videnter, quid scholis conveniat. In interrogationibus ponendis parcior fui; facile est enim in-

terrogare; neque id feci nisi ubi locus ad discipulos de re quadam admonendos esset idoneus haberentque interrogations in iis, quae adiecta sunt, respondendi subsidia. Denique in demonstrando meae doctrinae fonte diligens fui, neque ab ea consuetudine recessi, nisi ubi quid afferrem, quod facile quisque vel diceret vel dictum videret. Adeoque aliquoties prioribus auctoribus sua reddidi. Ubi vero ab editorum reliquorum sententia recedendum esset, id non feci sine verecundia ea, quae et illorum meritis et discipulorum rationibus deberi videretur.

Interpunctionem feci eam, quae neque graecae linguae ingenio repugnaret et scholarum usui accommodata esset.

Eram quidem de vita et scriptis Xénophontis introductionis loco copiosius expositurus. Sed quum viderem eius disputationis materiam nimium accresuisse neque alteram eius partem posse sine alterius enarratione absoluvi, satius duxi eam omnem rem singulari libro iudicio hominum harum rerum studiosorum proponere, aquiescens hic Xenophontis vita e Diogene Laërtio descripta et brevi de Commentariis deque philosophia in iis tradita notatione et expositione, cuius eam futuram esse utilitatem existimabam, ut et discipuli ea cognita singularum disputationum mutuam rationem et cohaerentiam faciliter perspicerent et praceptoribus ipsum interpretationis negotium aliquo modo sublevaretur.

Curavi quidem ipse, ut verba et scriptoris et mea quam accuratissime exscriberentur typis; sed quae tamen relicta me invito viderem vitia, saltem hic correcta volui.

p. 14. v. 28. leg. ἀν	
— 44. — 25. — γεγένηται	
— 45. — 47. — ἦν	
— 46. — 18. — Σὺ	
— 75. — 17. — ἔστιν	
— 100. — 29. — sequente	
— 109. — 38. — αὐτῶν	
— 204. — 33. — ἄλλος	

V I T A
X E N O P H O N T I S
E DIOGENE LAERTIO.

---

1. Ξενοφῶν Γρύλλου μὲν ἦν νίδος, Ἀθηναῖος, τῶν δήμων Ἐρχιεύς· αἰδήμων δὲ καὶ εὐειδέστατος εἰς ὑπερβολὴν.

2. Τούτῳ ἐν στενωπῷ φασιν ἀπαντῆσαι τα Σωκράτην διατεῖναι τὴν βακτηρίαν καὶ κωλύειν παριέται, πυνθανόμενον, ποῦ πιπρόσκοιτο τῶν προσφερομένων ἔκαστον· ἀποκριναμένον δὲ πάλιν πυνθέσθαι, Ποῦ δὲ καλὸν καγάθοι γίνονται ἀνθρώποι; ἀπορήσατος δέ, "Ἐπον τούτον, φάναι, καὶ μάγθανε. Καὶ τὸντεῦθεν ἀκροστής Σωκράτους ἦν.

3. Καὶ πρῶτος ὑπόσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα εἰς ἀνθρώπους ἡγαγεν, ἀπομημονεύματα ἐπιγράψας. Άλλὰ καὶ ιστορίαν φιλοσόφων πρώτος ἔγραψε.

4. Καὶ αὐτὸν φησιν Αριστιππος ἐν τετάρτῳ περὶ παλαιᾶς τρυφῆς ἔρασθηραι Κλεινίου· πρὸς δὲν καὶ ταῦτα εἰπεῖν· Νῦν γάρ ἔγω Κλεινίαν ἥβιον μὲν θεῶμαι ἢ ταῦλλα πάντα [τὰ] ἐν ἀνθρώποις καλά· τυφλὸς δὲ τῶν διλλων πάντων δεξαίμην ἢν ἡ Κλεινίου ἐνὸς ὄντος γενέσθαι· ὕχθομαι δὲ καὶ νυκτὶ καὶ ὅπνῳ, δτι ἐκεῖνον οὐχ ὁρῶ· ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλιῷ τὴν μεγίστην χάριν οἴδα, ὅτι μοι Κλεινίαν ἀγαφαίνορσι.

5. Κύρῳ δὲ φίλος ἐγένετο τοῦτον τὸν τρόπον. Ἡν αὐτῷ συνήθης, Πρόδειρος ὄνομα, γένος Βοιώτιος, μαθητὴς μὲν Γοργίου τοῦ Λεοντίνου, φίλος δὲ Κόρῳ. Οὗτος ἐν Σάρδεσι διατρίβων παρὰ τῷ Κύρῳ ἔπειμψεν εἰς Ἀθή-

νας ἐπιστολὴν Ξενοφῶντι, καὶ λῶν αὐτὸν, ἵνα γένηται Κύρῳ φίλος. Ὁ δὲ τὴν ἐπιστολὴν δεικνύει Σωκράτει, καὶ σύμβοντον ἥρεῖτο. Καὶ δὲ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Δελφοὺς, χρησόμενον τῷ θεῷ. Πειθεῖται Ξενοφῶν· ἡκει παρὰ τὸν θεόν· πυνθάνεται οὐχὶ εἰ κρήτη ἀπιέναι πρὸς Κῦρον, ἀλλ᾽ δπως· ἐφ' ϕ καὶ Σωκράτης αὐτὸν ἤτιαστο μέν, συνεθούλευσε δὲ ἔξελθεῖν. Καὶ δὲ γίνεται παρὰ Κύρῳ, καὶ τοῦ Προξένου φίλος οὐκ ἥττον ἢν αὐτῷ. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα τὰ κατὰ τὴν ἀνάβασιν γενόμενα καὶ τὴν κάθοδον ἱκανῶς αὐτὸς ἡμῖν διηγεῖται.

6. Ἐχθρῶς δὲ διέκειτο πρὸς Μέρωνα τὸν Φαρσάλιον περὶ τὸν χρόνον τῆς ἀνάβασεως, τὸν ξεναγόν· ὅτε καὶ λοιδορῶν αὐτὸν φησιν αὐτοῦ μελῖσσῃ κεχρῆσθαι παυδικοῖς. Ἀλλὰ καὶ Ἀπολλωνίδῃ τινὶ ὀνειδίζει τετρῆσθαι τὰ ἀτα.

7. Μετὰ δὲ τὴν τε ἀνάβασιν καὶ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ συμφορὰς καὶ τὰς παρασπονθήσεις τὰς Σενέδον, τοῦ τῶν Όδρουσῶν βασιλέως, ἡκει εἰς Λασίαν πρὸς Ἀγησίλαον, τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα, μισθοῦ τοὺς Κύρου στρατιώτας αὐτεψ παρασκῶν· φίλος τε ἢν εἰς ὑπερβολήν. Παρ᾽ δὲ καὶ ρὸν ἐπὶ Λακωνισμῷ φυγὴν ὑπὸ Ἀθηναίων κατεγνώσθη. Γενόμενος δὲ ἐν Ἐφέσῳ, καὶ χρυσίον ἔχων, τὸ μὲν ἡμίσυν Μεγαρίζῳ δίδωσι, τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεῖ, φυλάττειν, ἔως ἂν ἐπανέλθῃ· εἰ δὲ μή, ἀγαλμα ποιησάμενον ἀναθεῖναι τῇ θεῷ· τοῦ δὲ ἡμίσεος ἐπεμψεν εἰς Δελφοὺς ἀναθήματα. Ξενεῦθεν ἥλθεν μετὰ Ἀγησίλαου εἰς τὴν Ἑλλάδα, κεκλημένον εἰς τὸν πρὸς Θηβαίους πόλεμον· καὶ αὐτῷ προξενίαν ἔδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι.

8. Ξενεῦθεν ἐάσσει τὸν Ἀγῆσίλαον ἡκει εἰς Σκιλλοῦτα, χωρίον τῆς Ἡλείας, ὅλιγον τῆς πόλεως ἀπέχον. Εἶπετο δὲ τὸντῷ καὶ γόνιαν, ὄνομα Φιλησία, καθά φησι Ἀηιτήριος δὲ Μάγηνης, καὶ δύο υἱεῖς Γρύλλος καὶ Λιόδωρος; ὡς φησι Λειαρχος ἐν τῷ πρὸς Ξενοφῶντα διοστασίου, ἀλλὰ διόσκουρος ἐπεκαλοῦτο. Ἀφικομέ-

τοι μὲν δὲ τοῦ Μεγαβύζου κατὰ πρόφασιν τῆς πανηγύρεως, κομισάμενος τὰ χρήματα χωρίον ἀπρίατα, καὶ καθιέρωσε τῇ θεῷ, δὲ οὐ ποταμὸς ἔδει Σελιγοῦς, διμώνυμος τῷ ἐν Ἐφέσῳ. Τούτεινθεν διετέλει κυνηγετῶν, καὶ τοὺς φίλους ἔστιν, καὶ τὰς ἱστορίας συγγράψων. Φησὶ δὲ ὁ Διέναρχος, ὅτι καὶ οἰκίαν καὶ ἄγρον αὐτῷ ἔδοσσαν Λακεδαιμόνιαι. Ἀλλὰ καὶ Φιλοπίδαν τὸν Σπαρτιάτην φασὶν αὐτῷ πέμψαι αὐτόθι διαρρέαν ἀνδράτοδα αἰχμάλωτα ἐκ Αρρένου, καὶ τὸν διαθέσθαι αὐτῷ, ὡς ἐβούλετο, Ἡλείους τε στρατευσαμένους εἰς τὸν Σκιλλοῦντα καὶ βραδυνάντας Λακεδαιμονίων ἔξελειν τὸ χωρίον.

9. "Οτε καὶ τοὺς νίκας αὐτοῦ εἰς Λέπρεον ὑπεξελθεῖν μετ' ὀλίγων οἰκετῶν, καὶ αὐτὸν Εεναφῶντα εἰς τὴν Ἡλιν πρότερον, εἰτα καὶ εἰς Λέπρεον πρὸς τοὺς παῖδας, κακεῖθεν σὺν αὐτοῖς εἰς Κόρινθον διασωθῆναι, καὶ αὐτόθι κατοικῆσαι.

10. Ἐν τούτῳ δὲ ψηφισαμένων Ἀθηναίων βοηθεῖν Δακεδαιμονίοις, ἐπεμψε τοὺς παῖδας εἰς τὰς Ἀθήνας στρατευσαμένους ὑπὲρ τῶν Λακεδαιμονίων. Καὶ γὰρ ἐπεπαιδευτὸς ἐν τῇ Σπάρτῃ, καθά φησι Διοκλῆς ἐν τοῖς βίοις τῶν φιλοσόφων. Ὁ μὲν οὖν Διόδωρος, οὐδὲν ἐπιφαγὲς πράξας, ἐκ τῆς μάχης ἀνασώζεται· καὶ αὐτῷ υἱὸς ὁμώνυμος γίνεται τάξελφῳ. Ὁ δὲ Γρύλλος, τεταγμένος κατὰ τοὺς ἵππεας· ἦν δὲ ἡ μάχη περὶ Μαρτίνειαν· ἴσχυρῶς ἀγωνισάμενος ἐτελεύτησεν, ὡς φησιν Ἐφοροφος ἐν τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκοστῇ, Κηφισιδώρου μὲν ἵππαρχοῦντος, Ἡγησίλεω δὲ στρατηγῶντος. Ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ Ἐπαμινάνδας ἐπεισε. Τηγικαῦτα δὴ καὶ τὸν Εεναφῶντά φασι θύειν ἐστεμμένον· ἀπαγγελθέντος δὲ αὐτῷ τοῦ θανάτου ἀποστεφανώσασθαι· ἐπειτα μαθόντα, ὅτι γενικάλις, πάλιν ἐπιτιθέσατ τὸν πτέφανον. Ἐνιοι δὲ οὐδὲ διαφρόσυοι φασιν αὐτόν· Ἀλλὰ γάρ, εἰπεῖν, ἥδειν θητὸν γεγενηκώς. Φησὶ δὲ Ἀριστοκέλης, δὲ τι δύκαμια καὶ ἐπιτάφιον Γρύλλου μυρίον δύοις συνέγραψαν, τὸ μέτ-

ρος καὶ τῷ πατρὶ χαρίζομενοι. Ἀλλὰ καὶ Ἐφιππος ἐν τῷ περὶ Θεοφράστου καὶ Ἰσοχράτην φησὶ Φεύλλου ἐγκώμιον γεγραφέναι. Τίμων δὲ ἐπισκόπετε αὐτὸν ἐν τούτοις.

Ἀσθενική τε λόγων δρᾶς η τριάς, η ἔτι πόρσω,
Οἶος Εἰωφόρων, ηδὲ Αἰσχίους οὐκ ἐτιπειμῆς
Γράψαι.

11. Καὶ δὲ μὲν βίος αὐτῷ τοιόδε. Ἡκμαζε δὲ κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς τετάρτης καὶ ἐπεντυχοστῆς Ὁλυμπιάδος, καὶ ἀναβέβηκε σὺν Κύρῳ ἐπὶ δροχοντος Σενανέτου, ἐνὶ προτερέφω ἔτει τῆς Σωκράτους τελευτῆς. Κατέστρεψε δέ, καθάρι φησὶ Στησικλείδης δὲ Ἀθηναῖος ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων καὶ Ὁλυμπιονικῶν ἀναγραφῇ, ἔτει πρώτῳ τῆς πέμπτης καὶ ἐκατοστῆς Ὁλυμπιάδος, ἐπὶ δροχοντος Καλλιδημίδου, ἐφ' οὗ καὶ Φίλιππος δὲ Ἀμύντου Μακεδόνων ἥρξε. Τέθηκε δὲ ἐν Κορίνθῳ, ὡς φησὶ Δημήτριος δὲ Μάγνης, ἡδη δηλαδὴ γηραιὸς ἵκανως.

12. Άνηρ τά τε ἄλλα γεγονὼς ἀγαθός, καὶ δὴ καὶ φίλιππος, καὶ φιλοκύνηγος, καὶ τακτικός, ὡς ἐκ τῶν συγγραμμάτων δῆλος· εὐσεβής τε καὶ φιλοθύτης, καὶ ἴερεῖα διαγνῶναι ἵκανός, καὶ Σωκράτη ζηλώσας ἀφιβῶν.

13. Συνέγραψε δὲ βιβλία πρὸς τὰ τετταράκοντα, ἄλλων ἄλλως διαιρούντων· τὴν τε ἀνάβασιν, ἡς κατὰ βιβλίον μὲν ἐποίησε προοίμιον, δῆλης δὲ οὖν· καὶ Κύρου παιδείαν, καὶ Ἑλληνικά, καὶ ἀπομνημονεύματα· συμπόσιόν τε, καὶ οἰκονομικόν, καὶ περὶ ἱππικῆς, καὶ κυνηγετικόν, καὶ ἱππαρχικόν, ἀπολογίαν τε Σωκράτους, καὶ περὶ πόρων, καὶ Ἰέρωνα· ἡ τυφανικόν, Ἀγησίλαον τε, καὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων πολιτείαν, ἦν φησιν οὐκ εἶναι Ενοφῶντος δὲ Μάγνης Δημήτριος. Λέγεται δὲ τι καὶ τὰ Θουκυδίδου βιβλία λανθάνοντα, ὑφελέσθαι δυνάμενος, αὐτὸς εἰς δόξαν ἥγαγεν.

14. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ Ἀττικὴ μοῦσα γλυκύτητι τῆς ἐρμηνείας· ὅθεν καὶ πρὸς ἄλλήλους ζηλοτύπως εἶχον

x VITA XENOPHONTIS E DIOGENE LAERTIO

αὐτὸς τε καὶ Πλάτων, ὡς ἐν τῷ περὶ Πλάτωνος λέξομεν. Ἔστι δὲ καὶ εἰς τοῦτον ἡμῶν ἐπιγράμματα τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον.

Οὐ μόνον δὲ Πέρσας ἀνέβη Ξενοφῶν διὰ Κῦρου,
Ἄλλος ἄνοδον ζητῶν ἐς Λιδὸς ἤτις δγοι.

Παιδείης γὰρ ἦν Ἑλληνικὰ πράγματα δειξας,
Ως καλὸν ἡ σοφίη μνήσατο Σωκράτεος.

Ἄλλο, ὡς ἐτελεύτα·

Εἰ καὶ σέ, Ξενοφῶν, Κραναοῦ Κέκροπός τε πολῖται
Φεύγειν κατέγνων, τοῦ φίλου χάριν Κύρου.

Ἄλλα Κόρινθος ἐδεκτο φιλόξενος, ἢ σὺ φιληθῶν
Οὔτες ἀρέσκη, κεῖθι καὶ μένειν ἔγνως.

15. Εὗρον δὲ ἀλλαχόθι, ἀκμάσαι αὐτὸν περὶ τὴν
ἐννάτην καὶ δύδοικοστὴν Ὁλυμπιάδα σὺν τοῖς ἄλλοις
Σωκρατικοῖς· καὶ Ἰστρος φησὶν αὐτὸν φυγεῖν κατὰ ψή-
φισμα Εὐβούλου, καὶ κατελθεῖν κατὰ ψήφισμα τοῦ
αὐτοῦ.

16. Γεγόνασι δὲ Ξενοφῶντες ἐπτά· πρῶτος αὐτὸς
οὗτος· δεύτερος Ἀθηναῖος, ἀδελφὸς Πυθοστράτου, τοῦ
τὴν Θησηΐδα πεποιηκότος, γεγραφὼς ἄλλα τε καὶ βίον
Ἐπαμινώνδον καὶ Πελοπίδον· τρίτος ἱατρὸς Κῦρος· τέ-
ταρτος ἴστορίαν Ἀντιβαῖκην γεγραφώς· πέμπτος μυθώδη
τερατείαν πεπραγματευμένος· ἕκτος Πάριος, ἀγαλμα-
τοποιός· ἑβδομοὶς κωμῳδίας ἀρχαίας ποιητής.

DE COMMENTARIIS XENOPHONTEIS

BREVIS DISPUTATIO.

De *título* ambigitur. *Ἀπομνημόνευμα* quum sit narratio rerum memorabilium ex memoria facta, sunt qui *ἀπομνήματα* hos libros dictos malint, quo nomine simul significetur ratio; qua conscripti esse videantur. Atque eo nomine usus est Moeris Atticista s. v. *ἐπιτηδείους*, et qui codicem Parisinum F scripsit. V. Gail, Oeuvres complètes de Xénophon T. VII. p. 501. Auctar. Xenoph. p. 402. Verum qui hoc nomen in usitatoris illius locum succedere voluerant, non magno cum discrimine utrumque vocabulum iam antiquitus dici coepit esse oblii sunt. Commentarios Iulianos Strabo IV, p. 177 *ἀπομνήματα*, qui eos libros in graecum sermonem convertit, Maximus, ut videtur, Planudes, *ἀπομνημονεύματα* dicit. Sed hos commentarios dictorum atque factorum Socratis, quos interpretatur A. Gellius N. A. XIV, 3, qui primus dixit *Memorabilia*, parum apte dixit. Quare commodiore Commentariorum nomine uti cooperunt.

Cohaeret autem haec disputationis pars cum ea, quae de *caussa et ratione* agit, *qua Commentarios conscriptos esse probabile sit*. Socrates quum post mortem potissimum nobis

xii DE COMMENTARIIS XENOPHONTEIS

litari coepisset, Xenophon tam varia ac diversa de magistro dilectissimo in vulgus emanare vidit iudicia tamque discrepantes a vero de illius sermonibus dictisque ferri narrationes, ut ipse sibi pro viribus ad laudationem viri honestissimi conferre aliquid debere videretur. Qua in re errare videntur si qui putant Xenophontem; quotiescumque Socrates habuisse colloquia, omnia fideli calamo consignavisse, ubi plus otii contigisset Musisve placuisse, dispersa in unum redacturum, et amplius elaboraturum. Quamquam illud quidem concedi facile potest, Xenophontem scidas quasdam habuisse, quibus primas rei tractandas lineas consignaret et quibus in conscribendo libro suo uteretur, ut fere eadem ratione in ea re versatus sit atque de se narrat Euclides apud Platonem Theaet. 142 e. Ἐγραψάμην — τότε εὐθὺς οἶκαστ' ἔλεθῶν ὑπομνήματα, ὃστερον δὲ κατὰ σχολὴν ἀναμιμνησκόμενος ἔγραφον. Quae si recte reputaveris, de *indole* et *ingenio* Commentariorum non amplius haesitabis. Ex hac quidem ratione facilime explicari posse videtur indoles libri, qui neque iustum habet orationis et singularum disputationum decursum, et cuius partes singulae tam diversa ratione sunt compositae, ut altera alteram longe superare, illa bene, emendate, eleganter perpolita, haec manca et hiulca oratione conscripta esse, scriptor crimine negligentiae vix posse absolvi videatur. Quapropter facile eo deducare, ut in nonnullis capitibus, quarti potissimum libri, eiusmodi ἐπομνήματα habere tibi videare, qualia historicum contexere iubet Lucianus in libello, Quomodo historiam conscribi oporteat, c. 48., primum dico commentarium et corpus decoro et membrorum distinctione destitutum. Vid. C. Fr. Hermann. p. 286. Verum in omni ea re dijudicanda meminisse attinet, Xenophontem, quae eius esset religio, ita sibi satisfecisse, si quo modo habita a Socrate colloquia recordaretur, eum in conscribendo libro retineret, ita quidem fidelissimam magistri imaginem a se depingi ratum. Ac solet ea narrare, quae ipse audivit. Vid. I,

2, 53. 3, 1 τούτων δὴ γράψω ὅποσα ἄν διαμημονεύσω.
 4, 2. II, 4, 1. 5, 1. IV, 3, 2 ἄλλος μὲν οὖν αὐτῷ πρὸς
 ἄλλους οὕτως ὀμιλοῦντι πάραγένεμοι διηγοῦντο· ἐγώ δέ,
 διε πρὸς Εὐθύδημον τοιάδε διελέγοτο, παρεγενόμην. Ad haec
 usus est aliis testimoniis oculatorum eorundemque certorum homi-
 num narrationibus. Quae quum ita sint, de *consilio*, quo con-
 scripti videantur Commentarii esse, dubitatio esse nequit. Ver-
 santur enim omnes iti defendendō Socrate, ita quidem ut ipsae
 accusatorum criminationes primis duobus capitibus redarguan-
 tur, reliquis omnibus Socratem amicis suis et exemplo vitæ
 honestæ et disciplina oris plurimum profuisse (I, 3, 1),
 ipsumque optimum felicissimumque virum fuisse (IV, 8, 11)
 demonstretur.

De *tempore*, quo Xenophon Commentarios hos conscri-
 psisse putandus sit, difficilior iudicatio est. Esse autem non
 solum Commentarios, sed illos etiam libros, qui eundem finem
 apologeticum persequuntur, Oeconomicum et Convivium, eo
 tempore conscriptos a Xenophontē, quo Socrates iam esset
 supplieio affectus, ipsorum librorum ratio et indeoles satīs lu-
 cidente ostendit. Iam vero quum quo tempore Xenophon
 Cyri castra sequutus in Asia abesset, Socrates interfectus
 sit, Commentarios certe post annum Ol. 95, 1. a. Chr. 399,
 quo Socrates mortuus est quoque Xenophon in Mysiam rever-
 tit, compositos esse appetet. Illud vero ambignum est utrum
 Xenophon eos tribus illis annis, qui a Socratis inde morte
 usque ad Agesilai adventum in Asia praeterierunt, quae sententia
 est Delbrückii (Vindic. Xenoph. p. 59), an postquam
 cum Agesilao Ol. 96, 2. a. Chr. 394. rediit, et Scillunte
 quidem, quo non multo post pugniam ad Coronam commis-
 sam se contulisse videtur, conscriperit. Saltēm accurasier
 temporis, quo Commentarios conscriptos esse probabile sit,
 significatio ex ipso libro praeteritorum tantum temporum me-
 moriam recolente non videtur extricari posse.

Restat, ut de *philosophia Socratica* in his Commentariis

xiv DE COMMENTARIIS XENOPHONTEIS

tradita paucis exponam. Philosophi, qui ante Socratis tempora atque ipsius Socratis aetate extiterunt, quum inanibus quibusdam inutilibusque quaestionibus implicarentur atque in iis mirifice sibi placerent, Socrates, ingruente in dies morum pravitate, quae tantum aberat ut illorum hominum disciplinis exagitaretur et corrigeretur, ut mirum in modum adiuvaretur, de civibus suis philosophia de coelo vocata traditaque doctrina ad vitae usus et rationes accommodatiore optime mereri studuit. Cuius quidem viri doctrinam moralem, quae in his Commentariis enarratur, ducem maxime sequutus Disserendum (De philosophia morali in Xenophontis de Socrate commentariis tradita), servatis ipsis huius viri verbis, non neglectis tamen reliquorum eius rei arbitrorum sententiis, etiam recentiorum, ut Brandisii, H. Ritteri, C. Fr. Hermanni, hic brevi notatione concinnare conatus sum.

Triplex est quaestio philosophiae moralis, de summo bono, de virtute, de officiis. Missis autem ceterorum philosophorum disputationibus commentitiis Socrates bene vivendi rationem exploraturus hoc potissimum agit, ut quid utile sit, quaerat et demonstret. Utile illud esse dicit, quod ad vitam domesticam et civilem feliciter degendam pertineat. Illud (*ἀφέλιμον, χρήσιμον, λατιτελές*) verum bonum esse; utile autem per se nihil esse, sed adesse debere, quo referatur, cui sit utile. III, 8, 3. IV, 6, 8. Quam quidem utilitatem ut nanciscare, agendo opus est, I, 2, 57. III, 9, 14: distinguuntur *τυχή* et *πρᾶξις*, *εἰντυχία* et *εὐπράξία*, bona fortuito accepta et virtute parta. Inde efficitur *summum bonum*, quod nihil aliud est quam felicitas opera et labore parla, omnibus utilitatibus ad vitam bene beateque agendam conspirantibus. IV, 2, 34. Ut bonum, ita etiam pulchrum non differt ab utili; pulchrumque est aliquid ratione eius, ad quod utile est. III, 8, 7. IV, 6, 9. Constat autem illa felicitas singulis bonis, virtute vel singulis virtutibus, officiorum observatione.

1. *Singula bona* sunt a) valetudo et robur corporis. Faciunt enim ad summum bonum, vitae felicitatem. III, 12, 4. Accedit corporis pulchritudo. b) Mentis vigor facultatumque omnium sanitas. III, 12, 6. c) Disciplinae studiis hominum inventae et excultae variosque usus habentes, si vitae quotidianaे inserviunt. Laudatur omne studium, quod ponitur in rebus necessariis et facilibus; vituperatur, quod in obscuris et difficilibus versatur. Quae remotiora sunt ab hominum oculis, omnino non sunt investiganda. Primaria disciplina est philosophia sive ars apte commodeque disserendi de bono, utili, pulchro ceterisque rebus ad vitam recte instituendam necessariis. IV, 5, 12. Accedunt arithmeticā, geometriā, astronomiā, aliae. IV, 7, 2. 4. 8. d) Artes elegantiores, ut pictura et statuaria, quae et ipsae ad utilitatis rationes revocandae sunt. III, 10. e) Amicitia. II, 4, 5, sqq. cuius laus omnis eo, redit, quod amicorum ope et consilio sublevemur, pericula et damna propulsemus, utilitates adipiscamur. Docetur, quales amici esse debeant, et quomodo sint conciliandi, II, 6. 10. qui homines ad amicitiam inutiles sint, II, 6, 1—4. 19. III, 9, 8. f) Prosper rei familiaris status et propinquī bene convenientes. Oecon. II, 9 de divitiis honeste parandis et augendis agitur. Nec talia improbanda, si recte quaeras et utaris. De amore, qui debet esse inter consanguineos, v. Comment. II, 3, 19. IV, 4, 4. Quae quum propter utilitatem laudentur, non sit idem loco praeclaro, qui de matris amore agit, II, 2. g) Societas civilis, sine qua nulla est utilitatis perceptio neque magna felicitas. Unde videndum est, ut quantum sit in nobis, rempublicam augeamus atque ita cum felicitate communi nostrae ipsorum felicitati prospiciamus. III, 7, 9. Huc pertinet etiam bona civium de nobis existimatio. II, 1, 19.

2. Ut vero illam tibi compares felicitatem, opus est *virtute*, quae est scientia quaedam docerique propterea potest. Quia ut accuratiorem imaginem exhiberent, plures eius par-

xvi · DE COMMENTARIIS XENOPHONTEIS

tes fecerunt philosophi primarias. a) Temperantiam Socrates dicit fundamentum virtutis esse. I, 5, 4. Haec est enim quae cupiditates maxime cibi, potus, veneris, somni pravas cohibet. Quae mala ex intemperantia nascantur, v. I, 5. IV, 5. quae bona et gaudia ex temperantia, I, 5. IV, 5, 9. b) Fortitudo. Quis non sit fortis, quis sit fortis, v. IV, 6, 10. 11. c) Iustitia, quae in servandis legibus cernitur quaeque et ipsa ad utilitatis rationes exigitur. IV, 4, 12. Unde *τόμημα* et *δίκαιον* idem. Duplex legitim genus, 18. 19. Poenae propositae certissimae, IV, 4, 21 sqq. Ex legum observatione nascitur etiam concordia. IV, 4, 16. d) Sapientia. Sapiens is est, qui accurate novit, quid utile sit, quid non, et illud in omnibus sequitur, hoc autem fugit. I, 1, 16. Non potest igitur sapiens facere, quod scientiae suae contrarium sit. I, 2, 19. III, 9, 4. IV, 6, 6. 11. Verà scientia a falsa discernitur IV, 2, 33, illa in cognitione sti posita esse dicitur IV, 2, 26. pertinere ad id, quod bonum est, 22. 31 sqq. IV, 5, 2 sqq. 11. Unde sapientia est i. q. *σωφροσύνη*, quae fere est universa virtus. III, 9, 4. 5. complectiturque reliquias virtutes, illas tres, quae sunt nominatae.

2. *Officiorum* suprema lex haec est, ut semper sequaris id, quod maxime utile esse videatur. Hinc non facies fursum, nec lites et iurgia quaeres. Hinc te fortiter oppones hostibus et inimicis. III, 4, 11. Hinc hostes vincendi, III, 2, 1. adeoque mendaciis fallendi, II, 4, 36. IV, 2, 14. Hinc quam paucissima expetenda sunt, quia quo plura desideramus vitae subsidia, eo maior est numerus eorum, quae nocere possunt. I, 6, 10. Omnia autem officiorum rationes quum ex variis vitae casibus atque ex utilis et periculosi discrimine pendeant, divino auxilio opus est: Non sunt quidem res divinae cognoscendae, quod ea cognitio facultatem humanam longe superat. Esse autem deum mundi creatorem et rectorem, ipsius mundi contemplatio lucidente docet. Est is

deus unus ac solus, I, 4, 17. IV, 3, 2. 13. Atque qui deus vires nobis dedit ad bene beateque vivendum, idem curat et providet, ut eum finem attingamus. I, 4. IV, 3. Dedit illé animam, I, 4, 13. rationem tribuens docuit, quid utile sit, quid non, IV, 3, 11, et adhuc docet signis et portentis, IV, 3, 12. 7, 10. Quare pietatis, qua deus colatur, primaria lex est, quamquam ne illa quidem ab omni utilitatis ratione libera. II, 1, 28. 4, 6. 10. IV, 3, 14. 17. 4, 19. Denique in loco, qui est II, 1, 28, quasi sumam doctrinac Socraticae moralis habes.

Fuit haec, quam descriptimus, philosophia Socratis moralis utilitatis rationibus nimis coarctata. Bonum quidem nonnunquam finis agendi est. I, 6, 10. sed ad id, quod utile est, tanquam summum finem, usque recurrirnr. III, 8, 5 sqq. IV, 4, 20 sqq. 24. IV, 5, 9. 6, 8. 9. Ad illas autem utilitatis rationes quum omnia revocentur, summarum artium optimarumque rerum vis et dignitas mirifice spernitur et abiliicitur. Artium elegantiorum opera domos ornare negantur, III, 8, 10. Amicitiae summa virtus in utilitate ponitur, II, 4, 5 sqq. Meliora subinde effulgent, ut quae II, 2 de amore matris leguntur. — De virtutibus pene idem iudicandum est. Commune est et ad omnes homines pertinens studium felicitatis, ad quam quod sola ducat scientia, inscitiam non minus extra voluntatem hominis positam esse Socrates dicit quam iniuriam. Errorum autem omnem et scientiae simulationem tollendi studium tanquam principium philosophiae ponit. Quod si mirum videtur, virtutes ex fonte scientiae repeti, non esse ex Socratis sententia veram scientiam meminerimus, nisi quae re vera se exhibeat et comprobet. Quare sapientiam vel scientiam quandam ethicam vitae moralis fundamentum ponit, virtutes scientiae partes dicens, unde virtutem cognovisse et exercere idem esse, neque eam exercere videri debere nisi qui recte eam perspexerit. Bonum quemque esse, quatenus sapiat; malum, quatenus ignoret; bonum solum fe-

xviii DE COMMENTARIIS XENOPHONTEIS

licem esse; adeo neminem scientem deteriora sequi, et qui sit malus, invitum esse malum. Quamquam quum Socrates εὐτυχίαν et εὐπρεψίαν tam diligenter dispernat, eundem vix credideris hopum et pulchrum ad utile vel commodum revocare et virtutem in facultate utilia comparandi vel commoda assequendi ponere; et si propterea suūtilioribus de rerum natura quaestionibus vult abstineri, quod piaculum sit quae dii celaverint, aperiri (I, 1, 11, 13, 14, IV, 7, 6), scientiaeque omnis prēsum in utilitate ponit: aut parum apte de ea re iudicavisse Socrates aut non satis intellexisse Xenophon videri potest magistrum potius ethicas quaestiones physicis praestare iisque antecedere dehere docentem. Denique ad bona summa comparanda sapientiam vel triplicem illam virtutem si vix sufficere intellexeris, eam doctrinam popularibus sermonibus traditam esse recordator. --- Postremo officiorum omnium tam fuit ex doctrina Socratica incerta ratio, ut quid faciendum esset, quid fugiendum, ex utilis ac periculosi cognitione, non minus fere illa dubia et incerta, penderet. Neque multum admodum ad eam dubitationem diluendam adiuvit divinatio. Quid quod ne a divinae quidem providentiae cultu utilitatis rationes alienae esse prohibentur.

Quae omnia si recte iudicare volumus, duo sunt, quae non possunt sine magno erroris periculo negligi: rationem dico, qua doctrina est exposita a Socrate, et scriptoris, a quo conservatam eam videmus, ingenium. Fuit Socrates vir admodum ieiunus, qui a philosophorum, qui illa aetate vivebant, quaestionibus inutilibus longe alienus quae ad vitam bene feliciterque agendam convenienter, satis habuit considerare et docere. Docuit vero sermonibus popularibus: quumque intima philosophiae sacraria sive non intraverit sive noluerit intrare, nihil aliud animum induxit quam discipulis et civibus suis, quorum mores pessime ruere videret, eam salutem impetrare, quae cum rationis et pietatis diis debitat legibus congrueret et ad vitam feliciter agendam adiuvaret; ilque

quam non videretur sibi melius et certius officio posse quam emolumentis, quae ex virtutibus redundant, proponendis facere non potuit, ut non omnem suam doctrinam ad utilitatis rationes revocaret. Denique quum attica illius temporis ratio subtilitatem disquisitionum sperneret, Socrates, ionicae physiologiae disceptationibus, quas bene cognitas habebat (I, 6, 14. IV, 2, 8. 7, 3. 5), parum contentus illius indolem philosophiae sermonibus expressit, ethicae quidem et teleologicae, physicas rationes aspernans; atque quam non quidem legislator et novae reipublicae conditor, sed novae tamen aetatis quasi auctor et princeps existiterit, initium recentioris doctrinae fecisse et scientiam certioribus formis expressisse putandus est. Xenophon autem, non natus ille quidem ad perscrutanda philosophiae penetralia, sed factus ad rectam vitae institutionem, suaequa ipsius vitae factis et memoria satis occupatus, quos sermones Socratis vel ipse audivisset vel a certis hominibus accepisset, religiose descriptsit, ita optimam a se Socratis Socraticaenque disciplinae defensionem et descriptionem exhiberi ratus. Quod ut efficieret, satis habuit, quae in memoria recondita essent magistri de gravissimis disciplinae moralis partibus colloquia, fideliter enarrare atque ita demonstrare, pietatem erga deos illum nunquam violasse, iuventutem nunquam corrupisse. Dubitaveris quidem, quem Xenophon deseribit, num is verus sit habendus Socrates. Mirum est enim ex Xenophontis descriptione Socratem optimam quidem quaeque, quibus virtutem adiuvaret, docuisse, verum etiam virtutis pretium in utilitate posuisse et miris quibusdam controversiis ita se implicuisse in doctrina sua, ut id vix dignum videretur viro eo, qui tanquam exemplar imitatione dignissimum propositus esset Platoni, Eucli, Antistheni, quique per omnem antiquitatem summis laudibus efferretur. Ad ea hoc unum respondeo, errare eos, qui Socratem aut philosophum summaum, disciplinae perfectae omnibusque numeris absolute conditorem, aut mirificum quendam praestiti-

EX DE COMMENT. XENOPH. BREVIS DISPUTATIO

gisterem habendum esse dicant. Neutrum veram aut credibile v. aliquid enim aut discipulorum, maxime Xenophontis fides valde innimiratur atque de eorum virtute et gloria detrahitur aut inexplicabilis est vis fascinationis, qua praestantissima antiquitatis ingenia irretivisse illum dicas. Verius iudicaverunt Herderus, Tassemannus, Wiggersius, Schleiermacherus.

A.

CAPUT I.

Πολλάκις θαύμασα, τοις ποτὲ λόγοις Ἀθηναίους ἔπεισαν οἱ ιχθυφύμενοι Σωκράτην, ὃς ἄξιος εἶη θαυμάτου τῇ πόλει. ἡ μὲν γὰρ γραφὴ καὶ ἀντοῦ τοιάδε τις ἦν. Ἀδικεῖ Σωκράτης οὖς μὲν ἡ πόλις νομίζων, ἔτερα δὲ καινὰ δαιμόνια εἰςφέρων ἀδικεῖ δὲ καὶ τοὺς νέους διαφθείρων.

Πρῶτον μὲν οὖν ὡς οὐκ ἐνόμαζεν οὖς ἡ πόλις νομίζει τὸν θεόν, ποιώ ποτὲ ἔχρησαντο τεκμηρίων; Θύμῳ τε γὰρ φα-

CAP. I. Socratem neque patriorum deorum contemptorem neque novorum auctorem fuisse doceatur.

1. οἱ γραψάμενοι Σωκράτην, qui actionem instituerant, Meletus, malus quidam tragicorum et cantilenarum scriptor, Anytus coriarius et Lyco rhetor. Plat. Apol. 23 e. Euthyphr. 2 b. — **Σωκράτην.** Hunc accusativum, ab Atticistis minus probatum, Xenophontis, Σωκράτη Platonis proprium esse volunt. Heterocliton est, Buttm. 56. n. 4. Matth. gr. mai. I. p. 195. Quamquam libri parum sibi constant. Vulgo edebatur Σωκράτη III, 8, 1. Apol. 20. Dativus est Σωκράτει, libris hic illuc Σωκράτη exhibentibus. — **ἄξιος** — **πόλει**, merere eum mortem de republica; dignum **esse**, qui a republica capitatis condemnaretur. Relationem ad personam, cui aliquid convenit et pretium aliquod habet, idem dativus indicat 3, 3. II, 1, 34. 3, 6. **ἄξιον** ἔστιν ἔμπι μεσεῖν αὐτὸν. 5, 1. **ἔξεται** ἔαντόν, ὅπόσου τοῖς φύλοις ἄξιος εἴη. 4. Matth. 387. Rost. p. 508. Similiora habet I, 2, 62. 64. Porson. Eurip. Hec. 309. **ἡδὺς** δ' Ἀγαλλεὺς ἄξιος τιμῆς. Sublata est relatio, quamvis eadem significatio **ἴαστον** est retenta, Cyrop. VII, 5, 56. **ἡδη** καὶ οἰκτας σε τυχεῖν ἄξιον. Transitus est ab altero casu ad alterum Lys. Epitaph. in. **ἄξιον** γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις κάκελων μεμηῆσθαι, υμοῦντας μὲν ἐκ ταῖς φύλαις etc. — **τοιάδε τις**, **talis quaedam**, fere huiusmodi. Ita τις pronomen cum modestia quadam appropinuationem ad aliquius rei similitudinem indicat. II, 5, 3. **τὸν** μὲν **τινα**, alium quidem nescio quem. III, 6, 5. **πόσαι τινές εἰσιν**, quanti forte sint (reditus). 7, 1. **ποιῶν τινα**, qualem fere. IV, 5, 5. **πολοὺς** δὲ **τινας** δεσπότας **ἡγεῖ** τοὺς τὰ ἄριστα κωλύοντας. Anab. IV, 3, 33. **οἱ** μὲν **τινες** — **οἱ** δὲ πολλοί, et aexcentia. Krüger. Anab. II, 3, 15. Aristoph. Plut. 164. οἱ δὲ κτακρεύεις τις, fullo quidam est. Matth. 487. 4.

2. **Πρῶτον μέν.** Ubinam δέ respondens est? Alterum crimen c. 2. redarguitur. — **διετεθρύλητο**, vulgo **διετεθρύλητο**. Eustath. II. XXIII, 396. η πλειναρχησις δι' ἑνὸς λοιδε

νερός ἦν πολλάκις μὲν οἶκοι, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως βωμῶν, καὶ μαντικὴ χρώμενος οὐκ ἀφανῆς ἦν· διετεθρύλητο γάρ, ὡς φαίη Σωκράτης, τὸ δαιμόνιον ἔαντῷ σημανεῖν· ὅθεν δὴ καὶ μάλιστά μοι δοκοῦσιν αὐτὸν αἰτιά-
ς συσθαι καινὰ δαιμόνια εἰςφέρειν. ὁ δὲ οὐδὲν καινότερον εἰς-
έφερε τῶν ἄλλων, ὃσοι μαντικὴν νομίζοντες οἰωνοῖς τε χρῶν-
ται καὶ φήμαις καὶ συμβόλοις καὶ θνοίσις. οὗτοί τε γὰρ
ὑπολαμβάνουσιν, οὐ τοὺς ὄρνιθας οὐδὲ τοὺς ἀπαντῶντας
εἰδέναι τὰ συμφέροντα τοῖς μαντευομένοις, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς.
διὰ τούτων αὐτὸν σημανεῖν, κακεῖνος δὲ οὕτως ἐνδιμίζεν.
Αἱ δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι φασὶν ὑπὸ τῶν ὄρνιθων καὶ τῶν
ἀπαντῶντων ἀποτρέπεσθαι τε καὶ προτρέπεσθαι· Σωκράτης
δὲ ἀξέπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγε. τὸ δαιμόνιον γὰρ ἔφη
σημανεῖν. καὶ πολλοῖς τῶν ἔννοντων προηγόρευε τὰ μὲν
ποιεῖν, τὰ δὲ μὴ ποιεῖν, ὡς τοῦ δαιμονίου προσημανούσος.
καὶ τοῖς μὲν πειθομένοις αὐτῷ συνέφερε, τοῖς δὲ μὴ πει-
θομένοις μετέμελε. κατοι τίς οὐκ ἀν διμολογήσειν, αὐτὸν
βούλεσθαι μήτ' ἡλίθιον μήτ' ἀλαζόνα φαίνεσθαι τοῖς συ-
οῦσιν; ἐδόκει δὲ ἂν ἀμφότερα ταῦτα, εἰ προαγορεύων ὡς

προφέρειν. Schneider. Plat. Civ. 358 c. — τὸ δαιμόνιον affectum est, vim quandam divinam, quae in homine inest, significans, illud divinum quiddam (Cic. Div. I, 54.), quo Socrates Xenophontes se et impelli et revocari, Platonicus revocari tantum, ac futura sibi significari aiebat.

3. οὐδὲν καινότερον. Quum comparationis notio magis ad verbum quam ad adiectivum pertineat, videri potest dictum esse pro μᾶλλον καινόν. Sed ea est graecæ dictio consuetudo, ut comparativus etiam cum verbo εἶναι ita coniungatur. II, 6, 12. οὕτω μὲν γάρ ἔχθιστον τὸ ἄν εἴη καὶ ἀπελαύνον τοὺς ἀγράποντας ἀπ' θαυτοῦ. De usu vocabulorum καινός, καινότερος, γένος, γεώτερος absoluto, quem dicunt, ab hoc loco alieno, v. Nitzsch. De Comparativis post Platon. Ion. 56. sq. Engelhardt. Plat. Euthyphr. p. 87. sq. — γομίζοντες, v. ad IV, 4, 19. — φῆμαι, voces humanæ, (v. Homer. Odyss. XX, 100. 105 sqq.); συμβολα, quaecunque indicia fortuita, ut occursus (infra ol ἀπαντῶντες), ostenta maxime coelestia. — κάκεῖνος δέ. Cum Bornemann et L. Dindorfio ex eod. F. δέ addidi. Eandem dignitatem habere videtur Anab. IV, 8, 19. ἐστρατοπαδεύοντο δὲ πολλαὶ κώμαις καὶ τάπιτηδεις δὲ πολλὰ ἰχούσαις. Vid. ad §. 15.

4. τὸ δαιμόνιον γάρ ἔφη σημαῖνειν. Schneidero γάρ οἱ ἔφη legendum videbatur. Sed quemadmodum deinde legitur αἰς τοῦ δαιμονίου προσημανούσος, h. e. λέγων τὸ δαιμόνιον προσημανεῖν (Matth. 568. Rost. 130. n. 8. 131. n. 3.), ita pronominis reflexivi, maxime autem indefiniti omissione admodum frequens est. II, 2, 6, 6, 32, 7, 12. III, 3, 5.

5. ἀμφότερα ταῦτα, καὶ ἡλίθιος καὶ ἀλαζόν. Matth. 443. Buttm. p. 438. Rarius εἶναι in his emitti solet. 7, 4. Ιαχυόν μὴ

ὑπὸ θεοῦ φαινόμενα κάτα φευδόμενος ἐφαίνετο. δῆλον οὖν ὅτι οὐκ ἄν προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστενεν ἀληθεύσειν. ταῦτα δὲ τίς ἄν ἄλλοι πιστεύσειν ἡ θεῶ; πιστεύων δὲ θεοῖς πᾶς οὐκ εἶναι θεοὺς ἐνόμιζεν; ἄλλὰ μήν ἐποίει καὶ τάδε πρὸς τοὺς ἐπιτηδείους. τὰ. μὲν γὰρ ἀιναγκαῖα συνεβούλενε καὶ πράττειν, ὡς ἐνόμιζεν ἄριστὸν προχθῆναι· περὶ δὲ τῶν ἀδήλων ἐπως ἀποβίσσοιτο μαντευσομένους ἐπεμπεν, εἰ ποιητέα· καὶ τοὺς τι μέλλοντας τε καὶ πόλεις καλώς οἰκήσειν μαντικῆς ἔφη

ὅντα δοκεῖν. Anab. VII, 2, 16. Cyrop. VII, 5, 2. Plat. Euthyphr. 11 d. σύ μοι δοκεῖς ὁ Αιδάνιος. — ἐδόκει — ἔγαλνετο — προέλεγεν — ἐπίστενεν. Sunt cum conditione enunciata atque rem e praeterito tempore in praesens continuatam indicant. Matth. 508 b. Buttm. 139. 9. Rost. 116. 8. — κάτα φευδόμενος. Quemadmodum εἴτη pro καὶ εἴτη post tempus finitum saepissime infertur (IV, 5, 3. ad II, 2, 14.), ita, quum solum εἴτη post participia subiici soleat, rarius anteponatur, h. i. καὶ negligenter additum esse videtur. Cyrop. IV, 3, 14. δ γε μήν μάλιστά γε ἄν τις προβηδεῖ, μή, εἰ δέησει ἐφ' ἐπουν κινδυνεύεντι πρότερον ἡμέας, πρὶν ἀκριβούν τὸ ἔργον τοῦτο, κάπειτα μήτε πέντε ἔτη ὡμεν μήτε πω ἵππεις ἴκανοι, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἀμηγανον. Plat. Gorg. 457 b. ἐπὶ δὲ, οἷμαι, ὥητορικὸς γενόμενος τις κάτα ταῦτη τῇ δυναμει καὶ τῇ τέχνῃ ἀδική, οὐ τὸν διδάξαντα δεῖ μισεῖν. Phaedon. 98 c. Vid. ad II, 2, 14. IV, 5, 3. Nonnullorum codicum scriptura καὶ οὐ φευδόμενος, quam fuerunt qui καὶ οὐ, φευδόμενος scriberent, vel φαινόμενα (Seidenstück. in Günther. et Wachsmuth. Athen. II, 1, 92.) vel προσαγορεύων (Finckh. Diar. schol. Darmstad. 1829. 108.) intelligentes, neque satis graeca est (debebat esse μή) et sententia laborat. Nam neque res futuras, tanquam quae sibi divinitus significatae non essent, praedicere vel suadere, neque quum talia non suaderet, in mendacii crimen cadere potuit. — ταῦτα, quae cum probabilitate aliqua de tempore futuro praedici possunt. — πᾶς οὐ, quidam, nonne. 2, 64. Etiam sine negatione πᾶς cum indicativo coniungitur. Soph. Phil. 250. πᾶς γὰρ κάτοιδ' ὃν γ' εἶδον οὐδεπώλοτε;

6. τάδε — γάρ. De arcta, quae inter haec voces intercedit, ratione exposuit Buttm. p. 432. Idem pronomen 2, 35. infinitivum, 37. substantivum introducit. Cf. II, 6, 38. ad IV, 2, 4. 4, 12. — καὶ πράττειν, h. c. ὡς ἐνόμιζεν —, οὗτος καὶ πράττειν. Herbst. Cf. ad II, 7, 14. — ὁ πᾶς ἀποβήσοιτο, quem evenitum sint aliquando habitura. Rost. 123. 2. Vid. 3, 2. Alii ὁ πᾶς ἄν ἀποβήσοιτο, quem eventum possint futuro quodam tempore habere. Id non dicitur sine aliqua dubitationis de eventu significacione, cui profecto hic nullus locus est. Particulam tamen praetulit etiam Böckh. In Plat. Min. 62, atque eius aliquam explicacionem vix. haurias ex iis, quae ad II, 4, 1. dicta sunt. Vid. Hermann. Soph. A. 1200.

7. καὶ τοὺς μέλλοντας. Particula ad exemplum rei tractatae vel in universum indicatae proferendum pergit. Anab. I, 9, 6. φιλοθηρότας ἦν καὶ πρὸς τὰ θηρά μέντοι φιλοχινδυότας. καὶ ἀρχτον ποτε ἐπιφερομένην οὐκ ἔρεσεν κ. τ. λ. V, 5, 17. Comment. IV, 4, 2. Ac II, 1, 5. quod pro ὥστε codex F. habet καὶ, for-
tasse vera scriptura est, quam illud interpretatur. Quarum par-

προσδεισθαι· τεκτονικὸν μὲν γὰρ ἡ χαλκευτικὸν ἡ γεωργικὸν ἡ ἀνθρώπων ἀρχικὸν ἡ τῶν τοιύτων ἔργων ἔξεταστικὸν ἡ λογιστικὸν ἡ οἰκονομικὸν ἡ στρατηγικὸν γενέσθαι, πάντα τὰ τοιαῦτα μαθήματα καὶ ἀνθρώπουν γνώμην αἱρετέα ἐνόμιζεν εἶναι· τὰ δὲ μέγιστα τῶν ἐν τούτοις ἔφη τοὺς θεοὺς ἑαυτοῖς καταλείπεσθαι, ἀντὶ οὐδὲν δῆλον εἶναι τοῖς ἀνθρώποις. οὔτε γὰρ τῷ καλῶς ἀγρὸν φυτευσαμένῳ δῆλον, ὅστις καρπώσεται, οὔτε τῷ στρατηγικῷ δῆλον, εἰ συμφέρει στρατηγεῖν, οὔτε τῷ πολιτικῷ δῆλον, εἰ συμφέρει τῆς πόλεως προστατεῖν, οὔτε τῷ καλὴν γήμαντι, ἵνεν εὐφρατηται, δῆλον, εἰ διὰ ταύτην ἀνάσται, οὔτε τῷ δυνατοὺς ἐν τῇ πόλει κηδεστὰς λαβόντι δῆλον, εἰ διὰ τούτους στερήσεται τῆς πόλεως. τοὺς δὲ μηδὲν

ticularum. non rarer est confusio quam particularum *xal* et *oīc*. Hermann. Lucian. Conscrif. Hist. p. 319. Iacob. Luc. Alex. 24. Apte comparaveris latinum *atque*, quod sequentia cum adducta comparationis vi adiungit. Bremi Corn. Eum. X, 3. Herzog. Caes. B. G. IV, 25. Hand. Tursell. I, 465. Neque minus eundem usum habet *et*. Liv. II, 13. Ita honorata virtute feminae quoque ad publica decora excitatae. Et Cloelia virgo — dux agminis virginum inter tela hostium Tiberim tranavit. — *αὐτοὶ τε*, alii cīrētā ex conjectura Schneideri; sed *xal* oppositionem respicit: has artes solo humano consilio, h. e. etiam non adhibitis deorum oraculis suscipiendas esse. *μαθήματα* enim non est pro praedicato habendum. Thucyd. I, 121. ὁ δὲ ἐκεῖνοι ἐπιστήμη προσῆγουσι, καθηρέτεο *ἡμῖν* ἔστι μελέτη.

8. *τῶν ἐγ τούτοις*, eorum, quae in his artibus insunt, quae in iis exercendis evenire possunt. Bornem. Non est autem otiosum, quod dicitur, circumscribendi genus, quamquam brevius dici potuit *τούτων*. — οὔτε δῆλον, εἰ. Ubi dubitanter negant Graeci, post verba dubitationis aliiquid habentia, veluti σκέπτομαι, οὐχ οἴδα, τις οἶδεν, ἀδῆλον ἔστι, solum εἰ inferunt, ubi ex nostra dicendi ratione negatio additur. Sic etiam Latini post *dubito*, *h*ec *scio*, alia *an* usurpant. Krüger. Anab. III, 2, 22. Vid. ad 3, 5. — *τούτων* εὐφρατηται. Non dixit εὐφρατούτο. Coniunctivo ubique effectus significatur tanquam in ipsa actione positus atque ex illa ipsa suspensus; optativo vero tanquam ex aliqua, quae inest in subiecto, cogitatione pendens; unde ille post *praesens*, hic post *praeteritum* usum habet frequentem. Nitzsch. ad Odyss. I. p. 149. Rost. 122. II. n. 4. Hermann. Vig. 850. sq. Soph. El. 56. — *στερήσεται*, futurum medii passiva significatione, ut saepe, quamquam nec passiva forma spernitur, immerito spreta a Grauerto Aristid. Declam. Lept. II, 9. Cf. ad 6, 14. Büttmann. 113, 5.

9. *Ἐπὶ τὴν ναῦν* Articulus ita dicitur, ut si ναῦν ad *κυργᾶν* appositum esset. Bornem. Antea legebatur ἐπὶ ζεῦνος. Similiter II, 6, 38. est *ἐπιτρέπειν* τὴν ναῦν, sc. quam quis habet. III, 9, 11. primum est *ἐγ γηῖ*, deinde *ἐγ τῇ γηῇ*. — *αἱ τοῖς ἀνθρώποις* — *διαχρέειν*. Nota attractio. Paullo infra legitur μαθόντας, scilicet quia illuc non est dativus ἀνθρώποις diserto

τῶν τοιούτων οἰομένους εἶναι δαιμόνιον, ἀλλὰ πάντα τῆς ἀνθρωπίνης γνώμης, δαιμονᾶν ἔφη· δαιμονᾶν δὲ καὶ τοὺς μαντευομένους, ἢ τοῖς ἀνθρώποις ἔδωκαν οἱ θεοὶ μαθοῦσι διαχρίνειν, οἷον εἴ τις ἐπερωτιώῃ, πότερον ἐπιστάμενον ἡνιοχεῖν ἐπὶ ζεῦγος λαβεῖτον ἢ μὴ ἐπιστάμενον, ἢ πότερον ἐπιστάμενον κυβερνᾶν ἐπὶ τὴν ναῦν κρείττον λαβεῖν ἢ μὴ ἐπιστάμενον, ἢ ὃ ἔξεστιν ἀφιθμήσαντας ἢ μετρήσαντας ἢ στήσαντας εἰδέναι· τοὺς τὰ τοιαῦτα πιὸν τῶν θεῶν πυνθανομένους ἀθέμιστα ποιεῖν ἡγεῖτο. ἔφη δὲ δεῖν ὃ μὲν μαθόντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ θεοί, μανθάνειν, ἢ δὲ μὴ δῆλα τοῖς ἀνθρώποις ἐστί, περισσότερον διὰ μαντικῆς παρὰ τῶν θεῶν πυνθάνεσθαι· τοὺς θεοὺς γὰρ οἶς ἢν ὁσιν θλεψ, σημαίνειν.

Ἄλλα μὴν ἐκεῖνός γε ἀεὶ μὲν ἦν ἐν τῷ φανερῷ. πρωῒ¹⁰ τε γὰρ εἰς τοὺς περιπάτους καὶ τὰ γυμνάσια ἦει καὶ πληθούσης ἀγορᾶς ἐκεῖ φανερὸς ἦν, καὶ τὸ λοιπὸν ἀεὶ τῆς ἡμέρας ἦν, διον πλείστοις μέλλοι συντέσσθαι· καὶ ἔλεγε μὲν ᾧς τὸ πολύ, τοῖς δὲ βουλομένοις ἔξην ἀκούειν. οὐδεὶς δὲ πώποτε¹¹ Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲν ἀγόσιον οὔτε πράττοντος εἶδεν οὔτε λέγοντος ἥκοντας, οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς τῶν πάντων

expressus: quamquam hoc etiam addito accusativus participii locum habebat. Cf. II, 6, 26. III, 9, 9. Cyrop. II, 1, 15. Εἴσοιστι δὲ νῦν λαβόντας ὅπλα εἰς τὸν αὐτὸν ἡμίν στρατονορμένων. Accusativo potuit scriptor uti III, 11, 1, οὐ γάρ δὴ ἀκόσιον γε τὸ λόγον κρείττον ἐστι καταπαθεῖν. Utriusque nostri loci rationem explicatam v. apud Buttman. 144. n. 5. 142. n. 2. Matth. 536. Rost. 127. n. 2. Stallbaum. Plat. Euthyphr. 5a. Crit. 51d. Accusativus, qui arcte cum infinitivo cohaeret, in enuntiationibus potissimum universe dictis locum habere, vel distinctior in eo actionis notiō inesse videtur. III, 12, 8. ταῦτα δὲ οὐδὲ ξεῖν ιδεῖν ἀμελοῦντα. Vid. ad 1, 2, 49. III, 3, 10. IV, 5, 11.

10. δπον — συνέστεσθαι, ubi cum plurimis esset convergenter. Soph. Trachin. 899. χρύσασθαι ἔστιν, ἔνθα μὴ τις εἰσέδοι.

11. οὐδεὶς — ἔχοντες. Est haec attractio, qua ιδεῖν, sequente nimis verbō ἀκούειν, cum genitivo construitur, praevidente Hermanno. Soph. Trach. 393. ita fere solvenda: οὐδεὶς δὲ πώποτε Σωκράτους οὐδὲν ἀσεβὲς οὐδὲν ἀγόσιον πράττοντος εἶδε τοῦτο vel Σωκράτην τοιοῦτον τι πράττοντα. Lucian. Dial. Mort. VI, 2. ἔμφραξαμένη τὰ ὄτα, ᾧς μηδὲ ἀκούσαμι αὐτοῦ ὑργσικὰ ἐκτεύγνως, ἀπῆλθον. Matth. 317. Rost. 108. n. 11. — ἡπερ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι. Quia non modo non ut reliqui, sed prorsus non de rerum natura disseruisse dicendum fuisset Socrates, vir doctus Diar. Hal. 1827. 213. ἡπερ in ὕπερον mutari; Finckhius, coll. Euseb. Praepar. evang. I, 8. XV, 62. et A. Gell. N. A. XIV, 3. Diar. Darmstad. 1829. 108. legi voluit ἡ περὶ τῶν ἄλλων ὡν οἱ πλεῖστοι. Sed dicitur Socrates omnino aliter de rerum natura quam reliquorum plerique iudicasse et disseruisse. Nam loquutus quidem est de ea (περὶ τῶν φυσικῶν) disputavisse ex

φύσεως, ἥπερ τῶν ἀλλων οἱ πλεῖστοι, διελέγετο σκοπῶν, ὅπως
δικαιούμενος ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κύριος ἔφη καὶ τίσιν ἀνάγ-
καις ἔκαστα γίγνεται τῶν οὐρανίων, ἀλλὰ καὶ τὸς φρον-
τῶν τίσιν τὰ τοιαῦτα μιωραίνοντας ἀπεθείκνει, καὶ πρῶτον
μὲν αὐτῶν ἐσκόπει, πότερον ποτε νομίσαντες ἵκανως ἦδη
τάνθρωπινα εἰδέναι ἔχονται ἐπὶ τῷ περὶ τῶν τοιούτων φρον-
τίζειν, ἢ τὰ μὲν ἀνθρώπινα παρέντες, τὰ δαιμόνια δὲ σκο-
ποῦντες ἥγοῦνται τὰ προσήκοντα πράττειν. Ἐθαύμασε δὲ εἰ
μὴ φανερὸν αὐτοῖς ἐστιν, ὅτι ταῦτα οὐ δυνατόν ἐστιν ἄγ-

*Ipsò Xenophonte I, 4. intelligens testatur Diog. Laërt. II, 45.), non tamen eam in partem ut (*ὑπερ*) reliqui, σκοπῶν ὅπως etc. Vid. Stallbaum, Plat. Apol. 18 b. — τὸν φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα. Φροντίζειν rarius cum accusativo adiectivorum et pronominum construitur, et ibi tantum, ubi meditandi, excoigitandi potestatem habet; v. II, 1, 34. Sed si, quod solet, simpliciter sollicitudinem, qua quis afficitur, significat, vel genitivum vel περὶ secum habet. Matth. 348. n. 2. De sententia cf. IV, 7, 6. ἀπεδειχνυει, Codex F. habet ἀπεδειχνυ. Vid. ad I, 6, 3.*

12. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἐσχόπει. Respondet §. 15, ubi quae leguntur ἐσκόπει δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ταῦτα, faciunt ad genitivum αὐτῶν explicandum, qui ad τὸν φροντίζοντα pertinet et ex enuntiato sequente pendet, quod pro substantivo habendum est. Poterat dici τόδε αὐτῶν, ut Plat. Theaet. 182a. αὐτόπει δῆ μοι τόδε αὐτῶν. Similem genitivum habes 6, 1. III, 6, 17. Ἐνθυμουσ δὲ καὶ τῶν εἰδότων ὃ τι τε λέγουσι καὶ δι ποιοῦσι. 7, 8. Θαυμάζουσι, εἰ τούτοις μηδένα τρόπον οὐτε δυνήσεσθαι προσενεχθῆναι. Cyrop. I, 6, 44. μάθε δὲ μου καὶ τάδε. V, 2, 18. Ἐγενόησε δὲ αὐτῶν καὶ ὡς ἐπηρώτων ἀλλήλους τοιαῦτα. VIII, 1, 40. Anab. III, 1, 19. διαθεώμενος αὐτῶν δῆση μὲν γώρων καὶ οἰσαν ἔχοιεν. IV, 6, 17. 8, 5. μάθε πρῶτον αὐτῶν τίνες εἰσίν. Hell. II, 3, 53. VII, 8. ἐπαινῶ αὐτοῦ ὅτι τὸ στρατόπεδον — ἐποίησα. Engelh. Plat. Lach. p. 42 sq. Buttm. 132. n. 7. Matth. 317. — τάνθρωπινα εἰδέναι. Licet τὰ ἀνθρώπεια infra sequatur, hic tamen exhibitam a plerisque libris, in quibus etiam codex F. est, alteram formam bis tueri praestat. Horum enim adiectivorum de discrimine quidquid dicant, veluti ἀνθρώπινος significare id, quod ad hominem pertineat, ἀνθρώπινος quod hominis proprium sit: parum tamen ipsi Graeci distinxisse videntur. ἀνθρώπινα πρᾶματα IV, 1, 2, 2, 27. Plat. Apol. 27b. ἀνθρώπεια πράγματα 6, 5. Herodot. I, 32. ἀνθρώπινη φύσις Hellen. VII, 1, 2. Plat. Civ. 452e. ἀνθρώπεια φύσις Thuoyd. I, 76. 11, 50. Quare perpetua harum vocum in libris permutatio est. Ellendt. Arrian. VII, 20. — τὰ μὲν ἀνθρώπινα — τὰ δαιμόνια δέ. Hac particularum inversione nihil frequentius. v. 2, 24, 42. II, 1, 16. III, 9, 8. IV, 2, 20. 26. 5, 11. Utramque rationem habes 2, 14: ubi vide, quid ultraquae differat. Cf. ad IV, 1, 3. Bornem. Anab. III, 2, 7. Sympos. II, 2, p. 61. De particula μὲν cf. Anab. V, 8, 24.

13. εἰ μὴ — ἐστιν. De εἰ post verba animi affectum significantia illato v. Buttm. p. 427. Rost. 121. n. 5. de indicativo ἐστιν Matth. 507. 3. — ἐπεὶ — δοξάζειν. Plat. Sympos. 189c. Εμοὶ γὰρ δοκοῦσιν ἄνθρωποι παρέπασι τὴν τοῦ ἔρωτος δύναμιν

Θράποις εὐθεῖν· ἐπεὶ καὶ τοὺς μέγιστον φρονοῦντας ἐπὶ τῷ περὶ τούτων λέγειν οὐ ταῦτὰ δοξάζειν ἀλλήλοις, ἀλλὰ τοῖς μανιομένοις δομίως διαπεῖθαι πρὸς ἀλλήλους. τῶν τε γὰρ¹⁴ μανιομένων τοὺς μὲν οὐδὲ τὰ δεινὰ δεδιέναι, τοὺς δὲ καὶ τὰ μὴ φοβερὰ φοβεῖσθαι, καὶ τοῖς μὲν οὐδὲν ἐν ὅχλῳ δοκεῖν αἰσχρὸν εἶναι λέγειν ἡ ποιεῖν διοιῆν, τοῖς δὲ οὐδὲν ἔξιτητέον εἰς ἀνθρώπους εἶναι δοκεῖν, καὶ τοὺς μὲν οὐδὲν ἵερὸν οὔτε βωμὸν οὐτὲ ἄλλο τῶν θέλων οὐδὲν τιμᾶν, τοὺς δὲ καὶ λιθοὺς καὶ ἔντα τὰ τυγχόντα καὶ θηρία στέβεσθαι· τῶν τε περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως μεριμνῶντων τοῖς μὲν δοκεῖν ἐν μόνον τὸ ὄν εἶναι, τοῖς δὲ ἀπειρα τὸ πλῆθος, καὶ τοῖς μὲν ἀεὶ κινεῖσθαι πάντα, τοῖς δὲ οὐδὲν ἄν ποτε κινηθῆναι, καὶ τοῖς μὲν πάντα γίγνεσθαι τε καὶ ἀπόλλυσθαι, τοῖς δὲ οὐτέ ἄν γενέσθαι ποτὲ οὐδὲν οὐτέ ἀπολεῖσθαι, ἐσκύπει δὲ περὶ αὐτῶν¹⁵ καὶ τάδε· ἂρο ᾧς περ οἱ τὰν θράψαι μανθάνοντες ἥγονται τοῦδε ὁ τι ἄν μάθωσιν, ἑαυτοῖς τε καὶ τῶν ἄλλων ὅτῳ ἄν βούλωνται, ποιήσειν, οὕτω καὶ οἱ τὰ θεῖα ζητοῦντες νομίζουσιν; ἐπειδὴν γνῶσιν, αἵς ἀνύγκαις ἔκαστα γίγνεται, ποιήσειν, ὅταν βούλωνται, καὶ ἀνέμους καὶ ὕδατα καὶ ὥρας καὶ ὅτου δὲ ἄλλου δέωνται τῶν τοιούτων, ἡ τοιοῦτο μὲν

οὐκ ἥπθησθαι, ἐπεὶ αἰσθανόμενοι γε μέγιστροι ἄν αὐτοῦ ἱερὰ κατασκευάσαι. ubi v. Stallbaum, Matth., 538. Rost. 121. n. 4. Apud Herodotum nihil fere ea re frequentius.

14. τῶν τε γὰρ μανιομένων — τῶν τε — μεριμνῶντων. Ubi duo similia componuntur, etiam apud pedestris orationis scriptores ita sibi τέ — τέ respondent. v. 2, 4, 3, 1. II, 1, 9. Anab. IV, 8, 13. quadruplex τέ est. Matth. 626. — Σὺ μόνον τὸ δὲ εἶναι, ωντα esse ομαία, quae erat sententia Xenophanis. — τοῖς μέν, repete δοκεῖν. — τοῖς δὲ — κινηθῆναι. Materiae aeternitatem mutatione et motu carentem defendebat Zeno Eleates, qui mundi ortum et finem simul negabat. Schneider.

15. καὶ δοτον δὲ ἄν. Vocabulam δέ omisit Schneiderus, scilicet quod propter sequentia καὶ — δέ particularum significatio supervacanea esse videretur; sed quum καὶ — δέ sit atque etiam, maxime in novae rei accessione (III, 9, 15), tum particulae singularis usus et continuationes significatio est in enuntiatis universalibus post relativa, quem usum quamquam citerioris graecitatis proprium esse contendunt viri docti, ad singula tamen melioris notae scriptorum exempla pertinere docet Bernhardy Syntax. ling. graec. p. 483 sq. Cf. 2, 43. Plat. Sympos. 199 b. Bast. ep. crit. p. 219. — ἀρχεῖ δὲ αὐτοῖς γγῶναι μόνον. Docet hic locus et qui legitur II, 2, 6. καὶ οὖτις ἀρχεῖ θρέψαι μόνον, hoc vocabulum μόνον cum verbo ἀρχεῖν cum aliqua abundantia coniunctum non tam ad hoc verbum quam ad infinitivum pertinere. I, 4, 13. Sed v. Hellen. III, 2, 21. οὐ μόνον ταῦτις ἤρχει. ubi v. Schneider. Cyrop. VIII, 8, 16. 17. Wolf. Demosth. Leptin. 497,

οὐδὲν οὐδὲν ἐπιζητούσιν, ἀρχεῖ δὲ αὐτοῖς γνῶμαι μόγον, ἢ τὸν
16 τοιούτων ἔκαστα γένεται; περὶ μὲν οὖν τῶν ταῦτα προσγμα-
τευμένων τοιοῦτα ἔλεγεν· αἰτεῖς δὲ περὶ τῶν ἀρθρωπείων
ἄν δει διελέγετο σκοτῶν, τί εἴσεδές, τί ἀστέρες· τί καλόν,
τί αἰσχρόν· τί δίκαιον, τί ὑδικόν· τί σωτροσέντη, τί μαντιά·
τί ἀρδεία, τί δειλία· τί πόλις, τί πολιτικός· τί ἀρχὴ ἀρ-
θρώπων, τί ἀρχικῆς ἀρθρώπων· καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἡ
τοὺς μὲν εἰδότας ἡγεῖτο καλοῖς κάγαδοῖς εἶναι, τοὺς δὲ
ἀγροοῦντας ἀρθρωποδάδεις ἦν δικαίως κεκληπθεῖν.

17 "Οσα μὲν οὖν μὴ φανερός ἦν ὅπως ἐγήγανθεν, οὐδὲν
Θαυμαστὸν ἐπέρι τούτων περὶ αὐτοῦ παραγνῶντα· τοὺς δι-
καστάς· ὅσα δὲ πάρτες ἡδεσαν, οὐδὲ Θαυμαστόν, εἰ μὴ τούτων
18 ἐκεντητικά;

13. Isoer. Aegin. c. 22. ubi hanc esse duarum constructionum
confusionem dicit Baiter. Panegyr. p. 81. Idem valet de ἐξαρχεῖν.
Isoer. Aegin. 394 a. Lys. Simon. 23. Bekk.

16. ἀντὶ αἰτεῖσθαι. *Ar* particula nonnullis displicuit
propter additum, opinor, *ἀτεῖ*; sed cum indicativo cuiusvis tem-
poris coniunctam nihil aliud significare, quam accidere vel acci-
disse aliquid, quotiescumque occasio ita ferret, docuit Herm.
Vig. 820. Matth. 593. l. v. IV, 6, 13; neque desunt similia, cfr. 7,
2 n. IV, 1, 2. πολλάκις γάρ ἔργη μὲν ἀν. Hellen. VI, 2, 28. πολλά-
κις — ἔπειτα γέγονεν τὸ ρεῖαν τὸ τῆς; ἢ ταῦτα ταῦτα τὰ χωρία.
Plat. Sympos. 217 b. εἰς τούτον εἰσερχεται ἀντίτοι. Aristoph. Av. 1601.
πάντας δὲ τὸν ἀντίτοι ταῦτα. Rost. p. 594. Neque vero ab
graecae linguae ingenio abhorrent exempla vel abunde positas
vel ibi etiam additae vocis ἀτι et similium, ubi non sermo est
nisi de re saepius facta. Plat. Menex. 235 b. τὰ πολλὰ ἀτι, mei-
sthentheis immer. Non dissimile latinum plerique omnes. Gorg.
491 a. ἀτι στρατειας ἀγωνων οὐδεις ταῦτα. Xen. Anab. IV, 3, 2. πά-
σα; ἥτιας μαζόνεροι διεπέπεσσοι. Ceterum non alieno hic loco
posita est particula; pendet enim fere eius colloquatio ex aurum
arbitrio. — ἀντίστοι, alli ἀντίτοι. Quonodo utrumque differat,
expositum a me est Quaest. Xen. I, 11 sq. Est autem (derivatum
ab αντίστοις, i. q. αντίστοις) eius, qui virum sese exhibet,
ἀντίτοις. Utrumque quid sit, interpretatur Xenophon IV, 6,
10. (cf. Cic. Tusc. IV, 24. Ollie. I, 23.) et Plato Cratyl. 413 a.
Ἄρδοια, quod recte scribitur III, 9, 1. IV, 6, 10. est virtus, ἀν-
δρεία virilitas. De Platonico harum vocum usu v. Schneider.
Civ. 351 b. — στρατειας — ἀντίτοις. V. ad IV, 7, 9.

17. ὅσα μὲν — ἔτι; νεοσύνει. Pervenient si indicandi de
aliqua re habet significationem, construi solet cum τοῖς et geni-
tivo. v. 2, 19. οὐδὲ πάρτες πολεῖσται, intell. ὅτοις πολεῖσται. —
τοῖς τοις ἐνεργειαὶ ἡγούσαι. IV, 5, 9. sine discriminé significationis
verbū cum accusatiō rei coniunctum est, quamquam pro-
nominiū paulo liberior usus est. Cyrop. IV, 2, 3. τοῖς τοις
πολεῖσται ἐθεῖσται εἰροῦσι. Matth. 349. Genitivū personāe, qui
III, 6, 16, 17. invenitur, ad §. 12. vidimus alter explicandum
esse. Rost. p. 408 sq. Engelh. Plat. Lach. p. 43.

18. πονητέος, quum factus esset de senatu quingentorum:

δρκον διμόσας, εν τῷ ήν κατὰ τοὺς νόμους βουλεύσειν, ἐπιστάτης ἐν τῷ δῆμῳ γενόμενος, ἐπιθυμήσαντος τοῦ δῆμου παρὰ τοὺς νόμους ἐννέα στρατηγοὺς μιῇ ψῆφῳ τοὺς ἀμφὶ Θρύσυλλον καὶ Ἑρασινίδην ἀποκτεῖναι πάντας, οὐκ ἡθελησεν ἐπιψήφισαι, ὅργιζομένον μὲν αὐτῷ τοῦ δῆμου, πολλῶν δὲ καὶ δυνατῶν ἀπειλοῦντων· ἀλλὰ περὶ πλείονος ἐποίησατο εὐορκεῖν ἡ χαρίσασθαι τῷ δῆμῳ παρὰ τὸ δίκαιον καὶ φυλάξισθαι τοὺς ἀπειλοῦντας. καὶ γὰρ ἐπιμελεῖσθαι θεοὺς ἐνόμιμοι·¹⁹ ζεν ἀνθρώπων οὐχ ὁν τρόπον οἱ πολλοὶ νομίζοντιν· οὗτοι μὲν γὰρ οἰνοται τοὺς θεοὺς τὰ μὲν εἰδέναι, τὰ δὲ οὐκ εἰδέναι· Σωκράτης δὲ πάντα μὲν ἡγεῖτο θεοὺς εἰδέναι, τὰ τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ τὰ σιγῇ βουλευόμενα, παν-

qui secundum decem populi attici tribus in decem prytanias diuisus res publicas ita administrabat, ut singulae tribus per 35 vel 36 dies rebus praecessent. Ex quibus qui singulis hebdomadiis deceniviri sorte legebantur, qui senatui praesiderent, πρόεδροι, eorumque princeps ἐπιστάτης dicebatur. Et Socrates quidem tum fuit ἐπιστάτης tribus suae Antiochidos, quem de praetoribus publice puniendis ageretur, qui quum pugna ad Arginussas insulas; Ol. 93, 2. an 3, incertum, v. L. Dindorf. ad Hellen. apud Reimerum, edita p. 286; contra Laesedaemonios feliciter pugnata, tempestate coorta impediti, caeaus sepeliri non curavissent, capitibus damnati sunt. Cf. IV, 4, 2. Plat. Apol. 32b. ibique Stallb. et Engelb. Gorg. 473e. De nominibus non convevit inter scriptores. Decem creati sunt bello coorto; supplicio sex periisse narrat Xenoph. Hellen. I, 7, 2. 34. Periclem (de quo v. ad III, 5), Diomedontem, Lysiam vel Leontem, Aristocratem, Thraeyillum, Erasinidem. Nomina reliquorum v. ib. I, 5, 16; ex quibus Promachus et Aristogenes non erant Athenas reversi, Conon non interfuerat proelio. Accusatores subornavit Theramenes. — βούλευσας = γεγόμενος. De participiis sine copula coniunctis v. ad III, 13, 5. II, 8, 3. Matth. 557, 5. — μιῇ ψῆφῳ, de omnibus simul, quum leges iuberent de singulis seorsum sententiam ferri, χρίνειν δέχαστον, Hell. I, 7, 37. — ἐπιψηφίσαται, in suffragio mittere. Cf. IV, 4, 2, ubi eadem res narratur, οὐκ ἐπέτρεψε τῷ δῆμῳ ψηφίσασθαι. — περὶ πλείονος ἐποίησατο. In his dictioribus περὶ idem esse quod αὐτὸς docet Matth. 589. Sed praestantiae significationem in vulgari sermone non amplius conspicuum, quam olim tanquam adverbium habebat, in his loquitionibus tenere videtur. Krüger. Anab. I, 9, 7. ed. min. Bernhard. Syntax. 260.

19. τά τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα non repetito articulo coniungi satis frequens est; non repetitur enim, ubi scriptor plura nomina una notione complecti vult. II, 1, 20. 2, 5. Verum ubi novum deinde vel oppositum aliquid additur, quod per se stare indicandum est, articulo opus est. III, 10, 3. 5. τὸ μεγαλοπρεπές τε καὶ ἔλευθερον καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ ἀνελεύθερον. Plat. Civ. 334e. τὸν δοξοῦντά τε καὶ τὸν ὄντα χρηστὸν φίλον. ubi v. Schneider. 341b. τὸν ἀρχοντά τε καὶ τὸν χρείστονα. Pausan. I, c. 17, 2. ἡ Κενταύρων καὶ ἡ Ασπιδῶν μάχη. Contra Anab. VII,

ταχοῦ δὲ παρεῖναι καὶ σημαίνειν τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων.

20 Θαυμάζω οὖτ', ὅπως ποτὲ ἐπεισθησαν Ἀθηναῖοι, Σωκράτην περὶ τοὺς θεοὺς μὴ σωφρονεῖν, τὸν ἀσεβὲς μὲν οὐδέν ποτε περὶ τοὺς θεοὺς οὔτ' εἰπόντα οὔτε πράξαντα, τοιοῦτα δὲ καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα περὶ θεῶν, οἵλα τις ἄν καὶ λέγων καὶ πράττων εἴη τε καὶ νομίζοιτο εὐσεβέστατος.

CAPUT II.

1 Θαυμαστὸν δὲ φαίνεται μοι καὶ τὸ πεισθῆναί τινας, ὡς Σωκράτης τοὺς νέους διέφθειρεν, ὃς πρὸς τοῖς εἰρημένοις πρῶτον μὲν ἀφροδισιῶν καὶ γαστρὸς πάντων ἀνθρώπων ἔγκρατεστατος ἦν, εἶτα πρὸς χειμῶνα καὶ θέρος καὶ πύρτων

7, 36. ἡ μύναμις τοῦ τε ἀποδίδοντος καὶ λαμβάνοντος, ubi nunc alterum τοῦ additur. Vid. Engelh. Plat. Menex. 237a, ubi ex Charmide 160b. est τὰ τοῦ τάχους τε καὶ τῆς δεξιᾶς καλλίων φαίνεται ἡ τὰ τῆς βραδύτητος τε καὶ ἡσυχίητος. et ad Euthyphr. 7d, ubi (sub litt. c.) primum est περὶ τοῦ μελέτος καὶ τοῦ ἔλαττονος, deinde περὶ τοῦ βαρύτερου τε καὶ κορυφερού. Phaed. 94d. τὰ τε κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν φαρικήν, quod dici quidem potuit omisso altero loco articulo τὴν, non potuit addito iterum articulo τὰ. Neque omnino eam legem accurate ubique observavisse videantur Graeci, ut sint qui eos negligentiae crimine absolvi posse negent. V. ad 2, 53.

20. οὐδέν ποτε περὶ τοὺς θεούς, nihil quod ad deos pertineret. Genitivus proprius significat *super diū*, quod quum paullo post dici vix sit consentaneum, verba περὶ θεῶν ambiguum est utrum excusanda an damnanda videantur. Sed neque in ipsa casuum varietate quidquam inest offenditionis; v. Plat. Euthyphr. 3b. κανονομεύπ περὶ τὰ θεῖα, 5a. κανονομεύπ περὶ τῶν θεῶν; neque desunt exempla promiscui eorum casuum usus, de quo v. Abrech. Dilucidd. Thucyd. 387 sqq. vel alterius casus pro altero positi: accusativi pro genitivo Isocr. Euag. 177, 21. ἀπαντά τὰ τουαῦτα περὶ τὴν ἑκείνους φύσιν ὅρθηναι μάλιστ' ἄν αἱρόσειν, quo ex oratore exempla insolentiora composita v. apud Strang. Demonic. p. 38.; genitivi pro accusativo Hellen. VI, 1, 19. ἔγω δὲ πάλιν ἐπάνειμι, θενεν εἰς τὰς περὶ Ἰδίσονος πράξεις ἐξεβην. quem ad locum Dindorfius comparavit Diod. V, 35. εἰσηγηταὶ ήμιν καὶ ἐν ταῖς περὶ Ἡρακλέους πράξεις τὰ κατὰ τὴν Ἰηροταῖν ὅρη. Plat. Cratyl. 424c. οὐτωσι γάρ που λέγουσιν οἱ δεινοὶ περὶ τούτων. Usum autem hunc promiscuum maxime ad adiectiva pertinere observat Lörs. Plat. Menex. 235e., ubi est διδάσκαλος οὐσα οὐ πάνυ φαίλη περὶ ἄγνοιακῆς, ut Lach. 186e. μαθητὴ οὐδενὸς περὶ τῶν τοιούτων.

CAP. II. Socratem iuventutem non corrupisse ostenditur.

1. εἶτα et ἐπειτα post πρῶτον μέν sine δέ tam saepe infertur, ut is usus sit pro legitimo habendus. Vid. 4, 11. 7, 2. III, 6, 2, ubi maior codicum auctoritas δέ tolli iussit; 9. 8, 5. 11, 12. 14.

πόνους καρτερικώτατος, ἔτι δὲ πρὸς τὸ μετόπιν δεῖσθαι πεπιδενμένος οὕτως, ὥστε πάνυ μικρὰ κεκτημένος πάνυ ὀρθίως ἔχειν ἀρκοῦντα. πῶς οὖν αὐτὸς ὃν τοιούτος ἄλλους ἂν ἡ ἀσεβεῖς ἡ παρανόμους ἡ λίχνους ἡ ἀφροδισίων ἀκρατεῖς ἡ πρὸς τὸ πονεῖν μαλακοὺς ἐποίησεν; ἀλλ’ ἔπαινε μὲν τούτων πολλούς, ἀρετῆς ποιήσις ἐπιθυμεῖν καὶ ἐπίδιψις παρασκῶν, ὃν ἔαντων ἐπιμελῶνται, καλοὺς κἀγαθοὺς ἔσεσθαι. καίτοι γε οὐδεπότε ὑπέσχετο διδάσκαλος εἶναι

IV, 2, 31, 5, 1, 8, 1. Cf. Bornem. Anab. I, 3, 2. Heindorf. Plat. Phaedon. 86 e, qui εἴτα δὲ ἔλεξε rarius dicit putat. Idem fit post τέως μέν, v. Hellen. II, 2, 17. Lucian. Tox. c. 17. Particulam omittendi consuetudo fuit maxime, ut videtur, oratorum; additae apud Isocratem duo esse exempla demonstrat Baiter, Panegyr. 91; apud Demosthenem nullum Krüger. Annott. Dem. Phil. I. p. 9. Vid. tamen Schaeff. Appar. II, 348, — *κεκτημένος*. Recto causa iungitur *οἷς* vel *ὧστε*, si verbum, e quo pendet particula, de eadem re vel persona intelligitur, de qua nominativus. Hermann. Vig. 743. 852. Matth. 536. cf. III, 9, 7. Non aliter judicandum est de articulo cum infinitivo coniuncto. III, 3, 1. τοῦ πρῶτος τῶν ἐπιπέντε ἔλαυνεν (ἔνερα); v. ad §. 55; eademque de caussa scriptum est III, 11, 8. ποδῶντες εἰσοι, ὧστε καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τρέχοντες ἀποφεύγειν. Sed Thucyd. I, 91, ubi est ἡ πόλις τετέλχισται ἦν, ὧστε ἔκανῃ εἶναι σώζεσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας, posse etiam ἔκανῃ εἶναι ferri censem Loheck. Phrynic. 750. Vid. ad II, 5, 4.

2. ἀλλ’ ἔπαινε μέν. Pars orationis, in qua δέ sequi debet, omissa est; ut 5, 5. έμοι μὲν δοκεῖ, h. e. at aliis fortasse secus videtur. Cf. III, 5, 9. ad III, 12, 1. Anab. II, 1, 20. ἀλλὰ τοῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις. Locus similissimus, qui est §. 4. γανέρος ἦν τῶν συνόντων τοὺς πονηράς ἐπιθυμίας ἔχοντας τούτων μὲν πανών, τὰς δὲ — ἀρετῆς — προτρέπων ἐπιθυμεῖν, docet, ita fuisse scriptorem perfectum: ἐποίησε δὲ ἀρετῆς ἐπιθυμεῖν καὶ ἐλπίδας παρέσχεν. Deflexit autem ab orationis continuatione, quum videisset, Socratem eo ipso, quod studio virtutis imbuisset, discipulos suos a vitiis, quae nominavit, abaterriuisse: quod non fecit altero illo loco propter participiorum coacervationem. IV, 3, 17. post verba Ἀλλὰ χρὴ τῆς μὲν δυνάμεως μηδὲν ὑψεσθαι orationem recte vidit Bornemannus scriptorem, nisi alia quaedam ei interponere placuerit, ita continuatur fuisse: τιμῶται δὲ οὕτως τοὺς θεοὺς θαύματα. Vid. id. ad Cyrop. III, 3, 35. Nonnunquam opposita enuntiatio ex antecedentibus elicci potest: quae ratio ne a romana quidem lingua abhorret. Cic. Verr. IV, 33. Hoc (simulacrum Diana) translatum Carthaginem locum tantum hominesque mutarat: religionem quidem pristinam conservabat. Easdem illas particulas ἀλλὰ — μέν II, 6, 21. paragrapgo 22. sequitur ἀλλὰ διως. III, 3, 3. ἀλλα. IV, 2, 26. δέ. Dicitur autem in his μέν cognationem cum μήν ostendere. Krüger, Anab. I, 7, 6. Simili ratione δέ scribitur suppressa ea parte sententiae, cui altera opposita est. V, Hermann. Soph. Phil. p. 22 sq. Nec minus frequens έμοι δὲ δοκεῖ et similia, haec ut vel iis, quae ante dicta sunt, vel iis, quae tanquam ante dicta cogitantur, opposita sint. Krüger. Anab. V, 5, 13.

3. Κατέτοι γέ, fortius quam κατροι. Herm. Vig. 840. Lob.

τούτον, ἀλλὰ τῷ φανερὸς εἶναι τοιοῦτος ὡν ἐλπίζειν ἐποίει τοὺς συνδιατρίβοντας ἑαυτῷ, μιμονυμένοντος ἵκεῖνον τοιούσδε γενήσεος. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ σώματος αὐτός τε οὐκ ἡμέλει τούς τὸ ἀμελοῦντας οὐκ ἐπήνει. τὸ μὲν οὖν ὑπερεοθίοντα ὑπερπονεῖν ἀπεδοκίμαζε, τὸ δὲ ὅσα γ' ἥδεως ἡ ψυχὴ δέχεται, ταῦτα ἵκανῶς ἐκπονεῖν ἐδοκίμαζε. ταύτην γάρ τὴν ἔξιν ὑγιεινὴν τε ἵκανῶς εἶναι καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν οὐκ δικιποδίζειν ἔφη. ἀλλ' οὐ μὴν θρυπτικός γε οὐδὲ ἀλαζονικὸς ἦν οὔτ' ἀμπελόνη οὐδὲ ὑποδέσει οὔτε τῇ ἄλλῃ διατῇ. οὐ μὴν οὐδὲ ἐρασιχρημάτους γε τοὺς συνόντας ἐποίει. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔπανε, τοὺς δὲ ἑαυτοῦ ἐπιθυμοῦντας δούκεν ἐπράττετο χρήματα. τούτου δ' ἀπεχόμενος ἐνόμιζεν ἐλευθερίας ἐπιμελεῖσθαι· τὸν δὲ λαμβάνοντας τῆς ὁμιλίας μισθὸν ἀνδραποδιστὰς ἑαυτῶν ἀπεκάλει διὰ τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς

Phryn. 342. v. IV, 2, 7. Anab. VII, 7, 41. Cyrop. VIII, 1, 38. Ubi alia vox interposita est, III, 12, 7. IV, 7, 5. Sympos. VIII, 32, vim encliticæ ad proxima referri debere praeceunte Schaefero App. Dem. V, 21. docet Bornem. IV, 2, 7. — ὑπέσχετο διδάσκαλος εἴναι. Praesentis infinitivo post verba prouittendi res, futuri infinitivo tempus potissimum respicitur. Hermanu. Lucian. Conscr. Hist. 219. Illa autem verba quoniam sua natura futuras potissimum vel diuturniores res spectant, sine perspicuitatis damno infinitivus etiam praesentis, cum res duratura vel praesens complexa significanda est, aut auristi, cum res cito absolvenda vel exigui temporis, ut Anab. I, 2, 2. ὑποσχόμενος αὐτοῖς μὴ πρόστεν παίσουσαται, iis subiungitur. Buttmi. et Stallb. Plat. Crit. 52 c. Herm. Eurip. Med. 750. III, 1, 1. futurum habes, ut Plat. Men. 90 c. παρὰ τοὺς ὑπισχυονυμένους διδάξειν, quorum locorum facilis ad intelligentium differentia est. ὑπισχρεῖσθαι autem est profiteri, ut Sympos. IV, 1. i. q. ἐπαγγέλλεσθαι III, 1, 1. Vid. ad §. 10. — ἔκεινος h. l., ut saepius, non est nisi tertiae personæ pronomen et ad subiectum refertur. Anab. II, 6, 19. VII, 3, 4. Krüger. ad IV, 3, 20. Nonnunquam cum vi quadam dicitur, Eurip. Iliippol. 321. Θησεύς τῷν ἥμαρτηγεν εἰς σ' ἀμαρτιαν; Μὴ δρῶστ' ἔγωγ' ἔκεινον δρθεῖην κακῶς. Isocr. Dem. 8.

4. ἡ ψυχὴ ut nonnunquam est libido animi, Cyrop. I, 3, 18. μέτρον δὲ αὐτῷ οὐχ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' ὁ νόμος ἐστιν, ita hic animus s. appetitus edendi et bibendi. Herbst. Sympos. IV, 41. Apol. 8. Cyrop. VI, 2, 26. VIII, 7, 4.

5. πράττεσθαί τινα κρήματα, sibi exigere pecuniam ab aliquo. Math. 417. Activum significat vel exigere simpliciter vel alii. Anab. VII, 6, 17. Genitivus rei, pro qua pecunia solvitur, additus est Comment. I, 6, 11.

6. παρ' ὅν ἀν λέποιεν. ὅν cum relativo et optativo raro quidem in oratione obliqua conjungi, non tamen sollicitandum esse docebit te Buttmi. 139. n. 3. cf. IV, 1, 2. Matth. 527. Poppo Cyrop. I, 6, 22. Krüg. Anab. I, 5, 9. Diversa compositum Bornem. Anab. II, 4, 26.

εἶναι διαλέγεοθαι παρ' ἓν ἀν λάβοιεν τὸν μοσθόν. έθαύμαζε τὸν εἴ τις ἀφετὴν ἐπαγγελλόμενος ἀργύριον πράττοιτο καὶ μὴ νομίζοι τὸ μέγιστον κέρδος ἔξειν φίλον ἀγαθὸν κτησάμενος, ἀλλὰ φοβοῖτο, μὴ ὁ γενόμενος καλὸς κάγανδες τῷ τὰ μέγιστα εἰεργετήσαντι μὴ τὴν μεγίστην χάριν ἔχοι. Σωκράτης δὲ επηγγείλατο μὲν οὐδενὶ πάποτε τοιοῦτον οὐδέν, ἐπίστενε δὲ τῶν ἔνδρυτων ἑαυτῷ τοὺς ἀποδέξαμένους, ἅπερ αὐτὸς ἔδοκμαζεν, εἰς τὸν πάντα φίλον ἑαυτῷ τε καὶ ἀλλήλοις φίλους ἀγαθοὺς ἔσεσθαι. πῶς ἀν ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ διαφθείροις τοὺς νέους; εἰ μὴ ἄρα ἡ τῆς ἀφετῆς ἐπιμέλεια διαφθορά ἐστιν.

Ἄλλὰ τῇ Διᾳ, ὁ κατήγορος ἔφη, ὑπερορῶν ἐποιει τῶν καθεστώτων νόμων τοὺς συνόντας, λέγων, ὡς μαρδὸν εἴη τοὺς μὲν τῆς πόλεως ὄρχοντας ἀπὸ κνάμου καθιστάναι, κυβερνήτη δὲ μηδένα θέλειν χρῆσθαι κναμεντῷ, μηδὲ τέκτονι, μηδὲ αὐλητῇ, μηδὲ ἐπ' ἄλλα τοιαῦτα, ἀ πολλῷ ἐλάτ-

7. τῷ τὰ μέγιστα εὐεργετήσαντι dictum ad modum loquutionis ποιεῖν τέ τινα. III, 5, 26. πολλὰ τὴν χώραν κακοποιεῖν. IV, 1, 1. οὐ μικρὰ ὠφέλει τοὺς εἰωθότας αὐτῷ συνεῖναι. 8, 11. ὠφελεῖν τὰ μέγιστα τοὺς χρωμένους αὐτῷ. Cf. 3, 17. Math. 415. n. 3. — μὴ μὴ — ἔχοι, si quis metueret, ne, qui probus honestusque factus esset, pro maximis beneficiis gratiam, quae non esset maxima, rependeret, h. e. ne exiguum rependeret. Conditio certa est; si μὴ — οὐ scripsisset, sensus esset: sed time-ret, ne nōn maximam gratiam persolveret. Hermann. Vig. 796 sq. Soph. Antig. 4. Alterum enim μὴ quum priorem negationem non repetat quidem, sed novum quid sententiae negativae adjiciat, non putandae sunt haec negationes sese tollere. Thucyd. VIII, 46. ήγε μὴ ποτε αὐτοὺς μὴ ἔξελωσι. Comment. II, 3, 10. δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω ἔγω τοσκυτην σοφίαν, vereor, ne non habeam tantum sapientiae. Quod cum dubitatione dictum est ab eo, qui ne-scit an non habeat.

8. εἰ μὴ ἄρα, nisi forte, ironice dictum. Matth. 617. c. Cf. Cic. S. Rosc. 45. Quid miramur, Sullam aliqua animadvertere non potuisse? Nisi hoc mirum est, quod vis divina assequi non possit, si id mens humana adepta non sit. Similiter nisi forte esse formulam corrigentis, certe mitigantis ea, quae indefinitius aut confidentius confirmata videantur, aut quoquo modo de iis addubitantis omninoque exceptionem quandam vel serio conceden-tis vel concedere se assimilantis docet Beier. Cic. Offic. I, 33. 120.

9. ὁ κατήγορος ἔφη. Verbum ἔφη et similia, si mediae loquentis orationi inseruntur, nomini suo, pariter ac latinum in-quirit et similia verba recentiorum hominum, praemitti solent. Repugnant tamen ei regulae multa exempla: II, 1, 18. Frotscher. Illicron. I, 1. et apud Poppon. Cyrop. I, 6, 19. Cic. De Orat. I, 33, 149. Evidem probo ista, Crassus inquit, quae vos facere soletis. Quod existimat Stallbaum. Plat. Protag. 317 d. prae-poni nomen cum vi quadam et oppositione, id licet in loco Platonicō verum sit, non est in multis aliis. — καθιστάναι, alli καθιστασθαι, quo oratio concinnior fieri videtur: Stultum esse, magi-

τοιας βιώσις ἀμαρτανόμενα ποιεῖ τῶν περὶ τὴν πόλιν ὑμιαρτανομένων· τοὺς δὲ τοιούτους λόγους ἐπιζειν ἔφη τὸν νέοντας καταφρονεῖν τῆς καθεστώσης πολετείας καὶ ποιεῖν βιωτούς. ἐγὼ δὲ οἶμαι τοὺς φρόνησιν ἀσκοῦντας καὶ γομβόντας ἵκανοντας εἶναι τὰ συμφέροντα διδάσκειν τοὺς πολίτας ἥκιστα

stratus publicos fabis creari, gubernatore autem neminem velle uti fabis lecto. Non desunt tamen liberioris illius constructionis exempla. II, 1, 8. καὶ γὰρ πάνυ μοι δοκεῖ ἄρχοντος ἀνθρώπου εἶναι τὸ μεγάλου ἔργου δινος τοῦ ἐκπομπῆς τὰ δέοντα παρασκευαζεῖν μὴ δρεῖν τούτο, ἀλλὰ προσαναθέσσαι τὸ καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις ὡν δέονται πορέειν, καὶ ἐστρέψαι μὲν πολλὰ ὡν βούλεται ἐλελπεῖν, τῆς δὲ πόλεως προεστάτα, ἐλύν μη πάντα ὅσα η πόλις βούλεται καταπολέατη, τούτου δικην ὑπέχειν, τούτῳ πᾶς οὐ πολλὴ ἀφροσύνη ἔστι; Krüger. De Authent. et integr. Anab. 32. V. ad II, 7, 11. — Θέλειν retinui, alii ἔθελειν. Est autem Xenophon in eorum numero Atticorum, qui utraque forma usi sunt. Dicuntur quidem Plato et Demosthenes unice ἔθελειν habere, nisi in dictione ἀν θέλει θέλω et ubi hiatus sit vitandus, ut post μή; Brenni Demosth. Philipp. I. p. 42; sed v. Lobeck. Phryn. 7, qui Corajum θέλειν iniuria ex toto Isocrate expunxisse criminatur; deque usu Platonico Schneider. Civ. 391 a, de poëtarum Passov. lex. s. θέλω. Cf. censor. Diar. Jen. 1822. 155. p. 257 sqq. Carentem augmento formam habes II, I, 17. 6, 4. 8, 2. — χρῆσθαι, alii κεχρησθαι, quod non caret sua commendatione. Raro enim hoc perfectum praeteriti temporis significationem habere dicitur, ut Cyrop. III, 1, 30. εἰ δέ τι σοι μέλει καὶ τοῦ ὡς πλεστην στρατιῶν ἔξαγειν, τιν' ἀν οἷς μᾶλλον ἔξετάσαι ταύτην δρῶσι τοῦ πολλαχις αὐτῷ κεχρημένου; Eurip. Hippol. 349. ἡμεῖς δὲ αὐτοῖς ἔλεμεν θατέρῳ κεχρημέναι. Verba sunt Phaedrae se alterum modo, quod in amore est, amaritudinem, expertam dicentis. Sed solere eandem cum praesente habere significationem dicitur, ut De re equestris IV, 5. ἀνάγκη κεχρησθαι ταῖς ὀπλαῖς. ubi de suo Dindorfius χρῆσθαι scriptis. V. Buttm. gr. max. II. p. 256. Quamquam id non videtur valere nisi de egendi significatione; v. Elmslej. Eurip. Heracl. 801; tamen II, 6, 7. κεχρημένον dici videmus praesentis quidem temporis atque utendi significatione. Ceterum quod καθαπάτανται et χρῆσθαι scripti, feci duorum auctoritate codicum D. et F. Parisinorum: inter quos quam codex F. bonitate et dignitate excellere omnibus dicatur, nos refragor quidem, sed dubito tamen, num quas ille dat scripturas bonas, eaedem omnes verae vel a Xenophonte profectae dici debeant. — ἀπὸ κυάμου, sortiendo per fabas. Matth. 573. — μηδὲ ἐπ' ἄλλα τοιούτα sc. χρῆσθαι τινα καμεντῷ. 10. ἵκανοντες εἶναι. Quod ante Schneiderum legebatur ξεσθαι, non est omnino improbabile, quia de tempore sermo est, quo etiam nunc juvenes artem res publicas administrandi docentur. Sed quamquam post verba quaedam ad tempus futurum spectantia infinitivum futuri pro infinitivo praesentis ponit non rarum est, tamen illam duorum codicum scripturam tuiti sumus, quia verbum γομβεῖν quum potius cum praesente pro futuro construatur, ut Thucyd. I, 127. γομβοτες ἐπεσθντος αὐτοῦ ὕπον σητοι προχωρεῖν τὰ απὸ τῶν Ἀθηναίων, tum apud Xenophontem, si construatur cum nominativo, ubique additum habetur videtur praesens. Simum eorundem vocabulorum constructionem videbis Anab. II, 6, 17. V, 4, 20. Ages. I, 15. Hellen. III, 4, 12. Vid. ad §. 3. — βια-

γίγνεσθαι βιαλος, εἰδότας, ὅτι τῇ μὲν βίᾳ πρόσεισιν ἔχθραι καὶ κίνδυνοι, διὰ δὲ τοῦ πειθεῖν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φιλίας ταῦτα γίγνεται. οἱ μὲν γὰρ βιασθέντες ὡς ἀφαιρεθέντες μισοῦσιν, οἱ δὲ πειθέντες ὡς κεχαρισμένοι φιλοῦσιν. οὐκον τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τῶν ἰσχὺν ἄπειν γνώμης ἐχόντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἔστιν. ἀλλὰ μὴν καὶ συνμάχων ὁ μὲν βιάζεσθαι τολμῶν δέοιτ' ἀν οὐκ ὀλίγων, ὁ δὲ πειθεῖν δυνάμενος οὐδενός· καὶ γὰρ μόνος ἥγοιτ' ἀν δύνασθαι πειθεῖν. καὶ φρονεύειν δὲ τοῖς τοιούτοις ἥκιστα σεμβαίνει· τίς γὰρ ἀποκτεῖνατ τινα βούλοιτ' ἀν μᾶλλον ἡ ζῶντι πειθομένοφ χρῆσθαι;

Ἀλλ᾽ ἔφη γε ὁ κατήγορος, Σωκράτει διμιλητὰ γενομένων
Κριτίας τε καὶ Ἀλκιβιάδης πλεῖστα κακὰ τὴν πόλιν ἐποιησά-

σθέντες passive dictum, ut De Reditt. V, 7. ubi oppositum est εὐ πάσχοντες. Graeci enim, ut Romani perfectis, deponentium perfectis et aoristis significationem nonnunquam passivam tribuunt, adeoque praesenti et imperfecto eorum verborum, quibus olim activa forma fuit. Poppo de Elocut. Thucyd. p. 184. Vid. ad III, 10, 9. Verbum est autem deponens medium, cuius tamen perfectum fere passivam significationem induere solet praeter illum aoristum, cum quo efr. ἑωνήδη II, 7, 12. βιάζειν antiquorum poëtarum est, Hom. Odyss. XII, 297. rurum apud prosaicos scriptores. Dorvill. Charit. p. 511. Lips. Bekk. Anecd. I, 86. Praesens nisi Sympos. II, 26. apud Xenophonem non dicitur passive. Cf. Thucyd. I, 2. 77. IV, 10. VII, 44. Plat. Legg. IX, 874 c. έτεντὸν ἔπιτύχη γαμετὴ γυναικὶ βιαζομένῃ, κτείνας τὸν βιαζόμενον ἔστω καθαρὸς ἐν τῷ νόμῳ. Sunt autem deponentia ea, quae quum formam habeant vel passivam vel medianam, ei significationem activam tribuant, formis activis autem aut plane parent, aut apud scriptores tantum obsoleta vel nova sectantes semel iterumve utuntur, aut denique, si passim vel adeo saepe, immo saepius recipient, plane eandem vim assignant. **Poppo** De Graecorum verbis mediis, passivis, deponentibus recte discernendis. Francof. 1827. p. 7. — **κεχαρισμένοι**, h. e. εὐ πάσχοντες. Habet perfectum huius deponentis medii passivam significacionem. Buttm. 113. n. 6. Herodot. VIII, 5. οὗτοι δὲ ἀναπεπεισμένοι ἦσαν καὶ τοῖσι Εὐρωπέσσοι ἐκεχάριστο. Plura aliorum verborum exempla affert Poppo l. c. p. 24 sqq. — τὰ τοιαῦτα, alii τὸ τοιαῦτα cum Schaefero Dionys. Halic. 111. Sed v. ad III, 14, 1.

12. Ἄλλ᾽ ἔφη γε. Egregiam G. Dindorfii conjecturam **Ἄλλα** Σωκράτει γε, ἔφη ὁ x. (cf. §§. 49, 51.) receperisse, nisi γε per hyperbaton, quod vocant, explicandum iudicarem et liberiorum illarum particularum usum esse meminisse. Cf. Cyrop. VIII, 6, 18. ἀλλ᾽ οὐ γε τῶν ἀνθρωπίνων πεζῆ πορειῶν αὕτη ταγίστη, τοῦτο εὑδηλον, h. e. ἀλλὰ τὸ γε — ταυτην ταχίστην εἶναι εὑδηλον. Ceterum haec dictio concedit aliquatenus praecedentia, sed magis urget sequentia, at nimirum; adeoque non interposito aliquo vocabulo coniungi eam posse docet Schneider. Plat. Civ. 331 b. — τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ, τῶν τριάζοντα. — De sequentium superlativorum formis v. Buttm. 66. n. 1. sq. Borne-

την. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ διηγαρχίᾳ πάντων πλεονεκτήστατός τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο, Ἀλκιβιάδης δὲ αὖ τῶν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων ἀκρατέστατός τε καὶ ὑβριστότατος.
 13 ἐγὼ δ' εἰ μὲν τι κακὸν ἔκεινω τὴν πόλιν ἐποιησάτην, οὐκ ἀπολογήσομαι· τὴν δὲ πρὸς Σωκράτην συνονοίαν αὐτοῖν,
 14 ὡς ἐγένετο, διηγήσομαι. ἐγενέσθη μὲν γὰρ δὴ τῷ ἄνδρε τούτῳ φύσει φιλοτιμοτάτῳ πάντων Ἀθηναίων, βούλομένω τε πάντα δι' ἑαυτῶν πράττεσθαι καὶ πάντων ὀνομαστοτάτῳ γενέσθαι.
 ἥδεσαν δὲ Σωκράτην ἀπ' ἔλαχιστων μὲν χρημάτων αὐταρκέστατου ζῶντα, τῶν ἡδονῶν δὲ πασῶν ἐγκρατέστατον δῆτα, τοῖς δὲ διαλεγομένοις αὐτῷ πᾶσι χρώμενον ἐν τοῖς λόγοις,
 15 δπως βούλοιτο. ταῦτα δὲ ὁρῶντε καὶ δῆτε οὖτε προειρησθον, πότερόν τις αὐτῷ φῆ τοῦ βίου τοῦ Σωκράτους ἐπιθυμήσαντε καὶ τῆς σωφροσύνης, ἢν ἐκεῖνος εἶχεν, δρᾶσθαι τῆς δμιλίας αὐτοῦ, ἢ νομίσαντε, εἰ δμιλησαίτην ἔκεινω, γενέσθαι ἃν
 16 ἕκαντατάτῳ λέγειν τε καὶ πράττειν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι, θεοῦ διδόντος αὐτοῖν ἡ ζῆν ὅλον τὸν βίον, ὡςπερ ζῶντα Σωκράτην ἔωρων, ἡ τεθνύναι, ἐλέσθαι ἢν αὐτῷ μᾶλλον τεθνάναι. δήλω δ' ἐγενέσθην ἐξ ὧν ἐπραξάτην· ὡς γὰρ τάχιστα κρείττονε τῶν συγγιγνομένων ἡγησάσθην εἰναι, εὐθὺς ἀποηδήσαντε Σωκράτους ἐπραττέην τὰ πολιτικά, ὅνπερ ἔνεκα Σωκράτους ὠρεχθήτην.

mannus et L. Dindorfius ex codice F. scripsierunt πάντων κλεπτστάτος τε καὶ βιαιότατος καὶ φονικώτατος ἐγένετο. Bornemannus ex eodem post ὑβριστότατος adiecit καὶ βιαιότατος. Nos vulgatam tueri satius duximus, ut in loco, qui ambiguitatis bonam partem haberet. De Critia v. Hell. II, 3, 16, 4, 10.

13. τὴν συνονοίαν, Matth. 296. cf. IV, 2, 33, ubi duo habes eius rei exempla. 7, 2, 8, 11. Apud Romanorum scriptores loci rariores paullo. Cic. pro r. Dei. 11. Quis tum patrem ante, qui esset, quam cuius gener esset, audivit? Liv. II, 57. distractam laceratamque rempublicam magis, quorum in manu sit, quam ut in obscuris sit, quaeri. XLII, 40. Exspectari nos arbitror, ut respondeamus.

15. πότερόν τις — φῆ. Coniunctivo dubitanter interrogatur. cf. §. 45. Idem fere valeat de indirectis interrogationibus. v. II, 1, 21, 23. Matth. 515, 2. Rost. 119, 2. b.

16. δήλω δ' ἐγενέσθην, intell. τοιούτῳ δῆτε ὑει οὗτοι διαχειμένω. — ἀποπηδήσαντε. Hoc verbum et ἀποιροτάντες et ἀποιδράσαντε dicuntur de discipulis, qui magistri scholam temere aut cum contentu relinquunt. Ruhnken. Mör. Atticist. 295. ed. Lips. — ὡρεχθήτην, antea δρᾶσθαι, nullo significacione discrimine. Deponens est igitur tam passivum quam medium. Rost. p. 278.

Ἴσως οὖν εἴποι τις ἂν πρὸς ταῦτα, ὅτι χρῆν τὸν Δω-17
κρύτην μὴ πρότερον τὰ πολιτικὰ διδάσκειν τοὺς συνόντας ἢ
συφρονεῖν. ἐγὼ δὲ πρὸς τοῦτο μὲν οὐκ ἀντιλέγω· πάντας
δὲ τοὺς διδάσκοντας ὁρῶ αὐτοὺς δεικνύντας τὰ τοῖς μαρ-
θνοντιν, ἥπερ αὐτοὶ ποιοῦσιν ἀδιδάσκοντοι, καὶ τῷ λόγῳ
προεξιθύμουντας. οἶδα δὲ καὶ Σωκράτην δεικνύντα τοῖς ξυν-18
οῦσιν ἔσωτὸν· καλὸν κάγαθὸν ὕντα καὶ διαλεγόμενον κάλ-
λοτα περὶ ἀρετῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων. οἶδα δὲ κα-
κέντα συφρονοῦντες, ἔτες Σωκράτει συνήστην, οὐ φοβούμενω,
μηδὲ ζημιοῦντο ἢ παλαιότο νῦντο Σωκράτους, ἀλλ' οἰομένω τότε
χρύστον εἶναι τοῦτο πράττειν.

Ἴσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν,¹⁹
ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων
ὑμετέρης, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ἂν μάθησίς ἐστιν ὁ μαθὼν ἀνε-
πιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ πέρι τούτων οὐχ οὔτω
γηγάσκω· ὁρῶ γὰρ ὡςπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ
τὰ σώματα ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὔτω καὶ τὰ
τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυνάμε-
νους· οὔτε γὰρ ἂ δεῖ, πράττειν οὔτε ἦν δεῖ, ἀπέχεσθαι δύ-
ναται. διὸ καὶ τοὺς νίεῖς οἱ πατέρες, καὶ ὅσι σωφρονεῖς²⁰

17. σωφρονεῖν. Repete διδάσκειν. De sententia v. IV, 3, 1.

19. οὐδὲ ἄλλο οὐδέν. Non est accusativus absolute positus,
sed pendet ex participio μαθών. Ita enim articulum per hyper-
baton postponi non rarum est. Vid. ad 6, 7 τῷ σώματι αἱ τὰ συν-
τυχάνοντα. II, 2, 4 τούτου γε τῶν ἀπολυτόντων μεσταὶ μὲν αἱ ὄδοι.
Sympos. II, 4 μύων ὁ ἀλευράμενος, ubi v. Herbst. praesertim ubi ac-
cusativus obiecti praecessit, ut infra 6, 13 τὴν σοφίαν τοὺς ἀργυ-
ροὺς τῷ βουλομένῳ πωλοῦντας, ubi cur accusativus primum locum
teneat, facile appareat. IV, 4, 5 φασὶ δέ τινες καὶ ἄππον καὶ βούν
τῷ βουλομένῳ δίκαιον ποιήσασθαι πάντα μεστὰ εἶναι τῶν διδασ-
ζοντων. Lys. Epitaph. 29 Bekk. αὐτοὺς τὰ πελθοντα. Soph. Antig. 33
τάπει τοῖσι μή εἰδόσι. Plat. Apol. 39 c. πλείους ἔσονται ὑμας οἱ
λέγοντες. Insolentioris verborum collocationis exempla ex ora-
toribus sumta compositus Förtsch. Obss. critt. in Lys. oratt. p.
38 sq. Iam vero licet, ubi tempus finitum et participium, etiam
diversa rectione, coniunguntur, obiectum commune ex participio
pendere solet, nostro loco quod sequitur ἀγεπιστήμων, illa-
line constructionis particeps est; nam ἀγεπιστήμων γένοιτο fere
est i. q. ἀγνοοη. Oeon. XIX, 16 ἐπειδὴ καὶ γεωργεῖν ἀνέπεισάς
με ως ἐπιστήμων εἶναι. Cyrop. III, 3, 9 ἐπιστήμωνες τὰ προσήχοντα.
Plat. Alcib. II. 141 d. οἶμαι δέ σε οὐκ ἀνήκοντο εἶναι ἔντα, i. q. ἀκ-
τούντα εἶναι. Matth. 346, n. 2. — ὁρῶ γὰρ ὡςπερ
Notanda constructio ex attractione quadam explicanda; etenim dici oportuit
ὡςπερ τὰ τ. σ. ἔργα οἱ μὴ τὰ σώματα ἀσκοῦντες οὐ δύνανται ποιεῖν,
οὕτω καὶ — vel ὡςπερ γάρ ὁρῶ τὰ τ. σ. — ποιεῖν, οὕτως ὁρῶ καὶ
τὰ τ. ψυχῆς —. Similiter §. 21. Bornem.

20. ὑμᾶς praegressis iunxerunt interpres, quasi scriptum sit
XENOPH. MEMOR.

ὅμως, ἀπὸ τῶν ποιηρῶν ἀνθρώπων εἰργονοι, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν δύμιλαν ἀσκησιν οὖσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν ποιηρῶν κατάλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὃ τε λέγω,

ἔσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἔσθλον διδάξει· ἢν δὲ κακοῖσιν συμμίσγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἔνγτα νόον·

καὶ ὁ λέγων,

αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακός, ἄλλοτε δὲ
ἔσθλός.

Αἰκάλγω δὲ μαρτυρῶ τούτοις· δρῶ γὰρ ὥσπερ τῶν ἐν μέτρον πεποιημένων ἐπῶν τοὺς μὴ μελετῶντας ἐπιλανθανομένους, οὗτα καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων τοῖς ἀμελοῦσι λέθην ἐγγυομένην. ὅταν δὲ τῶν νουθετικῶν λόγων ἐπιλάθηται τις, ἐπιλέλησται καὶ ὡν ἡ ψυχὴ πάσχοντα τῆς σωφροσύνης ἐπεθύμει· τούτῳ δὲ ἐπιλαθόμενον οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τῆς σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι. δρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοποστα-

ῶντας σώφροντας δύμως. Quemadmodum enim cum participio solet coniungit, II, 1, 4 ἔντα δυσωπούμενα δύμως ἀλλοκεται. Anab. III, 1, 10 προβούμενοι δὲ τὴν ὄδον ἀκορτες δύμως οἱ πολλοὶ συνηχολούθησαν. Leach. S. c. Th. 694 πειθον γυναιξί, κατέπερ οὐ στέργων δύμως. Eurip. Hippol. 338 οἱ σώμαρονες γὰρ οὐχ ἔκοντες ἀλλ' δύμως κακῶν ἔρωσιν: ita etiam post εἰ καὶ εἰ καὶ ἀν infertur, wenn auch gleich. Soph. Oed. C. 961 κεὶ δίκαιοι δύμως λέγω. Aj. 16 κάνει ἀποπτος ἡς δύμως. Matth. 566. 3. Ceterum de collocatione vocabuli libri minime sibi constant. Alibi δύμως initio enuntiati posterioris ponit solet, ut II, 1, 15. Nonnunquam vero adeo participio praemittitur, Cyrop. VIII, 2, 21 δύμως ἔνδον ἔχοντες τοσαντα οὐτε ἔσθλουσι πλεῖς ἡ δύνανται φέρειν οὐτε ἀμφιέννυνται πλεῖσι cet. Plat. Phaed. 91 d. Σύμμιλας — φρεθεῖται, μηδὲν ψυχὴ δύμως καὶ θειότερον καὶ κύλλον ὃν τοῦ σώματος προσαπολύνηται ἐν ἀμονίᾳς εἶδει οὐσα. Stallb. Plat. Polit. 495 d. — ὡς — οὐσαν. Ita ὡς cum accusativo participii coniungitur, sive verbum putandi vel dicendi praecessat sive non praecessit. Pracecessit 3, 2, ubi ex εὑχέτο est νομίζω intelligendum. Matth. 568. Constructionem particulæ ὡς cum accusativo iuxta genitivum vide II, 2, 13, cum casu participii ex substantivo apto II, 7, 8. Similem structuram vocis ὥσπερ v. ad II, 3, 3. — Ἐστιών — . Est distichon Theognidis, gnomici Megarei, quod quia iam antiquitus celebritatem quandam noctum est et a philosophis in rem suam verti coepit (legitur etiam Sympos. II, 4. Plut. Men. 95 d.), factum est, ut vario modo scriberetur. — Qui sequitur versus hexameter, eum non item esse Theognidis, verba δὲ λέγων — καὶ ὁ λέγων docent.

21. ὡν — ἐπεθύμει, quibus ita afficiebatur animus, ut sa- plentiam concupisceret.

22. εἰς ἔρωτας ἐκκυλισθέντας, alii ἔκχυλ. Neutrū omnino spernendum. Certe praeter locum a Bornemanno allatum ex Aspasio ad Aristot. Nicomach. IX. p. 149. εἰς φαντόητα ἐκκυ- λισθέντα Finckhius Diar. scholast. Darmstad. 1830. 47. excitat quidem Max. Tyr. 30, 3 εἰς κακλαν ἐσχάτην παντάπασιν ἐκκεντούμε-

προαχθέντας καὶ τοὺς εἰς ἔφωτας ἐκκυλισθέντας ἡττον δυτημένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τῶν μὴ δεόντων ἀπέχεσθαι. πολλοὶ γὰρ καὶ χρημάτων δυνάμειοι φείδεσθαι, πρὸς ἑρᾶν, ἐρασθέντες οὐκέτι δύνανται, καὶ τὸ χρήματα καταναλώσαντες, ὃν πρόσθεν ἀπείχοντο κερδῶν, αἰσχρὰ τομῆσσιν εἶναι, τούτων οὖν ἀπέχονται. πῶς οὖν οὐκ ἐν-²³
δέχεται σωφρονήσαντα πρόσθεν αὐθίς μὴ σωφρονεῖν, καὶ δίκαια δυνηθέντα πράττειν αὐθίς ἀδυνατεῖν; πάντα μὲν οὖν ἴουγε δοκεῖ τὸ καὶ τὰ γαθὰ ἀσκητὰ εἶναι, οὐχ ἡκιοτα
δὲ σωφροσύνη. ἐν τῷ γὰρ αὐτῷ σώματι συμπεφυτευμέναι
τῇ ψυχῇ αἱ ἡδοναὶ πείθουσιν αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ
τὴν ταχιστὴν ἔανταῖς τε καὶ τῷ σώματι χαρίζεσθαι.

Kai Kritias δὴ καὶ Ἀλκιβιάδης, ἔως μὲν Σωχράτε²⁴

rov, excitat vero etiam Dionys. Hal. Antt. Rom. 11. p. 2249, 2.
Reisk. εἰς τὰς πολιτικὰς πράξις ἐκκυλισθεῖται. Diversus paululum
est locus a Schneider Venat. VIII, 8. commemoratus Plutarch.
Garrul. c. 11. εἰς ἀγορὰν τοῦ διηγήματος ἐκκυλισθέντος. — πρὸς
ἔργαν. Coniunctio πρὸς ubi cum infinitivo componitur, simplex
est temporis definitio, nulla mentis cogitatione in rem conversa.
Ubi coniunctivus cum ἄν particula positus est, altera actio ex al-
tera pendet: Anab. V, 7, 12 μὴ ἀπέλθητε, πολὺ ἄν ἀκούσητε. quam-
quam non opus est ita pendeat, ut, si illa fiat, ipsa quoque fu-
tura sit: sed omnino ne fiat is cupit, qui alteram illam actionem
prius fieri vult, quam hanc, quia sperat, altera si facta sit, eam
fore rerum conditionem, ut haec fieri non debeat: Aristoph.
Acharn. 295 Ἀπολεῖ κατέστη σ' αὐτὸν καὶ σώματα τοῖς λέθοις. Μηδεμιν γε,
πολὺ ἄν ἀκούσητε, ἀλλ' ἀνάσχοισθ', ὥγαθοι. Vesp. 920 πρὸς τῶν
θεῶν μὴ προκαταγγέλλωσκεν ἢ πάτερ, πολὺ ἄν γ' ἀκούσης ἀμφοτέρων.
Engelhardt. Annott. Dem. 42 sq. Ceterum praesentis temporis in-
finitivo utitur Xenophon, quia perfecto status indicatur, qui factum
sequitur, aoristo perfectio rei, praesente initium. Hermann. An-
not. ad Elmst. Eurip. Med. 78. Infra IV, 4, 9 ἀλλὰ μὰ δὲ οὐκ
ἄκούσητε, πολὺ γ' ἄν αὐτὸς ἀπορήη, ὅ τι νομίζεις τὸ δέλταιον εἶναι.
Non solet autem usurpari a Graecis coniunctio cum particula et
coniunctivus, nisi ubi in priore membro est negandi aut prohibi-
bendi significatio: cuius rei naturam explicavit Hermannus ib. ad
v. 215. Quamquam sicubi sententiae ratio iam per se patet aut
minus diligenter esset significanda, etiam in soluta oratione ἄν
omitti potuisse existimat Stallbaum. Plat. Phaedon. 62 c. et ex-
empla contra illam regulam testantia aliquot Platonica compo-
suit Graser. Advers. Plat. 33 sq. — κερδῶν. Dicitur hoc vo-
cabulum in iis esse, quae genitivi pluralis formam non contra-
hunc. At vero in his non constant sibi scriptores. κερδέων Hell.
II, 4, 21. 40. Cyrop. IV, 2, 45. κερδῶν ib. VIII, 1, 26. Poppo Cyrop.
III, 3, 58. Jacobs. Achill. Tat. II, 1. Buttm. 49. n. 4.

23. σωφροσύνη. Virtutum et artium nomina haud raro
articulo carent, sive ea certiore aliqua notatione non egent sive
ita pars quaedam artis vel virtutis significatur. III, 9, 5 extr. δι-
καιοσύνη. IV, 6, 7 σωφρα.

24. ἀπαλλαγέστε cave putas esse nominativum absolutum,

την. Κριτίας μὲν γὰρ τῶν ἐν τῇ ὀλυμπιάᾳ πάντων πλεονεκτίστατός τε καὶ βιαιότατος ἐγένετο, Ἀλκιβιάδης δὲ αὖ τῶν
 13 ἐγὼ δ' εἰ μὲν τι κακὸν ἐκείνῳ τὴν πόλιν ἐποιησύτην, οὐκ
 ἀπολογήσομαι· τὴν δὲ πρὸς Σωκράτην συνουσίαν αὐτοῖν,
 14 ὡς ἐγένετο, διηγήσομαι. ἐγενέσθην μὲν γὰρ δὴ τῷ ἄνδρε τούτῳ
 φύσει φιλοτιμοτάτῳ πάντων Ἀθηναίων, βούλομένω τε πάντα
 δι' ἔαυτῶν πράττεσθαι καὶ πάντων ὄνομαστοτάτω γενέσθαι.
 ἥδεσαν δὲ Σωκράτην ἀπ' ἐλαχίστων μὲν χρημάτων αὐταρχήστατα
 ζῶντα, τῶν ἡδονῶν δὲ πασῶν ἐγκρατέστατον ὅντα,
 τοῖς δὲ διαλεγομένοις αὐτῷ πᾶσι χρώμενον ἐν τοῖς λόγοις,
 15 δπως βούλοιτο. ταῦτα δὲ ὁρῶντε καὶ ὑπερβαίνοντε
 πότερόν τις αὐτῷ φῆ τοῦ βίου τοῦ Σωκράτους ἐπιθυμήσαντε
 καὶ τῆς σωφροσύνης, ἦν ἐκεῖνος εἰχεν, ὁρέζασθαι τῆς ὄμιλίας
 αὐτοῦ, ἢ νομίσαντε, εἰ ὄμιλησάτην ἐκείνῳ, γενέσθαι ἄν
 16 ξανθάτῳ λέγειν τε καὶ πράττειν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἥγοῦμαι,
 θεοῦ διδόντος αὐτοῖν ἡ ζῆν ὅλον τὸν βίον, ὥσπερ ζῶντα
 Σωκράτην ἔωραν, ἡ τεθνάναι, ἐλέσθαι ἄν αὐτῷ μᾶλλον
 τεθνάναι. δῆλω δ' ἐγενέσθην ἐξ ὧν ἐραξάτην· ὡς γὰρ τάχιστα
 κρείττονε τῶν συγγιγνομένων ἡγησύσθην εἶναι, εὐθὺς
 ἀποπηδήσαντε Σωκράτους ἐπραττέην τὰ πολιτικά, ὕπνερ
 ἔνεκα Σωκράτους ὠρεχθήην.

mannus et L. Dindorfius ex codice F. scripserunt πάντων κλεπτίστατός τε καὶ βιαιότατος καὶ γρονιώτατος ἐγένετο. Bornemannus ex eodem post ὑβριστότατος adiecit καὶ βιαιότατος. Nos vulgatam tueri satius duximus, ut in loco, qui ambiguitatis bonam partem habet. De Critia v. Hell. II, 3, 16, 4, 10.

13. τὴν συνουσίαν, Math. 296. cf. IV, 2, 33, ubi duo habes eius rei exempla, 7, 2, 8, 11. Apud Romanorum scriptores loci rariores paullo. Cic. pro r. Dei. 11. Quis tum patrem ante, qui esset, quam cuius gener esset, audivit? Liv. II, 57. distractam laceratamque rem publicam magis, quorum in manu sit, quam ut incolumis sit, quaeri. XLII, 40. Exspectari nos arbitror, ut respondeamus.

15. πότερόν τις — φῆ. Coniunctivo dubitanter interrogatur. cf. §. 45. Idem fere valet de indirectis interrogationibus. v. II, 1, 21, 23. Math. 515, 2. Rost. 119, 2. b.

16. δῆλω δ' ἐγενέσθην, intell. τοιούτῳ ὅντε vel οὗτοι διατείμενοι. — ἀποπηδήσαντε. Huc verbum et ἀποιοιτῶν et ἀποδιδύσκειν dicuntur de discipulis, qui magistri scholam temere aut cum contemptu relinquunt. Ruhken. Mür. Atticist. 295. ed. Lips. — ὡρεχθήην, antea ὁρέζασθαι, nullo significationis discrimine. Deponens est igitur tam passivum quam medium. Rost. p. 278.

Ἴσως οὖν εἴποι τις ἂν πρὸς ταῦτα, δτι χρῆν τὸν Σω-¹⁷
χρύτην μὴ πρότερον τὰ πολιτικὰ διδάσκειν τοὺς συνόντας ἡ
σωφρονέεν. ἐγὼ δὲ πρὸς τοῦτο μὲν οὐκ ἀντιλέγω· πάντας
δὲ τοὺς διδάσκοντας ὁρῶ αὐτοὺς δεικνύντας τέ τοῖς μαν-
θάνοντιν, ἥπερ αὐτοὶ ποιοῦσιν ἂ διδάσκουσι, καὶ τῷ λόγῳ
προεβιβάζοντας. οἷμα δὲ καὶ Σωκράτην δεικνύντα τοῖς Συν-¹⁸
οῦσιν ἔστιν· καλὸν κάγαδὸν ὄντα καὶ διαλεγόμενον κύλ-
λιστα περὶ ἀφετῆς καὶ τῷν ἄλλων ἀνθρώπινων. οἶδα δὲ κα-
κένω σωφρονοῦντε, ἔτε Σωκράτει συνήστην, οὐ φοβούμενω,
μὴ ζημιοῦντο ἡ παίδιοντο ὑπὸ Σωκράτους, ἀλλ᾽ οἰομένω τότε
κράτεστον εἶναι τοῦτο πράττειν.

Ἴσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλὸν τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν,¹⁹
ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων
ὑθριστής, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ἂν μάθησίς ἐστιν ὁ μαθὼν ἀνε-
πιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὔτε
γηγάσκω· ὁρῶ γὰρ ὡςπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ
τὰ σώματα ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὔτω καὶ τὰ
τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυνάμε-
νους· οὔτε γὰρ ἂ δεῖ, πράττειν οὔτε ἂν δεῖ, ἀπέγεσθαι δύ-
ναται. διὸ καὶ τοὺς νίνες οἱ πατέρες, καὶ ᾧσι σώφρονες²⁰

17. σωφρονεῖν. Repete διδάσκειν. De sententia v. IV, 3, 1.

19. οὐδὲ ἄλλο οὐδέτεν. Non est accusativus absolute positus,
sed pendet ex participio μαθὼν. Ita enim articulum per hyper-
baton postponi non rarum est. Vid. ad 6, 7 τῷ σώματι δὲ τὰ συν-
τυχάνοντα. II, 2, 4 τούτου γε τῶν ἀπολυσόντων μεστὰ μὲν αἱ ὄδοι.
Sympos. II, 4 μύρῳ ὁ ἀλειψάμενος, ubi v. Herbst. praesertim ubi ac-
cusativus obiecti praecessit, ut infra 6, 13 τῇ σοφλαν τοὺς ἀργυ-
ροὺς τῷ βουλομένῳ παλοῦντας, ubi cur accusativus primum locum
teneat, facile appareat. IV, 4, 5 φασὶ δέ τινες καὶ ἵππον καὶ βοῦν
τῷ βουλομένῳ δίκαιον ποιῆσασθαι πάντα μεστὰ εἶναι τῶν διδάξο-
των. Lys. Epitaph. 29 Bekk. αὐτοὺς τὰ πειθοντα. Soph. Antig. 33
ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσι. Plat. Apol. 39 c. πλεῖον ἔσονται ὑμᾶς οἱ
λέγοντες. Insolentioris verborum collocationis exempla ex ora-
toribus sumta composita Förtach. Obs. critt. in Lys. oratt. p.
38 sq. Nam vero licet, ubi tempus finitum et participium, etiam
diversa rectione, coniunguntur, obiectum commune ex participio
pendere solet, nostro tamen loco quod sequitur ἀνεπιστήμων, illi-
lius constructionis particeps est; nam ἀνεπιστήμων γένοιτο fere
est i. qd. ἀγνοοῦση. Oecon. XIX, 16 ἐπειδὴ καὶ γεωργεῖν ἀνέπεισάς
με ὡς ἐπιστήμων εἶναι. Cyrop. III, 3, 9 ἐπιστήμωνες τὰ προσίκοντα.
Plat. Alcib. II. 141 d. οἷμα δέ σε οὐκ ἀνήκοον εἶναι ἔντα, i. q. ἀκη-
ρούνται ἔντα. Matth. 346. n. 2. — ὁρῶ γὰρ γάρ ὡς περ. Notanda con-
structio ex attractione quadam explicanda; etenim dici oportuit
ἥπερ τὰ τ. σ. ἔργα οἱ μὴ τὰ σώματα ἀσκοῦντες οὐ δύνανται ποιεῖν,
οὔτω καὶ — vel ὡςπερ γάρ ὅρῳ τὰ τ. σ. — ποιεῖν, οὔτως ὁρῶ καὶ
τὰ τ. ψυχῆς —. Similiter §. 21. Bornem.

20. δύως praegressis iuxterunt interpretes, quasi scriptum sit
ΧΕΝΩΡΗ. MEMOR.

ὅμως, ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἰργονοσιν, ὃς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν διμιλὰν ἀσκησιν οὐσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὃ τε λέγων,
ἴσθλῶν μὲν γὰρ ἂπ' ίσθλὰ διδάξει· ἢν δὲ κακοῖσιν συμμίσγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἔοντα νόον·

καὶ ὁ λέγων,

αὐτὸρ ἀνήρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακός, ἄλλοτε δὲ
ἴσθλός.

21 καγὼ δὲ μαρτυρῶ τούτοις· ὅρῶ γὰρ ὥσπερ τῶν ἐν μέτρῳ πεποιημένων ἐπῶν τοὺς μὴ μελετῶντας ἐπιλανθανομένους, οὗτα καὶ τῶν διδασκαλικῶν λόγων τοῖς ἀμελοῦσι λήθην ἐγγυνομένην. ὅταν δὲ τῶν νουθετικῶν λόγων ἐπιλάθηται τις ἐπιλέλησται καὶ ὡς ἡ ψυχὴ πάσχοντα τῆς σωφροσύνης ἐπεθύμει· τούτων δὲ ἐπιλαθόμενος οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ τῆς σωφροσύνης ἐπιλαθέσθαι. ὅρῶ δὲ καὶ τοὺς εἰς φιλοκοσίαν

ὄντας σώφροντας δομας. Quemadmodum enim cum particípio solet coniungi, II, 1, 4 ἔντια διστοπούμενα δομας ἀλλοκεται. Anab. III, 1, 10 φοβούμενοι δὲ τὴν ὅδὸν ἄχοτες δομας οἱ πολλοὶ συνηκολούθησαν. Aesch. S. c. Th. 694 πειθον γυναιξί, καπνερ οὐ στέργων δομας. Eurip. Hippol. 358 οἱ σώματος γάρ οὐχ ἔκοπτες ἀλλ δομας κακῶν ἔδωσιν: ita etiam post εἰ καὶ εἰ καὶ ἀν infertur, wenn auch gleich. Soph. Oed. C. 961 κεὶ δίκαιοι δομας λέγω. Aj 15 καὶ ἀποπτος ἡς δομας. Matth. 566. 3. Ceterum de collocatione vocabulari libri minime sibi constant. Aliibi δομας initio enuntiati posterioris ponit solet, ut II, 1, 15. Nonnunquam vero adeo particípio praemittitur, Cyrop. VIII, 2, 21 δομας ἔνδον ἔχοτες τοσαντα οὐτε ἔσθοτοι πλεισ η δύνανται φέρειν οὐτε ἀμφιέννυνται πλεισ cet. Plat. Phaed. 91 d. Σιμολας — φοβεῖται, μηδὲ ψυχὴ δομας καὶ θείοτερον καὶ κάλλιον δι τοῦ σώματος προσπολλόνται ἐν ἄρμοντας εἶδει οὐσα. Stalib. Plat. Polit. 495 d. — ὡς — οὐσαν. Ita ὡς cum accusativo participiū coniungitur, sive verbū putandi vel dicendi praecessit sive non praecessit. Praecessit 3, 2, ubi ex εὔχετο est νομίων intelligendum. Math. 568. Constructionem particulēς ὡς cum accusativo iuxta genitivū vide II, 2, 13, cum casu participii ex substantivo apto II, 7, 8. Similem structuram vocis ὥσπερ τ. ad II, 3, 3. — Εσθλῶν —. Est distichon Theognidis, gnomici Megarei, quod quia iam antiquitus celebritatem quandam nactum est et a philosophis in rem suam verti coepit (legitur etiam Symposium. II, 4. Plat. Men. 95 d.), factum est, ut vario modo scriberetur. — Qui sequitur versus hexameter, eum non item esse Theognidis, verba δὲ λέγων — καὶ ὁ λέγων docent.

21. ὡν — ἐπεθύμει, quibus ita afficiebatur animus, ut sapientiam concupisceret.

22. εἰς ἔρωτας ἔξυλισθετας, alii ἔγχυλ. Neutrū omnino spernendum. Certe praeter locum a Bornemannō allatum ex Aspasio ad Aristot. Nicomach. IX. p. 149. εἰς γαυλόγητα ἔξυλισθετας Finckhius Diar. scholast. Darmstad. 1830. 47. excitat quidem Max. Tyr. 30, 3 εἰς κυκλανάσθητας παγιάπασιν ἔξκεκυλισμέ-

προαγχθέντας καὶ τοὺς εἰς ἔρωτας ἐκκυλισθέντας ἡτον δυ-
ταμένους τῶν τε δεόντων ἐπιμελεῖσθαι καὶ τῶν μὴ δεόντων
ἀπέχεοθαι. πολλοὶ γὰρ καὶ χρημάτων δυνάμενοι φείδεοθαι,
πρὸς ἑρῷαν, ἐρασθέντες οὐκέτι δύνανται, καὶ τὰ χρήματα
καταναλώσαντες, ὃν πρόσθεν ἀπείχοντο κεφδῶν, αἰσχρὰ
τομῆσοντες εἶναι, τούτων οὐκ ἀπέχονται. πᾶς οὖν οὐκ ἐτ-²³
δέχεται σωφρονήσαντα πρόσθεν αὐθίς μὴ σωφρονεῖν, καὶ
δίκαια δυνηθέντα πράττειν αὐθίς ἀδυνατεῖν; πάντα μὲν οὖν
ἔμοιγε δοκεῖ τὰ καὶ τὰ γαθὰ ἀσκητὰ εἶναι, οὐχ ἡκιστα
δὲ σωφροσύνη. ἐν τῷ γὰρ αὐτῷ σώματι συμπεφυτευμέναι
τῇ ψυχῇ αἱ ἥδοναι πείθονται αὐτὴν μὴ σωφρονεῖν, ἀλλὰ
τὴν ταχίστην ἔανται τε καὶ τῷ σώματι χαρῆσθαι.

Kai Kritius δὴ καὶ Ἀλκιβιάδης, ἦν μὲν Σωφρότει²⁴

*rov, excitat vero etiam Dionys. Hal. Antt. Rom. 11. p. 2249, 2.
Reisk. εἰς τὰς πολιτικὰς πράξεις ἐγχυλισθεῖ. Diversus paululum
est locus a Schneider Venat. VIII, 8. commemoratus Plutarch.
Garrul. c. 11. εἰς ἀγορὰν τοῦ διηγήματος ἐκκυλισθέντος. — πρὸν
ἔρᾳν. Coniunctio πρὸν ubi cum infinitivo componitur, simplex
est temporis definitio, nulla mentis cogitatione in rem conversa.
Ubi coniunctivus cum ἄν particula positus est, altera actio ex al-
tera pendet: Anab. V, 7, 12 μὴ ἀπέλθητε, πρὸν ἄν ἀκούσητε. quam-
quam non opus est ita pendeat, ut, si illa fiat, ipsa quoque fu-
tura sit: sed omnino ne fiat is cupit, qui alteram illam actionem
prius fieri vult, quam hanc, quia sperat, altera si facta sit, eam
fore rerum conditionem, ut haec fieri non debeat: Aristoph.
Acharn. 295 Ἀπολεῖ κατά σ' αὐτὸν κόπομεν τοῖς λέθοις. Μηδαμῶν γε,
πρὸν ἄν ἀκούσητε, ἀλλ' ἀνάσχοισθ' ὠγαθοί. Vesp. 920 πρὸς τῶν
στοῖν μὴ προκαταγγείωσον ὡς πάτερ, πρὸν ἄν γ' ἀκούσης ἀμφοτέρων.
Engelkardt. Annott. Dem. 42sq. Ceterum praesentis temporis in-
finitivo utitur Xenophon, quia perfecto status indicatur, qui factum
sequitur, aoristo perfectio rei, praesente initium. Hermann. An-
nott. ad Elmst. Eurip. Med. 78. Iufra IV, 4, 9 ἀλλὰ μὰ Ἀλ' οὐκ
ἀκούσῃ, πρὸν γ' ἄν αὐτὸς ἀποτήνη, ὅ τι νομίζεις τὸ δίκαιον εἶναι.
Non solet autem usurpari a Graecis coniunctio cum particula et
coniunctivus, nisi ubi in priore membro est negandi aut prohibi-
bendi significatio: cuius rei naturam explicavit Hermannus ib. ad
v. 215. Quamquam sicubi sententiae ratio iam per se patret aut
minus diligenter esset significanda, etiam in soluta oratione ἄν
omitti potuisse existimat Stallbaum. Plat. Phaedon. 62 c. et ex-
empla contra illam regulam testantia aliquot Platonica compo-
nunt Grasser. Advers. Plat. 33 sq. — κερδῶν. Dicitur hoc vo-
cabulum in iis esse, quae genitivi pluralis formam non contra-
hunc. At vero in his non constant sibi scriptores. κερδέων Hell.
II, 4, 21. 40. Cyrop. IV, 2, 45. κερδῶν ib. VIII, 1, 26. Poppo Cyrop.
III, 3, 58. Jacobs. Achill. Tat. II, 1. Buttm. 49. n. 4.*

23. σωφροσύνη. Virtutum et artium nomina haud raro
articulo carent, sive ea certiore aliqua notatione non egerint sive
ita pars quaedam artis vel virtutis significatur. III, 9, 5 extr. δι-
καιοσύνη. IV, 6, 7 σορτα.

24. ἀπαλλαγέττε cave putas esse nominativum absolutum,

συνήστην, ἐδυνάσθην, ἐκείνῳ χρωμένῳ συμμάχῳ, τῶν μὴ παλῶν ἐπιθυμιῶν κρατεῖν· ἐκείνου δὲ ἀπαλλαγέντε, Κριτίας μὲν φυγῶν εἰς Θετταλίαν ἔκει συνῆν ἀνθρώποις ἀνομίᾳ μᾶλλον ἢ δικαιοσύνῃ χρωμένοις, Άλκιβιάδης δὲ αὖ διὰ μὲν κάλλος ὑπὸ πολλῶν καὶ σεμνῶν γυναικῶν θηρώμενος, διὰ δύναμιν δὲ τὴν ἐν τῇ πόλει καὶ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ πολλῶν καὶ δυνατῶν κολακεύειν ἀνθρώπων διαθρυπτόμενος, ὑπὸ δὲ τοῦ δήμου τιμώμενος καὶ ὁδίων πρωτεύων, ὡςπερ οἱ τῶν γυναικῶν ἀγάνων ἀθληταὶ ὁδίων πρωτεύοντες ἀμελοῦσι τῆς πάσσοκήσεως, οὕτω κάκενος ἡμέλησεν αὐτοῦ. τοιούτων δὲ συμβάντων αὐτοῖν, καὶ ὥγκωμένω μὲν ἐπὶ γένει, ἐπηρμένῳ δὲ ἐπὶ πλούτῳ, πεφυσημένῳ δὲ ἐπὶ δυνάμει, διατεθρυμμένῳ δὲ ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις διεφθαρμένῳ καὶ πολὺν χρόνον ἄπο Σωκράτους γεγονότε, τὸ θαυμαστόν, τοῦτο ὑπερηφάνω ἐγενέσθη; εἴτα εἰ μὲν τι ἐπλημμελησάτην, τούτον Σωκράτην δὲ κατήγορος αἰτᾶται; διτὶ δὲ τέω ὅντε

cuius nomen quum omnino ad anacoluthorum genus referri debere soleat, tum hoc loco quem casum malueris? Buttm. 145. n. 1. Matth. 662. n. Rost. 131. 6. Hellen. II, 3, 54 ἐκείνοι δὲ εἰσελθόντες σὺν τοῖς ὑπηρέταις — εἴπε μὲν ὁ Κριτίας. Quo insolentius illud est ib. 2, 3 ἡ οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Πειραιῶς διὰ τῶν μαχρῶν τειχῶν εἰς ἄστον δίησεν, ὁ ἔτερος τῷ ἔτερῳ παραγγελλων. Est haec autem quae dici solet constructio καθ' ὅλον καὶ μέρος, qua pars toti per appositionem additur. V. Iacob. Delect. epigr. gr. XI, 64. Vid. ad II, 1, 4. IV, 2, 31. Matth. 319. — Κριτίας postquam in Thessaliā fugit, Penestas, servile hominum genus, concitare contra dominos conatus est. Hellen. II, 3, 36. De morte huius hominis v. Cornel. Nep. Thrasyb. 2. extr. — θηρώμενος passive dictum iam ab antiquis grammaticis notatum est. θηρῶν autem et θηρᾶς quum promiscue dicatur, Attici tamen fere futuro medii utuntur; quamquam θηράσων est Cyrop. I, 4, 16. Anab. IV, 5, 24. θηράσειν Comment. III, 11, 7. v. ad II, 6, 39. De sententia cf. Iacob. Quaest. Luc. post Toxar. p. 3 sq. — καὶ εἰνος cum vi repetitum in oppositione. Matth. gr. ampl. 472. 1. b.

25. τοιούτων δὲ συμβάντων καὶ ὡγκωμένων cet. Non rara participia duo, quorum alterum relative, absolute alterum positum est, per καὶ vel δὲ inter se coniuncta. Thuc. I, 65 Ἀριστεὺς δὲ ἀποτελοῦσθη τῆς Ποτιδαίας καὶ ἐπίλημα οὐδεμιαν ἔχων σωτηρίας συνερδούλευε κ. τ. λ. Hermann. Luc. Conscr. Hist. 87. Cf. infra II, 2, 13. — ἀπο. Significatio retracto accentu postulat scribi praepositionem adverbii vice fungentem. Symp. II, 10. ἀποσκοποῦ, secus, quam quo tendas. Herm. Vig. 749. Buttm. 117. n. 3. max. 117. n. 9. Thuc. I, 76 ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπέλον τρόπου. Plat. Phil. 34 a. ἀπὸ τρόπου, quod ἀπὸ τρόπου scripsit Bekkerus, scribi iussit Lehrn Quaest. Epic. spec. 1. 12—24. Quid differat ἀπὸ τινος γεγονέναι, v. Rost. 11. n. 3. — τὰ ἄλλα uter casus? paullo infra legitur Σωκράτην κρίνειν.

26. εἴτα, v. ad 4, 11.

αὐτώ, ἡγίκα καὶ ὀγνωμονεστάτω καὶ ἀκρατεστάτω εἰκός εἶγαι,
Σωκράτης πιρέσχε σώφρονε, οὐδενὸς ἐπαίνου δοκεῖ τῷ κατη-
γόρῳ ἄξιος εἶναι; οὐ μὴν τά γε ἄλλα οὕτω κρίνεται. τίς μὲν γε
γὰρ αὐλητής, τίς δὲ [καὶ] κιθαριστής, τίς δὲ ἄλλος διδάσκα-
λος ἵκανονς ποιήσας τοὺς μαθητάς, ἐὰν πρὸς ἄλλους ἔλθο-
τες χείρους φανῶσι, αἴτιαν ἔχει τούτου; τίς δὲ πατέρ, ἐὰν
ὅ παῖς αὐτοῦ συνδιατρίβων τῷ σώφρων ἦ, ὑστερον δὲ ἄλλῳ
τῷ συγγενόμενος πονηρὸς γένηται, τὸν πρόσθετον αἰτιᾶται; ἀλλ᾽
οὐχ ὅσῳ ἂν παρὰ τῷ ὑστερῷ χείρων φιλητας, τοσούτῳ
μᾶλλον ἐπαινεῖ τὸν πρότερον; ἀλλ᾽ οὐ γε πατέρες αὐτοὶ συν-
όντες τοῖς νίσοι, τῶν παιδῶν πλημμελούντων, οὐκ αἴτιαν
ἔχουσιν, ἐὰν αὐτοὶ σωφρονῶσιν. οὕτω δὲ καὶ Σωκράτην δίκαιον²⁸
ἡν κρίνειν· εἰ μὲν αὐτὸς ἐποίει τι φαινούν, εἰκότως ἂν ἐδίκει
πονηρὸς εἶναι· εἰ δὲ αὐτὸς σωφρονῶν διετέλει, πῶς ἂν δι-
καιώσῃς οὐκ ἐνούσης αὐτῷ κακίας αἴτιαν ἔχοι;

‘Ἄλλ’ εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς πονηρὸν ποιῶν ἐκείνους φαῦλα²⁹
πράττοντας δρῶν ἐπήνει, δικιώσῃ ἂν ἐπειμάτο. ‘Κριτίαν μὲν
τοινυν αἰσθανόμενος ἐρῶντα Εὐθυδήμου καὶ πειρῶντα χρῆ-
σθαι, καθάπερ οἱ πρὸς τύρροδίσια τῶν σωμάτων ἀπολαύον-
τες, ἀπέτρεπε, φάσκων ἀνελεύθερον τε εἶναι καὶ οὐ πρέπον
ἀνδρὶ καλῷ κάγαθῷ, τὸν ἐφώμενον, φύσοντες πολλοῦ ἄξιος
φαίνεσθαι, προσαυτεῖν ὥσπερ τοὺς πτωχοὺς ἱκετεόντα καὶ
δεόμενον προσδούνται, καὶ ταῦτα μηδενὸς ἀγυθοῦ. τοῦ δὲ Κρι-³⁰
τίου τοῖς τοιούτοις οὐχ ὑπακούοντος οὐδὲ ἀποτρεπομένον, λέ-

27. ἀλλ’ οὐχ ὅσῳ — Άλλα ad negationēm, quae in antece-
dente latet interrogative, relatum quid potius fiat faciendum in-
sit, indicat. — ἀλλ’ οὐ γε πατέρες, at parentes certe, v. ad §. 12.

29. πειρᾶν, quod fere dicitur de tentanda pudicitia (Ruhnk.
Tim. 176 Lips.), hic secundum Thucydidis exemplum (I, 50) co-
nandi significatio dictum est, qua dici solet medium. Nec mi-
nus quod est πειρᾶν τινος Anab. III, 2, 38. Cyrop. III, 5, 7,
apud Thucydidem active dicitur, I, 61. IV, 70. VII, 12. Id quod
4, 18 est πειρᾶν λαμβάνεν τινός. — προσαυτεῖν — ἀγαθοῦ.
Haec verba, quae mirificas turbas dederunt, quemadmodum in li-
bris scripta leguntur, servare quam tentare malui. Genitivus par-
titionem significat, partitivum vocant. Matth. 323. Similem verbi
προσδούνται structuram habet Aristoph. Pac. 1111 οὐδεὶς προσδώ-
σει μοι σπλάγχνων. Est enim fere i. q. μεταδιδόνται. Xen. Sym-
pos. VIII, 23 eadem de re est προσαυτῶν καὶ προσδέμενος ἡ φιλή-
ματος ἡ ἄλλου τινὸς ψηλαρήματος. Beethārd. Syntax. 150.

30. διτι — δοξολη, alii διτι of νίκον τι vel νίκον δοξολη. —
προσχνήσθαι inter ea verbæ numeratur, quae more dorico ac in η
contrahunt. Buttm. gramm. 105. n. 5. et ad Plat. Gorg. p. 488.
ed. Heindorf. Contra Herodot. VII, 239 est κνίν. — τὰ νίδια
atticam formam esse negat Buttm. II. 335. Vult ὑδια. Cf. I. 107.

γεται τὸν Σωκράτην ἄλλοι τε πολλῶν παρόντων καὶ τοῦ Εἰδυδήμου εἰπεῖν, δτι ἔτικὲν αὐτῷ δοκοίη πύσχειν ὁ Κριτίας, ἐπιθυμῶν Εὐθυμήμῳ προσκυνῆσθαι, ὡςπερ τὰ νίδια τοῖς λεπιδοῖς. ἐξ ᾧν δὴ καὶ ἐμίσει τὸν Σωκράτην ὁ Κριτίας, ὡςτε καὶ, ὅτε τῶν τριάκοντα ὦν νομοθέτης μετὰ Χαρικλέους ἐγένετο, ἀπεμνημόνευσεν αὐτῷ καὶ ἐν τοῖς νόμοις ἔγραψε, λόγων τέληντην μὴ διδάσκειν, ἐπηρεάζων ἐκείνων καὶ οὐκ ἔχων, ὑπῃ ἐπιλάβοιτο, ἄλλὰ τὸ κοινῇ τοῖς φιλοσόφοις ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐπιτιμώμενον ἐπιφέρων αὐτῷ καὶ διαβάλλων πρὸς τοὺς πολλούς. οὕτε γάρ ἔγωγε οὐτέ αὐτὸς τοῦτο πώποτε Σωκράτους σεῖκουσα οὐτέ ἄλλον φάσκοντος ἀκηκοέναι ἥσθιόμην. ἐδήλωσε

31. τῶν τριάκοντα nomina Xenophon refert Hell. II, 3, 2. Ex quibus Critiam et Chariclem propter singularem potentiam, quam appetebant, nominare videtur. Plat. ep. 7. τριάκοντα πάντων ἄρχοντες αὐτοχράτορες. Laërt. II, 24. οἱ περὶ Κριτίαν vocantur. — ἀπομνημονεύειν τινὲς in malam partem dictum, i. q. μηδιστικαῖν, acceptae iniuriae memorem esse. — ἔγραψε, εἶπε; unde qui sequitur infinitivus imperativi significationem habet non addito verbo δεῖν vel simili. Cf. Plat. Charm. 157 b. ἐνετέλλετο μήτε πλούσιον οὐτια μηδέτε καλόν. v. infra §. 35. — ἐπιλάβοιτο, intell. αὐτοῦ. — τὸ κοινῇ — ἐπιτιμώμενον quid sit, ex Plat. Apol. 18 b. intelligitur, ubi postquam Socrates dixit, magis se timere eos, qui iam dumum se calumniati essent et falsis criminationibus insectati, quam accusatores suos, hanc illorum criminationem ipse efficit: Ιστι τις Σωκρατής, σοφὸς ἀνήρ, τά τε μετέωρα φροντιστῆς καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἀπαντα ἀγενήτηκάς καὶ τὸν ηὔτιον λόγον χρεῖτω ποιῶν. — οὐτε γάρ — Sententia haec est: Ista vero maligna obrectatio est; nam Socratem illas res, maxime artem rem inferiorem dicendo superiorē reddendi, profiteri neque ego audivi unquam neque, quod sciam, alias quisquam. Sed observandum bene est, vocabuli οὐτέ repetitionem paullulum a graecae linguae consuetudine recedere. Quare qui οὐδὲ γάρ vel οὐτέ γάρ ἔγωγε αὐτός scribi iusserunt, non nōdē Xenophonti consultum voluerunt. Nam comparant quidem Apol. 24 οὐτε γάρ ἔγωγε ἀντὶ Λίδος καὶ τῶν οὐν τούτοις θεῶν οὐτε θύνων τιοῖς καινοῖς δακμοστίν, οὐτε δύμης οὐτε δύμαζων ἄλλους θεοὺς ἀναπέγητα. sed primum οὐτε ibi respicere sequentia videtur, ubi de altero corruptae iuuentutis criminē loquitur Socrates. Verum quum repetendarum ad singulas enuntiati partes negationum satis sint amantes Graeci, ut οὐδὲ γάρ οὐδὲ aliaeque eiusmodi repetitiones usum habeant iustum defensorem vel a parenthesis nanciscantur excusationem, haec consuetudo, sive est negligentia sive non est, ad οὐτέ etiam, quippe disiunctarum notionum signum, pertinere aliquo modo putanda est. Quamquam nostro quidem loco talia non sequuntur, quae demonstrant, scriptorem cursu orationis deceptum ad aliām conformatiōnēm transisse. Alia ratio est loci II, 6, 19.

32. ἐδήλωσε, i. q. δῆλος ἐγένετο, v. §. 38. Stallb. Plat. Phila. 139. De persona usus absolutus rarer, nisi ut facile ex antecedentibus cogitatione aliquid addi possit aut participium rem significans, in qua aliquis se ostendit, adiungatur. De re intelligi

δέ· ἐπεὶ γὰρ οἱ τριάκοντα πόλλοις μὲν τῶν πολιτῶν καὶ οὐ τοὺς χειρίστους ἀπέκτεινον, πολλὸς δὲ προετέποντο ἀδικεῖν, εἰπὲ που ὁ Σωκράτης, ὅτι θαυμαστὸν οἱ δοκοί εἶναι, εἴ τις γενόμενος βοῶν ἀγέλης νομεὺς καὶ τὰς βοῦς ἐλάττους τε καὶ χείρους ποιῶν μὴ ὄμοιογή κακὸς βούκόλος εἶναι· ἔτι δὲ θαυμαστότερον, εἴ τις προστάτης γενόμενος πόλεως καὶ ποιῶν τοὺς πολίτας ἐλάττους καὶ χείρους μὴ αἰσχύνεται μηδὲ οἰεται κακὸς εἶναι προστάτης τῆς πόλεως. ἀπαγγελθέντος δὲ αὐτοῖς τούτου, καλέσαντες δὲ τε Κριτίας καὶ ὁ Λαρικλῆς τὸν Σωκράτην τὸν τε νόμον ἐδεικνύτην αὐτῷ καὶ τοῖς νέοις ἀπειπτηρῷ μὴ διαλέγεοθαι. ὃ δὲ Σωκράτης ἐπήρετο αὐτῷ, εἰ ἔξειη πυνθάνεσθαι, εἴ τι ὄγνοοῖτο τῶν προηγοφενεμένων. τῷ δὲ ἐφάτη. ἐγὼ τούντη, ἔφη, παρεσκεύασμα μὲν πειθεοθαι τοῖς ὅρῳ³⁴ μοις· ὅπως δὲ μὴ δι' ὄγνοιαν λάθω τι παρανομήσας, τοῦτο βούλομαι σαφῶς μαθεῖν παρ' ἡμῶν, πότερον τὴν τῶν λόγων τέχνην σὸν τοῖς ὁρθῶς λεγομένοις εἶναι νομίζοντες ἢ σὸν τοῖς μὴ ὁρθῶς ἀπέχεσθαι κελεύετε αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ σὸν τοῖς ὁρθῶς, δῆλον ὅτι ἀφεκτέον εἶη τοῦ ὁρθῶς λέγειν· εἰ δὲ σὸν

docet Demosth. De male gesta legat. 390, 20. οἵτινες δὲ οἱ τοῖτοι μετεσχησάτες, αὐτὸ δηλώσει, res ipsa docebit. Buttm. 129. 10. Matth. 630. 4. Eventus docuit, Critiam ante acceptae injuriae memorem illa sua lege Socratem potissimum petisse. — αἰσχύνεται — οἰεται. Qui vulgo legitur optativus, ei ille indicativus praeferedundus est. Nam quum antea de re non ea, quae sit, sed quae possit esse, sermo sit, quam ad rem accommodatus est optativus, pergitur ad eam rem, quae re vera esse a Socrate dicitur, ut iis verbis praesens reipublicae status depingi ab eo putandus sit. Vid. ad II, 6, 4. IV, 1, 5. ad II, 2, 7.

33. *πλέσαρις* — *ἐδεικνύτην*. Numerorum dualis et pluralis, si de duobus sermo est, sempiterna conlumatio est. Matth. 301. Atque ipsum adeo vocabulum δύο cum plurali componitur. V. Göttling. Arist. Polit. 367 sqq. Poppo Thucyd. I. 225. Bornem. Anab. II, 2, 12. — μὴ διαλέγεσθαι. Post verba vētandi, negandi, prohibendi, similia ad infinitivum μὴ infertur. Matth. 533. n. 5. Omissum est §. 44. 3, 6. 7. IV, 4, 11. 21.

34. ὁ πως μὴ λάθω τι παρανομήσας. Docent quidam aoristo λαθεῖν non praesentis, sed aoristi participium adiungi. At contra plurimi loci testantur, in quibus est IIII, 5, 23 ὁπως μὴ λαθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν τι τῶν εἰς στρατηγίαν ὠρελίμων. Illud est: ne me fugiat, me leges violasse; hoc: ne te fugiat, te quidquam rerum ad imperatoris munus pertinentium ignorare. cf. IIII, 6, 13. Cyrop. V, 3, 9 ὁπως λάθῃ φέλος ὦν ἡμῖν. Errores Stallbaumii ad Plat. Phileb. p. 86 correxit ipse auctor append. crit. p. 15 et ad Phaedon. 76 d. et Graser. Adverss. Plat. 63 sqq. Schaeferi App. Dem. II. 244. Bornemannus Cyrop. VIII, 1, 41. Vid. Krüger. Anab. I, 3, 14 ed. min. — πότερον — αὐτῆς, utrum artem dicendi in iis, quae recte dicuntur, positam esse rati an in iis, quae non recte dicuntur, abstinere ea iubeat.

τοῖς μὴ δρθῶς, δῆλον ὅτι πειρατέον δρθῶς λέγειν. καὶ ὁ Χαρικλῆς δργισθεὶς αὐτῷ, Ἐπειδή, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ἀγνοεῖς, τάδε σοι εὑμαθέστερα ὄντα προαγορεύομεν, τοῖς νέοις ὅλως μὴ διαλέγεσθαι. καὶ ὁ Σωκράτης, Ἰνα τοίνυν, ἔφη, μὴ ἀμφιβολον ἦ, ὡς ἄλλο τι ποιῶ ἢ τὰ προηγορευμένα, δρσατέ μοι, μέχρι πόσων ἐτῶν δεῖ νομίζειν νέοντας εἶναι τοὺς ἀνθρώπους. καὶ ὁ Χαρικλῆς, Ὁσον περ, εἰπε, χρόνον βούλευειν οὐκ ἔξεστιν, ὡς οὕπω φρονίμοις οὖσι· μηδὲ σὺ διαλέγουν νεωτέροις ζετριάκοντα ἐτῶν. Μηδέ, ὥν τι ἀνίημαι, ἔφη, ἦν πωλῆι νεωτέρος τριάκοντα ἐτῶν, ἔρωμαι, ὅποσον πωλεῖ; Ναὶ τά γε τοιαῦτα, ἔφη ὁ Χαρικλῆς· ἀλλὰ τοι σύ γε, ὁ Σώκρατες, εἴωθας, εἰδὼς πᾶς ἔχει, τὰ πλεῖστα ἔρωτάν. ταῦτα οὖν μὴ ἔρωτα. Μηδ' ἀποκρίνωμαι οὖν, ἔφη, ὥν τις με ἔρωτῷ νέος, ἐὰν εἰδῶ, οἶον, ποῦ οἰκεῖ Χαρικλῆς; ἦ, ποῦ ἔστι Κριτίας; Ναὶ τά γε

35. ἐπειδή. Addicentibus libris soloecismus ἐπεδάν vulgati correctus est. Error compendio deberi videtur, quo utrumque vocabulum saepe δ super diphthongum ει posito scribitur. Idem vitium erat IV, 3, 4. 6. 9. Talia posterioribus peioribusque scriptoribus, ut Aesopo, condonari iudicat Frotzher. Hier, VIII, 7. — ἐσ αλλο τι ποιῶ —, adeo ut aliud faciam quam quae praescripta sunt.

36. ἡν et ἡν nihil differunt. Utraque particula et, unde ortae sunt, ἡν non dicuntur nisi de re futura, quae qualis sit, postea experientia docere debet. Herm. Vig. 835. Bekkerum vocabulo monosyllabo ἡν apud Platонem infestum non sequutus est Schneiderus, v. ad Civ. 574 a. De repetita in protasi particula v. ad II, 3, 9. — πᾶς ἔχει. Saepe rectae interrogandi formae etiam in obliqua oratione admittuntur, ac fieri quidem id videtur cum aliqua orationis vi. Infra 6, 4 est ἐπισχειρώμεθα, τι χαλεπὸν ἡσθησαι. cf. III, 1, 10, 5, 7. IV, 3, 16, ubi πᾶς bis diversa vi positum videbis. Herm. Soph. Antig. 372. Matthi. 611. Memorabilior locus est IV, 4, 13, ubi utraque forma eadem vi dicta est, οὐ γὰρ αἰσθάνομασι σου, ὅποιον νόμιμον ἢ ποῖον δίκαιον λέγεις. ubi iterum hiatus vis parum adhuc perspecta appetit (v. ad III, 12, 6); et IV, 6, 2, ubi primum est εἰπέ μοι, ποιόν τι νομίζεις εὐσέβειαν εἶραι; ac deinde ἔχεις οὐν εἰπεῖν, δόποιός τις ὁ εὐσέβης ἔστιν; quamquam prioris formae excusationem inde facile repetas, ut dicas, esse illam per se constantem interrogationem rectam. Minus rara obliquae interrogationis exempla, in quibus primum rectae, deinde obliquae formae inveniuntur. Stallbaum. Plat. Crit. 48 a. De rectis formulis in interrogationis, quam fecit alter, repetitione possitis v. Herm. Eurip. Med. ed. Elmsl. Lips. 388. Denique quum notum sit, articulum praeponi interrogativis, quum vel interrogatio proprius quasi subheat sub antecedentem sermonem eumque quodam modo continuet, vel res interrogata certa et in certo genere comprehensa significetur; v. Herm. Vig. 705 sq., Plat. Civ. 375 a; ubi neutrum sit, non addendum esse demonstrat Schneider. Plat. Civ. 421 e. Vid. ad IV, 5, 9. Difficilior paullo quaestio est de interrogativis indirectis in recta interrogatione ponendis: v. Engelh. Plat. Lach. p. 61.

τοιαῦτα, ἔφη ὁ Χαρικλῆς. Ὁ δὲ Κριτίας, Ἀλλὰ τῶνδέ τοίσι σε ἀπέχεσθαι, ἔφη, δεήσει, ὃ Σώκρατες, τῶν σκυτέων καὶ τῶν τεκτόνων καὶ τῶν χαλκέων· καὶ γὰρ οἶμαι αὐτοὺς ἡδη κατατετρῖψθαι διαθρυλουμένους ὑπὸ σοῦ. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σώκρατης, καὶ τῶν ἐπομένων τούτοις, τοῦ τε δικαίου καὶ τοῦ δικίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων; Ναὶ μὰ ΆΙ! ἔφη ὁ Χαρικλῆς, καὶ τῶν βουκόλων γε· εἰ δὲ μή, φυλάττον, δῆμος μὴ καὶ σὺ ἐλάττους τὰς βοῦς ποιήσῃς. Ἐνθα καὶ δῆλον ἐγένετο, ³⁸ διτιν ἀπαγγελθέντος αὐτοῖς τοῦ περὶ τῶν βοῶν λόγου ὡργίζοντο τῷ Σωκράτει. Οἴτα μὲν οὖν ἡ συνονοσία ἐγεγόνει Κριτίᾳ πρὸς Σωκράτην καὶ ὡς εἶχον πρὸς ἄλλήλογς, εἰρηται. φαίην δ' ἄν ξωγε, μηδενὶ μηδεμιᾷ εἰναι παλδενοιν παρὰ ³⁹ τοῦ μὴ ἀρέσκοντος. Κριτίας δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης οὐκ ἀρέσκοντος αὐτοῖς Σωκράτους ὠμιλησάτην ὃν χρόνον ὠμιλεῖτην αὐτῷ, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὠμηκότε προεστάναι τῆς πόλεως. ἔτι γὰρ Σωκράτει συνόντες οὐκ ἄλλοις τιῷ μᾶλλον ἐπεχείρουν διαλέγεσθαι ἢ τοῖς μάλιστα πράττοντοι τὰ πολιτικά. λέγεται ⁴⁰ γὰρ Ἀλκιβιάδην, πρὶν εἰκοσιν ἐτῶν εἶναι, Περικλεῖ ἐπιτρόπῳ μὲν ὅντε ἔαντο, προστάτῃ δὲ τῆς πόλεως, τοιάδε διαλέχθηναι

37. τῶν σκυτέων — nimirum praeceptis, quae a coriariorum, fabrorum, fullonum, figulorum, pastorum exemplis ad nau-seam usque petere soles. v. IV, 4, 6. Plat. Gorg. 491 a. — τῶν ἐπομένων τούτοις, iis, quae illorum hominum commemorationi adiungere in disputando vel colloquendo soleo. — βούχων, v. §. 32. — τὰς βοῦς, ut supra §. 32. Eadem accusativi forma praeter hos locos invenitur Anab. III, 5, 9, ubi Hornem. excitavit Thom. M. p. 169 sq. λέγεται επ' εὐθέλας τῶν πληθυντικῶν βοές· εἰ καὶ ἀριστοφάνης ἀπαξ βοῦς εἶπεν· Επὶ δὲ τῆς αἰτιατικῆς βοῦς. V, 10, 3. VI, 3, 22. VII, 7, 53. Hell. VI, 4, 29. De animalibus autem genus femininum saepe, masculinum vero ubique de hominibus praefertur, ac pluralis βοές et ἄπλοι fere solet epicoenum femininum esse; quumque a poëtis genus femininum ad significandam aliquam fortitudinem vel praestantiam praeferriri dicitur, id fere cadit etiam in IV, 1, 3. — ποιήσης, v. ad II, 1, 19. Docet autem hic locus errare eos, qui δῆμος μὴ apud Atticos cum futuro construi dicunt, ubi praesens aut futurum, cum aoristi conjunctivo, ubi aoristus praecesserit. Göttling. Aristot. Polit. p. 305. Docent idem loci, qui sunt Cyrop. III, 1, 27 δῆμος, μὴ ἄμα τε εὐ ποιήσης καὶ ἄμα οὐ γέλον νομίσωσε, ubi vid. Poppo, et Anab. VII, 3, 34 καὶ Σεύθην ἐκέλευν παραγγεῖλαι, δῆμος εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατόπεδα μηδέτε τῶν Θρακῶν εἰξεισι νυκτός.

39. οὐ καὶ ἀρέσκοντος —. Negatio pertinet ad ὠμιλησάτην: non quod Socrates ipsis placeret, eius consuetudine usi sunt, sed quia statim ab initio principatum appetebant. Vid. ad 55. Ceterum ἦδη genitivo absoluto ante dativum illato v. Matth. 561. Anab. II, 6, 3 οἱ Ἐρρόποι ἡδη ἐστος αὐτοῦ ἀποστρέψεις αὐτὸν ἐπειρῶντο εἰς Ἰσθμοῦ.

41 περὶ νόμων· Εἰπέ μοι, φάναι, ὁ Περικλεῖς, ἔχοις ὅν με διδάξαι, τί ἐστι νόμος; Πάντως δήπου, φάναι τὸν Περικλέα. Άλιμαξον δὴ πρὸς τῶν θεῶν, φάναι τὸν Ἀλκιβιάδην· ὡς ἔγωγ⁷ ἀκούων τινῶν ἐπαινούμενων, ὅτι νόμοις ἄνθρης εἰσὶν, οἷμαι μὴ ἄν δικαίως τούτον τυχεῖν τοῦ ἐπαίνου τὸν μὴ εἰδότα, τί 42 ἐστι νόμος. Άλλ’ οὐδέν τι χαλεποῦ πράγματος ἐπιθυμεῖς, ὁ Ἀλκιβιάδη, φάναι τὸν Περικλέα, βουλόμενος γνῶναι, τί ἐστι νόμος· πάντες γὰρ οὗτοι νόμοι εἰσὶν, οὓς τὸ πλῆθος συνελθὸν καὶ δοκιμάσαν ἔγραψε, φράζον ὃ τε δεῖ ποιεῖν καὶ μὴ. Πότερον δὲ τάγαθὰ νομίσαν δεῖν ποιεῖν, ἢ τὰ κακά; Τἀγαθὰν τὴν Αἴα, φάναι, ὁ μειψάκιον, τὰ κακὰ δὲ οὔ. Ἐὰν δὲ μὴ τὸ πλῆθος, ἀλλ’ ὥσπερ ὅπου διλγαρχία ἐστίν, διλγοὶ συνελθόντες γράψωσιν, ὃ τι χρὴ ποιεῖν, ταῦτα τί ἐστι; Πάντα, φάναι, ὅσα ἄν τὸ κρατοῦν τῆς πόλεως βουλευσάμενον, ἢ χρὴ ποιεῖν, γράψῃ, νόμος καλεῖται. Καὶ ἄν τύραννος οὖν κρατῶν τῆς πόλεως γράψῃ τοῖς πολίταις, ὃ χρὴ ποιεῖν, καὶ ταῦτα νόμος ἐστί; Καὶ ὅσα τύραννος ἀρχῶν, φάναι, γράψει, καὶ 44 ταῦτα νόμος καλεῖται. Βίᾳ δέ, φάναι, καὶ ἀνομίᾳ τί ἐστιν, ὁ Περικλεῖς; ἀρέτης δὲ ταῦτα δικρέττων τὸν ἥττω μὴ πείσας, ἀλλὰ βιασύμενος ἀγρακύσῃ ποιεῖν, ὃ τι ἄν αὐτῷ δοκῇ; Ἐμοιγε δοκεῖ, φάναι τὸν Περικλέα. Καὶ ὅσα ἄρα τύραννος μὴ πείσεις τοὺς πολίτας ἀγρακάζει ποιεῖν γράψων, ἀνομία ἐστί; Δοκεῖ μοι, φάναι τὸν Περικλέα· ἀνατίθεμαι γὰρ τὸ ὅσα τύραννος μὴ πείσας γράψει, νόμοις εἶναι. "Οσα δὲ οἱ διλγοὶ τοὺς

42. οὐδέν τι, nūhil quidquam, fortissima negatio. — οὐ τοσούδικος. Antea τι ἐστι γόμος. IV, 4, 13, ubi eandem hahes legum definitionem, τίνας τούτους νομίζεις; Vid. ad II, 4, 2. — τὰ κακά δέ. Vulgatum τὰ δὲ κακά ex aliquot codicibus corremus. Vid. ad 1, 12. — οὐ si in fine enuntiati ponitur, non accipit x, sive vocalis sive consonans sequitur. Buttm. 26. 5. Lobeck. Phryn. p. 51. v. IV, 7, 7. Aliis in locis similibus libri x tinentur, ut II, 6, 12. 13. IV, 6, 2. 5. 11. Hell. I, 7, 19 arctiore paullo, ut videtur, orationis vinculo. Bornem. Sympos. VI, 2. Schaefer. App. Dem. I. 663. Schneider. Plat. Civ. 42° c.

43. δσα ἄν, alii ὅσα δσα, v. ad 1, 15.

44. τὸ δσα —, quod dixi, quidquid tyrannus non usus persuasione scripsisset, legem esse, eam sententiam nunc retracto. Articulus quum universae enuntiatio tanquam substantivo praemittatur; Matth. 280; non opus est negatio sequatur, velut Plat. Men. 89 d. οὐδὲ ἀνατίθεμαι μὴ οὐ καλῶς λέγεσθαι, sententiam non retracto, ut nunc censeam, non bene hoc dici. Vid. ad §. 33. 3, 6. 7.

45. γράψει. Hic et antea legitur activum. Sernio est enim de iis, qui aliis leges scribunt, quum iisdem ipsos legibus obnoxios esse non referat dici; cives rectius dicuntur γόμονς γράψεις IV, 4, 13. Oecon. IX, 14. Eodem modo cives dicuntur γόμονς

πολλοὺς μὴ πείσαντες, ἀλλὰ κριτοῦντες γράφουσι, πότερον
βίαν φῶμεν η̄ μὴ φῶμεν εἶναι; Πάντα μοι δοκεῖ, φάναι τὸν
Περικλέα, δοσα τις μὴ πείσας ἀναγκάζει τινὰ ποιεῖν, εἴτε γρά-
φων εἴτε μή, βίᾳ μᾶλλον η̄ νόμος εἶναι. Καὶ δοσα ὅρα τὸ
πᾶν πλῆθος κρατοῦν τῶν τὰ χρήματα ἔχοντων γράψει μὴ
πείσαν, βίᾳ μᾶλλον η̄ νόμος ἢν εἴη; Μάλα τοι, φάναι τὸν⁴⁶
Περικλέα, ὡ̄ Ἀλκιβιάδη, καὶ ἡμεῖς τηλικοῦτοι ὅντες δεινοὶ τὰ
τοιαῦτα ἥμεν· τοιαῦτα γάρ καὶ ἐμελετῶμεν καὶ ἐσφιξόμεθα,
οἴλα περ καὶ σὺ νῦν ἡμοὶ δοκεῖς μελετᾶν. Τὸν δὲ Ἀλκιβιάδην
φάναι· Εἴθε σοι, ὡ̄ Περικλεῖς, τότε συνεγενόμην, δῆτε δεινό-

τιθεσθαι; de legislatore vel simpliciter activum, vel, quum suis
ipse legibus obnoxius sit, medium; de diis denique (v. IV, 4, 19)
activum adhibetur. Plat. Legg. 820 e. legislatoribus (*τοῖς θεῖσι*)
opponuntur, *οἱ θέμενοι*, qui praecepta sibi dari volunt. Matth. 492 b.

46. Μάλα τοις cum Coraio cum δεινοῖς coniunxi. Alii post
Ἀλκιβιάδη incederunt. Μάλα ita ab adiectivo vel adverbio suo
diremti exempla Herbst. Sympos. II, 2 affert ex Sympos. I, 4.
III, 10. Hell. IV, 5, 1. Cyrop. VII, 4, 15. Cf. II, 6, 35, ubi πάντα⁴⁷
codem modo diremunt est ab adiectivo. Idem valere de μᾶλλον,
exempla a Bornem. Cyrop. III, 1, 30 composita ostendunt. Omnium
autem maxime πολὺ ita usurpatum. Vid. Bornem. Sympos. I, 4.
Krüger. Anab. III, 1, 2. — καὶ ἡμεῖς — ἡμεν, nos quoque, quum
id aetatis essemus, artis disputandi periti eramus. Ἡμεῖς pluralis
usus pro ἁγώ singulare, ubi nulla est loquentium communio, rari-
or est apud Xenophontem et Platonem. v. II, 7, 1. A Thucy-
dide nuper ab iudicavit Poppe. Oratores de se loquentes facile
ad usum pluralia feruntur, Anab. III, 2, 9 ἡμῶν λεγοντων de solo
Xenophonte. Isocr. Panath. c. 21. περὶ μὲν οὖν τῶν πραγμάτων
— ἐν τῷ παρότι ταῦτα εἰχομεν εἰπεῖν. Anab. I, 7, 7 Krügerus de
dignitate interpretabatur. Vid. Homer. Odyss. XVI, 44. Quae si-
gnificatio sive vera sive simulata sane quam multis locis inest.
Apud tragicos liberior usus, ut ne iuxta se quidem de eadem at-
que una persona positi ambo nomeri spernantur, ut Eurip. Troad.
897 οὐ δίκαιος, ἦν θάνατος, θαυμαῖσθα. Androm. 435 δόλῳ μ' ὑπῆλ-
θει, ἡπατήμεθα. ubi v. Körner; neque masculino genere de semi-
nis, Barnes. Eurip. Alc. 395 ἀρχοῦμεν ἡμεῖς οἱ προθνήσκοντες σέ-
δει, quod apud Soph. Antig. 543 est ἀρχέων θηῆσκοντος ἁγών. Vid.
Körner. Eurip. Androm. 422. Secundae personae pronomen adie-
ctivum eum usum apud senioris aetatis scriptores habet. Iacobs.
Del. epigr. p. 161. 413. — δέ τε — ἡ σθά, quum hac arte te ipse
superadas. Ita enim secum ipsa persona comparatur, ut quasi
naturam suam et indolem aliquoties superare dicatur. Plat. Rep.
421 d. ἀργός καὶ ἀμελής γενήσεται μᾶλλον αὐτὸς αὐτοῦ. quae ratio
dicendi Herodoto satis usitata est. V. Steger. I, 193. At invenitur
etiam apud Xenophontem dictio βελτίων ἑαντοῦ. De re equ. I, 14.
Venat. XII, 20. Matth. 452. Ac superlativus summum gradum si-
gnificat, quem quis aliqua in re consequi possit. Matth. 460. qui
ubi dicitur pro comparativo positus esse, Graeci haec duo simul
indicare volunt, et maius quid esse alio, et omnino maximum.
Herodot. II, 35 ἔρχομαι δὲ περὶ Ἀλγύπτου μηχνυέων τὸν λόγον, ὃν
πλεῖστα θωμασία ἔχει η̄ ἄλλη πᾶσα χώση. Herm. Viger. 718. Eu-
rip. Med. Elmel. p. 343. ed. Lips. Pflugk. Eurip. Androm. 7.
Matth. 464. Steger. Herod. I. c.

47τατος σαντοῦ ταῦτα ἡσθα. Ἐπεὶ τοίνυν τύχιστα τῶν πολε-
τεινομένων ὑπέλαβον κρείττονες εἶναι, Σωκράτει μὲν οὐκέτι
προσήσαν· οὔτε γὰρ αὐτοῖς ἄλλως ἥρεσκεν, εἰ τε προσέλ-
θοιεν, ὑπὲρ ἀν ἡμάρτανον ἐλεγχόμενοι ἤγθοντο· τὰ δὲ τῆς
πόλεως ἔπραττον, ὅντερ ἐνεκεν καὶ Σωκράτει προσῆλθον.
48· Άλλὰ Κρίτων τε Σωκράτους ἦν διμιλητῆς καὶ Χαιρεφῶν καὶ
Χαιρεκράτης καὶ Ἐρμοκράτης καὶ Σιμίλας καὶ Κέρης καὶ
Φαιδώνδης καὶ ἄλλοι, οἱ ἐκεῖνῳ συνησσαν, οὐχ ἵνα δημηγορε-
κολ ἡ δικανικὸν γένοιντο, ἀλλ᾽ ἵνα καλοὶ τε κἀγαθοὶ γενόμε-
νοι καὶ οἴκων καὶ οἰκεταῖς καὶ οἰκείοις καὶ φίλοις καὶ πόλεις
καὶ πολίταις δύναντο καλῶς χρῆσθαι· καὶ τούτων οὐδεὶς οὔτε
γεώτερος οὔτε πρεσβύτερος ἀν οὐτὸς ἐποίησε κακὸν οὐδὲν οὔτε
αἰτίαν ἔσχεν.

49 Άλλὰ Σωκράτης γ' ἔφη δὲ κατήγορος, τοὺς πατέρας προ-
πηλακήσειν ἐδίδασκε, πειθῶν μὲν τοὺς συνόντας αὐτῷ σοφω-
τέρους ποιεῖν τῶν πατέρων, φάσκων δὲ κατὰ τόμον ἔξεῖναι
παρανοίας ἐλόντι καὶ τὸν πατέρα δῆσαι, τεκμηρίω τούτῳ χρώ-
μενος, ὡς τὸν ἀμαθέστερον ὑπὸ τοῦ σοφωτέρου τόμιμον εἴη
διδέσθαι. Σωκράτης δὲ τὸν μὲν ἀμαθίας ἐνεκι δεσμείοντα
δικαίως ἀν καὶ αὐτὸν ὥστε διδέσθαι ὑπὸ τῶν ἐπισταμένων ἂν
μὴ αὐτὸς ἐπίσταται· καὶ τῶν τοιούτων ἐνεκα πολλάκις ἐσκόπει,
τὸ διαφέρει μανίας ἀμαθία· καὶ τοὺς μὲν μαινομένους ὥστε
συμφερόντως ἀν διδέσθαι καὶ αὐτοῖς καὶ τοῖς φίλοις, τοὺς δὲ
μὴ ἐπισταμένους τὰ δέοντα δικαίως ἀν μανθάνειν παρὰ τῶν ἐπι-
σταμένων. Άλλὰ Σωκράτης γε, ἔφη δὲ κατήγορος, οὐ μόνον τοὺς
πατέρας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς ἐποιεὶ ἐν ἀτιμῇ εἶναι
παρὰ τοῖς ἑαυτῷ συνοῦσι, λέγων, ὡς οὔτε τοὺς κάμνοντας

47. Ενεκεν ante consonantem pro ἐνεκα posatum non magis
offendit quam οὐτως. v. II, 4, 7. ἐνεκεν non dixerunt Attici. De
ξυροσθεν, aliis ante consonam positis v. Lobeck. Phryn. 284 sq.
Schaeff. App. Dem. II. 273. Lobeckius in libello academico Atticos
pross oratione ubique πρόσθεν, ὀπίσθεν, ὑπερψεν dixisse iterum
demonstravit.

48. Ἐρμοκράτης. Hermogenis nomen requiritur a nonnullis,
quum celeber ille dux Syracusanorum inter viros Socratis
studiosos referri non possit, alium cognitum non habeamus. Deinde
Σιμίλας, ut III, 11, 7, scripsit L. Dindorf, eiusdem originis
nominibus motus. — οἰκεταῖς οἰκέται οὐ μόνον οἱ δοῦλοι, ἀλλὰ
καὶ πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ, γυνὴ καὶ τέκνα. Thom. Mag. Vid.
IV, 4, 17.

49. αὐτῷ. Num necesse est legatur ἑαυτῷ, ut §. 51? V. ad
II, 6, 5, IV, 5, 11. — ποιεῖν, intell. αὐτούς. V. ad 4, 18. —
παρανοίας ἐλόντι, si quis patrem dementiae convicisset. Matth.
369. Alli ἐλόντι. v. ad 1, 9. — τεκμηρίω, v. ad §. 56.

οὐτε τὸν δικαζομένους οἱ συγγενεῖς ὀφελοῦσιν, ἀλλὰ τὸν μὲν οἱ λατροὶ, τὸν δὲ οἱ συνδικεῖν ἐπιστάμενοι. ἔφη δὲ καὶ περὶ τῶν φίλων αὐτὸν λέγειν, ὃς οὐδὲν ὄφελος εἴνους εἶναι, εἰ μὴ καὶ ὀφελεῖν δυνήσονται· μόνους δὲ φάσκειν αὐτὸν ἀξίους εἶναι τιμῆς τὸν εἰδότας τὰ δέοντα καὶ ἔρμηνεσσαι δυτικένοντας. ἀναπειθόντα οὖν τὸν νέοντα αὐτὸν, ὃς αὐτὸς εἴη συφάτατός τε καὶ ἄλλους ἵκανώτατος ποιῆσαι σοφούς, οὗτος διατιθέντας τὸν αὐτῷ συνόντας, ὡςτε μηδαμοῦ πιρός αὐτοῖς τὸν ἄλλους εἶναι πρὸς ἑαυτόν. ἐγὼ δὲ αὐτὸν οἶδα μὲν καὶ περὶ πατέρων τε καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν [τε] καὶ περὶ φί-

52. μῆδαμοῦ εἶναι, nullo numero et loco esse. οὐδαμοῦ πιθέναι Eur. Androm. 210. τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω Soph. Antig. 183. nullo loco numerare Cic. Fin. II, 28. aliquo numero atque honore esse Caes. B. G. VI, 13. — πρὸς ἐαυτόν, prae se, si comi- parentur cum ipso. Zeun. Math. 591. γ. Vid. ad III, 5, 4. IV, 8, 7. Eadem comparandi potestatem habet παρά cum accusativo. 4, 14. παρά τὰ ἄλλα ἥπα ὁπερ δεοὶ ἀνθρώποι βιοτεύουσι. IV, 4, 1. παρά τοὺς ἄλλους ἐντακτῶν. Matth. 588 c). Denique ne cum Ernestio αὐτὸν praeficeret, cf. Butt. 127. n. 4.

53. Particula τέ post συγγενῶν propter repetitam, opinor, praepositionem et quia καὶ περὶ φίλων ad verba καὶ περὶ πατέρων referenda esse viderentur, offensioni fuit, Bornemanno tamen locum tuente et III, 10, 5. comparante. Prius τέ a tribus codicibus omittitur. Neque vero vocabula idem significantia conjungantur, veluti si Soph. Trach. 234 cum Erfurdtio legas ἔγωγέ τοι σφ' ἔλειπον τοσόντα τε καὶ σῶν τε καὶ θάλλοντα. Vid. ad IV, 2, 28. Ceterum quamquam, ubi singula vel loco a se remota sunt vel re di-versa ac seorsum intelligenda, praepositionis repetitio necessaria videtur esse, non est illa tamen ubique repetita; v. Hell. V, 2, 11 ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἐφοροὶ ὡν ἔγεκα ἥπον, προσήγαγον αὐτοὺς πρὸς τὰ ἔκκλησίαν καὶ τοὺς συμμάχους. — Deinceps δὲ vim καὶ γέ particularium, quae in responsione, gradatione et complurium rerum enumeratione cernuntur, apte h. l. auget, quum scriptor plus concedat, quam vult accusator. — Vulgatum est καὶ πρὸς τοντοῖς γέ διότι. Sed Xenophontea διότι pro διι positi exempla tam sunt-rara et incerta, ut neque hic, ubi codex Voss. 1. γέ, διι praebet, neque IV, 1, 1, ubi tres codices Valckenarii scripturam διι οὐδέν confirmant, formam διότι a Langio et Coraë ad IV, 1, 1 defensam tueri, ausim. Qui reliquus est locus De rep. Athen. III, 3, in eo libro fortasse feras εὐ οἶδα διότι ab optimis libris datum. Ut enim aliam habent explicationem Oecon. VIII, 8 et Sympos. VIII, 19, ubi est διι — διότι, quod — propterea quod: ita similem IV, 2, 9 ἀγαπαὶ σου, διότι. Libri in his fluctuare solent. §. 54 duo codices dant διι ᾧ φέλει. Aliis scriptoribus usum vocis διότι pro altera διι, δass, non abjudicaverim: neque is caret suis defensoribus, ut Schaefer App. Dem. II, 223. 25b, Baitero Isocr. Paneg. c. 13, qui ubicunque Isocrates διότι usurpaverit, id fecisse videri dicit hiatus vitandi caussa. — Denique Bornemannus scripsit γέγνεται, quamquam non desunt apud Xenophontem loci, in quibus fere omnes codices more recentioris Atticismi hoc in vocabulo et in γεγνώσκειν γ omittant. Platonem γέγοναι nunquam, γεγνώσκω interdum, sed raro scripsisse, ex codicem satis

λων ταῦτα λέγοντα· καὶ πρὸς τούτοις γε δή, ὅτι τῆς ψυχῆς ἔξελθούσης, ἐν ᾧ μόνῃ γίγνεται φρόνησις, τὸ σῶμα καὶ τοῦ οἰκειοτάτου ἀνθρώπου τὴν ταχιστὴν ἐξενέγκαστες ἀφανίζουσιν. Ἐλεγε δὲ διὰ καὶ ζῶν ἔκαστος ἑαυτοῦ ὃ πάντων μάλιστα φιλεῖ, τοῦ σώματος ὃ τι ἂν ἀχρεῖον ἦ καὶ ἀνωφελές, αὐτός τε ἀφαρεῖ καὶ ἄλλῳ παρέχει. αὐτοὶ τε γάρ αὐτῶν ὅνυχάς τε καὶ τρίχας καὶ τύλους ἀφαιροῦσι καὶ τοῖς λατροῖς παρέχοντι μετὰ πόνων τε καὶ ἀλγηδόνων καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀπόκανειν, καὶ τούτουν χάριν οἴονται δεῖν αὐτοῖς καὶ μισθὸν τίνειν· καὶ τὸ σιαλὸν ἐκ τοῦ στόματος ἀποπτύουσιν ὡς δύνανται ποθῷστάτω, διότι ἀφελεῖ μὲν οὐδὲν αὐτοὺς ἐνόν, βλάπτει δὲ πολὺ μᾶλλον. ταῦτ' οὖν ἐλεγεν οὐ τὸν μὲν πατέρα ζῶντα κατορύπτειν διδίσκων, ἑαυτὸν δὲ κατατέμνειν, ἀλλ ἐπιδεικνύων, ὅτι τοῦ ἄφρον ἄτιμόν ἐστι, παρεκάλει ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ὡς φρονιμώ-

vetustorum ac fide dignorum testimonio demonstrat Bekkero ea in re diligentior Schneiderus Civ. 472 a. Formam littera γ carentem ab Demosthene abjudicavit Schaeferus. — ἐξενέγκαστες, v. ad II, 2, 5.

54. *ἔαντοῦ ὃ — φιλεῖ, pr. quod in se omnium maxime amat, corporis quidquid etc. σώματος per ephexesin additum, cf. III, 11, 1. Matth. 439 n. Vid. ad 3, 8. — παρέχει, sc. ἀφαρεῖν. — αὐτοὶ τε γάρ, v. ad III, 14, 5. — ἐνόν, v. ad 4, 17.*

55. *παρεχάλει, alii καὶ παρεκάλει. Ita sane Xenophon, quum non dixerit οὐκ ἐλεγεν, videtur ab initio dictionem conformaturus fuisse. Cf. Anab. III, 1, 10 ἐποτατένετο μὲν ὅντες ἔξαπατηθεὶς οὐκ ὑπὸ Προσέγον· — ἐπει μέντοι εἰς Κιλικίαν ἤλθον, σαρὲς πᾶσιν ἥδη ἐδόκει εἶναι, ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. V. ad 39. — τοῦ ὡς φρονιμώτατον εἶναι. Deinde est τῷ οἰκεῖος εἶναι. Adverte hic accusativum, illuc nominativum possum. Hic habes universalem enuntiationem φρόνιμον εἶναι: ita enim infinitivo additur accusativus, etiam ubi nos nominativo utimur, Aristoph. Plut. init. ὡς ἀργαλέον πολὺμ εἰσιν, ὡς Ζεῦ καὶ θεοί, δοῦλον γενέσθαι παραφροσύντος δεσπότου: illud ratione habita personae verbo ἀμελῇ subiectae dictum est, ὅτι οἰκεῖος ἐστιν, cf. 1. 3. II, 1, 15. διὰ τὸ ξένος εἶναι, h. e. ὅτι ξένος εἰ. 3, 11. κατέρχομεν ἢν αὐτὸς καλεῖν ἔκεινον, h. e. πρότερος ἢν αὐτὸς καλοῦντος ἔκεινον. III, 11, 14 τῷ φανεροῦ πονομένην χαρίζεσθαι. Idemque valet de διὰ praepositione cum infinitivo constructa. III, 9, 11 διὰ τὸ τὰς μὲν εἰδέναι δόπις χρή ταλασιουργεῖν, τοὺς δὲ μὴ εἰδέναι. IV, 3, 4 ἡ δὲ νῦξ διὰ τὸ σκοτεινὴν εἶναι ἀσαφεστέρα εἰσιν. V. etiam annotata ad §. 1. Krüger. Anab. II, 6, 9. Matth. 540 sq. Buttm. 142. 2. 3. Rost. 126. 127. — βούληται — ἀμελῆ. Εἰς ἐπιμελεῖσθαι subiectum τὸς intelligendum est, ut Plat. Apol. 29 a. τὸ γάρ τοι θάνατον δεδίγειν οὐδὲν ἄλλο εἰσιν ἢ δοκεῖν σοφὸν μὴ δύναται δοκεῖν γάρ εἰδέναι εἰσιν ἢ οὐκ οἰδεν. ubi ambigunt utrum τὸς an ὁ δοκῶν εἰδέναι intelligendum dicant. Certe participii repetitio plurimis locis inepta est, nisi quod in enuntiationibus iis, in quibus a pluribus ad unum quempiam transitur, facile ex antecedentibus particiپium verbi intelligi potest. Herodot. IV, 172 μαντεύονται οὐδὲ*

τατον είναι καὶ ὀφελιμώτατον, δπως, έάν τε ὑπὸ πατρὸς έάν τε ὑπὸ ἀδελφοῦ ἔάν τε ὑπὸ ἄλλου τινὸς βούληται τιμᾶσθαι, μὴ τῷ οἰκεῖος είναι πιστεύων ἀμελῆ, ἀλλὰ πειρᾶται ὑφ' ὅν την βούληται τιμᾶσθαι, τούτοις ὀφελιμος είναι.

*Ἐφη δ' αὐτὸν ὁ κατήγορος καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ποιη-*⁵⁵ *τῶν ἔκλεγόμενον τὰ πονηρότατα, καὶ τούτοις μαρτυρίοις χρώ-*
μενον διδύσκειν τοὺς συνόντιας κακούργους τε είναι καὶ τυ-
ραννικούς· Ἡσιόδου μὲν τὸ

Ἐργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργή δέ τ' ὄνειδος,
τοῦτο δὴ λέγεται αὐτὸν, ὡς ὁ ποιητὴς κελεύοι μηδενὸς ἔργον
μήτε ἀδίκου μήτε αἰσχροῦ ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ποι-
*εῖν ἐπὶ τῷ κέρδει. Σωκράτης δ' ἐπειδιομολογήσατο, τὸ μὲν*⁵⁶

Ἐπὶ τῶν προγόνων φοιτέοντες τὰ σήματα καὶ κατευξάμενοι ἐπικατα-
κομέωνται· τὸ δὲ ἀν ίδη ἐν τῇ ὕψῃ ἐνύπνιον, τούτῳ χράται. Ste-
ger. ad 1, 132. cf. Plat. Crit. 49 b. Menon. 97 a. Xenoph. Sympos.
IV, 57. Buttm. 129. obs. 6. Matth. 295. 2. Infinitivus ubique de
aliquo subiecto, quamvis incerto, intelligendus est. Oblitus autem
hic vocabuli ἔκαστος (v. §. 54.) scriptor ad universalem dicendi
rationem pergit. Cf. ad 4, 14. III, 12, 8 γηράσαι, πολὺ τιεῖν ἑαυτόν.

56. *τούτοις μαρτυροῖς.* Ajunt ὡς esse intelligendum. Est vero substantivum, appositionis loco pronomini adjectum. Cf. §. 49. II, 1, 12. 30. 6. 26. III, 11, 6. 14. 4. Anab. I, 4, 15. II, 1, 6. IV, 2, 28. V, 4, 29. Hier. V, 4. Additae particulae exempla v. Anab. II, 6, 25 τοῖς δὲ ὄστοις καὶ ἀλήθειας ἀσκοῦσσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειράτῳ
χρῆσθαι, tractare tanquam iūbecillos. III, 1, 30, ubi omissum est
αὐτῷ. cf. ib. 39. IV, 2, 8. 25. VIII, 5, 27. VIII, 2, 17. Ceterum v. ad
II, 1, 30. — *Ἡσιόδου Ἐργῶν καὶ Ἡμερῶν* v. 313. Spohn., ubi de
opere rustico sermo est et οὐδέν ad ὄνειδος referri videtur. —
ἀεργή. Illic et infra codex F. ἀεργεῖη habet, quae lectio ejus
fidem potius minuit quam auget. Formam τη poësis metri legi-
bus parens accepit vel longo vel brevi. Hom. Odyss. XXII, 374
χασοεγίης. XXIV, 251 ἀεργίης. Alia v. Matth. gr. maj. I. p. 70.
514. Hermann. El. doctr. metr. 56. Spohn. De extr. Odyss. parte
177. — *τούτοις*, hoc igitur. Quum redeunt Graeci ad supe-
riora, solent post parenthesis vel idem vocabulum vel simile re-
petere, eique comites addunt particulas γάρ, δή, οὖν, Stallbaum.
Plat. Apol. 21 a. Cf. §. 58.

57. *Ἐπειδιομολογήσατο.* Ἐπειδιομολογήσατο construc-
tum h. l. non cogitationem aliquam, sed rei fieri solitae repeti-
tionem significat: quotiescumque ei conveniret cum colloquentibus.
v. III, 8. 9. 9. 11. 12. 13. 10. 1. eademque potestate §. seq. in versu
Homerico primo optativus post relativum illatus est. Rost. p. 604.
Matth. 521. 527. Buttm. 139. n. 6. Herm. Vig. 786. Vulgo legebatur
ἐπειδὴ ὄμολογήσατο, apud alios aliter. Nos codicem F. sequuti
sumus. Ὅμολογεῖν est idem sentire cum aliquo; ὄμολογεῖσθαι effi-
cere disputando, ut idem sentias cum aliquo, convenire cum ali-
quo, sicc verständigen; διομολογεῖσθαι persequendo et perlustrando
singulas alicuius rei partes et rationes efficere, ut de ea conve-
niat: quod quum omnino duorum sit, quorum communis est dis-
putatio, si de uno dicitur, id certe, ubi impares sunt partes dis-

ἴργατην εἶναι ὀφελιμόν τε ἀνθρώπῳ καὶ ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ ἄργὸν βλασφεφόν τε καὶ κακόν, καὶ τὸ μὲν ἐργάζεσθαι ἀγαθόν, τὸ δὲ ἄργεῖν κακόν, τούς μὲν ἀγαθόν τι προῦντας ἐργάζεσθαι τε ἔφη καὶ ἐργάτας ἀγαθῶντος εἶναι, τοὺς δὲ κιβενότας ἡ τε ἄλλο πονηρὸν καὶ ἐπιζῆμιον πόιοντας ἀργυρὸν ἀπεκάλει. ἐκ δὲ τούτων δρθῶς ἀνέχοι τὸ

"Ἐργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργήτη δέ τ' ὄνειδος.

εἰτὸν δὲ Ὁμήρου ἔφη δὲ κατήγορος πολλάκις ἀντὸν λέγειν, ὅτι

'Οδυσσεὺς

"Οντίγα μὲν βασιλῆα καὶ ἔξοχον ἄνδρα κιχείη,
τὸν δὲ ἀγυνοῖς ἐπέσσουν ἐρητίσασκε παραστάς·
δαιμόνιον, οὐ σε ἔσικε κακὸν ὡς δειδοσσεσθαι,
ἄλλ' αὐτὸς τε κάθησο καὶ ἄλλους ὄδρους λαούς.
ὅν δὲν δήμουν τὸ ἄνδρα ἵδοι βούωντά τ' ἐφερόι,
τὸν σκηπτρῷ ἐλύσασκεν διμοκλήσασκε τε μύθῳ·
δαιμόνιον, ἀτρέμας ἥσο καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,
οὐσὶ σέο φέρετοι εἰσι· σὺ δὲν ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις,
οὔτε ποτὲ ἐν πολέμῳ ἐναρθμίος οὔτε ἐνὶ βούλῃ.

ταῦτα δὴ αὐτὸν ἐξηγεῖσθαι, ὡς δὲ ποιητὴς ἐπαινοῦται παλεοθα
ει τοὺς δημότας καὶ πένητας. Σωκράτης δὲν οὐ ταῦτα ἔλεγε, καὶ
γὰρ ἑαυτὸν οὕτω γέννητο δεῖν παλεοθα, ἄλλ' ἔφη δεῖν
τοὺς μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ ὀφελιμούς ὄντας, μήτε στρατεύ-

putationis, proprie in eum cadit, ex quo omnis disputandi ratio
pendet. Graser. Spec. Advers. in Serm. Plat. p. 74—84. Dindorf.
Sympos. IV, 56. De uno dictum Plat. Phil. 14 e. πάντα ταῦτα τὸ
ἐν ἐκείνῳ εἴναι διομολογησάμενος, quod vocabulum ibi explicant
δημολογίας βεβαιοῦσθαι. Civ. 472 e. πάλιν μοι πρὸς τὴν τοιαύτην
ἀπόδειξιν τὰ αὐτὰ διομολογήσας.

58. Ὁμήρος II. II, 188 sqq. 198 sqq. — δημότας i. q. δημοτικούς, plebeios. Cyrop. II, 3, 7. VIII, 3, 5. De rep. Athen. I, 4, ubi
dicti sunt etiam δημοτικούς. Δημότης enim quum soleat esse tribu-
lia, praeter Iones unum Xenophontem de plebeio dixisse, auctor
est Zonaras T. I. p. 494. Tittm. §. 60. δημοτικός est popularis.

59. ἄλλως τε, qua in formula prius membrum omittitur (ut
quodammodo cogitatione tibi addas per se), alioque modo, et in-
super, und vollends. ἄλλως τε καὶ, quum alia quavis ratione, tum
hac; quod quum ita dicatur, ut ἄλλως ad ea spectet, quae nunquam
praeterimus, καὶ autem ad illud, quod ut praecipuum ponimus,
est denique præsertim: Herm. Vig. p. 780 sq. cum quo non con-
sentit Buttm. Plat. Men. c. 20. extr., qui, ubi post conjunctionem,
qualis est εἰ, ἐπειδὴ, infertur καὶ, superiorius καὶ post ἄλλως τε εὐ-
phoniae causa omissum putat. Non dissimile καὶ ἄλλως καὶ δὴ
καὶ Plat. Lach. 181 a. Phaedon. 116 c. τὰ τε ἄλλα καὶ Herodot. V, 83. Infra II, 6, 30 sequitur εἰ, II, 8, 1 participium. Ubi modus
finitus sequitur sine conjunctione, est prætereaque etiam. Förtsch.
Comm. crit. de Lys. et Dem. p. 30 sq.

ματι μήτε πόλει μήτε αὐτῷ τῷ δῆμῳ, εἴ τι δέοι, βοηθεῖν
καπούς, ἀλλως τὸ ξάνθην πρὸς τούτῳ καὶ θρασεῖς ὡσι, πάνται
τρόπον κωλύεσθαι, καὶ πάντα πλούσιοι τυγχάνωσιν ὄντες. ἀλλὰθο
Σωκράτης γε τύναντία τούτων φανερὸς ἦν καὶ δημοτικὸς καὶ
φιλάνθρωπος ἦν. ἐκεῖνος γάρ πολλοὺς ἐπιθυμητὰς καὶ ἀστοὺς
καὶ ξένους λαβὼν οὐδένα πώποτε μισθὸν τῆς συνουσίας ἐπρά-
ξατο, ἀλλὰ πᾶσιν ἀρθρόνως ἐπήρχει τῶν ἑαυτοῦ· ὃν τινες
μικρὰ μέρη παρ’ ἐκείνον προῖκα λαβόντες πολλοῦ τοῖς ἄλλοις
ἐπώλουν καὶ οὐκ ἥσαν, ὥςπερ ἐκεῖνος, δημοτικοί. τοῖς γάρ μὴ
ἔχοντος χρήματα διδόναι οὐκ ἥθελον διαλέγεσθαι. ἀλλὰ Σω-ει
κράτης γε καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους κόσμον τῇ πόλει

60. τὸν αὐτὸν τούτων, v. ad II, 6, 5. — ἐπήρχει τῷ ίερῷ
τοῦ, de suis impertiebat. Genitivus partitionem significat. Paullo
post τὰ διανοῦ δαπαγῶν. Simile illud Homericum est τομῇ χε-
ριζομένῃ παρεόντων. — τινὲς. Oblique carpit tum alios Socratis
discipulos tum in primis Aristippum, qui primus Socraticorum phi-
losophiam mercede docere instituit, Ruhnken.

61. πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Praepositio hic non
comparationem cum reliquis hominibus (ut §. 52); neque enim
comparatur hic nisi cum Licha; sed pertinentem ad reliquos ho-
mines, h. e. ad exteriores usque gloriam Athenis a Socrate partam
indicat. Sententiam fere eandem exprimit codicis F. lectio dat-
ivum exhibens. Sed πρὸς et εἰς praepositiones hunc usum habent
non ita rarum. Plat. Gorg. 526 b. εἰς δὲ καὶ πάντας ἐλλόγιμος γέ-
γορε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἑλληγας, Λοιστεῖδης ὁ Λυσιμάχον. ubi er-
rat Heindorfius εἰς pro ἐν dictum putans. Andocid. De myster.
extr. οἵτινες ἀρετῆς ἥδη τῆς μεγίστης εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον
Ἑλεγχον ἔθοσαν. Eurip. Or. 21. Κλυταιμῆστρος λέχος ἐπίσημον εἰς
Ἑλληνες. Stallbaum. Plat. Symp. 179 b. Engelh. Menex. 239 a.
πολλὰ καὶ καὶ ἔργα ἀπεργναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους. Matth.
578. Exempla accusatiū cum ἐστὶ σαμαν longe lateque di-
manantem bene indicantis compositi Nitzsch. Plat. Ion. p. 83. Cf.
Caesar. B. G. IV, 16 tantum esse nomen atque opinionem eius
exercitus etiam ad ultimas Germanorum nationes. Herzog. III, 9.
Held. B. C. III, 60. Eadem nostra praepositio πρὸς cum genitivo
constructa non diffusat et pertinentem ad aliquem, sed ortam et
profectam ab aliqua parte gloriam significat. Oecon. IV, 2 ἀδο-
ξοῦνται πρὸς τῶν πόλεων. VI, 10 ἐνδοξοτάτη πρὸς τῶν πόλεων αὐτῇ
ἡ βασιλεία. Anab. VII, 6, 33 ἔχων μὲν ἐπαγον πολὺν πρὸς ὑμῶν
ἀπεπορεύομην, ἔχων δὲ δι’ ὑμᾶς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὐ-
πλευτον. — Αἰχας Ruhnkenius comparat Plutarch. Cimon. p. 484 c.
(ε. 10). Κατοι Αἰχαν γε τὸν Σπαρτιαῖν ἀπ’ οὐδενὸς ἄλλου γινώ-
σκομεν ἐν τοῖς Ἑλλήσιν διομασίδιν γενόμενον, ἡ διτι τοὺς ξένους ἐν
ταῖς γυμνοπαιδίαις ἐδείπνιζεν. — ταῖς γυμνοπαιδίαις. Εν
Σπαρτῃ παῖδες γυμνοὶ παιᾶντες ἔδοντες ἔχοντεν Ἀπόλλωνι τῷ
Καρνεῖῳ καὶ τῷ αὐτοῦ πανήγυρι. Intelliguntur dies festi, qui
bus Spartae pueri nudi circa statuas Apollinis, Diana et Latonaes,
in honorem Bacchi atque eorum, qui ad Thyream ceciderant, cho-
ros ducebant. Athen. XV. 678 b. c. Bekk. Anecd. I. 32. 234. Wachsmuth.
Notit. antiqu. gr. II. 2. 171. 257 sq. Ut hic dativum (Matth. 406. Rost.
106. 1. d.), ita ablativum *Iadis* videtur licet Liv. II, 36. Cic. Brut. 18.

παρεῖχε, πυλλῷ μᾶλλον ἡ Λίχας τῇ Λακεδαιμονίᾳ, δις ὑπομαστὸς ἐπὶ τούτῳ γέγονε. Λίχας μὲν γὰρ ταῖς γυμνοπαιιδίαις τοὺς ἐπιδημοῦντας ἐν Λακεδαιμονίᾳ ἔπειτας ἐδείπνιζε, Σωκράτης δὲ διὰ πυρτὸς τοῦ βίου τὰ ἑαυτοῦ δαπανῶν τὰ μέριστα πάντας τοὺς βουλομένους ὀφέλει· βελτίους γὰρ ποιῶν τοὺς συγγιγνομένους ἀπέπεμπεν.

62 Ἐμοὶ μὲν δὴ Σωκράτης τοιοῦτος ὡν ἐδύκει τιμῆς ἄξεις εἶναι τῇ πόλει μᾶλλον ἡ θανάτου. καὶ κατὰ τοὺς νόμους δὲ σκοπῶν ἀν τις τοῦθ². εὑροι. κατὰ γὰρ τοὺς νόμους ἐάν τις φανερὸς γένηται κλέπτων ἡ λωποδυτῶν ἡ βαλαντιοτομῶν ἡ τοιχωρυχῶν ἡ ἀνδραποδιζόμενος ἡ ἱεροσυλῶν, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία· ἀν ἐκείνος πάντων ἀνθρώπων πλεῖστον εἰπεῖχεν. ἀλλὰ μὴν τῇ πόλει γε οὗτε πολέμου κακῶς συμβάτος οὗτε στάσεως οὗτε προδοσίας οὗτε ἄλλου κακοῦ οὐδενὸς πάποτε αἴτιος ἐγένετο. οὐδὲ μὴν ἴδιᾳ γε οὐδένα πάποτε ἀνθρώπων οὗτε ἀγαθῶν ἀπεστέρησεν οὗτε κακοῖς περιέβαλεν, εἰς ἀλλ’ οὐδὲ αἰτίαν τῶν εἰρημένων οὐδενὸς πάποτ³ ἔσχε. πῶς οὖν ἔνοχος ἀν εἴη τῇ γραφῇ; δις ἀντὶ μὲν τοῦ μὴ νομίζειν

62. τούτοις pluralis post τις pronomen illatus, ut Cyrop. I, 2, 2 ἷν δὲ τις τούτων τι παραβάλῃ, ζημίαν αὐτοῖς ἐπανέθεσαν, et saepe. Hom. Il. XI, 503. Matth. 434. Stallbaum. Plat. Phil. 138. Cf. Terent. Eunuch. prol. 1—3. Si quisquam est, qui placere se studeat bonis, — in his poëta hic nomen profitetur suum. Andr. IV, 1, 1—4. Vid. ad II, 3, 1. III, 10, 1.

64. δς, v. ad 4, 11. — ἡπάτο, alii ἡπάτο. Imperfectum tempus illud, quo accusator Socrati haec criminis dabat, resipicere videtur. Fortasse similem excusationem habet ἀπέλειπεν IV, 8, 1: quo tempore moriebatur, reliquebat. coll. ib. § 10: ἡδίκησα μὲν οὐδένα πάποτε, φεδίτοις δὲ ποιεῖν ἐπειρώμην ἀεὶ τοὺς ἕμοι συνόντας. — Quod praecedit plusquamperfectum γέγραπτο, eius hanc formam ex cod. F. loco vulgatae ἐγγραφοι restituit Bornemannus. Quod dicunt plusquamperfectum apud atticos quoque prosae orationis scriptores augmentum omitendi libertatem habere neque eius rei exempla deesse apud Xenophonem; v. Bornem. Anab. IV, 5, 15. Poppe Cyrop. III, 2, 24; id ita videtur accipiendum esse, ut omissum putemus augmentum euphoniae gratia, maxime hiatus vitandi causa. Poppe Thucyd. I. 1. 228. Bähr. Plutarch. Flamin. p. 129. Grauert. Aristid. p. 89. Boissou. Syntip. p. 6. 175. Jacob. Luc. Tox. p. 68. Buttm. gr. max. I. 324 sq. Koest. p. 196. 707. Rem diligentissime absolvit Carol. Grashof. Diar. schol. Darmstad. 1832. 54. p. 428—431. — οἰχοῦσι, administrantur. οἰχοι lectio codicis F., reliquorum οἰχονται. Sed quemadmodum οἰκεῖν nonnunquam est situm esse, Hell. VII, 1, 3 πλεῖσται γὰρ πόλεις περὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν οἰχοῦσι, id quod alibi passim dicitur, ut passim in Anabasi: ita non raro passim illam significacionem induit, Plat. Legg. III, 16 πῶς ποι’ ἀν πόλις οἰκιστα οἰκοι; Cyrop. VIII, 1, 1. Hell. IV, 8, 5. Quamquam id verbum potius de urbe quam de domo dici consentaneum est. Eadem

Θεούς; ὡς ἐν τῇ γραφῇ γέγραπτο, φανερὸς δὴ Θεραπεύων τοὺς θεοὺς μάλιστα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἀντὶ δὲ τοῦ διαφθείρειν τοὺς οὐρανούς, ὃ δὴ ὁ γραψάμενος αὐτὸν γέτιάτο, φανερὸς δὴ τῶν συνόντιων τοὺς πονηρὰς ἐπιθυμίας ἔχοντας τούτων μὲν πανάν; τῆς δὲ καλλίστης καὶ μεγαλοπρεπεστάτης ἀρετῆς, ἣ πόλεις τε καὶ οἰκοι εὖ οἰκοῦσι, προτρέπων ἐπιθυμεῖν· ταῦτα δὲ πράττων πᾶς οὐ μεγάλης ἄξιος δὴ τιμῆς τῇ πόλει;

CAPUT III.

Ὥς δὲ δὴ καὶ ὠφελεῖν ἐδόκει μοι τοὺς ξυνόντας, τὰ μὲν ἔργα διεκγύνων ἔαντὸν οἶος δὴ, τὰ δὲ καὶ διαλεγόμενος, τούτων δὴ γράψω ὅπόσα ἀν διαμνημονεύσω. τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τοὺς θεοὺς φανερὸς δὴ καὶ ποιῶν καὶ λέγων, ἢπερ ἡ Πλυθία ἀποκρινεται τοῖς ἐφωτῶσι, πᾶς δεῖ ποιεῖν ἡ περὶ θυσίας ἡ περὶ προγόνων θεραπείας ἡ περὶ ἄλλου τινὸς τῶν τοιούτων· ἡ τε γάρ Πλυθία νόμῳ πόλεως ἀναγιρεῖ ποιοῦντας εὐσεβῶς ἀν ποιεῖν, Σωκράτης τέ οὖτως καὶ ἀντὸς ἐποίει καὶ τοῖς ἄλλοις παρήγει, τοὺς δὲ ἄλλας πως ποιοῦντας περιέργους καὶ μυταλούς ἐνόμιζεν εἶναι· καὶ εὑχετό δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀπλῶς ε-

significatione passiuū nōn rato invenitur. Isocr. Areop. c. 16. — προτρέπων. Medium est 32. III, 3, 8. 5; 3. IV, 5, 1. additis aut praepositionibus ἐπὶ et πρὸς aut infinitivo, quem activa forma asciscit etiam II, 1, 1. 7, 1. Vid. ad IV, 5, 1. Matth. 496. n. 3. Mai. p. 935.

CAP. III. Socratem optimum deorum cultorem fuisse et in cibo; potu et venere sibi temperasse.

1. *Καὶ ὠφελεῖν.* *Kαὶ* respicit superiora capita, quibus non occupasse Socratem discipulis demonstratum iverat scriptor. — *τὰ μὲν τούτων.* His opponuntur verba *Διατύης* δὲ §. 5, quamquam illuc laxior a religione ad victimum Socratis transitus sit. — *ἀποχρήσεται.* Codices tantum nō omnes dant ἀποχρήσεται. Quam formam non minus frequentatam de oraculi responsis atque Herodoti propriam (191, *ταῦτα μὲν ἡ Ηὐθῆ ὑπερέτινα τοῖσι Λυδοῖσι*) alias Ionismis vix ausim apud Xenophonem addere; quamquam idem invenitur apud Thucyd. VII, 44. Sed v. IV, 3, 16. — *οὕτως κατ.* Haec plurimorum librorum scriptura ad Bornemannum usque neglecta iacuit, οὕτως, quae primaria forma est, etiam consona sequente Attici, ubi maior vis in vocabulo reposita esset, retinuisse videtur. Vid. ad III, 1, 4. II, 1, 12, 7, 11. III, 3, 4, 9, 8. IV, 4, 5. Frotscher. Hier. I, 3. Schaeff. App. Dém. I. 207. 249.

2. *εὐχετό;* unus codex Voss. 2. dat *ηὐχετό*, quod Buttmanus gr. 84. n. 2. magis atticum videtur. Sed verba ex εὐ particula et consona incipiente composita augmentum spernere solent. Pausanias in locis, si codices sequentia, εὐχεσθαι augmentum asciscit apud

τάγαθὰ διδόναι, ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα εἰδότας, ὅποια
ἀγαθά ἔστι· τοὺς δὲ εὐχομένους χρυσοῖς ἢ ἀργίτιον ἢ τυ-
ραννίδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων οὐδὲν διάφορον ἐνύ-
μιζεν εὐχεσθαι, ἢ εἰ κυβελαν ἢ μάγην ἢ ἄλλο τι εὐχοιστο
τῶν φανερῶς ἀδήλων ὅπως ἀποβήσοιτο. Θυσίας δὲ θύειν με-
κρὰς ἀπὸ μικρῶν οὐδὲν ἡγεῖτο μειοῦσθαι τῶν ἀπὸ πολλῶν
καὶ μεγάλων πολλὰ καὶ μεγάλα θυνθτων. οὕτε γὰρ τοῖς
θεοῖς ἔφη καλῶς ἔχειν, εἰ ταῖς μεγάλαις θυσίαις μᾶλλον ἢ
ταῖς μικραῖς ἔχαιρον· πολλάκις γὰρ ἦν αὐτοῖς τὰ παρὰ τῶν
πονηρῶν μᾶλλον ἢ τὰ παρὰ τῶν χρηστῶν εἶναι κεχαρισμένα·
οὗτ' ἂν τοῖς ἀνθρώποις ἕξιον εἶναι ζῆν, εἰ τὰ παρὰ τῶν πο-
νηρῶν μᾶλλον ἦν κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς ἢ τὰ παρὰ τῶν
χρηστῶν· ἀλλ' ἐνόμιζε τοὺς θεοὺς ταῖς παρὰ τῶν εὐσεβε-
στάτων τιμαῖς μάλιστα χαίρειν. ἐπαινέτης δ' ἦν καὶ τοῦ
ἔπους τούτου,

Κὰδ δύναμιν δ' ἔρδειν οὐέρ· ἀθανάτοισι θεοῖσι.
καὶ πρὸς φίλους θέλει καὶ ἔστους καὶ πρὸς τὴν ἄλλην διαταν
καὶ ἄλλην ἔφη παραγέσιν εἶναι τὴν Κὰδ δύναμιν ἔρδειν. εἰ δέ τι

Xenophontem, cuius in scriptis rara scripturae νῦ sunt vestigia. Poppo Cyrop. p. XXXVIII. Anub. I, 4, 17. Thucyd. I. 1. p. 227. Vid. ad II, 2, 3. — πρὸς τοὺς θεούς. Dativo uti solent, se-
quente potissimum nominis aliquo accusativo, ut II, 2, 10. III,
14, 3. Cyrop. II, 3, 1 εὐξάμενοι τοῖς θεοῖς τὰ ἀγαθά. Plat. Cliv.
394 a. πολλὰ τῷ Ἀπόλλωνι εὔχετο. Sed v. IV, 2, 36. Sympos. IV,
55. Pflugk. Eurip. Hel. 1054. — ὡς τοὺς θεούς κάλλιστα εἰ-
δότας, v. ad I, 2, 20.

3. οὕτε γάρ. Schneiderus de suo addiderat ἄν, id quod non
recte fecit. Pertinet loquutio καλῶς εἶχε ad eas, in quibus ἄν
omitti fere solet (significant autem vel quod debet vel quod pot-
est fieri), ut χρῆν, ἔδει, προσῆκεν, ἔξιον ήν, v. Matth. 510. gr. mai.
p. 967 sq. quo pertinet etiam θύματον προαιρετέον ήν, mors praef-
erenda erat, II, 7, 10. Similia nostris sunt I, 1, 16, 7, 4. IV, 7, 9.
Proponuntur autem ita fere res, quae non acciderunt quidem, sed
si accidissent, non oportuisset mirari vel recte factae essent.
Nam ubique aliquid etiam sine conditione verum est, abesse
debet ἄν; ubi autem aliquid nominamus, quod non nisi certa con-
ditione verum est, necessaria est particulas adiectio, Hermann.
De part. ἄν I. 12. Opusc. IV. p. 61 sqq. Stallbaum. Plat. Sympos.
190 c. Rost. 120. n. 2. — Κὰδ δύναμιν, Hesiod. Ἔργ. 338. Spohn.
Deinde scripsit τὴν Κὰδ δύναμιν, non τὸ, illud ad παραγέσιν refe-
rens. Matth. 280.

4. εἰ temporale cum optativo coniunctum rem saepa factam
indicat, sequente nonnunquam imperfecti vel aoristi indicativo cum
ἄν. IV, 6, 13. Matth. 525. cf. §. 6. init. — παρὰ τὰ παρὰ τῶν
θεῶν σημαίνομεν, alii παρὰ τὰ ὑπό —; sed eadem praepo-
sitio quam non raro iteretur; Hellen. VII, 5, 6 εἰς τὸ εἰς ἀθ-
μένην ἐμπεσσίγ; tum ne diversa quidem significatio repetita

δόξειν αὐτῷ σημαίνεσθαι παρὰ τῶν Θεῶν, ἡτοι ἃν ἐπείσθη παρὰ τὰ σημανόμενα ποιῆσαι, ἢ εἴ τις αὐτὸν ἔπειθεν ὄδοι λαβεῖν ἡγεμόνα τυφλὸν καὶ μὴ εἰδότα τὴν δόδον ἀντὶ βλέποντος καὶ εἰδότος· καὶ τῶν ἄλλων δὲ μωρῶν κατηγόρει, οἵτινες παρὰ τὰ παρὰ τῶν Θεῶν σημανόμενα ποιοῦσοι τι, φυλαττόμενοι τὴν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἀδοξίᾳ. αὐτὸς δὲ πάντα τὸνθριώπινα ὑπερεώρα πρὸς τὴν παρὰ τῶν Θεῶν ἔνυμβονταν.

Διατῇ δὲ τὴν τε ψυχὴν ἐπιάδευσε καὶ τὸ σῶμα, ἢ χρῶ—⁵ μενος ἃν τις, εἰ μή τι δαιμόνιον εἴη, θαρράλειν τε καὶ ἀσφαλῶς διάγοι, καὶ οὐκ ἃν ἀπορήσει τοσαύτης δαπάνης. οὗτοι γὰρ εὐτελῆς ἦν, ὥστε οὐκ οἶδ' εἴ τις οὗτοις ἃν ὅλης ἐργάζοιτο, ὥστε μὴ λαμβάνειν τὰ Σωκράτει ἀρκοῦντα. οἵτινες μὲν γὰρ τοσούτῳ ἐχρῆτο, ὅσον ἡδέως ἡσθιε· καὶ ἐπὶ τοῦτο οὗτοι παρεσκευασμένοι ἦσαν, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σίτου ὕψον αὐτῷ εἶναι· ποτὸν δὲ πᾶν ἡδὺ ἦν αὐτῷ διὰ τὸ μὴ πίειν, εἰ μὴ διψώῃ. εἰ δέ ποτε κληθεῖς ἐθελήσειν ἐπὶ δεῖπνον

omnino debet offendere. Cyrop. I, 6, 2 prorsus eadem verba leguntur. Accedit quod Xenophon ita videtur scripsisse respiciens quod antecessit σημαίνεσθαι παρὰ τῶν Θεῶν. v. 1, 20, 6, 8. Eurip. Androm. 123 ἀμφὶ λέκτρων διδύμων ἐπίχοντον ἐνδεῖν αμφὶ παιδὶ Αγιλλέως. Apoll. Rhod. IV, 1320. 1359. Wesseling. Herodot. IV, 122. Adeoque diversi casus semel positam praepositionem habent. Herodot. I. c. Οἱ Ηέρωις ἐδίωκον πρὸς ἥδα τε καὶ τοῦ Τανάϊδος. Herm. Vig. 854. Sed is locus consuetudine Homericā excusat, et qui legitur in epigr. Leonidae Dr. epigr. Jacobs. I, 7 ἀνδρῶν σοι καὶ πολλὰ προνήκα καὶ παρὰ βωμῷ Ηερθενικήν ἐτίναξ ἔνθα καὶ ἔνθε κόμην, in eo legendum censuit Passovius παρέ πολλά vel πατέ πολλά.

5. εἰ μή τι δαιμόνιον εἴη. De re equestri XI, 13 ἃν μή τι δαιμόνιον κωλύ. Cyrop. I, 6, 18 ἃν μή τις θεός βλάπτῃ. — τοσαύτης, quanta opus est ad victim Socraticum. Schneid. — οὐκ οἶδ' εἴ τις — ἐργάζοιτο. Solet illa loquutio οὐκ οἶδα εἰ δubitanter negandi significacionem habere: ut hanc sciāt an nemo tam pauca sibi paret. Cyrop. I, 6, 41 εἰ τοιαῦτα ἐθελήσεις καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους μηχανᾶσθαι, οὐκ οὖδε ἔγωγε, εἰ τινα ληποις ἃν τῶν πολεμίων, nescio equidem, an neminem hostium superstitem relicturus sis. v. ad 1, 18, 5, 3. Discrepat igitur hac in formula graeci sermonis ratio a latino. Heindorf. Plat. Gorg. 458 d. — ἐπὶ τοῦτο, ἐπὶ τὸ δοθεῖν. Alii τοῦτον. Eurip. Androm. 332 οἱ δοκοῦντες εὖ φρονεῖν — πᾶσιν ἀνθρώποις ίσοι, πλὴν εἰ τι πλούτῳ τοῦτο (θ. ε. τὸ πλούτεῖν) δικαιεῖ μέγα. V. Pflugk. Vulgatam ἐπὶ τούτῳ defendas cum C. H. Funkhaenel. Quaeſt. Demosth. p. 26, ἐπὶ cum dativo illud ipsum significare dicente, propter quod aliud fiat, ut sit igitur; ut cibo frueretur. V. ad 7, 1.

6. ὥστε proprio antecedens aliquod demonstrativum respicit; sed etiam ubi abundare videtur, vim verbi intendere, ut aut per adeo aut vel exprimi possit, demonstrat Herm. Soph. Oed. Col. 1352. v. Matth. 531. not. Heindorf. Plat. Phaedr. 258 b. Illic vero emunitiatum, quod sequitur, explicationis causa adnectit. — τὰ

ελθεῖν, δι τοῖς πλεότοις ἐργασίστατον ἔστιν ὡςτε φυλάξασθαι τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐμπίπλασθαι, τοῦτο ἁδίως πάντα ἐφυλάττετο. τοῖς δὲ μὴ συναμέναις τοῦτο ποιεῖν συνεβούλευε φυλάττεσθαι τὰ πειθόντα μὴ πεινῶντας ἐσθίειν μηδὲ διψῶντας πάνταν· καὶ γὰρ τὰ λυμανόμενα γαστέρας καὶ κεφαλᾶς τῷψιν ψυχᾶς ταῦτα ἔφη εἶναι. οἰεσθαι δὲ ἐφη ἐπισκόπτων καὶ

πειθόντα. Quum de serulis delicatis ad edendum allientibus potius τὰ ἀναπειθόντα requiri videretur, editores hoc verbum ex scriptoribus nostris locum imitatis dederunt. Sed vide sis I, 2, 23 αἱ ἡδοναὶ πειθόντα τὴν ψυχὴν μὴ σωρροεῖν. Qecon. XIX, 16, ubi sine ullo significacionis discrimine primum πεισαι, deinde ἀγαπεῖσαι legitur, Stegerique correctionem καὶ περὶ αὐλητῶν δὴ συναλλημην ἄν πεῖσαι probarem, nisi viderem sequi ἀνέπεισας; Lys. Epitaph. 29 Bekk. ἀμφότερα δὲ ἢν αὐτοὺς τὰ πειθόντα, κέρδος καὶ δέος. Ac similiter de pecunia dicitur Hell. VII, 3, 4. 7. ubi cum διαφθείρειν compositum est. Contra ἀναπειθεῖν Anab. I, 4, 11 εστὶ I. q. πειθέντι.

7. Κτέρειν. Fabula de Circe narratur Hom. Odyss. X, 210 sqq. — *ἀποσχόμενον τό.* Alii τοῦ Codices habent accusativum, qui quum tam latum usum habeat, ut innumerae ad eum explicandum ellipses temere inventae sint, nescio an debeat defendi, ut sit fere i. q. §. 8. φυλάττεσθαι τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν ἐμπίπλασθαι. quod dictum est sine negatione, ut IV, 4, 11 διαφεύγειν τὸ ἀποδεκτνόσθαι γνώμην. 21. διαφεύγουσι τὸ δίκην διδόναι. Nam quemadmodum articulus saepe cum infinitivo eadem potestate, qua alibi ὡςτε, coniungitur; effectum significans, cuius rei simplex testis est locus Sympos. III, 3 οὐδέτε σοι ἀγαπέλεγε τὸ μὴ οὐ λέξειν, δι τι ἔκαστος ἥγεται πλεότον ἄξιον ἐπιστασθαι, ubi v. Herbst. Cyrop. V, 1, 25 τις Μῆδων σοῦ ἀπελέγει τὸ μὴ σοι ἀκολουθεῖν; Thucyd. II, 87 ἡ γανυμαχία οὐχὶ δικαῖων ἔχει τέκμερον τὸ ἔκροβῆσαι, de quo loco v. Poppo De Eloc. Thuc. p. 113. Hermann. Soph. Aj. 114. Vig. 800. 898. Matth. 543. n. 2; quam ad observationem accommodatum est μὴ infinitivū adiectum: ita illud adeo fit, ubi verbum praecedit genitivū postulans. Cyrop. I, 6, 32 οὐκ ἀπελχοντο οὐδὲ ἀπὸ τῶν φύλων τὸ μὴ οὐχὶ πλεονεκτεῖν παντὸν αὐτῶν πειθάσθαι. De rep. Lac. V, 7 περιπατεῖν τε γὰρ ἀναγκάζονται καὶ μηδὲ τὸ υπὸ οἴου μὴ σφάλλεσθαι ἐπιμελεῖσθαι, quam scripturam restituit L. Dindorfius, ut scripsit idem Anab. II, 5, 22 ὁ ἔμος ἔρως τούτου αἰκίος τὸ τοῖς Ἑλλήσιν ἔμε πιστὸν γενέσθαι. Plat. Civ. I, 354 b. οὐκ ἀπεσχόμην τὸ μὴ οὐχὶ ἐπὶ τοῦτο ἐλέειν ἀπ' ἔκεινον. ubi v. Schneid. Eurip. Phoen. 1191 τὸ πῦρ εἰνγάδειν. Λιός τὸ μὴ οὐχὶ ἔλειν πόλιν. Anab. IV, 8, 14 οὐτοὶ εἰσιν ἐμποδών τὸ μὴ ἥδη εἶναι, ἵνα πάλαι σπείδομεν, ut nunc recte scripsit Krügerus pro τοῦ Hell. VI, 1, 16 ὡςτε οὐδὲ διὰ ταῦτα ἀσχολίαν ἔχει τὸ μὴ πράττειν δεῖ τὸ δέον. Ita enim scribendum. De rep. Lac. IV, 6 καθιστάναι βουλόμενοι εἰς τὸ μῆπος δρυῆν τὸ μὴ πειθέσθαι τοῖς ἕρμοις κρατῆσαι, ut pro τοῦ μὴ πειθέσθαι scripsi maluit Hermannus narrante Voigtländero apud Frotscher. Obsa. in Xen. Mem. p. 20 sq. Est vero is usus ex iis locis explicandus, ad quos pertinet IV, 3, 1. Quamquam observandum bene est, solere ita sequi negationem, ut in Phoenissarum loco; quo de usu v. Büttm. Dem. Mid. p. 143. Matth. 543. n. 3. — διὰ ταῦτα post partitum cum quadam abundantia illatum, ut saepius εἴτα, ἐπειτα,

τὴν Κίρκην δὲ ποιεῖν τοιούτοις πολλοῖς δειπνίζουσαν· τὸν δὲ Ὀδυσσέα, Ἐρμοῦ τε ὑποθημοσύνη καὶ αὐτὸν ἐγκρατῆ ὅταν καὶ ἀποσχόμενον τὸ ὑπέρ τὸν καιφὸν τῶν τοιούτων ἄπτεσθαι, διὸ ταῦτα οὐδὲ γενέσθαι ἔν.

Tοιαῦτα μὲν περὶ τούτων ἔπαξεν ἡμια σπουδάζων· ἀφρο-

οῦτος, μετὰ ταῦτα. Locos Xenophontes praebet Krüger. De au-
thent. et integre. Anab. p. 56.

8. ἀφροδιστῶν genitivum interpretari solent περὶ praepositiones intellecta. Genitivum per se initio enuntiati ponit, ut obiectum eorum, quae sequuntur, contineat, docet Matth. 342. 3. Quod quidam modo utrumque vim suam h. l. videtur habere. Herbartius construit ἀπέχεσθαι ἀφροδισιῶν τῶν καλῶν, abstinere voluptatibus, quas e congregatu cum pulchris capiuntur, ut II, 6, 22 est τοῖς τῶν φρεστῶν ἀφροδισίοις. De illorum autem genitivo rum coniunctione v. Fritscher, Hier. I, 10. Genitivus sane non sive vi antepositus est, quam ad rem alibi περὶ adhibetur. Ages. V, 4 περὶ γε μήν ἀφροδισῶν ἐγκρατεῖς αὐτοῦ ἔν, οὐχὶ ἀξίου μητηρημα; De rep. Ath. I, 14. Herodot. VII, 102. Ac si non alias, certe hic potest ad genitivum περὶ intelligi, quia praecedunt περὶ τούτων. Late enim patet libertas Gracorum praepositiones ad sequentia negligendi. Bernhardy Syntax. graec. 204. Videturque haec explicatio simplicissima esse et in qua acquiescere facile possit. Sed quum quae Matthiaeus demonstrat, nostro loco aptissima esse videantur, pauca de ea re attinet disputare. Expeditiona quidem illa sunt Cyrop. V, 1, 10 τῶν δὲ καλῶν τῶν μὲν ἔρωτι, τῶν δὲ οὐ. Plat. Menex. 240 c. τούτων δὲ τῶν μὲν πραγμάτων, τῶν δὲ ἐπιχειρουμένων. Haec enim nota illa est appositorum partis ad totem, de qua v. ad 2, 24. II, 1, 4. Cf. I, 2, 54 ἐαυτοῦ δὲ πάντων μάλιστα φιλεῖ, τοῦ σώματος ὅπι ἀν ἀχρεῖον γέ, ἀφαιρεῖ. 4, 8 τῶν ἄλλων δηπον μεγάλων ὄντων ἔκαστου μικρὸν μέρος ἀπόβοτη τὸ σῶμα συνήρμοσται σοι. Quodsi II, 1, 8 legitur οὐ δοκεῖ σοι τῶν τοιούτων διαφέρειν τὰ ἔκαστα τῶν ἀκνοτῶν; genitivus τῶν ἀκνοτῶν non minus sub τῶν τοιούτων subiectus est quam nominatus τὰ ἔκαστα. Ac Plat. Lach. 188 d. Σωργάρονς δὲ ἔγω τῶν μὲν λόγων οὐκ ἔμπειρος εἰμι, ἀλλα πρότερον τῶν ἔγων ἐπειράθην non magis desideratur transitus ab universalis ad singulare, quam Xen. Hier. I, 33 ἔγω γάρ δὴ ἔρω μὲν Δαιδάλου ὕπερ θαυματάξει ἡ φύσις ἀνθρώπου δεῖσθαι παρὰ τῶν καλῶν. Difficiliora paullo haec. Demosth. Olynth. II. 4. p. 19, 4 τούτων οὐχὶ νῦν ὅρῳ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν, quo loco tamen τούτων praecedente ἦν attractum videtur. Convertit Hermannus Soph. Trach. 57: Horum non video opportunitatem dicendi, Matth. 380 coll. Zumpt. 661. Fritzsch. Quaest. Luc. 110 sqq. C. H. Funkhaenel. Quaest. Demosth. 9 sq. His bene perspectis appareat, credo, genitivum nonnunquam ita alteri praeponi, maxime ab initio enuntiati, ut scriptor constructionem vel eam, quae sequitur, vel similem in mente habeat, utque singularia post universale quiddam posita inveniantur. Quare non absimiles illi sunt loci, in quibus ratione sequentium habita interrogatio per τι δέ voculas praeponitur. Plat. Legg. 704 c. τι δέ τι πεδίων τε καὶ ὅρων καὶ ἔλης; πῶς μέρος ἔκαστων ηγίνεται; vel si mavis cum Bekkerio post ἄν incidere. Quod dicitur adeo, ubi non sequitur alter genitivus, unde prioris excusatio sumatur. Vid. Stallbaum. Plat. Phaedon. 78 d. Heindorf. Gorg. 500 d. Charmid. 165 d. — τὸν Άλκιβιάδον τιόν, Alci-

δισίων δὲ παρήγει τῶν καλῶν ἰσχυρῶς ἀπέχεσθαι· οὐ γάρ
ἔφη ὁ ἄρδιον εἶναι τῶν τοιούτων ἀπτόμενον σωφρονεῖν. ἀλλὰ
καὶ Κριτόθουλὸν ποτε τὸν Κρίτωνος πυθόμενος ὅτι ἐφίλησε
τὸν Ἀλκιβιάδου νίδν καλὸν δῆτα, παρέντος τοῦ Κριτοθούλου,
θῆρετο Ξενοφῶντα, Εἶπε μοι, ἔφη, ὡς Ξενοφῶν, οὐ σὺ Κρι-
τόθουλον ἐνόμιζες εἶναι τῶν σωφρονικῶν ἀνθρώπων μᾶλλον
ἢ τῶν θρασέων, καὶ τῶν προνοητικῶν μᾶλλον ἢ τῶν ἀνοήτων
τε καὶ φίλοκινδύνων; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν. Νῦν
τοινυν νόμιζε αὐτὸν θερμομοργότατόν τε εἶναι καὶ λεωργότα-
τον· οὗτος κανεὶς εἰς μαχαίρους κυβιστήσει, κανεὶς εἰς πῦρ ἄλ-
λοιστο. Καὶ τὸ δῆ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ίδων ποιοῦντα ταῦτα κα-
τέγνωκας αὐτὸν; Οὐ γάρ οὗτος, ἔφη, ἐτόλμησε τὸν Ἀλκιβιά-
δου νίδν φιλῆσαι, δῆτα εὐπροσωπότατον καὶ ὀραιότατον;
Ἄλλ' εἰ μέντοι, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιοῦτόν ἐστι τὸ φίλοκιν-
δύνοντον ἔργον, κανεὶς δὴ δοκῶ μοι τὸν κίνδυνον τοῦτον ὑπομε-

biadis celeberrimi filium, circa initium Olymp. 91. natum (Isocr. or. περὶ ζεύγους p. 356); alii intelligunt illius ἀνεψιόν, quem Thrasylus dux cum patruo exulem et captum dimiserit Ol. 92. a. 3. (Hell. I, 2, 13). Mirum est autem, Xenoph. Sympos. IV, 12 Critobulum dicti Cliniam amare, quem loco Platon. Alcib. I. 118 e. commoti dicunt Alcibiadis fratrem iuniorem esse, Krüger apud Herbstium Prolegg. Sympos. p. XVI Cliniam Astyochi filium in-
terpretante. Groen van Prinsterer, doctus Batavus, in Prosopographia Platonica p. 221 vel νῖον deleto nepotem intelligi vel
νῖον scribi vult.

9. λεωργότατον. Vituperatus est propter hoc vocabulum Xenophon a Pollice III, 134 φορτικόν appellante. In nullo autem plura notata sunt a grammaticis poëtica et glossematica vocabula quam in Xenophonte, Lobeck. Phryn. 89. De ipsius autem vocabuli notatione magna dubitatio est. Alii a λεως λεωι, alii a λας, alli a λειος, alii a τελεως derivant. Videlur a λειος, levis, deri-
vandum esse, ut λεω sit plane, eben. Denique λεωργός est i. q.
φρέδιονοργός vel πανοῦργος. Neque aliam significationem habet apud Aeschyl. Prom. 5, ubi qui post Etymol. M. a λεως derivant, apud Aeschylum non esse fabricatorem hominum Prometheus oblitii sunt. — ἄλλοι εἰτο. Malit fortasse cum duobus codicibus quispiam ἄλοιτο. Hunc aoristum, quem compluribus in locis Xenophontia editores dubitant recipere, ut Anab. V, 9, 5 ὠργῆσαντο
καὶ ἤλοτο, tuiti sunt Herm. Soph. Oed. T. 1311 et Buttm. gr. max. II. p. 73. Cf. Schaeff. Plutarch. V. 186. Bornem. Anab. IV, 2, 17. Hellen. IV, 5, 7 ex duobus codicibus καθαλάμενος pro se-
cundi aoristi participio damnato scripsit L. Dindorf. Ut fit, alias huius, aliae alterius aoristi formae in usu fuisse videntur: sed
cavendum tamen, ne in ea re iusto simus fastidiosiores.

10. φίλοκινδύνον, alii cum uno codice Voss. 2. φίλοκιν-
δύνον. Illud quamquam non solet de re dici, reposui tamen cum Bornemanno, qui nostum *halsbrechend* comparat, ita orationis fa-
cetam ironiam aliquantum amplificari dicens.

ναι. Ὡς τλῆμον, ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ τὸ ἄντοι εἰπεῖν παθεῖν κα-¹¹
λὸν φιλήσας; ἀρ' οὐκ ἂν αὐτίκα μάλα θυῖλος μὲν εἶναι ἀντ'
ἔλευθέρον, πολλὰ δὲ δυπανῶν εἰς βλαβερὸς ἡδονάς, πολλὴν
δὲ ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμεληθῆναι τίνος καλοῦ κάγαδον,
σπουδάζειν δὲ ἀναγκασθῆναι ἐφ' οἷς οὐδὲ ἂν μαινόμενος σπου-¹²
δάσσειν; Ὡς Ἡράκλεις, ἔφη ὁ Εενοφῶν, ὃς δεινὴν τίτα λέγεις
δύναμιν τοῦ φιλήματος εἶναι. Καὶ τούτο, ἔφη ὁ Σωκράτης,
θαυμάζεις; οὐχ οἰσθα, ἔφη, διτὶ τὰ φαλάγγια, οὐδὲ ἡμιωβο-
λαῖα τὸ μέγεθος ὅντα, προσαψύμενα μόνον τῷ στόματι ταῖς
τε ὀδύναις ἐπιτρίβει τοὺς ἀνθρώπους καὶ ταῦ φρονεῖν ἐξ-
στησι; Ναὶ μὰ Άλ' ἔφη ὁ Εενοφῶν, ἐντησι γάρ τι τὰ φα-
λάγγια κατὰ τὸ δῆγμα. Ὡς μωρέ, ἔφη ὁ Σωκράτης, τοὺς δὲ ¹³

11. ἀσχολίαν ἔχειν τοῦ ἐπιμ., *impediri*, quo minus
(quippe amore tuo occupatus et distractus) honesta cures. *Ἀσχο-
λία* est enim *occupatio*, deinde, quum *in infinitivo* vel *nudo*, vel *ge-
nitivo* articuli vel *elīs* τὸ μῆ addito, iungatur, sit, ut sit fere *im-
pedimentum*. Omissi articuli exempla exstant *Oecon.* IV, 3 καὶ
ἀσχολίας δὲ μάλιστα ἔχονται καὶ *clivis* καὶ πόλεως συνεπιμελεῖσθαι
αἱ βανανσικαὶ καλούμεναι. VI, 9. *De rep. Lac.* XIII, 1. *Cyrop.* VIII,
1, 13. *Dativus additus* est *Cyrop.* VIII, 7, 12. *Ambiguus locus*
est *Ages.* I, 7. *Adde Hellen.* VI, 1, 16, de quo loco dixi ad §. 7.
De simili verbi σχολάζειν ratione v. ad III, 9, 9. Cf. *Cyrop.* II, 4,
13 ἐν ἀσφαλεῖ εἴναι τοῦ μηδὲ αὐτὸς ὑποχέλως γενέσθαι. *Bernhard.*
Synt. 162. *Matth.* 542 b.

12. ἡμιωβολιαῖα, dimidii oboli magnitudinem aequantia.
Comparatio formam rotundam et minutam arguit insecti. *Schnei-
der.* — *ξιστάγατα*, suo loco movere, *verrücken*, ἀνθρώπους
ἴαντῶν *Demothi.* Mid. p. 537. *Reisk.* mente privare; *infra μαινε-
σθαι ποιεῖν.* II, 1, 4 πένδικες *ξιστάμενοι* τοῦ τὰ δεινὰ ἀναλογίε-
σθαι, perduces facultate imminens periculum reputandi privatae.
Simile est *ξιπιήττειν* IV, 5, 6, cuius verbi usum de rerum iucun-
darum vi ad animum ita capendum, ut non maneat sui compos,
illustravit *Weiskil collatis locis Platonis Protag.* 355 b. *Gorg.*
523 d. Cf. *Sypos.* IV, 26. ad III, 7, 1.

13. τοὺς δὲ καλούς, v. ad II, 9, 2. — *ὅτι.* *Stobaei* edit.
Trinc. δ, quod necessarium est, si δ τι scribitur, non δι. *L. Dindorf.* — *ὅσῳ*, non sequente comparativo, vel intellecto μᾶλλον
vel ut sit idem quod δι, accipi solet. Utrum hoc loco valet? V.
Matth. 455. n. 6. *Tacit. Annal.* III, 46 Quanto pecunia dites et
voluptatibus opulentos, tanto magis imbellis Aeduos evincite. *Liv.*
I, 25 eo majore cum gaudio, quo prope metum res fuerat. Ita
ubi rerum, quae iunguntur, dispar ratio est, post τοσούτῳ attrac-
tionis vi sequi δσῳ nemo non videt. *Matth.* 480. n. 2. Neque
aliter de Latinis iudicandum est. Possit igitur nonnunquam δσῳ
quām vel *quod* vel *quatenus* convertere. *Hier.* X, 2 οἴδα γάρ, διτὶ¹⁴
ώσπερ ἐν Ἑποις, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρώποις τοιν ἐργάζεται, δσῳ δὲ
ἐκπλεω τὰ δέοντα ἔχωσι, τοσούτῳ ύψιστοτέροις είναι. *Plat.* *Euthy-
phr.* 11 d. κινδυνεύω ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς δεινότερος γεγονέται τὴν
τέχνην τοσούτῳ, δσῳ δὲ μὲν τὰ αὐτοῦ μόνα ἐποιεῖ οὐ μένοντα, ἔγω
δὲ πρὸς τοὺς ἐμαντοῦ, ὃς ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια. *Nitzsch.* *Plat.*
Ion. p. 76. *Engelh.* *Plat.* *Euthyphr.* 11 d. *Funkhaen.* *Quaest. De-*

καλοὺς οὐκ οἴει φιλοῦντας ἐπιέναι τι, ὅτι σὺ οὐδὲ ὁρᾶς; οὐκ οἰσθ' θεὶ τοῦτο τὸ θηρόν, δὲ καλοῦσι καλὸν καὶ ὄφαιον, τοσούτῳ δεινότερόν ἔστι τῶν φαλαγγίων, δισών ἐκεῖνα μὲν ἄγρυμενα, τοῦτο δὲ οὐδὲ ἀπιόμενον, ἐὰν δέ τις αὐτὸν θεᾶται, ἐντηροῦ τι καὶ πάντα πρόσωθεν τοιοῦτον, ὥστε μαίνεσθαι ποιεῖν; ἵσως δὲ καὶ οἱ Ἐρωτεῖς τοδόται διὰ τοῦτο καλοῦνται, ὅτι καὶ πρόσωθεν οἱ καλοὶ τιτρώσκουσιν. ἀλλὰ συμβουλεύω σοι, ὃ Ξενοφῶν, ὅπτικας ἴδης τινὰ καλόν, φεύγειν προτροπάδην. σοι δέ, ὃ Κριτόβουλε, συμβουλεύω ἀπενιαντίσαι· μόλις γὰρ 14 ἂν ἵσως ἐν τοσοῦτῳ χρόνῳ τὸ δῆμαρον ὑγιῆς γένοιο. Οὗτων δὴ καὶ ἀφροδισιάζειν τοὺς μὴ ἀσφαλῶς ἔχοντας πρὸς ἀφροδίσια φέτος χρῆναι πρὸς τοιαῦτα, οἷα, μὴ πάντα μὲν δεομένου τοῦ φάματος, οὐκ ἄν προσδέξαιτο ἡ ψυχή, δεομένου δέ, οὐκ ἄν πράγματα παρέγοι. αὐτὸς δὲ πρὸς ταῦτα φανερὸς ἦν οὕτω παρεοκενασμένος, ὥστε ὅπον ἀπέχεσθαι τῶν καλλίστων καὶ 15 ὄφαιρατάτων, ἢ οἱ ἄλλοι τῶν αἰσχύστων καὶ ἀφροτάτων. περὶ

morth. 11 sqq. Neque magis mirum propterea est δημ sine τοσούτῳ illatum, siye additū est comparativus sive non est additus, ut Thucyd. V, 108. Lucian. Alex. c. 2. ἡμεῖς δὲ πολὺ ὀμοτέρου ληστοῦ πνήμην ποιησόμενα, δοῦρ μὴ ἐν ὑλῇ καὶ ὄρεσιν, ἀλλ' ἐν πόλεσιν οὔτος ἐλήστρεν. Stallbaum. Plat. Apol. 30 a. et Euthyphr. l. c. De Romanis v. Held. Caes. B. C. I, 52. — ξεῖνα ad id, quod propius situm est, pertinere agerunt est. Nonnunquam enim ita magis ea, quae cogitationi, quam quae loco propiora sunt, pronomine demonstrativo οὗτος significantur. Similiter IV, 3, 10 ξεῖνων ad plantas proxima sede collocatas referendum est. Bernh. Synt. 276 sq. V. ad IV, 1, 1. — τὸν δὲ καὶ — τιτρώσκουσιν. Haec verba Xenophontis esse negat Dindorfius uterque, coll. Sympos. IV, 26. Indicia alienae manus Ludovico sunt verba scholiastis usitata ἵσως δὲ καὶ, loci color, ignoti Xenophonti et supparis aetatis scriptoribus Ἐρωτεῖς (diversa sunt Sympos. VIII, 9 sqq. Cyrop. VII, 5, 2). — μόλις. Stobaeus μόγις dat. Quae perpetua scripturae varietas est. Quod a quibundam proponitur discrimen, ut μόλις sit βραδέως, διψέ μόγις μετὰ βλαστοῦ, μετ' ἀνάγκης, id non ubique comprobatur. Mόλις autem, quod Atticorum magis proprium esse dicitur, ita praefertur, ut alterum adeo a nonnullis spernatur. Semel et iterum tamē μόγις admissum est a Thucydide; v. Poppo I. 208; a Platone; v. Schneider. Civ. 502 c. Atque idem de Xenophonte iudicandum est. Krüger. Anab. V, 8, 14. — τὸ δῆμαρον ὑγιῆς, morsum sanatum habens. Herodot. III, 33 τὰς φρένας νυιαγεῖν. Matth. 424. 4. De morsu amoris v. Valken. Eurip. Hipp. p. 347. ed. Lips.

14. ἀγροδισταζεῖν πρὸς τινα, veluti παιδικά. Loquutionis duritiem exemplis παῖσιν ποός τινα Cyrop. VI, 1, 6; ταῖς πρὸς τοὺς παῖδας ἐπιθυμίας De rep. Lac. II, 14; τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιψελεῖς Demosth. emollire studuerunt. Nam πρὸς praepositio in universum videtur relationem aliquam ad aliquid significare.

15. οὐδὲν ἀν ἱππον. Vocabulm ἄν in suspicionem vocavit

μὲν δὴ βρώσεως καὶ πόσεως καὶ ἀφροδισίων οὕτω κατεσκευασμένος ἦν, καὶ ὅπερ οὐδὲν ἢν ἡττον ἀρχούντως ἥδεσθαι τῶν πολλὰ ἐπὶ τούτοις πραγματευομένων, λυπεῖσθαι δὲ πολὺ^τ ἔλαττον.

CAPUT IV.

Εἰ δὲ τικες Σωκράτην νομίζουσιν, ὡς ἔνιοι γράψουν τειχεῖς λέγουσι περὶ αὐτοῦ τεκμαιρόμενοι, προτρέψασθαι μὲν ἀνθρώπους ἐπὶ ἀρετὴν κράτιστον γεγράνειν, προσαγαγεῖν δὲ ἐπὶ αὐτὴν οὐχ ἵκανόν, σκεψάμενοι μὴ μόνον ἀκείνος κολαστηρὸν ἔγειρα τοὺς πάντας οἰομένους εἰδέναι ἐρωτῶν ἥλεγχεν, ἀλλὰ καὶ ἀ λέγων συνημέρενε τοῖς συνδιατρίβουσι, δοκιμάζονταν, εἰ ἵκανός ἦν βελτίους ποιεῖν ταὺς συγνόντας. λέξια δὲς

L. Dindorf. Hipparch. I, 15, in editione sustulit. Sed num dici possit οὐδὲν ἄν ἡττον ἀρχούντως ἥδοιο, nimurum si occasio vel asimus ita ferat, vel si non ita multum laboret quam reliqui? Nam tale quid saepe cogitatione addendum est. Anab. II, 6, 27 τιμᾶσθαι δὲ τῷ θεοπατεύοντι ἡξεῖν ἐπιθεικύμενος, ὅτι πλείστα δύνατο καὶ ξεῖλοι τῷ ἀδικεῖν, nimurum si nullent sibi obsequi. I, 9, 23 λέγειν ἀντὸν ἔφασαν, διτὶ τὸ μὲν ἔντον σῶμα οὐκ ἄν δύνατο τούτοις πάσι κοσμηθῆναι, h. e. etiam si vellet. V. ad II, 4, 1. De repetenda ad λυπεῖσθαι particula v. ad II, 1, 27.

CAP. IV. Socrates deos esse atque hominibus consulere demonstrat.

1. *οἱ — τεκμαιρόμενοι.* Finckhius Diar. Darmst. 1829. p. 890 antevetit coniiciens οὓς, ex iis, quae κοντραὶ scribunt; qua scriptura tollitur si quid miri inest in participio absolute posito τεκμαιρόμενοι, quamquam esse potest: non bene eum cognitum habentes neque omnia, quae ad iudicium de eo ferendum facere possint, satis perpendentes, sed conjecturam tantum facientes. ἐξ praepositio addita IV, 1, 2. Cyrop. VII, 5, 62. VIII, 1, 28. Plat. Menex. 246 c. φράσων δὲ ὑμῖν — οἵα καὶ ἡδεῖς ἄν εἰποιεν ὑμῖν ἀρρεγτες δύναμις, τεκμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον. Crit. 44 a. Hipp. mai. 288 c. ἀπό III, 5, 6. De re equi. 1, 14. Plat. Civ. 501 b. Phaedon. 108 a. Krüger. Dionys. Hist. p. 116. dativus II, 6, 6. Cyrop. I, 3, 5 καὶ τίνι δὴ σὺ τεκμαιρόμενος, ὡς ποῖ, λέγεις; Anab. IV, 2, 4. Apol. 12. Sympos. VIII, 11. Plat. Euthyd. 289 b. Matth. 396. Rost. 106. n. 3. Saepe autem hoc verbum absolute dicitur, non addita obiecti significatione. Stallbaum. Plat. Crit. 44 a.

2. *Ἄριστοδημος.* Plat. Sympos. 173 b. Άρ. τις, Κυδαθηναῖς (ad pagum Cydathenaeum pertinens), συιχρός, ἀνυπόδητος ἀει. — ἔστιν δὲ οὐς τινας, suntne quos mireris? Ita ἔστιν omnis generis relativis praeponitur. Matth. 482. Buttm. p. 439 sq. Rost. 99. n. 9. Propert. III, 7, 17. Est quibus Eleae concurrevit palma quadrigae; est quibus in celeres gloria nata pedes. Ac solet ἔστιν of intermedium poni, ut sit sere i. q. τινες. v. III, 5, 3. Idem in interrogatione habes II, 3, 6. Indicativus sequitur de re certa, optativus de re in cogitatione posita vel de incerto tempore, ἀν cum optatiō de eo, quod fieri potest. II, 3, 6 vulgo male legebatur ἔστιν οἷς καὶ πάντας ἀρέσκει; Herm. Soph. Aj. 1200. Quid

πρῶτον, ἀ ποτε αὐτοῦ ἡκουσα περὶ τοῦ δαιμονίου διαλεγομένου πρὸς Ἀριστόδημον τὸν μικρὸν ἐπικυλούμενον. καταμαθὼν γὰρ αὐτὸν οὕτε θύστα τοῖς Θεοῖς οὔτε μαντικῇ χρώμενον, ἀλλὰ καὶ τῶν ποιούντων ταῦτα καταγέλλοντα, Εἶπε μοι, ἔφη, ὁ Ἀριστόδημε, ἔστιν οὗτινας ἀνθρώπους τεθαύμακας ἐπὶ σοφίᾳ; "Εγώγ, ἔφη. Καὶ ὅς, Αἴξον ἡμῖν, ἔφη, τὰ δύναματα αὐτῶν." Ἐπὶ μὲν τοίνυν ἐπὶν ποιήσει "Ομηρον ἔγωγε μάλιστα τεθαύμακον, ἐπὶ δὲ διθυράμβῳ Μελανηππίδην, ἐπὶ δὲ τραγῳδίᾳ Σοφοκλέα, ἐπὶ δὲ ἀνδριαντοποιίᾳ Πολύκλειτον, ἐπὶ δὲ ζωγραφίᾳ Ζεῦξιν. Πότερά σοι δοκοῦσιν οἱ ἀπεργαζόμενοι εἰδῶλα ἄφρονά τε καὶ διάηητα ἀξιοθαυμαστότεροι εἰναι ή οἱ ζῷα ἄφρονά τε καὶ ἐνεργά; Πολὺ νῆ Δία οἱ ζῷα, εἴπερ γε μὴ τύχῃ τινί, ἀλλὰ ἵππο γνώμης ταῦτα γίγνεται. Τῶν δὲ ἀτεκμιάρτως ἔχοντων ὅτου ἔνεκά ἔστι, καὶ τῶν φανερῶς ἐπ' ὥφελειᾳ ὄντων πότερα τύχης καὶ πότερα γνώμης.

optimi codices Parisini praebent ἀνθρώποις, bene habet. Vulgo ἀνθρώπων. Cf. Plat. Menon. 85 b. ἔστιν ἥρτια δόξαν οὐχ αὐτοῦ οὐτος ἀπεκόνιστο; quamquam idem Apol. 27 b. ita loquitur: Ιστιν δέτις ἀνθρώπων ἀνθρώπεια μὲν νομίσει πράγματι είναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ γομίζει;

3. Μελανηππίδης, Melius, Critonis filius, circa Ol. 65. Σοφοκλῆς, Atheniensis, natus Ol. 70, 4. Ηολύκλειτος, Sicyonius, circa Ol. 87. Ζεῦξις, Heracleotes, circa Ol. 91.

4. γέγγεται, quod tres codices praebent, vulgatae lectioni γέγνεται et Stephani conjecturae γέγένεται praetuli. Etenim tanta virorum doctorum de *εἰ* particulae cum coniunctivo constructione dissensio est, et, quamquam illius structurae aliqua apud Xenophonem vestigia supersunt, eorum tamen pleraque tam sunt incerta, ut neque hoc loco, quo coniunctivus parum aptus sit, neque II, 1, 12 et IV, 8, 11 coniunctivi patrocinium ausim suscipere. *Εἰ* cum coniunctivo apud eos tantum scriptores ferri posse, qui particulam *ἄντετον* etiam alibi supprimant, ubi ab atticis prosae orationis scriptoribus constanter addatur (ut *εἰ* loco *ἄντετον* particulae ponatur), atque hos esse Homerum, reliquos Iones, Pindarum et tragicos docet Poppo ad Cyrop. III, 3, 50. Rota. 121. n. 10. Quamquam cavendum est, ne ubique coniunctivum damnamus. V. Herbst. Sympos. VIII, 36. Krüger. Anab. III, 1, 36. et Dionys. Hist. 270 sq. Hermann. Eurip. Bacch. 200. Soph. Antig. 706. Ai. 491. Oed. R. 199. De part. ἀντετον. 7. Poppo Thucyd. I. 1. 139 sq. Apud Lucianum, Plutarchum, alios nulli de eo usu dubitationi locus est. Lucian. Diall. Mortt. III, 2. Baehr. Plut. Artax. p. 24. Iacob. Iuc. Tox. p. 53. — *εἰπερ* γε ταῦτα γέγγεται, si quidem haec non forte quadam, sed consilio fiunt. Nec minori iure quo hoc loco, quo praecedit ἀπεργαζόμενοι, infra legitur praesens γέγνομέναι, ubi quod unus liber habet γέγνομέναι, praetulerunt priores editores, et §. 9. γέγνομέναι. Sed Aristodemus dignoscit quae sunt et quae fiunt, hic non multum referre bene intelligens rem, ut quae saepius fieri possit, in universum exprimit. cf. II, 1, 21.

ἔργα κρίνεις; Πρέπει μὲν τὰ ἐπ' ὀφελείᾳ γιγνόμενα γνώμης ἔργα εἶναι. Οὐκον δοκεῖ σοι δὲ ἐξ ἀρχῆς ποιῶν ἀνθρώπους δὲ ὀφελείᾳ προσθεῖναι αὐτοῖς δι' ὧν αἰσθάνονται, ἔκαστα, ὁφθαλμοὺς μέν, ὡςδέ ὑπὸ τὰ δραπά, ὅτα δέ, ὡςτὲ ἀκούειν τὰ ἀκοντάτα; δομῶν γε μήν, εἰ μὴ φίνες προσετέθησαν, τι ἢν ἥμπιν ὅφελος ἦν; τις δὲ ἢν αἰσθήσις ἦν γλυκέων καὶ δριμέων καὶ πάντων τῶν διὰ στόματος ἥδεων, εἰ μὴ γλῶττα τούτων γνώμων ἐνεργάσθη; πρὸς δὲ τούτοις οὐδὲ δοκεῖ θοι καὶ τόδες προνοίας ἔργον ἐσικέναι, τό, ἐπειδὸν ηὔθης μέν ἔστιν ἡ δψις, βλεφάροις αὐτῇν θυρῶσαι, ἥ, ὅταν μὲν αὐτῇ ἔρησθαι τι δέῃ,

5. τὰ διὰ στόματος ἥδεα, īscūndā, quae ore percipiuntur. cf. 5, 6. αἱ διὰ τοῦ σώματος ἥδοναι. II, 1, 20 αἱ διὰ καρτερῶν ἐπιμέλειαι: quo pertinent complures aliae dictiones, in quibus διὰ cum genitivo ponitur. Nostra propter omissum articulum notabilior paullo est, cf. διὰ στόματος ἔχειν, in ore semper habere. Vid. ad IV, 5, 3. Sed IV, 2, 35 διὰ cum accusativo constructum ter habet articulum, semel non habet, nos magno quidem cum discrimine.

6. ἔργον. Quod alii codices ἔργον habent, alii ἔργοις, videntur eae scripturae librariorum emendationes esse. Neque enim nominativo deest sua à codicibus commendatio, neque δοκεῖν ἔργα maiorem habet offensionem quam δοκεῖν γανεσθαι, de qua dictione v. ad II, 1, 22. De constructione v. ad IV, 3, 8. — οἱ δὲ ἄν. Deinde ἢν omissum est. Post coniunctiones finem significantes ὡς et ὥπως sequente coniunctivo particulam, qua effectum ex rerum rationibus pendere significatur, omitti quam addi apud Xenophontem frequentius est; post ἵνα nusquam additur. V. Rost. 122. 10. Matth. 519. n. 1. — τὸ δὲ τὴν ἀκοὴν δέχεσθαι. Qui praecedunt infinitivi, sensu pertinentes ad πρόνοιαν, introducebantur pronomine τάδε; qui sequuntur, partim illi per se constantes, partim eodem, quo reliqui, modo intelligendi, pronomine οὗτος in fine paragraphi comprehenduntur. — οὗτοις τεμνετιν. Relativorum cum infinitivo coniunctorum rationem apud Matth. 479. a. n. 2. Rost. 125. 8. loci nostri apud Butt. p. 437. explicatam videbis. v. §. 12. II, 9, 4. III, 11, 1. Articulus additus IV, 6, 11 κακῶν δὲ ἄρα (νομίζεις) τοὺς οἷους τούτοις κακῶς χρῆσθαι; Verum II, 1, 15 legitur τοιοῦτος, οἷος μηδενὶ δεσπότῃ λιστεῖν. cf. 6, 37. ut Odyss. XXI, 173 οὐ γάρ τοι σέ γε τοῖον ἐγενέτο πότνια μητηρ, οἵον τε ὑπῆρχε βιοῦ τ' ἔμεναι καὶ διστῶν. Est autem οἷος I, 3, 14. II, 1, 15. III, 6, 16 cum tempore finito coniunctum. Vid. ad IV, 8, 11. Ab infinitivo neglecta constructione ad tempus finitum transitum est II, 6, 37. — προσωτάτω, in nonnullis codicibus προσωτάτῳ. Quod Buttmannus gr. max. II. 264 statuit discrimen, ut πρόσω sit ultra vel ulterius, vorwärts, πόδια procul, weit, fern, minus nostro loco, quo utrumque ferri potest, quam III, 5, 15 λέγεις πόδιον πον εἴναι τῇ πόλει τὴν καλοκαγαθίαν. IV, 8, 1 πόδια τῆς ἡλικίας ἦν. Anab. VI, 6, 1 ἀπήγοντο τὰ χρηματα δποι εδύναντο προσωτάτῳ confirmari videtur. Sed non omnino valere apud Xenophontem eam legem dici potest ex Poppon. indic. Anab. Supra 3, 13 vulgo cum plerisque codicibus bis legebatur πόδιαθερ. 4, 6 nonnulli libri προσωτάτῳ exhibent.

ἀνάπετάντων, ἐν δὲ τῷ ὑπνῷ συγκλείεται; ὡς δ' ἂν μηδὲ ἀνεμοὶ βλάπτωσιν, ἡθμὸν βλεφαρίδας ἐμφῦσαι· ὑφρύσι τε ἀπογεισῶσαι τὰ ὑπέρ τῶν δμμάτων; ὡς μηδ' ὁ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἴδρῳς κακουργῆ· τὸ δὲ τὴν ἀκοήν δέχεσθαι μὲν πάσας φωνάς, ἐμπληκτόθαι δὲ μήποτε· καὶ τὸν μὲν πρόσθεν ὀδύντας πᾶσι ζώοις οἵσις τέμνειν εἶναι, τὸν δὲ γομφίους οἷονς παρὰ τούτων δέξαμένονς λειτεῖν· καὶ τὸ στόμα μὲν, δι' οὐδὲν ἐπιθυμεῖ τὰ ζῷα, εἰςπέμπεται, πλησίον ὀφθαλμῶν καὶ ḥινῶν καταθεῖται· ἐπει δὲ τὰ ἀποχωροῦντα δυσχερῆ, ἀποστρέψαι τὸν τούτων ὀχετούς καὶ ἀπενεγκεῖν η̄ δυνατὸν προσδωτάτω ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων· ταῦτα οὖτα προνοητικῶς πεπηραγμένα ἀπορεῖς πότερα τύχης η̄ γνώμης ἔργα ζετεῖν; Οὐ μὰ τὸν Άλ' ἔφη, ἀλλ' οὗτο γέ σκοπόνμενῷ πάντῳ ἔοικε ταῦτα διοφοῦ τινος δημιουργοῦν καὶ φιλοζῷου τεχνήματι Τὸ δὲ ἐμφῦσαι μὲν ἔρωτα τῆς τεκνόποιεν, ἐμφῦσαι δὲ ταῖς γενιαμέναις ἔρωτα τοῦ ἐκτρέψει, τοῖς δὲ τριφεύσι μέγιστον μὲν πόθον τὸν ζῆν, μέγιστον δὲ φόβον τοῦ θανάτου; Ἀμέλει καὶ ταῦτα ἔοικε μηχανήματι τινος ζῶα εἴναι βούλευσαμένον. Σε δὲ συντὸν φρόνιμον τι δοκεῖ ἔχειν; ἀλλοθὶ δὲ ὄνδαμον οὐδὲν οὔτε φρόνιμον εἶναι; καὶ ταῦτα εἰδὼς, ὅτι γῆς τε μικρὸν μέρος ἐν τῷ σώματι πολλῆς οὐσίης ἔχεις καὶ ὑγροῦ βραχὺ

8. σὺ δὲ σαυτὸν δοκέῖς — ἔχειν; quidni autōs? Non ita raro scriptores a consueta dicendi ratione deflexerunt, maxime ubi oppositio vel singularis via in subiecto inesset. II, 6, 35 πάνυ ἦν οἷμα σοι ἐπιτήδευον εἶναι με σύνθηρον τῶν ἀγαθῶν φίλων. Anab. VII, 1, 30 ἔγώ μὲν τοῖνυν εὔχομαι, ποὺν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑπὲρ ἡμῶν γενομένα, μυρίας ἔμε γε κατὰ γῆς ὀργωτὰς γενέσθαι. Quapropter quum nulla oppositio inesset in loco, qui est Plat. Civ. 400 b, Schneiderus recte scripsit οἷμα δέ γε (non με) ἀπροσήνει. Diversi paullo illi loci sunt, in quibus duo enuntiata; altero subiecto manente, altero novo illato; sibi opponuntur. IV, 8, 4 ἔργον γὰρ αὐτὸς — λέγειν αὐτῷ, ὡς χρὴ σκοπεῖν δὲ τι ἀπολογήσεται· τὸν δὲ — ἐπειγι. Et legi, quidem solet Hellen. II, 1, 26 οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπειναὶ αὐτὸν ἐκλευσαν· αὐτοὺς γὰρ γῦν στρατήγειν, οὐκ ἔχειν. sed Göller. Dionys. 43 et L. Dindorfius datum a duobus codicibus αὐτοῖς praetulerunt. Ac sane utriusque causae quum videantur erit loci qui suscipiant patrocinium; Matth. 536. gr. mai. p. 1054. Buttm. 142. n. 2. 3. Rost. 126. n. 3. Lob. Phryn. 750 sq.: ubi αὐτὸς pronomen aliis nominibus vel pronominibus opponitur, ex subiecti sui casu aptum esse solet. Ita pronomē αὐτὸς, nominativo quidem casu, pronominis ἔχεινος accusativo oppositionem est Thucyd. IV, 28 οὐχ ἔφη αὐτὸς, ἀλλ' ἔχεινος στρατηγέν. ubi unus codex αὐτὸν habet; et VIII, 76 recte nunc legitur τὸν μὲν ἡμαρτηκέναι, αὐτὸν δὲ σχέσιν pro vulgato αὐτούς. IV, 98. VI, 64. Plutarch. Pyrrh. 5. V: Fritzsch. Quaest. Luc. 101 sqq., nominativi ille in eiusmodi formulā defensor:

πολλοῦ ὄντος καὶ τῶν ἄλλων δήπον μεγάλοιν ὄνταν ἐκάστου μικρὸν μέρος λαβόντι τὸ σῶμα συνήρμοσται ποι· νοῦν δὲ ἄρα μόνον οὐδαμοῦ ὄντα σε εὐτυχῶς πας δοκεῖ συναρπάσαι, καὶ τάδε τὰ ὑπερμεγέθη καὶ πλῆθος ἀπειρα δι' ὑφροσύνην τινὰ οὗτως οἶει εὐτάκτως ἔχειν; Μὰ Ἀλ' οὐ γὰρ δρῶ τοὺς κν-₉
ρίους, ὥσπερ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων τοὺς δημιουργήδις. Οὐδὲ γὰρ τὴν ἑαυτοῦ σύ γε ψυχὴν ὄφεις, ἢ τοῦ σώματος κυρία
ἐστιν· ὥστε κατά γε τοῦτο ἔχεστι ποι λέγειν, διὶ οὐδὲν γνώμη,
ἄλλα τέλη πάντα πράπτεις. Καὶ δὲ Αριστόδημος, Οὕτοι, Σφρ.;₁₀
ἆγρω, ὡς Σάκρατες, ὑπερορῶ τὸ δαιμόνιον, ἄλλ' ἔκεινο μεγα-
λοπρεπέστερον ἡγοῦμαι, ἢ ὡς τῆς ἡμῆς θεραπείας προξεῖ-
σθαι. Οὐκοῦν, ἔφη, ὅσῳ μεγαλοπρεπέστερον ἔξιος στὲ θερα-

9. *Mὰ Ἀλα* quum, etiam non addita particula aliqua, nega-
tiva sit iurandi formula, h. l. vim suam retinet; arte enim co-
haeret cum verbis sequentibus: Profecto enim non video; quod utique est: profecto puto hoc ita esse, non enim video. Idem
iudicandum est de III, 4, 3 μὰ Ἀλ' ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἄλλ' οὐ-
δὲν δύοιον ἔστι. Bornenianus ad Sympos. p. 107 excitavit Cyrop.:
VIII, 3, 45 Ἀντίκη ἔστι τὸν πολλὰ ἔχοντα πολλὰ καὶ δαπανῶντα
ἴσχυρῶς ἀνισάσθα. Μὰ Ἀλ' ἔφη ὁ Σάκρας, ἄλλ' οὐκ ἔγω τούτων εἰμι.
Add. I, 4, 28. II, 2, 22. V, 1, 3. Symp. IV, 52. Comment. III, 4;
7. 13. 3. Verum formula μὰ Ἀλα quamquam negare recte dicitur;
Bornem. Sympos. p. 107. 157; per se sola tamen non negat,
sed accedit necesse est aliunde negationis vis et significatio. Ita-
que aut diserte addenda est negandi particula aut, si ea omitti-
tur, formula referri debet vel ad praecedentem aliquam interro-
gationem cum negatione coniunctam vel ad sententiam subse-
quentem, quae aut particulam adversantem habeat aut negandi
vis praedita sit. Stallbaum. Plat. Gorg. 489 e. Non magis divel-
lenda sunt ad sententiam III, 6, 2 Νὴ Ἀλ' ἔφη, καὶ δὲ γάρ, cf. ad
IV, 6, 10. Mediae orationes insertum est νὴ Ἀλα quum alibi tum
II, 1, 2, 3. Sympos. IV, 55 ἐπὶ νὴ Ἀλα τοῖς ἀφοσίοις: Bernh. Synt:
198. — οὐ δὲ γάρ. Γάρ ubique rationem reddit sententiae vel
expressae vel intellectae et locum habet in omni interrogative;
intellecto vel οὐδὲ οἶδα vel alia dictione, et in responsione, intel-
lecto vel ναι, καὶ λέγεις vel, ut h. l. et 3, 10, quo loco interro-
gandi formam induit responsio, οὐ, οὐ καὶ λέγεις, vel etiam
οὐ θαυμαστὸν τοῦτο. Neque aliter iudicandum est de καὶ γάρ
particularis passim obviiis, ut II, 6, 7. III, 4, 2. de οὐ γάρ 3, 10. v.
ad III, 4, 1, 11, 7. ubi cogitatione praeponendum συμβούλεύω, de-
que solo γάρ II, 6, 15. Similiter et re et verbis Cyrop. VIII, 7, 17
Cyrus moriens οὐδὲ γάρ, inquit, νῦν τοι τὴν γ' ἔμην ψυχὴν ἔωράτε.
Cic. Sen. 22, 79. Nec enim, dum eram vobiscum, animum meum
τίθεbatis. — Εἰν τοῦ. Nonnulli codices habent explicacionem
σταυτοῦ. v. ad II, 1, 31.

10. ἡ ὡς, quem ut. III, 5, 17 est ἡ ὥστε. Matth. 448 b: Vid. ad
III, 13, 3. — δσῳ μεγαλοπρεπέστερον. Requirunt δν. Hoc
participium post nomen generis neutrius omitti rarius est. V. 6, 2;
ad IV, 6, 8. Matth. 568. n.

ιι πεντεν, τοσούτῳ μᾶλλον [καὶ] τιμητέον αὐτῷ. Εὖ λαθι, ἔφη, ὅτι, εἰ νομίζοιμε θεοὺς ἀνθρώπων τι φροντίζειν, οὐκ ἢν ἀμελοῦνται αὐτῶν. Ἐπειτ' οὐκ οἷει φροντίζειν; οἱ πρῶτον μὲν μάνον τῶν ζῴων ἀνθρώπων ὁρθὸν ὑγείστησαν· ἡ δὲ ὁρθότης καὶ προορᾶν πλεῖον ποιεῖ δύνασθαι καὶ τὰ ὑπερθετικά μᾶλλον θεῖσθαι καὶ ἥττον κακοπαθεῖν· [καὶ ὅψιν καὶ ἀκοήν καὶ στόμα ἐνεπολῆσαν·] Ἐπειτα τοῖς μὲν ἄλλοις ἐρπετοῖς πόδας ἔδωκαν, οἵ τοι πορεύεσθαι μόνον παρέχουσιν· ἀνθρώπῳ δὲ καὶ χεῖρας προσέθεσαν, αἷς τὰ πλεῖστα οἵτις εὐθυδαιμονέστεροι ἐκείνων ἐσμέν, ἐξεργάζονται. καὶ μὴν γλῶττάν γε

11. Ἐπειτα οὐκ οἴει; itane vero non putas? Elia et Epicteta saepe vituperandi vel corrigendi accipiunt significationem, ut vel caussa quadam praemissa sit et tamen vel in initio interrogationis itene. Buttm. p. 432. II, 7, 5 cum miratione transitur ad interrogationem: Nun verstehten sie denn nichts? qui usus facile explicatur his locis, quales sunt 2, 26 elia et μέγι τι ἐπλημμεληστήν, τούτου Σωκράτης ὁ κατηγορος αἰτιάται; et II, 7, 13 elia οὐ λέγεις αὐταῖς τὸν τοῦ κυνὸς λόγον; ubi quum sit proprie tum, haec quum ita sint, ex sententia indignationis significatio explicanda est. Eundem usum nostrum nun habet. Neque dissimile est gallicum ensuite. Les plus vastes génies finissent par l'imbécillité. Peuxes humaines, ensuite glorifiez-vous, si vous l'osez! Frédéric II, Hist. de mon temps, chap. I. — Deinde pronomen οὐ praegressa interrogatione cum vi quadam infertur: sie, die; ut supra 2, 64 πῶς οὐν ἔτροχος ἦν εἰλι τῇ γραμμῇ; δο — φανερός ην θεραπεύων τοὺς θεοὺς μάλιστα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Usum autem illum pronominis relativi cum vi quadam positi maxime a Lysia amari demonstrat Förtsch. Comm. de Lys. et Demosth. p. 8 sq. Vid. III, 5, 15 sq. IV, 3, 34. Matth. 477 c. Γέ particula adiungi solet aliquo cum discriminе. Nam δο quum simpliciter rem definit, δος γε cum restrictione, exclusio alii, est certe qui, unde rationi reddendae inservit. Herm. Soph. Oed. T. 688. Vid. II, 3, 15. IV, 4, 14. 19. 23. Utrumque coniunctum v. III, 5, 15 sq. Cf. Cic. Verr. IV. 35. Tibi illa Diana in pace atque in otio religionem nullam attulit? Quae — quae etc. — καὶ ὅψιν — ἐνεπολῆσαν. Haec verba concinnitatem orationis turbare videntur, quum haec non sint commoda solius hominis propria. Heindorfio placebat ἄνω ἐπολῆσαν. L. Dindorfius ut inepta seclusit. — ἐρπετοῖς, i. q. προβάτοις, animalibus, quae pedibus incedunt. Neque enim respuit Xenophon vocabula potius ad poësis usum accendentia, accipitque vocabulum h. l. aliquam excusationem ex pedum commemoratione.

12. Καὶ μὴν — γέ, iam vero, atqui, porro. — σηματνειν. Adverte ampliorem infinitivi vim et significationem. Exspectaveris καὶ ὡςτε ἡμᾶς σηματνειν. — τὸ δὲ — δοῦναι; Est infinitivus emphaticus cum aposiopesi quadam prolatus, qui multiplicem patitur explicationem, ut τι δοκεῖ σοι; οὐ θαυμασίον ἔστιν; οὐ προνολας ἔργον ἔστιν; Cf. IV, 3, 5—12. Apol. 17. Cyrop. II, 2, 3 τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν. Plat. Phaedon. 99 b. το γὰρ μὴ διελεσθαι οἴον τί εἶναι. ubi ἄπονόν ἔστι intelligi posse demonstrat Berah. Synt. 355. Matth. 543. n. 4. c.

πάντων τῶν ζώων ἐχόντων, μόνην τὴν τῶν ἀνθρώπων ἐποίησαν οἵαν ἄλλοτε ἄλλαχῇ ψαύοντας τοῦ στόματος ἀρθροῦν τε τὴν φωνὴν καὶ σημαίνειν πάντα ἄλλήλους, ἢ βουλόμεθα. τὸ δὲ καὶ τὰς τῶν ὑφροδισιων ἡδονὰς τοῖς μὲν ἄλλοις ζῷοις δοῦναι περιγράψαντας τοῦ ἔτοντος χρόνον, ἡμῖν δὲ συνεγάς μέχρι γήρως ταύτας παρέχειν; οὐ τοίνυν μόνον ἡρ-¹³ κεσε τῷ θεῷ τοῦ σώματος ἐπιμεληθῆναι, ἀλλ᾽ ὅπερ μέγιστον δοτεῖ, καὶ τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ. ἐνέψυσε. τίνος γάρ ἄλλον ζώου ψυχὴ πρῶτα μὲν θεῶν τῶν τὰ μέγιστα καὶ καλλιστα συνταξάντων ἥσθηται ὅτι εἰσὶ; τι δὲ φῦλον ἄλλο ἢ οἱ ἀνθρώποι θεοὺς θεραπεύονται; ποία δὲ ψυχὴ τῆς ἀνθρώπης ἵκανωτέρα προφυλάττεσθαι ἡ λιμὸν ἡ φλεψὶς ἡ ψύχη ἡ θάλπη, ἡ νύσσαις ἐπικούρησαι, ἡ ἁύμην ὀσκῆσαι, ἡ πρὸς μάθησιν ἐκπονῆσαι, ἡ δσα ἀνάπονη ἡ ἰδη ἡ μάθη, ἕκανωτέρα ἐστὶ διαμεμνῆσθαι; οὐ γάρ πάντα σοι κατάδηλον, διτιαὶ παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ὥσπερ θεοὶ ἀνθρώποι βιοτεύονται; φύσει

13. τοτυνν, quod pr. est igitur, consecutionem dialecticam indicans, nonnunquam cum specie quadam conclusionis transitum facit ad ipsam orationem, ut convertendum sit iam, porro. Krüger. Anab. VII, 2, 29. — μόνον, v. ad II, 2, 6. — ρατιστηρ, v. ad IV, 7, 7. — θεῶν — ὕσθηται ὅτι εἰστι, frequens attractio. Matth. 296. Buttm. 151. I. 6. V. ad 2, 13. — θεραπεύονται pluralis vel ita explicandus est, ut, quod fere sit, proprius substantivum ἀνθρώποι respiciat vel cum φῦλοι, quae vox collectiva est, coniungatur, veluti IV, 3, 10. πολὺ δὲ γένος ἀνθρώπων ἀπὸ φυσημάτων ζῶσι. Quae dictio tamen et ipsa in addito ἀνθρώπων suam habet caussam. Matth. 302. 305. — πρὸς μάθησιν ἐκπονησαι, discendarum artium causa labores perferre. Ἐκπονεῖ quum soleat cum accusativo construi, alii ξενῆγι intelligunt, alii προσμάθησιν scribunt:

14. πρὸ τὰ ἄλλα ζῷα, v. ad 2, 52. — οὐθρωποι. Necesarium videri potest scribi addito articulo ἀνθρώποι. Sed quamquam cavendum est, ne Graecos ἀνθρώποις et ὁ ἀνθρώπος, ἀηρ et ὁ ἀηρ nullo discrimine dixisse putas; id quod non fecisse iam exinde appetet, quod ubi definite loquuntur, ad casus obliquos ubique articulum addidisse inveniuntur, v. Schneider. Plat. Civ. 331e; ubi tamen de genere in universum sermo est, ad haec similiaque vocabula omitti solet articulus. Cf. ad IV, 1, 2. 2, 26. 6, 6. Adeoque ubi talia sibi opponuntur, deest articulus, ut Plat. Sympos. 202e. πᾶν τὸ δαιμόνον μεταξὺ ἐστι θεοῦ τε καὶ θητοῦ — διαποθμεύον θεοῖς τὰ πρὸ ἀνθρώπων καὶ ἀνθρώποις τὰ παρὰ θεῶν, ut taceant eos locos, in quibus utrumque nomen copulatum invenitur. Euthyphr. 8d. οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων. Civ 612c. πρὸ ἀνθρώπων τε καὶ θεῶν, quod non abhorret ab usu nostro. Atque §. 16. in codicibus plerisque est ἀνθρώπους sine articulo praecedenti τοὺς θεοὺς oppositum. Brem. et Schaefer. App. Dem. I. 328 sq. G. Dindorfius hic et III, 12, 5 scribi curavit ἀνθρώποι, cui scribendi rationi posteriore loco ex

καὶ τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ κρατιστεύοντες; οὔτε γὰρ βοὸς ἄν ἔχων σῶμα, ἀνθρώπον δὲ γνάμην, ἡδύναιτ' ἄν πράττειν ἂ ερούλετο, οὐδὲ ὅστις κεῖφας ἔχει, ὑφρονι δὲ ἐστί, πλέον οὐδὲν ἔχει. σὺ δὲ ἀμφοτέρων τῶν πλείστουν ἀξίων τετυγχηκὼς οὐκ οἴει σοῦ θεοὺς ἐπιμελεῖσθαι; ἀλλ᾽ ὅταν τὸ ποιήσωσι, νοιμεῖς αὐτὸν σοῦ φροντίζειν; "Οταν πέμπωσιν, ὥσπερ σὺ φῆς πέμπειν αὐτὸν, συμβούλους δὲ τι χρὴ ποιεῖν καὶ μὴ ποιεῖν. "Οταν δὲ Ἀθηναῖοι, ἔφη, πυνθανομένοις τι διὰ μαντικῆς φράζωσιν, οὐ καὶ σοὶ δοκεῖς φράζειν αὐτὸν; οὐδὲ ὅτιν τοῖς Ἑλλησι τέρατα πέμποντες προσημαίνωσιν, οὐδὲ ὅτιν πᾶσιν

eo aliquid commendationis accedit, quod in nonnullis libris est πράττονται; hiatus enim a quibusdam ante aspiratam vocalem admittitur. V. ad III, 12, 6. IV, 7, 2. *Contra IV, 2, 26 legendum est πάσχονται ἀνθρώποι.* Denique ubi non additus est articulus, vel non additus est propterea, quod non est necessaria adiectio ad notionem vocabulorum, ut *θέος, πατήσι,* aliorum certius definientiam, vel videtur tantum omnius esse, ubi perinde est ponatur an non ponatur, quum ad substantivum articulo carente idem prae dicatum pertineat atque eo addito. — *ἔχων ἄν, εἰ τις εἰχειν.* De subiecto indefinito in sententiis generalibus omitti ad participia solito. v. ad 2, 55. In mente ex superioribus habet ἀνθρώπος. *Vid. Sympos. I, 8 εὐθὺς οὖν ἐννοήστα τὰ γιγνόμενα ἡγήσατ' ἀν φύσει βασιλικόν τι τὸ κάλλος είναι.* ubi non recte videtur Herbstius τις propter adverbium temporale ex Aristide addidisse. Hellen. II, 1, 8 ἡ δὲ κόρη ἐστι μαρτότερον ἡ χειρός, ἐν γὰρ την χειρὶς ἔχων οὐδὲν ἄν δύναται ποιῆσαι. ubi parum recte Weiskiū pronomen desiderabat. *Θεού, I, 4 ἔστιν ἄρα τὴν τέχνην ταύτην ἐπιστρέψειν — μισθοφορεῖν;* In his pronomen non magis desideres quam in illis γέγινες βοήσας, ἐπιτινήσεις νοήσας, τεις ἀμάρτοι. Bernhardy Synt. 317. Romani commodiore persona secunda utuntur. Cic. quae fertur or. post red. in sen. VI, 13. Quem praeteriens quum incul tum, horridum moestumque vidisses, etiam si agrestem et inhuma num existimares, tamen libidinosum et perditum non putares. *Ἄν* particulam autem cave credas ad participium pertinere; quae quamquam bis posita est, et priore quidem loco ad demonstrandam, ut videtur, hypotheticam, quae in participio *ἔχων* inest, significationem, utraque tamen cum ἡδύνατο construenda est. Isocr. Panath. c. 18. ὁ ἐπιχειρόσας ἄν τις κατηγορεῖν τρεῖς ἡ τέτταρας ἡμέρας συνεχῶς οὐδὲν ἄν μέρος εἰρηκέναι δόξειε τῶν ἔκεινοις ἡμα τημένων. Rost. 120. n. 4. Thiersch. 335. 6. not. Hermann. *Δέ* *ἄν* IV, 3. Sed v. IV, 4, 4 δύστως ἄν ἀφεθεῖς ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰ καὶ μετρώσι τι τοιτῶν ἐποίησε, προσέλετο — ἀποθανεῖν. cuius cum ἄν coniuncti participii facile perspicias rationem, ubi in orationem rectam converteris. Rost. p. 699. Matth. 598 b. Alia ratio est Anab. I, 1, 10 ὡς οὕτω περιγενόμενος ἄν τῶν ἀντιστασιῶν, h. e. λέγων, οἵ οὗτοι ἄν περιγένοιτο. Ibidem IV, 7, 16 ἀποτίμηνοντες ἄν τοῖς κεφαλαῖς ἔχοντες ἐπορεύοντο particulae vis etiam ad participium pertinet. V. *infra* III, 3, 2. — *ἡ δύνατ' ἄν.* In duobus codicibus est *ἡδύνατ'* ἄν. V. ad III, 6, 1. — *ἔρεούλετο,* v. ad III, 5, 8. — *ὅταγ τὸ ποιήσωσι, quidnam ubi secerint dī, eos tui curam habere putabāt* v. ad II, 2, 1.

ἀνθρώποις, ἀλλὰ μόνον σὲ ἔξαιροῦντες ἐν ἀμελείᾳ κατατίθενται; οἱεὶ δὲ ἀν τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις δόξαν ἐμφῆσαι,¹⁶ ὡς ἕκανοι εἰσιν εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν, εἰ μὴ δύνατοι ἥσαν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἔξαπατωμένους τὸν πάντα χρόνον σύδεποτ' ἀν αἰσθέσθαι; οὐχ ὁρᾶς, ὅτι τὰ πολυχρονιώτατα καὶ σοφώτατα τῶν ἀνθρωπίνων, πόλεις καὶ ἔθνη, θεοσεβέστατά ἔστι καὶ αἱ φρονιμώταται ἡλικίαι θεῶν ἐπιμελέσταται; ὡγαθέ,¹⁷ ἔφη, κατάμαθε, ὅτι καὶ ὁ σὸς νοῦς ἐνών τὸ δὸν σῶμα, δῆμος βούλεται, μεταγειρίζεται: οὔσθαι οὖν χοή, καὶ τὴν ἐν τῷ παγτὶ φρόνησιν τὰ πάντα, δύος ἀν αὐτῇ ἡδὺ γά, οὕτω τιθεσθαι, καὶ μὴ τὸ σὸν μὲν ὅμμα δύνασθαι ἐπὶ πολλὰ στάδια ἔξερεσθαι, τὸν δὲ τοῦ θεοῦ ὄφθαλμὸν ἀδύνατον εἶναι ἄμα πάντα ὄφαν· μηδὲ τὴν σὴν μὲν ψυχὴν καὶ περὶ τῶν ἐνθάδε καὶ περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Σικελίᾳ δύνασθαι φροντίζειν, τὴν δὲ τοῦ θεοῦ φρόνησιν μὴ ἕκανην εἶναι ἄμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι. ἦν μέντοι, ὕπερ ἀνθρώπους θεραπεύων γιγάντης¹⁸ τοὺς ἀντιθεραπεύειν ἐθέλοντας καὶ χαριζόμενος τοὺς ἀντιχαριζόμενους καὶ συμβούλευόμενος καταμανθάνεις τοὺς φρονίμους, οὕτω καὶ τῶν θεῶν πεῖραν λαμβάνης θεραπεύων,

15. κατατίθενται alacrius dictum pro ἔξαιροῦνται — κατατίθεσθαι.

17. ὡγαθέ, v. ad II, 3, 16. — ἐνών, ἐν τῷ σώματι, quamdiu in corpore inest 2, 54 τὸ στάλον — ὀφελεῖ μὲν οὐδὲν αὐτοὺς ἐνών, sc. ἐν τῷ στόματι. Ita enim graece non minus quam latine praepositio iteratur. Cf. II, 6, 31. Herbst. Sympos. VIII, 15. Ceterum quod Hell. V, 2, 4 est αἰσθόμενος δέ, δι τὸ στόματα ἐν τῷ πόλει πολὺς ἔγειη etc. adstrictius est ib. III, 2, 11 πυθόμενος δέ, δι τὸ πόλεις αὐτοῖς ἔνην αὐτοῖς. itemque Anab. II, 3, 14 ἐνήν δὲ (sc. ἐν ταῖς πόλεσι) στόματα καὶ οἵοις φοιγίνων πολὺς. Itaque quod Hellen. II, 3, 48 legitur καὶ τοῦτο γά αὐτὸν ἐναρτίος εἰμι, οὐ οὐκ οἰονται καὶ ἐν ἔγγενεσθαι ὀλιγαρχεῖν, a Schneideri suspicione tuendum est. Cf. quod supra 2, 20 codex F. praebet τὸν ἐνότα γόνον, quod que antea est §. 11. ἐγεποήσαν.

18. αὐτούς in fine paragaphi expunxerunt recentiores editores. Sed et optimo librorum praesidio defenditur et excusationem habet a plurimorum locorum comparatione, in quibus pronomen suspicione vel ex abundanti post nomen substantivum vel pronomen, maxime in fine periodi, appositum inventur. Vid. 10, 2, 30. II, 3, 9. III, 6, 14. 9, 8. Anab. VII, 1, 17. 4, 15. Cyrop. I, 3, 15. Hermann. Soph. Trach. 288. Matth. 468. Neque vero hic usus is pronominis, post relativa potissimum et participia, a Romanis abhorret. Liv. I, 19 in. 58 extr. Caltrum, quem sub veste abditum habebat, eum in corde defigit. Beier. Cic. Offic. I, 10. Matth. I. Manil. XII, 33. Contra idem pronomen αὐτός non raro omittitur, ubi positum expectaveris. v. 2, 49. II, 6, 1. Quod alii codices exhibent αὐτό, appetit esse emendationem alicuius, qui, quum τῶν θεῶν longius absit, pronomen ad τὸ θεῖον, quod prius est, referri debere putabat.

εἰ τι σοὶ θελήσουσι περὶ τῶν ἀδήλων ἀνθρώποις συμβουλεύειν, γνώσῃ τὸ θεῖον δτι τοσοῦτον καὶ τοιοῦτόν ἔστιν, ὡςδ' ἡμι πάντα ὁρᾶν καὶ πάντα ἀκούειν καὶ πιγταροῦ παρένται 19 καὶ ἡμι πάντων ἐπιμελεῖσθαι [αὐτούς]. Ἐμοὶ μὲν οὖν ταῦτα λέγων οὐ μόνον τοὺς συνόντας ἐδόκει ποιεῖν, ὅπότε ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὁρῶντο, ἀπέχεσθαι τῶν ἀνοσίων τε καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχρῶν, ἀλλὰ καὶ ὅπότε ἐν ἐρημῷ εἰεν, ἐπειπερ ἡγήσαντο, μηδὲν ἄν ποτε ὥν πράττοιεν, θεοὺς διαλαθεῖν.

CAPUT V.

1   Ἐτ δὲ δὴ καὶ ἐγκράτεια καλύν τε κάγαθὸν ἀνδρὶ κτῆμά

19. εἰεν, alli εἰησαν; quod etsi rarius est, non abhorret tam a dictione Xenophontea. Vid. Cyrop. I, 2, 13. VIII, 2, 23. Anab. I, 1, 15. Hellen. I, 4, 18. Sympos. V, 5. Alioquin εἰεν singularis dictio est, estō, qua utitur qui prioribus contentus vel de his parum sollicitus ad alia pergit. II, 6, 8. Quam dictiōnem ex εἴη ortam docenti vix crediderim Buttmanno I, 549. Rectius ex illo vetustatis usu, quo nominibus pluralibus generis neutrius numerus verbi pluralis additur (ταῦτα εἰεν), derivat Schneider. Plat. Civ. 353 b. Ceterum quod 5, 1 legitur οἶητεληνεν, rarioris eius formae, quae ne a tertia quidem optativi persona omnino aliena est (v. Hellen. VI, 5, 25. 42. VII, 1, 39. Anab. II, 1, 10. ubi v. Dindorf.) exempla dedit Bornemannus II, 1, 3. Cyrop. II, 1, 8. Conviv. V, 9. Hell. I, 3, 17. II, 4, 28. Anab. III, 4, 29.

CAP. V. Temperantia commendatur. Idem fit IV, 5.

1. δὴ confirmandi et intendendi vim habet: Si vero est temperantia bonum, ut est certe magnum. Ernesti. Usum autem illum εἰ particulae atticam esse rationem, quae per ironiam quandam res verbis extenuare videatur, quas re ipsa multum efficerat, iudicat Weisk. Hier. (p. 163) IX, 9 δὲ καὶ ἐμποροῦ ὠφελεῖ τε πόλιν, quia vero mercatura magnam civitati praestat utilitatem. V. Herbst. Sympos. IV, 18. — ηττω. Intelligunt ὄντα. Matth. 549. n. 3. Verba η πόνον fuerunt qui damnarent, utpote copulata cum rebus dissimilibus. Sed ηττων est qui aliqua re inferiorem vel rei impotentem sene exhibet; ητιων πόνου, qui labore sustinendo impar est. Est autem et re et structura fero i. q. ἀγρατής vel ἐνδεής. Lys. Epitaph. 31 Rekk. Matth. 361. II, 6, 1 vide opposita. IV, 5, 11 ἀνδρὶ ηττον τῶν διὰ τοῦ σώματος ημονῶν. Adde Latina. Cic. De Rep. II, 34 ed. Heinrich. Voluptatibus erant inferiores nec pecunias ferme superiores. Epist. Fam. XIII, 5. Gravissimum autem est, quum superior factus sit ordine, inferiorem esse fortuna. — τοὺς πολεμοὺς χρα: ησα. Quem casum expectaveris? Matth. 360. Rost. 108. n. 4. Vid. IV, 5, 10. et II, 6, 1. ubi est quidem ἀρχεν γνωτρός, sed ἀρχεσθαι υπὸ τυνος non minus dicitur illic et IV, 5, 3, quam χρατεσθαι, — σῶσαι — χρατησαι infinitivi non praeteriti temporis, sed rei cito transeuntis significationem habent: atque ea saepe futurum tempus spectat, maxime ubi verba μέλλω, ἔλπισω, ξοχῶ, ρομψῶ, οἴμαι, φημι, similia praeceaserunt. §. 2. hoc modo constructum v. βούλομαι. Herm. Soph. A. 1061. Bremi Demosth. Olynth. I. Schaeff. App. I. 204 sq. Matth. 366. 2. Vid. ad II, 7, 10.

έστιν, ἐπισκεψάμεθα, εἴ τι προνθίβαζε λέγων εἰς αὐτὴν τοι-
άδε. Ὡς ἄνδρες, εἰ πολέμου ήμαν γενομένου βουλούμεθα ἐλ-
θαι ἄνδρα, ὃν δὲ μάλιστ̄ ἀν αὐτοὶ μὲν σωζόμεθα, τοὺς
δὲ πολεμίους χειρούμεθα, ἀρ̄ διτέν̄ ἀν αἰσθανούμεθα ἡττω-
γαστρὸς ἢ οἶνον Φράγμασιοιν ἢ πόνου ἢ ὑπνου, τοῦτον ἀν
αἴρομεθα; καὶ πᾶς ἀν οἰηθείμεν τὸν τοιοῦτον ἢ ήμας σω-
σαι ἢ τὸν πολεμίους χρατῆσαι; εἰ δὲ ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου
γενόμενοι βουλούμεθα τῷ ἐπιτρέψαι ἢ παῖδας ὕψενας πα-
δεῦσαι ἢ θυγατέρας παρθένος διαφυλάξαι ἢ χοήματα δια-
σῶσαι, ἀρ̄ ἀξιόπιστον εἰς ταῦτα ἡγησόμεθα τὸν ἀκριτῆ; δούλῳ δὲ ἀκρατεῖ ἐπιτρέψαι μεν ἀν ἢ βοσκήματα ἢ ταμεῖα ἢ
ζεργωτὰ ἐπίστασιν; διάκονον δὲ καὶ ὑγραστὴν τοιοῦτον ἐθελή-
σαι μεν ἀν προῖκα λαβεῖν; ἀλλὰ μήν εἴ γε μηδὲ δοῦλον ἀκρατῆς
δεξαίμεθ ἀν, πᾶς οὖν ἀξιον αὐτὸν γε φυλάξασθαι τοιοῦτον
γενέσθαι; καὶ γὰρ οὐχ ὥσπερ οἱ πλεονέκται τῶν ἄλλων ἀραι-
ρουμενοι χοήματα ἔντονς δοκοῦσι πλούτιζειν, οὕτως ὁ ἀκρὺ-

2. ἐπὶ τελευτῇ. Haec vox videtur ex earum esse numero,
in quibus usus omissionem articuli concesserit, Krüger. Anab. init.
— πατεῦσαι, Matth. 535. — τοιοῦτον. Alii articulum ad-
dunt. Quaenam haec est in constructione diversitas? Articulo
omissio dictum est, ut antea et deinde δοῦλος ἀκρατῆς et infra §. 5.
δοῦλος τοιοῦτος: ubi quod sequitur ὁ τοιοῦτος, in universum est
hic, qui talis est. Nam ὁ τοιοῦτος vel certus quidam est, qui talis est, vel aliquis, qui ad genus eorum, qui tales sunt, pertinet.
Voigtlaend. Luc. Diall. Mortt. XIV, 6.

3. εἰ — ἀν. Harum particularum coniunctionem fuerunt qui
improbatur; quamquam certe unus Xenophon plurima habet ex-
empla. V. 3, 5. IV, 2, 30. alia apud Bornem. Sympos. IV, 3. Et
cum optativo conditionem ita indicat, ut fieri posse vel futurum
esse id significetur, de quo est dubitatio: cum indicativo sic, ut
utrum sit an non sit, prorsus incertum relinquatur, nisi quod
saepè indicativus imperfecti, plusquamperfecti et aoristi rem non
esse aut fuisse indicat. Hermann. Vig. p. 830. Iam vero ubi ad-
ditur ἀν, enunciatio per se hypothetica est, neque hypothesis
inest in sola εἰ particula, indicatque ἀν, id quod ponimus, fere
fieri posse. Schaeff. App. Dem. I. 340. v. ad 3, 5. Rost. 121. n. 8.
Similis usus est obliquae interrogationis. Anab. IV, 8, 7 ἡρώιν
ἐκεῖνοι, εἰ δοίει ἀν τούτων τὰ πιστά. Interrogabant enim: ἀρα
δοίει ἀν; Poppe Cyrop. I, 6, 10 ἔρωτές, εἰ τις ἀν ἀπὸ σοῦ πόρος
γένοιτο; Nonnunquam nova conditionis enuntiatio cogitatione ad-
licienda est. Lucian. Lexiph. c. 21. ἀμεινον δέ, εἰ καὶ κάτω
χωρήσειεν ἀν ἔντα. Fritzsch. Quaest. Luc. 185. — ἀφαίρεσθαι
construi solet cum duplice accusativo, aliquoties cum accusativo
rei et genitivo personae, Cyrop. V, 4, 29 καὶ ἐππονος δὲ ἡγε πολ-
λοὺς ἀφελόμενος τῶν ἔντεων.. rarissime cum genitivo rei et
accusativo personae, Cyneg. VI, 4 οἱ δημιουροι ἀφαιροῦνται τις
μὲν κύνας τοῦ εὑρεῖν τὸν λαγῶ, αὐτοὺς δὲ τῆς ἀφελετας. V. ad 7, 5.
— κακοῦργος τῷ γ ἄλλων. Constructio a dictione ἐγγέζεθαι
tuta κακί derivanda. Matth. 344.

τὴς τοῖς μὲν ἄλλοις βλαβερός, ἔαυτῷ δ' ὠφέλιμος, ἀλλὰ κακοῦργος μὲν τῶν ἄλλων, ἔαυτοῦ δὲ πολὺ κακουργύτερος· εἴ γε κακούργοτατόν ἐστι μὴ μόνον τὸν οἰκόν τὸν ἔαυτοῦ φθείρειν, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν. ἐν συνονοσίᾳ δὲ τίς ἂν ἡσθείη τῷ τοιούτῳ, ὃν εἰδεῖη τῷ ὄψφ τε καὶ τῷ οὔρφῳ καθορούται μᾶλλον ἢ τοῖς φλοισ καὶ τὰς πόρφρας ἀγαπῶτα μᾶλλον ἢ τοὺς ἑταῖρους; ἀρά γε οὐ χρὴ πάντα ἄνδρα, ἡγησάμενον τὴν ἐγκράτειαν ἀρετῆς εἶναι ερηπῆδα, ταύτην πρώτου δὲν τῇ ψυχῇ κατασκευάσματι; τίς γὰρ ἄνευ ταύτης ἢ μάθοι τι ἄν ἀγαθὸν ἢ μελετήσειν ἀξιολόγως; ἢ τίς οὐκ ἄν ταῖς ἡδοναῖς δουλεύων αἰσχρῶς διατεθείη καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ νὴ τὴν Ἡραν ἐλευθέρῳ μὲν ἄνδρι εἴκετὸν εἶναι μὴ τυχεῖν δούλου τοιούτου, δουλεύοντα δὲ ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς ἕκετέριν τοὺς θεοὺς δεσποτῶν ἀγαθῶν τυχεῖν· οὕτως γὰρ ἄν μόνως δοτοῦτος σωθείη. Τοιαῦτα δὲ λέγων ἔτι ἐγκρατέστερον τοῖς ἔργοις ἢ τοῖς λόγοις ἔαυτὸν ἐπεδείκνυεν· οὐ γὰρ μόνον τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν ἐκράτει, ἀλλὰ καὶ τῆς διὰ τῶν χρημάτων, νομίζων τὸν παρὰ τοῦ τυχόντος χρήματα λαμβάνοντα δεσπότην ἔαυτοῦ καθιστάντας καὶ δουλεύειν δουλείαν οὐδεμιᾶς ἥττον αἰσχράν.

5. νὴ τὴν "Πρανηρού" mulierum iusurandum esse; sed a Socrate etiam υπερπάντι invenitur. III, 10, 9, 11, 5. IV, 2, 9, 4, 8. Oecon. X, XI, 19. Sympos. IV, 45, 54. adeoque ab Hydaspe Persa Cyrop. VIII, 4, 12. Apud Platonem nihil frequentius. — εὐκτόν. Cur non εὐκτέον? εὐκτός, optabilis, erwünscht. Cyrop. III, 2, 25 εἶπε τις, διὰ τοῖς ἄλλοις ταῦτα εὐκτά εἶη. — δούλευόντα εἴκετε εὐείν. Haec subiiciuntur, quasi praecesserit ἐλεύθερος ἄνδρα εὐχεσθαι δεῖν. Cf. Plat. Crit. 51 c. ποιητέον ἢ ἄν κελεῦν ἢ πόλις καὶ ἢ πατρὸς, ἢ πελθεῖν αὐτὴν. Saepē autem post verba ἡγεισθαι, φάναι, οἰσθαι, δοκεῖν et cognatae significationis formulas verba δεῖν, προσήκειν, χρῆναι et similia in constructione delitescunt. Lobeck. Phrynic. 753 sqq. Cf. 2, 34. II, 2, 1. 11. III, 9, 4. Inest igitur in formula ἔμοι δοκεῖ hic sensus: mihi aequum, necessarium videtur. Denique transitum a dativo ad accusativum habes eundem II, 8, 1 δοκεῖ δέ μοι τοῦτο χρείττον εἶναι ἢ δέος οὐτος ἀνθρώπων, ἄλλως τε καὶ μηδὲν ἔχοντα, εἰρήνη διαγείζομην. Vid. ad 1, 9. — δούλειοντα δέ, si quis autem servus est. Referas ad eum, qui quum cupiditatibus nimis sit deditus atque in servitutem quasi detrusus, non potest alio modo sanari, quam ut dominum prudentem nanciscatur. cf. III, 9, 6. De Rep. Ath. II, 4 καὶ τοῦτο ποιῶν ἥττον ἀπορεῖ ἢ ὁ πεζὸς παγαβοηθῶν.

6. δουλεύειν δουλείαν, servitutem servire, Matth. 408. οὐδεμιᾶς ἥττον αἰσχράν, nulla minus turpem, h. e. quae turpitudine nulli cedit, quavis alia turpiorem. Id quod est IV, 5, 5 τὴν κακίστην ἥττα οἱ ἀχρατεῖς δουλεύονται. IV, 2, 12 οἵμαι οὐδενὸς ἀν ἥττον φανῆναι δίκαιος, i. q. οἵμαι οὐδένα ἔμοι δίκαιοτερον εἶναι.

CAPUT VI.

Ἄξιον δὲ αὐτοῦ καὶ ἡ πρὸς Ἀντιφῶντα τὸν σοφιστὴν διελέχθη, μὴ παραλιπεῖν. δὸς γὰρ Ἀντιφῶν ποτὲ βουλόμενος τὸν συνουσιαστὸν αὐτοῦ παρέλεσθαι, προσελθὼν τῷ Σωκράτει παρόντων αὐτῶν ἔλεξε τάδε· Ὡ Σώκρατες, ἐγὼ μὲν ὄμην τὸν φιλοσοφοῦντας εὐδαιμονεστέρους χρήναι γίγνεσθαι· σὸν δὲ μοι δοκεῖ τάνατον τῆς σοφίας ἀπολελαυκέναι. Λῆγον γοῦν

CAP. VI. *Antiphontem sophistam obiicientem sibi victum habitumque tenuem et gratis docendi consuetudinem refellit Socrates.*

1. *Ἄξιον — παραλιπεῖν.* De genitivo, quem quae sequuntur verba pro accusativo obiecti habenda sunt, v. ad 1, 12. Cf. Plat. Menex. 241 b. τούτῳ δὴ ἄξιον ἐπαιρεῖν τῶν ἀνδρῶν. Xenoph. De rep. Lac. IX, 1. *ἄξιον δὲ τοῦ Λυκούρου καὶ τούτῳ ἀγαθόντα.*

2. *ἀπολαύειν,* quod construit splet cum genitivo, etiam accusativum appositum habet, quo non significatur, qua re fruaris, sed qualis ad te fructus redundet. Gallice *profiter.* 2, 29. IV, 3, 10 τὸ γὰρ ἄλλο ζῷον αἰγῶν τε καὶ οἶνον — καὶ τῶν ἄλλων ζῴων τοσαῦτα ἀγαθά ἀπολαύει; 5, 10. Hier. VII, 9 ἀπολαύειν αὐτοῦ ἀγαθά, commoda ab eo percipere. Matth. 327 n. Rost. 108. n. 10. — οὐδὲ ἀνείσις, v. ad IV, 2, 22. — σιτέα τε σιτῆ — διατελεῖσις. Adverte asyndeton, quo Antiphon quae dixerat ἔγις — μετεντειλε, amplificat. Est autem asyndeton ea forma dicendi, qua singulae sententiae iuxta se positae copula grammatica carent. Id quod vel commotioris animi est, sententias vinculis grammaticae non constrictas pronuntiare amantis; quale habemus h. l.; vel novi potissimum enuntiati accessioni exprimendae inservit, cuius rei natura nonnunquam spernit copulam, sive ea accessione prorsus novi aliquid ita infertur, ut quae antea dicta sunt, missa facias, ut IV, 2, 34; sive illa est rerum antecedentium vel explicatio, ut I, 1, 18, vel amplificatio, ut III, 13, 5; sive denique, ubi sententia est aliquo modo antea praeparata, eius sententiae diserta enuntiatio. Hom. II. XI, 196 sq. βῆ δὲ καὶ Ἰδαῖον ὅρεων εἰς Ἰλιον ἤρην· εὐδὲν πολὺ Ποιαμοιο δαίφρονος, Ἐκτορα δίον· αὐχοῦ διστάμενη προσέρη πόδας ὥκεα Ἰοῖς. Adde Herodot. IV, 143 τῷ Δαρεῖος κατε ἐδώκε γέρας, τοιόνδε εἴπας ἐν Πέρσῃσι ζησ. ὡρημητὸν Δαρείου ψοιας τρώγειν — εἰρητο αὐτὸν cett. Infra III, 4, 12 Socrates postquam commoda, quae rei familiaris administranda peritia praebet, sermonem sic absolvit: μὴ καταφράνει, ὁ Νικομάχηδη, τῶν οἰκονομικῶν ἀνδρῶν. Vid. Funkhaen. Quaest. Demosth. 36. Dissen. Exc. II. ad Pindar. edit. Hermann. Annal. phil. et paedag. 1831. 1. p. 53 sqq. Krüger. Anab. III, 4, 42. — ἀλλὰ τὸ αὐτό. Ubi post οὐ μόνον ponitur ἀλλά sine καὶ, gradatio est, qua prius membrum non solum augetur, sed etiam vel corrigitur vel tollitur; qua in re Latini quoque *sed* sine *etiam* dicunt. Herm. Vig. 837. Stallb. Plat. Symp. 206 a. Non multum differt οὐ — ἀλλὰ καὶ, quod qui dicit, alterum primum negat, deinde vero non omnino excludendum esse concedit. Lucian. Diall. Deor. XII in. οὐ τὰ ἐν τῇ γῇ λέγω, — ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτανῷ. — ἀνυπόδητος. Codices Xenophontis et Platonis (v. Schneider. Civ. 372 a.) in η tuendo fere conspirant, praecēpta veterum grammaticorum comprobantes. Lobeck. Phryn. 445. 765. — Post ἀχτιών (is est, qui pallium sine tunica gestat) sine causa qui-

οὐτως, ὃς οὐδ' ἂν εἰς δοῦλος ὑπὸ δεσπότη διαιτώμενος μείνει· σιτία τε σιτῇ καὶ ποτὰ πίνεις τὰ φανδότατα, καὶ ἱμάτιον ἡμίριεσαι οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ ἀντὸ θέρος τε καὶ χειμῶνος, ἀνυπόδητός τε καὶ ἀχίτων διαιτέλεις. καὶ μὴν χρήματά γε οὐ λαμβάνεις, ἀ καὶ κτωμένους εὐφραίνει καὶ κεκτημένους ἐλευθερώτερόν τε καὶ ἥδιον ποιεῖ ζῆν. εἰ οὖν, ὡς περ καὶ τῶν ἄλλων ἔργων οἱ διδύσκαλοι τοὺς μαθητὰς μιητάς ἔσανταν ἀποδεικνύονται, οὕτω καὶ οὐ τοὺς συνόντας διαδήσεις, γόμιζε κακοδαιμονίας διδύσκαλος εἶναι. Καὶ ὁ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπε: Δοκεῖς μοι, ἔφη, ὁ Ἀντιφῶν, ὑπειληφέναι με οὗτως ἀνιαρῶς ζῆν, ὡς τε πέπεισμαι σὲ μᾶλλον ἀποδανεῖν ἢν ἐλέσθαι ἡ ζῆν, ὡς περ ἔγώ. Νῦν οὖν ἐπισκεψώμεθα, διτὶ χαλεπὸν ἥσθησαν τοῦμοῦ βίου. πότερον ὅτι τοῖς μὲν λαμβάνοντιν ὑφεγγοιν ἀναγκαῖον ἔστιν ἀπεργάζεσθαι τοῦτο, ἐφ ᾧ ἢν μισθὸν λαμβάνουσιν, ἕμοι δὲ μὴ λαμβάνοντι οὐκ ἀνάγκη διαλέγεσθαι ὡς ἢν μὴ βρύλωμα; ἡ τὴν διαιτάν μον φανδί-

dam voluerunt ὥν addi. Ager. X, 4 ἀγέτητος διετέλεσεν. Hellen. VII, 3, 1 ἀλκιμοι διετέλεσαν. Matth. 552. n.

3. ἀπὸ δεικνύοντος εἰκόνης. Δεικνύσσι προπεριουσιωμένως, Ἀττικῶς. δεικνύοντιν, Ἐλληνικῶς. Δεικνύσσοι δὲ οἱ δεύτεροι Ἀττιζόι. *Moeris* p. 94. ed. Lips. coll. p. 19. De formis, quae ille dixit hellenicas, ab Xenophonte abiudicandis magna est virorum doctorum dissensio. At quum codicum consensu tum interpretum opera factum merito est, ut et huic scriptori restituerentur neque ab aliis scriptoribus crederentur fuisse alienae. V. Buttm. gr. max. I. 525. Bonnem. III, 14, 5. idemque, Krüger. et Poppo Anab. IV, 6, 24. V, 9, 31. 10, 2. VI, 1, 5. Cyrop. IV, 5, 20. Hell. VI, 5, 23. Herbst. Sympos. IV, 10. Cf. I, 1, 11. 6, 3. IV, 1, 3. Schaefer. Appar. Demosth. IIII. 419.

4. ἔφη, ut φησί, φάναι, post εἴπειν et λέγειν sexentesies inferatur. Quorum de vocabulorum repetitione quam parum solliciti Graeci fuerint, docet Oeon. XVII, 10 Καὶ ὁ Ἰσχόμαχος γελάσας εἶπεν· Ἄλλὰ πάτερις μὲν σὺ γε, ἔφη, ὁ Σώκρατες. εὐ γε μέντοι ίσθι, ἔφη, κ. τ. λ. Quamquam incerta nostrae voci fides est. — ἦν pertinet ad ἐλέσθαι. Solvenda est enim oratio ἀποδανεῖν ἢν ἔλοιο. Matth. 598. — ὡς περ ἔγώ. Non dixit ἐμεῖς, quia non interesse comparantur σέ et ἔγώ, sed ἀποδανεῖν et ζῆν, ut sit οἵτινες intelligendum. Isocr. pac. extr. τοῖς γεωτέροις καὶ μᾶλλον ἀχράζοντιν, ἡ ἔγώ, παραποτῶ. Cf. II, 1, 6. Matth. 448. a.

5. πότερον, sc. τοῦτο χαλεπὸν τοῦ ἔμοῦ βίου ἥσθησαι. De verbis sequentibus ὅτι τοῖς μὲν sqq. v. ad II, 7, 11. — ἡ ὡς χαλεπωτέρα. Exspectes additum ὑντα. Matth. 568. n. Dictum, ac si praecesserit ἡ φαντάζεις τὰ ἔμα διαιτήσατα οἵς χαλεπώτερα. — παρασκευαῖς Stephanus dat παρασκευάζῃ, Castalio παρασκευάζεις. Ut his in formis perpetua scriptorum varietas, ita in hoc ipso verbo admodum frequens est. II, 1, 30 primum παρασκευάζει Stobaeus, deinde vulgata παρασκευάζεις exhibet. — τοῦ μὴ παρόντος ποτοῦ explicacionem sumas ex §. 9. ὡς τὸ παρὸν ἀρκοτη̄ et ὁ τοῖς ὁψιστοῖς ἐκνυγχάνειν ἀρκούντως χρωμένος.

ίεις, ὡς ἡττον μὲν ὑγιεινὴ ἐσθίοντος ἔμοῦ η̄ σοῦ, ἡττον δὲ ἴσχὺν παρέχοντα; η̄ ὡς χαλεπώτερα πορίσασθαι τὰ ἔμα διαιτήματα τῶν σῶν διὰ τὸ σπανιότερον τε καὶ πολυτελέστερον ἔναις; η̄ ὡς ἡδίω σοι ἂν σὸν παρασκευάζει, δύτα η̄ ἔμοι ἂν ἐγώ; οὐκ οἰσθ' ὅτι ὁ μὲν ἡδιστα ἐσθίων ἥκιστα ὄψον δεῖται, ὁ δὲ ἡδιστα πίνων ἥκιστα τοῦ μὴ παρόντος ἐπιθυμεῖ ποτοῦ; τάς γε μὴν ἴματια οἰσθ' ὅτι οἱ μεταβαλλόμενοι ψύχονται καὶ θάλπους ἔνεκα μεταβάλλονται, καὶ ὑποδήματα ὑποδοῦνται, ὥπως μὴ διὰ τὸ λυποῦντα τοὺς πόδας κωλύωνται πορεύεσθαι· ἡδη σὸν ποτε ἥθεθον ἔμετη η̄ διὰ ψύχος μᾶλλον τὸν ἔνδον μένοντα η̄ διὰ θάλπος μαχόμενόν τω περὶ σκῆνης η̄ διὰ τὸ ἀλγεῖν τοὺς πόδας οὐ βαδίζοντα ἐπον ἀνθρώποις; οὐκ οἰσθ' ὅτι οἵτινει μᾶθεν ἀσθενέστατοι τῷ σώματι μελετήσαντες τῶν ἰσχυροτάτων ἀμελησάντων κρείττονος τε γῆγονται πρὸς ἀν μελετῶσι καὶ ὁρῶν αὐτὰ φέρουσιν; ἔμετη ὁρᾷ οὐκ οἴει τῷ σώματι ἀεὶ τὰ συντυγχάνοντα μελετῶντα καρτερεῖν πάντα ὁρῶν φέρειν σοῦ μὴ μελετᾶντος; τοῦ δὲ μὴ δουλεύειν γαστρὶ μηδὲ ὑπνῷς καὶ λαγητῇ οἴει τι ἄλλο αἰτιώτερον εἶναι η̄ τὸ ἔτερα ἔχειν τούτων ἡδίω, ὃν μόνον ἐν χρείᾳ δύτα εὑφραίνει, ἀλλὰ καὶ

6. γε μήν, certe vero. Eurip. El. 754 μαρῷαν γὰρ ἔοπει γῆρας, θεμφανῆς γε μήν, ε longinquo accidit vox, at vero clara. Herm. Vig. 828. H. l. continuae orationis seriei inservit.

7. De crasi ἀν' ν cf. Soph. Antig. 1044. ἀρ̄ οἰσθα ταχόντος ὅντας, ἀν' γέντες τέλεων. Aι. 1064. καὶ μὴ δοκῶμεν, δρῶντες ἀν' ἡδωμεσσα, οὐκ ἀγτιτίσσειν αὐθίς, ἀν' γέντες τέλεων. Schneider. Plat. Civ. 606 c. — τῷ σώματι ἀεὶ τὰ συντυγχάνοντα. Debeat pr. dici τὰ τῷ σώματι ἀεὶ συντυγχάνοντα, v. ad 1, 2, 19. ac solet ἀεὶ post artieulum iungi participio; sed v. Συγρ. V, 4, 50 ἀεὶ τὸ ὑπολειπόμενον. VII, 1, 1 μετεδίδω αεὶ τῷ μάλιστα δεομένῳ. 4, 2 ἀεὶ οἱ ἐπιγρόις βασιλεύοντες. Anab. IV, 1, 7 ἐφεπέτεο ἀεὶ τὸ ὑπερβάλλον, ubi ad utrumque vocabulum pertinet vox intermedia. Alter supra 1, 10 τὸ λοιπὸν ἀεὶ τῆς ἡμέρας. — Quum plurimi iidemque optimi libri ἔμοι — μελετῶντι habeant, suspectur fortasse quispiam ἔμετη — μελετῶντι scribendum esse, quamquam qui ita existunt dativi absoluti, haud scio an sint cuiquam placituri. Quorum unum apud Xenophontem exemplum certum esse dicit A. Wannowski Init. theor. cas. abs. I. 2. II. 1—6. Hellen, V, 2, 4 τάρρον ὕδρυτε κυκλῷ περὶ τὴν πόλιν, τοῖς μὲν ἡμέσαις τῶν στρατιῶν προκαθημένοις σὺν τοῖς δύλοις τῶν ταΐρευοντων, τοῖς δὲ ἡμέσεσιν ἐργαζομένοις. Alia v. Matth. 502. Buttm. 145. 5. Sed ne est quidem ille qui dicitur absolutus dativus; dictio est enim: corpore aliquid ferre. Non magis absoluti sunt dativi Anab. VI, 1, 10 Σενοφῶντι δὲ διὰ τῆς μεσογαίας πορευομένῳ οἱ ἵππεῖς προπαταθεόντες τυγχάνοντο προεβόταις πορευομένοις ποτ. Omnino qualenanam sint hi dativi, cognosci potest ex gram. Rost. 131. 3.

8. εὐφρατίνει quum nihil in sequentibus habeat quod sibi respondeat, concinnitatem loci sublatam ratus ad emendationem

ἴπλιδας παρέχοντα ὡφελήσειν ἀελ; καὶ μὴν τοῦτό γε οἰσθά,
ὅτι οἱ μὲν αἰόμενοι μηδὲν εὐ πράττειν οὐκ εὐφραίνονται, οἱ
δὲ ἥγουμενοι καλῶς προχωρεῖν ἔαντοῖς ἢ γεωργίαιν ἢ νυκτη-
ριαν ἢ ἄλλο δι τοῦ ἀντιτυχάνων ἐργαζόμενοι ὡς εὐ πράττον-
τες εὐφραίνονται. οἷεν οὖν ἀπὸ πάντων τούτων τοσαντην ἡδο-
γῆν εἶναι, δοσην ἀπὸ τοῦ ἔαντον τε ἡγεσθαι βελτίω γλυκεσθαι
καὶ φίλους ἀμείνους κτᾶσθαι; ἐγὼ τοίνυν διατελῶ ταῦτα νο-
μίων. ἕὰν δὲ δὴ φίλους ἢ πύλιν ὡφελεῖν δέῃ, ποτέρῳ ἢ
πλείων σχολῇ τούτων ἐπιμελεῖσθαι, τῷ ὡς ἐγὼ τὸν ἢ τῷ ὡς
σὺ μακαρίζεις διαταμένω; στρατεύοιτο δὲ πότερος ἢν φίλον,

aufgiendam censuit Schneiderus. Sed errare eum Bornemannus locis II, 4, 2. 7, 1. Cyrop. I, 5, 3. 6, 10. II, 2, 1. III, 1, 16 comparatis ostendit. — ὡς εὐ πράττοντες, tanquam qui rem bene gerant, quippe qui felicitatis suae ipsos se auctores esse opinentur. Antea εὐ πράττειν erat felices esse. Rari sunt loci, in quibus idem vocabulum repetitum diversam habet significationem. *Animadvertisenda est autem consuetudo philosophorum Socrati- rum ex nomine rei interpretationem naturae eius derivandi; ac videntur dupli huius dictionis sensu cognationem alterius εὐ πράττειν, rem suam bene gerere, cum altero, felicem esse, demonstrare neque felicem esse, nisi qui recte agat, inde docere voluisse.* Plura de hac re disputavit Quaest. Xenoph. I. 7. Cf. III, 9, 14, 15 τὸ δὲ μαθόντα τε καὶ μελετῶντα τι εὐ ποιεῖν εὐπράξταν νομίων. — τον δὲ μηδὲν εὐ πράττοντα οὔτε χρήσιμον οὐδὲν ἔφη εἰ-
καὶ οὔτε θεοφίλη. IV, 1, 5 εἰ τις μὴ δυναμένος τὰ συμφέροντα πράττειν εὐ πράττειν οἰεται καὶ ετο. Platon. Gorg. 507 c. πολλὴ ἀνάρχη — τὸν ἀγαθὸν εὖ τε καὶ καλῶς πράττειν ἢ ἄκι πράττη, τὸν δὲ εὐ πράττοντα μακαρίον τε καὶ εὐδαίμονα εἶναι, τὸν δὲ πονητὸν καὶ κακῶς πράττοντα ἄθλιον. Plutarch. Cat. m. c. 8. fin. βούλεσθαι δὲ λεγε μᾶλλον εὐ πράττειν ἀποστερηθῆναι χάριν ἢ κακῶς μὴ τυχεῖν κοιλάσεως.

9. φίλονς ἀμείνους κτᾶσθαι, amicos, quos acquisiveris, meliores reddere. Schneider. — τοιγανν, v. ad 4, 13. — ταῦτα νομίων, sc. μείζων ἡδονῆν εἶναι ἀπὸ τοῦ ἔαντον — κτᾶσθαι. — πατέρῳ ἢ πλείων σχολή; uter plus otii habet? Vulgo editur ποτέρῳ ἢν εἴη πλείων σχολή; Eodem modo articulus additus est II, 5, 6 διαγ. ἔξι τὸ πλείον τῆς ἀξίας λαβεῖν. Cyrop. I, 3, 18 ἐν τῷ τυραννικῷ ἔστι τὸ πλείον οἰκοδομη χρήσιμα πάντων ἔχειν. Anab. VII, 6, 16 οἵμαι, εἰ ἐθίσθον, ἐπὶ τούτῳ ἀν ἐθίσθον, δπως ἔμοι δοὺς μείον μὴ ἀποδοῦται ὑμῶν τὸ πλείον, ubi praecedente μείον quid sibi velit τὸ πλείον, facile est ad intelligendum. De rep. Lac. IX, 2 ποιε-
σθαι εἰς τὸν πλείων χρόνον, coll. Venat. V, 7 δέ τον ἰγγῶν ἐπὶ πλείω χρόνον τῶν εὐναῖων ἢ τῶν δρομοῖων. Soph. Trach. 371 σι-
γῶν τὸν πλείων λόγον, maiorem orationis partem tacere. Nos tum fere superlativo utimur. Nec minus quam oī πολλοὶ dicuntur οἱ πλείους, plebs, Hellen. II, 3, 18 τοῖς πλείοσι πειθεσθαι. Thucyd. VIII, 73. quibus opponi solent οἱ δῆμοι. Vid. ad II, 5, 5. Matth. gr. mai. 266. n. — εὐρεῖν in plurimis libris deest. Pendet autem infinitivus ex χαλεπωτάτων, ut ἐντυγχάνειν ex δρότοις, et passivum habet significationem. II, 1, 22 εὐπρεπῆς ἴσειν. III, 8, 8 οἰκτα ἡδο-
ση ἐνθιατεσθαι. Vid. Matth. 534. b. 535. n. 1. Rost, 125. n. 9.

δο μὴ δυνάμενος ἄνευ πολυτελοῦς διατῆς ζῆν ἢ φέτος παρὸν ἀρχοί; ἐκπολεορκήθειη δὲ πότερος ἢν θάτερον, δο τῶν χαλεπωτάτων εὐρεῖν δεόμενος ἢ δο τοῖς ὅμιστοις ἐντυγχάνειν ἀρχούντως χρώμενος; ἔσικας, ὡς Ἀντιφῶν, τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι· ἐγὼ δὲ νομίζω τὸ μὲν μηδεὶς δέκονται θεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἔλαχιστων ἐγγυτάτω τοῦ θείου, καὶ τὸ μὲν θεῖον κρύτιστον, τὸ δὲ ἐγγυτάτω τοῦ θείου ἐγγυτάτω τοῦ κρατίστου.

Πάλιν δέ ποτε ὁ Ἀντιφῶν διαλεγόμενος τῷ Σώκρατει εἶπεν· *Ω Σώκρατες, ἐγὼ τοι σὲ δίκαιον μὲν νομίζω, σοφὸν δὲ οὐδὲ ὑπωστιοῦν δοκεῖς δὲ μοι καὶ αὐτὸς τοῦτο γιγνώσκειν· οὐδένα γοῦν τῆς συνονόσιας ἀργύριον πράττῃ, καίτοι τό γε ἴμάτιον ἢ τὴν οἰκλαν ἢ ἄλλο τι ὃν κέκτησαι νομίζων ἀργυρίου ἀξίου εἶναι οὐδενὶ ἢν μὴ ὅτι προῖκα δοίης, ἀλλ' οὐδὲ ἔλαττον τῆς ἀξίας λαβών. δῆλον δὴ ὅτι, εἰ καὶ τὴν συνονόσιαν ἀφού τινδές ἀξίας εἶναι, καὶ ταῦτης ἢν οὐδὲ ἔλαττον τῆς ἀξίας*

10. οἱ ομέκη, v. ad IV, 3, 8. — τὴν εὐδαιμονίαν — τρυφήν. V. ad III, 1, 8. — δέξεσθαι. Duo codices habent δέκονται. Sitne autem illa forma δέκονται, quae Ionum propria est, ab Xenophonte ab iudicanda, magna virorum doctorum dissensio est. Formam solutam defendunt Buttum. gr. mai. II. 107 sq. 432. Matth. 52. Schaefer. Greg. Cor. 431. Krüger. Xen. Anab. VII, 4, 8. Bornem. Comment. III, 6, 13. damnant Lobeck. Phrynic. 220. L. Dindorf. Anab. VII, 7, 31. Poppo Anab. VII, 4, 8. Nos codices sequi satius duximus, quum parum verisimile sit, ex senioris aetatis consuetudine uni Xenophonti Ionismum inculcatum esse, ex quo potius qui sequuti sunt scriptores consuetudinem suam hauisse videantur.

11. ἐγώ τοι σὲ δίκαιον μὲν νομίζω. Plerique codices alium ordinem habent ἐγώ τοι σὲ μὲν δ. γ., ut II, 4, 7 in plerisque est. *Ἄλλ' θμως ἔνιοι μὲν δένδρα etc.* Vid. ad III, 9, 4. — οὐδὲ ὑπωτειοῦν φθονερώς, ne tantillum quidem, nequaquam. Cyrop. I, 4, 15 οὐδὲ ὑπωστιοῦν φθονερώς, ne cum minima quidem inyidentiae suspicione. — γοῦν, v. ad II, 5, 3. — μὴ δ τι. Quemadmodum οὐχ ἔτι explicant οὐ λέγω, διτ. (v. ad II, 9, 8), ita μὴ διτ., μὴ υπολόγις, noli putare, μὴ εἶπω, διτ., ne dicam, non modo, quod hoc laco, quum negatio et verbum commune sequatur, est i. q. non modo non, sed ne — quidem. Matth. 624. 3. p. Buttm. p. 436. — τῆς ἀξίας, v. ad II, 1, 22.

12. εἰ καὶ utrum est etiā an si etiam? Hermann. Vig. p. 832. cf. 7, 1. II, 6, 20. III, 2, 2. et ad IV, 1, 1. — ἔλαττον, v. ad III, 11, 3. — οὐ ν ἄν. Inversus vocum ordo dicitur magis in usu esse. Sed cf. II, 6, 6. III, 5, 9. 11, 14. 15. IV, 3, 16. atque aliis vocibus interpositis I, 2, 17. 19. II, 6, 11. III, 1, 3. IV, 4, 23. quem ad locum vehementer errantem Schneiderum correxit Bornemannus. V. id. Anab. II, 5, 20. — σοφὸς δὲ οὐχ ἄν. Quid repeti postulat particula? v. ad 7, 3. III, 8, 7 extr. Eurip. Alc. 181 σὸς ἄλλη τις γνήσιας εσται, σώφρων μὲν οὐχ ἄν μᾶλλον, εὐτυχῆς Ιωα. Matth. 600. n. 2. Rost. 120. n. 4.

ἀργύριον ἐπράττον. δίκαιος μὲν οὖν ἄν τις, ὅτι οὐκ ἔσπα-
τᾶς ἐπὶ πλεονεξίᾳ, σοφὸς δὲ οὐκ ἄν, μηδενός γε ἄξια ἐπιστά-
τιμονος. Οὐ δέ Σωκράτης πρὸς ταῦτα εἶπεν· Ὡ Αὐτιφῶν, παρ'
ἡμῖν νομίζεται τὴν ὥραν καὶ τὴν σοφίαν ὁμοίως μὲν καλόν,
ὁμοίως δὲ αἰσχρὸν διατίθεσθαι εἶναι. τὴν τε γὰρ ὥραν ἐὰν
μέν τις ἀργυροῖς πωλῇ τῷ βουλομένῳ, πόρον αὐτὸν ἀποκα-
λοῦσιν, ἐὰν δὲ τις, δν ἄν γνῷ καλόν τε κάγαθὸν ἔραστὴν
ὄντα, τοῦτον φίλον ἔαντῷ ποιήτας, σώφρονα νομίζομεν· καὶ
τὴν σοφίαν ὡςαντίως τοὺς μὲν ἀργυροῖς τῷ βουλομένῳ πω-
λοῦντας σοφιστὰς ὥσπερ πόρονος ἀποκαλοῦσιν, δεῖτις δὲ δν
ἄν γνῷ εὐφυϊ ὄντα, διδάσκων δι τι ἄν ἔχῃ ἀγαθόν, φίλον
ποιεῖται, τοῦτον νομίζομεν ἢ τῷ καλῷ κάγαθῷ πολιτῇ προσ-
τιήκει, ταῦτα ποιεῖν. Λγω δ' οὖν καὶ αὐτός, ὃ Αὐτιφῶν, ὥσπερ

13. παρ' ἡμῖν — διατίθεσθαι. Locum difficultorem ita
optime interpretaberis: Apud nos credi solet, pulchritudinem et
sapientiam aliis vendere tam honestum quam turpe esse. Sum-
mum doctrinae finem Socrates ponit in probi amici comparatione:
id quod etiam verba, quae sequuntur, et locus II, 7. luculentur
ostendit. Quare aequo turpe est ex eius sententia lucri caussa
vel sapientiam vel pulchritudinem vendere, atque honestum, alter-
utram amici probi consequendi causa aliis impetrare. Διατίθε-
σθαι est fere i. q. πολεῖν quod sequitur. Similiter utrumque ver-
bum coniungitur Cyrop. IV, 5, 42 κηρυξάτω — πωλεῖν τοὺς καπήλους
δι τι ἔχει ἔραστος πρᾶσμαν, καὶ ταῦτα διαθεμένους ἄλλα ἄγειν.
Diversus locus est Plutarch. Brut. 6. εἰνθέτε λέγειν, οἵς οἱ μηδὲν
ἀρνεῖσθαι δυνάμενοι δοκοῦσιν αὐτῷ μὴ καλῶς τὴν ὥραν διατίθει-
σθαι. — ὁ μοῖρας μέν — ὁ μοῖρας δέ, cf. Cyrop. VI, 4, 17. Hier.
X, 5. — ἐαυτῷ num otiosum est? Soph. Ai. 946. ὁν γὰρ ἡρύσκη
τυχεῖν, ἐκτῆσαθ' αὐτῷ, θύγατον, δηπερ ἥθελεν. Poppo Thuc. I. 189.
Bornem. Anab. I, 8, 29. — τὴν σοφίαν — τούς πωλοῦντας
v. ad 1, 2, 19. — ὥσπερ πόρονος. Haec verba, quae tanquam
a manu aliena profecta a quibusdam damnata sunt, hanc habent
sententiam: istos sophistas nomine non honestiore, quam scorta,
nominant; in malam enim partem ἀποκαλεῖν fere usurpat. —
εὐφυῖ, vulgo εὐφυῆ. V. Math. 107. n. 1. Butt. 53. Rost. 42. 2.
III, 1, 11 est ἐνδεῖ, IV, 2, 17 et 3, 13 ὑγιᾶ; II, 2, 2. Πειραιᾶ. In
his vero libri minime sibi constant. εὐφυῆ et ἀφυῆ est Plat. Civ.
455 b. εὐφυῆ in optimis libris Gorg. 486 b. Alia v. apud Schneider.
Plat. Civ. 386 b. — ποιεῖται. Vulgo ποιῆται. Sed ubi
coniunctivus sequitur pronomina relativa, quae in sententia generali
coniunctionis quandam notionem involvunt, de tempore praesente
vel futuro dici solita, particula ἦν deesse quidem potest apud poë-
tas, non potest apud eos prosae orationis scriptores, qui familiarem
sermonem exprimunt. Poppo Cyrop. II, 2, 25. Ex antec-
cedentibus tamen ἦν repetit Matth. gr. uber. p. 1025. Particulæ
ita post relativa omittendæ maioren libertatem concedunt Butt-
mann. Plat. Alcib. I. 134 e. ὡς γὰρ ἔξουσια μὲν ἦν. Stallbaum. Phi-
leb. p. 61. Cf. Phaedr. 247 b. ὡς μὴ καλῶς ἡ τεθραμμένος τῶν ἡρύ-
χων, ubi particulam in nullo codice inventam Buttmaennus in edi-
tione Heindorfiana posuit.

ἄλλος τις ἡ Κηφω μάγαθῷ ἡ κνὺ ἡ ὅρνιθι ἥδεται, οὗτα καὶ
ἔτι μᾶλλον ἥδομαι φίλοις μάγαθοῖς, καὶ ἐάν τι σχῶ μάγαθόν,
διδάσκω καὶ ἄλλοις συνιστημ, παρ' ἀν ἦν ἡγῶμαι ὀφελη-
Θήσεσθαι τι αὐτὸν εἰς ἀρετὴν. καὶ τοὺς θησαυροὺς τῶν πά-
λαι σοφῶν ἀνδρῶν, οὓς ἐκεῖνοι κατέλιπον ἐν βιβλοῖς γρά-
ψαντες, ἀνελίττων κοινῇ σὸν τοῖς φίλοις διέρχομαι, καὶ ἂν τι
ὅρωμεν μάγαθόν, ἐκλεγόμεθα, καὶ μέγι νομίζομεν κέρδος, ἐάν
ἄλληλοις φίλοι γιγνώμεθα. Ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντα
ἐδόκει αὐτός τε μακάριος εἶναι καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπὶ καλο-
κάγαθίαν ἔγειν.

Καὶ πάλιν ποτὲ τοῦ Ἀντιφῶντος ἐρομένου αὐτόν, πῶς¹⁵
ἄλλους μὲν ἡγοῦτο πολιτικὸν ποιεῖν, αὐτὸς δὲ οὐ πράττοι τὰ
πολιτικά, εἴπερ ἐπιστώτῳ; Ποτέρως δ' ἄν, ἔφη, ὁ Ἀντιφῶν,
μᾶλλον τὰ πολιτικὰ πράττοιμι, εἰ μόνος αὐτὰ πράττοιμι ἢ
εἰ ἐπιμελούμην τοῦ ὡς πλείστους ἵκανοντας εἶναι πράττειν αὐτά;

CAPUT VII.

Ἐπισκεψώμεθα δέ, εἰ καὶ ἀλαζονεῖς ἀποτρέπων τοὺς
συνόντας ἀρετῆς ἐπιμέλεισθαι προέτρεπεν· ἀεὶ γάρ ἐλεγεν,
ῶς οὐκ εἴη καλλίων ὄδὸς ἐπ' εὐδοξίᾳ, ἡ δι' ἡς ἄν τις ἀγ-

14. ὁ φειληθήσεσθαι, alii ὁ φειλήσεσθαι: utrumque bonum.
Formam passivam hic habet codex F, ac syllaba θη, utpote supra
scripta, facile potuit delitescere. Futurum mediū passive dictum
legitur III, 7 extr. passiva forma II, 7, 8. III, 3, 15. 11, 3.
Vid. Buttm. 113. 5. et ad Demosth. Mid. p. 23. Matth. 496. n. 4.
Rost. 114. n. 1. Cf. ad 1, 1, 8. Idem de verborum τιμᾶσθαι, ἡμιοῦ-
σθαι, δηλοῦσθαι, aliorum futuris valet. Cf. μαρτυρήσεσθαι IV, 8, 10.
Schneid. Plat. Clv. 470 a. — κατέλιπον cuiusnam temporis si-
gnificationem habet? Buttm. 137. 3. — φίλοι, alii ὁ φειλιμοι ex
cod. Voss. I.

15. αὐτὸς δὲ οὐ πράττοι τὰ πολιτικά, ad sententiam
i. q. αὐτὸς οὐ πράττων τ. π. De re cf. Plat. Apol. 32 b. ἔγω γάρ,
ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχην οὐδὲμιαν πώποτε ἡρξα ἐν τῇ
πόλει, ἐρουλευσα δέ, τ. ad 1, 18, ubi ἐπιστάτης in senatu Quinto-
gentorum fuisse traditur.

CAP. VII. Docetur, quomodo Socrates a iactantia averterit
homines:

1. ἐπ' εὐδοξίᾳ. Maluerunt alii iure suo accusativum. Sed -
dativo saepe ita utuntur scriptores graeci, ut simul insit conditionis aut consilii significatio. V. ad 3, 5. III, 14, 2. IV, 4, 3.
Cypop. VIII, 6, 2. ἐρ οἰς ζασν. Anab. V, 7, 34 ἀγεσθαι ἐπὶ τα-
γάτων. De Vēnat. VI, 5 ἐπὶ θήρος ἐξέναι, exire eo consilio, ut ve-
neris, ubi accedit reliquorum verborum ratio; sed ἐξέρχεσθαι ἐπὶ τὴν θηραν (Cypop. I, 2, 11) dici etiam potest is, qui non ipse ve-
naturus exit in eum locum, ubi venantur alii. V. Lobeck. Phrym.
474 sq. Ac dicitur sane ὄδὸς ἐπὶ τὸ φιλεσθαι Cypop. I, 6, 24. ἐπὶ
τὸ κατεργάζεσθαι Anab. II, 6, 22. Sed οὐκ ἔστι καλλίων ὄδὸς ἐπ'

αθός τούτο γένοιτο, δικαὶος δοκεῖν βούλοιτο. ὅτι δὲ ἀληθῆ ἔλεγεν, ὡδεὶς ἐδίδασκεν· Ἐνθυμώμεθα γάρ, ἔφη, εἴ τις μὴ ἀνάγαθὸς αὐλητὴς δοκεῖν βούλοιτο, τι ἀν τοῦτῷ ποιητέον εἶη· ἀρ' οὐ τὰ ἔξω τῆς τέχνης μητητέον τοὺς ὄγκιστοὺς αὐλητάς; καὶ πρῶτον μὲν ὅτι ἐκεῖνοι σκέψῃ τε καὶ πέκτηται καὶ ἀκολουθόντος πολλοῦ περιώγονται; καὶ τούτῳ ταῦτα ποιητέον· ἐπειτα ὅτι ἐκείνους πολλοὶ ἐπακνοῦσι, καὶ τούτῳ πολλὸν ἐπανέτας παρουσκεναστέον. ἀλλὰ μήν ἔργον γε οὐδαμοῦ ληπτέον, ἢ εὐθὺς ἔλεγχοθέσται γέλοιος ὃν καὶ οὐ μόνον αὐλητὴς κακός, ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπος ἀλαζών. καίτοι πολλὰ μὲν δαπανῶν, μηδὲν δὲ ὀφελούμενος, πρὸς δὲ τούτοις κακοδοξῶν πᾶς οὐκέτεπιπνως τε καὶ ἀλυσιτελῶς καὶ καταγελάστως βιώσεται; ὁδὸς δὲ αὐτῶς εἰ τις βούλοιτο στρατηγὸς ἀγαθὸς μὴ ὃν φανεροῖται.

εὐδοξίᾳ est: nulla via melius proceditur ad consequendam gloriam. Contra neque cum verbis quietem significantibus coniunctus praespositiones accusativum habere rarum est. Anab. IV, 2, 3 ἡσαν ἐπὶ χαράδραν. Plat. Euthyd. 274 a. ἐπὶ αὐτῷ γε τούτῳ πάρεσμεν. Ac de aula regis Persarum non minus dicitur ἐπὶ τὰς θύρας εἴναι, ut Cytop. VI, 1, 1, ubi v. Bornemanniūs; quam ἐπὶ ταῖς θύραις ἔρχεσθαι. V. Sintenis Plutarch. Themist. p. 180 sq.

2. **Ἐνθυμώμεθα γάρ.** Γάρ illatum, quasi praecesserit ἀληθῆ λέγω. Sequenti verbo ἔφη quod tres codices praeponunt ἄν, aliquam habent veri speciem. Antecessit enim imperfectum. V. ad 1, 16. IV, 1, 2 πολλάκις γάρ ἔφη μὲν ἦν τινος ἔραν. Erravisse enim Buttmannum Soph. Phil. 443, aoristum cum ἦν particula hac ratione negantem usurpari, nisi ubi per particulam cum optativo latinum quoties experimenterit tempus in singula momenta discindatur, quum alii demonstraverunt tum Krüger. De authentia et integritate Anab. p. 53. Contra Hellen. VII, 1, 38 in verbis οὐκ ἦν particula recte delevit L. Dindorfius. — τι ἀν αὐτῷ ποιητέον εἴη; Adiectiva verbalia in eos desinencia si generi neutro dicuntur (nani possunt etiam ab substantivo aptari, III, 6, 3. ὀφελητέα σοι η πόλις ἐστίν, quum II, 1, 28 sit τὴν πόλιν ὀφελητέον, v. III, 10, 8. ubi utramque rationem coniunctam vides), constructionem verbi sui retinere solent, ut persona subiecti dativo, vel etiam, quum illa adiectiva vim verbi δεῖν vel χρῆναι habeant, accusativo exprimatur. Vide quae sequuntur exempla et II, 1, 28. et ad III, 11, 1. Accusativum habes III, 11, 1 ταύτην ἡμῖν χάριν ἔχειν — ἡμᾶς ταύτη, quod antea est ἡμᾶς δεῖ μᾶλλον Θεοδοτη χάριν ἔχειν — ἡ ταύτην ἡμῖν. Ubi cum dativus alter accedit, necesse est subiectum accusativo significetur: ab hac nobis gratia habenda est. Isocr. Euag. p. 190 b. οὐ μήν δουλευτέον τούς γε νοῦν ἔχοντας τοῖς οὐτῷ κακώς φρονοῦσιν, h. e. οὐ μήν δεῖ δουλεύειν κτέ. Thiersch. 280, 5 sq. Matth. 447. Rost. 110 b. extr. Schaeff. Melett. critt. p. 89. — σκευη, supplex, quam admodum divitem habere solebant tibicines, maxime vestitus, Garderobe.

3. **ώς δ' αὐτώς, vulgo ᾧσαντιώς.** De harum vocum scriptura v. Buttni. Lexil. I. p. 41. — αὐτῷ tres codices bonae notae interserunt. — ταύτη λυπηρόν. Elegans sane conjectura Heindorfii est τοῦτο εἴη λυπηρόν. Sed v. IV, 3, 12. Certe vulgata

ἢ κυβερνήτης, ἐνγοῶμεν, τὸ ἀν αὐτῷ συμβαίνοι. ἀρ' οὐκ ἂν
εἰ μὲν ἐπιθυμῶν τοῦ δοκεῖν ἵκανός εἶναι ταῦτα πράττειν μὴ
δύναστο πείθειν, ταύτῃ λυπηρόν, εἰ δὲ πείσουεν, ἔτι ἀθλώτε-
ρον; δῆλον γὰρ διὰ κυβερνᾶν κατασταθεὶς δι μὴ ἐπιστάμενος
ἢ στρατηγεῖν ἀπολέσειν ἢν οὐδὲ ἡκιστα βούλοιτο, καὶ αὐτὸς
αἰσχρῶς ἢν καὶ κακῶς ἀπαλλάξειεν. Ωζαντως δὲ καὶ τὸ πλού-
τιον καὶ τὸ ἀνθρεῖον καὶ τὸ ἰσχυρὸν μὴ ὅντα δοκεῖν ἀλυσι-
τελές ἀπέφανε· προστάτεοθα γὰρ αὐτοῖς ἔφη μεῖζω ἢ κατὰ
δύναμιν, καὶ μὴ δυναμένης ταῦτα ποιεῖν, δοκοῦντας ἵκανον
εἶναι, συγγνώμης οὐκ ἢν τυγχάνειν. ἀπατεῶνα δὲ ἐκάλει οὐδὲ
μιχρὸν μέν, εἴ τις ἀργύριον ἢ σκεῦος παρά τον πειθοῖ λαβὼν

non debuit propter praecedens ἄν et omissum eīη damnari, cuius
rei exempla affert Bornemann. Vid. 6, 12. Cyrop. I, 4, 12 τὸς γάρ
ἄν, ἔφασαν, σοῦ γε ἵκανώτερος πεῖσαι; quamquam frequentior post
ἵκανός verbi εἶναι omission est. Neque ab Homero inde omisso
adeo post εἰ̄ verbi εἶναι exempla desunt. Il. XXII, 52 εἰ δὲ ἡδη
τεθνᾶτο καὶ εἴναι θίδας δόμοισι. Herm. Soph. Phil. 491 παῖσι, ὃν
δὴ παλαὶ ἄν ἔξοντο δέδοικ, ἔγω μή μοι βεβήξη. De modoruni
praeter indicativum omittendi libertate v. Buttmann. Add. ad Demosth. Mid. Hernmann. Soph. Aī. 399. Krüger. Dionys. Hist. 291.
302. Bernh. Synt. 330 sq. — καὶ βερούνται κατασταθεῖσι. De
infinitivo post verba creandi v. Matth. 420. n. 1. 531. III, 2, 1
στρατηγεῖν ἡρημένος. 3, 1 ἵππασθεῖν ἡρημένος. Anab. VI, 4, 22 αἱ-
ρεθεὶς ἀρχεῖν. De particula τέ, quam plerique codices post κυ-
βερνᾶν interserunt, v. ad III, 12, 4. — ἀπαλλάξειεν, v. ad
III, 13, 6.

4. μείζω ἢ κατὰ δύναμιν, maiora quam pro viribus. IV,
4, 24 βελτίονες ἢ κατὰ ἀνθρωποῦ νομοθέτου. 7, 10 μᾶλλον ἢ κατὰ
τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν. Matthi. 449. Rost. p. 503. — προστάτεο-
σθαι — οὐκ ἢν τυγχάνειν. Haec recta oratione quomodo
dices? Vid. ad 1, 16, 3, 3. IV, 7, 9.

5. ἔχαλει οὐ μικρόν. Herbstius ex diversa admodum li-
brorum scriptura lectionem extricavit τὸν οὐ μιχρὸν, coll. Matth.
268 extr. Leunclavius οὐ τὸν μικρόν, ut est II, 1, 6 οὐ τὰς ἔλα-
χστας, fere i. q. τὰς μεγίστας, τὰς πλειστον ἀξίας. — ἀποστε-
ροῦνται. Num dici potest ἀποστερεῖν οὐ παρὰ τον? Exempla accu-
satiū rei vel solum vel addito personāe accusatiū non rara sunt.
Idem valet de ἀφαιρεῖσθαι. Neque desunt genitivi personāe ex-
empla; v. Cyrop. III, 1, 11 τοὺς δεσπότας ἀποστερεῖν ἑαυτῷ. Thu-
cyd. 1, 40 δοτις μὴ ἄλλον αὐτὸν ἀποστερῶν ἀσφαλεῖς δεῖται. Qua-
propter Hell. IV, 1, 41 tuendum est νομίζων ὅπόσα ὄπισθεν ποι-
ησαι έθη, πάντα ἀποστερέσσειν βασιλέως, neque opus est ἀπο-
στησειν scribatur, cui sane Voigtlaenderi conjecturae magna com-
mendatio accedit ex Ages. VII, 7. Αφαιρεῖσθαι eodem modo po-
situm v. 5, 3 οὐ πλεονέκται τῶν ἄλλων ἀφαιρούμενος χρήματα. Idem
vero illud verbum quum nonnunquam cum solo rei obiecto dica-
tur, III, 8, 10 γραμμαὶ δὲ καὶ ποικιλλαὶ πλεονας εὐφροσύνας ἀπο-
στεροῦσιν ἢ παρέχουσι. Lys. Simon. 25 ἀποστερῆσαι βουλομένους
τὰς τριακοσίας δοσχμάς. Soph. Oed. T. 324 τήνδε ἀποστερῶν φά-
τιν: neque assentendum est Stallbaumio Plat. Phaedr. p. 59. ἀπο-
στεργως in ἀπειρηκώς mutari volenti, et nostro loco ex ea com-

ἀποστεροῦ, πολὺ δὲ μέγιστον, ὅτις μηδενὸς ἄξιος ἦν ἔστη-
πατήσει πείθων, ὡς ἵκανός εἴη τῆς πόλεως ἡγεῖσθαι. ἐμοὶ
μὲν οὖν ἐδόκει καὶ τοῦ ἀλαζονεύεσθαι ἀποτρέπειν τοὺς συν-
βατας τοιάδε διφλεγόμενος.

paratione aliquid lucis affulget. Dicitur enim ἀποστερεῖν maxime
de rerum depositarum suppressione; v. Schol. Aristoph. Plut. 373,
ubi adeo accusativus personae ea significazione additus est, ἀλλ᾽
οὐδὲ μήτ ἀπεστέψης γένεται, ut Anab. I, 9, 19 οὐδένται ἀν πώ-
ποτε ἀφέλετο, omninoque de circumscriptione et fraudatione. Iam
licet non male compares De Venat. XII, 9 οἱ πόνοι τὰ μὲν α-
σχόδε ταὶ ῥηστικὰ ἐν τῆς φυξὶς ταὶ τοῦ σώματος ἀφαιροῦνται,
praestat tamen solum obiectum cum verbo ἀποστερεῖν construi, ut
neque exempla solius obiecti ad ἀφαιρεῖσθαι additi; IV, 3, 14 ἕτε-
ρις αὐτὸν (τὸν ἥλιον) ἀγαθῶς ἐγχειρὶ ψεᾶσθαι, τὴν δύνην ἀφαιρεῖ-
ται, neque loci desunt, in quibus facile potest ad hoc verbum ob-
iectum intelligi. Hellen. I, 2, 16 Αἰχιζάδης δὲ ἐδίωκε, μέχρι σκό-
τος ἀφέλετο. Denique quod sextenties dicitur ἀποστερεῖν τινὰ τι-
νος, aliquem privare aliqua re, id minus quidem de verbo ἀφαι-
ρεῖσθαι valet; iterum tamen ea ipsa constructione in significa-
tione impediendi congruunt. De Venat. XII, 8 εἰ τι βουλονται
ἐπιτηδευειν καλῶν, οὐδενὸς ἀποστερεῖται (τὰ κυνηγεῖσια). VI, 4 ἔξιένται,
δὲ πρώτη, ἵγα τῆς ἴργενσεως μὴ ἀποστερῶνται, ως οἱ ὄψιδόμενοι ἀφαι-
ροῦνται τὰς μὲν κύνας τοῦ ἐνοτείν τον λαζῶ, αὐτοὺς δὲ τῆς ἀφέλετας.
v. ad 5, 3. — Ὅτις ἔστη πατήκει τον λαζῶ, σι quis fecelliasset; intell. τὴν
πόλιν. — τοιάδε διατελεγόμενος. Pronomina ὧδε et τοιόδε
et adverbium ὧδε sequentia respicere solent, οὗτος, τοιοῦτος et οὐ-
τῶς praecedentia. Sed haec quum nonnunquam ad sequentia re-
ferantur (Anab. II, 2, 2 οὐτῶ, quod §. 4. ὧδε est; V, 6, 32. VII,
6, 39), illa ad praecedentia spectare rarum est; v. tamen infra
IV, 3, 13, loco sane suspiciose τάδε οἰκογομῶν, quod ad antecede-
dens τὰ μέγιστα spectat, eodem modo de mundi miraculis nostris
oculis subiectis dictum, quo Cyrop. VIII, 7, 22 οἱ καὶ τῆρει τῷ
τῷ ὅλων τάξιν συνέχουσιν ἀφοβῆ. Atque ibidem III, 5, 35. 39
est ἐν τῷ τοιῷδε, quod Anab. V, 8, 20 est ἐν τῷ τοιούτῳ. Matth.
gr. mai. 470.1. cum obs. Quamquam magnam habet probabilitatem
sententia Krügeri De authentia et integr. Anab. p. 16 verba τοι-
άδε διαλεγόμενος cum vocabulis τοιαῦτα λέγων II, 1, 1. sedes per-
mutavisse censem. Ceterum verbum διαλέγεσθαι hic et II, 4, 1
non ipsam formam respicit colloquii habiti, sed quaedam ex ali-
quo colloquio allata indicat. Quid propriè sit, ipse Socrates do-
cet IV, 5, 12. Denique IV, 4, 4 est coram iudicibus dicere.

B'.

CAPUT I.

**Εδόκει δὲ μοὶ καὶ τουτά λέγων προτρέπειν τοὺς συνόντας
ἀσκεῖν ἐγχράτειαν πρὸς ἐπιθυμίαν βρωτοῦ καὶ ποτοῦ καὶ
λαγνείας καὶ ὑπονομῆς καὶ φύγοντος καὶ θάλπους καὶ πόνου. γνοὺς**

CAP. I. Socratis de voluptate et temperantia cum Aristippō Cyrenaeo disputatio. Is primus Socraticorum discipulorum mercenaria philosophiam docuit.

1. *ἐγχράτειαν — πόνον*. Xenophon ubi dixit: Videbatur mihi haec quoque disputans discipulos ad exercitandam abstinentiam a cibi et potus et veneris somniique cupiditate, duplice, ut videtur, quam ἐγχράτεια habet, significazione motus ex motu suo frigoris, aestus et laboris mentionem iniicit. Est autem ἐγχράτεια tum abstinentia vel temperantia, tum tolerantia vel patientia. Cyrop. VIII, 1, 36 duo codices habent ἐπιχράτηρ. Hellen. V, 3; 21 ἐγχράτια γαστρός. Cyrop. I, 2, 8 ἐγχράτεις γαστρὸς καὶ ποτοῦ. Minus liberum usum habet latinum vocabulum *patientia*, Herzog. Caes. B. G. VI, 36; vetustiorē gallicum *patience*, ut fere sit i. q. portée. *La moindre surcharge brise les barrières de la patience*, et: *Les accidens nous accablent surpassant notre portée*, Montaigne. Illas autem res singulas ubi persequutus est Xenophon, prorsus eadem vi §. 7. dicit ἐγχράτεις τούτων ἀπάντων. Cf. Plat. Legg. XII, 2. p. 493 e. χαρτερησεις στότων τε καὶ ποτῶν καὶ χειμωνῶν καὶ τῶν ἔναριτων καὶ κολητῆς σκληρός. Iam vero omnis huius loci difficultas vertitur in eo, quod verba πόνος ἐπιθυμίαν ad quattuor tantum próximos genitivos sunt referenda. Quod quum non bene fieri posse sibi persuaderent, unciniis tanquam spuria incluserunt editores. *Hρός* praepositionem similiter cum *χαρτεριώς* et *μαλακώς* adiectivis coniunctam praeter statim sequentia et §. 6. videbis I, 2; 1. 2. Relationem enim significat, IV, 2; 15 πόνος τοὺς φύλους ἔρωτάν, ratione habita amicorum. II, 7, 2 πόνος τὸ με ταῦτα ἔρωτάς; quo tendens? Comparavit L. Dindorf. Plutarch. Ti. Gracch. 3. πόνος τὰς ἡδονὰς ἐγχράτειαν ἀπαράλλακτον. Denique negligentius Xenophon duo membra coniunxit, alterum ἀσκεῖν ἐγχράτειαν πρὸς ἐπιθυμίαν — ὑπονομήν, alterum πόνος φύγοντος — πόνον. Idem iudicium ferendum esse vidimus de I, 5, 1. V. Matth. 361. b. — γνοὺς δέ. Exspectaveris γάρ; sed ubi quid in reddenda ratione sic assertur, ut id partem aliquam rei, de qua sermo est, constituat, δέ et autem locum habent, quippe ob id ipsum, quod novum quid accedit, oppositionem quandam fieri indicantes. Herm. Vig. 845. Ceterum is, cuius causa hoc colloquium habitum est, incertum est Aristippus fuerit an aliquis eius amicus. — βούλει σχοπῶμεν; Non addita coniunctione neque particula utrumque vocabulum per se constat.

δέ τινα τῶν συνόντων ἀκολαστοτέρως ἔχοντα πρὸς τὰ τὸτε
αὐτα, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Ἀρίστιππε, εἰ δέοι σε παιδεύειν
πιραλιμέντα δύο τῶν νέων, τὸν μὲν, ὅπως ἴκανὸς ἔσται ἄρχειν,
τὸν δέ, ὅπως μηδὲ ἀντιποιήσεται ἀρχῆς, πῶς ἂν ἐκάτε-
ρον παιδεύοις; βούλει σκοπῶμεν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς τροφῆς,
ῶς περ ἀπὸ τῶν στοιχείων; Καὶ ὁ Ἀρίστιππος ἔφη· Δοκεῖ
γοῦν μοι ἡ τροφὴ ἄρχῃ εἶναι· οὐδὲ γὰρ ζώη γ' ἀν τις, εἰ
ἢ μὴ τρέφοιτο. Οὔκοντ τὸ μὲν βούλεσθαι οἰτον ἄπτεσθαι,
ὅταν ὥρα ἥκῃ, ἀμφοτέροις εἰκὸς παραγίγνεσθαι; Εἰκὸς γάρ,
ἔφη. Τὸ οὖν προαιρέσθαι τὸ κατεπεῖγον μᾶλλον πράττειν
ἢ τῇ γαστρὶ χαρᾶσθαι πότερον ἢν αὐτῶν ἐθίζοιμεν; Τὸν
εἰς τὸ ἄρχειν, ἔφη, τὴν Δια παιδεύομεν, ὅπως μὴ τὰ τῆς
πόλεως ἄπρακτα γλυγνηται παρὰ τὴν ἐκίνον ἀρχήν. Οὔκοντ,
ἔφη, καὶ ὅταν πιεῖν βούλωνται, τὸ δύνασθαι διψῶντα ἀνέχε-
σθαι τῷ αὐτῷ προσθετέον; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ
ὄπινον ἐγκρατῇ εἶναι, ὥστε δύνασθαι καὶ δψὲ κοιτηθῆναι καὶ
πρῶτη ἀναστῆναι καὶ ἀγρυπνησσαι, εἴ τι δέοι, ποτέρῳ ἢν προσ-
θείημεν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ αὐτῷ. Τί δέ; ἔφη, τὸ ἀφρο-
δισιων ἐγκρατῇ εἶναι, ὥστε μὴ διὰ ταῦτα κωλύεσθαι πράτ-
τειν, εἴ τι δέοι; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ αὐτῷ. Τί δέ; τὸ μὴ

Duplex est autem interrogatio in unam conflata. Atque ita optimis
apparet cognatio, quae dubitandi vel deliberandi inter et exhortandi
significationem, quam coniunctivus exprimit utramque, intercedit. Matth. 515. 3.

2. μᾶλλον ut comparativis additur, ita verbo προαιρέσθαι,
ut I, 6, 4 μᾶλλον ἐλέσθαι. v. III, 5, 10. 13, 5 not. IV, 2, 9. Matth.
458. Nitzsch. Plat. Ion. 65. Cic. pr. Balbo c. 7 extr. Illud peto,
ut hominis ipsius ornamenta ἀδιumento causae potius quam im-
pedimento esse malitis. V. Bremi Cornel. Nep. Con. V, 2. — έστ-
ζομεν cum duplici accusativo construitur. Hell. VI, 1, 15 καὶ
τοὺς μετ' αὐτοῦ δὲ ταῦτα εἰσίκεν. Infinitivus additur Cyrop. VI,
2, 20 ἵκανὸς ἔσται ἐθίσαι ημᾶς αὐτοὺς ὑδροποτεῖν. Liberiorum ac-
cusativi pronominum usum v. etiam ad 30. 5, 5. — παρὰ τὴν
ἔκεινον ἀρχήν, illa imperat. Plat. Phaedon. 110 d. καὶ παρὰ
πάντα μοι τὸν χρόνον προσγει. Lucian. Diall. Mortt. XV, 4. XVI,
4. XXIX, 1. est παρὰ τὸν βίον. Isocr. Paneg. p. 58, 32. Vömel.
Demosth. Philipp. p. 229. Παρὰ enim ita de tempore praesente
vel durante usurpatur. Alii ea praepositione putant indicari sum-
mum rei momentum eamque caussam efficacissimam, quam effe-
ctus statim sequatur; vel caussam, per quam stet, ut aliquid fiat
vel ne fiat. V. Hermann. Lucian. Consrib. Hist. p. 83 sq.

3. εἰ δέ; vel cum admiratione adversantis est vel oratione
ad aliud, quam de quo antea sermo fuerat, maxime ad aliam
quandam interrogationem pergentis. — ἄρχειν, supra ὅπως ἵκα-
νὸς ἔσται ἄρχειν. εἰς τὸ ἄρχειν. Matth. 535. Rost. 126. 7. — καὶ
γάρ, vulgo addebatur καὶ. Sed καὶ γάρ quamquam plerumque
etenim, nonnunquam tamen nam etiam scilicet etiam significat,

φεύγειν τοὺς πόνους; ἀλλὰ ἐθελοτὴν ὑπομένειν, ποτέρῳ ἂν προσθέτημεν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, τῷ ἄρχειν παιδευομένῳ. Τί δέ; τὸ μαθεῖν εἰ τι ἐπιτήδειόν ἐστι μάθημα πρὸς τὸ κρατεῖν τῶν ἀντιπάλων; ποτέρῳ ἂν προσεῖναι μᾶλλον πρέπει; Πολὺν τῇ Δῃ ἔφη, τῷ ἄρχειν παιδευομένῳ· καὶ γὰρ τῶν ἄλλων οὐδέν ὄφελος ἦνεν τῶν τοιωτῶν μαθημάτων. Οὕτων δὲ οὕτω πεπαιδευμένος ἡττον ἀν δοκεῖ σοι ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων ἡ τὰ λιτόπλευρα ἀλλοκεσθαι; τούτων γὰρ δῆπου τὰ μὲν γατεῖρι δελεαζόμενα, καὶ μάλια ἔντα δυσωπούμενα ὅμως τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ φαγεῖν ἀγόμενα πρὸς τὸ δέλεαρ ἀλλοκεται, τὰ δὲ ποτῷ ἐνεδρεύεται. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὕκουν καὶ ἄλλα ὑπὸ λαγγείας, οἷον δὲ τε δρονυγεῖς καὶ οἱ πέρδικες, πρὸς τὴν τῆς θηλείας φωνὴν τῇ ἐπιθυμίᾳ καὶ τῇ ἐλπίᾳ τῶν ἀφροδιτῶν φερόμενοι καὶ ἔξιστάμενοι τοῦ τὰ δεινὰ ἀναλογίζεσθαι τοὺς θηράτροις ἐμπλήτονοι; Συνέφη καὶ ταῦτα. Οὕκουν δοξεῖ σοι αἰσχρὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ταῦτα πάσχειν τοῖς ἀφροδιτάτοις τῶν θηρίων; ὥσπερ δὲ μοιχοὶ εἰς τὰς εἴρητάς, εἰδότες, ὅτι κίνδυνος τῷ μοιχεύοντι ἡ τε ὁ νόμος ἀπειλεῖ πατεῖν καὶ ἐνεδρευθῆναι καὶ ληφθέντα ὑβρισθῆναι· καὶ τηλικούτων μὲν ἐπικειμένων τῷ μοιχεύοντι κακῶν τε καὶ αἰσχρῶν, ὅταν δὲ πολλῶν τῶν ἀπολυσόντων τῆς τῶν ἀφροδιτῶν ἐπιθυμίας [ἐν ἀδείᾳ], δῆμος εἰς τὰ ἐπικίνδυνα φέρε-

nec tantum ubi inter *xii* et γάρ aliud vocabulum interpositum, sed etiam ubi hae particulae iuxta positae sunt. Cuius rei ignoratio efficit, ut hic illic *xii* additum mallent, ut III, 1, 6. 8. 7, 8. 9. 9. Anab. III, 3; 4, ubi v. Krüger. V, 8; 11, ubi v. Poppo. 18. Θεον. V, 4; Vid. ad 6, 7.

4. δῆμος arcte cohaeret cum verbis καὶ μάλια ἔντα δυσωπούμενα (v. ad I, 2, 20), ac nonnullā quidēm quānvis instans periculū *supercidentia*. In his autem ἔντα continet appositionem partis ad totum (Matth. 289. n. 8. Anab. II, 4, 1 ἀφικτοῦνται οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνγυγαλοὶ καὶ Περσῶν τινες, παραθαρθίνοντες τε καὶ δεξιὰς ἔντοι πάρα βασιλέως φέροντες. III, 1, 46. 1V; 2, 7, οἱ δὲ — καταλιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες ὅλοι ἀπέδησκον, v. ad I, 2, 26), et καὶ, quod solet ante ea vocabula, quae aliquod augmentum recipiunt, intendere, hic et III, 11, 10, sequente participio simul copulandi vim retinet: et quādēm vel maxime. Quām utramque vim ne a latinae quidēm linguae rationibus abhorre quinī alii docent tum Caes. B. G. VI, 13 extr.: Disciplina in Britannia reperta atque inde in Galliam translatæ esse existimatur: et nunc qui diligenter eam rem cognoscere volunt, plerumque eo discendi causa proficiuntur. — ἔξιστάμενοι, v. ad I, 3, 12.

5. παθεῖν de poena publica intelligitur, quae qualis fuerit non constat; ἔνεδρευθῆναι καὶ ληφθένται ὑβρισθῆναι de privata ultiōne, qualis erat vel παρατίμος vel ὕψητίθεως vel adeo cædes, si quis moechum in flagitiō deprehendisset.

σθαι, ἀρ' οὐκ ἥδη τοῦτο παντάπισι κακοδαιμονῶντός ἐστιν; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Τὸ δὲ εἶναι μὲν τὰς ὑγιαγκαιοτάτις πλείστις τοις πρᾶξις τοῖς ἀνθρώποις ἐν ὑπαίθρῳ, οἷον τός τε πολεμικᾶς καὶ τὰς γεωργικᾶς καὶ τῶν ἄλλων οὐ τὰς ἐλαχίστας, τοὺς δὲ πολλοὺς ὁγμονάστις τοῖς ἔχειν πρός τε ψύχη καὶ θάλπη, οὐ δοκεῖ σοι πολλὴ ἀμέλεια εἶναι; Συνέφη καὶ τοῦτο. Οὐκον δοκεῖ σοι τὸν μέλλοντα ἄρχειν ἀσκεῖν δεῖν καὶ ταῦτα εὐπετῶς τιθένειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὕκουν, εἰ τοὺς ἐγκρατεῖς τούτων ἀπάντων εἰς τοὺς ἄρχικον τάττομεν, τοὺς ἀδυνάτους ταῦτα ποιεῖν εἰς τοὺς μηδ' ἀντιποιησομένους τοῦ ἄρχειν τάξομεν; Συνέφη καὶ τοῦτο. Τί οὖν; ἐπειδὴ καὶ τούτων ἔκατέρουν τοῦ φύλου τὴν τάξιν οἰσθα, ἥδη ποτὲ ἐπεσκέψω, εἰς ποτέρουν τῶν τάξεων τούτων σαντὸν δικαίως ἀγ τάττοις; Ἐγώγ γέ τοι δέ τις προστίππος· καὶ οὐδαμῶς γε τάττω διμαντὸν εἰς τὴν τῶν ἄρχειν βούλομένων τάξιν. καὶ γὰρ πάνυ μοι δοκεῖ ἀφρονος ἀνθρώπουν εἶναι τό, μεγάλουν ἔργου ὕντος τοῦ ἑαυτῷ τὰ δέοντα παρασπενάζειν, μὴ ἄρχειν τοῦτο, ἀλλὰ προσαναθέσθαι τὸ καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὃν δέονται, πορθεῖν· καὶ ἑαυτῷ μὲν πολλὰ ὃν βούλεται ἐλλείπειν, τῆς δὲ πόλεως προεστῶται, ἐὰν μὴ πάντα, ὅσα ἡ πόλις βούλεται, καταπράττῃ, τούτου δίκην ὑπέχειν, τοῦτο πᾶς οὐ πολλὴ ἀφροσύνη ἐστί; καὶ γὰρ ἀξιοῦσιν αἱ πόλεις τοῖς ἄρχοντας, ὡς περ

6. τὸ δὲ εἶναι μέν — τοὺς δὲ πολλούς κτέ. Insigne exemplum habes liberioris usus vocalarum μέν et δέ, de quo v. ad 7, 11. — ἄρχειν — φέρειν. En quattuor infinitivi, quorum de coacervatione parum solliciti fuerunt Graeci. Cf. III, 6, 15. Εἰσ — λαθητόν — γομίζειν συνήστεναι ποιῆσαι τοι πείνεσθαι; IV, 5, 12. Anab. II, 3, 18 εἰ πως δυνατόν παγὰ βασιλεώς αἰτήσασθαι δοῦναι ἔμοι ἀπόστασις ὑμᾶς εἰς τὴν Ἐλλάδα. Συγρ. I, 3, 13. ἀκούειν — τὸν παῖδα χαλεπὸν εἴναι γομίζειν καταλεπεῖν. Matth. p. 1071.

7. εἰς τοὺς μηδ' ἀντιποιησαμένους τοῦ ἄρχειν, inter illos, qui ita instituendi sunt, ut ne in animum quidem sibi inducant imperare, cf. §. 1. ὅπις μηδ' ἀντιποιήσεται ἀρχῆς. Vulgatae aoristum ἀντιποιησαμένους tuendum censuit Herm. Vig. 774. Ex codice F. Bornemannus recepit οὖς ἀντι.

8. τὸ inserta aliqua sententia a participio suo separatum v.
IV, 4, 5; ab infinitivo I, 4, 6. IV, 3, 9. — ἀρχεῖν. Potest in-
telligi τινα vel αὐτῷ ex verbis ἄρχοντος ἀνθρώπου. Idem valet de
seiguiente βούλεται. Matth. 632. 3. Dativum autem saepè non
habet additum verbum ἀρκεῖν, ut 2, 6 potest intelligi αὐτοῖς. V.
ad IV, 4, 9. De subjecti mutatione v. ad I, 2, 9.

ad 17, 1, 2. De locis etiam indicatio v. ad 1, 2, 9.
9. ἀξιοῦσι τι χρήσθαι, uti se posse credunt, ut Plaut. Amphitri. I, 1, 205 Tun' domo prohibere peregre me advenientem postulas? Nam ἀξιοῦν est dignum, conveniens existimare, et ἀξιοῦν πάντειν οὐ εστι iure aliquid se facere posse existimare, sibi arrogare. Plat. Menon. 91 d. χρήσια τι ἀξιοῦσι πράτισθαι, tantum

ἔγω τοῖς οἰκέταις, χρῆσθαι. ἔγω τε γὰρ ἀξιῶ τοὺς θεράποντας ἔμοι μὲν ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια παρασκευάζειν, αὐτοὺς δὲ μηδενὸς τούτων ἅπτεσθαι, ἀλλ᾽ τε πόλεις οἴονται χρῆναι τοὺς ἄρχοντας ἑαυταῖς μὲν ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ πορέζειν, αὐτοὺς δὲ πάντων τούτων ἀπέχεσθαι. ἔγω οὖν τοὺς μὲν βουλομένους πολλὰ πράγματα ἔχειν αὐτούς τε καὶ ἄλλοις παρέχειν οὕτως ἢν παιδέωσις εἰς τὸν βουλομένους ἥ ὁρτά τε καὶ ἡδιστα βιοτείειν. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Βούλει οὖν καὶ τοῦτο σκεψάθα, πότεροι ζῶσιν ἥδιον, οἱ ἄρχοντες ἥ οἱ ἀρχόμενοι; Πάντων μὲν οὖν, ἔφη. Πρῶτον μὲν τοὺν τῶν ἐθνῶν ὃν ἡμεῖς ἴστεν ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ Πέρσαι μὲν ἄρχοντας, ἄρχονται δὲ Σύροι καὶ Φρύγες καὶ Λυδοί· ἐν δὲ τῇ Εὐρώπῃ Σκύθαι μὲν ἄρχονται, Μαιάται δὲ ἄρχονται· ἐν δὲ τῇ Αιγαίῳ Καρχηδόνες μὲν ἄρχονται, Λίβυες δὲ ἄρχονται. τούτων οὖν ποτέρους ἥδιον οἷς ἔην; ἥ τῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς καὶ αὐτὸς εἰ, πότεροι οἱ δοκοῦσιν ἥδιον, οἱ κρατοῦντες ἥ οἱ κρατούμενοι, ζῆν; Ἄλλος ἔγω τοι, ἔφη ὁ Ἀριστοπός, οὐδὲ εἰς τὴν δουλείαν¹¹ αὐτὸν διατίπησι, ἀλλὰ εἴναντας μοι δοκεῖ μέση τούτων ὅδός, ἥν περιῷμαι βαδίζειν, οὔτε δι' ἀρκῆς οὔτε διὰ δουλείας, ἀλλὰ δι' ἐλευθερίας, ἥπερ μᾶλιστα πρὸς εὐδαιμονίαν ἄγει. Ἄλλος εἰ μέντοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥςπερ οὔτε δι' ἀρ-¹²χῆς οὔτε διὰ δουλείας ἥ ὅδός αὕτη φέρει, οὕτως μηδὲ δι' ἀνθρώπων, ἵστας ἢν τι λέγοις· εἰ μέντοι ἐν ἀνθρώποις ὥν

sibi sumunt, ut quaestum faciant. Xen. Anab. VII, 3, 10 ὁπόσα δ' ἄλλα ἀλλαχηται, ἀξιωσα οὐτους ἔχειν. Inde facilissimo transitu facto est velle, postulare, ut in verbis statim sequentibus. Itaque etiam δεῖν post ἀξιοῦν ex abundanti additur, ut Plat. Apol. 35 c. Vid. Battm. Ind. Plat. diall. IV. p. 208. Cf. gallicum *prétendre*. — ἔχειν αὐτούς τε. Codices dant *autoīς* τε. Malia certe αὐτούς τε ἔχειν; sed loco, quem comparavit L. Dindorfius, Anab. VI, 1, 2 πέμψει παρὰ τοὺς Ἕλληνας πρόσβεις λέγοντας ὅτι Κορύλας ἔτιμος εἴη τοὺς Ἕλληνας μήτε ἀδικεῖ μήτε ἀδίκεσθαι, similiter neglectam videmus severiorum rationem. — ἐμαυτὸν τοιγανν. Pergendum erat τοὺς δὲ βουλομένους ὁρδίως καὶ ἡδέως βιότεύειν εἰς τοὺς μηδὲ ἀποποιησομένους τοῦ ἄρχειν. sed scriptor oppositionis oblitus magis conclusionem quandam vult exprimi, qua postquam §. 8. δι-
χιτ καὶ οὐδαμῶς γε τάττω διμαυτὸν εἰς τὴν τῶν ἄρχειν βουλομένων τάξιν, quid denique de se statui velit, indicat Aristippus, ita simul oppositione servata, Heindorf. Plat. Theaet. 197 c. Quamquam in codice F. est διμαυτὸν μέντοι.

12. δι' ἀνθρώπων, sc. φέροι τελ ειταμ φέρει. Cf. Herm. Soph. Ai. 179. Anab. V, 3, 3 οἱ δὲ ἄλλοι ἀπόλοντο ὑπό τε τῶν πολεμίων καὶ τῆς χιόνος, καὶ εἰς τις νόσοι. Hell. IV, 2, 21 ὥστε οὐκ ἀπεβάνον αὐτῶν πλὴν εἰς τις ἐγ τῇ ἔμμαρτῃ ὑπὸ Τεγεατῶν. V. ad

μήτε ἀρχεῖν ἀξιώσεις μήτε ἀρχεοδα, μήτε τοὺς ἀρχογειας ἔκανθ θερπιπέντεις, εἰμαί σε ὑράν. ὡς ἐπιστέπεις εἰ κρέμτονται τοῖς ἔττοις; καὶ κοιτᾷ καὶ ἴδια πλαιόντες πλιοτάστες οὐδοῖς γρῆσθαι τὸ λειθύντοις σε οἱ ἄλλων σπαράντων καὶ φυτευόντων τὸν τε σῖτον τέμιοτες καὶ δενδροκοκοτεῖς καὶ πάντα τρύπων πυλεοφούντες τοῖς ἔττοις ωὐ μὴ θέλοντας θερπιπέντε, ἵνα ἦν πέισωσιν ἔλεοθας δοκιλέεντα ἀντὶ τοῦ πολεμεῖν τοῖς κρείττονις; καὶ ἴδια αὐτὸις οἱ ἀνθράκεις καὶ δεντροί τοῖς ἀνάγδοροις καὶ ἀδενάτοροις οὐκ οἰεσθα διε καταδοτλωπάμενοι καρποῦνται; Ἀλλ' ἤγώ τοι, ἔργη, ἵνα μὴ πάσχω ταῦτα, οὐδὲ τοῖς πολειτελεσ θματὸν κατακλείσο, ἀλλὰ ἔρος πανταγχῶντειμ. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Ταῦτο μέρτοι τῇδε λέγεις διενθε-

23. 1, 7, 3. Post participium εἰ elliptice illatum v. III, 5, 14 ὄμοιως τοῖς αὐτοῖς χρήματοι οὐδὲν ἦν γείρους ἐξείρων εἰς, εἰ δὲ ἐπιμελεπιπον (sc. αὐτοῖς χρῆματοι), καὶ βελτίων. In his vero dictioribus εἰ fere equinunctionis hypotacticae significacionem amittit, vel ea significatio adeo immixuitur, ut haec nibil fere significant quam: et fortasse aliquis morbo; nemo eorum occisus est, fortasse tamen aliquis in congressu a Tegeatis. — Ἰσως ἦν τι λέγοις, audirem, fortasse aliquid dices, h. e. quod alicuius momenti esset, Matth. 487. 5. Herm. Vig. p. 731. — εἰ μέντοι ἐν ἀνθρῷ. Quum μέρτοι in oppositione locum habeant vel expressa vel intellecta, hic cogita scriptum esse Ἰσως μὲν ἦν αὐτὸις λέγοις. Cf. Bornem. Cyrop. V, 2, 12. — ἀξιώσεις — θερπαπέντες. Vulgo legebatur aoristi coniunctivus, qui num possit cum εἰ coniungi, vide ex observatione ad 1, 4, 4 scripta. — καθιστάντες. Correxit Schneiderus καθίσαντες. Sed quamquam Sympos. III, 11 legitur κλαοντα καθίσειν et Cyrop. II, 2, 14 κλαειν καθίσειν, habemus tamen nostrarum scripturarum testem locum Eurip. Androm. 635. Pflugk. δες κλαοντα σε καὶ τὴν ἐν οἰκοις σὴν καταστήσει χόρη, eadem sententia: si letupi alicui extorquere, male aliquem tractare. — δούλοις, v. ad 1, 2, 56.

14. μέντοι ἥδη, utpote particulae graviter asseverantia, h. l. ἰσονται inserviunt: At vero istud dicia callidum artificium. — Σένις — ἀπέθαγον. Plutarch. Thes. c. 8. Εν δὲ Ισθμῷ Σίνιν τὸν πινυοκάμπτην, ὃ τρόπῳ πολλοὺς ἀνήρει, τούτῳ διέρθειρεν αὐτὸς (δὲ Θησεὺς). Scilicet Sinis homines dubius inflexis pinibus alligabat, quibus subito dimissis illi foede lacerarentur. c. 10. Σχίζωνα δὲ πρὸ τῆς Μεγαρικῆς ἀνέτελε δίηντας κατὰ τῶν πετρῶν, ὃς μὲν ὁ πολὺς λόγος, ληστεύοντα τοὺς παριόντας· ὃς δὲ ἔνιοι λέγουσιν, ὅρηι καὶ τουτῷ προσείνονται τῷ πόδει τοῖς ἔνοις, καὶ κλεψυδρα μιλετεῖν, εἴτε λαττίζονται καὶ ἀπωθοῦνται γέλοιονται εἰς τὴν θάλασσαν. c. 11. Καὶ Λαμασίην ἐν Ερινεῷ τὸν Πηροκρούστην (ἀνείλεν), ἀναγκάσας αὐτὸν ἀποσῦν τοῖς κλινιτῆσιν, ὥσπερ τοὺς ἔνοις ἔκεινος. Mensuram enim hospitum hic ad lectum aptabat, et si longiores essent lecto, amputabat prominentes corporis partes, sin breviores, incude suppositu extundebat pedes. — οἰς ἀμύνονται τοὺς ἀδικοῦντας, quibus eos, a quibus iniuriam passi sunt, a se propulsant vel propulsare conantur. Alii maluant ἀμύνωνται, v. §. 30. Matth. 528. 3. αἱ ἀμυγοῦνται, id. 484. — διωξις, v. ad 1, 2, 20. II, 1, 4.

πάλαισμα. τοὺς γὰρ ἔνεοντις, ἐξ οὗ δὲ τε Σίνις καὶ δὲ Σκείρων καὶ δὲ Προκρούστης ἀπέθανον, οὐδεὶς ἔτι ἀδικεῖ· ἀλλὰ τῦν οἱ μὲν πολιτευόμενοι ἐν ταῖς πατρίσιαι καὶ τύμους τίθενται, ἵνα μὴ ἀδικῶνται, καὶ φίλους πρὸς τοῖς ἀναγκαῖοις κυλούμενοις ἄλλους κτῶνται βοηθούν, καὶ ταῖς πόλεσιν ἐφύματι περιβάλλονται, καὶ δηλα κτῶνται, οἵς ἀμύνονται τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ πρὸς τούτους ἄλλους ἔχωντεν συμμάχους κατασκευάζονται· καὶ οἱ μὲν πάντα ταῦτα κεκτημένοι ὅμως ἀδικοῦνται· σὺ δὲ οὐδὲν μὲν τούτων ἔχων, ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς, ἔνθατις πλεῖστοι ἀδικοῦνται, πολὺν χρόνον διατρίβων, εἰς ὥποιαν δὲ πόλιν ἀφίκη, τῶν πολιτῶν πάντων ἡττων ὡν καὶ τοιοῦτος, οἵοις μάλιστα ἐπιτίθενται οἱ βουλόμενοι ἀδικεῖν, ὅμως διὰ τὸ ἔνος εἶναι οὐκ ἄν οἴει ἀδικηθῆναι; ἢ διότι αἱ πόλεις τοι κηρύττουσιν ἀσφύλειαν καὶ προσέργυτι καὶ ἀπιόντι, Θαρέψεις; ἢ διότι καὶ δοῦλος ἄν οἴει τοιοῦτος εἶναι, οἷος μηδενὶ δεσπότῃ λυσιτελεῖν; τίς γάρ ἂν ἐθέλοι ἄνθρωπον ἐν οἰκίᾳ ἔχειν πονεῖν μὲν μηδὲν ἐθέλοντα, τῇ δὲ πολυτελεστάτῃ διαιτῃ χαλφοντα; σκεψώμεθα δὲ καὶ τοῦτο, πῶς οἱ δεσπόται τοῖς τοιοῦτοις οἰκέταις χρῶνται. δρα οὐ τὴν μὲν λαγνείαν αὐτῶν τῷ λιμῷ σωφροῦμένους; κλέπτειν δὲ κωλύουσιν, ἀποκλείοντες δέντεν ἄν τι λαβεῖν ή; τοῦ δὲ δραπετεύειν δεσμοῖς ἀπειργουσι; τὴν ἀργίαν δὲ πληγαῖς ἔχαναγκάζουσιν; ἢ σὺ πῶς ποιεῖς, διταν τῶν οἰκετῶν τινὰ τοιοῦτον ὅντες καταμαθάνης; Κολάζω,¹⁷ ἔφη, πᾶσι κακοῖς, ὅντος ἀν δουλεύειν ἀναγκάσω. ἄλλα γάρ, ὡς Σάμαρατες, οἱ εἰς τὴν βασιλικὴν τέχνην παιδευόμενοι, ἦν δοκεῖς μοι σὺ νομίζειν εὐδαιμονίαν εἶναι, τι διαφέρουσι τῶν ἐξ ἀνάγκης κακοπαθούντων, εἰς γε πεινήσουσι καὶ διψήσουσι καὶ

15. τοιούτας, οὐσιές. Cf. Hom. Odyss., XIX, 40 ἡ μάλα τις
θεός ἐνδον, οὐδὲν δικαίων εὐρὺν ἔχουσιν. — ἡ διότι καὶ δοῦλος
ἐν οἷς τοιούτος εἰγαιτι. Bonnemanni explicat ὡς διότι οἵς,
ταῖς καὶ εἰ δοῦλος εἴης, τοιούτος ἀνείγεται, οἷος — λυστερεῖν. ut IV,
8, 7 δώπερ οἰονται, διτι, εἰ ἐμοὶ συγείειν, καὶ αὐτὸς ἀνέβλεπτοι γέ-
γνωσκο, ἀπερ ἐγώ εἰμι.

17. εἰ γέ πατένησον σι, si quidem iūs exentiendum est. Inest enim in his futuris quaedam necessitatibus significatio. Matth. 498. atque εἰ γέ particulae dicuntur de re, quae iure sumta creditur. Herm. Vig. 834. cf. 5. 4. III, 8. 9. — τὸ αὐτὸ δέκμα — μαστιγοῦσθαι. Graece non solum τὸ δέκμα μαστιγοῦται αὐτὸνται, sed etiam, atque adeo saepius dicitur τὸ δέκμα μαστιγοῦται τις ἔπων. Matth. 424. 3. Buttm. 134. 5. 6. 7. Herbst. — ἀλλο γε — υπομένειν; Loci admodum vexati explicandi ratio simplicissima haec esse videtur, ut sententiam eius ita nobis informemus: ἀλλὰ γάρ — οὐδὲν διαφέρουσιν — ἔχοντες οὐδέ τι διαφέρει — μαστιγοῦσθαι η — ποιῶσθαι καταποιῶσθαι· καὶ οὐκ ἀλλο γε η ἀγρο-

φιγώσονσι καὶ ἀγρυπνήσονσι καὶ τὰλλα πάντα μοχθήσονται
ἐκόντες; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι διαφέρει τὸ αὐτὸ δέρμα
ἐκόντα ἢ ἄκοντα μαστιγοῦσθαι, ἢ ὅλως τὸ αὐτὸ σῶμα πᾶσι
τοῖς τοιούτοις ἐκόντα ἢ ἄκοντα πολιορκεῦσθαι· ἄλλο γε ἢ
18ἀφροσύνη πρόσεστι τῷ θέλοντι τὰ λυπηρὰ ὑπομένειν; Τί δέ,
ὦ Ἀριστοπέ, ὁ Σωκράτης ἔφη, οὐδὲν δοκεῖ σοι τῶν τοιούτων
διαφέρειν τὰ ἐκόντια τῶν ἄκοντιν, ἢ ὃ μὲν ἐκὼν πεινῶν
φύγοι ἄν, δόπτε βούλοστο, καὶ ὃ ἐκὼν διψῶν πλοι, καὶ τὰλλα
ῶξαντως, τῷ δὲ ἐξ ἀνάγκης ταῦτα πύσχοντι οὐκ ἔξεστιν,
δοπτὲ ἄν βούληται, πάνεσθαι; ἐπειτα ὃ μὲν ἐκοντίως ταλαι-
πωρῶν ἐπ' ἀγαθῇ ἐλπίδι πονῶν εὐφραίνεται, οἷον οἱ τὰ θη-
19ρία θηρῶντες ἐλπίδι τοῦ λήψεσθαι ἡδέως μοχθοῦσι. καὶ τὰ
μὲν τοιαῦτα ἀθλα τῶν πόνων μικροῦ τινος ἄξιά ἔστι· τοὺς
δὲ πονοῦντας, ἵνα φίλους ἀγαθοὺς κτήσωνται, ἢ δύος ἔχθροὺς
χειρώσωνται, ἢ ἵνα δυνατοὶ γενόμενοι καὶ τοῖς σώμασι καὶ
σύνῃ — ὑπομένειν. Verba ἐγὼ μὲν γὰρ — ὑπομένειν unciis inclu-
sit G. Dindorf. Comma post πολιορκεῖσθαι posuissemus, ut verba
δὲ διαφέρειν ἄλλο cohaererent, si coniunctionis ὅτι tam post ἡ
omissae exempla in promptu essent, quam post οἷμαι, εὐ οἴδα, si-
milia. V. Bornem. Conviv. p. 71. 179. Anab. V, 8, 22.

18. ὁ Σ. ἔρη, v. ad I, 2, 9. — τῶν τοιούτων, sc. τοῦ πεινῆς,
διψῆς, φίγουν, ἀγρυπνεῖν. De genitivo v. ad I, 3, 8. IV, 5, 8. —
ἢ, quatenus. Matth. 480. c. 486. 2. v. ad IV, 3, 12. — πτοι. Num
ἄγε deest? Est vero hoc usitatum Graecis, ubi oratio ex duobus
membris constat, quorum alterum cum altero vel alia ratione
confunctum est vel eius repetitionem aliquam continet, in poste-
riore omitti ἄγε. Herm. Vig. 944. Matth. 514, n. ed. mai. 515. n.
extr. v. ad 27. et IV, 2, 5. Rarius ἄν ad superiorius omittitur, ut
Hellen. II, 3, 27 εἰ μὲν τολυν ἐξ ἀρχῆς ταῦτα ἐγίγνωσκε, πόλεμος
μὲν ἦν, οὐ μέντοι πονηρός γ' ἄν δικαίως ἐγομέτερο. quod qua di-
versitate dicatur, facile intelligitur. V. ad IV, 7, 9. — τὰλλα,
rarius τὰ ἄλλα, ut I, 2, 27 inserto γέ. Poppe Thucyd. I. 1. 215.
Alii τὰλλα scribunt, rectius, ut videtur, quia vocalium, quae con-
tractae sunt, posterior acuebatur, ut si duas voces crasis patiantur,
nunquam circumflectantur, nisi fuerint iam antea circumflexo
notatae. Quamquam optimi veterum scriptorum codices vocabu-
lum circumflectunt; cuius rei quum caussam facile intelligatur
inesse in penultimae syllabae productione, praferendam eam pro-
nuntiationem duximus, quum credibile sit hanc legem, quae, si
ultima brevis sit vel positione tantum producatur, penultimam
longam circumflecti iubeat, graecis auribus plus valuisse quam
illius consuetudinis observationem. Nec minus quam δίδεται, ἕτοι
τος scribendum τούπος, τούργον, τάργα, τάναρ, τάνδον. Elmslei.
Eurip. Med. 888. Buttmann. gr. I. p. 115 sq. II. 391. Merleker.
De gr. accent. p. 109 sq. Bekker. Plat. Sympos. 421; 18. Schnel-
der. Civ. I. p. 23. Alteram scripturam tuentur F. A. Wolf. Praef.
Hom. II. p. LX. Analect. I. 431 sqq. Schaefer. App. Demosth. I.
197. — πανέσθαι, sc. πεινῶντι, οὐρῶντι κτλ.

19. ὅ πως — χειρώσωνται. Alii χειρώσονται. Quem Dawe-
sius Britannus edixit canonem, ὅπως μή cumi conjunctiō tanquam

ταῖς ψυχαῖς καὶ τὸν ἑαυτῶν οἰκον καλῶς οἰκῶσι καὶ τοὺς φίλους
εὐ ποιῶσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετῶσι; πῶς οὐκ οἰεσθαι χρή,
τούτους καὶ πονεῖν ἡδέως εἰς τὰ τοιαῦτα καὶ ζῆν εὐφρανο-
μένους, ἀγαμένους μὲν ἑαυτούς, ἐπαινούμενους δὲ καὶ ζηλού-
μένους ὑπὸ τῶν ἄλλων; Κτι δὲ αἱ μὲν ὁμιλούργαι καὶ ἐκ
τοῦ παραχρῆμα ἡδοναὶ οὕτε σώματι ἐνεξίαν ἔκαναν εἰσιν ἐνερ-
γάζεσθαι, ᾧς φασιν οἱ γυμνασταὶ, οὕτε ψυχῇ ἐπιστήμην ἀξι-
όλογον οὐδεμίᾳν ἐμπριοῦσιν, αἱ δὲ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαν

aoristi primi passivi et aoristi secundi omnium formarum, non cum
aoristi primi coniunctivo forme activae et mediae coniungi: eum
quum essent qui etiam de ὅπως valere contenderent, nuper in-
fringi coepit recentiorum opera temporum. Probe autem disser-
nenda est duplex particulae usus. Alter is est, quo verbis deli-
berativis addita vim relativam, φ τρόπῳ, servat. In eiusmodi sen-
tentiis proprius est futuri usus, etiam post praeterita. Alter usus
consilium indicat, quem si habet particula, postulat futurum de
re certa, coniunctivum de eventu incerto, ut tamen solius consi-
lii ratio habeatur. Utraque constructio coniuncta est II, 2, 10.
4, 2. Quod cur factum sit, posteriore potissimum loco facili ne-
gotio poterit intelligi. Ade Ages. VII, 7 ἐπεμελήθη δέ τις ἄλλος
παποτε πλὴν Ἀγησίλαος ἡ δύως φύλον τι ἀποστήσεται τοῦ Ηέρον
ἡ δύως τὸ ἀριστάν μη ἀπόλληται ἡ τὸ παράπλιν ᾧς καὶ βασιλεὺς
κακὰ ἔχων μὴ δύνηται τοῖς Ἑλλησι πράγματα παρέχειν; Cf. Nitzsch.
Plat. Ion. p. 24. Lobeck. Phryn. 716. Engelh. Annot. in Demosth.
p. 11 sqq. Bremi Demosth. Olynth. III. p. 28. 6. apud Schaeff.
Buttm. 139. 4. Matth. 519. n. 2. Rost. 122. 10. Ceterum de con-
iunctionum ἵνα et ὅπως permutatione Bornemannus confert IV,
4, 16. Anab. II, 6, 21. Isocr. Nicocl. 3. in. p. 29. 2. Bekk. Qua-
rum particularum diversitatem facilius erit ex ipsarum natura de-
rivare quam usū comprobare. Nam quod Vömel. Demosth. Phil.
I. p. 192. ἵνα non finem vel consilium, sed effectum significare
dicit, is est usus senioris aetatis, qui romanam consuetudinem
causam habet. — τοῖς σώμασι καὶ ταῖς ψυχαῖς. V. ad IV,
1, 4. — τούτους num supervacaneū? v. ad III, 7, 4. — ἀγα-
μένοντας μὲν ἔαντούς, v. ad IV, 2, 9.

20. καὶ — ἡδοναὶ Dicendumne erat καὶ αἱ? v. ad I, 1, 19.
De sententia cf. Cyrop. II, 2, 24 αἱ παρανίκα ἡδοναὶ, deliciae et
voluptates præsentes, quae statim percipiuntur et quarum usus
breve tempus durat; cf. σπουδάζειν περὶ τὰς ἔγγυτάς ἡδονάς IV,
5, 10. Oppositae sunt αἱ διὰ καρτερίας ἐπιμέλειαι, studia, quae
quis cum perseverantia quadam persequitur. — Ήστοδος Εογ.
z. Ημ. 289 sqq. Spohn. — νατεῖ, ἡ κακότης. Schneiderus Plat.
Civ. 364 d., ubi idem locus excitatur, eiusdem poëmatis comparat
v. 343 et 700. — ἵκηται non tam τις pronomine quam vocabulo
ὅδος vel ὄμοις intellecto optime habet. Alii cum codice F. ἵκηται,
quae scriptura non tam reprobatur quam commendatur loco Plat.
Protag. 340 d. δραν δέ τις αὐτῆς εἰς ἄχρον ἵκηται. — Επιτζαρμός,
veteris comoediae princeps, Ceus patria, qui circiter a. 480. a.
Chr. Syracusia vixisse fertur. Qui sequuntur eius versus, sunt
tetrametri trochaici. Sed quum scriptores veteres locum libri non
soleant τόπον dicere, quae de Epicharmo hic leguntur, non libera
sunt ab alienae manus suspicione. Καὶ μαρτιανὸν et Herodot. II, 117
et Thucyd. I, 97 similiter dictum est χωρίον.

τὸν εἶδοις, ἡ τὸν ίδων ἡ τὸν ἀκούσας χερφθεῖς, ἡ τὴν αὐτὸν δοφραινόμενος ἡ ἀπτόμενος ἡσθίης, τίσι δὲ παιδικοῖς ὄμιλῶν μάλιστ' ἂν εὐφρανθεῖης, καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα καθεύδοις, **25** καὶ πᾶς ἂν ἀπονάτατα τούτων πάντων τυγχάνοις. ἐὰν δέ ποτε γένηται τις ὑποψία σπάνεως ἀφ' ᾧ ἔσται ταῦτα, οὐ φόβος, μή σε ἀγάνγιο ἐπὶ τὸ πονοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ταῦτα πορθεῖσθαι· ἀλλ' οἰς ἀν οἱ ἄλλοι ἐργάζωνται, τούτοις σὺ χρήση, οὐδενὸς ἀπεχόμενος, θθεν ἀν δυνατὸν ἢ τι κερδάναι. πανταχθεν γὰρ ὠφελεῖσθαι τοῖς ἐμοὶ **26** ξυνόσιν ἔξουσιαν ἔγωγε παρέγω. καὶ οὐ Ἡρακλῆς ἀκούσας ταῦτα, Ὡ γύναι, ἔφη, ὅνομα δέ σοι τὸ ἔστιν; ἡ δέ, Οἵ μὲν ἐμοὶ φίλοι, ἔφη, καλοῦσι με Εὔδαιμοντα, οἱ δὲ μισοῦντές με ὑποκοριζόμενοι ὀνομάζοντο [με] Κακλαν. καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἐτέρα γυνὴ προελθοῦσα εἶπε· Καὶ ἔγὼ ἦκα πρόδε σέ, οὐ Ἡράκλεις, εἰδοῦσα τοὺς γενήσαντάς σε καὶ τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ πανδειᾳ καταμαθοῦσα, ἐξ ἣν ἐπίζω, εἰ τὴν πρόδε ἐμὲ δόδον τρά-

πολλῶν σοι ἵσως ὄντων ἐπιμελεῖς δεομένων, vel ut status aliquis tempore aliquo iam perfectus esse dicatur, Hellen. I, 2, 2 διεσπαρμένους ὄντας. II, 1, 28 διεσκεδασμένων δὲ τῶν ἀνθρώπων ὄντων, vel ut, quod ex illo enascitur, futurum exactum existat, Anab. VII, 1, 26 πολέμου μὲν ἐσόμενα ἀποδειγμένοι. 6, 36 καταχεκάνοτες ἔστοθε. Isocr. Archid. §. 10. ἔσται γεγενημένον, denique ut verbi notio circumscribatur, Soph. Oed. R. 1139 οὐ σιωπήσας ἔσται; Bremi Aeschin. Ctesiph. II. 284. Isocr. Archid. I. c. Alii διοίση vel διοίσεις ex conjectura Bastii Greg. Cor. 895. Schaeff., quam Hesychius διοίσεται διάξει, βιώσεται et locus defendit, qui est Soph. Ai. 506 οὐδ διοίσεται μόνος, ubi v. Herm. — σιττοῦ. Vulgo legebatur σῖτος; sed τὸ σῖτον singulariter non dicitur. Confusione autem vocabulorum σῖτος et σῖτον, maxime in numero plurali additaque voces ποτά, nihil apud Xenophontem frequentius. I, 2, 6. V. Quaest. Xen. 1. 10.

25. οἰς dictum attractionis vi. cf. 3, 10. Rost. 99. 9. Bornem. Anab. I, 3, 15. Inversus ordo est Plat. Lys. 221 b. οὐδὲ τε οὖν ἔστιν ἐπιθυμοῦντα καὶ ἐρῶντα τούτου, οὐ ἐπιθυμεῖ καὶ ἐοῦ μὴ φιλεῖν; — ὥσπερ εἰσθαται. Nonne exspectabas τοῦ additum? Simplex infinitivus rem effectam denotat; cf. III, 6, 11. ad IV, 4, 15. 7, 1. 5. Matth. 542. b.

26. ὅνομα δέ, v. ad 9, 3. — ὑποκοριζεῖσθαι quum soleat esse rei turpitudinem nomine mitigare (τὸ αἰσχύνων εὐφήμως ὄνομάζειν, ὡς Δημοσθένης, Schol. Plat. Civ. apud Bekk. II. 401), hic, quae est Socratis ironia ex industria alieni vocabulo subiicientis significationem, ut Voluptas (haec est enim, quam dicit Kazlav, Vitiositatem interpretatur Cicero Tusc. IV, 15, 34. Voluptatem Offic. I, 32, 118) deridenda praebeatur, esse potius videtur rem bonam foedo nomine ad invidiam vocare; unde factum est, ut veteres lexicographi explicarent διασώμεν. Thiersch. Aristoph. Plut. 1008. Herbstius comparat Aristot. Rhet. III, 2. p. 269 ἔστι δὲ ὁ ὑποκοριστὸς ὡς ἐλαττον ποιεῖ καὶ τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθόν. Mör. Attic. 380. Lips.

ποιο, σφύδρος ἄν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἐφγάτην ἀγαθὸν γενέσθαι καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμοτέρουν καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεστέρουν φανῆναι. οὐκ ἔξαπατήσω δέ σε προομίοις ἡδονῆς, ἀλλ' ἥπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν, τὰ δόντα διηγήσομαι μετ' ἀληθείας. τῶν γὰρ ὄντων ἀγάθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας θεοὶ διδόσαντις ἀνθρώποις, ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς ἔλεως εἶναι σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεούς, εἴτε ὑπὸ φίλων ἕθελεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον, εἴτε ὑπὸ τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμῆσθαι, τὴν πόλιν ὀφελητέον, εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πύσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εν ποιεῖν, εἴτε γῆν βούλει σοι καρποὺς ἀφθόνους φέρειν, τὴν γῆν θεραπευτέον, εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἵτινες πλοντίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον, εἴτε διὰ πολέμου δόρμης αὐξεσθαι καὶ βούλει δύνασθαι τοὺς τε φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἔχθρούς χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας αὐτάς τε παρὰ τῶν ἐπισταμένων μαθητέον καὶ ὅπως αὐτάς δεῖ χρῆσθαι, ἀσκητέον, εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι βούλει δυνατός εἴναι τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν, ἔθιστέον τὸ σῶμα καὶ

27. *αὐτὸν etiam ad φανῆναι pertinet. Saepe enim ex antecedentibus particula etiam ad sequentia referenda est. Similia v. 18. I, 3, 15. III, 3, 2. IV, 2, 5. 4, 17. Bornem. Anab. II, 3, 23. Cyrop. VIII, 1, 2.*

28. τῶν δύντων, eorum, quae vere sunt. Nam ut τὰ δόντα saepe τοῖς δοκοῦσιν opponuntur, velut Hell. II, 3, 39 Λέοντος ἀνδρὸς καὶ δύτος καὶ δοκοῦντος ἴχαγον εἴναι. Plat. Civ. 334 e. τὸν δοκοῦντα καὶ τὸν δόντα χρηστὸν φίλον, addito nonnunquam alio vocabulo: ita ὁ ὄντων περ se non raro est *is*, qui vere est. Dictio Perodotea est, v. III, 108 καὶ κώς τοῦ θεού ή προνοίᾳ, ὥστερον οἰκός, έστι έδοσα σοφή. — Θεραπευτέον, σολ. an σεΐ v. ad I, 7, 2. — ἀσκητέον, usu discendum est, ἀσκήσει μαθητέον. Quod τέ post αὐτάς positum est, inde intelligimus, scriptorum primum ἀσκητέον non fuisse additum. Cyrop. VIII, 2, 22 τούτοις τὰς τὸ ἔνδειας τῶν φίλων ἔξαρκοματικαὶ εὐνοιῶν ἐξ αὐτῶν πτῶμα. Quam dicendi rationem non debebat ellipticam vocare Bornemannus. — εἰ δέ post εἰ τε infertur, ut δέ post τέ (v. Sympos. VIII, 2. Anab. V, 5, 8 τέ — ἐπειτα δὲ καὶ Hellen. VII, 1, 24 πρότερον τε — νῦν δέ) atque οὐδὲ post οὔτε (2, 5, 6, 19). Ubique vero particulam τέ vel καὶ subsequitur δέ, in altera orationis parte inesse debet aliqua adversandi sive augendi significatio, quoniam δέ vim disiunctivam, quae ei propria est, nunquam potest amittere. Stallbaum. Plat. Phileb. p. 36. Translatur igitur a partitione ad oppositionem; v. Herm. Soph. Phil. 1297. — έπιστέον raro absolute dicitur. Dē re equestrī III, 8 μαθόντες δέ καὶ ἔθισθέντες καὶ μελετήσαντες καλῶς ἀν ταῦτα πάντα ποιοῖεν. Finckh. Annal. philol. Lips. 1828. l. 289. et Diar. schol. Darmstadt. 1830. 48 collatis locis Oecon. XVII, 7 et Max. Tyr. XXXVII, 3 coniungit verba τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἔθιστέον, id quod voluit etiam Herbstius.

γυμνωστέον σὸν πόνοις καὶ ίδρωτι. Καὶ ἡ Κακία ἐπολαβοῦσα εἶπεν, ὡς φησι Πρόδικος· Ἐγνοεῖς, ὁ Ἡράκλεις, ὡς χαλεπὴν καὶ μακρὰν δόδον ἔπι τὰς εὐφρόσυνας ἡ γυνή σὺν αὐτῇ διηγεῖται; ἐγὼ δὲ ὅρδον καὶ βραχεῖαν δόδον ἔπι τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε. Καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν· Ω τλῆμον, τὶ δὲ σὸν ὀγαθὸν ἔχεις; ἢ τὸ ἥδυν οἰσθα, μηδὲν τούτων ἔνεκα πράττειν ἴθλουσα; ἡτις δύδε τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμένεις, ἀλλὰ πολὺ ἐπιθυμῆσαι πάντων ἀμπλιλασαι, πολὺ μὲν πενήντην ἐσθίουσα, πολὺ δὲ διψῆν πίνοντα, ἵνα μὲν ἡδέως φάγῃς, ὁψοποιός μηχανωμένη, ἵνα δὲ ἡδέως πίνῃς, σίνους τε

30. Ινα μὲν ἡδέως — δψοποιὸν μηχανωμένη. Haec arctius cum antecedentibus cohaerent, ut vix opus sit huic membro cum quibusdam libris καὶ anteponi. Erat autem vel pergen-
dum παρασκεναζομένη etc. vel potius dieendum καὶ ίνα — μη-
χανᾶ. — καὶ τοῦ θέροντος — ζητεῖς. Aquam nivelem, ex dis-
luta nive, veteribus in deliciis fuisse Martialis Epigr. XIV, 117
docet: Non potare nive, sed aquam potare rigenter. De nive
commenta est ingeniosa sitis. Et vero etiam vinum nive et gla-
cie refrigerari solebat aestivo tempore. — οὐ μόνον — παρα-
σκενάζη. Ita locum praeente Clemente Alexandrino cum Dian-
dorfiis scripsimus; alii ex interpretatione, ut videtur, οὐ μ. τὰς
στρωμάτας μαλακάς, ἀλλὰ καὶ τὰς κλίνας καὶ τὰς υπόθεστρα ταῖς κλί-
ναις παρασκεναζεῖς. Adiectivū μαλακός sententia h. l. praecepit
est, non ad substantivū, cui postpositum est, sed ad verbum
pertinens (t. ad IV, 7, 7), ut est Cyrop. VIII, 8, 16 τὰς εὐνὰς
μαλακῶς υποτίθενται. Vulgatae lectionis defensor exstitit
Schmidt. Quaest. de locis quibusdam Xenophontis, Isocratis, Lu-
ciani p. 19 sq., activum παρασκενάζεις activa significazione verbi
καθηύωσης fulciens, contra reliquorum verborum conformatioinem.
V. ad 1, 6, 5. — τὰ ἵπόβαθρα Schneiderus interpretatur ful-
cra diagonalia, pedibus lecti subiecta, ita ut concussio lecti locum
haberet. Alii de scabellis ad lectum appositis cogitant. — τὰ
ἀφροδιτιαὶ ἀναγνάζεις non est τὰ ἀφρο. ἀναγνάζεις γομίζεις
quae sententia Heinemannii in indice est, ducti annotatione Hei-
nendorfi Plat. Cratyl. 432 e., sed per vim et contra naturam efficeret
vel consequi, qua vi alias dicitur παραγνάζειν. Quod IV, 5, 4
legitur δοκοῦσι ταῦτα ἀναγνάζεσθαι ἡ ἔκεινα κωλύεσθαι, id perti-
net ad constructionem ad §. 2. observatam, hoc in vocabulo satis
frequentem. Plat. Civ. 473 a. τοῦτο μὲν δὴ μὴ ἀναγνάζει με. Inest
autem in multis eiusmodi verbis significatio eius efficientiae, quae
verbis ποιεῖν et λέγειν explicari potest. Bornemannus in editione
minore ad l. c. comparat Virgil. Aen. III, 56. Quid non mortalia
pectoris cogis, auri sacra fames! Adde Liv. IV, 26. cogi aliquid.
Heindorf. Plat. Phaedr. 242 a. Contra Soph. Phil. 1225 ξοτιν τις
Ιστιν, δις σε κωλύσει τὸ δοῦν. Matth. 419. 421. n. 1. Rost. n. 7.
Quamquam probe tenendum est, hunc usum extra pronomina et
adiectiva sere non excedere. — τοῖς ἀνδρῶσι. Stephanus ita
correxit vulgatum καὶ ἀνδράσι; ediderunt plerique; comprobavit
Schaefer. App. Dem. I. 288. Quemadmodum enim καὶ εἰς non
rarō confusa inventiuntur in codicibus, ita etiam καὶ articulus.
Vid. C. Fr. Hermann. Specim. comment. Plutarch. De superstitione
p. 5. Schneiderus errat, quum ὡς ante γυναιξὶ ponendum fuisse

πολυτελεῖς παρασκευάζῃ καὶ τοῦ Θέρους χιόνα πέριθέονσι
ζητεῖς, ἵνα δὲ καθυπνώσῃς ἡδέως, οὐ μόνον τὰς κλίνας μα-
λακύς, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπόβιαθρα τὰς κλίνας παρασκευάζῃ. οὐ
γάρ διὰ τὸ πονεῖν, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν, ὅ τι ποιῆσ;
ὑπνου ἐπιθυμεῖς. τὰ δὲ ἀφροδίσια πρὸ τοῦ δέσθαι ἀναγκά-
ζεις, πάντα μηχανωμένη καὶ γυναιξὶ τοῖς ἀνδράσι χωριέντη
οὗτα γὰρ παιδεύεις τοὺς ἑαυτῆς φίλους, τῆς μὲν νυκτὸς ὑφρί-
ζουσα, τῆς δὲ ἡμέρας τὸ χρησιμώτατον κατακοιμίζουσα.
ἀδάντος δὲ οὖσα ἐκ θεῶν μὲν ἀπέδρψαι, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπι-
νων ἀγαθῶν ἀτιμάζῃ· τὸν δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος,
ἐπαίνου ἑαυτῆς, ἀνήκοος εἰ, καὶ τοῦ πάντων ἡδίστου θεά-
ματος ἀδέντος· οὐδὲν γάρ πώποτε σεαυτῆς ἔργον καλὸν τε-
θάσαι. τίς δὲ ἂν σοι λεγούσῃ τι πιστεύειε; τίς δὲ ἂν δεο-
μένη τινὸς ἐπαρκέπειεν; ἢ τίς ἂν εἴ φρονῶν τοῦ σοῦ θιά-
του τολμήσειν εἴναι; οἱ νέοι μὲν ὄντες τοῖς σώμασιν ἀδύ-
νατοι εἰσι, πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι,
ἀπόντως μὲν λεπαροὶ διὰ νεότητος φερόμενοι, ἐπιπόνως δὲ
αὐχμηροὶ διὰ γήρας περῶντες, τοῖς μὲν πεπραγμένοις αἰσχυνό-
μενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις βαρυνόμενοι, τὰ μὲν ἡδέα ἐν
τῇ νεότητι διαδραμόντες, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀπο-
θέμενοι. ἐγὰν δὲ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖς τα-
ῦθαδοῖς· ἔργον δὲ καλὸν οὔτε θείον οὔτε ἀνθρώπινον χωρὶς
κινοῦ γίγνεται· τιμῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ θεοῖς

dicit. Vid. ad I. 2, 56. Erat satte hoc quidem loco proprio ὡς
addendum; additur etiam ubique dicendus est aliquis tractari,
tanquam sit alter aliquis, qui non est. Verum hac quoque signifi-
catione nonnunquam ὡς omittitur, ut Anab. VII, 2, 25 ὑποσχού-
μενος οὐ φέλλο μοι χρήσεσθαι, ubi non est οἰς desiderandum, licet
χρῆσθαι τινὶ φίλῳ mit experiri aliquem amicum, χρῆσθαι τινὶ ὡς
φίλῳ tractare aliquem tanquam amicum. Cf. II, 5, 11. 13. IV, 2, 25
ἔργοντο δὲ αὐτοῖς (τοῖς τοξεύμασι) οἱ Ἑλληνες αἰνούσιοι ἐναγκυλώ-
ται. Krüger. V, 4, 29. Apud Romanos particula saepius omittitur
quam additur; t. Caes. B. G. IV, 38. Ramshorn. gr. 144. 4. n. 1.

31. ἐπαίγοντος ἐπαντῆσ. Potest hic locus ad explicandam ἑαυ-
τοῦ loco reliquorum pronominum cum αὐτός compositorum po-
tenti consuetudinem aliquid conferre. Habet enim fere hoc pro-
nomen communem potestatem adiectivi ίδιος. Matth. 489. II.
Buttm. 127. n. 5. Rost. 99. n. 4. — oī. Ex θιάσον intellige θια-
σάντας. Quomodo igitur Anab. II, 1, 6 τὸ στρατευμα ἐπορθέστο στ-
τον — σπάτοντες τοὺς βοῦς explicabis? quomodo ib. IV, 8; 18 τὸ
ἐπιλειχόν, ἀν ποχε Κλεέρωρ? Vid. 2, 3. ad III, 5, 20. Hell. II, 2,
21. εἰς οντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς, γρούμενοι μὴ ἀπο-
στοι ἥποσεν. 3, 55. Cyrop. V, 1, 14. VII, 5, 2. Matth. 434. 2. Caes-
ar. B. G. I, 40. factum est periculum servili tumultu, quos ta-
neta aliquid usus ac disciplina sublevarent.

καὶ παρὰ ἀνθρώποις, οἵς προσήκει, ὁγαπητὴ μὲν συνεργὸς τεγμάταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἴκων δεσπόταις, εὐμενῆς δὲ παραστάταις οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπταις τῶν ἐν εἰρήνῃ πονων, βεβαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ αεφίλας κοινωνύς. Εστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγματα στίτων καὶ ποτῶν ἀπόλλαυσις· ἀνέχονται γάρ, ἔως ἣν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν. Ὅπνος δὲ αὐτοῖς πάρεστιν ἡδεῖων ἡ τοῖς ἀμόχθοις, καὶ οὕτε ἀπολείποντες αὐτὸν ἀχθονται οὕτε διὰ τοῦτον μεθιᾶσι τὰ δέοντα πράττειν. καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαγοὺς χαλρουσιν, οἱ δὲ γερατεῖροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται, καὶ ἡδεῖς μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηται, εἴ δὲ τὰς παρούσας ἡδονται πράττοντες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς ὄντες, ἀγαπητοὶ δὲ φίλοις, τίμοι δὲ πατρίσιν. Βεαν δὲ ἔλθῃ τὸ περιῷδαν τέλος, οὐ μετὰ λήθης ἀπιμοι κεῖνται, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν ἀεὶ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι. τοιαῦτά σοι, ὡς πιᾶ τοκέων ἀγαθῶν Ἡράκλεις, ἔξεστι διαπονησμένῳ τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν κεκτῆσθαι. Οὕτω πως διώκει Πρόδικος τὴν ὑπὲρ Ἀρετῆς Ἡράκλεος παίδευσιν· ἐκόσμησε μέντοι τὰς γνώμας ἔτι μεγαλειότεροις ἕγμισσιν ἡ ἐγὼ τῶν. σοὶ δὲ οὖν ἄξιον, ὡς Ἀροστοπε; τούτων ἐνθυμουμένῳ πειρᾶσθαι τι καὶ τῶν εἰς τὸν μελλοντά χρόνον τοῦ βίου φροντίζειν.

32. οἵς προσήκει, ἢ. ε. παρ' οἵς προσήκει ἐμὲ τιμᾶσθαι. Quae praepositionum praetermissio tum apud Graecos tum apud Romanos frequentissima est. Cf. III, 7, 3. ἐν ταῖς συνονόσαις, αἱς σύνει τοῖς τὰς πόλεως πράττοντι. Matth. 595. Stallbaum. Plat. Phaed. 76 d. Heindorf. Gorg. 516 c. Körner. Eurip. Androm. 439. Cic. Legg. III, 15, 33. Nam ego sum in ista sententia, qua te fuisse semper scio. Heindorf. Cic. N. D. I, 12, 31. Matth. or. Sex. Rose. XI, IV, 127. Bremi Cornel. Nep. Cim. III, 1. Zumpt. 778. De infinitivo intellectu cf. II, 6, 22 μὴ λυπεῖν, οὓς μὴ προσήκει. III, 11, 1. IV, 5, 7. ἐπιμελεῖσθαι ὡν προσήκει, ἢ. ε. ἐπιμελεῖσθαι ἐκείνων, ὡν ἐπιμελεῖσθαι προσήκει. Similia v. ad 7, 6. 1 lat. Protag. 312 b. (μιάθρην) ἐξιστην οὐκ ἐπὶ τέχνῃ ἐμαθεῖς, ᾧς δημιουργός ἐσόμενος, ἀλλ ἐπὶ παιδείᾳ, ὡς τὸν ἰδιωτὴν καὶ τὸν ἐκεύθερον πυέπει. Eurip. Hel. 80. ἀγρῇ δὲ εἶχε μᾶλλον ἡ μὲν ἔχοντι. ubi v. Pflugk. Isocr. Panegyri. c. 21. ἀποστέρων χριστήσαντες ὡς ἐκαίρων προσῆγε.

33. εἰ pertinet ad πράττοντες.

34. τὴν ὑπὲρ Ἀρετῆς Ἡράκλεος πατέευσιγ. Plat. Politie. 291 d. τὴν ὑπὲρ τῶν πολλῶν δύναστελαν. Bernh. Synt. 268. — σοὶ δὲ οὖν ἄξιον. Particulae conclusionem cum oppositione indicant, quod cum ironia sit Plat. Apol. init. Alibi a librariis ad frequentius γ' οὖν aberratum est. Bornem. Anab. I, 2, 12. Reisig. Enarr. Oed. Col. CLXXV. Strang. Obss. Isocr. I. c. XXXV. Nonnumquam, id quod in verborum cohaerentia situm est, *verumtamen*, et tamen, *nihilominus* significant. Held. Plutarchi. Aem. P. p. 155.

CAPUT II.

Αἰσθάμενος δέ ποτε Λαμπροκλέα, τὸν πρεδβύτατον νιόν¹ ἔτεντον, πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαινοῦτα, Εἴπε μοι, ἔφη, ὡς παῖ, οὐδοὐ τίνας ἀνθρώπους ἀχαριστούς καλονμένους; Καὶ μάλα, ἔφη ὁ νεανοκός. Καταμεμάθηκας οὖν τὸν τί ποιοῦντας τὸ δυνατον τοῦτο ἀποκαλοῦντι; Ἐγωγε, ἔφη· τοὺς γὰρ εἰν παθόντας, ὅταν δινάμενοι χάριν ἀποδοῦνται μὴ ἀποδῶσιν, ἀχαριστούς καλεῦσιν. Οὐκοῦν δοκοῦσί σοι ἐν τοῖς ἀδίκοις καταλογίζεσθαι τοὺς ἀχαριστούς; Ἐμοιγε, ἔφη. Ἡδη δέ ποτε ἐπέκψω, εἰ δρα, ὥσπερ τὸ ἀνθραποδίζεσθαι τοὺς μὲν φίλους ἀδικον εἶναι δοκεῖ, τοὺς δὲ πολεμίους δίκαιον, καὶ τὸ ἀχαριστεῖν πρὸς μὲν τοὺς φίλους ἀδικόν ἔστι, πρὸς δὲ τοὺς πολε-

CAP. II. Socrates Lamproclem filium suum matris iratum placat et pietatis causas docet. Praeter hunc, qui erat natu maximus, habuit, ex Xantippe an ex Myrto, quam quidam alteram Socratis uxorem fuisse contendunt, incertum, Sophroniscum et Menexenum, qui alias dicitur Menedemus.

1. τὸν τί ποιοῦντας — ἀποκλούσιν; Graeci, quae ingenii eorum erat alacritas, poterant interrogations duas una complecti, ut §. 3. τίνας ὑπὸ τίνων εὑρομένην ἄν μετ' οντα εὐέργετημένους; vel pronomine interrogativo ita uti, ut aptum esset ex participio, ut h. l. Sympos. VIII, 36 τῷ ποτέρος παιδὶ φιληθέντι μᾶλλον ἄν τις πιστεύειν; pariter atque ex nomine, ut Plat. Euthyphr. 7 b. ἔχθραν ἡ περὶ τίνων διαφορά ποιεῖ; Xen. Anab. III, 1, 14 τὸν ἐξ πολέων στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πρόξεν; vel ex coniunctione, ut I, 4, 14 ὅταν τὸ ποιῆσαι, νομεῖς αὐτὸν σοῦ φρονίσειν; Plat. Gorg. 448 c. ἐπειδὴ τίνος τέχνης ἐπιστήμων ἔστι, τίνα ἄν καλούντες αὐτὸν ὁρῶς καλοῦμεν; ubi utraque enuntiatio interrogative effertur. Alcib. I. c. 7. ἐπειδὴ περὶ τίνος Ἀθηναῖοι δικαιούνται βουλεύεσθαι, ἀντοταπει συμβουλεύονται; et 8. ὅταν οὐν περὶ τίνος βουλεύονται; quod Buttmannus interpretatur τί οὖν τοι περὶ οὐ ὅταν βουλεύονται. Atque eodem denique modo relativa et exclamations tractare poterant. Plat. Sympos. 195 a. λόγῳ διελθεῖν, οἷος οὐλών αλτίος ἄν τυγχάνει. De hac libertate enuntiations etiam aliunde pendentes; h. e. finales, temporales, conditionales et relatives interrogative efferendi v. Krüger. Annot. Dem. Phil. I. p. 23 sq., ubi nostri loci verba sic solvuntur: *οὐ τί ποιῶσι, τὸ δύομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν*; Matth. 567. 630. 1. Similiter Cic. pr. M. Tullio p. 69. ed. Beier. Quam ob causam? quid ut proficerent! Liv. XXX, 42: Miserabilior oratio fuit commemorantium, ex quantis opibus quo recidissent Carthaginensium opes. XL, 13 ut quibus aliis deinde sacris contaminata omnis scelerē mentem expiare? Plaut. Poenul. V, 3, 47. Haecine sunt meae filiae! Quantae et quantillis iam sunt factae! Heindorf. Horat. Sat. p. 315. — τὸ δύομα τοῦτο, h. e. ἀχαριστούς. Matth. 420. n. 2. b. Stallbaum. Plat. Sympos. 212 b.

2. καὶ τὸ ἀχαριστεῖν. Editores ex Stephano οὔτω anteponunt. Sed v. IV, 4, 7. ὥσπερ σύ, καὶ ἔγώ. Omittitur autem οὔτως ibi potissimum, ubi ὥσπερ in posteriore enuntiatio membro est. Cyrop. I, 6, 3. V, 2, 12. v. ad III, 10, 11. — νφ' οτ — ἀπο-

πάντα ποιοῦντες, ἥπως ἂν οἱ παῖδες αὐτοῖς γένοιντο ὡς δυνατῶν βέλτιστοι. Πρὸς ταῦτα ὁ νεανίσκος ἔφη· Ἀλλά τοι εἰ καὶ πάντα ταῦτα πεποίηκε καὶ ἄλλα τούτων πολλαπλάσια, οὐδὲς ἀν δύνατο αὐτῆς ἀνασχέσθαι τὴν χαλεπότητα. Καὶ ὁ Σωκράτης, Πότερα δὲ οἵτινες, ἔφη, Θηρίον ἀγριότητα δυσφοριώτεραν εἶναι ἢ μητρός; Ἔγὼ μὲν οἶμαι, ἔση, τῆς μητρός, τῆς γε τοιαύτης. Ἡδη πάποτε οὖν ἡ δακοῦσσα κακὸν τί σοι ἔδωκεν ἢ ελακτίσασα, οὐα ὑπὸ Θηρίων ἥδη πολλοὶ ἐπαθον; Ἀλλὰ τὴν Δία, ἔφη, λέγει, ἢ οὐκ ἀν τις ἐπὶ τῷ βίῳ παντὶ βούλουτο ἀκοῦσαι.

7. εἰ — πεποίηκε, οὐδεὶς ἀν δύνατο. 5, 4 εἰ γε ταῦτα τοιαῦτά ἔστι, καλῶς ἀν ἔχοι ἔξετάζειν. III, 6, 14. IV, 2, 31. εἰ μηδὲ ταῦτα οἴδα, καὶ τῶν ἀνθρωπῶν γαυλότερος ἀν εἶνην. Res cum conditione prolatā ubi in re vera posita est aut vere sit, indicativo utuntur; sed ubi in cogitatione sita est, optativo. Plat. Apol. 28a. πολλὴ γάρ ἀν τις εὐδαιμονία εἶη περὶ τοὺς γένους, εἰ εἰς μέγα μόνος αὐτοὺς διαφρελέψει, οἱ δὲ ἄλλοι ὀφελοῦσσιν. 37c. πολλὴ μέρι ἀν με φιλοφυγά ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγωτός εἶμι. quod Socrates, quasi illud verum sit, ex accusatorum mente ironice dicit. Evangelh. Plat. Lach. p. 54. εἰ τις καροφερεῖ ἀναλογων ἀργύριον φροντίμως, τοῦτον ἀνθρεπὸν καλοῖς ἀν; ubi illud tanquam verum propονιτο, non item quae statim sequuntur εἰ τις λαργὸς ὡν μη καυπιοτο, quia hoc in cogitatione sola repositum est. Herbst. Sympos. IV, 10. V. ad III, 5. 8. 6, 14. Heindorf. Horat. Sat. II, 3, 154. — τῆς μητρός. Articulum addit Lamprocles, quia quae hue usque disputavit pater, ad Xanthippen referri bene intelligit, et, qui ipsius est animus commotior, de hac tantum cogitat; quapropter dixit πεποίηκε non addito ἢ μητρῷ. Ceterum Xanthippes patrocinium suscepit Chr. Theoph. Schuch Ladenburgensis Diar. Darmstad. 1830. 113. — πώποτε, noch jemals, quod usum habet in enuntiationis negativis (Buttm. p. 433), neque in interrogationibus, quippe negationem aliquam continentibus, (IV, 2, 24. 4, 11. Hell. III, 5, 14 πῶς οὖν ρῦξ εἰκός, γῦν ὑμᾶς πολὺ ἥδη μεγίστους τῶν πάποτε γενέθαι;) infrequens est, et post coniunctiones, maxime post conditionales (Cyrop. VI, 4, 5. Anab. V, 4, 6. Aristoph. Acharn. 405. Ran. 147.) et pronomina (Plat. Apol. 19 d.) nescio an non sit omnino damnandum. V. Bornem. ad IV, 2, 24. — δακοῦσσα, ita ut te momorderit, fere i. q. ἔδωκε καὶ — ἔδωκε; δάκυνσσα, ut te morderet. Buttm. 144. n. 7. cf. III, 6, 2. Cyrop. I, 4, 13 καλῶς ἐποίησας προειπών, h. e. καλῶς ἐποίησας, δια προείπες, bene fecisti, quod praedixisti. III, 1, 1. ἐννοήσας, δια ἀδικοη καὶ τὸν δασκόλιπων καὶ τὸ στράτευμα οὐ πέμπων. Soph. El. 47. ἀγγειλε δόρκη προστιθετες, addendo iurejurando; προσθετες foret addito, v. Hermann. Graser. Adversa. Plat. p. 68 sq.

8. ἐπὶ τῷ βίῳ παντί, für sein ganzes Leben. ἐπὶ pretium vel conditionem indicat, Cyrop. III, 1, 43. ἐπὶ πόσῳ ἀν ἔθελος; Matth. 585. — αὐτήν etiam ad εἶπα pertinet, quamquam rariorę structura. §. sq. ἀλλήλους τὰ λογαρια λέγειν. 3, 8 εὐ λέγοντα τὸν εὐ λέγοντα. Hom. Odyss. XVIII, 15 δαιμόνι', οὐτε τι σε ὅτι κακὸν οὐτι ἀγορεύω. Matth. 416. — εἰ πα, forma rarer (Buttm. II. 433.), aequa rara εἰπον imperativi III, 6, 3; nec minus rara εἶπας et dubia Anab.. II, 5, 23. V, 8, 10; rara et quibusdam dubia εἶπαν Sympos. III, 2. IV, 56. Hellen. III, 5, 24. IV, 1, 31. ubi v. Schneider.

Σὺ δὲ πόσα, ἔφη δὲ Σωκράτης, οἵτινες ταύτης μνημείου καὶ τῆς φωνῆς καὶ τοῖς ἔργοις ἐκ παιδίου μνημονεύειν, πόσα δὲ λυπήσωμεν κάμνων; Άλλ' οὐδεπάποτε αὐτήν, ἔφη, οὕτε εἰπα οὕτε ἐποίησα οὐδέν, ἐφ' ὃ γέγονεν θητη. Τί δὲ οἴει, ἔφη, χαλεπώτερον εἶναι σοι ἀκούειν ἄνθρωπον λέγειν τὸν ἔνοχον τοῦτον λέγοντα λέγωσιν; Άλλ' οἴμαι, ἐπειδὴ οὐκ οἴονται τῶν λεγόντων οὕτε τὸν ἐλέγχοντα ἐλέγχειν, ἵνα ζημιώσῃ, οὕτε τὸν ἀπειλούντα ἀπειλεῖν, ἵνα κακόν τι ποιήσῃ, ὁμοίως φέρουσι. Σὺ δὲ εὐείδως, ὡς δὲ τι λέγει σοι η μῆτηρ, οὐ μόνον οὐδὲν κακόν νοοῦσα λέγει, ἀλλὰ καὶ βούλομένη σοι ἀγαθὰ εἶναι δσα οὐδεὶς ἄλλως, χαλεπαίνεις; η νομίζεις κακόνον τὴν μητέρα σοι ἔμαι; Οὐδὲ ταῦτα, ἔφη, τοῦτο γε οὐκ οἴομαι. Καὶ δέ Σωκράτης, 10 Οὐκοῦν, ἔφη, σὺ ταύτην, εὔνοιαν τέ σοι οὖσαν καὶ ἐπιμελομένην ὡς μάλιστα δύναται κάμηνοντος, δύπλας ὑγιαίνης τε καὶ δύπλας τῶν ἐπιτηδείων μηδενὸς ἐνδεής ἐσῃ, καὶ πρὸς τούτοις πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθὰ ὑπὲρ σοῦ καὶ εὐχὰς ἀποδίδονταν, χαλεπὴν εἶναι φῆς; ἐγὼ μὲν οἴμαι, εἰ τοιαύτην μὴ δύνασαι φέρειν μητέρα, τάγαθά σε οὐ δύνασθαι φέρειν. εἰπὲ 11 δέ μοι, ἔφη, πότερον ἄλλον τινὰ οἴει δεῖν θεραπεύειν η παρισκενάσαι μηδενὶ ἀνθρώπῳ πειρᾶσθαι ἀρέσκειν, μηδὲ ἐπεσθαι, μηδὲ πειθεσθαι μήτε στρατηγῷ μήτε ἄλλῳ ἄρχοντι; Ναὶ μὰ Λία ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη δὲ Σωκράτης, καὶ τῷ 12 γείσοι βούλει σὺν ἀρέσκειν, ἵνα σοι καὶ πῦρ ἐγείρῃ, ὅταν τούτον δέῃ, καὶ ἀγαθοῦ τέ σοι γλυκηταὶ συλλήπτωρ, καὶ ἄν τι σφαλλόμενος τύχῃς, εὐνοϊκῶς ἐγγύθεν βοηθῇ σοι; Ἔγωγε, ἔφη. Τί δέ; συνοδοιπόρον η σύμπλον, η εἰ τῷ ἄλλῳ ἐντυγχάνοις, οὐδὲν ἄν σοι διαφέρει φίλον η ἐχθρὸν γενέσθαι, η καὶ τῆς παρὰ τούτων ἐνοίας οἴει δεῖν ἐπιμελεῖσθαι; Ἔγωγε, ἔφη. Εἴτα τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι παρεσκενάσαι, τὴν δὲ μητέρα 13 τὴν πάντων μάλιστά σε φιλοῦσσαν οὐκ οἴει δεῖν θεραπεύειν; οὐκ οἰσθα, ὅτι καὶ η πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οὐδεμιᾶς

VII, 4, 4. Neque vero denique optativi, participii et praeter *εἰπας* reliquarum formarum imperativi apud Demosthenem desunt exempla. Buttm. s. v. Matth. p. 182. 246. frequentissimum *εἰπατε*, ut Anab. II, 1, 21. — *γέγονεν θητη*. Cur non ἄν αἰσχυνθεῖ; Matth. 507.

10. *διπλως*, v. ad 1, 19. — πολλὰ τοῖς θεοῖς εὐχομένην ἀγαθά non est: multa diis votantem bona, sed a diis precantem. quod est Cyrop. I, 6, 5 αἰτεῖσθαι τάγαθὰ παρὰ τῶν θεῶν. V. ad 1, 3, 2.

ἐπιμελεῖται οὐδὲ δικάζει, ἀλλὰ περιορᾶ τὸν εὐ πεπονθότας
χάριν οὐκ ἀποδιδόντας, ἐὰν δέ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ
δίκην τε ἐπιτίθησι καὶ ἀποδοκιμάζουσα οὐκ ἔη ὄρχειν τοῦτον,
ώς οὔτε ἦν τα ἵερα εἰσεβῶς θυόμενα ἐπέρ ης πόλεως τούτου
θύοντος, οὔτε ἄλλο καλῶς καὶ δικαίως οὐδὲν ἦν τούτου
πράξαντος; καὶ τὴν οὖτος ἔξετάζει ἡ πόλις ἐν ταῖς
14τῶν ἀρχόντων δοκιμασίαις. Σὺ οὖν, ὁ παῖ, ἢν σωφρονής,
τὸν μὲν θεοὺς παραιτήσῃ συγγνώμονάς σοι εἶναι, εἴ τι παρ-
ημέληκας τῆς μητρός, μὴ σε καὶ οὗτοι νομίσαντες ἀχάρι-
στον εἶναι οὐκ ἐθέλωσιν εὖ ποιεῖν· τὸν δὲ ἀνθρώπους αὖ
φυλάξῃ, μὴ σε αἰσθόμενοι τῶν γονέων ἀμελοῦντα πάντες
ἀτιμάσωσιν, κατὰ ἐργητικά φύλων ἀναφανῆς. εἰ γάρ σε ὑπο-

13. ἡ ἀγέλη τις — θεοπατεύη. Lege Solonis qui parentes
non alerent, infamia notabantur, et quam dicebant γραιῇ κακά-
σεως γονέων contra omnes dabatur, qui quounque modo parenti-
bus sive viventibus sive mortuis iusta non praestitissent. — αρ-
χεῖται, archontem esse, ut 1, 1, 18 βουλεύειν, senatorem esse. Ar-
chontum vel eorum, qui archontes creari vellent, examen in foro
institutum, δοκιμασία, maxime quaerebat de pietate erga paren-
tes, atque adeo si quis impietatis convictus in forum aliumve
infamibus istis hominibus interdictum locum prodiisset, in carcerem
coniciebatur. Debebat autem Athenis quicunque munus publicum
appeterent, de genere, aetate et vita ante acta publice ten-
tandos se praebere. V. III., 5, 20. De Rep. Athen. III., 4. — οἵ
— θυόμενα — πράξαντος. Ad frequentiorem genitivi usum
revertitur. Demosth. de f. leg. p. 438. πρεσβείας πέμπειν, ὡς ἐπι-
βουλευομένης μὲν ὑπὸ Φιλέπου τῆς Ἑλλάδος, ὑμίν δὲ προσῆκον
προσορᾶν παντα. Plat. Civ. 604 b. χαλιστον μὴ ἀγανακτεῖν, ὡς οὔτε
δῆλον ὅντος τοῦ ἀγαθοῦ τε καὶ κακοῦ τῶν τοιούτων, οὔτε εἰς τὸ
πρόσδεν οὐδὲν προβάπτων τῷ καλεπόν φέροντι, οὔτε τι τῶν ἀνθρω-
πικῶν ἄξιον ὃν μεγάλης σπουδῆς. Bernh. Synt. 135. V. ad I, 2, 20.

14. κατα. Alii εἶτα, quod sine copula quum nonnunquam
enuntiationem inferat (IV, 5, 3), rarius id fit mutato subiecto, v.
Plat. Theaet. 148 b. εἰ σε πρὸς δρόμον ἐπαινῶν μηδενὶ ἔφη οὔτε
δρομικῷ τῶν γένεων ἐγετευχρέναι, εἶτα διαφένω τοῦ ἀκμάζοντος καὶ
τετέστοντος ἥττήθης, ἤτοι τι ἀν οἰει ἀληθῆ τόνδε ἐπαινέσαι; ubi vide
quam levis sit subiecti mutatio. Cf. ad I, 1, 5. Stallbaum. Plat.
Apol. 23 c. — τοὺς γονεῖς. Supra legebatur γονέας; IV, 4, 20,
ubi bis γονέας legitur, libri modo hanc modo illam formam habent;
III, 5, 19 ἱππεῖς, 7, 6 γναψεῖς, σκυτεῖς, χαλκεῖς. 10, 6 δρομεῖς, ut
aliis de libris nunc taceam, quorum locus collectos videbis a Bornem.
Anab. VII, 4, 22. Poppon. Anab. IV, 3, 3. Cyrop. I, 4, 1.
Krüger. Anab. IV, 3, 20. Cf. Plat. Alcib. I. 120 e, ubi in omnibus
codicibus est τοὺς βασιλεῖς. Nominum quidem in εὑς accusativus
pluralis apud Atticos solutam habere solet formam, ut propter
liberiorem illum usum Xenophon iam ab antiquis interpretibus
vituperatus sit, non mirum esse adentibus, si homo multum apud
exterorū et in bello versatus patrium sermonem haud purum ser-
varet. Sed neque tragicis, in melicis certo carminibus, eam con-
tractionem spreverunt. Herm. Soph. A. 283.

λάβοιεν πρὸς τοὺς γονεῖς ἀχάριστον εἶναι, οὐδὲ τις ἀν νομίσειεν
εὖ σε ποιήσας χάριν ἀπολήψεοθαι.

CAPUT III.

**Χαιρεφῶντα δέ ποτε καὶ Χαιρεκράτην, ἀδελφῷ μὲν ὅντει
ἀλλήλοιν, ἐαυτῷ δὲ γνωρίμῳ, αἰσθόμενος διαφερομένῳ, ἵδων
τὸν Χαιρεκράτην, Εἴπε μοι, ἔφη, ὁ Χαιρέκρατες, οὐ δήπου
καὶ οὐ εἰ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων, οἷς χρησιμώτερον νομί-
ζουσι χρήματα ἡ ἀδελφός; καὶ ταῦτα τῶν μὲν ἀφρόνων
ὄντων, τοῦ δὲ φρονίμου, καὶ τῶν μὲν βοηθείας δειμένων,
τοῦ δὲ βοηθείας δυναμένου, καὶ πρὸς τούτοις τῶν μὲν πλει-
όνων ὑπαρχόντων, τοῦ δὲ ἑνός, θαυμαστὸν δὲ καὶ τοῦτο, εἴς
τις τοὺς μὲν ἀδελφοὺς ζημιὰν ἥγεται, διὰ οὐδὲ καὶ τὰ τῶν
ἀδελφῶν κέκτηται, τοὺς δὲ πολίτας οὐχ ἥγεται ζημιὰν, διὰ
οὐ καὶ τὰ τῶν πολιτῶν ἔχει, ἀλλ᾽ ἐνταῦθα μὲν δύναται λο-
γιζεσθαι, διὰ τοῦτον οὐν πολλοῖς οἰκοδοταῖς ἀσφαλῶς ἀρ-
κοῦνται ἔχειν, ἡ μόνον διαιτώμενον τὰ τῶν πολιτῶν ἐπικιγδί-
τως πάντα κεκτήσθατ· ἐπὶ δὲ τῶν ἀδελφῶν τὸ αὐτὸν τοῦτο
ἀγνοοῦσι, καὶ οἰκέτας μὲν οἱ δυνάμενοι ἀνοῦνται, ἵνα συνερ-
γοδεῖς ξέωσι, καὶ φίλους κτῶνται, ὡς βοηθῶν δεήμενοι, τῶν
δὲ ἀδελφῶν ἀμελοῦσιν, ὥσπερ ἐκ πολιτῶν μὲν γιγνομένους
φίλους, ἐξ ἀδελφῶν δὲ οὐ γιγνομένους· καὶ μὴν πρὸς φίλους
μέγα μὲν ὑπάρχει τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν φῦναι, μέγα δὲ τὸ διμοῦ
τραφῆναι· ἐπεὶ καὶ τοῖς Θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν
συντρόφων. πρὸς δὲ τούτοις καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι τιμῶσι
τε μᾶλλον τοὺς συναδέλφους ὄντας τῶν ἀναδέλφων καὶ ἡττον
τούτοις ἐπιτίθενται. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης εἶπεν· Άλλ' εἰ μέν,**

CAP. III. Fratres invicem sibi iratos placat et concordiam commendat Socrates.

1. *χρηστούμετερον* praedicatum est commune tanquam res quaedam propositum, quo significatur, quid, non qualia sint χρή-
ματα, qua sententia τὸν vel χρῆμα addi potest. §. 5. ἀγαθὸν γάρ
ἀδελφός. 6, 21. 9, 1. ὡς χαλεπὸν ὁ βίος. III, 8, 6. χόρφιος κοπροφόρος
ταῦλον — χρονῆ ἀσπὶς αἰσχύλον. 9, 6, 12, 3. Thiersch. Aristoph. Plut.
778. ὡς χαλεπὸν εἰσιν οἱ φίλοι. Buttm. 129. 4. Matth. 437. Rost.
100. 4. c. Vid. ad 7, 13. — ἀδελφούς. Pluralis genus signifi-
cat, sequente singulari τοῦ φρονίμου al. cum quadam fratris, quem
habebat Chaerocrates, significazione. Deinde in fine sequentis para-
graphi ab singulari ad pluralem transitus est, qui, quam ante-
cesserit εἰ τις — ἥγεται, nihil habet insoliti. v. ad 1, 2, 62. Matth.
303. 3. 434.

3. *ῶς περ* — γιγνομένον, ὡςπερ εἰ γίγνοιτο. 6, 36. ὡς-
περ οὐκέ ἐπὶ τοῖς ὄν. Anab. III, 1, 14. ὡςπερ ἔξον ἡσυχίαν ἔγειν.
cf. ad I, 2, 20. Buttm. 145. n. 5. Matth. 569. Rost. 131. 4.

ω̄ Σώκρατες, μὴ μέγα εἴη τὸ διάφορον, ἵσως ἂν δέοι φέρειν τὸν ἀδελφὸν καὶ μὴ μικρῶν ἔνεκα φεύγειν· ἀγαθὸν γάρ, ὥς περ καὶ σὺ λέγεις, ἀδελφός, ὃν οἶον δεῖ· διόπτει μέντοι πατέος ἐνδέοι καὶ πᾶν τὸ ἐναντιώτατον εἴη, τί ἂν τις ἐπιχειροῦ ἔτοῖς ἀδυνάτοις; Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Πάτερα δέ, ω̄ Χαιρέκρατες, οὐδενὶ ἀρέσαι δύναται Χαιρεψῶν, ὥς περ οὐδὲ σοι, ἡ ἔστιν οἰς καὶ πάντα ἀρέσκει; Διὰ τοῦτο γάρ τοι, ἔφη, ω̄ Σώκρατες, ἄξιον ἔστιν ἅμοι μιμεῖν αὐτόν, θτι ἄλλοις μὲν ἀρέσκειν δύναται, ἐμοὶ δέ, δπον ἄν παρῇ, πανταχοῦ καὶ ἔργῳ ταῖς λόγῳ ζημίᾳ μᾶλλον ἡ ἀφέλειά ἔστιν. Άρ̄ οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὥς περ ἵππος τῷ ἀνεπιστήμονι μέν, ἐγχειροῦντι δὲ χρῆσθαι ζημία ἔστιν, οὐτω καὶ ἀδελφός, δταν τις αὐτῷ μὴ ἀνεπιστάμενος ἔχειε ἔργον, ζημία ἔστι; Πῶς δὲ ἔργῳ, ἔφη ὁ Χαιρέκρατης, ἀνεπιστήμων εἴην ἀδελφῷ χρῆσθαι, ἀπιστάμενός γε καὶ εδέ λέγειν τὸν εὐ λέγοντα καὶ εὐ ποιεῖν τὸν εὐ ποιοῦντα; τὸν μέντοι καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ πειρώμενον ἐμὲ ἀνιᾶν οὐκ ἂν δυναίμην οὔτ' εὐ λέγειν οὔτ' εὐ ποιεῖν, ἀλλ' οὐδὲ πειράσματι. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Θαυμαστά γε λέγεις, ω̄ Χαιρέκρατες, εἰ κύνα μέν, εἰ σοὶ ἦν ἐπὶ προβάτοις ἐπιτήδειος καὶ τοὺς μὲν ποιμένας ἡσπάζετο, σοὶ δὲ προσιόντι ἐχαλεπανεγ, ἀμελήσας ἂν τὸν δρυγίζεσθαι ἐπειρῶ εὐ ποιήσας πραδενεγ αὐτόν, τὸν δὲ ἀδελφὸν φῆς μὲν οὐκ ἂν ἀγαθὸν είγαι,

5. ὁ πότε μέντοι — ἀδυνάτοις; Haec universe expressa sunt, (ἐνδέοι enim et εἴη et τοῖς ἀδυνάτοις neutralia sunt), ut tamen fratris indeoles respiciatur. Anab. V, 9, 31. ἑώρα πλεόνος ἐνδέον. Demosth. Olynth. I. p. 14. v. 22. ἀπαγότος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. Persona dative additur, Anab. VII, 1, 41. πολλῶν ἐνέδει αὐτῷ.

6. ἀρέσκει dicitur de re certa. Vulgo ἀρέσκῃ. V. ad I, 4, 2. Herm. Soph. Al. 1200.

8. ἀλλ' οὐδὲ πειράσματι, quid? quod vel quin ne comedo quidem. Gradatio enim inest, quasi praecesserit οὐ μόνον οὐ; idem in enuntiatione aiente sit per particulas ἀλλὰ καὶ. v. 6, 34. Matth. 613. Demosth. Mid. 24. ἀλλὰς δὲ οὐ πονηρός, ἀλλὰ καὶ πάνυ χηρότερός. Anab. I, 3, 3 οὓς (δαρεικοὺς) ἔργα λαβων οὐκ εἰς τὸ ιδιον κατεδέμην ἔμοι, ἀλλ' οὐδὲ καθηδυπάθησα.

9. εἰ κύρα μέγ, εἰ — αὐτόν. Interdum adeo triplex εἰ inventur. V. Stalbaum. et Engelh. Plat. Euthyphr. 10 e. supra I, 2, 36; Anab. III, 2, 35 quum alia similia tum similiem αὐτός pronominis post nomen illati usum habes: quo de agitur ad I, 4, 18. Cic. pro I. Manil. XX, 59. Qui quum ex vobis quaereret, si in uno Cn. Pompeio omnia poneretis, si quid de eo factum esset, in quo spem essetis habituri, cepit magnum suae virtutis fructum. Sed quod post ἐπιτήδειος in plurimis libris legitur ω̄, id commendatione sua non caret. Cyrop. II, 3, 13 οὐ γὰρ ἔστι διδάσκαλος τούτων οὐδεὶς χρείσσων ὡν τῆς ἀνάγκης. — αἱ εἱδήσας τοῦ δρ-

ὅτα πρὸς σὲ οἶον δεῖ, ἐπιστασθαι δὲ ἔμολογῶν καὶ εὐ ποιεῖν καὶ εὐ λέγειν οὐκ ἐπιχειρεῖς μηχανᾶσθαι, δπως σοι ὡς βέλτιστος ἔσται. Καὶ ὁ Χαιρεκράτης, Λέδουκα, ἔφη, ὃ Σώ-10
τρατες, μὴ οὐκ ἔχω ἐγὼ τοσαντην σοφίαν, ὥστε Χαιρεψῶντα ποιῆσαι πρὸς ἑμὲς οἶον δεῖ. Καὶ μήν οὐδέν γε ποικίλον, ἔφη
ὁ Σωκράτης, οὐδὲ καὶ τὸν δεῖ ἐπ' αὐτόν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μη-
χανᾶσθαι· οἰς δὲ καὶ σὺ ἐπιστασαι αὐτὸς οἴομαι ἀν αὐτὸν
διόντα περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι σε. Οὐκ ἀν φθάνοις, ἔφη, λέ-11
γων, εἴ τι ἥσθησαι με φίλτρον ἐπιστάμενον, ὃ ἐγὼ εἰδὼς λέ-
ηθα ἔμαυτόν; Λέγε δὴ μοι, ἔφη, εἴ τινα τῶν γνωρίμων
βούλοιο κατεργάσασθαι, δπότε θύοι, καλεῖν σε ἐπὶ δεῖπνον,

γέτε σθαὶ sc. αὐτῷ, omissa ira. Anab. V, 1, 15 οὗτος ἀμελήσας τοῦ συλλαβεῖν πλοια ἀποδράς φέρει. Συγρ. V, 5, 21.

10. *δέδοικα*, μὴ οὐκ ἔχω, v. ad I, 2, 7. Herm. Vig. p. 796 sq. Matth. 516. n. 2. Rost. p. 691 sq. Amare Graecos id, quod per negationem effectum est, potius non effectum negare quam affirmare effectum, deinde efficientiae significazione sublata et simplici enuntiatione in bipartitae locum recepta eandem illam ex duplice negatione existentem affirmationem adhibere docet Schneider. Plat. Civ. 427 e. — οὐδέν γε ποικίλον, nihil varium subdolumque, quod ambigibus facile deludat et difficile habeat explicatum. Heider. Plat. Gorg. 491 e. Stallb. Symp. 182 b. 218 c. ubi verbo ποικίλιν oppositum est ἐλευθέρως εἰτεῖν, v. ad II, 9, 6, 6, 21. — οἷομαι, alii οἶμαι. Dicuntur a quibusdam hae formae promiscue usurpari. Verum tamen is usus obtinet, ut οἶμαι sequente infinitivo ponatur, οἶμαι directae orationi inseratur. Bremi Demosth. Phil. I. c. 3. Unde veteres grammatici οἶμαι de rebus certis (ἐπι ἔμολογον μένον), οἶμαι de ambiguous et dubitationi obnoxia (ἐπι ἄμφιβολον) dici docuerunt. Bornem. Anab. V, 1, 4. Buttm. gr. max. II. p. 195. Matth. I. p. 476. Plenaes formae usus orationi, curtatae sermoni aptior videtur Schaefer App. Dem. IV. p. 101; pleniorē poni, ubi suam quis de aliqua re opinionem expressius referre studeat, breviorem, ubi id minus curae sit, opinio est satis probabiliti Engelhardt. Annott. Demosth. p. 23. Errare autem videntur ii, qui sequente infinitivo οἶμαι dici omnino posse negant. Unde Reiskium in Demosthenis orationibus saepē corredit Beckerus. Vid. 2, 10. III, 9, 4. 14, 10, 10. IV, 2, 12. Benseler. Isocr. Areopag. p. 75 sqq. At vero ne illis quidem locis haec brevior forma neque usu suo, ut facile directae orationi inseri possit, neque significazione sua modestae opinionis caret. IV, 2, 19 ψόην νοοντι οὐδὲν pro meliore scriptura φόμην. Latinorum credo item mediae orationi interseri solitum non solum ironicum usum habet, quae sententia Zumptii est gr. 777 sq. Oblique orationi medium interponi verbum regens exemplis demonstrat Beier. Cic. Offic. I, 18. 59.

11. οὐκ ἀν φθάνοις λέγω γ; non ocius dices? h. e. quin statim dic. III, 11, 1 οὐκ ἀν φθάνοις αἰολουθούντες; statim me sequimini. Herm. Vig. p. 764. Buttm. p. 443. Matth. 553. 2. Rost. 119. 3. b. Est interrogatio, quae non minus alacritatem quandam animi et aviditatem sciendi exprimit, quam illa τί οὐχ ἔλεξας; quin tu mihi dicias? h. e. quin statim dic; de qua v. ad III, 11, 15.

ἐποιησεν, ὀφεμένω τούτου τράποιντο πρὸς τὸ διακελνέν αλλήλω, ἡ εἰ τῷ πόδε θείᾳ μοίρᾳ πεποιημένω πρὸς τὸ συνεργεῖν ἀλλήλοις ἀμελήσαντε τούτου ἐμποδίζοιεν ἀλλήλω. οὐκ ἂν πολλὴ ἀμαθία εἴη καὶ κακοδαιμονία τοῖς ἐπ' ὀφελεῖψ πεποιημένοις ἐπὶ βλάβῃ χρῆσθαι; καὶ μήτε ἀδελφώ γε, ὃς ἐμοὶ δοκεῖ, διὰ τοῦτος ἐποιησεν ἐπι μεῖζον ὀφελεῖψ ἀλλήλοις ἡ χεῖρέ τε καὶ πόδε καὶ δρθαλμῶ καὶ τάλλα [τε], δοσα ἀδελφὰ ἔφυσεν ἀνθρώποις. χεῖρες μὲν γάρ, εἰ δέοις αὐτας τὰ πλέον ὄργυιας διέχοντα ἄμα ποιῆσαι, οὐκ ἄν δύναιντο πόδες δὲ οὐδὲ ἄν ἐπὶ τὰ ὄγυιαν διέχοντα ἐλθοιεν ἄμα· δρθαλμοὶ δέ, οἱ καὶ δοκοῦντες ἐπὶ πλευτον ἔξανεσθαι, οὐδὲ ἄν τῶν ἔτι ἔγντέροις δηταν τὰ ἐμπροσθεν ἄμα καὶ τὰ δησθεν ἰδεῖν δύναιντο· ἀδελφῶ δέ, φίλω δητε, καὶ πολὺ διεστῶτε πράττετον ἄμα καὶ ἐπ' ὀφελεῖψ ἀλλήλοιν.

CAPUT IV.

1. Ἐκονσα δέ ποτε αὐτοῦ καὶ περὶ φίλων διαλεγομένου, ἐξ ᾧ ἔμοιγε ἐδόκει μάλιστ' ἄν τις ὀφελεῖσθαι πρὸς φίλων κτῆσιν τε καὶ χρείαν. τοῦτο μὲν γὰρ δὴ πολλῶν ἔφη ἀκούειν, ὃς πάντων κτημάτων κράτιστον ἄν εἴη φίλος σαφῆς καὶ ἀγα-

Neque multo tutius est ταῦτα. Cf. Bernhardy Synt. 429 sq. Dindorf. Isocr. Panegyr. I. c. Schneider. Plat. Civ. 410 e. Schoemann. Isaæ. p. 345. Quamquam cf. Andocid. Myster. 144. Bekk. ταῦτα χρεῖα τοῖς ἔμαυτον. Idem de adiectivis valere docet hic ipse locus. Matth. 436. Idem denique testis est liberioris usus generum et numerorum; sequitur enim ἄς. Matth. 301. Buttm. 129. 7.

19. οὐχ ἀν πολλὴ ἀμαθία εἰη ineptum ac nimis nudum initium sermonis esse atque οὖν addendum fuisse visum est quibusdam. Sed de particula v. Matth. 514. Buttm. 139. 13. de orationis conformatio Schneiderus comparavit Cyrop. I, 4, 13. 28. III, 1, 43. IV, 4, 5. VII, 5, 25. Adde Herbst. Sympos. III, 9. cf. infra III, 11, 1. — καὶ τάλλα τε si recte habet, est: et reliqua etiam. V. ad IV, 2, 28. Alii καὶ τάλλα γε, — δρθαλμοὶ δὲ οἱ, cf. 6, 18. πόλεις αἱ τῶν τε καλῶν μάλιστα ἐπιμελόμεναι καὶ τὰ αλσηρὰ ἥκιστα προσιέμεναι κτεῖ.

CAP. IV. Agitur de amicitiae pretio. Comparasse iuvabit Laelii Tulliani capita potissimum 15. et 17.

1. κράτιστον ἄν εἴη. Possit intelligere εἰ τις εἴη. V. ad I, 3, 15. II, 6, 13. Cf. II, 6, 29 μὴ ἀποχρυπτον με, οἷς ἄν βουλοιο φίλος γενέσθαι, sc. εἰ τισ βούλοιο. III, 4, 7. Similia de participiis valent. II, 10, 6. σχοπεῖν, δι τοῦ λέγων ὀφελοτη, h. e. εἰ τι λέγοι. III, 11, 10. Born. Anab. II, 4, 26. Ib. IV, 1, 26 εἰδόκει ἔρωταν, εἰ τις αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνήρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἄν γενέσθαι, h. e. si res vel occasio ferret. Sed saepē etiam, ubi hypothetica enuntiatio sequitur nulla, non opus esse cogitatione addatur, facile tibi apparebit, ubi, quod iam alias suasi, hanc quoque dictionem in rectam tibi converteris. Anab. I, 9, 23 περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν

Θύς· ἐπιμελουμένους δὲ παντὸς μᾶλλον ὁρᾶν ἔφη τὸν πολ-
λοὺς ἡ φίλων κτήσεως· καὶ γὰρ οἰκλας καὶ ἀγροὺς καὶ ἀνδρά-
ποδα καὶ βοσκήματα καὶ σκεύη κτιωμένους τε ἐπιμελῶς ὁρᾶν
ἔφη καὶ τὸ ὄντα σώζειν πειρωμένους, φίλον δέ, ὃ μέγιστον
ἀγαθὸν εἶναι φασιν, ὁρᾶν ἔφη τὸν πολλοὺς οὐτε δπως κτή-
σονται φροντίζοντας, οὐτε δπως οἱ δῆταις ἑαυτοῖς σώζωνται.
ἄλλα καὶ καμνόντων φίλων τε καὶ οἰκετῶν ὁρᾶν τινας ἔφης
τοῖς μὲν οἰκέταις καὶ λιτροὺς εἰςάγοντας καὶ τὰλλα τὰ πρὸς
ὑγείαν ἐπιμελῶς παρασκευάζοντας, τῶν δὲ φίλων δλιγωροῦν-
τας, ἀποθανόντων τε ἀμφοτέρων ἐπὶ μὲν τοῖς οἰκέταις ἀχθο-
μένους καὶ ζημίαν ἥγονμένους, ἐπὶ δὲ τοῖς φίλοις οὐδὲν ολο-
μένους ἐλαττοῦσθαι, καὶ τῶν μὲν ἄλλων κτημάτων οὐδὲν ἐκν-
τας ἀθεράπεντον οὐδὲ ἀνεπίσκεπτον, τῶν δὲ φίλων ἐπιμελεῖας
δεομένων ἀμελοῦνταις. οἱ δὲ πρὸς τούτοις ὁρᾶν ἔφη τὸν πολ-
λοὺς τῶν μὲν ἄλλων κτημάτων καὶ πάνυ πολλῶν αὐτοῖς ὄν-
των τὸ πλῆθος εἰδότας, τῶν δὲ φίλων δλίγων δῆταιν οὐ μό-
νον τὸ πλῆθος ἀγνοοῦντας, ἄλλα καὶ τοῖς πυνθανομένοις
τοῦτο καταλλέγειν ἐγχειρίσαντας, οὓς ἐν τοῖς φίλοις ἔθεσαν,
πάλιν τούτους ὑπατίθεσθαι· τοσοῦτον αὐτοὺς τῶν φίλων

ἴρασσαν, οἵ το μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἀν δύνατο τούτοις πᾶσι κο-
μητῆραι. II, 1, 10 ἀπεκρίνετο Κλεάνως, οἵ πρόσθεν ἀν ἀποθά-
ροιεν ἡ τὰ δπλα παραδούσαν, ubi omissa particula omnem per-
vertet sententiam.

2. φίλον, ὃ — ἀγαθὸν εἶναί φασιν. Non minus apud
Graecos quam apud Romanos pronomina ex substantivo praedi-
cati apta inveniuntur. Quamquam illorum etiam liberior usus est
quam horum. Plat. Phaedr. 245 c. τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ γενέσεως: Cie. Tusc. I, 22, 53. hic fons, hoc principium esse movendi. Vi-
detur autem a pronomine eius genus substantivi asciscī, in quo
maior vis est: id quod et hic locus, cum §. 7. κτῆμα, ὃ καλεῖται
φίλος comparatus, comprobat. V. I, 2, 42. III, 11, 6 ὃ τι ἀν ἐν-
ταῦθα ἐκπέργη, τούτῳ τροφὴ χρῶνται. ubi cur non sit ταῦτη ser-
iptum, facile est ad intelligendum. Vid. Bornem. Anab. I, 3, 18.
ubi quod VII, 7, 31 legitur γὺν καὶ τοῦτο κληδυνός, non difficiliore
est explicazione. De Graecis v. Matth. 440. 8. Rost. 99. n. 10.,
de Romanis Zumpt. 372. de Caesare Held. B. C. III, 29. cuius in
scriptis quod pronomen relativum dicitur substantivum tanquam
praedicatum cum praecedente aliquo substantivo ita coniungere,
ut, ubi verbum esse sequatur, pronomen ex praedicato aptum sit,
ubi verbum appellari vel similia sequantur, praecedentis substati-
viti genus asciscat: is usus Iulianus quodammodo ad utriusque
linguae scriptores omnes pertinet: id quod etiam nostrorum Com-
mentariorum loci demonstrant. — οὐτε δπως οἱ δῆταις κτέ.
Quid in fine additum exspectabas? V. ad I, 6, 8. De diversitate
constructionis post δπως v. ad II, 1, 19.

4. ἀνατέθεσθαι. Quid exspectabas? Antecedens partici-
pium ἐγχειρίσαντας, si incepissent, in caussa videtur fuisse, ut scri-

τριφροντίζειν. καί τοι πρὸς ποῖον κτῆμα τῶν ἄλλων παραβαλλόμενος φίλος ἀγαθὸς οὐκ ἄν πολλῷ κρείττων φανεῖ; ποῖος γὰρ ἵππος ἢ ποῖον ζεῦγος οὗτω χρήσιμον, ὥσπερ δὲ χρηστὸς φίλος; ποῖον δὲ ἀνδράποδον οὕτως εὔνουν καὶ παραμόνιμον; εἴ τοι δὲ ἄλλο κτῆμα οὕτω πάγχρηστον; δὲ γὰρ ἀγαθὸς φίλος ἔντὸν τάττει πρὸς πᾶν τὸ ἐλλείπον τῷ φίλῳ καὶ τῆς τῶν ἄλλων κατασκευῆς καὶ τῶν κοινῶν πράξεως· καὶ ἄν τέ τινα εἰς ποιῆσαι δέῃ, συνεπισχύει, ἄν τέ τις φόβος ταράττῃ, συμβοηθεῖ, τὰ μὲν συναναλίσκων, τὰ δὲ συμπράττων, καὶ τὰ μὲν συμπειθῶν, τὰ δὲ βιαζόμενος, καὶ εὖ μὲν πράττοντας πλεῖτοι εὐφρατίνων, σφαλλομένους δὲ πλεῖστα ἐπανορθῶν. ἂν δὲ αἱ τε χεῖρες ἑκάστῳ ὑπηρετοῦσι καὶ οἱ ὄφθαλμοὶ προορῶσι καὶ τὰ ὡτα προσκόνουσι καὶ οἱ πόδες διανύτουσι, τούτων φίλος εὐεργετῶν οὐδενὸς λείπεται· πολλάκις δὲ ὃ προφέντες οὐκ ἔξειργάσατο ἢ οὐκ εἰδεν ἢ οὐκ ἤκουσεν ἢ οὐ διήνυσε, ταῦτα δὲ φίλος πρὸ τοῦ φίλου ἔξηρκεσεν. ἀλλ' ὅμως ἔνιοι δένδρα μὲν πειρῶνται θεραπεύειν τοῦ καρποῦ ἔνεκεν, τοῦ δὲ παρφορωτάτου κτήματος, δὲ καλεῖται φίλος, ἀργῶς καὶ ἀνεμένως οἱ πλεῖστοι ἐπιμέλονται.

ptor ab incepta oratione deflecteret. — πάλιν ex abundanti additum, ut III, 5, 7. Hell. V, 4, 63.

5. πρὸς ποῖον κτῆμα τῶν ἄλλων, h. e. πρὸς ποῖον τῶν ἄλλων κτημάτων.

6. καὶ τῶν κοινῶν πράξεως. Librorum scripturam καὶ τῶν κοινῶν πράξεων Schneiderus correxit καὶ τῆς τῶν κοινῶν πράξεως. Sed L. Dindorfium sequutus τῆς omisi. Similia disputata sunt ad I, 2, 19. III, 6, 8, 11, 5.

7. τὰ ὡτα προσακούοντο. Quum docuerit Porsonus Add. ad Eurip. Hec. 1149, veteres Atticos nisi ubi de animantibus sermone sit, verbum pluris neutris pluralibus non adiungere: hoc ita debuisse dici demonstrat Hermannus Vig. 713. 739., ibi eos id facere, quum in mente habeant nomen, quod non sit generis neutrius. Idem tamen ad Soph. El. 430. omuino de veritate istius regulae dubitat. Certe apud unum Xenophontem haud paucis reperiuntur exempla; contra quam volunt grammatici constituta. Cf. IV, 3, 12. Poppe Cyrop. II, 2, 2. Anab. I, 2, 23. Thueyd. I. 1. p. 97. Krüger. Commentt. Thueyd. p. 246. Anab. I, 7, 20. Matth. 300. Buttm. 129. 1. Rost. 100. 4. Memorabilis locus est 2, 4, ubi quod est τέχνα γένοντο, in duobus codicibus minus bonis correctum est γένοντο; cf. Plat. Lach. 179 c. καὶ ἡμῖν τὰ μειονάκια παραστεῖ. Nostro loco concinnitas orationis pluralem postulare videtur. Mihi quidem ubi pluralis numeri et singularum, quae indicat, rerum notionem attineret urgere ac diserte exprimere, nunquam sprevise videtur Attici in eiusmodi dictionibus pluralem numerum. Vide disputantem contra Bekkeri inconstantiam Schneiderum Plat. Civ. 353 b. Arrianeos locos compositos habemus ab Elleadito Quaest. Arriau. p. 13. sq., qui hoc sibi videtur obser-

CAPUT V.

Ηκουσα δέ ποτε καὶ ἄλλοι αὐτοῦ λόγον, οὓς ἐδόκει μοι προτρέπειν τὸν ἀκούοντα ἔξετάζειν ἑαυτόν, δηθούν τοῖς φίλοις ἄξιος εἴη. Ιδων γάρ τινα τῶν ἔννοντων ἀμελοῦντα φίλου πενίᾳ πιζομένου ἥρετο Ἀντισθέη ἐναντίον τοῦ ἀμελοῦντος αὐτοῦ καὶ ἄλλων πολλῶν, Ἄρα, ἔφη, ὃ Ἀντισθένες, εἰσὶ τις τες ἄξιαι φίλων, ὡς περ οἰκετῶν; τῶν γὰρ οἰκετῶν ὃ μὲν που δύο μναῖν ἄξιός ἐστιν, ὃ δὲ οὐδὲ ἡμιμναῖον, ὃ δὲ πέντε μνῶν, ὃ δὲ καὶ δέκα· Νικίας δὲ ὁ Νικηφόρος λέγεται ἐπιστάτην εἰς τάργυρια προσθαι ταλάντου. σκοποῦμαι δὴ τοῦτο, ἔφη, εἰ

vasse, pluralem neutrius articuli, ubi circumscriptio inserviat, nusquam ab Arriano cum verbo plurali constructum esse, ut I, 7, 10 τὸ τῆς ἐπιπομέχλας ἔξηγγέλθη. — ἂ δέ — οὐδενὸς λειπεταί, quas manus cuique ministrant etc., eorum nulla parte amicus beneficentia superatur. 6, 5. Ἐλεπιπομέχλαι εὖ ποιῶν. Matth. 554. — ἐξήρχετοσεγ. Repete participia verborum praecedentium. Hier. VII, 12 πᾶς ἄντις ποτε ἔξαρσεις τύραννος χρηματα ἔκτινων, δόσους ἀφείλετο; Cyrop. IV, 5, 44 οὐτε ἦν ἀρχέων πράττων τι πρὸ ὑμῶν, ὃ τι ἀν δέη, οὐτε ὑμεῖς πρὸ ἡμῶν. Valcken. Eurip. Hippol. 278. — δένδρα μέν, v. ad I, 6, 11. — ἐπιμέλονται. Supra §. 1. ἐπιμελομένους, ubi alii ἐπιμελομένους habent. Alteram formam ἐπιμελεῖσθαι licet Attisae improbus, utriusque tamen formae promiscue usurpatae apud Xenophontem ubique occurunt exempla.

CAP. V. Docet Socrates, explorare se quemque, quanti ab amicis aestimari possit, et ut magni aestimetur, elaborare debere.

1. *Antisthenes*, celeberrimus Socratis discipulus, qui Cynicorum sectam condidit, homo acutus magis quam eruditus iudices Cicerone Att. XII, 37. *Herbst* — τοῦ ἀμελοῦντος αὐτοῦ. Vulgaris ordo est αὐτοῦ τοῦ ἀμελοῦντος. Cf. IV, 6, 14 καὶ τοῖς ἀντιλέγοντις αὐτοῖς φανερὸν ἐγύνετο τάληθες. III, 1, 9 unus codex habet ὅτε ἡμᾶς ἀντούς, ceteri ὅτε αὐτοὺς ἀν ἡμᾶς. qua in re melioribus codicibus obsequendum esse censem Bornemannus cum Schaefero App. Dem. I. 347. 386, esse tamen id pronomen, quod sensus ut erigatur postulet, voce acuendum.

2. *τάργυρια*, alii *τάργυρεῖα* vel *τάργυρεῖα* hic et III, 6, 12. ἀργύρωα credas esse i. q. ἀργυρεῖα, argentifodinas. Ea est etiam lectio codicum De Vectig. IV, 1. ac saepius, nisi quod §. 5. scriendum videtur ἐν δὲ τοῖς ἀργυροῖς ἔργοις, ut Demesth. Mid. 568, 18. De rebus Cherson. 100, 27. Philipp. IV. 135, 22 Schaeft. — σοποῦμαι δέ. Huic codicum lectioni quum verba Antisthenis parum congruere viderentur, correxerunt quidam σοκοῦμεν, posito post ἀξτα signo interrogandi. Sed quum interrogatio supra posita verbis aliquibus sit interrupta, hic obliqua oratione excipitur vel repotitur: *quaeritur* igitur, fere ut 6, 16 μέλει μοι. Ac quod Antisthenes respondet *Nai μὰ Δια*, id apparent hanc habere sententiam: εἰσὶ καὶ τῶν φίλων ἄξιαι. *Σκοπεῖσθαι* non est h. l. dubitare, sed perpendere, quaerere: qua quidem significatio eundem fere cum activo habet usum, nisi quod in activo relatio ad obiectum (perlustrare, observare), in medio interni cuiusdam status significatio (reputare, considerare) inest. Krügerus Anab. V, 9, 22 ed. min. comparat ἀπορεῖν et ἀπορεύεσθαι. Cf. ib. V, 2, 20 ξεκόπουν, εἰ

ἄρα, ὡςπερ τῶν οἰκετῶν, οὕτω καὶ τῶν φίλων εἰδὸν ἄξιοι.
ἢ Ναὶ μὰ Δίτ' ἔφη ὁ Ἀρτισθένης. ἐγὼ γοῦν βουλούμην ἂν τὸν
μὲν τινα φίλον μοι εἶναι μᾶλλον ἢ δύο μνᾶς, τὸν δὲ οὐδὲ ἀπό-
ἡμιμναῖον προτιμησάμην, τὸν δὲ καὶ πρὸ δέκα μνῶν ἐλούμην
ἄν, τὸν δὲ πρὸ πάντων χρημάτων καὶ πόνων πριαμήν ἀπό-
φίλον μοι εἶναι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴ γε ταῦτα τοι-
αῦτά ἔστι, καλῶς ἂν ἔχοι ἔξετάζειν τινὰ ἑαυτόν, πόσον ἄρα
τυγχάνει τοῖς φίλοις ἄξιος ἄν, καὶ πειρᾶσθαι ὡς πλείστους
ἄξιος εἶναι, ἵνα ἡττὴν αὐτὸν οἱ φίλοι προδιδῶσιν. ἐγὼ γάρ

οἵον τ' εἴη —, σκοπουμένοις δὲ αὐτοῖς ἔδοξε. Plat. Iach. 185 d. δεῖ
τὸν σύμβουλον σκοπεῖν, ὅρα τεχνικός ἔστιν εἰς ἔχεντον θεραπελαρ,
οὐ δέκα σκοπούμενοι σκοποῦμεν.

3. ἐγὼ γοῦν. Reliqui cum codicibus habent ἐγωγ' οὐν, quod
tuitus esset, si Socrates antea se pretium amicorum statuere
certo indicavisset: nam ἐγωγε cum oppositione, οὐν εum consen-
sus significazione dicitur; pertinetque οὐν ad totam sententiam,
γέ ad unum, quod praecedit, vocabulum. Γοῦν particulae autem
ea vis est, ut ea qui utitur, postquam in universum aliquam rem
affirmavit, mox eam, ne nimis dixisse videatur, restringat vel
ad singulare quiddam, veluti ad exemplum, referat. Eaedem vo-
ces restituendae Sympos. IV, 16. Schaeff. App. Dem. III. 125.
Fritsch. Quaest. Luc. 161. Hermann. Luc. Conscr. Hist. 156.
Schneider. Plat. Civ. 33b e. — τὸν μὲν τίνα, v. ad 1, 1, 1. Anab.
II, 3, 15 τὰς δέ τινας, alias autem aliquas. III, 3, 19. V, 7, 16. Cy-
rop. III, 2, 10. Herbat. Sympos. II, 6. — τὸν δὲ πρὸ πάν-
των χρημάτων — εἰγατ. Lectio difficilior et propter πόνων
et propter πρό. Nam quum pretium, quo quid emitur, solo geni-
tivo exprimi solet (Math. 384.), πρό offensioni est. Verum quum
πόλασθαι h. l. eandem fere induat significationem, quam quae
praecedunt verba μᾶλλον βούλεσθαι, προτιμᾶσθαι, εἰρῆσθαι, εα-
dem etiam structuram asciscere consentaneum est. Demosth. Ol. I.
in. ἀντὶ πολλῶν χρημάτων αἰρεῖσθαι. Si πριαμήν mutandum cen-
serem, legerem τιμησάμην. Thucyd. VI, 10 μετὰ Σικελιώτῶν, οὓς
πρὸ πολλῶν ἂν ἐπιμόσαντο ἔμμαχούς γενέσθαι. Modo enim solus
infinitivus sequitur, modo τοιum infinitivo, Cyrop. V, 3, 10,
modo ὥστε, ib. III, 1, 36 λέξον μοι, πόσον ἂν πόλαιο; ὥστε τὴν
γυναικαὶ ἀπολαβεῖν. ubi quod sequitur καὶ τῆς ψυχῆς πριαμήν, fa-
cere videtur ad πόνων h. l. defendantum, hac sententia: aliis
denique talis est, cuius ut amicitiam mihi conciliem, omnia bona,
omnes labores profundam. Alii πόρων. Sæpra ex Epicharmo II,
1, 20 τῶν πόνων πολούσιν ἡμῖν πάντα τάγαροι οἱ θεοί. Cf. Plat.
Phaed. 78 a. μήτε χρημάτων φέιδομένους μήτε πόνων. Sympos. 208 d.
ὑπὲρ τούτου κινδυνούς τε κινδυνεύειν ξοιμοί εἰσι πάντας — καὶ
χρημάτων ἀναλόσκειν καὶ πόνους πονεῖν οὐχινέοντες.

4. ἄξιος εἶναι. Debebat esse ἄξιον εἶναι. Putat illud Born-
nemannus ita posse excusari, ut dicas scriptorem in animo habuisse
ἀναγκασθῆσθαι πειράσθαι τὸν πειράσθαι. Refertur autem nomi-
nativus ad subiectum, quod latet in verbis καλῶς ἂν ἔχοι ἔξετά-
ζειν, h. e. καλῶς ἂν ἔξετάζοι — καὶ πειράσθω. Cf. Demosth. Philipp.
III, 30, 4 b. Stallbaum. Plat. Apol. 23 a. Lobeck. Phrynic. 755 sq.
Fritsch. Quaest. Luc. 102 sq. Ubicunque vero nominativus pro
accusativo positus esse videatur, nominativum vel ad verbum ali-

τοι, ἔφη, πολλάκις ἀκούω τοῦ μὲν, ὅτι προῦδωσεν αὐτὸν φίλος ἀνήρ, τοῦ δὲ, ὅτι μνᾶν ἄνθ' ἑαυτοῦ μᾶλλον εἶλετο ἀνήρ, ὃν ὁτέο φίλον εἶμαι. τὰ τοιαῦτα πάντα σκοπῶ, μή, ὥσπερ διαν τις οἰκέτην πονηρὸν πωλῆ καὶ ἀποδίδωται τοῦ εἴροντος, οὕτω καὶ τὸν πονηρὸν φίλον, διτεν ἐξῆ τὸ πλεῖον τῆς ἀξίας λαβεῖν, ἐπαγγεγόν η προδίδουσθαι. τοὺς δὲ χρηστοὺς εὗτε οἰκέτας πάντα τι πωλουμένους ὄφει οὔτε φίλους προδούμενους.

CAPUT VI.

Ἐδόκει δέ μοι καὶ εἰς τὸ δοκιμάζειν φίλους, ὃποιοντι
ἄξιον επάνθιται, φρεγοῦν τοιάδε λέγων· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Κει-
τόβουλε, εἰ δεούμενος φίλον ἀγαθοῦ, πῶς ἂν ἐπιχειρούμενον

quod enuntiati secundarii unum cum nomine habens subiectum
referri, vel ex verbo aliā habente relationem cogitatione aliud
verbum idem habens cum nomine subiectum eximi debere docet
Hermann. Diar. litt. Lips. 1829. p. 240 sqq.

διὰ τὰ τοιαῦτα πάντα σκοπός, *haec tūta meditans metuo*,
ut sit sere i. q. διὰ τὰ τοιαῦτα. Anab. IV, 1, 21 ταῦτα ἔγα τὸπευ-
δον καὶ διὰ τοῦτο τοῦ οὐχ ὑπέμενον. Cyprop. I, 4, 27. De rep. Lac.
II, 7. De hoc accusativo pronominis, maxime post verba eundi,
causam indicante v. Matth. 467. 14. 472. 7. Plaut. Mil. glor. IV,
4, 22. Id nos ad te venimus. Huius usus originem ex Homero
derivat Hermannus Eurip. Hec. 13, ubi est διὰ με γῆς ὑπεξέπεμ-
ψει. Cf. Il. III, 176 τὸ καὶ κλιδονοσα τέτηκα, id lacrimans tabesco.
Herm. Opusc. I. 198. Alia ratio est ea, qua causa illius usus
dicitur quaeerenda esse in accusativis iis, qui locum significant, ut
quemadmodum πόθεν διώχεις με; est: unde tua persecutio deri-
vanda est vel orta est διατεταγμένης; quo tendit
tua persecutio? Schoemannus denique in libello academico altius
rem repetit, obiectum verbi externum (γελῶν τὸν λόγον) et inter-
num (γελῶν θόστον γέλωτα) discernens atque ex hoc interno,
quem dicit, obiecto τὸ με διώχεις; esse docens τὸν διώχεις με διώ-
χεις; Cuius rationem viri amplexus est Rost. 104. n. 7. Facilem
explicatum habet noster locus propter verbum σκοτεῖν, quod adeo
aliis locis similibus cogitatione addi potest, ut Plat. Protag. 310 e.
αὐτὰ ταῦτα καὶ γὸν ἦκω, h. e., αὐτὰ ταῦτα σκοτῶν ἦκω. Eurip.
Phoen. 630 οἰς τὸ μετροφεῖς τοῦ; h. e. οἰς τὸ σκοτῶν; Vid. ad
1, 2. — τοῦ εὐρόντος passim dictum, quoniam pretio. Aeschin.
c. Timarch. p. 281. Bekk. ἀποδίδουσθαι τοῦ εὐρόσκοντος. εὐρόσκειν
enim nonnunquam de rebus venalibus dicitur. Hell. III, 4, 24 τὰ
χρῆματα εὑρε εὑρόμενοντα τάλαντα. Oeonop. II, 3 πόσον ἄν οἱ εὐ-
ρεῖν τὰ σὰ κτήματα πωλούμενα; — τὸ πλεῖον τῆς ἀξίας, ma-
iorem pretio partem. Vid. ad I, 6, 9. Sed quum amicus malus sit
nihil, nullius pretii, illorum verborum sententia fere haec est: id
quod plus est pretio. Cf. III, 9, 9 ἔξιεν γὰρ αὐτοῖς ήγειν πράξον-
τες τὰ βελτίω τούτων. I, 6, 11 est ἔλαττον τῆς ἀξίας, de quo geni-
tivo v. ad II, 1, 22. Ceterum notum est dici η πολλὴ τῆς στρα-
τεᾶς οε similia, quae ex duabus loquutionibus η πολλὴ στρατεᾶ et
τὸ πολλὴ τῆς στρατεᾶ prognata dicit Ellendt. Arrian. XVI, 4.

CAP. VI. Agitur de amicis diligendis et conciliandis.

MEMORIA. MELISSA.

αιωνεών; ἔρα πρῶτον μὲν ζητητέον, δεῖτις ἄρχει γαστρός τε καὶ φιλοποοίσις καὶ λαγνείας καὶ ὑπονούς καὶ ἀργίας; ὁ γάρ ἀπὸ τούτων κρατούμενος οὐτὲ αὐτὸς ἐντῷ δύναται ἀντίτια φέλει τὰ δέοντα πράττειν. Μὰ Άλι οὐδὲ δῆτα, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦ μὲν ὑπὸ τούτων ἀρχομένου ἀφεκτέον δοκεῖ τοι εἶναι;
 2 Πάντο μὲν οὖν, ἔφη. Τί γάρ; ἔφη, δεῖτις δαπανηρός ἦν μὴ αὐτάρκης ἔστιν, ἀλλ᾽ ἀεὶ τῶν πλησίον δεῖται, καὶ λαμβάνειν μὲν μὴ δύναται ἀποδιδόναι, μὴ λαμβάνων δὲ τὸν μὴ δεδόγει μισεῖ, οὐδὲ δοκεῖ τοι καὶ οὗτος χαλεπὸς φίλος εἶναι; Πάντο, ἔφη. Οὐκοῦν ἀφεκτέον καὶ τούτου; Ἀφεκτέον μέντοι, ἔφη.
 3 Τί γάρ; δεῖτις χρηματίζεσθαι μὲν δύναται, πολλῶν δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, καὶ διὰ τοῦτο δυσξύμβολός ἔστι, καὶ λαμβάνων μὲν ἥδεται, ἀποδιδόναι δὲ μὴ βούλεται; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, οὗτος ἔτι πονηρότερος ἐκείνου εἶναι. Τί δέ; δεῖτις διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ χρηματίζεσθαι μηδὲ πρὸς ἐν ἄλλῳ σχολὴν ποιεῖται, ἡ διπλεῖν αὐτὸς κερδανεῖ; Ἀφεκτέον καὶ τούτου, ὃς ἐμοὶ δοκεῖ· ἀγνωφελῆς γάρ ἀν εἴη τῷ χρωμάνῳ. Τί δέ; δεῖτις στισιώδης τέ ἔστι καὶ θέλων πολλοὺς τοῖς φίλοις ἔχθροὺς παρέχειν; Φευκτέον νῆ Άλα καὶ τοῦτον. Εἰ δέ τις τούτων μὲν τῶν κακῶν μηδὲν ἔχει, εὖ δὲ πύσχων ἀνέχεται, μηδὲν

1. σχοπεῖν, sc. αὐτόν, et quid ad ζητητέον intelligi, quid ad κατεῖχον §. 11? — ἀρια hic ut sexcenties est i. q. αρι' οὐ. Cf. III, 6, 4, 10, 1, 7, 11, 2. Idem valet de ἄρι οὐν, v. ad II, 7, 5. III, 10, 4. IV, 6, 8. de ἄρι γε, III, 2, 1. 2. de ἀλλ' ἀνα, III, 3, 2. Neque abhorret linguae latinae usus ne pro nonne dictatans. V. Heindorf. Plat. Cratyl. c. 12. et Horat. Satir. II, 7, 61. Beier. Cic. Ofic. III, 17. Matth. 614. — πρῶτον μέγ. Quum non sequatur εἰτα δέ, quid habet, quod sibi respondeat! v. I, 1, 2. De sequente τοῦ μὲν — ἀρχομένου et §. 3. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ et §. 5. οἷμαι μὲν v. ad I, 2, 2.

2. τι γάρ; quid enim? orationis, maxime interrogationum continuacioni inservit cum caussae aliqua significatione, ut τι δέ; quid vero? cum quadam oppositionis specie (v. ad II, 1, 3); τι οὖν; quid igitur? (v. §. 8.) cum conclusione transitum facit. III, 3, 6, 7. Matth. 488. 3.

3. μὴ βούλεται, alii οὐ βούλεται. Sed habet δοτις vim directionis εἰ τις. Cf. supra μὴ αὐτάρκης ἔστιν, μὴ δύναται.

4. μηδὲ πρὸς ἐν ἄλλο, fortius quam πρὸς μηδὲν ἄλλο. Cf. οὐδὲ ἀν εἰς I, 6, 2. IV, 4, 10. οὐδὲ ὑψ' ἐνός II, 7, 14. Matth. 137. — ἔχοι — ἀνέχεται. Hacc est librorum scriptura. Indicatus rem proponit tanquam veram, optativus tanquam eam, quae sub conditione fieri possit vel quam fieri sumimus. Alli hoc, alli illud corrigi voluerunt. Cyrop. IV, 6, 7 Εἰ οὖν σύ με δέχῃ καὶ εἰπεῖς τινὰ λάβοιμι. V. ad I, 2, 32. Bernh. Synt. 386 sq. — προσφελής per μείωσιν quandam noxiūm vel damnonūm significare, ut latinum frustilis, pariterque ἀχληστος usurpari (Oecon. VIII, 4) docet Heindorf. Plat. Protag. 334 a.

φροντίζων τοῦ ἀγενεργετεῖν; Ακοφελῆς ἂν εἴη καὶ οὗτος. ἄλλα ποῖον, ὡς Σώκρατες, ἐπιχειρήσομεν φίλον ποιεῖσθαι; Οἷμα μέν, ὃς τάνατοια τούτων ἐγκρατῆς μὲν ἔστι τῶν διὰδ τοῦ σώματος ἥδυνῶν, ἐνύρκος δὲ καὶ εὐξύμβολος ἢν τυγχάνει καὶ φιλότεκνος πρὸς τὸ μὴ ἐλείπεσθαι εὖ ποιῶν τοὺς εὐεργετοῦτας αὐτὸν, ὡςτε λυτιτελεῖν τοὺς χρωμένους. Πᾶς οὖν ἦν ταῦτα δοκιμάσαμεν, ὡς Σώκρατες, πρὸς τὸν χρῆσθαι; Τοὺς μὲν ἀνδριαντοποιούς, ἔφη, δοκιμάζομεν οὐ τοὺς λόγους αὐτῶν τεκμηρόμενος, ἀλλ' διὰ διάρρηστον, τούτῳ πιστεύομεν καὶ τοὺς λοιποὺς εὖ ποιήσειν. Καὶ ἀδρα δὴ λέγεις, ἔφη, ὃς ἂν τοὺς φίλους τοὺς πρόσθεν εὖ ποιῶν φαίνηται, δῆλον εἶναι καὶ τοὺς ἕστέρους

5. τὰν αντίτιπ τούτων, contra quam illi. De accusativo v. ad IV, 2, 4. Matth. 432. de genitivo 366. n. 2. I, 2, 60 τούτων neutrum est. ut Cypor. VIII, 4, 9 τούτωντον τούτου. Lys. or. XXX, 19. σὺ δὲ τούτων τάνατοια πεποίχας. Herodot. VI, 86 καὶ γὰρ ἀποδιδόντες ποέετε δύσι, καὶ μὴ ἀποδιδόντες τὰ ἔναντια τούτων. — εὐορχοῖς. Magnam probabilitatis speciem habet Ruhnkenii emendatio εὐοργοῖς, h. e. ὁ μὴ δργιζόμενος ἐφ' οἷς δεῖ, ἀλλὰ πάντα εὐ φέρων, Hesych. Quamquam vulgatam tuerat quod §. 19. legitur ἀποτοι. — ἐλλείπεται, usitatius ἐλείπεται vel ἀπολείπεσθαι. Sed v. Cyrop. VI, 2, 37. De re equi III, 8. Demosth. Polycl. 1224. 24. Isocr. or. c. Soph. p. 260, 29. de quo loco errat Strang. Demonie. 26. V. ad 4, 7. — αὐτὸν dictum ex mente Socratis; alii ἔαντον. Latine reflectente pronomine utendum est, sed graecorum pronominum liberiorum usus. Vid. ad IV, 6, 1.

6. τεχματιρομενοι, v. ad I, 4, 1. — εἰργασμένον, v. ad III, 10, 9. — τούτῳ πιστεύομεν — ποιήσειν. Cypor. IV, 5, 46 ὑμεῖς δέ γ' αὐτὸν διανείματε, καὶ ὑμεῖς πιστεύομεν ὑμῖν καλῶς διαγενερηκέναι. III, 3, 55. ἔγωγ' οὖν ἀγ τούτοις ἐπίστενον ἔμμοδος ἔστεσθαι. Plat. Charm. 161a. Τί οὖν θυμόφ οὐ πιστεύεις καλῶς λέγειν; Phaedr. 271c. μὴ πειθώμεθ' αὐτοῖς τέχνῃ γράφειν. Bernhard. Synt. 93. V. ad IV, 4, 17.

7. δῆλον num neutrum potest esse? Matth. 297. Cf. ad IV, 2, 21. — καὶ γάρ. In his particulis aliquam inesse ellipsis existit, quae ad I, 4, 9 annotata sunt, intelligitur. Neque vero ab eo usu abhorret latinum etenim. Cic. Brut. VI, 23: *Dicendi me non tam fructus et gloria quam studium ipsum exercitatioque delecat: quod mihi nulla res eripiet, et praeventum tam studioso. Et enim dicere bene nemo potest, nisi qui prudenter intelligit.* Id quod Const. Matthiae Quaest. Soph. 103 ita explicat: et necessarium hoc erit; dicere enim bene etc. V. ad 1, 3. — τεχρημένον — τεχημένον. Alii χρώμενον — χρήσεσθαι. Praesentis autem participium vel ex verbis antecedentibus εὖ ποιῶν (neque enim profecto necesse est prioribus equis vel amicis uti quemplam desiisse) ortum vel ab aliquo, qui participium perfecti praesentis temporis significationem habere indicare vellet, intrusum esse videtur. v. ad I, 2, 9; infinitivum autem praesentis comparatio cap. 8. §. 2. et observationes Hermanni Soph. Ai. 1061. et Stallbaumii Plat. Crit. 52 c. tuebuntur.

ενεργετήσοντα; Καὶ γὰρ ἵπποις, ἔφη, δν ἄν τοῖς πρόσθεν
δρῶ καλῶς κεχρημένοις, τοῦτον καὶ ἄλλοις οἷμαι καλῶς χρῆ-
σθαι Εἰεν, ἔφη· δς δὲ ἄν ἡμῖν ἄξιος φιλίας δοκῇ εἶναι, πᾶς
χρὴ φίλοις τοῦτον ποιεῖσθαι; Πρῶτον μέν, ἔφη, τὰ παρὸν τῶν
θεῶν ἐπισκεπτέον, εἰ συμβουλεύοντιν αὐτὸν φίλον ποιεῖσθαι.
Τί οὖν; ἔφη, δν ἄν ἡμῖν τε δοκῇ καὶ οἱ θεοὶ μὴ ἐναντιώ-
σται, ἔχεις εἰπεῖν, δποις οὗτος Θηρατέος; Μὰ Δὲ! ἔφη, οὐ
κατὰ πόδας, ὥςπερ δὲ λαγώς, οὐδὲ ἀπάτη, ὥςπερ μὲν δρυιθες,
οὐδὲ βίη, ὥςπερ οἱ ἔχθροι. ἀκοντα γὰρ φίλοις ἐλεῖν ἐργῶδες·
χαλεπὸν δὲ καὶ δῆσαντα κατέχειν ὥςπερ δοῦλον· ἔχθροι γάρ
τομῆλοι η̄ φίλοι γίγνονται οἱ τοιαῦτα πάσχοντες. Φίλοι δὲ πᾶς;
ἔφη. Εἶναι μὲν τινάς φασιν ἐπωδάς, ὃς οἱ ἐπιστάμενοι ἐπά-
δοντες οἰς ἄν βούλωνται φίλους ἑαυτοῖς ποιοῦνται· εἶναι δὲ
καὶ φίλτρα, οἰς οἱ ἐπιστάμενοι πρὸς οὓς ἄν βούλωνται χρώ-
μενοι φιλοῦνται ὑπὲν αὐτῶν. Πόθεν οὖν, ἔφη, ταῦτα μάθοιμεν
ἄν; Ά μὲν αἱ Σειρῆνες ἐπῆδον τῷ Ὄδυσσεϊ, ἥκουσας Ὄμη-
ρου, ἄν ζετιν ἀρχὴ τοιάδε τις·

Δεῦρος ἄγε δῆ, πολύαιν' Ὄδυσσεϊ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν.
Ταύτην οὖν, ἔφη, τὴν ἐπιμήνην, ὃ Σώκρατες, καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀνθρώποις αἱ Σειρῆνες ἐπέδουσσαι κατεῖχον, ὥστε μὴ ἀπίστει
ἀπ' αὐτῶν τοὺς ἐπισθέντας; Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς ἐπ' ἀρετῇ φι-
λοτιμουμένοις οὕτως ἐπῆδον. Σχεδόν τι λέγεις τοιαῦτα χρῆναι
ἐκάστῳ ἐπάδειν, οἷα μὴ νομεῖ ἀρούρων τὸν ἐπαινοῦντα κατα-
γελῶντα λέγειν. οὕτω μὲν γὰρ ἔχθρων τὸν εἴη καὶ ἀπελαύ-
νοι τοὺς ἀνθρώπους ἀφ' ἑαυτοῦ, εἰ τὸν εἰδότα, οὗτοι μικρός τε
καὶ αἰσχρός καὶ ἀσθενής ζετιν, ἐπαινοῦτε λέγων, οὗτοι καλός τε
καὶ μέγας καὶ ἴσχυρός ζετιν. ἀλλας δέ τινας οἰσθα ἐπωδάς;
οὐκ, ἀλλ' ἥκουσα μέν, δτι Περικλῆς πολλὰς ἐπιστάτο, ἅς

8. Εἰεν, v. ad I, 4, 19. — πρώτον μέν non sequenti ἐπειτα.
v. III, 6, 3. IV, 2, 2. 3, 2, 6, 1. Krüger. Anab. I, 9, 14. Goerzen.
Cic. Legg. III, 9. p. 241. — ἐγαντιώντας sc. φίλον ποιεῖσθαι.

9. De sententia cfr. III, 11.

11. Δεῦρος ἄγε, Hom. Od. XII, 184. — Ά μὲν αἱ Σειρῆ-
νες ἐπῆδον. Ubinam habes alia incantamenta, quae his verbis
respondeant? — οὔχ, v. ad I, 2, 42.

12. ἔχθρων, μᾶλλον ἔχθρος. v. ad I, 1, 3. — μικρός τε
καὶ αἰσχρός. Vide, quomodo opposita respondeant.

13. δτι — ἐπιστάτο. De optativo in oratione obliqua de
tempore praeterito ex mente aliis sine στρ particula posito v. Matth.
499. 529. quo loco simul de subito ex oratione obliqua ad rectam
transitu sermo est, cuius hic habes exemplum ἐπιστάτο — ἐποτε.
Particula autem ibi demum additur, ubi mutata in orationem re-
ctam structura retinendam videmus, ut I, 4, 11.

ἐπάδων τῇ πόλει ἐποιεὶ αὐτὴν φιλεῖν αὐτόν. Θεμετοκλῆς δὲ πῶς ἐποίησε τὴν πόλην φιλεῖν αὐτόν; Μὰ δὲ οὐκ ἐπάδων, ἀλλὰ περιώψας τὸ ἀγαθὸν αὐτῇ. Δοκεῖς μας λέγειν, ὃ Σώ-¹⁴ κρατεῖς, ὡς, εἰ μέλλοιεν ἀγαθόν τινα κτήσασθαι φίλον, αὐ-
τοὺς ἡμᾶς ἀγαθοὺς δέξι γενέσθαι λέγειν τε καὶ πράττειν. Σὺ δ' ὁ ἄνω, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀλλ' τὸ εἶναι [καὶ] πονηρὸν ὅντα χρηστοὺς φίλους φτήσασθαι; Ἐώρων γάρ, ἔφη ὁ Κριτόβου-¹⁵ λος, ὅτιοφάς τε φανύους ἀγαθοῖς δημηγόροις φίλους ὅντας, καὶ στρατηγεῖν οὐκέτικανος πάνυ στρατηγικοῦς ἀνθράστην ἔτα-
ρους. Άρ' οὖν, ἔφη, καὶ περὶ αὐτὸν διαλεγόμενα, οἰσθά τινας,¹⁶ εἰς ἀκοφαλεῖς ὅντες ὠφελίμους δύνανται φίλους ποιεῖσθαι; Μὰ δὲ οὐ δῆτ' ἔφη. ἀλλ' εἰ ἀδύνατόν ἐστι πονηρὸν ὅντα καλοὺς κἀγαθοὺς φίλους κτήσασθαι, ἐκεῖνο ἥδη μέλει μοι, εἰ ἔστειν αὐτὸν καλὸν κἀγαθὸν γενόμενον ἐξ ἑτοίμου τοῖς καλοῖς κἀγαθοῖς φίλοιν εἶναι. Ὁ ταράττει αε, ὃ Κριτόβουλος, διει-¹⁷ πολλάκις ἔνδρας καὶ καλὸς πράττοντας καὶ τῶν ἀδεχρῶν ἀπε-
χομένους ὁρᾶς ἀπὸ τοῦ φίλους εἶναι στασιάζοντας ἀλλήλους καὶ καλεπάτερον χρωμένους τῶν μηδενὸς ὕξιστης ἀνδρώπον. Καὶ οὐ μόνον γ' ἔφη ὁ Κριτόβουλος, οἱ ίδιωται τοῦτο ποι-¹⁸
αῖσιν, ἀλλὰ καὶ πόλεις αἱ τῶν τε καλῶν μάλιστα ἐπιμελόμε-
ναι καὶ τὰ αἰσχρὰ ἡκιστα προειδενει πολλάκις πολεμικῶς
ἔχονται πρὸς ἀλλήλους. ἂ λογιζόμενος πάνυ ἀθύμως ἔχω πρὸς¹⁹
τὴν τῶν φίλων κτῆσιν· οὐτε γὰρ τοὺς πονηροὺς ὁρῶ φίλους

14. μέλλοι μεν ὁ optativus eo spectat, ut velimus an nolimus, in nostra potestate situm esse significet; indicativus contra velle nos non ponit dubium esse, Bornemann. V. ad III, 6, 14. — 15. γειν τε καὶ πράττειν, quae verba vulgo damnantur, ita de-
fendunt Herbstius et Coraës, ut prius verbum ad Periclis eloquentiam, posterius ad Themistoclis egregia facta referri dicant. Adde quae §. 15. sequuntur. — σὺ δ' ὁ ὄντων; tune vero putabat v. ad II, 9, 2. IV, 2, 24.

17. Ὁ ταράττει αε. Alii ἡ ταράττει αε. Illam scripturam ex codicium optimorum auctoritate restituit Bornemannus, reli-
quias verbis, quae illi praebent, οἴδα, ἔφη ὁ Σωκράτης iure spretis;
quo de nomine loquentium temere a librariis addito disputavit ad Conviv. p. 88 sqq.; signo interrogationis minus bene positio. Plat.
Euthyd. 304 c. δὲ καὶ σοι μάλιστα προσήκει ἀκοῦσαι, δι τοῦ οὐδὲ τοῦ χρηματίζεσθαι φρεγον διακωλύειν οὐδέν. Cf. Matth. 432. 5. 478.
Buttm. 151. IV. 5. V. ad III, 4, 12.

18. πόλεις-α-ι, urbes, et eae quidem, quae est. Cf. 3, 19.

19. οὐτε γάρ. Erat §. 84. pergendum οὐτε τοῖς χρηστοῖς τοὺς πονηροὺς φίλους δυναμένους εἶναι, vel οὐτ' ἄγ — συναρμόσειν. v.
ad 1, 28. Nam τε γάρ, παντος, quod Aristotelia aetate frequen-
tari coepit, non tam rarum (Dindorf. Aristoph. Pac. 402) quam
incogitum videtur esse in veterum Atticorum scriptis; quibus de

ἀλλήλοις δυναμέταν εἶναι· πῶς γὰρ ἂν η̄ ἀγάριστοι η̄ ἀμελεῖς η̄ πλεονέκται η̄ ἀπιστοί η̄ ἀκρατεῖς ἀνθρώποι δύναστο φίλοι γενέσθαι; οἱ μὲν οὖν πενηροὶ πάτερες ἔμοιγε δομοδοτο^ν τοῦτοι^ν αλλήλοις ἐχθροὶ μᾶλλον η̄ φίλοι περιστέναι. ἀλλὰ μήν, ὕσπερ σὺ λέγεις, οὐδὲν ἂν τοῖς χρηστοῖς οἱ πονηροὶ ποτε συναρμόσαιν εἰς φίλιαν· πῶς γὰρ οἱ τὰ πονηρὰ ποιοῦντες τοῖς τὰ τοιαῦτα μισοῦσι φίλοι γένοινται; εἰ δὲ δὴ καὶ οἱ ἀρετὴν ἀσκοῦντες στασιάζονται τε περὶ τοῦ πρωτεύεντος ἐν ταῖς πόλεσι καὶ φθονοῦντες ἑαυτοῖς μισοῦσιν ἀλλήλους, τίνες ἔτι φίλοι ἔσονται, καὶ ἐν τίσιν ἀνθρώποις εὗροια καὶ πίστις ἔσται; οὐδὲν ἔχει μέν, ἔφη δὲ Σωκράτης, ποικίλιος πως ταῦτα, δὲ Κριτόβουλε. φύσει γάρ ἔχονται οἱ ἀνθρώποι τὰ μὲν φιλακά· δέονται τε γὰρ ἀλλήλων καὶ ἔλεοντοι καὶ συνεργοῦντες ἀφελοῦσι καὶ τοῦτο συνιέντες χάριτον ἔχονται ἀλλήλοις· τὰ δὲ πολεμικά· τὰ τε γὰρ αὐτὰ καλὰ καὶ ἡδέα νομίζοντες ὑπέρ τούτων μάχονται καὶ διγυρωμούντες ἐναντιοῦνται. πολεμικὸν δὲ καὶ ἔρις καὶ δργή· καὶ δυξιμένος μὲν δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν εἴρως, μισητὸν δὲ δὲ φθόνος. άλλ' ὅμως διὰ τούτων πάντων ἡ φίλια διαδυομένη συνάπτει τοὺς καλοδός τε κλέψαδόντες. διὰ γὰρ τὴν ἀρετὴν αἰροῦνται μὲν ἄνευ πόνου τὰ μέτρα κεκτῆσθαι μᾶλλον η̄ διὰ πολέμου πάντων κυριεύειν· καὶ δύνανται πεινῶντες καὶ διψῶντες ἀλύπως οὔτον καὶ ποτοῦ κοινωνεῖν καὶ τοῖς τῶν ἰδράλων ἀφροδισίοις ἡδόμενοι ἐγκαρτερεῖν, ἀχτε^ν μῆτραν πεῖν, οὓς μὴ προσήκει· δύνανται δὲ καὶ χρημάτων οὐ μόνον τοῦ πλεονεκτεῖν ἀπεχθμενοι νομίμως κοινωνεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐπαρκεῖν ἀλλήλοις· δύνανται δὲ καὶ τὴν ἔριν οὐ μόνον ἀλέπως, ἀλλὰ καὶ συμφερόντως ἀλλήλοις διατίθεσθαι, καὶ τὴν δργὴν κωλύειν εἰς τὸ μεταμελησόμενον προϊέναι. τὸν δὲ φθό-

voculis non satis recte disputatum est a Schaefero Dionys. De Comp. Verbb. p. 409. et Pinzgero Lycurg. Leoer. c. 5. Hic enim τέ affirmare dicit, sere ut τοι, non recordatus liberioris illius constructionis, quam post τέ saepius illatam videmus.

20. ἀλλήλοις — ἀλλήλους. v. ad 7, 12. III, 5, 16.

21. ἀλλ' ἔχει μὲν ποικίλιος πως ταῦτα, in hoc genere quaedam varietas deprehenditur, Ernesti. V. ad 3, 10. — μισητόν active dici observat Matth. 220 extr. Dę genere neutro v. id. 437. ad 3, 1.

22. ἡδόμενοι ἐγκαρτερεῖν. Particulum id ipsum significat, quo temperantia ostenditur. Matth. 550. — οὐδὲ μὴ προσήκει, quomodo exples? V. ad 1, 32. 7, 6. III, 11, 1,

23. νομίμως, legitimis usuris, Bornem. — εἰς τὸ μεταμελησόμενον, in futuram poenitentiam, οὐκετε εἰς, ut poenitentia sit sequutūta, Matth. 570.

νον παντάπαιν ἀφαιροῦσι, τὰ μὲν ἔσυτῶν ὑγαθὰ τοῖς φίλοις οἰκεῖα παρέχοντες, τὰ δὲ τῶν φίλων δαυτῶν νομίζοντες. πῶς οὖν οὐκ εἰκὸς τοὺς καλούς τε κἀγαθοὺς καὶ τῶν πολιτειῶν τιμῶν μὴ μόνον ἀβλαβεῖς, ἀλλὰ καὶ ὀφελίμους ἀλλήλοις κοινωνοὺς εἶναι; οἱ μὲν γὰρ ἐπιθυμοῦντες ἐν ταῖς πόλεσι τιμῆσιν τε καὶ ἄρχοντας, ἵνα ἔξουσιαν ἔχωσι χρήματά τε πλέκτειν καὶ ἀσθρώπους βιάζεσθαι καὶ ἡδυπαθεῖν, ἀδικού τε καὶ πονηρού ἦν εἰπε καὶ ἀδύνατοι ἀλλιψ συναρμόσαι. εἰ δέ τις ἐν πόλει τιμῶσθαι βούλομενος, δῆπος αὐτὸς τε μὴ ἀδικῆται καὶ τοῖς φίλοις τὰ δίκαια βοηθεῖν δύνηται, καὶ ἄρξας ἀγαθὸν τι ποιεῖ τὴν πατρίδα πειρᾶται, διὰ τὸ ὅ τοιοῦτος ἀλλιψ τοισθύτῳ οὐκέ τιν δύναται συναρμόσαι; πότερον τοὺς φίλους ὀφελεῖν μετὰ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἥττον δυνήσεται; ή τὴν πόλιν εὐεργετεῖν ἀδυνατώτερος ἔσται καλούς τε κἀγαθοὺς ἔχων συνεργούς; ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι δῆλον ἔστιν, διτι, εἰς τοῖς εἴηται κατίστοις συνθεμένους ἐπὶ τοὺς χείρους λέναις πάντας ἀν τοὺς ἀγάνας οὗτοι ἐνίκων καὶ πάντα τὰ ἀθλα οὗτοι διάμβανον. ἀπει. οὖν ἐκεῖ μὲν οὐκ ἔστι τοῦτο ποιεῖν, ἐν δὲ τοῖς πολιτικοῖς, ἐν οἷς οἱ καλοὶ κἀγαθοὶ κρατιστεύουσσι, οὐδεὶς κωλύει, μεθ' οὐδὲ τις βούληται τὴν πόλιν εὐεργετεῖν, πῶς [οὖν] οὐ λυστελεῖ τοὺς βελτίστους φίλους κτησάμενος πολιτεύεσθαι, τούτοις κοινωνοῖς καὶ συνεργοῖς τῶν πρόστετων μᾶλλον ἡ ἀπταγωνισταῖς χρώμενον; ἀλλὰ μὴν κύκεῖνο δῆλον; εἰ δέ, καὶ πολεμῆ μὲν τινι, συμμάχον δεήσεται, καὶ τὸνταν πλειόνων, ἐνν καλοῖς κἀγαθοῖς ἀντιτάττηται. καὶ μὴν οἱ συμμαχεῖν ἐθέλοντες εὖ ποιήται, ἵνα θέλωσι προθυμεῖσθαι, πολὺ δέ κρειττον τοὺς βελτίστους ἐλάττους εὖ ποιεῖν ἡ τοὺς χεῖ-

25. εἰ δέ τις — βούλόμενος. Plurimi interpretes participia suspensum et vel intellecto ἔστι vel anacolutho interpretandum esse dicunt. Sed iam in Quæst. Xenoph. P. I. p. 8. protatas hanc constituit; εἰ δέ τις — βούλόμενος — καὶ ἄρξας — πειρᾶται. Vid. ad 1, 23. Vocabula autem καὶ ante ἄρξας potuit sane deesse propter diversi generis et significatus iuxta se posita participia. — τὰ δίκαια βοηθεῖν. III, 5, 16 συνεργεῖν ἔσυτοις τὰ συμφέροντα. Sympos. VI, 3 ἔχοις ἀν τὸ ἀνδρὶ ἐλεγχομένῳ βοηθῆσαι; Schneider: Plat. Civ. 496 d. — ἄρξας aristus initium actionis significat: magistratus factus. Krüger. De Authent. et integr. Anab. p. 8. Cf. III, 5, 1. σοῦ στρατηγόσατος, ubi dux creatus fuerit. Rost. 117. 3.

26. συνθεμέκαντις. Num oportebat συνθεμένος dici? VI. ad 1, 1, 9. — οὐν post πῶς cum negligentia quadam repetitum deest in quibusdam libris.

27. ἐλάττοντας. Ex sequentibus δύναται intelligendum.

ροτάς πλείονας ὅπερας· οἱ γάρ πονηροὶ πολὺ πλειόνων εὐεργεσιῶν ἡ οἱ χρηστοὶ δέονται. ἀλλὰ θαρρῶν, ἔφη, ὁ Κριτόθουλος, πειρῶν ἀγαθὸς γέγνεσθαι, καὶ τοιούτος γιγνόμενος θηραράν ἐπιχείρει τοὺς καλούς τε καγαδούς. Τοις δὲ τοῖς καθηγών συλλαβεῖν εἰς τὴν τῶν καλῶν τε μάγαθῶν θήραν ἔχοντες διὰ τὸ ἔρωτικὸς εἶναι. Διανῆς γάρ, ὃν ἂν ἐπιθυμήσωσιν ἀνθρώπων, δλος ὕψηματι ἐπὶ τὸ φιλῶν τε αὐτοὺς ἀντιφιλέσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ποθῶν ἀντιποθεῖσθαι, καὶ ἐπιθυμῶν ἄντειγας 29[καὶ] ἀντεπιθυμεῖσθαι τῆς ἔνυονσας. ὁρῶ δὲ καὶ σοὶ τούτων δεῆσον, δταν ἐπιθυμήσης φιλῶν πρός τινας ποιεῖσθαι. μὴ οὖν ἀποκρύπτου με, οἵτινες τούλοις φίλοις γενέσθαι· διὰ γάρ τοῦ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ ἀρέσαι τῷ ἀρέσκοντι μοι οὐκ ἀπέιλως οἷμαι ἔχειν πρὸς θήραν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ Κριτόθουλος ἔφη· Καὶ μήτ, ὁ Σωκράτες, τούτων ἡγὼ τῶν μαθημάτων πάλαι ἐπιθυμῶ, ἀλλεος τε καὶ εἰ ἔξαρσέσει μοι ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη διὰ τοὺς ἀγαθούς τὰς ψυχὰς καὶ ἐπὶ τοὺς καλούς 30 τὰ σώματα. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Άλλ᾽ ὁ Κριτόθουλος, οὐδὲ ἔνεστιν ἐκ τῆς ἐμῆς ἐπιστήμης τὸ τὰς χεῖρας προσφέροντα ποιεῖν ὑπομένειν τοὺς καλούς. πέπεισμαι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς Σούλλης διὰ τοῦτο φεύγειν τοὺς ἀνθρώπους, δτι τὰς χεῖρας αὐτοῖς προσέφερε· τὰς δέ γε Σειρῆνας, δτι τὰς χεῖρας οὐδεὶν προσέφερον, ἀλλὰ πᾶσι πόδες ἀπῆδον, πάντας φασιν ὑπομένειν καὶ ἀκούειντας αὐτῶν κηλεῖσθαι. Καὶ ὁ Κριτόθουλος ἔφη· Ως οὐ προσαίστοτες τὰς χεῖρας, εἰ τε ἔχεις ἀγαθὸν αἰς

28. γιγνόμενος, γέγνεσθαι πειρώμενος. Alii γενόμενος. — ἀντεπιθυμεῖσθαι, subjecti notionem habet ad modum verbī ἀντεργάλεοντος, allorum. Licet enim Graeci obiectum, quod genitivo vel dativo verbis activis additur, ubi passivo utuntur, tanquam subjectum addere. Vide supra §. 11, primum al. Σειρῆνες τοῖς ἀλλοῖς ἀνθρώποις ἐπάρουσαι, ac deinde τοὺς ἐπασθέντας, επαληνατούς ἐρεῖσθαι. Matth. 490, Est igitur ἀντεπιθυμεῖσθαι vicissim expressus: quo quantum accedit τῆς ἔνυονσας, hic genitivus ex constructione ἐπιθυμεῖν τινος τῆς ἔνυονσας, non enim den. Umgang bedegkern, interpretandua est.

29. καὶ σοὶ τούτων δεῆσον, etiam tibi haec opus futura esse, sc. τοῦ ἀντιφιλέσθαι etc. v. ad III, 3, 10. — οἵτινες τούλοις, εἰ τοις βούλοισι. V. ad 4, 1. — πρὸς θήραν, alii θήρας.

30. φεύγειν, ὑπομένειν, καὶ λείζειν; sunt imperficiō in finiti. Matth. 499,

32. προσοστοτος, sc. που, licet sequatur διδασκει απειπάτι-
vum postulans, Matth. 568. Paulio infra pronomen additum est.
— εὐθὺς — εἰρηκας, en statim, quod parum utile sit, dixisti.
Nam εὐθὺς in demonstrando rem indicat, quae primo statim mo-
mento tanquam veram aut falsam se ostendit, ut nostrum gleich,
latium certum, gallicum ceterū. Cf. Hier. I, 35. 37. IX, 4. Unde

φίλων πεῖσιν, δίδασκε. Οὐδὲ τὸ στόμα οὐν, ἔφη δὲ Σωκράτης, πρὸς τὰ στόμα προσολαῖς; Θύρῳ, ἔφη δὲ Κριτόβουλος· οὐδὲ γὰρ τὸ στόμα προσολαῖς αὐδεῖν, ἐν μὴ καλὸς ἦ. Εὐθὺς, ἔφη, σύ γε, ὁ Κριτόβουλε, τοῦνταν τοῦ συμφέροντος εἰρήκας· οἱ μὲν γὰρ καλοὶ τὰ τοιαῦτα οὐχ ὑπομένουσιν· οἱ δὲ αἰσχροὶ καὶ ἡδέις προσέκενται, τομέοντες διὰ τὴν ψυχὴν καλοὺς παλεῖσθαι. Καὶ δὲ Κριτόβουλος ἔφη· Ως τοὺς μὲν καλοὺς φίλους ληστατός μὸν, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς καταφιλήσοντος, θαρρῶν διδασκε τῶν φίλων τὰ θηρατικά. Καὶ δὲ Σωκράτης ἔφη· Οταν οὖν, ὁ Κριτόβουλε, φίλος τινὶ βούλῃ γενέσθαι, ζάσεις με κατεπεινεῖς σου πρὸς αὐτὸν, διὰ ἄγαστον τε αὐτοῦ καὶ ἐπιθυμεῖς φίλος αὐτοῦ εἶναι; Κατηγόρει, ἔφη δὲ Κριτόβουλος· οὐδέποτε γὰρ οἴδα μωσοῦντα τοὺς ἀπανοῦντας. Εἳν τὸ σον προσκατη-³⁴ γορήσω, ἔφη, διὰ τὸ ἄγασθαι αὐτοῦ καὶ εὐγαϊκῶς ἔχεις πρὸς αὐτόν, ἀφαί μὴ διαβάλλεσθαι δόξεις ὑπὲρ ἐμοῦ; Ἄλλα καὶ αὐτῷ μοι, ἔφη, δηγίγνεται εὔρυται πρὸς οὓς ἂν ὑπολάβω εὐτούκως ἔχειν πρὸς έμοι. Ταῦτα μὲν ἐάν, ἔφη δὲ Σωκράτης, εἰσέσθαι μοι λέγειν περὶ σοῦ πρὸς οὓς ἂν βούλῃ φίλους ποιῆσασθαι· ἐὰν δέ μοι ἔτι ἐξουσίαν δῷσι λέγειν περὶ σοῦ, διὰ τὸ πιμελῆς τε τῶν φίλων εἰ καὶ οὐδὲν αὐτῷ χαίρεις ὡς φίλοις δηγαθοῖς, καὶ ἐπὶ τε τοῖς καλοῖς ἔργοις τῶν φίλων ἀγάλλῃ οὐχ ἡττον ἢ ἐπὶ τοῖς ἑαυτῶν καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶν φίλων χαίρεις οὐδὲν ἡττον ἢ ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ, διὰ τε ταῦτα γῆγραται τοῖς φίλοις, αὐτὸς ἀποκάμνεις μηχανώμενος, καὶ διὰ τὸ ἔγκωκας ἀνδρὸς ἀρετὴν εἶναι νικᾶν τοὺς μὲν φίλους εὗ παιοῦντα,

utrum habeat sat frequentem in exemplis afferendis, fere ut ait Ista, v. IV, 3, 2. Ruhnken. Tīm. 48. Lips. Koen. Greg. Corinth. p. 416.

34. αἴρε μὴ — δέξεις; num forte te videbor calumpniari? se wirst du doch nicht glauben, dass ich dich verleumde? Λοιοῦνται responsionemque habet affirmantem; αἴρε μὴ, πατη, dubitanter interrogat de eo, quod optamus ut ab respondente negetur. H. I. Socrates, quae eius est ironia, simulat se verei, ne videatur Critobulum calumpniari, non ignorans tamen, se non vidari. Plat. Crit. 44 e. ἀρά γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ; h. e. cupio, ut mei ne curam geras, vereor tamen, ne geras, Herm. Vig. 824. Soph. Antig. 628. Matth. 608. n. 3. III, 11, 4, IV, 2, 10. — ἀλλὰ ταῦτα, ἴστοι γε, quasi praecesserit οὐ μόνον οὐ δόξι διαβάλλεσθαι. v. ad 3, 8. — αὐτεῖ μοι, v. ad 9, 2. III, 7, 9.

35. διποις τε cett. Quam sententiarum cohaerentia non ferat hanc orationis conformatiorem; διὰ τε ταῦτα γῆγραται τοῖς φίλοις, μηχανώμενος, καὶ δι τοῦ πτέρου, erat, ut videtur, certe dicendum ὅπου ταῦτα γῆγραται τοῖς φίλοις, μηχανώμενος, καὶ δι τοῦ πτέρου ταῦτα γῆγραται τοῖς φίλοις, οὐκ ἀποκάμνεις, καὶ δι τοῦ πτέρου. Cf. ad III, 12, 4. — πάκιν, v. ad I, 2, 46. — ἐπιτήδειον εἰταῖ με αὐκνηθηροκ. V. ad I, 4, 8.

τοὺς δὲ ἔχθροὺς κακῶς πάνταν ἀν οἴρατοι εἶπεῖσαν αὐτοῖς
εἴησε μέσην τῶν ἀγαθῶν φίλων. Τί οὖν, ἔφη δὲ Κριτόβου-
λος, οἷοι τοῦτο λέγεις, ὡςπερ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ὅν, διὰ τούτου
πάρι ἐμοῦ λέγειν; Μὰ Δι' οὐχί; ἦν ποτε ἐγὼ Ἀσπασίος
ἡκούσασα. ἔφη γάρ τὰς ἀγαθὰς προμηνησθεῖσας, μετὰ μὲν ἀλη-
θείας τάγαθὰ διαγγελλούσις, δευτέρας ἀλλα συνάγειν ἀνθρά-
ποντος εἰς κηδεῖαν, ψευδομένας δὲ οὐκ ἀφίξειν ἐπανεῖν· τούτος
γάρ διαπατηθέντας ἀμαρτίας μετανάστης ταῖς καὶ τὴν προμη-
νησαμένην. ὃ δὴ καὶ ἐγὼ πεισθεῖς δρθῶς ἔχειν ἥγονται· οὐδὲ
δικεῖνται μοι περὶ οὐκ λέγειν ἐπαινεῦστε οὐδέν, διὰ τοῦτο μὴ ἀλη-
θείας. Σὺ μὲν ἄρα, ἔφη δὲ Κριτόβουλος, τοιοῦτος μοι φίλος
εἰ, ὃ Σώκρατες, οἶος, διὰ μὲν τι αὐτὸς ἔχω διεπήδειον εἰς τὸ
φίλους κτητοσαθεῖ, συλλαμβάνειν μοι· εἰ δὲ μή, οὐκ ἀν ἔθε-
λοις πλάσας τι εἰπέναι ἐπὶ τῇ ἐμῇ ὠφελεῖα. Πότερον δέ, ἢν,
ἔφη δὲ Σώκρατης, ὃ Κριτόβουλε, δοκῶ μοι μᾶλλον ὠφελεῖν το-
τὸ ψευδῆ ἐπαινῶν· ηὔ περ πειρῶνται τοις ἀγαθῶν ἀνδραῖς γε-
γενέσθαι; εἰ δὲ μὴ φανερὸν οὕτω σοί, διὰ τῶνδες σκέψαι· εἰ γάρ
οὐδὲ βανδόμενος φίλον παιῆσαι ταυτήρῳ ψευδόμενος ἐπαινεῖσθ,

36. ὁσπέρ οὐκ ἐπὶ σοὶ ὅν, v. ad 3, 3. Participii hunc esse
accusativum docet ὁσπέρ praecedens. ἔσθιν atque alia pro nominis
nativis habenda sunt. Rost. 131. 5. — Ασπασίας. Hanc semi-
nam Milesiam, celeberrimam illam Periclis amicam, cuius fami-
liaritati sapientiae nescio quod studium praetendebat, cum faceta
quadam ironia Socrates, ut in Menexeno Platonicō eloquentiae,
ita hic nuptiarum ὑπερβασίᾳ conciliandarum magistrum suam
perhibet. — ψευδομένας δὲ οὐκ ἐθέλει εἰ πατεῖν. Lectio
optimorum librorum. Alii φευδομένας δὲ οὐκ ὠφελεῖν ἐπαινεῖσας,
ut οὐκ ὠφελεῖν sit nocere,

37. οἶος, v. ad 1, 4, 6. — εἰ δὲ μή. Non dixit ἄν δὲ μή.
Ita enim sere semper εἰ altero in membro infertur: qui usus a
significatione utriusque coniunctionis repetendus est. Εἰ simpli-
citer ad cogitationem refertur, εἰναντίον experientiae significationem
adhibetur. Herm. Vig. p. 834. Iam vero ubi duas res cum con-
ditione sibi opponuntur, illud, quod gravius esse videtur, priorem
locum tenet: εἰ, quod experientia docebit: idque significatur particula εἰναντίον; altero autem loco conditionis notionem in universum
repetuisse sufficit, poniturque εἰ. Sed si duas res aequiparantur,
εἰναντίον τε εἰναντίον solet, εἰναντίον — εἰναντίον. Engelh. Plat. Νέστος. p.
237 sq. Anab. V, 3, 6 ἐπεστείλεν, ἦν μὲν εἰναντίον σωθῆναι, ἔστιν ἐπο-
δοῦνται· εἰ δέ τι πάθος, ἀγαθεῖναι, ubi alii ἦν δέ τι πάθη habent.
III, 1, 36 alii ἦν, alii εἰ ex codicibus scribunt. Thucyd. I, 44 γέ-
λον τε γάρ ἥγονται τὸν ὑπουργοῦντα, ἦν καὶ πρότερον ἔχθρος ἦν
πολεμόν τε τὸν ἀποικίαν, ἦν τοι τύχη, φίλος ὡν. ubi non opus
est scribatur εἰ καὶ πρότερον ἔχθρος ἦν. Rarior multo inversus
ordo εἰ μέν — ἦν δέ. Vid. Herodot. III, 36. Alia ratio est loci III,
6, 18, facilis illa ad investigandum. — οὐκ ἄν εἰδεῖσθαι, quidni
infinitivo uti perrexit scriptor?

φάσκων διαθόν εἶναι κυβερνήτην, ὁ δέ μοι πεισθεὶς ἐπιτρέψει σοι τὴν ταῦν μὴ ἐπισταμένω κυβερνᾶν, ἔχεις τινὰ ἡπλόδα μὴ ἄν σαντόν τε καὶ τὴν ταῦν ἀπολέσαι; ἢ εἰς σοι πένσαμι κατηγή τὴν πόλιν ψευδόμενος, ὡς ἄν στρατηγικῷ τε καὶ δεκαστικῷ καὶ πολιτικῷ ἑαυτὴν ἐπιτρέψαι, τὸ δὲ οἷς σαντόν καὶ τὴν πόλιν ὅποι σοῦ παθεῖν; ἢ εἰς τίνας ἴδιας τῶν πολιτῶν πεισαμεὶ ψευδόμενος, ὡς ὅντει οἰκονομικῷ τε καὶ ἐπιρρεεῖ τὰ ἑαυτῶν ἐπιτρέψαι, ἀρ' οὐκ ἀν πέκραν διδούς δῆμα τε βλαβερὸς εἴης καὶ καταγέλαστος φαίνοι; ἀλλὰ συντοκατάτη ταξιδεύειν ταῦτα καὶ δισφαλεστάτη καὶ καλλιστῇ ὅδος, ὡς Κριτόβουλε, ὃ τι ἄν βιούλη δοκεῖν ἀγαθὸν εἶναι, τοῦτο καὶ γενέσθαι ἀγαθὸν περιφέρειν. δοσι δὲ ἐν ἀνθρώποις ἀρεταῖ λέγονται, σκοπούμενος εὐφρήστεις πάσας μαθήσει τε καὶ μελέτῃ αὐξανομένας, ἐγὼ μὲν οὖν, ὡς Κριτόβουλε, οἷμαι δέεται ἡμᾶς ταῦτη θηράσθαι· εἰ δὲ σύ πως ἄλλως γιγνώσκεις, δίδασκε. Καὶ δὲ Κριτόβουλος, Άλλ' αἰσχυνομην ἄν, ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἀντιλέγων ταῦτοις: οὐτέ γὰρ καλὰ σῆτε ἀληθῆ λέγοιμεν ἄν,

CAPUT VII.

Καὶ μὴν τὰς ἀπορίας γε τῶν φίλων τὰς μὲν δι' ἄγνοιαν ἐπιρῦτο γνώμη ἀκεῖσθαι, τὰς δὲ δι' ἔνδειαν διδάσκων κατὰ δύναμιν ἄλληλοις ἐπαρκεῖν. ἐρῶ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἂν σύνοδοι

38. τὴν ναῦν, γ. ad I, 1, 9. — ὡς ἀν στρατηγικῷ. Alii ὡς δητι στρατηγικῷ. Demosth. c. Neaer. 1352. 27. ὡς ἀν ἑταῖρα οὐσα. ubi intelligendum dicit Schaeferus συνέπικε καὶ συνεδέπητε, ut meretrix facere soleat. Olynth. III. c. 7, οὐ γάρ εὐτρεπῶς οὐδὲ ὡς ἄν κάλλιστ'. αὐτῷ τὰ παρόντες ἔχει, h. e. οὐ γάρ εὐτρεπῶς ἔχει τὰ παρόντα αὐτῷ οὐδὲ ὡς δικάλλιστ' ἔχοι. pro cor. 322. 26. οὐχ ὡς ἄν εὔνοιαν καὶ δίκαιος πολίτης ἔχοι τὴν γνώμην. quod Maith. gr. p. 1202. et Schaefer. Apparatus. II. 268 explent: ὡς ἄν εὔνοιαν καὶ δίκαιος πολίτης ἔχοι. Thucyd. VI, 57 εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσπεσόντες καὶ ὡς ἀν μάλιστα δι' ὄργης ἔτυπτον, καὶ ἀποκτείνοντιν αὐτὸν. intell. τύπτοντεν. Lucian, Char. 1. δεῖξεις ἔραστα, ὡς ἄν εἰδῶς ἀπαγά, tanquam qui omnia cognita habeat, ὡς εἰδὼς ἀπαντά, ut qui omnia cognita habeas. Vid. ad 2, 3. III, 6, 4. 8, 1.

39. οἱ μαῖ αἱ δεῖν — οὐδὲ πσθαί. Hanc lectionem cum Schützio ex margine editionis romanæ accepi, ut qua scripturæ rarietas optime possit explicari. Vulgo legebatur δεῖν ὑμᾶς ταῦτα θηράσθαι, in recentioribus editionibus ex uno codice οὗτας οἵμας δεῖν θηρᾶν ἡμᾶς, quae lectio vide ne sit alterius interpretationis. Sermo est autem de captandis amicis, et ταῦτα ορημεν, quae praecepsit, diaputationem respicit. Cf. ad I, 2, 24. — πως ἀλλως ita etiam IV, 6, 9; inverso ordine ἄλλως πως I, 3, 1. et fere ubique.

CAP. VII. Aristarchum docet Socrates, quomodo amicorum inopiae et angustiis succurrere debeamus.

1. ἐρῶ — οὐτις, dicam autem etiam hoc in genere, quae de

αὐτῷ, Ἀρίσταρχον γὰρ ποτε δρῶν σκυθρωπῶς ἔχοντα, "Εοι-
χας, ἔφη, ὁ Ἀρίσταρχος, βαρύως φέρειν τι. χρὴ δὲ τοῦ βύ-
ρωνς μεταδιδόναι τοῖς φίλοις· ἵνως γὰρ ἄν τι σε καὶ ἡμεῖς
σκυφίσαιμεν. Καὶ ὁ Ἀρίσταρχος, Ἀλλὰ μήν, ἔφη, ὁ Σάκρα-
τες, ἐν πολλῇ γέλιῳ ἀπορίᾳ. ἐπει γὰρ ἐστασίασεν ἡ πόλις
πολλῶν φυγόντων τοὺς τὸν Πειραιῆ, συγκλητόθασιν ὡς ἐμὲ κα-
ταλειμμένας; ἀδελφαί τε καὶ ἀδελφῖδαί καὶ ἀνεψιαὶ τοσαῦται,
ῶςτ' εἶναι ἐν τῇ οἰκίᾳ τεσσαρεξιάδεκα τοὺς ἐλευθέρους. λαβ-
βύνομεν δὲ οὗτε ἐκ τῆς γῆς οὐδέν, οἱ γὰρ ἑναντῖοι κρατοῦσιν
αὐτῆς, οὔτε ἀπὸ τῶν οἰκιῶν, διλγανθρωπίᾳ γὰρ ἐν τῷ ἀστει
γέγονε· τὰ ἐπιπλα δὲ οὐδεὶς ἀνεῖται, οὐδὲ δανείσασθαι οὐδα-
μόθεν ἐστιν ἀργύριον, ἀλλὰ πρότερον ἄν τις μοι δοκεῖ ἐν τῇ
δδῷ ἡγητῶν ἐνρεῖν ἡ δανειζόμενος λαβεῖν. χαλεπὸν μὲν οὖν
ἔσται, ὁ Σάκρατες, τοὺς οἰκιστούς περιορᾶν ἀπολλυμένους,

*ipso scio, Bornem. συνειδέναι τι τινί primum est, cum aliquo
scire aliquid: Demosth. Mid. in. ὁ δῆμος ὅπας σφόδρα ἐποιῶσσεν
ἐφ' οἷς ηδικημένως μοι συνίδει. deinde testem alicuius esse in ali-
qua re: Anab. VII, 6, 18 πάρεστι δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ἀκούων σύγ-
νοιδέ μοι, εἰ ἐπιορκῶ. unde est συγειδέναι ἑαυτῷ: 9, 6. ὁ δὲ συγει-
δὼς αὐτῷ πολλὰ καὶ πονηρὰ πάντ' ἐποιεῖ. Hell. II, 3, 12. δοῖ ξυ-
γέδεσσαν ἑκυτοῖς μὴ ὄντες τοιοῦτοι, οὐδὲν ἔχαντο. denique de aliquo
scire aliquid; Βυρρα. IV, 62. τι μοι σύγνοισθα τοιοῦτον εἰργα-
σμένων. Isocr. Areop. c. 19. αὐνοίδα τοῖς πλεστοῖς αὐτῶν ἡκιστα
χαλέπουσι ταῦτη τὴν καταστάσει. Plat. Phaed. 92. ἔγω δὲ τοῖς διὰ
τῶν εἰκότων ταῖς ἀποδεξεῖς ποιουμένοις λόγοις ξύνοιδα οὐσιαὶ ἀλ-
λοῖσι. Matth. 548 extr. — ημεῖς, v. ad 1, 2, 46.*

2. *τεταστασεν. Intelliguntur turbae, quae, postquam
Athenis ab Lysandro captis triginta tyrannorum dominatus furere
coepit, ab iis, qui statim popularer et pristinam libertatem re-
stitutam vellent, Piraeo occupato duce Thrasybulo exortae sunt.
Hell. II, 4. — εἰς τὸν Πειραιῆ. Olim legebatur ὡς τὸν Πει-
ραιᾶ. Sed ὡς particula de animantibus tantum ab Atticis loco
praepositionis εἰς vel πρός usurpari dicitur, et quas contra testari
videntur exempla, vel incerta sunt vel excusationem habent ex-
inde, quod vocabulum, quod sequitur, non locum, sed eον, qui
sunt in eo loco, significat. V. Hermann. Soph. Trach. 365. Matth.
578 extr. Buttū. 147. n. 6. Rost. 104. n. 19. — τεσσαρεξιά-
θεα. Talia non moti neque declinati numeralia exempla, magis
illa ad Ionismum et citeriorem Graecitatem pertinentia, collegit
Lobeck. Phryn. p. 409 sqq. — τοὺς ἐλευθέρους. Vim articuli
ita expressit Ernestius: quatuordecim, et si quidem liberi homi-
nes, ut de servis nihil dicam. Neque observations indignum est
genus masculinum de feminis dijotum. Matth. 436. 2. Nimis ubi
ad sententiam nihil interest, quo quis sexu sit definire, ut ge-
nere masculino solent. Postquam igitur ad §. usque §. de genere
liberorum hominum disputatum est, illuc ubi res commemorantur,
quas feminarum tantum propriae sunt, ut lanifiscium, alia, semi-
nino genere utitur scriptor. — ὀλιγανθρωπία. Triginta ty-
ranni mille trecentos cives optimum quemque occiderunt. Seneca
De tranq. an. c. 3. Atque alii alio ausugeraat. Hell. II, 4.*

ἀδύνατον δὲ τοσούτους τρέφειν ἐν τοιούτοις πρόγμασιν. Ἀκού-
σας οὖν ταῦτα ὁ Σωκράτης, Τί ποτέ ἔστιν, ἔφη, ὅτι ὁ Κεφά-
μων μὲν πολλοὺς τρέφων οὐ μόνον ἔαντῷ τε καὶ τούτοις
τὰ ἐπιτήδεια δύναται παρέχειν, ἀλλὰ καὶ περιποιεῖται τοσαῦτα,
ῶςτε καὶ πλούτειν, σὺ δὲ πολλοὺς τρέφων δέδοικας, μὴ δι'
ἔνδειαν τῶν ἐπιτήδειων ἀπόλησθε; "Οτι τὴν Άλ' ἔφη,
ὅ μὲν δούλους τρέφει, ἡγὼ δὲ ἐλευθέρους. Καὶ πότερον, ἔφη, τοὺς
παρὰ σοὶ ἐλευθέρους οἵτινες βελτίους εἰναι ἢ τοὺς παρὰ
Κεφάμων δούλους; Ἐγὼ μὲν οἶμαι, ἔφη, τοὺς παρὰ ἐμοὶ^{τὸν} ἐλευθέρους. Οὔκουν, ἔφη, αἰσχρὸν τὸν μὲν ἀπὸ τῶν πονηρο-
τέρων εὐπορεῖν, σὲ δὲ πολλῷ βελτίους ἔχοντα ἐν ἀποφλάισι εἰ-
νω; Νῆ Άλ' ἔφη· ὅ μὲν γὰρ τεχνίτας τρέφει, ἡγὼ δὲ ἐλευ-
θερίως πεπαθεμένον; Ἄρ' οὖν, ἔφη, τεχνίτας εἰσιν οἱ χρή-
σιμόν τι ποιεῖν ἐπιστάμενοι; Μάλιστά γ' ἔφη. Οὐκοῦν χρή-
σιμά γ' ἀλφίτα; Σφόδρα γε. Τί δ' ἄρτοι; Οώδεν ἥττον. Τί^{τὸν}
γάρ; ἔφη, ἴματιά τε ἀνδρεῖα καὶ γυναικεῖα καὶ χιτωνάκοι καὶ
χλαμύδες καὶ ἔξωμίδες; Σφόδρα γ' ἔφη, καὶ πάντα ταῦτα
χρήσιμα. Ἐπειτα, ἔφη, οἱ παρὰ σοὶ τούτων οὐδὲν ἐπισταταῖ
ποιεῖν; Πάντα μὲν οὖν, ὡς ἔγωματι. Εἰτ' οὐκ οἰσθα, ὅτι ἀφ' ε-
ἴνος μὲν τούτων, ἀλφίτοποιεῖς, Ναυσικάδης οὐ μόνον ἔαντόν
τε καὶ τοὺς οἰκέτας τρέφει, ἀλλὰ πρὸς τούτοις καὶ ὃς πολλὰς
καὶ βοῦς, καὶ περιποιεῖται τοσαῦτα, ὖςτε καὶ τῇ πόλει πολ-

4. νὴ Άλα h. l. partem tantum interrogationis affirmat: Profecto ille dives est, ego egenus; ut ad explicandum γάρ, quod sequitur, oratio ita fere explenda sit: neque id mirum est. Si-millima est §. 14, ubi particulis ναὶ μὰ Άλα extrema tantum antecedentis orationis pars affirmatur: Profecto vobis nihil dat, nihil de suo largitur; ut intelligatur: idque recte facit. Idem nos dicimus voce *naturlich*. Non multum differt ab ἀλλά — γάρ. Neque in ea re quidquam inest miri, propterea quod hæc particulae cum sequentibus responsi partibus uno tenore cohaerent. Vid. ad I, 4, 9. IV, 6, 10.

5. ἀρ' οὖν formula eodem modo, ut οὔκουν, paullatim sim-
pliciter in affirmatione usurpari coepit, quum initio per interro-
gationem cum negatione iunctam affirmaret: ἀρ' οὖν εὐ λέγεις;
nonne ergo recte dicit; h. e. recte sane dicit. Herm. Soph. Antig.
628. Stallbaum. Plat. Phileb. p. 225. Cf. III, 10, 4. et ad II, 6, 1.
— ξειτα, v. ad I, 4, 11. — πάντα μὲν σύν, immo vero
omnia. III, 8, 4, 9, 14. IV, 6, 10. Αἰδοῖον δὲ ἀρα τῶν καλῶν νο-
μίζεις εἶναι; Κάλλιστον μὲν οὖν ἔγωγ' ἔφη. Cyrop. VIII, 3, 37. Ή
καὶ οἷκοι τῶν πλουσίων ἡσθα; Ποίων πλουσίων; τῶν μὲν οὖν σα-
φῶς ἀποχειροβιωτῶν. Habent enim illae particulae vel cum con-
clusione transeundi (ut in notissimo illo ποστον μὲν οὖν, ac pri-
mum quidem) vel euni affirmatione augendi et corrigendi signifi-
cationem, maxime in responsionibus. Matth. 625. Vömel. Demosth.
Philipp. II. p. 37.

λάκις λειτουργεῖν, ἀπὸ δὲ ἀρτοποιίας Κέρηθος τὴν τε οἰκεῖαν πάσσαν διατρέφει καὶ ἡδὺ διψιλῶς, Αημένις δὲ ὁ Κολυττεὺς ἄνδρα χλαμυδοφύλις, Μένιος δὲ ἀπὸ χλανιδοποιίας, Μεγαρέων δὲ οἱ πλεῖστοι, ἐφη, ἀπὸ ἔξωμοδοποιίας διατρέφονται; Νὴ Δί! ἐφη· οὗτοι μὲν γὰρ ἀνοιμένοι βαρβάροις ἀνθρώπους ἔχοντιν, ὡςτε ἀνογκάζειν ἐργάζεσθαι ἢ καλῶς ἔχει· ἣντα δὲ τὴν θέρετρον τε καὶ συγγενεῖς σὺν, οὐει πρότινοι αὐτοὺς μηδὲν ἄλλο ποιεῖν ἢ εσθίειν καὶ καθένδειν; πότερον καὶ τῶν ἄλλων ἀνευθέρων τοὺς οὐτεις ἡδονεῖς, ἢ τοὺς ἃ ἐπισταταῖς χρήσιμα πρὸς τὸν βίον, τούτων ἐπιμελομένους; ἢ τὴν μὲν ἀργίαν καὶ τὴν ἀμέλειαν αἰσθάνητη τοῖς ἀνθρώποις πρός τε τὸ μαθεῖν ἢ προσῆκει ἐπιστασθαι καὶ πρὸς τὸ μημονεύειν ἢ ἀν μάθωσι, καὶ πρὸς τὸ ὑγιαίνειν τε καὶ ἰσχύειν τοῖς σώμασι, καὶ πρὸς τὸ κτήσισθαι τε καὶ σώζειν τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ὀφελίμα ὄντα, τὴν οὐδὲ ἐργασίαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν οὐδὲν χρήσιμα; ἔμαθον δέ, ἃ φῆς αὐτὰς ἐπιστασθαι, πότερον ὡς οὔτε χρήσιμα ὄντα πρὸς τὸν βίον οὔτε ποιήσονται αὐτῶν οὐδέν, ἢ τούναντίον ὡς καὶ ἐπιμεληθησόμεναι τούτων καὶ ὀφεληθησόμεναι ἀπ' αὐτῶν; ποτέρως γὰρ ἀν μᾶλλον ἀνθρώποι σωφρονοῦνται, ἀργοῦντες ἢ τῶν χρησίμων ἐπιμελούμενοι; ποτέρως δὲ ἀν δικαιότεροι εἰσιν, εἰ ἐργάζονται, ἢ εἰ ἀργοῦνται βουλεύονται περὶ τῶν ἐπιτηδείων; ἄλλα καὶ τοῦ μὲν, ὡς ἡγώ οἴμαι, οὔτε σὸν ἐκείνας φελαῖς οὔτε ἐκείναι σέ, σὸν μὲν ἡγούμενος αὐτάς ἐπιζημίους εἶναι σεαυτῷ, ἐκείναι δὲ σὲ ὅρῶσαι ἀχθόμενον ἐφ' ἑαυταῖς. Λα δὲ

8. ὥστ' ἀναγκάζειν. Exspectaveris ἐφ' ὧτε, sub ea conditione, ut. Sed Graeci interdum effectum exprimunt, ubi alii de consilio aut conditione loquuntur. Cyrop. III, 2, 16. Herm. Vig. 949. Bremi Demosth. Philipp. II. apud Schaefer. App. I. 413. — ἡ καλῶς ἔχει. Ad ἃ intellige ἐργάζεσθαι, quae qualia sint, ex verbis §. 7. ἃ ἐπισταται χρήσιμα πρὸς τὸν βίον intelligi potest. Ceterum cf. III, 11, 1. ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἐκατῆς ὅσα πειλῶς ἔχει. V. ad 1, 32.

9. ὡς φέλιμα — χρήσιμα. Quidni φέλιμους — χρησίμους? Matth. 441. 1. Buttm. 129. 5. Ut vero dicitur χρησίμος τι, ad aliquid vel in aliqua re utilis, Cyrop. VII, 2, 29, ita χρησίμος οὐδέν hic et III, 1, 7. ad 8, 5. 9, 15. πολλὰ χρησίμος Cyrop. VIII, 3, 48. Neque diversa est verbi χρησθαι constructio cum accusativo pronominum consilium quoddam vel finem usus significante. IV, 3, 10 χρησθαι ὁ τι ἀν βούλωνται. Cyrop. VIII, 1, 5. παρέχωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς χρησθαι Κύρῳ ὁ τι ἀν δέγ. quod est I, 2, 13 παρέχουσιν ἐκατῶς ταῖς ἀρχαῖς χρησθαι, ἦν τι δέγ.

τούτων αὐθόνος μεῖω τε ἀπέχειαν γῆγεσθαι καὶ τὴν προ-
γεγονιαν χάριν μειοῦσθαι. Εἰν δὲ προσταήσης, ὅπως ἐνεργοὶ
ἔσσι, οὐ μὲν ἐκείνας φιλήσεις, ὁρῶν ἀφελίμους σεαυτῷ οὖσας,
ἐκεῖναι δὲ σὲ ἀγαπήσουσιν, αἰσθόμεναι χαίροντά σε αἴταις,
καὶ δὲ προγεγονιῶν εὐεργεσιῶν ἥδιον μεμημένοις τὴν ἀπ' ἐκεί-
νων χάριν αἰδήσετε καὶ ἐκ τούτων φιλακώτερόν τε καὶ οἰκε-
ὑτερον ἀλλήλοις ἔχετε. εἰ μὲν τοίνυν αἰσχρόν τι ἔμελλον ἡρ- 10
γάσσασθαι, θάνατον ἀπ' αὐτοῦ προαιρετέον ἦν· νῦν δὲ ἢ
μὲν δοκεῖ κάλλιστα καὶ πρεπαδέστατα γνωστὰ εἶναι, ἐπίστα-
ται, ὡς ἔοικε. πάντες δὲ ὃ ἐπίστανται, ὁμοτά τε καὶ τύχιστα
καὶ κάλλιστα καὶ ἥδιστα ἐργάζονται. μὴ οὖν ὄκνει, ἔφη, ταῦτα
εἰςηγεῖσθαι αἴταις, ὃ σοὶ τε λυσιτελήσει κακείναις· καὶ, ὡς
εἰκός, ἥδεως ὑπακούσογεται. Άλλὰ νὴ τοὺς Θεούς, ἔφη δὲ Ἀρε- 11
σταρχος, οὕτως μοι δοκεῖς καλῶς λέγειν, ὡς Σώκρατες, ὡς τε
πρόσθεν μὲν οὐ προσιέμην δανείσασθαι, εἰδώς, ὅτι ἀναλώσις

9. τὴν ἀπ' ἐκείνων χάριν, ab illis beneficiis profectam be-
nevolentiam, h. e. quae propter beneficia illa debetur. *Herbst.*

10. ἔμελλον ἐργάσασθαι. Maluerunt quidam ἐργάσεοι. Sed habere verbum μέλλειν maximam cum verbis θέλω, διαγοῦνται, ζωει, δρεῖλω, ἐπίζω similitudinem, eorumque alia communiter aoristis, alia futurio adiungi, nullum autem tam fixos terminos habere, ut non aliquando aut in significationem aut in constructionem alterius succedat; atque quem quis cogitet, rem nondum coepitam, nedum perfectam esse, atque hoc etiam verbis exprimere velit, aoristo futurum substituere, docet Lobeck. *Phryn.* 746 sq. multis ille aoristi datis exemplis. Ubiunque res subito transitura designanda sit, pene necessario aoristum ponit, observat Herm. *Vig.* 754. Vid. Elmslet. *Eurip.* *Heracl.* 710. Bremi *Demosth.* *Olynth.* I. Schaefer. App. I. 204 sq. Vid. ad I, 5, 1. — προσιέπετον ἦν, debebat mora praeferriri. Ne ἀν̄ desideres, v. ad I, 3, 3. — λυ-
σιτελήσει. Plerique libri habent λυσιτελεῖ, fortasse recte.

11. ὡς τε — διαγείσασθαι. Num haec vera est consequen-
tiae ὡςτε conjunctione significari solitam ratio? Quid si dixisset
ὡς τε, πρόσθεν οὐ προσιέμενος — νῦν (vel γῦν δε) μοι δοκῶ? Matth.
622. p. 591. Buttm. p. 429 sq. Tam late igitur patet Graecorum
censusuetudo enunciata sibi per particulas μὲν — δὲ opponendi, ut
sententiam secundariam, quam reliquis interici oportebat, una
serie cum primaria coniungant. Cf. I, 2, 9. ubi quae leguntur num-
quid significant aliud quam λέγων, ως μωρὸν εἴη, κυβερνήτη μηδε-
νὸς θέλοντος χρῆσθαι κυαμεντῷ, τοὺς τῆς πόλεως ἀρχοντας ἀπὸ κυ-
άμου καθιστανται; 6, 5. II, 1, 6. III, 9, 8. IV, 3, 4. Simillima sunt
Cyrop. II, 2, 5. οὕτω βασικῶς ἤγεγκε τὸ πάθος, ὡςτε ἀνήλικο μὲν
αὐτῷ, δὲ εἰληφει, δόφον, δὲ ἐτι αὐτῷ λοιπὸν την τοῦ ἐμβάπτεσθαι,
διεσθεούμενος ἀνέστρειν. Bornem. *Cyrop.* I, 1, 4. *Eurip.* *Heracl.*
700 sq. αἰσχρὸν γὰρ οἰκούρομα γίγνεται τόδε, τοὺς μὲν μάχεσθαι,
τοὺς δὲ δειλίᾳ μένειν. Hel. 922 sq. αἰσχρὸν τὰ μὲν σε τεῖς παντὶ^τ
ἔξειδέναι, τὰ τ' ὄντα καὶ μή, τὰ δὲ δίκαια μη εἰδέναι. Vid. ib.
Pflugk. Schaefer. App. Dem. IV, 186. Buttm. p. 429 sq. Vul-
garī consuetudini accommodatus est IV, 4, 9. ἀρχεῖ γάρ, δι τῶν

δι τι ἀν λύθω, οὐχ ἔξει ἀποδοῦναι, τῶν δὲ μας δοκῶ εἰς ἔργων ἀφορμὴν ὑπομένειν αὐτὸν ποῆσαι.

12. Ἐκ τούτων δὲ ἐπορθητη μὲν ἀφορμή, ἐντήθη δὲ ἔργα· καὶ ἀργαζόμεναι μὲν ἡρίστων, ἀργαζόμεναι δὲ ἐδαπτων, ἵλαραι δὲ ἀντεπονθρωπῶν ἥσαν· καὶ ἀντεπονθρωπῶν ἁντοὺς ἥστες ἀλλήλους ἔωρων, καὶ αἱ μὲν ἀς κηδεμόνας ἀρδλοντ, δὲ ἀς ὀφελίμους ἥγάπα. τέλος δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸν Σωκράτην γαλρων δηγεῖτο ταῦτα τε καὶ δι τοιιώντας αὐτὸν μόνον τῶν 13 ἐν τῇ οἰκλῃ ἀργὸν ἀσθενειν, καὶ δὲ Σωκράτης ἔφη· Εἴτα οὐ

ἄλλων καταγελᾶς, ἔρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δὲ οὐδεὶς θέλων ὑπέχειν λογον οὐδὲ γνώμην ἀπορείνεσθαι πέρι οὐδενός. Ac videntur Graeci vim enuntiati primarii ea oppositione acuere voluisse. Cf. Cic. N. D. I. 9. Quid est assecutus, quum omnes stulti sint sine dubio miserrimi, maxime quod stulti sunt, deinde quod ita multa sunt incommoda in vita, ut ea sapientes commodorum compensatione lenient, stulti nec vitare venientia possint nec ferre praesentia. V. Matth. or. pro I. Manil. I. 2. Ceterum ὡς τε cum indicativo coniunctum consequentiam eam indicat, quae revera sit ac per se constat; quapropter novam enuntiationem ordiri solet. III, 1, 9: id quod Romani quoque, quamquam coniunctivo, ut pat est, retento imitati sunt, v. Lív. II, 67; cum infinitivo coniunctum id significat, quod tanquam ex iis, quae dicta sunt, sequuturum cogitur. Cf. II, 2, 3. Rost. 126. n. 12. Neque vero soli indicativo illa in constructione loeua est, sed conformatio orationis libera omnino est ab coniunctionis vi, ut quum alia sequantur, tum optativus sequatur cum ἀν, veluti III, 1, 9, ubi quod scriptum est ὡς τε ἀν δέοι, modestiorem quam indicativus habet formam, ac paullulum discrepat ab iis locis, in quibus eventus ex verisimilitudine tantum aliqua iudicari posse videtur, ut loco ab Herbstio illic excitato Anab. V, 6, 20 πλοῖα δὲ ὑπὲν πάρεστι, ὡς τε ὅπη ἀν βούλησθε, ἔξαφρης ἀν ἐπεπέσοιτε. Rost. 126. n. 13. 14. Denique quod statuimus discrimen indicativum inter et infinitivum intercedere, est id ex utriusque modi natura derivandum. Indicativus enim vera fieri, factam vel futuram esse rem indicat; infinitivus eadem fieri posse significat. Cf. Anab. II, 2, 17. κραυγὴν πολλὴν ἐποδουν καλοῦντες ἀλλήλους, ὡς τε καὶ τοὺς πολεμοὺς ἀκούειν. ὡς τε οἱ μὲν ἐγγύτατα τῷ πολεμοῖν καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σχηματάτων. — ἀφορμὴν. ἀφορμὴ quum sit omnino materia rei perficiendae inserviens (die Mittel), III, 12, 4 praeisdia ad vitam honestam necessaria, III, 5, 11 opes et copiae publicae, Oecon. I, 16 privatae; h. l. instrumenta rei textoriae, Hellen. IV, 8, 32 pecunia ad milites mercede conducendos, Vectig. III, 6 in lucrum impensa intelligitur.

12. ἔαντον — ἀλλήλονς quomodo h. l. differunt? Matth. 489. III. Cf. 6, 20. III, 5, 16. Masculinum genus dant codices Parisini D. F. Reliqui ἔαντος — ἀλλήλας. Sed quae sequuntur verba Aristarchum simul intelligendum esse demonstrant. — αἰτιώντας. Exspectabasne αἰτιώντος Matth. 507.

13. εἶτα, v. ad I, 4, 11. — τὸν τοῦ κυνὸς λόγον, fabulam illam de cane. Matth. 342. Infra III, 6, 10 λέγεις τὴν τῶν θεῶν χρονιν. Lucian. Somn. 4. διηγοῦμαι τὴν σκυτάλην. Bernh. Synt. 161. — θανατοστόν. Ita τέ non solet in his addi, ut si

ληγεις αὐταῖς τὸν τοῦ κυνὸς λόγον; φασὶ γάρ, ὅτε φωνήστα
ἡ τὰ ζῶα, τὴν οὖν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν· Θαυμαστὸν
ποιεῖς, δις ἡμῖν μὲν ταῖς καὶ ἔριᾳ σοι καὶ ἄρνας καὶ τυρὸν
παρεχούσας οὐδὲν δίδως, ὃ τι ἀν μὴ ἐκ τῆς γῆς λάβωμεν,
τῷ δὲ κυνὶ, ὃς οὐδὲν τοιοῦτόν σοι παρέχει, μεταδίδως οὗπερ
αὐτὸς ἔχεις οἴτου. τὸν κύνα οὖν ἀκούσαντα εἰπεῖν· Ναὶ μὰ ¹⁴
Δια· ἔγειρ γάρ εἰμι δικαιόμενος αὐτὸς σώζων, ὥστε μήτε ὑπὸ¹⁵
ἀνθρώπων κλέπτεοθει μήτε ὑπὸ λύκων ἀρπάζεοθει, ἐπειδὴ¹⁶
ἵμεῖς γε, εἰ μὴ ἔγὼ προφυλάξτοιμι νῦντος, οὐδὲ ἄλλην τέμεσθαι
δύναμισθε, φοβούμεναι, μὴ ἀπόλησθε. οὕτω δὴ λέγεται καὶ
τὰ πρόβατα συγχωρῆσαι τὸν κύνα προτιμᾶσθαι. καὶ σὺ οὖν
ἐκεῖνας λέγε, ὅτι ἀντὶ κυνὸς εἰ φύλαις καὶ ἐπιμελητῆς καὶ διὰ
σὲ οὐδὲν ὑφενὸς ἀδικούμεναι ἀσφαλῶς τε καὶ ἡδέως ἐργαζό-
μεναι ζῶσιν.

CAPUT VIII.

Ἄλλον δέ ποτε ἀρχαῖον ἔταιρον διὰ χρόνου ἴδων, Πόθεν, η
ἔφη, Εὔθηρε, φαίνη; Υπὸ μὲν τὴν κυτάλυσιν τοῦ πολέμου,

plurali utuntur, 3, 15 ἄποτα λέγεις. quod Plat. Sympos. 175 b. est.
ἄποτον γε λέγεις. Infra IV, 8, 6 θαυμαστὰ λέγεις. V. Fritzsch.
Quæst. Luc. p. 93 sq. Stallbaum. Plat. I. c. Vid. ad 3, 1.

14. Ναὶ μὰ Δια, τ. ad §. 4. — καὶ οὐ μέτι, οὐ μόνον τὰ ἔρια
τὰ τὰς ἄρνας καὶ τὸν τυρόν, ἀλλὰ καὶ νῦντος αὐταῖς. Cf. ad I, 1, 6
et III, 6, 11. IV, 1, 5, 6, 1, ubi καὶ τυερίσι soluta oratione οὐ
μόνον αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψιν, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον αὐτῆς. — προφυ-
λάτιστοι μὲν νῦντος. Genitivum hec verbum ascivit Hieron. VI, 10.
— ἀπόλησθε. Malunt quidam ἀπόλοισθε. Sed conjunctivus rem
tanquam quae vers futura cogitetur, proponit. Matth. gr. über.
320. 8. Herm. Soph. A. 272. Bornem. Sympos. II, 11.

CAP. VIII. Eutherum mercede operam locantem ad convenientius vitae genua eligendum hortatur Socrates.

1. διὰ χρόνον, post longum tempus. Intelligunt τινός
Matth. 580. d. Cf. IV, 4, 5. Cyrop. I, 4, 28. V, 5, 41. Plat. Phaedr.
p. 88. Stallbaumius non satis recte interpretatus est: per aliquod
intervalum. Alii πολλοῦ intelligunt: certe διὰ πολλοῦ χρόνου est
Isocr. Panegyr. c. 12. ubi v. Spohn. Aristoph. Plut. 1046, quod
ibid. 98. est πολλοῦ χρόνου, et 1056. διὰ χρόνου, diutule. V.
Thiersch. ad v. 1046. Aeschyl. Pers. 727. διὰ μαχροῦ χρόνου. —
ὑπὸ — πολέμου. Theramenis pax intelligenda est, qua Ol. 93, 3.
bello Peloponnesiaco finis impositus est quaque Atheniensibus
quae extra Atticae fines possedissent, erpta sunt omnia. Sympos.
IV, 3f. — νυνὶ dicitur forma esse attica, et, quum νῦν latius
pateat, ad solum praesens pertinere. Timaeus explicat ἐν τῷ ἐνε-
στάτῃ χρόνῳ. Sed frequens admodum harum formarum in codicibus
permutatio est. Vid. Schneider. Plat. Civ. 347 d. — αὐτό-
τεν, ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως, ut Demosth. Olynth. I. p. 9. v. 17. ἐν-
θέντε. §. 3. est ἀλίσο, ἐξ τοῦ παραχρῆμα. — δέσσαται, v. ad I, 6,
10. — χοντα, v. ad I, 1, 9.

ἔφη, ὡς Σώκρατες, ἐπει τῆς ἀποδημίας, τῶν μέντοι αὐτόθεν.
ἐπειδὴ γάρ ἀγηρέθημεν τὰ ἐν τῇ ὑπερορίᾳ κτήματα, ἐν δὲ
τῇ Ἀττικῇ δι πατήρ μοι οὐδὲν κατέλιπεν, ἀναγκάζουμεν τὸν
ἐπιδημήσας τῷ σώματι ἔργαζόμενος τὰ ἐπιτήδεια πορέεσθαι.
δοκεῖ δέ μοι τοῦτο κρέεττον εἶναι η δέεσθαι τινος ἀνθρώπων,
καὶ λλως τε καὶ μηδὲν ἔχοντα, ἐφ' ὅτῳ ἂν δανειζόμενην. Καὶ πό-
σον χρόνον οἴει σοι, ἔφη, τὸ σῶμα ἵκανον εἶναι μισθοῦ τὰ
ἐπιτήδεια ἔργαζεσθαι; Μὰ τὸν Άλ' ἔφη, οὐ πολὺν χρόνον.
Καὶ μήν, ἔφη, ὅταν γε πρεσβύτερος γένηται, δῆλον δι τι διπάνης
μὲν δεήσῃ, μισθὸν δὲ οὐδεὶς σοι θελήσει τῶν τοῦ σώματος
ζέργων διδόναι. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, κρείττον
λοτιν αὐτόθεν τοῖς τοιούτοις τῶν ἔργων ἐπιτίθεσθαι, ἀ καὶ
πρεσβυτέρῳ γενομένῳ ἐπαρκέσει, καὶ προσελθόντα τῷ τῶν
πλεονα χρήματα κεκτημένων τῷ δεομένῳ τοῦ συνεπιμελησο-

2. οἱ εἰ — εἶναι. Si insertum esset ἄν, futuri temporis in-
esset significatio, cf. §. 6. Quom omissa sit particula, fac scripto-
rem recta oratione ita dicturum suisse: πόσον χρόνον σοι τὸ σῶμα
ἴκανόν ἐστι; V. ad 6, 7. — μισθοῦ τὰ ἐπιτήδεια ἔργαζε-
σθαι, res ad vitam sustentandam necessarias mercede sibi pa-
rare; dictio rarior, ut ἔργαζεσθαι sit i. q. ἔργαζόμενος πορέεσθαι;
quare sunt, qui τὰ ἐπιτήδεια tanquam adulterina uncis includant.
Cf. supra I, 3, 5 δῆλον ἔργαζεσθαι. Similiter apud alios βλον ἔρ-
γαζέσθαι, vitam quaerere. Hesiod. Opp. et DD. 43. ὥντλως γάρ τε
τελεῖ ἡμετέροις ἔργασσαι, ubi Graevius docet ex antecedentibus in-
telligi debere βλον, comparans Andocidem (Myster. 144. Bekk.)
ἔργασσαι βλον ἐκ τοῦ δικαίου τῇ γνώμῃ καὶ ταῦτα χειροῖν, et De-
mosthenem γνωτικῶς ἔργαζεσθαι. Addē De Rep. Athen. I, 15 δοσον
ἔντιν καὶ ἔργαζεσθαι. Χόμιατα ἔργαζεσθαι Platon. Hipp. m. 282 d.
284 a. Lach. 183 a. Aristoph. Equit. 840. Herodot. I, 24. Supra
3, 16 ἀνθρώπους κατεργάζεσθαι, sibi proprios reddere, tractare,
sibi conciliare. Absolute eadem vi dictum illud verbum v. Oeon.
I, 16. 21. Vect. IV, 22. Scholianta Aristoph. Plut. 529 τὸν χειρο-
τέχνην interpretatur τὸν διὰ τῶν χειρῶν ἔργαζόμενον. Cf. τὰ γι-
γνόμενα, proventus, infra 9, 4. De Rep. Athen. II, 12 οὐδὲν ποιῶν
ἐκ τῆς γῆς. Ita enim ibi, suspicio quidem loco, legendum.
Quamquam simile illud est, quod legitur Anab. VII, 6, 41 τὰ χρή-
ματα ποιεῖν, labore sibi parare. Ceterum ἔργαζεσθαι nonnunquam
idem est quod ποιεῖν. Heindorf. Plat. Gorg. 518 e. De genitivo
μισθοῦ v. ad 5, 3:

3. τῷ — τῷ δεομένῳ. Nonnulli articulum damnant; sed
utrumque pronomen τοῖς cum articulo sic recte copulatur, ut aut
duae sententiae coarctentur in unam, aut ut res pronomine τοῖς
adumbrata nova per articulum accessione clariore luce perfunda-
tur, ut Thucyd. VII, 2. πλὴν κατὰ βοσκύ τι, τὸ πόσος τὴν θάλασ-
σαν. Demosth. Olynth. I, 9, 9. Bekk. νηνὶ δὴ καιρὸς ἡκει τις, οὗτος
ὁ τῶν Όλυνθῶν, αὐτόματος τῷ πόλει. Fritsch. Quaest. Luc. p. 17
sqq. — ἔργων. Quod codex F. habet ἔργοις, quid de eo iudi-
candum? Matth. 359. 402. d. — ἐπιστατοῦντα rell. De parti-
cipiorum coacervatione cfr. I, 1, 18. III, 13, 5.

μένον ἔργων τε ἐπιστατοῦντα καὶ συγκομίζοντα τοὺς κυριοὺς καὶ συμφυλάττοντα τὴν οὐσίαν ὀφελοῦντα ἀντωφελεῖσθαι. Χαλεπᾶς ἄν, ἔφη, ἔγώ, ὁ Σώκρατες, δουλείαν ὑπομείναιμι. **Καὶ μήν** οὐ γε ἐν ταῖς πόλεσι προστατεύοντες καὶ τῶν δημοσίων ἐπιμελέμενοι οὐδὲν δουλοπρεπέστεροι ἔνεκα τούτου, ἀλλὰ θεοφιλέστεροι νομίζονται. "Ολις μήν, ἔφη, ὁ Σώκρατες, τὸ διπάλτιον εἶναι τινι οὐ πάντι προσίεμαι. Καὶ μήν, ἔφη, Εὔθηρε, οὐ πάντι γε ὁδίδιόν ἐστιν εὑρεῖν ἔργον, ἐφ' ὃ οὐκ ἄν τις αἰτίαν ἔχοι. χαλεπὸν γάρ οὕτω τι ποιῆσαι, ὥστε μηδὲν ἀμαρτεῖν, χαλεπὸν δὲ καὶ ἀναμαρτήτως τι ποιήσαντα μὴ ὄγκωμονι χρητῆ περιτυχεῖν· ἐπεὶ καὶ οἵς τον ἔργαλεσθαι φήσι, Θαυμάσω, εἰ ὁδίδιόν ἐστιν ἀνέγκλητον διαγίγνεσθαι. χρὴ οὖν πιρῶσθαις τοὺς φιλαιτίους φέγγειν καὶ τοὺς εὐγνώμονας διώκειν, καὶ τῶν πραγμάτων δσα μὲν δύνασαι ποιεῖν, ὑπομένειν, δσα δὲ μὴ δύνασαι, φυλάττεοθαι, ὅ τι δὲ ἄν πράττηται, τούτων ὡς κάλλιστα καὶ προδυμότατα ἐπιμελεῖσθαι. οὕτω γάρ ἡμιστα μέν σε οἷμαι ἐν αἰτίᾳ εἶναι, μάλιστα δὲ τῇ ἀποφίᾳ βοήθειαν εὑρεῖν, φῶστα δὲ καὶ ἀκινδυνότατα ζῆν καὶ εἰς τὸ γῆρας διαρκέστατα.

CAPUT IX.

Οἰδα δέ ποτε αὐτὸν καὶ Κρίτωνος ἀκούσαντα, ὡς χαλεπὸν διαθήνησιν εἶναι ἀνδρὶ βουλομένῳ τὰ ἔαντοῦ πράττειν. Νῦν γάρ, ἔφη, ἐμέ τινες εἰς δίκαιας ἄγονταιν, οὐχ ὅτι ἀδικοῦνται ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀλλὰ ὅτι νομίζουσιν, ἥδιον ἄν με ἀργύριον

6. τούτων, vulgo τούτου. Math. 434. Similia v. ad I, 2, 62. II, 3, 2. Oecon. XXI, 7 πρὸς δητινα δὲ ἄρχοντα διατεθῶσιν οὕτως οἱ ἐπόμενοι, οὗτοι δὴ ἐδόμενοι γε ἄρχοντες γίγνονται. Bernh. Synt. 282. — οἶμαι — εἶναι — εὑρεῖν — ζῆν. Praesentis et aoristi infinitivis, sive accedat ἄν sive non, ita utuntur, ut aoristus rei transeunti, praesens duranti adhibeatur. Herm. Soph. Aι. 1061, cuius ex disputatione appetet, non magis hic ἄν particulam desiderari quam 6, 7. et 8, 2. Neque solum post verba μέλλειν, ἐπιτείν, verum etiam post δοκεῖν, νομίζειν, ολεσθαι, φάγαι aoristi infinitivus de futuro tempore usurpatur.

CAP. IX. Socrates Critonem a sycophantis tutum reddit.

1. Λεξήνησιν, v. ad III, 11, 17. — τὰ ἔαντοῦ πράττειν cave interpreteris dat Seinige thun, hoc ut sit officiis suis satisfacere; est vero i. q. τὰ οἰκεῖα πράττειν, rerum suarum satagere, **α** republica remotum sua negotia curare; opp. τὰ τοινὰ πράττειν, πολυπραγμονεῖν (ut Plat. Gorg. 526 c. De Rep. 433 a.). Plat. Charm. 181 b. σωφροσύνη ἄν εἴη τὸ τὰ ἔαντοῦ πράττειν. Infra III, 8, 1, 9, 11 est τὰ δέοντα πράττειν. Thiersch. Aristoph. Plut. 910.

ετελέσαις ἡ πράγματα ἔχειν. Καὶ δὲ Σωκράτης, Εἰπὲ μοι, ἔφη, ὁ Κρίτων, κύνας δὲ τρέφεις, ἵνα σοι τοὺς λύκους ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπερύκωσι; Καὶ μάλι, ἔφη· μᾶλλον γάρ μοι λυστελεῖ τρέφειν ἡ μή. Οὐκ ἀν οὖν θρέψας καὶ ἄνδρα, δῆτις διθέλοι τε καὶ δύνατό σου ἀπερύκειν τοὺς ἐπιχειροῦντας ἀδεκάν σε; ‘Ηδίως γ’ ἀν, ἔφη, εἰ μὴ φοβούμην, ὅπως μὴ ἐπιζωτόν με τρύποιτο. Τί δὲ ἔφη, οὐχ ὁρᾶς, ὅτι πολλῷ ἥδιόν ἔστι χαριζόμενον οἷῷ σοι ἀνδρὶ ἡ ἀπεχθέμενον ὀφελεῖσθαι; εἰδὲ ἴσθι, ὅτι εἰσὶν ἐνθάδε τῶν τοιούτων ἀνδρῶν, οἱ πάντες ἀνθρώποι μηδέπειρ φίλωι σοι χρῆσθαι.

4 Καὶ ἐκ τούτων ἀνευρίσκουσιν Ἀρχέδημον, πάντα μὲν ἵκανον εἰπεῖν τε καὶ πρᾶξαι, πέντητα δέ. οὐ γὰρ ἦν οἶος ἀπὸ παντὸς κερδαλγεῖν, ἀλλὰ φιλόχρηστός τε καὶ ἔφη ὁρᾶστον εἶναι ἀπὸ τῶν συκοφαντῶν λαμβάνειν. τούτῳ οὖν ὁ Κρίτων, ὅπτε

2. Εἰπὲ μοι, Κρίτων, κύνας δὲ τρέφεις; *Sage mir, Kriton, Hund aber hältst du? Hund hältst du doch?* Facile apparet, oppositionis vi et sermone subito ad aliud transirent ita illatum dē dici. Cf. 6, 14 σὺ δὲ ων κτέ. Cf. 1, 3, 13 ὁ μωρός, τοὺς δὲ καλοὺς οὐκ οἰει φιλοῦντας ἐνίέναι τι, διε σύ οὐχ ὁρᾶς; II, 1, 26. 30. IV, 2, 24 Εἰπὲ μοι, ὁ Εὐθύδημης, εἰς Δελφούς δὲ ἡδη πάροπε ἀφίσκων; Lucian. Diall. Deor. IV, 3 Εἰπὲ μοι, Λιός δὲ οὐκ ἡκούσας ὄνομα; ubi Iupiter Pani opponitur; v. ibi Popo. Non dissimile admodum Homer. II. VI, 86. *Ἐκτορ, ἀτάρ συ πόλινδε μετέρχεο.* XXII, 331. *Ἐκτορ, ἀτάρ σου ἐψης.* Aristoph. Pac. 250 *Ια Σικελία,* καὶ σὺ δέ ᾧς ἀπόλλυσαι. Nam penitus particula etiam sermone subito ab alio ad alium converso. Porson. Eurip. Or. 614. Iacobs. Delect. epigr. gr. p. 219. Matth. 616. 2. 312. 3. Bernh. Syntax. gr. 12 sq. — αὐτόν με quomodo differt ab ἡμετίον; Buttm. 127. 3. Matth. 148. n. 1. v. III, 7, 9 αὐτὸς σύ.

3. οἴη σοι ἀνδρός, ή, εἰ τοιούτῳ ἀνδρί, οἶος σὺ εἶ. v. ad I, 4, 6. III, 11, 1. Matth. 473. n. 1. Buttm. 143. 6. Rost. 99. 10. Cf. Plat. Lach. 180 d. οἱ ἡλκοὶ ἔνοι. Parmen. 161 b. περὶ τοῦ τοιούτου ὁ λόγος εἰη, οἷον τοῦ ἑρός. Aliter paullo explicat Bernh. Syntax. 299.

4. ἀπὸ τῶν συκοφαντῶν λαμβάνειν, redditum et vectigal habere ex calumniatorum fraudulentia persequenda et vindicanda. Schneider. Eandem significacionem λαμβάνειν habet I, 3, 5. II, 7, 2. Ceterum hunc locum, qui est in vexatissimis, unus codex Vossianus ita exhibet: ἀλλὰ φιλόχρηστός τε καὶ εὐφυεστερός ὁν; quae verba virgulis, ubi par est, post ἀλλά et ὁν positis expediti posse arbitror, ut ad εὐφυεστερός intelligendum sit ἡ ὥστε ἀπὸ παντὸς κερδαλγεῖν: cuius comparativi cum positivo coniunctio multo simplicior est, quam quod 7, 10 plurimi codices habent κάλλιστα καὶ πρεπωδεστέρα, quod similia comparans defendit Bernhardy Syntax. 436. Langius et Coraës coniungunt utramque scripturam εὐφυεστερός ὁν ἔφη ὁρᾶστον εἶναι ἀπὸ τ. σ. I. — τῶν ἐν ἀγρῷ γεγνομένων. Vectig. I, 3 οὐκοῦν τὸ μὲν τὰς ὥρας ἐνθάδε πρατοταῖς εἶναι καὶ αὐτὰ τὰ γεγνόμενα μαρτυρεῖν. Infra IV, 3, 10 τοῖς ἐκ τῆς γῆς φυομένοις. — τὰ τοιαῦτα πάντα ἐπεμελεῖτο utrum collatione similis constructionis I, 1, 11. τοὺς φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα et Matth. gr. 348. n. 2. explicari potest an σύνοι δι-

συγκομίζει ἡ σέτον ἡ ἔλαπον ἡ οἰνον ἡ ἔρια ἡ ἄλλο τι τῶν ἐν ἀγρῷ γεγονόμενων χρησίμων πρὸς τὸν βίον, ἀφελῶν ἔσωσε· καὶ ὅποτε θύσαι, ἐκάλει, καὶ τὰ τοιποτα πάντα ἐπεμελεῖτο. νομίσας δὲ ὁ Ἀρχέδημος ἀποστροφήν οἱ τὸν Κρίτωνος οἴκον μάλα περιείπεν αὐτὸν. καὶ εὐθὺς τῶν συκαφαντούντων τὸν Κρίτωνα ἀτενρίσκη πολλὰ μὲν ἀδικήματα, πολλοὶ δὲ ἔχθροις· καὶ αὐτῶν τινὲς προσεκαλέσατο εἰς δίκην δημοσίαν, ἐν ἣ ἀυτὸν ἔδει πριθῆναι, ὃ τι δεῖ παθεῖν ἡ ἀποτίσιμη. ὃ δὲ συνιδώς αὐτῷ σε πολλὰ καὶ πονηρὰ πάντ' ἀποτελεῖ, ὥστε ἀπαλλαγῆναι τοῦ Ἀρ-

telligendum et accusativus interpretandus est in eiusmodi rebus omnibus? Quid statuendum sit, quum alia tum ἔχαλει (sc. ἐπὶ δεῖπνον), quod praecessit, te docebit. Quamquam alia etiam eiusmodi verborum cum accusativo, potius rem, quam cura vel efficit vel respicit, quam cuius cura habetur ipsius, significante coniunctorum exempla inveniuntur. Cyrop. VIII, 3, 40 πλεοντα ἐπιμελούμενον πράγματα ἔχειν. Hellen. V, 4, 4 ὃ μὲν οὖν Φιλίππας τὰ ταῦτα ἀπεμελεῖτο τοῖς πολεμάρχοις etc. Vid. Photius Exc. ex Anton. Diog. τὰ γυναικῶν ἐπιμελούμενα. Cf. φροντίζειν, ac de ἀπελεῖν v. Musae. Eurip. Ion, 448. do παραμελεῖν Poppe Cyrop. I, 5, 14. de ραπταμελεῖν Isocr. Areopag. c. 15. §. 38 Bekk. ἀπάγων τῶν περὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν δοκιμασίαν κατηγελημένων. de διηγωρεῖν ib. c. 18 καὶ ταῦτα νομοθετήσαντες οὐδὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἀλγάρουν, qui locus aliquam cum nostro habet similitudinem. De μεταπέλει maior dubitatio; nam apud Photium dubitans accusativum corredit Beckerus, fidentius apud Ctesiam c. 56. tuitus est Bährius. Rost. 109. n. 2.

5. ἀτενρίσκει, alii ἀτενρήκει, ut in plusquamperfecto insit celeritatis, qua quid factum esse credas, significatio. Bernh. Synt. 380. Cf. Hellen. VII, 2, 9 τάχα δὴ πᾶσα ἡ ἀκρόπολις ἔρημος τῶν πολεμῶν ἐγεγένετο. — προεκάλεσατο, vulgo προεκάλεστο. Vid. Förtsh. Comm. de locis nonnullis Lysiae et Demosth. p. 46 sq. — ὃ τι δεῖ παθεῖν ἡ ἀποτίσιμη, quid aut pati aut pendere oportet. Formula forensis de criminibus, quibus aestimatio nulla a legibus indicta erat, de quibus indicum erat τιμῆν, ὃ τι κτέδε. Bornem. Conviv. p. 163. Viger. p. 279. Alii scribunt ἀποτίσαι. Sed v. Buttm. II. p. 239.

6. πολλὰ καὶ πονηρά, fero i. q. πολλὰ πονηρά, quod si dixisset, πονηρά substantivum esset, quamquam illud ita dicitur, ut singulae notiones distinguantur; si dixisset πολλά τε καὶ πονηρά, utraque esset per se notia urgenda. I, 2, 24 ὑπὸ πολλῶν καὶ δυνατῶν πολεμεύειν ἀνθρώπων διαθρυπτόμενος IV, 2, 35 πολλὰ καὶ χαλεπά. Matth. 444. 3. In his sunt qui κατ πονηρά copulam, sed gradationem exhibere dicant, illud ut sit; multa eaque mala. B. Thiersch. Aristoph. Plut. 787. Horat. Sat. II, 3, 9 voltus multa et praeclaræ minantis. — πάντα ἐποτει, v. II, 2, 6. Est fere i. q. Λευκοὶ εἰχον 10, 6. Viger. 287. Abundat huiusmodi loquutionibus sermo graecus. Dicitur etiam πάν ποτειν; utriusque rationis exempla composuit Engelhardt. Plat. Euthyphr. p. 112 sq. πάντα προστίτειν Lys. x. Εργοντι. ἐπὶ 1. 367. 7. Bekk. Isocr. Antid. §. 285. τὸ οὖν ἐποίησε cum participio Anab. III, 1, 28. ἐπὶ πάν ἔρχεσθαι ib. III, 1, 18. εἰς πάντα ἀμφιεσθαι Eurip. Hippol. 286, ubi v. Valkena. idemque ad Herodot. VII, 118. δι πάντα εἶναι Plat. Sympos.

χεδήμον. ὃ δὲ Ἀρχέδημος οὐκ ἀπῆλλάτετο, ἵνα τὸν τε Κρήτωνα ἀφῆκε καὶ αὐτῷ χρήματα ἔσωσεν. ἐπεὶ δὲ τοῦτό τε καὶ ἄλλα τοιαῖτα ὁ Ἀρχέδημος διεπράξατο, ἦδη τότε, ὡς περ ὅταν νομεῖς ἀγαθὸν κίνηται ἔχῃ καὶ οἱ ἄλλοι νομεῖς βούλωσται πλησίον αὐτοῦ τὰς ἀγέλας ἴστάναι, ἵνα τοῦ κυνὸς ἀπολιώσεται, οὗτα καὶ τοῦ Κρήτωνος πολλοὶ τῶν φίλων ἐδέοντο καὶ σφίσις σπιρέχειν φύλακα τὸν Ἀρχέδημον. ὃ δὲ Ἀρχέδημος τῷ Κρήτωνι ἡδέως ἔχαρξετο, καὶ οὐχ ὅτι μόνος ὁ Κρήτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ. εἰ δέ τις αὐτῷ τούτων, οὓς ἀπήχθετο, ὑπειδίζοι, ὃς ὑπὸ Κρήτωνος ὀφελούμενος κολακεύοι αὐτόν, Πότερον οὖν, ἔφη ὁ Ἀρχέδημος, αἰσχρόν ἐστιν εὐεργετούμενον ὅποι χρηστῶν ἀνθρώπων καὶ ἀντενεργετοῦντα τοὺς μὲν τοιούτους φίλους ποιεῖσθαι, τοῖς δὲ πονηροῖς διαφέρεσθαι, ἢ τοὺς μὲν καλοὺς καγαθὸν ἀδικεῖν πειρώμενον ἐχθροὺς ποιεῖσθαι, τοῖς δὲ πονηροῖς συνεργοῦντα πειρᾶσθαι φίλους ποιεῖσθαι καὶ χρῆσθαι τούτους ἀντ' ἔκεινων; ἐκ δὲ τούτου εἰς τὴν Κρήτωνος φίλων Ἀρχέδημος ἦν καὶ ἐπὸ τῶν ἄλλων Κρήτωνος φίλων ἐτιμᾶτο.

194 a. ubi v. Stallbaum. πάντα ποιεῖν καὶ λέγειν Euthyphr. 8 c. πάντα κάλων κανεῖν Lucian. Alex. 57. πάντα λέδον κτείνειν, omnes lapidem mouere. ἄνω καὶ κάτω στρέψεσθαι Plat. Lach. 169 b. ἄνω καὶ κάτω κανιδὸν μεταβιβλεῖν Phaedon. 96 a. παντοδιπλὸν γέγνεσθαι Ion. 541 e. παντοῖον γέγνεσθαι dictio Herodotea. Vid. Steger. ad III, 124. Lucian. Diall. Mortt. XXI, 2. Plutarch. Mar. 30. Heindorf. Plat. Soph. p. 271. δεινά ποιεῖν Herodot. III, 14. δεινά ποιεῖσθαι Iacob. Lucian. Tox. p. 111 sq. Krüger. Anab. V, 9, 11. Id quod luculentius dicitur Anab. VI, 4, 30 δεισθαι κατά πάντα τρόπον. IV, 5, 16 δεισθαι πάσην τέχνην καὶ μηχανῆν, et Iiad. X, 117 πονεσθαι λιπόμενον. Non multum differt ποιεῖσθαι, de quo v. ad II, 3, 10. Neque dissimilia sunt Liv. I, 58 versare in omnes partes muliebrem animum. II, 2 agere varie. Caec. B. G. V, 6 omnibus precibus petere. Quibus in dictionibus omnibus denique multiplicis studii nihil intentatum relinquens, etiam tergiversationis et astutiae significatio inest.

7. βούλωνται, alii βούλονται, ut post ὡς περ distinguatur et καλεῖται etiam. Cf. 5, 5. — οὐθεν. Alii cum codice F. δῆ sequi iubent, coll. Cyrop. III, 3, 25. VIII, 1, 6. II, 2, 6. VII, 2, 18. 26. Quam particulam sunt etiam qui δέ corrigit. V. Bornem. et Herbat. Nympos. II, 26. Vid. ad III, 7, 2. 8. IV, 8, 11.

8. οὐχ ἔτι μόνος ὁ Κρήτων ἐν ἡσυχίᾳ ἦν, nicht dass Kriton allein Ruhe hatte. Suppleri potest οὐκ εἴω δι; de μὴ δι v. ad I, 6, 11. Additum μόνος offensioni fuit qui hisdam, ut damnarent adeo: sed quemadmodum dicitur οὐ μόνον δι — ἀλλὰ καὶ, quum dici soleat vel οὐ μόνον vel οὐχ δι, Plat. Sympos. 179 b. ὑπερακτοθησειν μόνον ἐνέλουσιν οἱ ἱερῶντες, οὐ μόνον δι ἀνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναικες. Thucyd. IV, 86. Aristot. Polit. VII, 11: ita hic μόνος respectu ad personam habitu nihil per se habet, quod mirum videri debeat. Cf. Herm. Vig. p. 700. Matth. 624. Butt. p. 436. Rost. 139. 9. b.

CAPUT X.

Ολδα δὲ καὶ Διοδώρῳ αὐτὸν ἔταιρῷ ὅντες τοιάδε διαλε-¹
χθέντα· Εἶπε μοι, ἔφη, ὁ Διόδωρε, ἂν τίς σοι τῶν οἰκετῶν
ἀποδρᾷ, ἐπιμελῆ, ὅπως ἀνακομίσῃ; Καὶ ἄλλους γε τὴ ΔΙ²
ἔφη, παρακαλῶ, σῶστρα τούτου ἀνακηρύσσων. Τί γάρ; ἔφη,
ἴσως τίς σοι κάμην τῶν οἰκετῶν, τούτουν ἐπιμελῆ καὶ παρακα-
λεῖς λατρεύεις, ὅπως μὴ ἀποδάγῃ; Σφόδρα γ' ἔφη. Εἰ δέ τις
σοι τῶν γνωρίμων, ἔφη, πολὺ τῶν οἰκετῶν χρησιμώτερος ὁν
κινδυνεύει δι' ἔνδειαν ἀπολέσθαι, οὐκ οὔτε σοι ἄξιον εἶναι ἐπι-
μεληθῆναι, ὅπως διασωθῇ; καὶ μὴν οἰσθά γε, δτι οὐκ ἀγνώ-³
μων ἔστιν Ἐρμογένης· αἰσχύνοιτο δ' ἄν, εἰ ὠφελούμενος ὑπὸ⁴
σοῦ μὴ ἀντωφελόῃ σε. καίτοι τὸ ὑπηρέτην ἐκόντα τε καὶ
εἴνονταν καὶ παράμυμον καὶ τὸ κελευόμενον ἵκανὸν ποιεῖν ἔχειν,
καὶ μὴ μόνον τὸ κελευόμενον ἵκανὸν ὅντα ποιεῖν, ἀλλὰ δυνά-
μενον καὶ ἀφ' ἔαυτοῦ χρήσιμον εἶναι καὶ προνοεῖν καὶ προ-
βούλευεσθαι πολλῶν οἰκετῶν οἷμαι ἀντάξιον εἶναι. οἱ μέντοι⁴
ἀγαθοὶ οἰκονόμοι, ὅταν τὸ πολλοῦ ἄξιον μικροῦ ἔξῃ προ-
σθαι, τότε φασὶ δεῖν ἀνεῖσθαι. νῦν δέ διὰ τὰ πρώγματα εὐ-
τοτάτους ἔστι φίλους ἀγαθῶν κτήσασθαι. Καὶ νέον Διόδωρος,⁵
Ἄλλὰ καλῶς γε, ἔφη, λέγεις, φίλος Σάκρατες· καὶ κέλευσον ἐλ-
θεῖν ὡς ἐμὲ τὸν Ἐρμογένην. Μὰ ΔΙ⁶ ἔφη, οὐκ ἔγωγε. νομίζω

CAP. X. Docetur Diodorus, amicorum indigentiae beneficiis
occurredum esse.

1. ἂν τίς σοι τῶν οἰκετῶν ἀποδρᾷ. Num verbum cum
dativo construitur? Cyrop. I, 4, 13 ἢ τις ἀποδρᾷ σε τῶν οἰκετῶν.
Matth. 413.8. an dativus eandem rationem habet quam qui deinde
legitur ἐάν τίς σοι κάμην et III, 6, 2 προστατεύειν ἥμιν διανερό-
σαι τῆς πόλεως? Matth. 389. f. Rost. 105. n. 3. — ἀγαχομίση.
Qui δπως cum aoristi medii coniunctivo construi posse negant (v.
ad 1, 19), ii non tam facile hanc formam quam alias in futurum
convertere poterunt.

2. σῶστρα τούτου unus codex F. habet, reliqui vel τούτῳ
exhibit vel omittunt: unde fortasse aut his obtemperandum est,
aut illis, ut τούτων legatur.

3. Ἐρμογένης, Hipponeci ditissimi filius, pauperissimus ipse,
quum Callias frater solus patris bona possedisse videatur. Nomi-
natur aliquoties et inter studiosissimos disciplinae Socratice se-
ctatores commemoratur. Vid. IV, 8, 4. Sympos. I, 3. III, 14. IV,
47—50. VI, 2. Apol. Cratyl. 384 c. 391 c. — παράμυμον.
Usitatiore forma παραμόμως usus est Xenophon 4, 5. III, 11, 11.
Verba quae sequuntur καὶ τὸ κελευόμενον ἵκανὸν ποιεῖν
damnant plerique, tuerit Bornemannus, nec ingratam nec gravi-
tate quadam destitutam eam repetitionem dicens.

4. μέντοι ironice intelligendum esse dicit Bornemannus. Vid.
Herm. Vig. 844. — διὰ τὰ πράγματα, hoc reipublicae statu,
ut nunc res sunt. Schneider.

γὰρ οὗτε σοὶ καλλιστέον εἶναι τὸ πολλέσι ἐκεῖνον τοῦ αὐτὸν ἔλθεῖν πρὸς ἐκεῖνον, οὕτε ἐκεῖνῷ μετίζον ἀγαθὸν τὸ πρωτότηταν
επιτίτι η̄ σοι. Οὗτος δῆ ὁ Λιόδωρος ὥχετο πρὸς τὸν Ἐρμο-
γένην· καὶ οὐ πολὺ τελέσως ἐκτήσιτο φίλον, ὃς ἔργον εἶχε
σκοπεῖν, ὃ τι ἦν η̄ λέγων η̄ πράττων ὀφελοῖη τε καὶ εὐφρατού
Λιόδωρον.

6. ἔργον εἶχε σκοπεῖν, τικας εἰ erat, ut obseruaret. Ages.
XI, 12. Vid. ad 9, 6. — λέγων η̄ πράττων, εἰ λέγοι η̄ πράττοι.
Propterea ἡ additum est. Vid. I, 6, 2 ἡγε γοῦν οὔτε, ως οὐδὲ ἡ
εἰς δοῦλος ὑπὸ διεκόπη διατιθέμενος μετρεῖ. III, 11, 10 καταμαγδά-
γεις καὶ ὡς ἡγε μετιέντονσα χαρέσσοι καὶ ὅ τι ἀγε λέγουσα εὑροσύνας.
Schneider. Plat. Civ. 428 d. *An vero illud quidsum pertinet?* Vid.
ad I, 4, 14.

Γ.

CAPUT I.

Οτι δε τοδε δρεγομένους τῶν καλῶν ἐπιμελεῖς ὃν δρέγοιστοι ποιῶν ἀφέλει, νῦν τοῦτο διηγήσομαι. ἀκούσας γάρ ποτε Διονυσόδωρον εἰς τὴν πόλιν ἤκειν ἐπαγγελλόμενον στρατηγεῖν διδάξειν, ἔλεγε πρός τινα τῶν ἔνυντων, διν ἡσθάνετο βουλόμενον τῆς τιμῆς ταύτης ἐν τῇ πόλει τυγχάνειν, Αἰσχρὸν μέντοι, φρεατίᾳ, τὸν βουλόμενον ἐν τῇ πόλει στρατηγεῖν, ἔξδν τοδε μαθεῖν, ἀμελῆσαι αὐτοῦ· καὶ δικαίως ἂν οὗτος ὑπὸ τῆς πόλεως ζημιοῖτο πολὺ μᾶλλον, η̄ εἴ τις ἀνδριάντας ἐργολαβοῖη μὴ μεμαθηκὼς ἀνδριαντοποιεῖν. ὅλης γὰρ τῆς πόλεως ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις ἐπιτρεπομένης τῷ στρατηγῷ, μεγάλα τὰ τε ὀγκάδα καταρράκτος αὐτοῦ καὶ τὰ κυκὰ διαμαρτάνοντος εἰκὸς γίγνεσθαι, πῶς οὖν ἀν δικαίως ὁ τοῦ μὲν μανθάνειν τοῦτο ἀμελῶν, τοῦ δὲ αἱρεθῆνας ἐπιμελόμενος ζημιοῖτο; Τοιωτα μὲν δὴ λέγων ἔπεισεν αὐτὸν ἐλθόντα μανθάνειν. ἐπεὶ δὲ μεμαθηκὼς ἤκει, προσέπαιξεν αὐτῷ λέγων, Οὐ δοκεῖ

CAP. I. Quid imperatori scire necessarium sit, Socrates docet.

1. τὰ καλά, munera publica. De Rep. Lac. IV, 4. Cyrop. VII, 3, 17. — τοῦτο ut alias introductionis caussa praemittitur, ita h. i. alicuius perspicuitatis caussa additum videmus. De verborum collocatione v. ad IV, 5, 1. — Διονυσόδωρος Chius, sophista, cum Euthydemō fratre simul artem militarem profitebatur. Plat. Euthyd. 273 c. Neque enim id negotium spernebant sophistae. Vid. Schneider. et Krüger. Anab. II, 1, 7. — ἡ ξειρή ἀκούειν est fama vel nuncio φομπειρί, certiorem fieri, cum infinitivo construi solet. 5, 9. IV, 2, 4. Matth. 549. δ. n. 5. Rost. 129. 4. c.

3. καταρράκτην, quod de qualibet successu dicitur, addito tamen obiecto, Hell. VII, 1, 5. ἀπαινγχάνειν, θ. αφάλλεσθαι sibi oppositum habet.

4. προσέπαιξεν de saepius repetito ioco intelligendum. Codices aliquot προσέπαιξεν praebeunt, quod tanquam doricum Xenophonte indignum esse dicitur et ad posterioris aevi scriptores, ut Plutarchum, Dionem Chrysostomum, Philostratum, Achillem Tatium, alios relegatur. Vid. Lobeck. Phryn. 240 sq. Quamquam de futuro aliter statuendum. πατέονται Sympas. IX, 2; quo accedit αυμπαλεῖν Cyrop. I, 3, 14. Ceterum προσπαῖεν cum da-

νῦν, ὡς ἀνδρες, ὡςπερ Ὅμηρος τὸν Ἀγαμέμνονα γεραρὸν ἔφη εἶναι, καὶ [οὕτω] ὅδε στρατηγεῖν μαθῶν γεραρώτερος φαίνεσθαι; καὶ γὰρ ὡςπερ ὁ κιθαρίζειν μαθῶν, καὶ ἐὰν μὴ κιθαρίζῃ, κιθαριστῆς ἐστι, καὶ ὁ μαθῶν λᾶσθαι, καὶ μὴ λατρεύειν, δῆμος λατρός ἐστιν, οὕτω καὶ ὅδε ἀπὸ τοῦδε τοῦ χρόνου διατελεῖ στρατηγὸς ἄν, καὶ μηδεὶς αὐτὸν ἔλεται. ὁ δὲ μὴ ἐπιστύμενος οὕτε στρατηγὸς οὔτε λατρός ἐστιν, οὐδὲ ἐὰν ὑπὸ διάντων ἀνθρώπων αἰρεθῇ. Άταρ, ἔφη, ἵνα καὶ ἐὰν ἡμῶν τις ταξιαρχῆ ἢ λοχαγῆ σοι, ἐπιστημονέστεροι τῶν πολεμικῶν ὁμεροῦ, λέξον ἡμῖν, πόθεν ἥρξατό σε διδύσκειν τὴν στρατηγίαν. Καὶ δε, Ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἔφη, εἰς ὅπερ καὶ ἐτελεύτα τὰ γὰρ τακτικὰ ἐμέ γε καὶ ἄλλο οὐδὲν ἐδίδαξεν. Άλλὰ μήν, ἔφη ὁ Σωκράτης, τοῦτο γε πολλοστὸν μέρος ἐστὶ στρατηγίας. καὶ γὰρ

tivo coniunctum v. Plat. Euthyd. 278 b. Legg. VI, 303. X, 66. cum accusativo Menex. 235 c. significazione irridendi; cum duplice accusativo Phaedr. 265 c. ὕμνον προεπαλάσσειν τὸν Τροιάν, h. e. παλαυόντες ὑμήσαμεν, coll. Eurip. Troad. 150. οἴαν μολπὴν ἐξῆργον θεούς. V. Löbeck. Phryn. 462 sqq. Hermann. Opusac. III. 221. — Όμηρος, II. III, 170. — καὶ [οὗτῳ] ὅδε. Vocabulum ὅντως damnare videtur lócus, quem tenet; quo non magis commendatur trium librorum scriptura καὶ ὡς ὅδε, ut taceam, καὶ ὡς significare solere vel sic (Krüger. Anab. I, 8, 21. quamquam v. Buttm. II. p. 279). οὕτω ante vocalem tuetur Schneider. Plat. Civ. 406 e. Poppe Thucyd. I. 215 sq. Alii scribunt οὕτω καὶ ὅδε, ut infra, quo ex loco Bornemannus nostrum depravatum esse putat, de omniaco οὕτως comparans IV, 4, 7. et Thucyd. VIII, 1. καὶ ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἔτοστον ταῦτα. De trajecto καὶ v. ad IV, 7, 7. Quam diutinem haud scio an non lenias comparato versu Baggesenii: Jegliches Blatt ist ein Bäunchen, für sich betrachtet; auch so sei Jeglicher Vers ein Gesang in dem vollendeten Lied. — δοξεῖ — φιλέσθαι, v. ad II, 1, 22. — Post οὕτε στρατηγός verba οὕτε κιθαριστῆς excidisse quidam suspicabantur, exigentes illi ad arctas quasdam concinnitatis regulas eius verba libri, cuius natura tam angusta vincula spernere videtur. Verum et alia hic vides neglectae, quam volunt, vel non admodum religiose observatae concinnitatis vestigia, neque quam sermo sit de iis, qui nent quidem alicuius rei gnari putandi essent, si omnes homines ad munus, quod expetant, eos delegissent, (v. ad IV, 2, 5), apta foret iactus hominis commemoratio.

5. διεδάσκειν. Quando scriptor id agit, ut ipsam actionem, eulis indicatur initium, factam vel faciendam significet, post verbum ἀρχεσθαι infinitivum adhibet; ubi vero de ipsa actione, factane sit, fiat, futura sit, necne, nulla est quaestio, sed agitur tantummodo de modo initii eius, si factam esse vel fieri ponas, ubi utitur participio. Engelhardt. Plat. Euthyphr. p. 92. Cf. 5, 15. 22. 6, 3. IV, 2, 3. Matth. 561. f. Rost. 129. 4. b.

6. πολλοστὸν μέρος, pars rei multas in partes divisae, qualis pars cum tota re comparata non potest non esse exigua, multesima pars, ex multis una, admodum exigua. Cf. IV, 6, 7. Cyrop. I, 6, 12 sqq. VIII, 5, 15. Buttm. gr. max. T. I. p. 288.

παρασκευαστικὸν τῶν εἰς τὸν πόλεμον τὸν στρατηγὸν εἶναι κοή, καὶ ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις, καὶ μηχανικόν, καὶ ἔργαστικόν, καὶ ἐπιμελῆ, καὶ καρτερικόν, καὶ ὄγκιον, καὶ φιλόφρονά τε καὶ ὡμόν, καὶ ἀπλοῦν τε καὶ ἐπί-βουλον, καὶ φυλακτικόν τε καὶ κλέπτην, καὶ προετικὸν καὶ ἀρπαγα, καὶ φιλόδιωρον καὶ πλεονέκτην, καὶ ἀσφαδῇ καὶ ἐπι-θετικόν, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ φύσει καὶ ἐπιστήμῃ δεῖ τὸν εὑ-στρατηγῆσοντα ἔχειν. καλὸν δὲ καὶ τὸ τακτικὸν εἶναι. πολὺ γὰρ διαφέρει στράτευμα τεταγμένον ἀτάκτον, ὥσπερ λιθοί τε καὶ πλίνθοι καὶ ἔντα καὶ κέραμος ἀτάκτως μὲν ἐξειμμένα οὐδὲν χρήσιμα ἔστιν, ἐπειδὴν δὲ ταχθῆ κάτω μὲν καὶ ἐπι-πολῆς τὰ μήτε σηπόμενα μήτε τηκόμενα, οἱ τε λιθοί καὶ δι-κέραμος, ἐν μέσῳ δὲ αὖ τε πλίνθοι καὶ τὰ ἔντα; ὥσπερ δην οὐκοδομίᾳ συντίθενται, τότε γίγνεται πολλοῦ ἀξιον κτῆμα οἰ-κία. Ἀλλὰ πάντα, ἔφη ὁ νεανίσκος, ὑμοιον, ὁ Σώκρατες, εἰ-8 ορηκας. καὶ γὰρ ἐν τῷ παλέμῳ τούς τε πρώτους ἀριστούς δεῖ τάττειν καὶ τοὺς τελευταίους, ἐν μέσῳ δὲ τοὺς χειρίστους, ἵνα ὑπὸ μὲν τῶν ὄγωνται, ὑπὸ δὲ αὖ τῶν ὀθῶνται. Εἰ μὲν τοι-9 τυν, ἔφη, καὶ διαγιγνώσκειν σε τοὺς ὄγαδονς καὶ τοὺς κακοὺς ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μή, τί σοι ὅφελος ὡν ἔμαθες; οὐδὲ γὰρ εἴ τοι

Schaefer. App. Demosth. IV, 285. Ceterum observatione digna est consuetudo articuli ad haec omissti. Errare igitur Bremium Lys. Aleib. I. §. 46. Bekk. demonstravit Förtsch. Observatt. in Lys. 42 sq. — ποριστικὸν τῶν ἐπιτηδείων τοῖς στρατιώταις, ad res necessarias militibus comparandas idoneum. Matth. 344.

7. πλίνθοι. Λιττὴ πλίνθος ἡν παρὰ τοῖς ἀρχαῖοις, ὧμη τε καὶ δητή· δῆλον δὲ ἐκ τῆς ἐν μέσῳ λεγομένης θέσεως, περὶ τῆς ὡμῆς ἐνθάδε τὸν λόγον εἶναι· τῆκοτο γάρ ἂν κάτω τιθεμένη. Co-
rrectas. — κέραμοι οἱ, κεραμίδες.

8. τοὺς πρώτους ἀριστούς δεῖ τάττειν. Simplex dictio est of πρώτοι ἀριστοῖ εἰσιν: quos quis primo loco ponit, eos par est optimos esse, ii optimi sunt. Cyrop. VII, 5, 5 ἀνάγκη τοὺς πρώτους ἀριστούς εἶναι. Cave credas subiectum ita articulo carere. Alter conformatum voles iniuria locum I, 6, 10 ξοίκας, ὁ Αντι-
φῶν, τὴν εὐδαιμονίαν ολομένην τρυφὴν καὶ πολυτελειαν εἶναι, h. e. felicitas consistit in laute vivendo. Infra inverso ordine vel po-
tius ad usitatius loquendi genus reversus dicit scriptor εἰ μέσῳ τοὺς χειρίστους. Cyrop. VII, 5, 65 πάντας τοὺς περὶ τὸ ἐαυτοῦ σῶμα θεραπευτῆρας ἐποίησατο εὐνούχους, omnes corporis sui ministros ex ευνυχiorum numero elegit. Vid. ad 10, 1. 14, 6. παρασκευ-
άζεσθαι δροποιοὺς τὸν ἀριστα ἐπισταμένους, homines artis suaes peritissimos coquos sibi comparare. IV, 5, 7. In his enim propter-
em subiecti et praedicati ratio obscuratur, quod aliud verbum, non εἶναι, infertur. V. ad 14, 7. — ὑπὸ μὲν τῶν, Math. 288.
n. 3. Rost. p. 461 sq.

9. ἐδίδαξεν· εἰ δὲ μή. Notam vides ellipsis, qua in enun-
tiationibus, quae ex duplice protasi constant, prioris apodosis re-

δργύριον ἐκέλευσε πρῶτον μὲν καὶ τελευταῖον τὸ κάλλιστον τάττειν, ἵν μέσω δὲ τὸ χείριστον, μὴ διδύξας διαγηγράσκειν τὸ τε καῦδν καὶ τὸ κίθρδηλον, οὐδὲν ἄν σοι ὅφελος ἔν. Ἀλλὰ μὰ ΔΙ' ἔφη, οὐκ ἐδίδαιξεν· ὥστε αὐτοὺς ἄν ἡμᾶς δέοι τούς τε πολυγυρθοὺς καὶ τοὺς κακοὺς κρίνειν. Τί οὖν οὐ σκοπόῦμεν, ἔφη, πῶς ἄν αὐτῶν μὴ διμαρτάνοιμεν; Βούλομαι, ἔφη ὁ γενεστος. Οδοῦν, ἔφη, εἰ μὲν ἀργύριον δέοι ὑρπάζειν, τοὺς φελαργυρωτάτους πρώτους καθιστάντες δρθῶς ἄν τάττοιμεν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Τί δὲ τοὺς κινδυνεύειν μέλλοντας; ἀρα τοὺς φιλοτιμοτάτους προτατκτον; Οὗτοι γοῦν εἰσίν, ἔφη, οἱ Ἑνεκαὶ ἐπαίνου κινδυνεύειν ἐδέλοντες. οὐ τοινυν οὗτοι γε ἀδηλοι, ἀλλ' οἱ ἐπιφανεῖς πατευχοῦ ὄντες εναλεγετοι ἄν εἰεν. Ἀτέρο, ἔφη, πότερά σε τάττειν μόνον ἐδίδαιξεν, ἢ καὶ ὅποι καὶ ὅπως χρηστέον ἐκάστῳ τῶν ταγμάτων; Οὐ πάντα, ἔφη. Καὶ μήν πολλὰ γ' ἐστί, πρὸς ἀντέ τάττειν οὔτε ἄγειν ὠςαντως προσέκνει. Ἀλλὰ μὰ ΔΙ' ἔφη, οὐ διεσυφήνεις ταῦτα. Νῆ ΔΙ' ἔφη, πέλιν τοινυν ἐλθῶν ἐπανερώτα· ἦν γάρ ἐπιστήηται καὶ μὴ ἀναδῆς ἢ, αἰσχυνεῖται ἀργύριον ελληφώς ἐνδεῖ σε ἀποκέμψασθαι.

ticetur. Quod sit, ubi neglecta illa apodosi, quippe quae facile per se pateat et cogitatione addi queat, veluti εὐ ἔχει, τέ σοι δοκεῖ, alia, ad graviora properat scriptor, apodosin ex priore protasi addendam lectoribus relinquens. Id vocatur σχῆμα ἀνατροπόδοτον. Ita facile tibi explicabis 9, 11. Anab. VII, 1, 31. 7, 15. Cyrop. IV, 5, 54. VIII, 7, 24. Matth. 617. Buttm. 151. IV. 4. Rost. 139. 8. B. Thiersch. Aristoph. Plut. 464. — ὥστε ἄν δέοι. V. ad II, 7, 11.

10. τέ οὖν οὐ σκοποῦμεν; quin consideramus? V. ad 11, 15. II, 3, 11. — τέ δὲ τοὺς κινδυνεύειν μέλλοντας; non rara ellipsis cum vi quadam prolata, ut intelligas oīei, vel simile aliiquid: quid illis faciendum putas? gloriae studiosissimos primo loco collocandos? Non minus dicitur nominativo sequente, Plat. Gorg. 502 b. τέ δὲ ἡ σεμνὴ αὐτῇ τριγυρδλας ποίησις; quid vero gravis illa tragœdiae poësis? sc. δοκεῖ σοι; Charmid. 167 d. Δοκεῖ τέ σοι εἶναι τοινη (ἢ ὄψις); Μά ΔΙ' οὐκ ἔμοιγε. Τέ δὲ ἀκοήν; sc. λέγεις; quid de auditu dicas? Cf. IV, 2, 14. τέ δὲ τὸ κακουργεῖν; 6, 10. Alios alii loci casus postulant. Matth. gr. max. p. 1289. Heindorf. Plat. Gorg. 509 d. Charm. 1. c.

11. ὁ ποτε, quod pr. motum significat, qui fit versus aliquem locum, nonnumquam sere i. q. ὅπου esse videtur, non delecta tamen prorsus motus significatio. Hellen. VI, 2, 28. πολλάκις δὲ καὶ, ὅποι μέλλοι ἀριστοποιεῖσθαι τὰ στράτευμα, ἐπανήγαγεν ἄν τὸ κέρας ἀπὸ τῆς γῆς κατὰ ταῦτα τὰ γωλα. VII, 4, 18. καὶ οὗτοι, ὅποι ἐδύναντο, εἰς τὴν αὐτῶν πόλιν Ηέλληνην εἰσῆλθον. — ταγμάτων Stobaci lectio est; loco vulgatae ταχιέων si non potest ταχιέων legi, idem sentieadum est cum Poppone, qui Cyrop. VIII, 3, 28 ταχιός repudians scribi iubet ταχικόν, quod ad ordinem et instructionem pertinet. — οὐ πάντα, non saepe, h. e. plans non. Cyrop. II, 4, 13. VI, 2, 12. VIII, 2, 24.

CAPUT II.

Ἐγενέχων δέ ποτε στρατηγῶν ἡρημένῳ τῷ, Τοῦ ἔνεκεν, ἔφη, Ὅμηρον οἵει τὸν Ἀγαμέμνονα προσαγόρεύσαι ποιμένα λαῶν; ἀρά γε ὅτι, ὥσπερ τὸν ποιμένα δεῖ ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως σῶα τε ἔσονται αἱ οἰεῖς καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσι, [καὶ οὐ ἔνεκα τρέφονται, τοῦτο ἔσται,] οὕτω καὶ τὸν στρατηγὸν ἐπιμελεῖσθαι δεῖ, ὅπως σῶοι τε οἱ στρατιῶται ἔσονται καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσι, καὶ οὐ ἔνεκα στρατεύονται, τοῦτο ἔσται; στρατεύονται δέ, ἵνα κρατοῦντες τῶν πολεμίων εὑδαιμονίστεροι ὁσιοί. ἢ τί δήποτε οὕτως ἐγήνετε τὸν Ἀγαμέμνονα εἰπών;

Ἀμφοτερον, βασιλεὺς τὸν ἀγαθὸν κρατερός τὸν αἰχμητής; ἄρα γε ὅτι αἰχμητής τε κρατερὸς ἀντί εἶη, οὐκ εἰ μόνος αὐτὸς εἴναι ἀγανθίζοιτο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἀλλ' εἰ καὶ παντὶ τῷ στρατοπέδῳ τούτου αἴτιος εἴη, καὶ βασιλεὺς ἀγαθός, οὐκ εἰ μόνον τοῦ ἑαυτοῦ βίου καλῶς προεστήκοι, ἀλλ' εἰ καὶ ὃν βασιλεὺς, τούτοις εὑδαιμονίας αἴτιος εἴη; καὶ γὰρ βασιλεὺς αἰρεῖται, οὐχ ἵνα ἑαυτοῦ καλῶς ἐπιμελῆται, ἀλλ' ἵνα καὶ οἱ ἐλόμενοι δι' αὐτὸν εὐ πράττωσι. καὶ στρατεύονται δὲ πάντες, ἵνα δὲ βίος αὐτοῖς ὡς βέλτιστος ἐστι; καὶ στρατηγοὺς αἰροῦνται τούτου ἔνεκα, ἵνα πρὸς τοῦτο αὐτοῖς ἡγεμόνες ὁσιοί. δεῖ οὖν τὸν στρατηγοῦντα τοῦτο παρασκευάζειν τοῖς ἐλομένοις αὐτὸν στρατηγόν· καὶ γὰρ οὔτε κάλλιον τούτου ἄλλο φάδιον εὑρεῖν οὔτε αἰσχιον τοῦ ἐναντίου. καὶ οὕτως ἐπισκοπῶν, τίς εἴη ἀγαθὸν ἡγεμόνος ἀρετὴ, τὰ μὲν ἄλλα περιῆρε, κατέλειπε δὲ τὸ εὑδαιμονίας ποιεῖν ἀντὶ ἡγῆται.

CAP. II. Imperatoris esse eos, quibus praesit, beatos reddere.

1. Ὅμηρον. Cf. II. II., 243 al. et de altero loco III., 179. — οἶς, vulgo οἵεις. Hoc ionicum, illud atticum. V. Anab. IV, 5, 25. Cyrop. I, 4, 7. Supra oīn II, 7, 13. infra oīw III, 11, 5. et IV, 3, 10. Accusativus οἰς, ut οἱ βόες, τοὺς βοῦς. Hellen. VI, 4, 29. Cyrop. V, 2, 5. Vid. ad I, 2, 37. Matth. 80. n. 7. Buttm. 50. n. 6. Rost. 43. n. 2.

2. μόνος αὐτός, ipse solus. Lucian. Demon. c. 29. μόνος αὐτός ἔστι. αὐτός μόνος ita dicitur, ut αὐτός aut, in casibus quidem obliquis, sit is, er, et caret pondere, aut solus significet et praepositum vocis μόνος τινὶ adaugeat. Fritzsch. Luc. Diall. Deor. XX, 4. Non ubique tamen illud discriminetur observatum esse: sunt enim loci, in quibus pronominis nominativus cum oppositionis vi anteponatur. Lys. Epitaph. 50. Bekk. ἡγέουντο αὐτοὶ μόνοι τὸν κτίνυνον ποιήσανται. Sequitur 52. solum αὐτοὶ eadem fero significatione. Vid. ad 14, 3.

4. περιήρει. Cyrop. II, 1, 21. τῶν πολεμικῶν περιελῶν καὶ τὸ τόξο μελεταν καὶ τὸ ἀκοντίῳ κατέλιπε τοῦτο μόνον αὐτοῖς, τὸ σὸν μαχαλῷ καὶ γέδῳ καὶ θωρακὶ μάχεσθαι. ubi vide quid aoristus differat ab imperfecto.

CAPUT III.

Καὶ ἵππαρχεῖν δέ τινι ἥρημένῳ οἰδά ποτε αὐτὸν τοιάδε διαλεχθέντα· Ἐχοις ἄν, ἔφη, ὁ νεανίᾳ, εἰπεῖν ἡμῖν, ὅτου ἔνεκα ἐπεδύμησας ἵππαρχεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦ πρῶτος τῶν ἵππων ἐλαύνειν· καὶ γὰρ οἱ ἵπποτοξόται τούτον γε ἀξιοῦνται· προσλαύνοντος γοῦν καὶ τῶν ἵππωνδρων. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Ἄλλα μήν οὐδὲ τοῦ γνωσθῆναι γε· ἐπει καὶ οἱ μανόμενοι γε ὑπὸ σπάντων γιγνώσκονται. Ἀληθές, ἔφη, καὶ τοῦτο λέγεις. Ἄλλ’ ἀρα διτὶ τὸ ἵππικὸν οἴει τῇ πόλει βελτίον ἄν ποιήσας παραδοῦναι, καὶ εἴ τις χρεῖα γίγνοιτο ἵππεων, τούτων ἡγούμενος ἀγαθοῦ τυνος αἵτιος γενέσθαι τῇ πόλει; Καὶ μάλα, ἔφη. Καὶ έστι γε νῆ Διὸς ἔφη δὲ Σωκράτης, καλόν, ἐὰν δύνῃ ταῦτα ποιῆσαι. η δὲ ἀρχή που, ἐφ’ ης ἥρημα, ἵππων τε καὶ ἀμβατῶν ἔστιν. Εστι γὰρ οὖν, ἔφη. Τι δὴ λέξον ἡμῖν πρῶτον τοῦτο, διπλας διανοῇ τοὺς ἵππους βελτίους ποιῆσαι; Καὶ οὓς, Ἄλλα τοῦτο μέν, ἔφη, οὐκέτι οἶμαι τὸ ἔργον εἶναι, ἀλλὰ ίδιᾳ ἔκα-

CAP. III. Praefecti equitum esse et equites et equos maiores efficere. Quem peculiarem librum scripsit Xenophon Ἰππαρχικόν, De Officio magistrī equitum, eum cum hoc capite comparasse iuvabit.

1. οὐ γὰρ δὴ simpliciter negantis est: non enim prosector hoc cupies propterea, ut ante alios equo provehare. Suspiceris fortasse οὐ γὰρ δέπον. Μὴ γὰρ δὴ esset suspicionem removentiā: absit enim, ut existinem, hac de caussa te hoc cupere. Cf. 11, 7. — τοῦ — ἐλαύνειν — τοῦ γνωθῆναι γε. Quid ex antecedentibus repetendum? De nominativo πρῶτος v. ad I, 2, 1.

2. ἄν et ad ποιήσας et ad παραδοῦναι referendum. V. ad I, 4, 14. — ἐφ’ ης ἥρημα. Quum recte dicatur Ages. I, 37. δοσον χρόνον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔμεινε, quumque simillimum locum habeat Bornemannus Dion. Cass. p. 229, 7. τὴν ἀρχήν, ἐφ’ ης ἐτέταξι, quumque, id quod maximum est, demonstrante Lobeck. Phryn. 164. 474. et Bernhard. Synt. 247, praepositione ita substantivi sui genitivo functa locus vel honos, quo quis fungitur, significetur, ut ὁ ἐπὶ τῶν διπλῶν, οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὁ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθέις apud Demosthenem: non est quod in genitivo haeresas, licet Cyrop. I, 2, 5 ἐπὶ μὲν τοῖς παισὶν ἐκ τῶν γεραιτέρων ἡρημένοις εἰσαὶ dativo, Hellen. V, 1, 5 αἰροῦνται Εὔνομοι γανέρχον ἐπ’ αὐτάς (τὰς γανάς) accusativo scriptor usus sit. — ἀμβατῶν. De re equi. III, 12 et V, 7. L. Dindorfius scripsit τῷ ἀναβάτῃ. Infra legitur ἀναβατικωτέρους §. 5. ubi ἀμβατικωτέρους in uno codice est. Καμμών, defensum a Schaefero Lamb. Bos. p. 368, non improbatum Lobeckio Phryn. 340, non receptorunt numeri editores Cyrop. VIII, 3, 28, habent vero ἐπὶ τῆς ἀμβολάδος γῆς VII, 5, 12 et (ἵππους) ἀναβάτους IV, 5, 46.

3. τὸ ἔργον num praedicatum potest esse? v. ad 1, 8. Plat. Politic. 258 c. Σωκρ. τοῦτ’ ἡδη σόν, οἶμαι, τὸ ἔργον, ὡς ἔξει, ἀλλ’ οὐκέτι γίγνεται. Ξεν. Λεῖ γε μήν, ὡς Σωκράτεις, αὐτὸν εἶναι καὶ σόν. Contra Cyrop. VIII, 1, 10. αὐτοῦ ἔγραψε τούτο ἔργον εἶναι.

στον δεῖν τοῦ ἑαυτοῦ ἵππου ἐπιμελεῖσθαι. Ἐὰν οὖν, ἔφη διὰ Σωκράτης, παρέχωντάι σοι τοὺς ἵππους, οἱ μὲν οὗτως κακόποδας η̄ κακοσκελεῖς η̄ ἀσθενεῖς, οἱ δὲ οὗτως ἀτρόφους, ὥςτε μὴ δύνασθαι ἀκολουθεῖν, οἱ δὲ οὗτως ἀναγώγους, ὥςτε μὴ μένειν ὅπου ἂν σὸν τάξῃς, οἱ δὲ οὗτως λακτιστάς, ὥςτε μηδὲ τάξαι δυνατὸν εἶναι, τί σοι τοῦ ἵππικοῦ ὅφελος ἔσται; η̄ πῶς δυνησθή τοιούτων ἡγούμενος ἀγαθόν τι ποιῆσαι τὴν πόλιν; Καὶ διό, Ἄλλὰ καλῶς τε λέγεις, ἔφη, καὶ πειράσουμαι τῶν ἵππων εἰς τὸ δυνατὸν ἐπιμελεῖσθαι. Τί δέ; τοὺς ἵππους οὐκ διπικειρήσεις, ἔφη, βελτίωνας ποιῆσαι; Ἔγωγε, ἔφη. Οὐκοῦν πρῶτον μὲν ἀνφιβατικωτέρους ἐπὶ τοὺς ἵππους ποιήσεις αὐτούς; Δεῖ γοῦν, ἔφη· καὶ γάρ εἴ τις αὐτῶν καταπέσοι, μᾶλλον ἄν οὗτος σώζοιτο. Τί γάρ; Εάν που κανδυνεύειν δέῃ, πότερον ἐπαγαγεῖν τοὺς πόλεμούς ἐπὶ τὴν ἄμμον κελεύσεις, ἐνθαπερ εἰώθατε ἱππεύειν, η̄ πειράσῃ τὰς μελέτας ἐν τοιούτοις ποιεῖσθαι χωρίσις, ζεν οἵσιεπερ οἱ πόλεμοι γλγνονται; Βελτιών γοῦν, ἔφη. Τί δέ; τοῦ βάλλειν ὡς πλείστους ἀπὸ τ

Ibi quod legitur II, 1, 11. τὰς ψυχὰς θήγειν αὐτῶν ὑμέτερον τὸ ἔργον, compara cum Comment. III, 4, 8. οὐκοῦν τὸ μὲν τοὺς ἀρχομένους κατηκόντας τε καὶ εἰπεῖτες ἑαυτοῖς παρασκευάζειν ἀμφοτέρων ἔστιν ἔργον; Heindorf. Plat. Gorg. 459 e. οὐ γάρ σὸν ἔργον, non enim tui muneris est. Valcken. Eurip. Phoeniss. 454 σὸν ἔργον λέγειν.

4. παρέχεσθαι ἵππου dicuntur qui εἰ καταλόγου ἱπποτροφοῦνται et quos noster Hellen. III, 4, 15. et Ages. I, 23. ἱπποτροφεῖς καταλέγεσθαι dicit. De officio ciuium atticorum diuiorum equos publicos alendi cf. Hipparch. I, 9. Schneid.

5. βελτίωνας, §. 3. βελτίους. V. ad II, 2, 3.

6. οἱ πόλεμοιοι γλγνονται. Quod libri aliquot minoris fidei habent πόλεμοι, praestare videtur. Exempla verbi cum eadem praepositione coniuncti habes de persona Anab. IV, 3, 29, 5, 28, 8, 15. Cyrop. VIII, 5, 28. Hell. VII, 5, 6. Isocr. Panath. c. 19. 39. Idem re supra I, 2, 53. τῆς ψυχῆς, έν ἦ μόνη γλγνεται γρόνησις. Alia ratio est additarum praepositionum ἐπί, κατά, πρός, παρά; alia loci 4, 10. ἀλλ ἔχθροι γέ τοι ἀμφοτέροις γλγνονται; Comparavit Schneiderus Hipparch. I, 5. τοὺς ἵππους δάσκητέον, πρώτον μὲν δύος ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀναπηδᾶν δύνωνται πολλοῖς γάρ ηδη η σωτηρία παρὰ τοῦτο ἐγένετο δεύτερον δὲ δύος έν παντοῖσι χωρίοις ἵππάζεσθαι δυνήσονται καὶ γάρ οἱ πόλεμοι ἀλλοτε έν ἀλλοῖσι τόποις γλγνονται. ubi contra codicum fidem Dindorfius scripsit πόλεμοι, hic nunc πόλεμοι retinens. — έν οἴοις περ. Nonnulli codices praetermissa praepositione dant οἴοιεπερ, non male. V. ad II, 1, 32.

7. τι δέ; alii τι γάρ; v. ad II, 6, 2. — τοῦ βάλλειν — ποιήσει; num ut quam plurimi ab equis iaculentur, curae tibi erit? βάλλειν de eadem re dictum est Hipparch. I, 6, 21. — εἰπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖν. Haec est codicum lectio tantum non omnium, quam repetito διαγεγόνται interpretabere. Borne-

τῶν Ἰππων ἐπιμέλειαν τινα ποιήσῃ; Βέλτιον γοῦν, ἔφη, καὶ τοῦτο. Θήγειν δὲ τὰς ψυχὰς τῶν Ἰππέων καὶ ἔξοργίζειν πρὸς τοὺς πολεμίους, εἴπερ ἀλκιμωτέρους ποιεῖν, διανεγόθσαι; Εἰ σδὲ μή, ἄλλὰ τῦν γε πειράσσομαι, ἔφη. "Οπως δέ σοι πειθῶσται οἱ Ἰππαῖς, πεφρόγνηκάς τι; ἂνει γάρ δὴ τούτου οὗτε ἵππων οὗτε Ἰππέων ἀγαθῶν καὶ ἀλκιμῶν οὐδέποτε ὅφελος. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη· ἀλλὰ πᾶς ἢν τις μάλιστα, ὡς Σώκρατες, ἐπὶ τοῦτο φαντούς προτρέψαστο; Ἐκεῖνο μὲν δήπου οἰσθα, διτὶ ἐν παντὶ πρόγματι οἱ ἀνθρώποι τούτοις μάλιστα θεέλουσι πειθεσθαι, οὓς ἢν ἡγῶνται βελτίστους εἶναι. καὶ γὰρ ἐν νόσῳ δὲ ἡγῶνται λατρικῶταν εἶναι, τούτῳ μάλιστα πειθοῦσι· καὶ ἐν πλοιῷ οἱ πλέοντες, ὃν ἢν κυβερνητικῶταν· καὶ ἐν γεωργίᾳ, δὲ ἢν γεωργικῶταν. Καὶ μάλα, ἔφη. Οὐκοῦν εἰκός, ἔφη, καὶ ἐν ἴππικῇ δὲς ἢν μάλιστα εἰδὼς φυληταὶ ἀ δεῖ πουεῖν, 10 τούτῳ μάλιστα θεέλειν τοὺς ἄλλους πειθεσθαι. Ἐὰν οὖν, ἔφη, ἐγώ, ὡς Σώκρατες, βλέποτος ὡν αὐτῶν δῆλος ὡς ἀρκεῖει μου τοῦτο εἰς τὸ πειθεσθαι αὐτοὺς ἐμοὶ; Ἐὰν γε πρὸς τούτῳ, ἔφη; διδάξῃς αὐτοὺς, ὡς τὸ πειθεσθαι σοι κάλλιον τα καὶ σωτηριώτερον αὐτοῖς λεῖται. Πᾶς οὖν, ἔφη, τοῦτο διδάξει; Πολὺν τὴν Ἀλῆ ἔφη, φάσον ἡ εἴ τοι δέοις διδύσκειν, ὡς τὸ κακὸν 11 τῶν ἀγαθῶν ἀμείνω καὶ λυσιτελέστερά λεῖται. Αλγεις, ἔφη, σὺ τὸν ἴππαρχον πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπιμελεῖσθαι δεῖν καὶ τοῦ λέ-

mannus commate sublato post ποιεῖν ad infinitivos praecedentes πειράσῃ aut simile quid supplet, coll. Cyrop. I, 6, 16. Dindorfius uterque scripsit ἄπειρον ἀλκιμωτέρους ποιεῖ.

9. ἡ γῶντας, alii ἡγῆσανται, quod est in simillimo, quem iam Valckenarius attulit, loco Cyrop. I, 6, 21.

10. εἰ σοι δέοις διδάσκειν. Correxerunt quidam εἰ σο δέοις διδάσκειν. Notum est autem, dativum personae cum genitivo rei verbo δέοις addi, ubi significat *opus est*. 11, 6, 20. ὅπω δὲ, καὶ σοι τούτων δέσσον. Sed ne addito quidem infinitivo dativus repudiandus est, v. Anab. III, 4, 35. δεῖ ἐπισάξαι τὸν Ἰππον Ἡέρη ἀνδρό. Oeon. VII, 20. VIII, 9. Nec minus dicas si tibi opus sit docere. Matth. 412. Non admodum diversa sunt quae leguntur 4, 8. 9. τὸ τοὺς ἀγαθοὺς τιμῶν ἀμφοτέροις οἷμα προσήκειν. — Άλλα φυλακτικοὺς τῶν ὄντων οὐδὲ ἀμφοτέρους εἶναι προσήκειν; Diversitate constructionis facile perspicias. Nimurum nomen vel pronomen modo arctius cum primario vocabulo coniungitur, modo ad infinitivum referendum est. Utramque rationem composuit Isocr. Philipp. §. 127. προσήκει τοῖς μὲν ἄλλοις — ἐκείνην τὴν πόλιν στέργειν, σὲ δὲ — ἀπαπαγ τὴν Ἑλλάδα πατρίδα νομίζειν. Baister. Isocr. Paneg. §. 28. Neque vero diversa est constructio vocabuli ἐξεστι. Plat. Menon. 91a. legendum utique γῦν τοινυν ἔξεστι σε μει' ἔμοις τοινῦ βουλεύεσθαι. qua constructione non illud, quod liceat, sed quod nihil impedit, quin ab aliquo fiat, significari obseruat Buttmanus, coll. Jacobs. Achill. Tat. p. 164, 6. Vid. ad IV, 6, 7.

γενν δύνασθαι; Σὺ δ' ὁδον, ἔφη, χρῆναι σιωπὴν ἐππαρχεῖν; η
οὐκ ἐντεθύμησαι, διὰ δοσα τε νόμω μεμαθήκαμεν κάλλιστα
δύτα, δι' ὃν γε ζῆν ἐπιστάμεθα, ταῦτα πάντα διὰ λόγου ἐμά-
θαμεν, καὶ εἴ τι ἄλλο καλὸν μανθάνει τις μάθημα, διὰ λόγου
μανθάνει, καὶ οἱ ἄριστα διδάσκοντες μάλιστα λόγῳ χρῶνται
καὶ οἱ τὰ σκονδαίστατα μάλιστα ἐπιστάμενοι κάλλιστα δια-
λέγονται; η τόδε οὐκ ἐντεθύμησαι, ὡς, ὅταν γε χορὸς εἰς ἐκ 12
τῆςδε τῆς πόλεως γίγνηται, ὥσπερ δὲ εἰς Δῆλον πεμπόμενος,
οὐδεὶς ἄλλοθεν οὐδαμόθεν τούτῳ ἐφάμιλλος γίγνεται, οὐδὲ
ενανθρία ἐν ἄλλῃ πόλει δυσία τῇ ἐνθάδε συνάγεται; Ἀληθῆ
λέγεις, ἔφη. Ἀλλὰ μήν οὔτε εὑφωνίᾳ τοσοῦτον διαφέρουσιν 18
Ἀθηναῖς τῶν ἄλλων οὔτε σωμάτων μεγέθει καὶ ὁώμῃ, ὅσον
φιλοτιμίᾳ, ἥπερ μάλιστα παροξύνει πρὸς τὰ καλὰ καὶ ἐντιμα.
Ἀληθές, ἔφη, καὶ τοῦτο. Οὐκοῦν οἶει, ἔφη, καὶ τοῦ ἐπιπού 14
τοῦ ἐνθάδε εἰς τις ἐπιμεληθεῖη, ὡς πολὺ ἄν καὶ τούτῳ δι-
ενήκουεν τῶν ἄλλων ὅπλων τε καὶ ἵππων παρασκευῇ καὶ εὐτα-

11. *γόμφω*, more et instituto civitatis. *Ernesti*. Weiskius apte
componit Aristot. Rhet. II, 12. οἱ νέοι πεπαίδευνται ὑπὸ τοῦ γό-
μφου μένον. De verbis sequentibus cf. Morus Isocr. Paneg. c. 5.
ubi ζῆν docet ille vitam esse ferina meliorem omninoque huma-
niorem intelligendam. Videtur autem vitae, quae in civitate bene
administrata agitur, significatio inesse, ut sit fera i. q. πολιτεύ-
σθαι. Idemque ad c. 13. λόγον cum ἐψηρεύει (IV, 3, 12) compa-
rat, eius dicens esse, qui sensus animi interpretetur oratione et
explicit. Vim eloquendi et orationem dici a Cicerone N. D. II,
59. Inv. I, 2; De orat. I, 8.

12. *χορὸς εἰς*. *Eis* pro τοῖς ponere usus est scriptorum aevi
posterioris. H. l. respice opposita οὐδεὶς ἄλλοθεν οὐδηπόθεν. — δὲ
εἰς Δῆλον πεμπόμενος, sc. in legatione sacra, de qua v. ad
IV, 8, 2. Intelligitur autem chorus carmina in honorem Apollinis
cantans et certamina musica agens. — εὐπνυστα. In sacris
Panathenaeis venustissimi iuvenes et senes (Sympos. IV, 17) eli-
gebantur, qui Minervae *θαλλογόροι* essent.

13. *εὐφωνίᾳ* — *μεγέθει* καὶ *ὅν μη*. Quidnam singula in
antecedentibus habent, quorū pertineant?

14. *τούτῳ διενέγκοιεν τῶν ἄλλων*. Alii τοῦτο. Sed
eandem constructionem v. 6, 18. Hier. I, 7. Quod Thomas Magi-
ster praecipit: τὸ διαφέρει καλλίστον λέγειν, η τὸν διαφέρει, illud ut
significet *quid differt*, (nam altera significatio est *quid refert*), id
quum vim suam sane habeat apud veteres Atticos, ibi tamen ef-
fringitur, ubi aliud praeditum aut subsequitur, diciturque dativus,
ut apud recentiores scriptores, utraque sententia. Hier. I, 7 οὐκ
οὖτε εἰ τῷ διαφέρει. Plat. Alcib. I, 124 c. οὐ γὰρ ξεσ’ ὅτῳ τοῦ
διαφέρει, πλὴν γε διτ. Τίνι; Lobeck. Phrynicd. 394. V. infra IV,
5, 11. Paullo alia significacione praeditum hoc verbum v. ad 7, 7.
11, 11. ad quam quum facilimus sit a nostra transitus, nil mi-
ram, si unus quoque et structura eius transitus vestigia aliqua re-
tinuit... Nam vero τούτῳ hic non εἰ vi possum est, de qua dictum
est ad IV, 7, 5. quaque legitur Hier. VII, 3 δοκεῖ τούτῳ διαφέρειν

ἔισα καὶ τῷ ἔτοί μας κινδυνεύειν πρὸς τοὺς πολεμίους, εἰ νομίσειαν ταῦτα ποιοῦντες ἐπαίνουν καὶ τιμῆς τεύξεοθα; Εἴκος τούτη, ἔφη. Μὴ τοίνυν ὄχνει, ἔφη, ἀλλὰ πειρῶ τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ταῦτα προτρέπειν ἀφ' ἣν αὐτός τε ὁ φειληθήσης καὶ οἱ ἄλλοι πολεῖται διὰ σέ. Ἀλλὰ νὴ Δια πειράσομαι, ἔφη.

CAPUT IV.

1 Τίδων δέ ποτε Νικομαχίδην ἐξ ἀρχαιοεσιῶν ἀπίστα ἦρετο, Τίνες, ὡς Νικομαχίδη, στρατηγὸν ἥρηνται; Καὶ ὃς, Οὐ γάρ, ἔφη, ὡς Σώκρατες, τοιοῦτοι εἰσιν Ἀθηναῖοι; ὥστε ἐμὲ μὲν οὐχ ἔλοντο, διὸ ἐκ καταλόγου στρατεύμενος κατατέτριψα, καὶ λοχαγῶν, καὶ ταξιαρχῶν, καὶ τραυμάτων ὑπὸ τῶν πολεμίων τοσαῦτα ἔχων· ἄμα δὲ τὰς οὐδὲς τῶν τραυμάτων ἀπογραμμούμενος ἐπεδείκνυεν· Αντισθένην δέ, ἔφη, ἔλοντο, τὸν φύρα δηλίτην πάποτε στρατευόμενον, ἐν τε τοῖς ἵππεσιν οὐδὲν περιβλεπτον ποιήσαντα, ἐπιστάμενόν τε ἄλλο οὐδὲν ἢ χρήσματα συλλέγειν. Οἰκοῦν, ἔφη ὡς Σωκράτης, τοῦτο μὲν ἀγαθόν, εἴ γε τοῖς στρατιώταις ἴκανὸς ἔσται τὰ ἐπιτήδεια πορέζειν.

ἀγῆς τῶν ἄλλων ἡρώων, τῷ τιμῆς δρέγεσθαι, et Anab. V, 6, 2 τούτῳ πρώτον καλῶς δέχεσθαι, τῷ εὔνους εἶναι. Sed hic τούτῳ in universum est: hac in re, ubi de copiis equestribus agitur; dativis deinde sequentibus eae commemorantur res, in quibus excellere possint Athenienses. Finckhius antiquarum editionum lectionem ταῦτο διερέγχει defendit, ut τὸ ἐπιπλόν τὸ ἐνθάδε intelligatur, de aoristi primi optativo Phryn. Praepar. p. 35, 24, de ν ἐφελ. 9, 11, ubi in nonnullis libris manuscriptis est ὅμοιογνωσίειν, et Poppo. Prolegg. Thucyd. I. p. 219 conferri iubens. Sed residet νομίσειαν. Subiectum est autem ὁ Ἀθηναῖοι, quorum commemoratio vocabulo, quod praecessit, ἐνθάδε praeparata est: optimeque ita comparatus locus respondet paragraphe antecedenti.

CAP. IV. Bonum choragum et oeconomum posse etiam bonum imperatorem esse.

1. οὐ γάρ τοιοῦτοι εἰσιν Ἀθηναῖοι; nonne tales sunt Athenienses? Finckhius: Sind dies nicht wieder ganz die Athener? οὐ γάρ particulas vehementiori interrogatori inservire observat Viger. p. 461. 494, nimirum cui velimus affinare responderi. Cf. I, 3, 10, 4, 14. II, 3, 16. III, 7, 7. IV, 8, 4. Non deest tamen causae significatio. V. ad I, 4, 9. Cyrop. I, 6, 12. ἡ μέμνησις; οὐ γάρ, ἔφη, μέμνησι; Soph. Oed. R. 1010 ποὺς εἶπας; οὐ γάρ Ηλύρος ἔξερνος με; Luc. Diall. Deor. IV, 2 τὸ λέγεις; οὐ γάρ κατάξεις με ἥδη εἰς τὴν Ἰδην τήμερον; — ἐξ καταλόγου στρατευόμενος, εχ albo militans, h. e. coactus. Bornem. Thucyd. VIII, 24. ἐκ καταλόγου ἀνεγκαστολ. — τραυμάτων ὑπὸ τῶν πολεμίων τοσαῦτα ἔχων, h. e. τοσαντάκις ὑπὸ τῶν πολεμίων ταραμένος. V. Bornem. Cyrop. VIII, Θ, 13. τοὺς ὑπὸ ὑμῶν ἀρχές δροντας. Anab. VII, 6, 11. ὑπὸ ὑμῶν αἰτιας ἔχων. Platow. Apros. B. 38 c. ὄνομα ἔξειται καὶ αἰτιας ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν δοις δορεῖν.

Καὶ γὰρ οἱ ἔμποροι, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, χρήματα μυλέγειν ἵκανοι εῖσιν· ἀλλ᾽ οὐχ ἔνεκα τούτου καὶ στρατηγεῖν ὑπάντων;
Αν. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Ἀλλὰ καὶ φιλόνεικος Ἀντισθένης
ἔστιν, ὃ στρατηγῷ προεῖναι ἐπιτήδειόν ἔστιν. οὐχ ὅρμης, ὡς
καὶ ὄσακις κεχωρίζηκε, πᾶσι τοῖς χοροῖς νενίκηκε; Μὰ δὲ
ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἀλλ᾽ οὐδὲν ὅμιον ἔστι χοροῦ τε καὶ
στρατεύματος προεστάναι. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδὲν
ἀδῆς γε ὃ Ἀντισθένης οὐδὲ χορῶν διδυσκαλίας ἔμπειρος ὥν
ὅμως ἐγένετο ἵκανὸς ἐνρεῖν τοὺς κρατίστους ταῦτα. Καὶ ἐν
τῇ στρατιᾷ οὖν, ἔφη ὁ Νικομαχίδης, ἄλλους μὲν εὐφήσαι τοὺς
τάξοντας ἀνθ' ἑαυτοῦ, ἄλλους δὲ τοὺς μαχονέτους. Οὐκοῦν, δ
ἔφη ὁ Σωκράτης, έάν γε καὶ ἐν τοῖς πολεμικοῖς τοὺς κρατί-
στους, ὡς περ ἐν τοῖς χορικοῖς, ἔξεντροκη τε καὶ προαιρῆται,
ἀλλότως ἄν καὶ τούτους νικηφόρος εἴη· καὶ δαπανᾶν δ' αὐτὸν
εἰκὸς μᾶλλον ἄν ἐθέλειν εἰς τὴν ἐννὸλη τῇ πόλει τῶν πολε-
μικῶν νίκην ἢ εἰς τὴν ἐννὸλη τῇ φυλῇ τῶν χορικῶν. Λέγεις οὖ, ε

2. καὶ γάρ, τ. ad I, 4, 9.

3. φιλόνεικος. Quod alii habent φιλόνικος, quamquam sunt
qui φιλόνικος, φιλονικεῖν, φιλονικίᾳ omnino repudient; v. Butt. Plat. Alcib. I. 122 c. Böckh. Pindar. Pyth. IX, 32; quum per se
minima habeat quidquam improbable, tum certe h. l. videtur pot-
est tuendum esse. Plura disputata de hac voce a me sunt Quæst. Xenoph. I. p. 11. Dedi tamen φιλόνικος, quod vocabulum ut II,
3, 17. 6, 5. Ita hic in bonam partem dictum est. — *χειρορήγησε.*
χορηγός apud atticos scriptores dicitur propriæ, qui suis sumtibus
χορον comparat, instruit, omnibus rebus ornat, et jā eo genere
exerceri curat, in quo eum vult certare. Ernesti. Ac quos ille
vellet in scenam producere, eos per χοροδιδάσκαλον erudiendos et
exercendos curabat. V. §. sq., ubi φῶλη musicos artifices, cantores,
tibicines, alias spectat. — *μὰ Δὲλτιον οὐδὲν κρέ.* v. 7. ad
I, 4, 9. — *δμοιον — τε κατ.* V. IV, 8, 10. Butt. Exc. I. ad
Plat. Crit. p. 108 sq.

4. ὅμως, v. ad I, 2, 20. — στρατιᾶ. Aliquot libri dant
στρατηγεῖ. — τοὺς τάξοντας. Articulus ita participio additus
hominum vel singulorum vel generis certam quandam cogitationem
informat legientium animis. Plat. Menex. c. 4. αἱρεσθαι τὸν
ἔρευντα, eligere qui orationem habeat, oratorem illum publicum;
quod c. 1. dictum est αἱρεσθαι δότις ἔρει. Isocr. Panegyr. 64 b.
πολλοὺς ἐκπότος ἡμῶν εἶχε τοὺς συμπαθησοντας. Contra Cyrop.
III, 1, 2. αὐτὸς δὲ κατασκεψόμενος ἐπεμπει, ut supra I, 1, 6 dictum
oportuit μαντευσομένους ἐπεμπει. Matth. 268. Butt. 144. 3. 124.
.2. Rost. 98. B. b. 130. 5. Blum. Lycurg. Leocr. II, 3. Vid. ad 8, 2.

5. τῶν πολεμικῶν νίκην. Quemadmodum νικᾶν cum accusativo
pugnae, Anab. II, 1, 4. τῶν τὴν μάχην νικεύοντων καὶ τὸ ἄρ-
χειν τοῖντι ita νίκην cum genitivo coniungitur: eodemque modo
paullò ante dictum est τούτου (sc. τῶν πολεμικῶν, v. ad IV, 2, 20.)
νικηφόρος. Cf. Ages. IX, 7. νικηφόρος τῶν καλλίστων καὶ μεγαλο-
πρεπεστάτων ὀγκωσμάτων. Συμροι. II, 5 νικηφόρος τοῦ παγκρα-

Χρη, ὁ Σάκρατες, ὡς τοῦ αὐτοῦ ἀσθρός ἐστι χωρηγεῖν τε κα-
λῶς καὶ στρατηγεῖν; Λέγω ἔγωγέ τοι, ὡς ὅτου τις προ-
στατεύῃ, ἐὰν γεγνώσκῃ τε ὃν δεῖ, καὶ ταῦτα πορθῆσθαι δό-
νηται, ἀγαθὸς ἄν εἴη προστάτης, εἴτε χοροῦ εἴτε οἰκου εἴτε
πόλεως εἴτε στρατεύματος προστατεύοι. Καὶ ὁ Νικομαχίδης,
Μὰ Δὲ ἔφη, ὁ Σάκρατες, οὐκ ἂν ποτε φυμὴν ἔγω σου ἀκού-
σαι, ὡς ἀγαθὸς οἰκονόμοι ἀγαθὸς στρατηγοὶ ἄν εἰσιν. Τίθε δὴ,
ἔφη, ἔξετάσωμεν τὰ ἔργα ἑκατέρους αὐτῶν, ἵνα εἰδῶμεν, πό-
τερον τὰ αὐτά ἐστιν, η̄ διαφέρει τι. Πάντα γε, ἔφη. Οὐκοῦν,
ἔφη, τὸ μὲν τοὺς ἀρχομένους κατηκόντας τε καὶ εὐπειθεῖς ἑαν-
τοὺς παρασκευάζειν ἀμφοτέρων ἐστὶν ἔργον; Καὶ μάλιστα, ἔφη.
Τί δέ; τὸ προστάττεν ἔκαστα τοῖς ἐπιτηδεῖοις πράττειν; Καὶ
τοῦτο, ἔφη. Καὶ μήν καὶ τὸ τοὺς κακοὺς κολάζειν καὶ τοὺς
ἀγαθοὺς τιμᾶν ἀμφοτέροις οἷμα προσήκειν. Πάντα μὲν οὖν,
ἔφη. Τὸ δὲ τοὺς ὑπηκόους εὐμενεῖς ποιεῖσθαι πῶς οὐ καλὸν
ἀμφοτέροις; Καὶ τοῦτ' ἔφη. Συμμάχους δὲ καὶ βοηθούς προσ-
άγεσθαι δοκεῖ σοι συμφέρειν ἀμφοτέροις, η̄ οὐ; Πάντα μὲν
οὖν, ἔφη. Άλλὰ φυλακτικοὺς τῶν δυτῶν οὐκ ἀμφοτέροις εί-
ναι προσήκει; Σφόδρα γ' ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἐπιμελεῖς καὶ φι-
λοπόνους ἀμφοτέροις εἶναι προσήκει περὶ τὰ αὐτῶν ἔργα.
10 Ταῦτα μέν, ἔφη, πάντα διοιώς ἀμφοτέρων ἐστὶν· ἀλλὰ τὸ
μάχεσθαι οὐκέτι ἀμφοτέρων. Άλλ' ἐγδροὶ γέ τοι ἀμφοτέροις
γλύγονται; Καὶ μάλιστα, ἔφη, τοῦτό γε. Οὐκοῦν τὸ περιγενέσθαι
11 τούτων ἀμφοτέροις συμφέρει; Πάντα γε, ἔφη· ἀλλ' ἐπεί γε
παρῆται, ἄν δέη μάχεσθαι, η̄ ὁ φελήσει η̄ οἰκογομική. Ἐγταῦθα

*etiam. Huius autem victoriae honoris ad tribum pertinebat, cuius
nomine sumtus in chorum facti essent.*

7. ὡς — ἄν εἴεν, v. ad II, 4, 1.

8. τὸ προστάττειν ἔκαστα τοῖς ἐπιτηδεῖοις πράτ-
τειν, h. e. προστάττειν ἔκαστα ἔργα η̄ ἔκαστας πράξεις ἔκειοις, οἱ
ἄνω ικανοὶ πράττειν αὐτάς. *Cotæs.* Bornemannus πράττειν
infinitivum et ad προστάττειν et ad ἐπιτηδεῖοις refert, coll. Anab.
V, 2, 12 καὶ τοὺς ἐπιτηδεῖοις ἐπειμψε τοιτων ἐπιμεληθῆναι. — οἱ
ματ. Quaedam editiones veteres habent οἷμα. V. ad II, 3, 10.

9. ἀμφοτέροις εἶναι προσήκει. *Supra* τὸ τοὺς ἀγαθοὺς
τιμᾶν ἀμφοτέροις οἷμα προσήκειν. V. ad 3, 10.

10. οὐκέτι, ποι ἔτει. *Nam* quae adhuc recte se habero con-
cessit, non amplius quadrare dicit. Anab. I, 10, 12. ὑπὲρ γὰρ τῆς
κάμης γῆλορφος ἦν, ἐφ' οὐ ἀνεστράφοσαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ
μὲν οὐκέτι, τῶν δὲ ἵππων ὁ λόρος ἐνεπλήσθη.

11. παρέντες, alii παρεῖται, intellecto λέξον. — οὐχ η̄ κιστα,
i. q. μάλιστα. 5, 16 est μάλιστα πάντων. Plat. Menon. 99 d. οὐχ
ἥκεσται τούτων. Matth. 463. Quod sequitur τούτων alii coll. Cytopr.
I, 6, 29. Matth. 539. παρενταν παταντ ex ἀπαράσκευος, quod vo-

δήκον καὶ πλεῖστον, ἔφη· δὲ γὰρ ἀγαθὸς οἰκονόμος, εἰδὼς, ὅτι οὐδέποτε οὔτια λυσιτελές τε καὶ κερδαλέον ἐστὶν ὡς τὸ μαχόμενον τοὺς πολεμίους νικᾶν, οὐδὲ οὔτε πάλιν σύντελές τε καὶ ζημιῶδες ὡς τὸ ἡττᾶσθαι, προθύμως μὲν τὰ πρὸς τὰ νικᾶν συμφέροντα ζητήσει καὶ παρασκευάσεται, ἐπιμελῶς δὲ τὰ πρὸς τὸ ἡττᾶσθαι φέροντα σκέψεται καὶ φυλάξεται, ἀνεργῆς δὲ ἂν τὴν παρασκευὴν ὄρῃ νικητικὴν οὖσαν, μαχεῖται, αὐχὲν φυστα δὲ τούτων, ἐὰν ἀπαράσκευος ἦ, φυλάξεται συνάπτειν μάχην. μὴ καταφρόνει, ἔφη, ὁ Νικομαχίδης, τῶν οἰκονομικῶν ἀνθρώπων ἡ γὰρ τῶν ἴδιων ἐπιμέλεια πλήθει μόνον διαφέρει τῆς τῶν χιενῶν, τὰ δὲ ἄλλα παραπλήσια ἔχει· τὸ δὲ μέγιστον, ὅτι οὔτε ἄνευ ἀνθρώπων οὐδετέρᾳ γίγνεται, οὔτε δι’ ἄλλων μὲν ἀνθρώπων τὰ ἴδια πράττεται, δι’ ἄλλων δὲ τὰ κοινά· οὐδὲ γὰρ ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις οἱ τῶν κοινῶν ἐπιμελόμενοι χρῶνται· ἡ οἰζερος οἱ τὰ ἴδια οἰκονομοῦντες· οἰς οἱ ἐπιστάμενοι χρῆσθαι καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ κοινά καλῶς πράττουσιν, οἱ δὲ μὴ ἐπιστάμενοι ἀμφοτέρωθι πλημμελοῦσιν.

CAPUT V.

Περικλεῖ δέ ποτε τῷ τοῦ πάντων Περικλέους νίῳ. διαλεγό-

tabulum nude positum, quum antea παρασκευὴ νικητικὴ commemorata sit, facile habet quo referatur, quodque ut alibi, ita hic vicinae formae insidiatorem habet ἀπαρασκεύαστος. Vid. Schneider. Anab. I, 1, 6.

12. τὸ δὲ μέγιστον. Math. 432. Buttm. pag. ult. Plena loquio est Plutarch. Lysand. et Sull. c. V. in. τὸ δὲ μέγιστον, ὡς ἔγω νοοῦσι, τῶν εἰδημένων ἔκεινό ἐστιν, διη. κτέ. V. ad II, 6, 17. — In his autem aliis hoc enuntiatum τὸ δὲ μέγιστον — τὰ κοινά, aliit illud οὐ γὰρ ἄλλοις — οἰκονομοῦντες tanquam additamentum adulterinum ejici voluerunt. Jam vero quamquam negari non potest, inesse in his molestam aliquam repetitionem, ubi tamen primum de hominum genere in universum sermonem esse, deinde, licet diversa sint genera, omnes, sive liberos sive servos, certo homines esse significari reputaverimus, neutrum fortasse repudiabimus.

CAP. V. De revocandis ad pristinam fortitudinem, gloriam et felicitatem Atheniensibus. Quia de re plura dicentem videbis Xenophontem in libro, quem scripsit De Vectigalibus. Pericles, cum quo colloqui hic videmus Socratem, filius celeberrimi illius viri, non legitimo quidem matrimonio natus, sed adulterinus erat, quem Athenienses Pericli legitimis filiis, Xanthippo et Paralo, pestilente isto, qui grassabatur Athenis, morbo sublati aliisque miseriis defuncto gratificaturi ἀνεγράψαντο εἰς τοὺς φράτορες, ὄνομα θέμενος τὸ αὐτοῦ. Postea praetor factus post pugnam ad Arginasas commissam capit is damnatus est. V. Plutarch. Pericl. c. 37. ad I, 1, 18.

μενος, Ἐγώ τοι, ἔφη, ὁ Περικλεις, ἐλπίδα ἔχω τοῦ στρατηγῆσυντος ἀμείνω τε καὶ ἐνδοξότεραν τὴν πόλεν εἰς τὰ πολεμικὰ ἔσενθαι καὶ τῶν πολεμίων κρατήσουν. Καὶ ὁ Περικλῆς, Βουλοκηρὸς ἄν, ἔφη, ὁ Σωκράτες, ἢ λέγεις· ὅπως δὲ ταῦτα γένοται ἄν, οὐδὲν νομίμου γεννᾶται. Βούλει οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, διαλογιζόμενος περὶ αὐτῶν δπισκοπῶμεν, ὅπου ἡδη τὸ δυνατόν ἔστιν; Βούλομαι, ἔφη. Οὐκοῦν οἰσθα, ἔφη, διτι πλήθει μὲν οὐδὲν μείους εἰσὶν Ἀθηναῖοι Βοιωτῶν; Οἶδα γάρ, ἔφη. Σώραται δὲ ὑγιαντὶ καὶ καλὰ πότερον ἐπι Βοιωτῶν οἵτινες πλέοντες ἐκλεγθῆσθαι. Ἡ ἐξ Ἀθηνῶν; Οὐδὲ ταύτη μοι δοκοῦσι λελ-

1. σοῦ στρατηγῆσαντος, v. ad II, 6, 25. — ὅπως δὲ ταῦτα γένοται ἄν. Unus codex γένεται. Sed ἄν optativo iunctum quam vim habeat, docere possunt loci I, 6, 2. ἐγν γοῦν οὐτας, ως οὐδὲν ἀν εἰς δοῦλος ὑπὸ δεσπότη διαιτώμενος μείνει, et Οε-
con. XX, 7. διτι πολεμίτας πορευομένους βέλτιον ἔστι τεταγμένους πορεύεσθαι οὗτος, ώς ἄν ἄριστα μάχηντο. Illa enim quomodo tibi in orationem rectam mutata finges? Sunt enim ex rectae interrogatiois forma explicanda, in qua particula optativo additur, ubi sententiam alterius, de qua quaerimus, a conditione aliqua suspensam esse volumus. Stallbaum. Add. Plat. De Rep. Rost. 120. 6. a. a. Coniunctivo. hic locus nullus est, quem facile possit addi altera pars hypothetica; adeoque ἄν τοι relativae nondum additum nonnquam interpositis quibusdam verbis ne optativo quidem additur. Schneid. Plat. Civ. 428 d. Vid. ad I, 5, 3. II, 2, 6. Rost. 122. a. 8. Thiersch. 347. 5. b. — θούλει — ἐπισχοπῶμεν. Vid. ad II, 1, 1. — ὅπου ἡδη τὸ δυνατόν ἔστιν, ubi statim sita sit facultas; wo gleich die Möglichkeit liegt.

2. ἐκλεγθῆναι, alii ἐκλεγῆναι. Dicitur secundus aoristus recentioris Atticismi proprius esse. Valcken. et Porson. Eurip. Phoeniss. 980. Matth. gr. mat. I. p. 8. 346. Sed quoniam vere observaverunt, singulas formas suam habere vel actatem vel dialectum vel significacionem, cavendum est tamen, ne iusto angustiores ei usui fines constituamus. Certe aoristi secundi apud antiquiores Atticos multa sunt exempla, ut Thucydidea ἀπαιλαγῆναι, καταπλαιγῆναι, θιαγαρῆναι, σπαζῆναι, σφραγῆναι, φανῆναι, στραγῆναι, τραπῆναι, adeoque μοιῆναι, γραφῆναι, βλαβῆναι, τριβῆναι. Poppo Diar. Ien. 1826. 173. Συνελέχθην apud Aristophanem legitur, συνελέγην passim in Anabasi et Historia graeca. Thucyd. VIII, 49 ξυλλεγέντες. Quamquam Thomas iudicium est: συλλεγέθεις κάλλον ἡ συλλεγεῖς. Thuc. I, 93 ἐγκατελέγη. Quid quod Aristot. Top. VII, 4, 2. VIII, 3, 7 est διελέγη. De infinitivo aoristi cum ἄν particula coniuncto v. Herm. Soph. Ai. 1061. Anab. II, 1, 13 ισθι μέντοι ἀγόντος ὥν, εἰ οἵτινες τὴν ὑμετέοντας ἀρετὴν περιμετέσθαι ἀν τῆς βασιλέως δυνάμεως. Plat. Menex. 243 d. δέξαν γάρ δι' αὐτοὺς ἡ πόλις ἔσχε μῆποι ἄν πεπαπολεμηθῆναι μηδὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων. Schaeff. App. Dem. I. 183. — ἐξ Ἀθηνῶν. Alii ἐξ Ἀθηνῶν malunt, immemores illi locorum, quibus nomen urbis pro terra positum est. Cf. Hellen. VII, 1, 23 οἱ δὲ οὔτε Αἰγαδαμονίους ἀνευ σηρῶν πάποτε ἐκβαλεῖν ἐς τὰς Αἴγαντας, οὔτε νῦν Θηβαῖονς ἐλθεῖν ἀνευ Αρκάδων ἐς Αἰγαδαμονα. Censor quidam Britannus in Critical Review 1804. III. 347. Ionicam formam Ἀθηνέων adeo Xenophonti vindicat. Schaefer. Greg. Cur. 382. — Αὐτή γησι, v. ad 11, 17.

πεσθαν. Εόμενεστέρους δὲ ποτέρους ἔαυτοῖς εἴται ὑφιζεῖς; Ἀθηναίους ἔγωγε· Βοιωτῶν μὲν γὰρ πολλοὶ πλεονεκτούμενοι ἐπὸ Θηβαίων μνημενῶς αὐτοῖς ἔχουσιν, Ἀθήνησι δὲ οὐδὲν ὅρῳ τοιοῦτον. Ἄλλα μήν φιλοτιμότατο γε καὶ φιλοφρονέστατας τοις πάντων εἰσὶν· ἀπέρο οὐχ ἄκιστα παροξύνει κινδυνεύειν ὑπὲρ εὐδοξίας τε καὶ πατρίδος. Οὐδὲ λοιποῖς τούτοις Ἀθηναῖοι μεμπτοί. Καὶ μὴν προγόνων γε καὶ λίγα ἔργα οὐκ ἔστιν οἷς μεῖζω καὶ πλειόνων ὑπάρχει ἡ Ἀθηναίος. ὃ πολλοὶ ἐπαιρόμενοι προτρέπονται τε ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄλκιμοι γλγνεσθαι. Ταῦτα μὲν ἀληθῆ λέγεις πάντα, ὡς Σώκρατες· ἀλλ' ὅρᾶς, ὅτι ἀφοῦ ἡ τε σὸν Τολμῆτη τῶν χιλίων ἐν Λεβαδείᾳ συμφορὰ ἐγένετο καὶ ἡ μενδίτη Ιπποκράτους ἐπὶ Δηλίῳ, ἐκ τούτων τεταπείνωται μὲν ἡ τῶν Ἀθηναίων δόξα πρὸς τὸν Βοιωτούς, ἐκηργται δὲ τὸ τῶν Θηβαίων φρόνημα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· ᾧτε Βοιωτοὶ μέν, οἱ πρόσθετοι οὖδεν ἐν τῇ ἔαυτῶν τολμῶντες

3. ἀλλὰ μὴν — γέ. Ita ad novam rei confirmanda rationem pergitur. V. I, 1, 10. — οὐκ ἔστιν οἷς. V. ad I, 4, 2. — προτρέποντας τε. Quo loco particulam positam exspectaveris? Hyperbaton est, quod vocant. Thuc. VI, 6. Εγειταί τε πρέσβεις παρόντες καὶ προθυμοτεροις ἐπικαλούμενοι. Bernhardy Synt. 462. Hermann. Soph. Phil. 454. Brachylogiam dicit Schaeferus App. Dem. I. 690. Nimirum προτρέπονται ad singula, quae sequuntur, cogitatione repetendum est.

4. ἐν Λεβαδείᾳ, ad Lebadeam. Matth. 577. Nam ἐν praepositio saepius propinquitatem ad urbem significat, etiam ad mare, r. Krüger. Anab. IV, 8, 22, ad fluvium, ib. II, 4, 13 secundum unum codicem. Unde frequens praepositionum ἐν, ἐπί, πρὸς permutation est. Krüger. Anab. I, 4, 6. Jacob. Lucian. Alex. c. 19. Voigtlaend. Diall. Mortt. I, 1. Spohn. Niceph. Blemm. p. 29 sqq. Praepositio ad Marathonis nomen saepius deest quam additur, ad Salaminis raro omittitur. Baiter. Isocr. Panegyr. 91. Illa autem Boetiae urbs, unde hodie tota provincia Livadia dicitur, quum teste Strabone IX. p. 472. ed. Tschuck. media fuerit inter Heliconem et Chaeroneam prope Coroneam, nihil mirum, si modo a Coronea (ut Plat. Alcib. I, 112 c. ἐν Κορωνῃ) modo a Lebadea nomen traxit pugna, qua Ol. 83. 2. a. Chr. 447 Athenienses duce Tolmida ab exiliibus Boetotis atrocissime devicti sunt. Thucyd. I, 113. — ἐπὶ Δηλίῳ. Pugna ad Delium, quae et ipsa urbs Boetiae est prope Euxipum, belli Peloponnesiaci anno octavo, Ol. 89, 1. a. Chr. 424. non minus infeliciter cessit Atheniensibus, victoriam reportantibus Boetorum iis, qui a partibus Lacedaemoniorum stabant. Thucyd. IV, 93 sqq. Cui pugnae ipse Socrates interfuisse atque ab Alcibiade, quem ipse olim in pugna ad Potidaeum (a. 432.) conservaverat, conservatus esse dicitur. — ἐξ τούτων in apodosi post ἀφοῦ illatum, ut ἐξ τούτου saepere post ἐπει. — πρὸς τοὺς Βοιωτούς, gegen die Büoter, si eos cum Boetotis comparaveris. Vid. ad I, 2, 52. ad III, 8, 5. ad 10, 12. IV, 8, 11 παραβάλλων τὸ ἄλλων ηθος πρὸς ταῦτα. Anab. VII, 7, 41. λῆρος πάντα δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν.

Ἄθηναῖς ἄνευ λακεδαιμονίων τε καὶ τῶν ἄλλοιν Πελοπον-
νησίων ἀντιτάπεισθαι, τὸν ἀπειλοῦσιν αὐτὸν καθ'. ἐστοὺς
ἱμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικήν· Ἅθηναῖς δέ, οἵ πρότεροι, ὅτε
Βοιωτοὶ μόνοι ἔγενοντο, πορθοῦντες τὴν Βοιωτίαν, φοβοῦντας,
οἵ την Βοιωτοὶ δημάσωσαν τὴν Ἀττικήν. Καὶ ὁ Σωκράτης, Ἄλλ'
αἰσθάνομαι μέν, ἔφη, ταῦτα οὕτως ἔχοντα· δοκεῖ δὲ μοι ἀν-
δρὶ δύαθῷ ἀρχοντι τὸν εὑαρεστοτέρως διακεῖσθαι ἢ πόλεις.
τὸ μὲν γὰρ θάρσος ἀμελείαν τε καὶ φρεδυμάτων καὶ ἀπειθείαν
δημιύλλει, ὃ δὲ φόβος προσεκτικωτέρους τε καὶ εὐπειθείστερους
εἶαν εὐτακτοτέρους ποιεῖ. τεκμήριο δ' ἂν τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν
ἐν ταῖς ναυσὶν. ὅταν μὲν γὰρ δῆπον μηδὲν φωβῶνται, μετατο-
ίεσιν ἀταξίας· ἕξτ' ἂν δὲ ἡ χειμῶνα ἡ πολεμίους δείσισιν,
οὐδὲ μόνον τὰ κελευθόμενα πάντα ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ στρατε-
τιαραδοκοῦντες τὰ προσταχθῆσθαι, ὥσπερ χορευταί. Ἄλλα
μήν, ἔφη ὁ Περικλῆς, εἴ γε τὸν μάλιστα πείθοιστο, ὥστα ἂν
εἰη λέγειν, πῶς ἂν αὐτοὺς προτρέψαμεθα πάλιν ἀνερεθίσθη-
ναι τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς τε καὶ εὐελείας καὶ εὐδαιμονίας. Οὐ-
κοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ μὲν ἐβονλόμεθα χρημάτων αὐτοὺς
ῶν οἱ ἄλλοι εἰχον ἀντιποιεῖσθαι, ἀποδειγνύντες αὐτοῖς ταῦτα

5. εὐαρεστοτέρως. Ita ex margine Stephani scriptura co-
dicum εὐαρεστοτέρως emendata est. V. Lobeck. Phrya. 620 sq. —
diaceitie et de quoconque et corporis et animi statu et affectu
dicitur. Cuius verbi quum varias structuras et significatiōnes tum
locos similes affert ad h. I. Schneiderus Anab. II, 5, 27 πάντας φι-
λακῶς οὐδέμενος διακεῖσθαι τῷ Τίσσαρέργῃ. VII, 3, 17 πάνταν ὑμίν
διακείσεται (τὸ τὰ δῶρα διδόναι). Cyrop. VII, 5, 45 ἐγὼ γὰρ ὑμῖν
ἀπειρεί εἰκός διακείμαται. Ceteras rationes ex his locis intelliges.
Cyrop. I, 6, 4 ὡς πρός φίλους δύτες μοι τοὺς θεοὺς οὕτω διακεί-
ματα. Hellen. IV, 1, 32 οὕτω διακείματα οὐτὶς ὑμῶν. Platon. Lach. 189 A.
οὕτω σὺ παρ' ἐμοὶ διάκεισθαι. Thucyd. VIII, 38. ἐν σφίσιν αὐτοῖς
οὐ πάντα εὐ διακείμενοι. Isocr. Λυτό. p. 121. Orell. οὐ εὖ διακεί-
μενοι opponuntur τοῖς διαβεβλημένοις. Cf. ἔχειν IV, 8, 7.

6. ὡς περι χορευταῖ. Hi videlicet semper coryphaeum re-
spiciunt. Schaeid. De sententia cf. Caes. B. G. VI, 39 ad tri-
bunum militum centurionesque ora convertunt: quid ab his prae-
cipiatur, exspectant.

7. ἀνερεθίσθηνται, alii ἀνερεθίσθην. Illud denso apparet
antiquam gloriam interpretatur Schaeferus Lamb. Bos. Ellips. 750,
defendente Bernhard. Syntax. 175, comparante alia huiusmodi
Matthiae 350.

8. ὡν οἱ ἄλλοι εἰχον. Εἰχον dictum est ad similitudinem
praecedentis imperfecti. Cf. I, 4, 14 οὔτε γὰρ βοὸς ἂν ἔχων σώμα;
ἄνθρωπου δὲ γνωμην, ἡδύγατ' ἂν πράττειν ἐθούλετο, οὐδὲ δένε
χείρας ἔχει, ἄρρονα δὲ οὐτι, πλέον οὐδὲν ἔχει. Anab. VII, 8, 2 δὲ δ'
αὐτῷ ἐπομόδας αἴπειν, ἵ μην διεσθαι μηδὲ ἐφόδιον ἴσχαντον οἰκαδε
πιούστι, εἰ μη ἀπόδοτα τὸν πόπον καὶ διάμητον εἰχειν. Matth.
ων. Sed quod loco verborum οἱ ἄλλοι quidam scribi maluerunt

πατρῷά τε ὅντα καὶ προσήκοντα μάλιστ̄ ἀν οὗτως αὐτοὺς
ἔξορμῶμεν ἀντέχεισθαι τούτων· ἐπεὶ δὲ τοῦ μετ' ἀρετῆς πρω-
τεόντων αὐτοὺς ἐπιμελεῖσθαι βουλόμεθα, τοῦτ' αὖδεικτὸν ἐκ
παλαιῶν μάλιστων προσῆκον αὐτοῖς, καὶ ὡς τούτουν ἐπιμελόμε-
νοι πάνταν ἀν εἰν κράτιστοι. Πᾶς σὺν ἦν τοῦτο διδάσκοι·⁹
μεν; Οἶμαι μέν, εἰ τούς γε παλαιοτάτους, ὃν ἀκούομεν, προ-
γόνους αὐτῶν ἀναμιμνήσκομεν αὐτοὺς ἀκηκοότας ἀρίστους
γεγονέντας. Ἄραι λέγεις τὴν τῶν θεῶν κρίσιν, ἣν οἱ περὶ Κέ-

10 παίδαι vel οἱ παλαιοί, id erunt fortasse qui comprobent. Finck-
hius vero Diar. Darmstad. 1830. 48. verba ita interpretatur: *εἰ οἱ ἄλλοι χορηγοί τίχον καὶ ἔβουλόμεθα τούτων αὐτούς αγνιποιεῖσθαι.* — *οὐτεις* quemadmodum *αεριπissime* post particulas tem-
porales, interdum post conditionales in apodosi infertur, quo quae-
la protasi dicta sunt, quasi uno obtutu proponantur, (quam ean-
dem significationem quum nostras particula *so* habeat, nimio usu
contrita flaccescere coepit): ita simili prorsus ratione ponitur post
participia, quorum notioni repetendae inservit. Quod quomodo
differat ab *εἴτε* et *ἐπειτα* particulis similiter post participia inferri
solitis, exponit Engelhardt. Platon. Lach. c. 19. Euthyphr. c. 11.
Cf. 10, 2 ἐν πολλῶν συνάγοντες τὰ ἐξ ἔκστοτο κάλλιστα οὕτως δια-
τὰ σώματα καὶ ποιεῖτε φανερούτα. Utramque particulam *ἐπειτα*
οὕτως post participium illatam v. Anab. VII, 1, 4, ubi v. Krüger.
Videtur enim οὕτως internam, *εἴτε* externam sententiae primariae
cum secundaria cohaerentiam significare. V. ad IV, 2, 25. 8 extr.
Krüger. Anab. III, 2, 31. Math. 565. 2. Buttm. 144. n. 6. Similem
post participia usum, temporis scilicet notam verbis antecedenti-
bus significatam resumendi, latinum *tum* habet. Liv. II, 29. Utra-
que re *εἴτε* experta tum dénum consules. III, 56. Fundata deinde
et potestata tribunicia et plebia libertate, tum tribuni aggredi singu-
los tum tulum maturumque iam rati — deligunt. XXIV, 31. Re-
ductis in curiam legatis tum consul — inquit. — Quod deinceps
legitur ἐξ ορθοῦ μετρητοῦ, non ἐξωρμῶμεν post ἔβουλόμεθα, post cer-
tam conditionem in iis, quae antecedunt, propositam id, quod inde
consequitur, ad praesens tempus pertinere significat: nunc ma-
xime eos excitaremus, Hermann. Viger. 812 sq. Matth. 524. n. 2.
V. ad IV, 2, 24. — *προσῆκον*, Matth. 549, 5.

9. *ἀριστούς γεγονέντας* tum ex ἀναμιμνήσκομεν tum ex
ἀπηρούσας pendere puta: si maiores commonefacimus eos, quum
iam ipsi audiverint, optimos exstisset. Putant alii ἀναμιμνήσκειν
cum duplice accusativo coniunctum esse, ut Anab. III, 2, 11. coll.
VII, 1, 26. Hell. II, 3, 30. coll. Cyrop. III, 3, 37. Matth. 421. Rost.
104. n. 11. Non esset autem, opinor, αὐτοὺς ἀκηκοότας additum
scripture, nisi antecederet ἀναμιμνήσκομεν et non opus esse do-
cere Athenienses, sed sufficere, si de maioribus commoneficerent,
dicere scriptori in animo esset.

10. *τὴν τῶν θεῶν κρίσιν*, iudicium de diis, de Neptuno et
Minerva, qui quum de Atticis domino certarent, Cecrops iudex
sanctus deae palam decrevit. Secundum alios duodecim dii ar-
bitrium tulerunt. Ovid. Metam. VI, 70 sqq. De articulo v. ad II,
7, 13. — *οἱ περὶ Κένταυρα*. Negant hanc dicendi formulam
et similem οἱ ἀμφὶ τινα apud Atticos solum eum, cuius nomen
additum est, significare. Etenim quum οἱ περὶ στέρε ἀμφὶ Θαλῆν

ιροπα δι' ἀρετὴν ἔκφεναν; Λέγω γάρ, καὶ την;³ Ερεγθέως γε τροφὴν καὶ γένεσιν, καὶ τὸν πόλιμον τὸν ἐπ' ἑκείνου γενόμενον πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἔχομένης ἡπέρου πάσης, καὶ τὸν δέρ· Ἡρακλειδῶν πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ Θησέως πολεμηθέντας, ἐν αἷς πᾶσιν ἑκεῖνοι δῆλοι γεγόντας τῶν καθ' ἔαντοις ἀνθρώπων ἀριστεύσαντες· εἰ δὲ βούλει, ἢ ὑπέρερον οἱ ἔκείνων μὲν ἀπόγονοι, οὐ πολὺ δὲ πρὸ τῆμαν γεγονότες, ἔπραξαν, τὰ μὲν αὐτοὶ καθ' ἔαντοις ἀγωνιζόμενοι

sint vel Thaletis discipuli vel Thales cum asseclis, apud recentiores scriptores adeo solus Thales ita significatur. Quod quum inde factum sit, quod prae sociis vel comitibus ille tanquam princeps scholae vel sectae nominatus est, sunt etiam apud veteres Atticos quidam loci, qui quomodo iste usus natus sit, ipsi demonstrant. Plat. Hipp. mai. 281 c. Cratyl. 400 a. Menon. 99 b. Ciceronem cum iudicibus assidentibus interpretatur Matthiae gr. mai. p. 1160, fabulae obscuritatem ita indicari opinio est Buttmanni gr. p. 441. Vid. Herm. Vig. 700. Bernh. Synt. 263. — Λέγω γάρ. V. ad 1, 4, 9. Plat. Menex 235 e. Τίς αἴητ; ή δῆλον διελόντες λέγεις; Λέγω γάρ, καὶ Κόννον γε τὸν Μητροβόλου. Nam καὶ — γε particulas ut gradationi et responsioni (v. §. 13.), ita plurimorum enumerationi inserviunt. — τὴν Ἐρεγθέως τροφὴν καὶ γένεσιν. De re et collocatione vocabulorum (ὑπερερον πρότερον vocant) cf. Hom. Il. II, 547. Ερεγθῆσος, ἐν ποι' Ἀθήνην φύσει, Λιός θυγάτηρ, τέκε δὲ ζεύδωνος Αγούσα. Plat. Civ. 436 a. 470 d. Hermann. Soph. Trach. 234. Alii eum Vulcani, alii Pandionis filium Erichthonique, quem Vulcanus generaret, nepotem esse dixerunt. Buttm. Plat. Alcib. I, 121 a. De Erechthei bello Morus Isocr. Panegyr. c. 9. docet, Thraeces illo tempore finitimos Atticae fuisse. Unde c. 19. ὅμοιοι προσοκοῦντες ἡμῖν. Hos Thraeces coactos esse ab Atheniensibus recedere versus septentrionem et Graeciae fines promotos; nam inter Thracas et Atticam Borotiamque ortam esse Thessaliam, Epirum, Macedoniam. — ἐπ' ἐχετνού, illius aetate. Cyrop. I, 6, 31 ἐπὶ τῶν ἡμετέρων προγόνων. De Vectig. VI, 1 ξι ἐρ' ἡμῶν. οἱ ἐρ' ἡμῶν, aequales nostri, Anab. I, 9, 12. Hell. IV, 3, 16. οἱ δὲ ἔαντοις De Venat. I, 11. coll. h. l. οἱ καὶ δὲ ἔαντοις ἀνθρώποι. Cyrop. I, 4, 14 οἱ καὶ δέ ἐμε. — Coterum quae hic commemorantur bella, nemo fere sicut Atheniensium laudator, quin in oratione sua praedicaret. Herodot. IX, 27. Ilys. orat. funebr. Isocr. Panegyr. c. 14. sqq. Plat. Menex. 239 b. sqq.

11. εἰ δὲ βούλει, aut si mavis, oder wenn du willst. Haec dictio, quae plena est Plat. Menon. 71 e. ἄλλη ἐστι παιδὸς ἀρετὴ καὶ πρεσβυτέρου ἀρδηστὸς; εἰ μὲν βούλει, Ηλευθέρου, εἰ δὲ βούλει, δούλου, omissa βούλει Σύμποια. 212 c. Alcib. I. 114 b., quum proprie rem arbitrio alterius permittat, transitum ad rem potiorem vel veriorem parat, etiam simpliciter: praeterea, adde et hoc, ut Plat. Phaedr. 230 c. ubi quod legitur εἰ δὲ βούλει, teste Heindorfio Aristaeetus Ep. I, 3. p. 9. illum locum imitans reddit ξι δέ. Hipp. mai. 282 c. Lach. 188 c. — οἱ διπόγονοι, Athenienses tempore Miltiadis, Themistoclis, Aristidis, victores Persarum. — οἱ δὲ καὶ γάρ καὶ οὐτοι, intell. iidem illi, quos non minus inter aequales illorum temporum praestantissimos fuisse dicit quam maiores, quorum facta antea sunt couimemorata. Matth. 477. c.

πρὸς τὸν κυριεύοντας τῆς τε Ἀσίας πάσης καὶ τῆς Εὐρώπης
μέχρι Μακεδονίας καὶ πλείστην τῶν προγεγονέτων δύναμεν
καὶ ἀφορμὴν κεκτημένους καὶ μέγιστα ἔργα κατευργασμένους,
τὰ δὲ καὶ μετὰ Πελοποννησίων ἀριστεύοντες καὶ κατὰ γῆν
καὶ κατὰ θάλατταν· οἱ δὴ καὶ λέγονται πολὺ διενεγκεῖν τῶν
καθ' ἑαυτοὺς ἀνθρώπων. Λέγονται γάρ, ἔφη. Τοιγαροῦν πολ-12
λῶν μὲν μεταναστίσεων ἐν τῇ Ἑλλάδι γεγονιῶν διέμεναν ἐν
τῇ ἑαυτῶν, πολλοὶ δὲ ὑπὲρ δικαίων ἀντιλέγοντες ἐπέτρεψον
ἀκείνους, πολλοὶ δὲ ὑπὸ κριτήνων ὑβριζόμενοι κατέφευγον
πρὸς ἑκείνους. Καὶ δὲ Περικλῆς, Καὶ Θαυμάζω γε, ἔφη, ὁ 13
Σούκρατες, ἡ πόλις ὅπως ποτ' ἐπὶ τῷ χεῖρον ἔκλινε. Ἔγὼ
μέν, ἔφη, οἶμαι, δὲ Σωκράτης, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τινὲς διὰ τὸ
πολὺ ὑπερενεγκεῖν καὶ κρατιστεῦσαι καταρράκθυμήσαντες ὑστε-
ρήσουσι τῶν ἀντιπάλων, οὕτω καὶ Ἀθηναίους πολὺ διενεγκόν-
τας ἀμελῆσαι ἑαυτῶν, καὶ διὰ τοῦτο χείρους γεγονέναι. Νῦν 14
οὖν, ἔφη; τί ἂν ποιοῦντες ἀταλάθοιεν τὴν ἀρχαίαν ἀρετήν;
Καὶ δὲ Σωκράτης, Οὐδέν ἀπόκρινφον δοκεῖ μοι εἶναι, ἀλλ' εἰ
μὲν ἔξευρόντες τὰ τῶν προγόνων ἐπιτηδεύματα μηδὲν χεῖρον
ἀκείνων ἐπιτηδεύοιεν, οὐδέν ἄγ γείρους ἑκίνων γενέσθαι· εἰ

12. διέμειναν. Hinc Athenienses αὐτόχθονες videri sole-
bant. Plat. Menex. 245 d. αὐτὸν Ἑλληνες, οὐ μισθοβάρθαροι οἰκοῦμεν.
Isocr. Paneg. c. 4. — ἐπέιρεπον, intell. τὰ σκαπα. Hellen. IV,
5, 5. ἐπιερθαντες Αγησιλάῳ γνῶναι, οὐ τι βούλοιτο περὶ σφῶν.

13. θαυμάζω, ὅ πως, miror, qui factum sit, ut. Cf. I, 1, 20.
Plat. Crit. init. θαυμάζω, ὅπως ἡθέλησε σοι δὲ τὸν δεσμωτηρὸν
ψύλας ὑπακοῦσαι. — Ἔγὼ μέν, ἔφη, οἶμαι, δὲ Σωκράτης. Ita
secundum libros manuscriptos Bornemannus vulgatum Ἔγὼ μὲν
οἶμαι, ἔφη δὲ Σωκράτης, corrigi iussit, comparans Cyrop. V, 2, 29.
Oecon. I, 18. III, 6. VII, 16. Cic. Brut. c. 23, §. 91. Quid igitur,
inquit, est caussae, Brutus. Nonnulla ex Phaedone Platonicu col-
lecta eius collocationis exempla v. apud Stallbaum, ad 78 a. e. —
ῶς περιτταὶ τινὲς — οὗτοι ταῖτι. Ita in comparationibus constanti fere
nisi κατ' geminatur. Heindorf. Plat. Phaed. p. 36. Parmenid. 293.
Stallbaum. Euthyphr. 13 a. Vid. I, 6, 3. Non diversi sunt loci,
ubi οὐδὲ ita geminatur. Cyrop. I, 6, 18 Λέγεις σί, δι, ὥσπερ οὐδὲ
γεωργοῦ ἀργοῦ οὐδὲν ὅρελος, οὕτως οὐδὲ στρατηγοῦ ἀργοῦ οὐδὲν
ὅφελος εἴναι. — ἄλλοι τινὲς, alii. ex ingeniosa Weiskii conie-
ctura ἀλλατταὶ τινὲς, coll. I, 2, 24. Sed videtur Socrates ut alia-
rum quarundam civitatum, ita Athenarum res negligentia, ex ni-
mia fiducia orta, in peius ruisse demonstrare velle.

14. χείρος γενέσθαι. Infinitivus ex δοκεῖ pendet, ut χεί-
ρος accusativus sit: unde non raro νομίσω, οἶμαι ad sequentia
repetendum est. I, 2, 45 codex F. habet διαν μᾶλλον ἡ νόμος εἰ-
νει. Cyrop. IV, 2, 38 nonnulli libri ταῦτα την εὐωχίαν, ubi v.
Poppe. Infra IV, 3, 10 plerique ἀνθρώποι, ut quod sequitur δο-
κεῖ impersonale sit. Adeo Romani id sibi indulserunt. Cic. Tuso.
V, 5. Non mihi videtur, ad beate vivendum satis posse virtutem.

δὲ μή, τούς γε τοῦ πρωτεύοντας μιμούμενοι καὶ τούτοις τὰ αὐτὰ ἐπιτηδεύοντες, ὅμοιως μὲν τοῖς αὐτοῖς χρώμενοι· οὐδέν ἀν χείρους ἔκεινων εἰν, εἰ δὲ ἐπιμελότερον, καὶ βελτίων.
 15. Λέγεις, ἔφη, πόδρῷ που εἶναι τῇ πόλει τὴν καλοκάγαθίαν.
 πότε γὰρ οὗτως Ἀθηναῖοι, ὡςπερ Λακεδαιμόνιοι, ἢ πρεσβυτέροις αἰδέονται; οὐδὲ ἀπὸ τῶν πατέρων ἄρχονται καταφροντῶν τῶν γεραιτέρων· ἢ σωμασκήσσονται οὗτως; οὐδὲ οὐ μόνον αὐτοῖς εὐέξιας ἀμελοῦσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιμελομένων καταγεγιελῶσι. πότε δὲ οὗτω πείσονται τοῖς ἀρχοντινοῖς; οὐ καὶ ἀγάλλονται ἐπὶ τῷ καταφροντεῖν τῶν ἀρχόντων· ἢ πότε οὗτως ὅμονοιςσιν; οὐ γε. ἀντὶ μὲν τοῦ συνεργεῖν ἑαυτοῖς τὰ συμφέροντα ἐπηρεάζοντον ἀλλήλοις, καὶ φθονοῦσιν ἑαυτοῖς μᾶλλον ἢ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις, μάλιστα δὲ πάντων ἐν τε ταῖς ἰδίαις συνόδοις καὶ ταῖς κοιναῖς διαφρονται, καὶ πλείστας δίκαιας ἀλλήλοις δικάζονται, καὶ προαιροῦνται μᾶλλον οὗτως κερδαίνειν ἀπὸ ἀλλήλων ἢ συνωφελοῦντες αὐτούς, τοῖς δὲ κοινοῖς ὡςπερ ἀλλοτροῖς χρώμενοι περὶ τούτων αὐτὸν μάχονται καὶ ταῖς ἀειταῦτα δυνάμεσι μάλιστα χαίρουσιν. ἐξ ὧν πολλὴ μὲν ἀπειρία καὶ πακία τῇ πόλει ἔμφανται, πολλὴ δὲ ἔχθρα καὶ μῆσος ἀλλήλων τοῖς πολίταις ἐγγίγνεται, δι' ἣ λγογέ μάλα φοβοῦμαι ἀει, μή τι μεῖζον, ἢ ὥστε φέρειν δύνασθαι, πακίν
 18 τῇ πόλει συμβῆ. Μηδαμῶς, ἔφη δὲ Σωκράτης, ὁ Περικλεῖς,
 οὗτως ἡγούν ἀνηκέστω πονηρὰ νοσεῖν Ἀθηναίον. οὐχ ὅρῷς,
 ὃς εἴτεκτοι μέν εἰσιν ἐν τοῖς γαντικοῖς, εἴτεκτες δὲ ἐν τοῖς

ubī v. Davisius. Similiter ad accusativum transitur supra I, 5, 5. II, 8, 1. Sequi autem accusativum cum infinitivo, ubi δοκεῖ μοι est consentaneum nūki esse videtur, satis multi testantur loci. Συγρ. IV, 5, 16 δοκεῖ οὖν μοι ὡς τάχιστα λέναι τινὰ ὑμῶν εἰς Περσας. Plat. Lach. 199 c. οὗτως αὐτὸν μετατίθεσθαι ἢ πως λέγεις; ubi resonoum Nicias docet intelligi debere δοκεῖ σοι. — πρωτεύοντες qui sint, docet quae sequitur paragraphus. — Quod deinceps modo finito dicitur εἰσεν, v. I, 4, 15. — εἰ δὲ ἐπιμελέστερον, v. ad II, 1, 12.

15. oī, v. ad I, 4, 11. Infra oī γε, quippe qui. Hellen. II, 4, 41. Matth. 602. — καταφρογεῖν, v. ad 1, 5.

16. συνεργεῖν ἑαυτοῖς τὰ συμφέροντα, v. ad I, 2, 7. ἑαυτοῖς — ἀλλήλοις num usu differunt? cf. §. 2. II, 6, 20, 7, 12. Matth. 489. III. qui quod Thucyd. III, 81 pronomen reciprocum pro reflexivo positum esse putat, v. Poppe I, 1. p. 175. Pertinet autem illa consuetudo reflexivis pro reciprocis utendi ad omnes fere linguas, sive ea est negligentia, quam Graecia quidam imputant, vel optio voluntaria, sive necessitas, ut apud Romanos reciproci pronominis formis peculiaribus carentes. Expressiore forma utuntur Francogalli. — προαιροῦνται μᾶλλον, v. ad II, 1, 2.

γυμνικοῖς ὥγῶσι πείθονται τοῖς ἐπιστάταις, οὐδένων δὲ καταδέστερον ἐν τοῖς χροῖς ὑπηρετοῦσι τοῖς διδασκάλοις; Τοῦτο¹⁹ γάρ τοι, ἔφη, καὶ θαυμαστόν ἐστι, τὸ τοὺς μὲν τοιούτους πειθαρχεῖν ταῖς ἐφεστῶσι, τοὺς δὲ ὄπλιτας καὶ τοὺς ἵππεῖς, οἱ δοκοῦσι καλοκάγαθίᾳ προκεκρίσθαι τῶν πολιτῶν, ἀπειθεστάτους εἶναι πάντων. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, Ἡ δὲ ἐν Ἀρείῳ²⁰ πάγῳ βουλή, ὡς Περικλεις, οὐκ ἐκ τῶν δεδοκιμασμένων καθίσταται; Καὶ μάλα, ἔφη. Οἰσθα σὸν τίνας, ἔφη, κάλλιον ἡ τομιμώτερον ἢ σεμινότερον ἡ δικαιότερον τάς τε δίκαιας δικάζοντας καὶ τὰλλα κάντα πράττοντας; Οὐ μέμφομαι, ἔφη, τούτοις. Οὐ τοίνυν, ἔφη, δεῖ ἀθυμεῖν, ὡς οὐκ εὐτάκτων ὅντων Ἀθηναίων. Καὶ μήν ἐν γε τοῖς στρατιωτικοῖς, ἔφη, ἔνθασι μᾶλιστα δεῖ σωφρονεῖν τε καὶ εὐτακτεῖν καὶ πειθαρχεῖν, οὐδὲν τούτων προσέχουσιν. Ἰσως γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐν τούταις σὶ ἥκιστα ἐπιστάμενοι ἀρχοντοιν αὐτῶν. οὐχ ὅρης, ὅτι κιθαριστῶν μὲν καὶ χορευτῶν καὶ ὀρχηστῶν οὐδὲ εἰς ἐπιχειρεῖται φέντεν μὴ ἐπιστάμενος, οὐδὲ παλαιστῶν οὐδὲ παγκρατιαστῶν; ἀλλὰ πάντες, ὅσοι τούτων ἀρχοντοιν, ἔχοντες δεῖξαι, ὅποθεν ἔμαθον ταῦτα, ἐφ' οὓς ἐφεστᾶσι· τῶν δὲ στρατηγῶν οἱ πλεῖστοι αὐτοσχεδιάζουσιν. οὐδὲν μέντοι σέ γε τοιοῦτον ἔγω νομίζω²² εἶναι, ἀλλ' οἷμαι σε οὐδὲν ἥπτον ἔχειν εἰπεῖν, ὅποτε στρατη-

18. τοῖς ἐπιστάταις, sc. τῶν γυμνιστῶν, τοῖς παιδοτρόφαις.
Plat. Crat. 47 b. — οὐδένων, alii οὐδενῶν. Idem genitivus est Hier. I, 38. eiusdemque pluralis nominativum et dativum invenies apud Xenophonem. V. Buttm. gr. max. I. 281. Alias οὐδένες dicuntur qui sunt οὐδέν, οὐδαμοῦ, nihil. Herodot. IX, 58 οὐδένες ἄρα λύτες δὲ οὐδαμοῖς δοῦσι Ἑλλησι διαπεδεικνύστε.

19. τοῦτο, v. ad IV, 7, 5.

20. δεδοκιμασμένων, v. ad II, 2, 13. — τούτοις, τοῖς Ἀρειοπαγίταις. v. ad II, 1, 31. 2, 3. Non raro autem post vocem βουλῆι pluralis infertur, ut Hellen. II, 3, 55. Isocr. Areop. c. 16. ubi post eiusdem senatus commemorationem of (apud alios ἦ), delude διανοηθέντες est.

21. αὐτοσχεδιάζουσιν imperatores, qui vel scientiae rei militaris expertes, ut h. I., vel celeriter, quae opus sunt, reperientes imperium gerunt, ut Thucyd. I, 138 Themistocles vocatur κράτιστος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δύστα. De Rep. Lac. XIII, 5 αὐτοσχεδιάζης τῶν στρατιωτικῶν ὅρπονται τεχνή τῶν πολεμικῶν. Gottebe. Plat. Menex. p. 20. Stallbaum. Euthyphr. 5 a. quo loco αὐτοσχεδιάζειν est temere laquei. Temeritatis enim notio in eo verbo luccare solet, quia quod subito fit, male fere fit. Iuvabit comparasse Caes. B. G. V, 33 Tum demum Titurius, ut qui nihil ante providisset, trepidare, concursare cohortesque disponere; haec tamen ipsa timide atque ut eum omnia deficere viderentur: quod plerumque iis accidere consuevit, qui in ipso negotio consummum capere coguntur.

γεῖν ἡ δύοτε παλαιεῖν ἥρξω μανθάνειν. καὶ πολλὰ μὲν οἷμα
σε τῶν πιτρών στρατηγημάτων παρειληφότα διασώζειν,
πολλὰ δὲ πανταχόθεν συνενηνοχέναι, ὅπόθεν οἶν τε ἦν μα-
θεῖν τι ὀφελίμον εἰς στρατηγίαν. οἷμαι δέ σε πολλὰ μεφ-
μάν, ὅπως μὴ λάθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν τι τῶν εἰς στρατηγίαν
ὠφελίμων· καὶ έάν τι τοιοῦτον αἴσθῃ σεαυτὸν μὴ ἀδέστα,
ζητεῖν τοὺς ἐπισταμένους ταῦτα, οὔτε δώρων οὔτε χαρίτων
φειδόμενον, ὅπως μάθῃς παρ' αὐτῶν ὑ μὴ ἐπιστεωσα, καὶ
πασινεργοὺς ἀγαθοὺς ἔχῃς. Καὶ δὲ Περικλῆς, Οὐ λανθάνεις με,
ὦ Σώκρατες, ἔφη, ὅτι οὐδὲ οἰλομενός με τούτων ἐπιμελεῖσθαι
ταῦτα λέγεις, ἀλλ᾽ ἐγγειρῶν με διδάσκειν, ὅτι τὸν μέλλοντα
στρατηγεῖν τούτων ἀπύντων ἐπιμελεῖσθαι δεῖ. ὁμολογῶ μέτ-
τοι κἀγώ σοι ταῦτα. Τοῦτο δὲ ἔφη, ὦ Περικλεῖς, κατανενθή-
κας, δέτι πρόσκειται τῆς χώρας ἡμῶν ὕρη μεγάλα, καθήκοντα

23. πολλὰ μεριμνᾶν. I, 1, 11 τοὺς φροντίζοντας τὰ τοιαῦτα
μωράλγοντας ἀπεδείνειν. 4, 11 εἰ νομίζοιμι θεοὺς ἀνθρώπων τι
ψοντιζεῖν. Namque μεριμνᾶν pro φροντίζειν nonnunquam dicere
Xenophontem demonstrante Piessono opinio est Moeridis p. 194.
ed. Lips. — δὲ πως μὴ λάθῃς σεαυτὸν ἀγνοῶν, v. ad I, 2, 34.
— πίσθη num potest praesens esse? Certe haec verbi *aliquæstas*
forma antiquior hic illuc servata restat, ut Anab. II, 5, 4. Thuryd.
V, 26. VII, 75. Buttm. gr. max. II. 68. Schneider. Plat. Civ. 608 a.
qui eas formas, quae praesentis propriae sint, ubi a bonis codi-
cibus oblatae sensu non refragentur, ne a veteribus quidem scrip-
toribus abudiicandas esse, sed quas praesens cum aoristo com-
munes habeat, quia *aliosθάνομαι usitatissimum* fuerit, omnes ad aori-
stum referendas videri docet. Supra I, 2, 29 in uno codice Par-
sino pro praesentis forma est *aliosθόμενος*, quo nunc accedit Guel-
ferbytanus. — μὴ εἰ δότα. Μή ad cogitationem refertur. Soph.
Oed. C. 1157 δίδασκε με, ὡς μὴ εἰδόται αὐτὸν μηδέτε, ὃν πù πυνθά-
νει, doce me, tanquam si nihil istorum sciāmi. οὐκ εἰδότι *casset*:
revera nescientem. Herm. Vig. 804 sqq. Rost. 135. p. 688.

24. οὐ λανθάνεις με, δέτι — ταῦτα λέγεις. Haec quo-
modo alias solent conformari? V. Matth. 552. cum observations
adiecta. Cf. Oecon. I, 19 ὅτι πονηρότατοι γέ εἰσιν, οὐδὲ σὲ λανθά-
νουσιν. Sympos. III, 13. Cyrop. V, 2, 37. VI, 1, 12. Hier. III, 3.
V. ad IV, 2, 21. — οὐδὲ οἰλομενός. Sunt qui scriptum malint
οὐκ. Sed respicitur ad οἷμα, quod supra legitur: *ne credens qui-
dem*, i. q. διτι κατέπει οὐκ οἰλομενός με τούτων ἐπιμελεῖσθαι ὄμος
ταῦτα λέγεις, *dass du nicht einmal glaubst*, — und doch dieses
sagst; *dass du*, ohne auch nur zu glauben, — *dieses sagst*. Anab.
V, 6, 22 ἀκούων δέ τις τὸν θύεσθαι εἶπε τούτῳ οὐδὲ ὑμεῖν λέγοντας.
VII, 7, 10 οὐ γὰρ ἔγω ἐπι τῷ ἄρχον, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἵς ὑμεῖς
παρεδώκατε τὸ στρατευμα ἀπαγαγεῖν, οὐδὲ ἐμὲ παρακαλέσαντες. qui-
bus locis cave opinoris vim vocis οὐδὲ ad solum prouomen perti-
nere. Cf. Apol. 9 ταῦτα οὐδὲ προθυμησομαι, haec ne concupiscam
quidem, nedum faciam. Intra IV, 2, 23.

25. ὅρη μεγάλα. Defendant aditum Atticae terrae Cithae-
ron cum montibus Cernatis et aliis. Schneider. Vid. Hellen. V, 4.

ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν, διὸ ὡν εἰς τὴν χώραν εἰσεδοι στέφατε καὶ προσάντεις εἶσι, καὶ ὅτι μέση διέβασται ὁρεσιν ἐρυμνοῖς; Καὶ μάλα, ἔφη. Τι δέ; σὺ ἐκεῖνο ἀκήκοας, ὅτι Μυσοὶ καὶ Παιόδαι ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ κατέχοντες ἐρυμνὴν πάντα χωρία καὶ πούφως ὀπλισμένοι δύνανται πολλὰ μὲν τὴν βασιλέως χώραν καταθέσσετε κακοποιεῖν, αὐτοὶ δὲ ἔην ἐλεύθεροι; Καὶ τοῦτό γε, ἔφη, ἀκούω. Άθηναίους δ' οὐκ ἄν οἴει, ἔφη, μέχρι τῆς ἐλαφρᾶς ἡλικίας ὀπλισμένους κονφοτέροις ὅπλοις καὶ τὰ προκείμενα τῆς χώρας ὅρῃ κατέχοντας βλαβεροὺς μὲν τοῖς πολεμοῖς εἰναι, μεγάλην δὲ προβολὴν τοῖς πολεμαῖς τῆς χώρας κατεσκευάσθαι; Καὶ ὁ Περικλῆς, Πάντες οἶμαι, ἔφη, ὁ Σάραρτες, καὶ ταῦτα χρήσιμα εἶναι. Εἰ τοίνυν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀρέσκει σοι ταῦτα, ἐπιχείρει αὐτοῖς, ὃ ἄριστε. ὃ τι μὲν γὰρ ἄν τούτων καταπράξῃς, καὶ σοὶ καλὸν ἔσται καὶ τῇ πόλει ἀγαθόν· ἐὰν δέ τι ἀδυνάτης, οὔτε τὴν πόλιν βλάψεις οὔτε σωτὸν καταισχυνεῖς.

CAPUT VI.

Γλαύκωνα δὲ τὸν Ἀριστωνός, ὃτι ἐπεχείρει δημηγορεῖν,

36. 47. Montes terrae Atticae proprii Parnes, Brilessus, Hymettus, Laurium et alii. Schn.

26. *Μυσοὶ καὶ Ηιστόδαι.* Eadem narrantur Anab. III, 2, 23. coll. II, 5, 13. — βασιλέως. Ad hoc vocabulum de rege Persarum usurpatum, tanquam si nomen proprium sit, articulus omitti solet. Additur tamen aliquoties, ut Anab. II, 4, 4. 5, 38. Cyrop. I, 4, 1. Thucyd. VIII, 47. 48. Quamquam pluribus locis a librariis additus esse videtur. — πολλὰ τὴν χώραν κακοποιεῖν, v. ad I, 2, 7.

27. *πῶν* num ad οἴει pertinet? — μέχρι τῆς ἡλικιας ἡλικίας, durante aetate agili. Ita μέχρι aliquoties de tempore durante usurpatur. I, 2, 35. μέχρι πόσων ἑτῶν, intra quot annos. Hellen. III, 1, 17. μέχρι τεττάρων ἡμερῶν, per quattuor annos. De Venat. VII, 4. μέχρι ἔριαντο. Ceterum, demonstrante Boeckhio apud Bornemannum, Atheniensium filii ubi primum inter epheboꝝ recepti sunt, ab hoc tempore duos ephebiae usque ad vigesimum annos in terrae Atticas circuitoꝝ (περιπόλοις) degerunt, qui in castellis praesidia agebant et fossis aggeribusque faciendis exercitabantur neque tamen extra solum patriae proficisciabantur, quod militiae genus ex ephebis demum egressi obibant.

CAP. VI. Glauconem imperitum adolescentem a capessenda republica avertit Socrates. Frater is fuit Platonis philosophus: cuius quum propter similitatem, quam Plato cum Xenophonte exercuisse dicitur, non magis a Xenophonte mentionem fieri dicat A. Gellius N. A. XIV, 3 quam huius ab illo, verius de ea re, huius capituli initium, ubi νόη sine benevolentiae aliqua significatione Platoni nomen est, non oblitus iudicat Diogenes Laertius: illi vero, verius de ista, quae dicitur, inimicitia quum alii tum

επιτυχίας προσπάθεια τῆς τύλης. μέντος δὲντος ἔτη γεγόνει. οἱ τόνοι θεάτρων τοιούτους εἰδήσατο πολλοί διάφοροι σώματα διαμενούσα τέ έτη τοῦ δημοσίου καὶ πανομβλαστού ἦσαν. Συμπλέγοντες δέ, είποντες ὅτι επένδυτο τὸ Χαροπόδην τὸν Γιανναντόν, εκ τούτων Πλατωνούς αὐτοὺς ἐπέστησαν. διεργάτης γάρ εἶται τρίτος οὗτος εἰς τὴν οἰκίαν διαστητούσας λέγει, κα-

1. Επειδήτης οἱ Κλεούς, quem scrupat De similitudine, quae Platonis cum Xenophontis intercessione fertur, v. p. 2. 33. Quamam vero, impetrat, ut re aemulata sit illustris hanc ingenia, quae, licet in similitudine rubeatur, diuersitate generantur. tamen non in eiusdem re scilicet operam dedicante gustatione pumpeantur, quam alter poplari, atque omniārū iuribus accreditandis diuersitatem ratione exercitentur, alter in cuius tendit diuersas prævaricatas medicamenta apta pharacopœia esse summas! quod si ergo, iuxta. erat quod de palma excederentur, qui in alia parte exercitarentur palmetra? De oratione autem elegancia atque eloquentia hinc contentio inter eos ratiōnē p. 600. intercedere. qui sic eundem aut affinem, non qui diversam sectentur viam (p. 33). — De Charming et ultero Glaesiae v. ad c. VII. Diog. Laert. III. 1. Heimber. Plat. Charm. p. 62.

1. *εἴδη της εἰδηστής ήταν γεγονός.* Cf. L 2. 40. IV, 2, 1. Adolescentibus Athenis ab anno duodecimo habuit iura civium exercere ideoque etiam ad rem publicam accedere. Narratur Demosthenes, quoniam undeviginti annos natus esset, orator existisse, in sua quidem ipsius causa. Schoemann. De cœnitis Athen. p. 76. 105. Tittmann. *Deristellung der griech. Gerichtsverfassung* p. 183. Adeoque eius aetatis juvenes forum evitasse nec sine verecundia intrasse patet ex Isoer. Areopag. p. 167. §. 58. — *ἡ δύνασθο.* In nonnullis codicibus est *ἡ δύνασθο*, ut IV, 2, 33 δύνασθο: quas formas cave ne parum atticas putes esse. Immo illi attingimus posterioris aevi esse videtur. Poppo Thacyd. I. p. 225. Apud Xenophontem neutrū sua caret auctoritate; et rarius tempore augmentum quam sylladicum a libris offerti plurimis collatis exemplis demonstrat Bornemann. Anab. IV, 5, 11. — *ταῦτα.* Sunt qui *δημητροῦ* repitant, ut Schaefer. App. Demosth. V. 521, sequentia ut sint: etsi trahebatur de suggestu risumque audiendum movebat. Sed v. Matth. §. 521. p. 1081. ed. mai. Interpretatur Weiskius: revocare ab ignominia, qua deliciebatur a suggestu et vulgo irridebatur. De re Schneiderus confert Plat. Protag. 319 c. *Ἔντε δέ τις ἄλιος ἐπιχειροῦσαν αὐτοῖς συμβούλευεν,* ὃν ἐπένδυτο μηδεὶς δημοτογόνον εἶναι, ταῦτα πολὺ καὶ τοῦ πλούτου τοῦ τερτίου, γεννητῶν, οὐδέν τι μᾶλλον ἀποδέχονται, αλλὰ πετεγεῖσθαι τοῦ θορυβοῦσαν, ἔνως ἣν η αὐτὸς ἀποστῆ ὁ ἐπιχειροῦσαν λέγει, παταρούμενες; η οὐ τοξόται αὐτὸν ἀπειλεῖσσαν η διαρρήται τελευτῶν προτάνεων. Similia passus est Theramenes, Hellen. II, 3, 55.

2. *πρώτον μὲν* quid sibi habet respondens? v. §. 3. Quod deinceps sequitur ποντον μέν, paulo post secundum optimos libros habet ἐπένδυτα sine δέ, ut solet. v. ad 1, 2, 1. — *εἰς τὸ ἐδειλῆσσαν ἀχούειν,* eo consilio, ut vellet ille audire. 3, 10 πρόσθια μετροῦ εἰς τὸ πενθεδονιαν αὐτοὺς ξυνοι; Hipparch. I, 24. μη addito est quo minus, ne. Anab. VII, 8, 20. Cyrop. I, 4, 5. — *τοιαῦτες* dicit λέγων. Postquam enim τὰ, quae §. 2. leguntur, dñe

τέσσεραν. Ως Γλαύκων, ἔφη, προστατεύειν ἡμῖν διαιτηνόησαί τῆς πόλεως; Ἐγωγέντος ἔφη, ὡς Σώκρατες. Νηὶ Διὶ ἔφη, καλὸν γάρ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις. δῆλον γὰρ ὅτι, ἐὰν τοῦτο διαιτηθεῖ, δυνατός μὲν ἕσση αὐτὸς τυγχάνειν ὅτου ἂν ἐκδυμῆται, ἵκανός δὲ τοὺς φίλους ὀφελεῖν, ἐπαρεῖς δὲ τὸν πατρῷον οἶκον; αὐξήσεις δὲ τὴν πατρόδια, δνομαστὸς δὲ ἕσση πρῶτον μὲν ἐν τῇ πόλει; ἔπειτα ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἵσως δέ, ὥσπερ Θεμιστοκλῆς, καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις· ὅπου δὲ ἂν ἦσε, πανταχοῦ περιβλεπτος ἔσῃ. Ταῦτ' οὖν ἀκούων ὁ Γλαύκων ἐμεγάλωντο; καὶ ἡδέως παρέμενεν. Μετὰ δὲ ταῦτα δὲ Σωκράτης, Οὐκοῦν; ἔφη; τοῦτο μέν; ὡς Γλαύκων, δῆλον; διτι, εἴπερ τιμᾶσθαι βούλει, ὀφελητέα σοι ἡ πόλις ἐστίν; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη. Πρὸς θεῶν, ἔφη, μὴ τοίνυν ἀποκρύψῃ, ἀλλ' εἰπόνη ἡμῖν, ἐκ τίνος ἄρξῃ τὴν πόλιν εὐεργετεῖν; Ἐπεὶ δὲ ὁ Γλαύκων διεισιάστησεν, ὡς ἂν τότε σκοπῶν, ὅπόθεν ἄρχοιτο, Ἀρούρης ἔφη δὲ Σωκράτης, ὥσπερ φίλου οἶκον εἰ αὐξῆσαι βούλοιο, πλουσιώτερον αὐτὸν ἐπιχειρόδητος ἂν ποιεῖν; Οὐτων καὶ τὴν πόλιν πειράσση πλουσιώτεραν ποιῆσαι; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν τὸ πλουσιώτερα γ' ἂν εἴη πρόσοδων αὐτῇ πλείόνων γενομένων; Εἰκὸς γοῦν, ἔφη. Λέξειν δὴ, ἔφη, ἐκ τίνων τῶν αἱ πρόσοδοι τῇ πόλει καὶ πόσιι τινές εἰσι; δῆλον γὰρ ὅτι ἐσκεψαί, ἵνα, εἰ μὲν τινες αὐτῶν ἐνδεῶς ἔχονται, ἐκπληρώσης, εἰ δὲ παραλείπονται, προσποιήσης. Άλλὰ μὰ Διὶ ἔφη ὁ Γλαύκων, ταῦτα

Socrates, Glauconem auditorem habuit lubentem, v. ad II, 2, 7. Buttm. 144. n. 7. — ημῖν, v. ad II, 10, 1. — νηὶ Διὶ, v. ad I, 4, 9. — εἴπερ τι καὶ ἄλλο, Matth. 617. d. κατ. non solet in his omitti. Est ubi alterum sequitur, Cyrop. V, 1, 6 εἰ τις καὶ ἄλλος ἀνήρ, καὶ Κῦρος ἀξίος ἐστι φανταζεσθαι. Sympos. II, 6 ἔτερος δέ τις (εἰπεν), ὡς εἴπερ τι καὶ ἄλλο; καὶ τοῦτο μαθητόν. cf. ad 10, 11. IV, 3, 14. — ἐν ἀνθρώποις, ut nonnunquam post superlativos ὑπερέπω. Heindorf. Plat. Lys. p. 24 convertit in der Welt. Vid. Erfurdt. Soph. Antig. 448. Herbst. Sympos. IV, 12:

3. ἀποκρύψῃ, alii ἀποκρύψῃς. Sed activa forma significationem habet abscondendi, media celandi aliquem aliquid verbis, cum duplice accusativo rei et personae. Videlicet non tam rem ipsam, quam hominis de re sententiam occultari forma medīa significat. Engelhardt. Plat. Lach. p. 67. Cf. II, 6, 29. IV, 4, 1. Est tamen medium pro activo Cyrop. VIII, 7, 23. — εἰπούν, v. ad II, 2, 8. Alii εἰπόν, sed v. Buttmann. Excusa. I. in Plat. Menon. Lobeck. Phryn. 348. — ἄρξῃ — εὐεργετεῖν, v. ad 1, 5.

4. διεστιώπησεν, aliquantum conticuit. cf. IV, 2, 10. — ὡς ἄγ τότε σκοπῶν. Intelligunt optativum verbi antecedentis. Cyrop. I, 3, 8. καὶ τὸν Κῦρον ἐπερέσθαι προπετάς, ὡς ἂν παῖς μηδέπω ὑποπτήσσων, sc. ἔρωτο. V, 4, 29. ubi v. Burnem. Cf. ad II, 2, 3, 6; 38. III, 8, 1.

οὐκ οὐκ ἐπίσκεψαν. Ἀλλ' εἰ τοῦτο, ἔφη, παρθεῖτες, τὰς γε
δαπάνας τῆς πόλεως ἡμῖν εἰπέ· δῆλος γάρ ὅτι καὶ τούτων
τὰς περιττὰς ἀραιοῦν διαρυγῇ. Ἀλλὰ μὰ τὸν Άλ' ἔφη, οὐδὲ
πρὸς ταῦτά κινητοῦλασσα. Οὔτοπον, ἔφη, τὸ μὲν πλονοσιωτέραν
τὴν πόλιν ποιῶν ἀναβαῖος θέμεδα· πώς γάρ οἶστε, μὴ εἰδότα
γε τὰ ἀναιλίματα καὶ τὰς πηγαδόδοτες ἐπιμελήδηται τούτων;
Ἐλλ' ὁ Σωκράτες, ἔφη ὁ Γλαύκων, δεινοτόν ἐστι καὶ ἀπὸ¹
πολεμιστῶν τὴν πόλιν πιεστέαν. Νὴ Δία σφόδρα γ' ἔφη ὁ
Σωκράτης, έών τις αὐτῶν κρείττον ἦ· ἥττιν δὲ ὄντι καὶ τὰ
εὐλεῖα προσαποθύει ἄν. Αἰχθῆ λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη,
τέντο γε βοτλευσόμενον, πρὸς οὖτινας δεῖ πολεμεῖν, τὴν τε τῆς
πόλεως δέραμιν καὶ τὴν τῶν ἐναντίων εἰδέναι δεῖ, ἵνα, ἐάν
μὲν ἡ τῆς πόλεως κρείττων ἦ, σφιδουλέστερον ἐπιχειρεῖν τῷ πο-
λέμῳ; έών δὲ ἥττιν τῶν ἐναντίων, εὐλαβεσθαι πειθῆ.
Ὁροφῶς λέγεις, ἔφη. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, ιέξον ἡμῖν τῆς
πόλεως τὴν τε πεζήν καὶ τὴν γαπτικήν δέραμιν, ἀλλα τὴν
τῶν ἐναντίων. Ἀλλὰ μὰ τὸν Άλ' ἔφη, οὐκ ἄν ἔχοιμε σοι οὐ-

6. παρθεῖτες. Fingit Socrates, noluisse adhuc Glauconem
eas res curare. Nam παρθεῖτεν est de industria praetermittere,
ἀνελεῖν negligentia aut contemptu negligere. — διαρυγῇ, alii dia-
rurῃ, quam formam ut atticam practulerunt quidam, maxime in
verbis contractis. Buttm. Plat. Men. 7 d. Crit. 4 d. Vid. ad 1, 6, 5.
Rost. p. 426. — μὰ τὸν Άλ' ἔφη. Ita scribendum, si recte prae-
ceperunt, debet interpunktionem plenam formam esse,
nec posse vocem, quam interpunkcio sequatur, elisionem pati.
Schaefer. App. Demosth. I. 219. Plutarch. Vit. IV. 272. έως γρά-
ψων ἔφη. De dictione μὰ Άλ' singularis disputatio. Certe νὴ Άλ
adeo ante consonas Aristophani vel dedit vel restituit Dindorfius,
obloquentibus quidem Seidler et Hermanno Annal. philol. Lips.
1831. 1. 99 sqq. — ποὺς ταῦτα, ut deinde ἐπιμεληδηται τούτων,
sc. τοῦ — ποιῶν. De plurali numero pronominis admodum illo
usitato cf. Plat. Apol. 8. 19 d. ἐξ τούτων γνώσθε, sc. ἐξ τοῦ
διδάσκειν τε καὶ γράψειν. Vid. ad §. 10. Herbst. Sympos. I. 2. II.
19. — τὸ ποιεῖν ἀγαθακούσιεσθα. Solum infinitivum habes
Hellen. I, 6, 10. De futuro cf. Matth. p. 986.

8. ἥττιν τῶν ἐναντίων. Ex uno codice Ernesti scriptis
ἥττινος τῶν ἐναντίων. Sed v. II, 4, 6. III, 11, 5. IV, 6, 14.
Andoc. De pace Lared. 30 τὴν συμμαχίαν ἀποδεκτήντες δομ-
ζολέσσον ἡ σημερόν εἴη τῶν Εγεσταῖων καὶ τῶν Χαταγαλῶν, ubi
Heiskium iniuria mavult interponi τῆς. Krüger. Anab. II, 3, 15.
Matth. 463.

9. τὴν πεζήν δύναμιν, copias terrestres. Hell. V, 1, 35
διελύθη μὲν τὰ πεζά, διελύθη δὲ καὶ τὰ γαπτικὰ στρατεύματα. —
οὗτας, sic statim, so aus dem Kopfe. Plat. Paedr. 236 c. νῦν μὲν
οἵτινες οὖν ἤχω εἰπεῖν, sic ut nunc sum, ήτι ἴπογινου, Heiderf. la-
coba. Socr. p. 80. confert Plat. Theact. 142 e. Αἰαὶ τίνες ἡπαρ οἱ
λόγοι; ξύοις ἄν διηγήσασθε; Οὐ μὰ τὸν Άλα, οὐχούν οὕτω γε ἀπὸ¹
στόματος. Matth. p. 1234.

τως γε ἀπὸ στόματος εἰπεῖν. Ἀλλ' εἰ γέγραπταί σοι, ἔνεγκε,
ἔφη· πάνυ γὰρ ἡδῶς ἀν τοῦτο ἀκούσαιμι. Ἀλλὰ μὰ τὸν Αἴ-
τον, οὐδὲ γέγραπταί μοι πω. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ πολέμου¹⁰
συμβούλευειν τὴν γε πρώτην ἐπισχήσομεν· ἵσως γὰρ καὶ διὰ
τὸ μέγεθος αὐτῶν; Ἡροὶ ἀρχόμενος τῆς προστατείας, οὐπισ-
τήσατος. ἀλλά τοι περὶ γε φυλακῆς τῆς χώρας ολδ' ὅτι σοι
μεμέληκεν, καὶ οἰσθα, ὅποσαι τε φυλακαὶ ἐπικαιροὶ εἰσι καὶ
ὅποσαι μή; καὶ ὅποσοι τε φροντοὶ ἴκανοι εἰσι, καὶ ὅποσοι μή
εἰσι· καὶ τὰς μὲν ἐπικαιροὺς φυλακὰς συμβούλευειν μεῖζο-
ντας ποιεῖν; τὰς δὲ περιττὰς ἀφαιρεῖν. Νὴ Αἴτον, ἔφη δὲ Γλαύ-
κιον, ἀπάσας μὲν οὖν ἔγωγε, ἔνεκά γε τοῦ οὗτος αὐτὰς φυ-
λάττεοθαι, ὥστε κλέπτεοθαι τὰ ἐκ τῆς χώρας. Εἳναν δέ τις
ἀφέλη γ' ἔφη, τὰς φυλακάς, οὐκ οἶει καὶ ἀρπάζειν ἔξονσαν
ἔστεθαι τῷ βουλομένῳ; ἀτάρ, ἔφη, πότερον ἀλθῶν αὐτὸς
ἔστητος τοῦτο, η̄ πᾶς οἰσθα, ὅτι κακῶς φυλάττονται; Εἰ-
κάζω, ἔφη. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ τούτων, ὅταν μηκέτε εἰκά-
ζωμεν, ἀλλ' ἡδη εἰδῶμεν, τότε συμβούλευεσμεν; Ἰσως, ἔφη δὲ

10. τὴν πρώτην. Solet δρμήν intelligi, Schaefer. Lamb. Bos.
Ind. III. p. 914. Matth. 425. V. Oecon. XI, 1. — αὐτῶν dictum,
quasi πολεμικῶν praecessorū III, 5, 3. Cyrop. I, 3, 16, ubi ταῦτα
est praecedente τῇ δικαιοσύνῃ. Vid. ad § 6. De singulari v. ad
I, 3, 5: — συμβούλευεσθε. Infinitivus pen-
det ex ολδαι; quod quum rarius ita construatur (v. Matth. 549. n. 2.
Rost. 129. 4. c.), mutatam hic habemus structuram. Hell. IV, 3, 1
ἄγγελοι λερουλλίδες, δι τικέν τε φύλοι Λαπεδαιμόνιοι; καὶ αὐτῶν
μὲν τεθνάνατο δοκτώ, τῶν δὲ πολεμίων παμπληθεῖς. Cyrop. I, 3, 13
η̄ δὲ ἀπεκρίνατο, δι τούλοιτο μὲν ἀπαντά τῷ πατρὶ χαρίζεσθαι,
ἀκούσατο μέντοι τὸν παῖδα χαλεπὸν εἶναι. νομίζειν. καταλίπειν. Thucyd. II, 80. Matth. 533. n. 2. ed. mai. p. 1058. Rost. 122. n. 3. Ac σέ
facile potest abesse, quum praecesserit δι τοι μεμέληκεν. Cf. 5, 14.

11. ἀπάσας μὲν οὖν ἔγωγε, sc. ἀφαιρεῖν συμβούλευσο. De
μὲν οὖν v. ad II, 7, 5: — τὰ ἐκ τῆς χώρας. In formulisi ex ar-
ticulo et nominibus, quibus praepositio aliqua praemissa est, com-
positis ea ponitur praepositio, quam poni iubet ingenium et na-
tura verborum, quae forniulis illis addita sunt. Cyrop. VII, 2, 5:
κατεδραμήσαν ἀπασθόμενοι τὰ ἐκ τῶν οἰκιῶν. 5, 23. ὥστε διάγ-
κην εἶναι φεύγειν τοὺς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν. Plat. Apol. 32 b. τοῦτο οὐκ
ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν. Fi-
scher. Plat. Phaedon. 76 d. Adde Anab. I, 2, 3 τοὺς ἐκ πόλεων
λαβὼν πάρεγένετο εἰς Σάρδεις. Sympös. IV, 31. Matth. 596. Butt. 138. I. 8. Ceterum quae latissime patere dicitur praepositionum
enallage; innumeris illa ubique congestis locis, eam, si qua est,
non mirabere, ubi reputaveris Graecos, quae eorum erat alacri-
tas; praepositiones cum accusativo lungere verbis, quae quietem
motu parcam significant; præpositiones eum dativo verbis; quae
motum cūm parta quiete indicant. Nitzsch. Plat. Ion. 83 sq. —
καὶ ἀρπάζειν. καὶ quid antea intelligendum esse indicat? v. ad
II, 7, 14. IV, 1, 5. De nudo infinitivo v. ad II, 1, 25.

12 Γλαύκων, βέλτιον. Εἴς γε μήν, ἔφη; τάργυρια οἰδ' ὅτι οὐκ ἀφίξαι, ὡς τ' ἔχειν εἰπεῖν; διότι τὸν ἐλάττω ἥ πρόσθεν προσέρχεται αὐτόθεν. Οὐ γὰρ οὖν ἐλήλυθα, ἔφη. Καὶ γὰρ τὴ Δί' ἔφη ὁ Σωκράτης, λέγεται βαρὺ τὸ χωρίον εἶναι. ὡς τε, ὅταν περὶ τούτου δέῃ συμβούλευειν, αὕτη σοι ἥ πρόφασις ἀφίξαι.
 13 Σκώπτομαι, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ἄλλ' ἔκεινον γέ τοι, ἔφη, οἴδ' ὅτι οὐκ ἡμέληκας, ἀλλ' ἔσκεψαι; πόσον χρόνον ἴκανός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς χώρας γιγνόμενος σῖτος διατρέφειν τὴν πόλιν, καὶ πόσον εἰς τὸν ἐνιαυτὸν προσδέεται, ἵνα μὴ τοῦτο γε λάθη σε ποτε ἡ πόλις ἐνδεής γενομένη, ἀλλ' εἰδῶς ἔχης ὑπὲρ τῶν ἀναγκαλῶν συμβούλευειν τῇ πόλει βοηθεῖν τε καὶ σώζειν αὐτήν. Λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων, παμμέγευθες πρᾶγμα, εἰ γε καὶ ταῦτα τοιούτων ἐπιμελεῖσθαι δεήσει. Ἄλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδὲ ἂν τὸν ἐνιαυτὸν ποτε οἶκον καλῶς τις οἰκήσειεν, εἰ μὴ πάντα μὲν εἰνεται, ἀν προσδέεται, πάντων δὲ ἐπιμελεμένος ἐκπληρώσει. Ἀλλ' ἐπεὶ ἡ μὲν πόλις ἐκ πλειόνων τῇ μυρωλῶν οἰκιῶν συνέστηκε, χαλεπὸν δέ ἐστιν ὑμα τοσούτων οἰκων ἐπιμελεῖσθαι, πᾶς οὐχ ἔνα, τὸν τοῦ Θείου, πρῶτον ἐπειράθης αὐξῆσαι; δέεται δέ. καν μὲν τοῦτον δύνη, καὶ πλείσιν ἐπιχειρήσεις· ἔνα δὲ μὴ δυνάμενος ὠφελῆσαι πᾶς ἄν πολλούς

12. τὰ δογύρια, τ. ad II, 5, 2. — βαρὺ χωρίον, δυνάμεον καὶ νοσῶδες. ζωσθε δὲ καὶ ἡ συνήθεια τὴν λέξιν, Βαρὺν ἀέρα λεγούσα τὸν νοσοποιὸν. Coračs. Est locus pestilens. Gravem locum opponit salubri Cels. I, 3. Liv. X, 31 annus pestilentia gravis. Iacob. Lucian. Tox. p. 104. — σκώπτομαι. Alii σκήψομαι (sc. ταύτην τὴν πρόφασιν), quod verbum non legitur apud Xenophonem; aliī σκέπτομαι, quod verbum temporibus praesente et imperfecto (dicitur autem σκοπῶ σκοποῦμαι, ἐσκόπουν ἐσκοπούμην) attice fere non dicitur, quamquam v. Buttm. gr. max. II, 434 sq.; aliī σκέψομαι. Verum cf. Plat. Alcib. I, 109 d. σκώπτεις, ὁ Σωκράτης. Soph. Antig. 832 οἶκοι γελῶμαι. Aristoph. Pac. 1264 ὑβριζόμεθα. Finekh. Diar. Darmstad. 1829. 108. p. 892.

13. προσδέεται, τ. ad I, 6, 10. IV, 8, 11. — τοῦτο γε. Alii ex uno codice τούτου. Sed accusativum recte defendit Zeunius, comparans Cyrop. II, 2, 1 ἐνδεέστεροι τι ἡμῶν διὰ τοῦτο φαλλοτατοί εἰναι οἱ ἑταῖροι. IV, 3, 1 εἰ τις τι ἐνδεόμενος γνοῖ. Quibus locis Bornemannus adiecit Menandr. p. 219. Mein, δταν ὡ γέρων τις ἐνδεής τι τὸν βίον, οὐδὲ αὐτὸν θνήσκειν δειγόν. Matth. 422. — γενομέγη, τ. ad I, 2, 34.

14. μυρίων. Incolas Athenae tum habuerunt 180,000; argentifodinae homines 20,000; reliqua terra attica 300,000. Böckh. Oecon. Attic. I. p. 43. — τοῦ Θείου, Charmidae, de quo τ. ad c. VII. — πᾶς οὐ φανερόν, sc. ἐστι. Nam quemadmodum εἰ cum indicativo coniunctum optativus cum ἦν sequitur; τ. ad II, 2, 7; ita iisdem illis caassis huc relatis post εἰ cum optativo sequitur indicativus. Cf. II, 6, 14. IV, 8, 11. Bornem. Cyrop. V, 4, 46. Matth. 524. 3.

γε δυνηθείης; ὥσπερ εἴ τις ἐν τάλαντοι μὴ δύναιτο φέρειν, πᾶς οὐ φαρερόν, διτὶ πλείω γε φέρειν οὐδὲ ἐπιχειρησάντες αὐτῷ; Ἀλλ' ἔχων ἔφη δὲ Γλαύκων, ὡφελοίην ἀν τὸν τοῦ θείου οἰ-¹⁵ κον, εἴ μοι ἔθελοι πειθεσθαι. Εἶτα, ἔφη δὲ Σωκράτης, τὸν θεῖον οὐδὲν τομῆσεις δυνηθείσθαι ποιήσαι σοι πειθεσθαι; φυλάττοι,¹⁶ ἔφη, ὁ Γλαύκων, ὅπως μὴ τοῦ εὐδοξεῖν ἐπιθυμῶν εἰς τοῦ-
γαντίον ἐλθης. η οὐχ ὄρας, ὡς σφαλερόν ἐστι τό, ἢ μὴ οὐδέ
τις, ταῦτα λέγειν η πράττειν; ἐνθυμοῦ δὲ τῶν ἄλλων, δοσος
οἰσθα τρισύτανς, οἷοι φιλονοταὶ καὶ λέγοντες ἢ μὴ ἵσσαι καὶ
πράττοντες, πότερά σοι δοκοῦσιν ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐπαίνουν
μᾶλλον η ψόγον τυγχάνειν; καὶ πότερον θαυμάζεσθαι μᾶλ-
λον η καταφρονεῖσθαι; ἐνθυμοῦ δὲ καὶ τῶν εἰδότων ὃ τι τει-¹⁷
λέγονται καὶ ὃ τι ποιοῦσι· καὶ, ὡς ἔχω τομῆσαι, εὑρήσεις ἐν
πᾶσιν ἔργοις τοὺς μὲν εὐδοκιμοῦντάς τε καὶ θαυμάζομένους
ἐκ τῶν μᾶλιστα ἐπισταμένων ὄντας, τοὺς δὲ κακοδοξοῦντάς τε
καὶ καταφρονούμενους ἐκ τῶν ἀμαθεστάτων. εἰ οὖν ἐπιθυ-¹⁸
μεῖς εὐδοκιμεῖν τε καὶ θαυμάζεσθαι ἐν τῇ πόλει, πειρῶ κα-
τεργάσασθαι ὡς μάλιστα τὸ εἰδέναι, ἢ βούλει πράττειν· ἐάν
γὰρ τούτῳ διενέγκας τῶν ἄλλων ἐπιχειρῆς τὰ τῆς πόλεως
πράττειν, οὐκ ἀν θαυμάσαιμι, εἰ πάνυ ἠδίως τύχοις ὡν
ἐπιθυμεῖς.

CAPUT VII.

Χαρομίδην δὲ τὸν Γλαύκωνος ὄρῶν ἀξιόλογον μὲν ἀνδραί

15. εἴτα, v. ad I, 4, 11. — De infinitorum, qui sequuntur, coacervatione v. ad II, 1, 6.

16. ἐν θυμῷ δὲ τῷ καὶ λλωγ. Possit verba oīoī φιλονοταὶ pro phictio verbi ἐνθυμοῦ habere: ponsidera vero reliquorum dicta et facta qualia sint, ut explicationis causa accendant illa, πότερος — καταφρονεῖσθαι. Sed totius sententia loci, quum non de inde hominum scientium et inscientium, sed de successu et fortuna eorum sermo sit, et fatua repetitio, quae, si hanc rationem sequeremur, post τοιούτους inesset in verbis oīoī qq, postulant, ut πότερος et quae sequuntur ex ἐνθυμοῦ apta esse censamus. Quod est ab initio sequentis paragraphi, similiter videtur explicandum esse, ut δὲ τι non ex εἰδότων, sed ex ἐνθυμοῦ pendeat, quia non tam in promtu sunt exempla verbi ἐνθυμεῖσθαι cum genitivo personae compositi quam cum genitivo rei. De hoc verbo v. ad I, 1, 17. de ratione huius loci Engelhardt. Plat. Lach. p. 43. et ad I, 1, 12.

17. τῶν εἰδότων absolute dictum videtur, ut deinde τῶν μᾶλιστα ἐπισταμένων. v. ad 9, 11. τὸν ἐπιστάμενον. Vide opposita.

18. διεργήκας, v. ad II, 2, 5.

CAP. VII. Charmidem verecundantem ad capessendam rem-

ὕτα καὶ πολλῷ δυνατώτερον τῶν τὰ πολετικὰ τότε πραττόντων, δικοῦνται δὲ προσιέναι τῷ δήμῳ καὶ τῷ τῆς πόλεως πραγμάτων ἐπιμελεῖσθαι, Εἶπε μοι, ἔφη, ὁ Χαριλῆ, εἴ τις ἤκαρδος ὡν τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας γικᾶν, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸς τε τιμᾶσθαι καὶ τὴν πατρίδα ἐν τῇ Ἑλλάδι εὐδοκιμωτεραν ποιεῖν, μὴ θέλοι ἀγωνίζεσθαι, ποῖόν τινα τοῦτον γομίζους ἂν τὸν ἄνδρα είναι; Δῆλον ὅτι, ἔφη, μιλακόν τε καὶ σδειλόν. Εἰ δέ τις, ἔφη, δυνατός ὡν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων ἐπιμελέμενος τὴν τε πόλιν αὔξειν καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο τιμᾶσθαι, δικοῦη δὴ τοῦτο πράττειν, οὐκ ἂν εἰκότως δειλός

publicam cohortatur Socrates. Proclus ad Plat. Tim. p. 25 Βεβηστίδου παῖδες ἐγένοντο Σόλων καὶ Δρωπίδης· καὶ Δρωπίδου μὲν Κριτας — Κριτου δὲ Κάλλαισχρος καὶ Γλαυκων· Καλλαισχρου δὲ αἱ Κριτας οὐτος. Δῆλοι δὲ ὁ ἐν Χαριλίδῃ Κριτας, τὸν Γλαυκωνα, τὸν Χαριλίδου πατέρα, θείον ἔστοι καλῶν. Γλαυκωνος δὲ Χαριλίδης καὶ Περικλίνη τῆς δὲ Περικλίνης (ex Aristone) ὁ Ηλάιων (et Glauco). Traditus Charmides Socrati a Critia tutore in disciplinam est post pugnam ad Potidaeum a. 432. a. Chr. pugnatam, id quod appetat ex cognomini Platonis dialogo. In Convivio Xenophonete paupertatem suam iactat, et IV, 31 quidem, quum antea dives fuisse, pauperem se factum esse indicat. Una cum Critia occidit Ol. 94, 1. V. Hellen. II, 4, 19.

1. προσιέναι τῷ δήμῳ maxime de oratore ad dicendum surgente dictum est. Cf. εἰσιέναι, εἰσέρχεσθαι, εἰσάγεσθαι. V. Butt. Demosth. Mid. 201. Blum. Lycurg. Leocr. c. 4. Accedunt ἀναστῆναι Anab. VII, 6, 41. ἀναστῆσθαι I, 3, 13. ἀναβῆναι Hell. I, 7, 16. ἐπὶ δικαιστήριον Plat. Euthyd. 305 c. 459 Bekk. παρέγενε Isocr. pac. c. 5. ἔξαντασθαι Soph. Phil. 367, quod nonnulli minus recte ibi interpretantur mente capi, v. ad I, 3, 12. παρέρχεσθαι Isocr. Archid. c. 1. ἐπὶ τῷ βῆμα Aesch. Ctesiph. 12. Locos, qui apud Demosthenem sunt, v. collectos a Krügero Annott. ad Dem. Phil. I, p. 8. — ὁ γῶνας γικᾶν, Matth. 409. 3. στεφαγύτας. Duplicitis generis fuerunt οἱ ἀγῶνες, alii στεφανίται, alii θεματικοί. Cf. Wesselung. Diodor. T. I. p. 260. Sed priorum certaminum dignitas habita longe maior. Herbst. — δῆλον ὅτι, ἔφη, v. ad IV, 2, 14.

2. δικοῦη δή. Particulam restituit Bornemannus, comparans, ut significatio eius — dicitur enim verbi vim oppositi augere — appareat, 8, 2. Anab. V, 8, 13. I, 8, 10. Oeon. XVII, 2. Inest autem in ea particula relatio ad ea, quae praecesserunt, ut illa tanquam uno obtutu comprehendantur. Herbstius cum uno codice δικοῦη δέ exhibuit. δέ est simpliciter connectentis et transeuntis, δή ordientis quod in primis attendi oporteat, Schaefer. App. Dem. I. 186. δέ autem in apodosi eum habet usum, primum ubi duas propositiones extra protasis et apodosis formam spectatae oppositionia speciem per μέν et δέ exprimendam praebent, ut aermō, quum formam illam induerit, μέν abiliciat, δέ servet; deinde ubi tota propositio praecedentibus ita opponitur, ut utraque pars, protasis et apodosis, seorsum in praecedentibus habeat, ad quod per oppositionem referatur. Ad prius genus Buttmannus, qui excursu XII. ad Demosth. or. in Midiam ea de re exponit p. 147—160,

τομίζουτο; Ἰσως, ἔφη, ὅτιδε πρὸς τὴν μὲν ταῦτα ἐρωτᾶς; "Οὐ, ἔφη, οἷμαι σε, δυνατὸν δύτα, ὀκνεῖν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ταῦτα δὲν ἀνόγκη σοι μετέχειν πολλῆτη γε δύτι. Τὴν δὲ ἐμὴν δύνα-³
μιν, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ἐν ποίῳ ἔργῳ καταμαθὼν ταῦτά μου καταγιγνώσκεις; Ἐν ταῖς συνουσίαις, ἔφη, αἰς σύνει τοῖς τὰ τῆς πόλεως πράττουσι· καὶ γὺρος δταν τι ἀνακοινῶνται σοι, ὁρῶ σε καλῶς συμβούλευοντα, καὶ δταν τι ἀμαρτύνωσιν, ὁρῶς ἐπιτιμῶντα. Οὐ ταῦτόν ἐστιν, ἔφη, ὃ Σώκρατες, ἰδίᾳ⁴ τε διαλέγεσθαι καὶ ἐν τῷ πλήθει ἀγωνίζεσθαι. Καὶ μήν, ἔφη, δι γε ἀριθμεῖν δυνάμενος οὐδὲν ἡττού ἐν τῷ πλήθει η μόνος ἀριθμεῖ, καὶ οἱ κατὰ μόνας ἄριστα καθαρίζοντες οὗτοι καὶ ἐν τῷ πλήθει κρατιστεύονταν. Άλιδῶ δὲ καὶ φόβον, ἔφη, οὐχι δρᾶς ἔμφατά τε ἀνθρώποις δύτα καὶ πολλῷ μᾶλλον ἐν τοῖς

refert quae infra §. 8. leguntur, ita solvens: Θαυμαστὸν δὴ τοῦτο· ἔχειγος μὲν δόξις τειροῦ· τούτοις δὲ προσενεχθῆναι ὀκνεῖς. V. Hermaṇn. Soph. Phil. 87. Schneider. Plat. Civ. 393 e.

3. αἰς σύνει, v. ad II, 1, 32. — δταν τι ἀνακοινῶντας σοι. Cf. Cyrop. V, 4, 15. ἀνακοινωθάκιν Hell. VI, 3, 8. περὶ αὐτοῦ Plat. Lach. 178 e. Krüger. Anab. V, 6, 36.

4. ἀγωνίζεσθαι dicuntur oratores caussam publice orantes. Plat. Euthyd. 305 c. 459. Bekk. τῶν ἀγωνίσασθαι δεινῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὅπῃ τις. Loers. Plat. Menex. 235 d. Plutarch. Demosth. c. 6. τῷ Δημοσθένει συνέβη ἐγ τοῖς πολιτικοῖς ἥδη καθάπερ στεφανίταις ἀγῶνι πρωτεύειν τῶν ἀπὸ τοῦ βῆματος ἀγωνιζομένων πολιτῶν. Lys. Epitaph. in. δύμας δὲ ὁ μὲν λόγος μοι περὶ τούτων, ὁ δὲ γάρ τοι πρὸς ταύτων ἔργα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρότερογενεῖς αὐτοῖς εἰληκότας. Similiter Xen. Oeon. XI, 26 πῶς ἀγωνίζῃ; Nam dicuntur etiam ἀγωνίζεσθαι qui caussam coram iudicibus agunt. Stallbaum. Plat. Euthyphr. p. 20. — κατὰ μόνας, seorsum, privatim. Scribitur etiam καταμόνας, et melius fortasse, quum dubium sit quodnam substantivum sit intelligendum. Buttii. Ind. Plat. Diall. IV. Sunt vero alia vocabula, ut διὰ παντός, διὰ ταχέων, ἐπὶ πολύ, quae quamquam in libris veteribus coniunctim scripta inveniuntur, certius tamen, scriptionem habent sciunctam. — οὐτοὶ post participium illatum nihil habet insoliti. Cf. IV, 6, 5. Οὐκοῦν ὁ τοῖς νομοῖς πειθόμενος δίκαια οὐτοὶ ποιοῦσι; 6, 11. Cyrop. II, 1, 13. III, 1, 24. VIII, 1, 4. Ages. IV, 4. X, 1. Sympos. VIII, 33. Hell. II, 3, 43. Herodot. IV, 172 ὁμιλοῦσι μὲν τοὺς παρὰ σεῖτοι ἀνδρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λεγομένους γενέσθαι τούτους τῶν τύμβων ἀπίστομενοι.

5. Αὶ δῶ. Ita ubique scribendum, ut Sympos. VIII, 35. De Rep. Lac. II, 2. Anab. II, 6, 19. Cyrop. VIII, 1, 33. Vid. Buttii. I. p. 187 sq. Rost. 41. — ὁχλοῖς, concionibus, ut Plat. Gorg. 454 e. quod Heindorfius comparat cum vocabulo σύλλογος ib. 452 e. Unde ἐνοχλεῖν Isocr. Philipp. p. 202. Beatt. est orationes habere; et ἀγωνίσματα Hesychio sunt ὄχλικαι ἐπιδεξεῖς. — καὶ σὲ γε διδέξω (Matth. 566. 6.) ὁρμῆμαι, ὅτι κτέ. Sententia loci est: Sunt quidem conciones, in quibus publice dicendum est, sed quae ex insipientissimis et imbecillimis hominibus constant. — εἰς, coram, ut saepe, §. 7. Cyrop. I, 5, 6. III, 3, 56. V, 3, 29. VII, 1, 10. 11.

δχλοις ἡ ἐν ταῖς ἰδίαις δμιῆσαις παριστάμενα; Καὶ οὐ γε διδάξων, ἔφη, ὥρμημα, ὅτι οὔτε τὸν φρονιμωτάτους αἰδούμενος οὔτε τὸν ἵρχυροτάτους φοβούμενος ἐν τοῖς ἀφρονεατάστοις τε καὶ ἀσθενεστάτοις αἰσχύνη λέγειν. πότερον γὰρ τὸν γναφεῖς αὐτῶν ἡ τὸν σκυτεῖς ἡ τὸν τέκτονας ἡ τὸν χαλκεῖς ἡ τὸν γεωργοὺς ἡ τὸν ἱμπόρους ἡ τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλλομένους καὶ φροντίζοντας, ὃ τι ἐλάττονος προώμενοι πλειονος ἀποδῶνται, αἰσχύνη; ἐκ γὰρ τούτων ἀπάντων ἡ ἀκτιλησία συνίσταται. τί δὲ οἵτινες διαφέρειν ὃ σὺ ποιεῖς, ἡ τῶν ἀσκητῶν ὄντα κρέεττω τὸν ἰδιώτας φοβεῖσθαι; οὐ γὰρ τοῖς

6. τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ μεταβαλλομένους, sc. τὰ ἄντα. Intelliguntur institutores, dicti μεταβολεῖς, χάπηλοι, παλιγνάπηλοι, μεταπράτται, παλιμπράται, ἀγοράσι, oppositū τρίτος ἱμπόροις. V. Herbst. — ἀποδῶνται. Matth. I. p. 408. scripsit ἀπόδωνται, quod quum nihil per se habeat improbable, libris tamen invitatis recipere dubitavi. V. ad 8, 10.

7. τὸ δὲ οἷς εἰ διαφέρειν — ἡ διαφέρειν sequente ἡ solet esse praestare quam, quum proprie sit aliter se habere quam. Vid. II, 1, 17. III, 11, 14. Stallb. Plat. Phaed. 85 b. Adde I, 3, 2. IV, 4, 14. Si qua re alter praestat alteri, persona genitivo, res dativo significatur, rarius accusativo, nonnunquam ἐν τινι, Cyrop. I, 6, 13. II, 1, 17. VIII, 1, 39. εἰς τι I, 1, 6, 3, 1. De προς et ἐπι monuit Schaeferus App. Dem. V. 654. Matth. 358. 400. Vid. etiam ad 2, 14. IV, 5, 11. — ἀσχητοῦ quum proprie sint qui aliqua in re sunt versati vel exercitati, dicuntur ita maxime athletae; unde hic et Cyrop. I, 5, 10 et Aristoph. Plut. 581. cum horum nomines illud confunditur in libris. Ἀσχεῖν commune verbum eae earum omnium artium, quae ad curam et cultum tam corporis quam animi pertinent, docet Casaubonus Diatr. in Dion. Chrysost. p. 31. Inde ἀσκητοῖς, interprete Schneidero ad III, 14, 3, dicitur vita et victus hominis corpus ex praeceptis gymnasticis exercentis et currantis, quae III, 9, 11 est σωματοστά. Opposita sunt ἰδιώτης, ruditus et imperitus, εἰς Λαῖς, ut hic de corporis exercitatione et III, 12, 1. ἰδιωτικῶς τὸ σῶμα ἔχειν, ob neglectam curam et exercitationem corporis male se habere, corpore infirmo et male sano esse. — οὐ γάρ, v. ad 4, 1. Nonne enim, licet cum principibus civitatis colloquare, dubitas publice ad dicendum surgere? Ita dicatum, tanquam si praecesserit οὐδέν διαφέρει. — τὴν πόλεις διαλέγεσθαι, cum civitate colloqui, est publice dicendo civitati consiliari, quod deinde est λέγειν. Nonnunquam enim communis disceptationis notio, quam propriam habet hoc verbum, v. IV, 5, 12, paullulum oblitteratur. Cf. Hellen. II, 2, 11. Unde apud posterioris aetatis scriptores est orationem habere, Plutarch. De Curios. 15. De magistro docente dictum I, 2, 6. III, 3, 11. de discipulo magistrum sectante Plat. Theaet. 179 a. Sophist. 232 d. Vid. ad II, 7, 5 extr. — μηδὲ φροντίσασι. Cur non οὐδὲ φροντίσασι? Videtur in participiorum, quae cogitationis alicuius potestatem habent, compositione liberior paullo usus fuisse; quamquam id potius ad posterioris aevi scriptores pertinet. Plutarch. Cim. 6. προσετέθεντο γὰρ οἱ πλειστοι τῶν συμμάχων ἔκεινοι τε καὶ ἀριστερῶν τὴν χαλεπότητα τοῦ Παυσανίου καὶ ὑπεροψίαν μη φέροντες. Schaefer. V. 142.

πρωτεύουσιν ἐν τῇ πόλει, ὅντες καταφρονοῦσι σού, ὁρδίως διαιλεγόμενος, καὶ τῶν ἐπιμελομένων τοῦ τῇ πόλει διαιλέγεσθαι πολὺ περιών, ἐν τοῖς μηδὲ πώποτε φροντίσασι τῶν πολεικῶν μηδὲ σοῦ καταπεφρονήσονται ὄχνες λέγειν, δεδιώς, μὴ καταγελασθῆς; Τί δὲ ἔφη, οὐδοκοῦσι σοι πολλάκις οἱ ἐν τῇσι ἐκκλησίαι τῶν δρατῶν λεγόντων καταγελᾶν; Καὶ γὰρ οἱ ἔτεροι, ἔφη, διὸ καὶ θαυμάζω σου, εἰ ἐκείνους, ὅταν τοῦτο ποιῶσι, ὁρδίως χειρούμενος, τούτοις δὲ μηδένα τρόπον οἵτε δυνήσεσθαι προσενεχθῆναι. ὥκαθέ, μὴ ἀγνόει σεαυτόν, μηδὲ ἀμάρτανε, ὃ οἱ πλεῖστοι ἀμάρτανουσιν. οἱ γὰρ πολλοὶ ὡρμηκότες ἐπὶ τῷ σκοπεῖν τὰ τῶν ἄλλων πράγματα οὐ τρέπονται ἐπὶ τῷ ἑαυτοὺς ἔξετάζειν. μὴ οὖν ἀποδραδύμει τούτους, ἀλλὰ διατείνουν μᾶλλον πρὸς τὸ σαντῷ προσέχειν· καὶ μὴ ἀμέλει τῶν τῆς πόλεως, εἴ τι δυνατόν ἐστι διὰ σὲ βέλτιον ἔχειν. τούτων γὰρ καλῶς ἔχόντων οὐ μόνον οἱ ἄλλοι πολῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ ϕίλοι καὶ αὐτὸς σὺ οὐκ ἐλάχιστα ὠφελήσῃ.

CAPUT VIII,

Ἀριστίππου δὲ ἐπιχειροῦντος ἐλέγχειν τὸν Σωκράτην, οὐδὲν περὶ αὐτὸς ὑπὸ ἐκείνου τῷ πρότερον ἐλέγχετο, βουλόμενος

8. *καὶ γάρ, V. ad II, 1, 3, ubi disputatum est etiam de τῷ δὲ particulis. οἱ ἔτεροι οἱ qui sint, discutit ex §§. 3. 7. — τούτοις δέ. Cf. ad §. 2. Proprius enim ad illam protasis et apodosis constructionem accedit ea, quae fit per participium. V. Buttmann. Demosth. Mid. Excurs. XII. p. 149. Neque vero aliis in locis deest μὲν particula, ut Thucyd. I, 67. Αἰγαῖται φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενον, δεδίοτες τοὺς Ἀθηναῖους, χρυσαὶ δὲ οὐνχ ἡκοστα μετ' αὐτῶν ἐνῆργον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἴρηι αὐτῷσινοις κατὰ τὰς σπουδάς. Cf. infra IV, 8, 11. δέ suam adversandi significatiōnem retinet, dagegen; atque eius particulae post pronomina sibi opposita in apodosi illatae simplicissima ratio est Anab. V, 5, 22 & δὲ ἡ πειληπτική, ᾧς, ἦν ὑπὸ Δοκῆ, Κορύλων καὶ Παφλαγόνας συμμέχοντο ποιησασθε ἐφ' ἡμῖς, ἡμεῖς δέ, ἦν μὲν ἀκάγκη γέ, πολεμησομένη καὶ ἀμφότεροις. Matth. 616, 3.*

9. *ώ γαθέ, v. ad II, 3, 18. — αὐτὸς σύ, v. ad II, 9, 2, Anab. V, 6, 24 ἡγήσομαι δὲ αὐτὸς ἐγώ, ἵνθεν πολλὰ χρήματα ληφθεσθε. — ὡφειἡσή. Unus liber habet ὠφελησήσῃ. V. ad I, 6, 14.*

CAR. VIII. Captiosis Aristippi quaestiunculis de bono et pulchro respondet Socrates. Postremo doctrinam de pulchro et utili ad domos adhibet.

1. *τὸ πρότερον, v. ad I, 2, 60. II, 1. — μή πη ὁ λόγος ἐπειλαχθῆ, ne qua ratione responsum detorqueatur; ne respondeant, quod aliam in partem verti aut quo adversarius abuti possit ad ipsos capiendos. Nimirum captiosae Aristippi astutiae Socrates candidam simplicitatem ac veri, de quo ipsi persuasum est, amorem opponit, non disputans illę quidem cum sophistis, tanquam si vanam λογομαχίαν instituat. — ᾧς ἀν πεπισμέ-*

τοὺς συνθήτας ὠφελεῖν δὲ Σωκράτης ἀπεκρίνατο, οὐχ ὡς περ
οἱ φυλαττόμενοι, μή πῃ δὲ λόγος ἐπαλλαχθῆ, ἀλλ' ὡς ἂν πε-
τεπειμένοι μᾶλιστα πρόττειν τὰ δέοντα. ὃ μὲν γὰρ ἀντὸν ἥρετο,
εἴ τι εἰδεῖη ἀγαθόν, ἵνα, εἴ τι εἶποι τῶν τοιούτων, οἷον ἡ
σιτίον ἡ ποτὸν ἡ χρήματα ἡ ὑγείαν ἡ ὁρώμην ἡ τόλμαν, δε-
κτῶν δὴ τοῦτο κακὸν ἐνίστε ὅν. δὲ εἰδὼς, ὅτι, ἐάν τι ἐρ-
χλῇ ἡμᾶς, δεόμεδα τοῦ παύσοντος, ἀπεκρίνατο, ἥπερ καὶ
ποιεῖν κράτιστον. Ἄρα γε, ἔφη, ἐρωτᾶς με, εἴ τι οἶδα πυρε-
τοῦ ἀγαθόν; Οὐκ ἔγωγε ἔφη. Ἀλλὰ δρψαλμίας; Οὐδὲ τοῦτο.
Ἄλλα λιμοῦ; Οὐδὲ λιμοῦ. Ἀλλὰ μήν, ἔφη, εἴ γε ἐρωτᾶς με,
εἴ τι ἀγαθὸν οἶδα, δὲ μηδενὸς ἀγαθόν ἐστιν, οὐτ' οἶδα, ἔφη,
οὔτε δέομαι.

ε. Πάλιν δὲ τοῦ Ἀριστίππου ἐρώτῶντος αὐτόν, εἴ τι εἰδεῖη
καλόν; Καὶ πολλά, ἔφη. Ἄρον οὖν, ἔφη, πάντα δμοια ἀλλή-
λοις; Ὡς οἶον τε μὲν οὖν, ἔφη, ἀνομοιότατα ἔντα. Πῶς οὖν,
ἔφη, τὸ τῷ καλῷ ἀνόμοιον καλὸν ἄν εἴη; Ὁτι τὴν Άλι; ἔφη.
Ἐστι μὲν τῷ καλῷ πρὸς δρόμον ἀνθρώπῳ ἄλλος ἀνόμοιος,
καλὸς πρὸς πάλην· ἐστι δὲ ἀσπίς, καλὴ πρὸς τὸ προβαλ-
λον.

yo. Quomodo dictio explenda est? V. ad 6, 4. II, 6, 38. ubi quae composita sunt eius structurae exempla, desiderium articuli lenire possunt. Loquitur enim Xenophon indefinite: wie Leute antworten würden, vel: wie man etwa antwortet, wenn etc. Dindorfius uterque scripsit πεπειμένος.

2. *ὑγίειαν*, in codicibus aliquot ὑγείαν. Illam formam atti-
cam, hanc hellenicam dicunt Atticistae; sed utriusque tamen for-
mae plurima apud Xenophonem et Platonem exempla sunt.
Schneider. Plat. Civ. 332 d. Scribitur autem ὑγεία, quia non ex
verbo quodam in — εύω desinente, sed ex adiectivo ὕγιης deriva-
tur; quamquam v. Pierson. Moer. 200 Lips. Meinek. Menandr. p.
333. De forma altera, scribaturne ὑγεία, ut solet, an ὑγεία, ut
videtur necessarium esse, maior dubitatio; v. Lob. Phryn. p. 493.
Moer. Attic. p. 280 Lips. — δειχνύοι, vulgo δειχνύ. V. ad 1,
1, 8. De δή particula v. ad 7, 2. — δεόμεδα τοῦ παύσοντος.
Weiskius edidit δεόμεδα τοῦ παύσοντος. Sed v. ad 4, 4. Equi-
dem articulum hic deesse posse perinde nego ac Plat. De rep.
524 e. τοῦ ἐπικρινούντος δή δέοι ἄν ἦδη (quod est in Lache c. 8.
Ἐτ τοῦ διαχρινούντος δοκεῖ μοι δεῖν ἡμῖν ἡ βουλῇ) Graserus Ad-
vers. in Plat. p. 75. Quamquam pro δι τι fortasse legendum ὄτου.
Intelligitur autem remedium, quo utitur qui a molesto homine se
liberare cupit. Quo refertur etiam quod sequitur ποιεῖν, h. e.
ἀποχρήνεσθαι. — ὑπεροχα. Copulam eodem modo post relativa
fillatam vides I, 1, 2, 2, 31, 47. II, 1, 21.

3. *πυρετοῦ*. Quam solet casus genitivus habere significan-
tionem, eam hic retinet, causalis cuiusdam relationis: bonus, ma-
lum, quod attinet ad febrem, lippitidinem, famem, h. e. utilis,
inutilis ad sanandum. — δεομαι, sc. εἰδέναι.

4. *μὲν οὖν*, v. ad II, 7, 5. — Similem de pulchritudine dis-
quisitionem v. IV, 6, 9. Sympos. V, 3 sq. Plat. Hipp. mai. c. 35.

σθαι, ὃς ἔνε ἀνομοιοτάτη τῷ ἀκοντίῳ, καλῶ πρὸς τὸ σφόδρα τε καὶ ταχὺ φέρεσθαι. Οὐδέν διαφερόντως, ἔφη, ἀποκρίνη μοι, εἴ τε σε τὴν ἡρώτησα, εἴ τι ἀγαθὸν εἰδεῖς. Σὺ δὲ οἶει, ἔφη, ἄλλο μὲν ἀγαθόν, ἄλλο δὲ καλὸν εἶναι; οὐκ οἰσθ' ὅτι πρὸς ταῦτα πάντα καλά τε κἀγαθά ἔστιν; πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἀρετὴ οὐ πρὸς ἄλλα μὲν ἀγαθόν, πρὸς ἄλλα δὲ καλὸν ἔστιν· ἐπειτα οἱ ἄνθρωποι τὸ αὐτό τε καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ καλοὶ κἀγαθοὶ λέγονται· πρὸς τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων καλά τε κἀγαθὰ φαίνεται· πρὸς ταῦτα δὲ καὶ τὰλλα πάντα, οἷς ἄνθρωποι χρῶγται, καλά τε καὶ ἀγαθὰ ψομίζεται, πρὸς ἄπερ ἄν εὔχρηστα ἥ. Ἄρος οὖν, ἔφη, καὶ κόφινος κοπροφόρος καλὸν ἔστιν; Νῆ Δί! ἔφη, καὶ χρυσῆ γε ἀσπὶς αἰσχρόν, ἐὰν πρὸς τὰ ἑαυτῶν ἔργα δὲ μὲν καλῶς πεποιημένας ἥ, ἡ δὲ κακῶς. Λέγεις σύ, ἔφη, καλά τε καὶ αἰσχρὰ τὰ αὐτὰ εἶναι; Καὶ τὴν Δία ἔγωγέ ἔφη, ἀγαθά τε καὶ κακά πολλάκις γὰρ τὸ γε λιμοῦ ἀγαθὸν πυρετοῦ κακόν ἔστι, καὶ τὸ πυρετοῦ ἀγαθὸν λιμοῦ κακόν ἔστι· πολλάκις δὲ τὸ μὲν πρὸς δρόμιν καλὸν πρὸς πάλην αἰσχρόν, τὸ δὲ πρὸς πάλην καλὸν πρὸς δρόμον αἰσχρόν. πάντα γὰρ ἀγαθὰ μὲν καὶ καλά ἔστι πρὸς ἄν την ἔχη, κακὰ δὲ καὶ αἰσχρὰ πρὸς ἄν κακῶς.

Καὶ οἰκίας δὲ λέγων τὰς αὐτὰς καλάς τε εἶναι καὶ χρησίμους παιδεύειν ἔμοιγύ ἐδόκει, οἷας χρὴ οἰκοδομεῖσθαι. ἐπεσκόπει δὲ ὦδε· Ἄρα γε τὸν μέλλοντα οἰκίαν, οἷαν χρή, ἔχειν τοῦτο δεῖ μηχανᾶσθαι, δπως ἡδίστη τε ἐνδιαιτᾶσθαι καὶ χρησιμωτάτη ἔσται; Τούτον δὲ διολογούμενόν, Οὐκοῦν ἡδὺ μὲν θέροντος ψυχεινὴν ἔχειν, ἡδὺ δὲ χειμῶνος ἀλειπεῖν; Ἐπειδὴ δὲ καὶ τοῦτο συμφαίειν, Οὐκοῦν ἐν ταῖς πρὸς μεσημβρίαν βλε-

5. τὸ αὐτό. Comparavit Herbstius Plat. Hipp. mai. 295 d. σχεδὸν τι πάντα ταῦτα καλὰ προσαγορεύομεν τῷ αὐτῷ τρόπῳ. quem ad locum Heindorfius Memorab. IV, 6, 9 componit. Πρὸς autem indicat relationem boni vel pulchri ad res, in quibus illud conspicuum est, ut Hipp. I. c. et 9, 1. IV, 6, 9. Vid. ad 10, 12. Infra §. 7. luculentius dictum πάντα γὰρ ἀγαθὰ μὲν καὶ καλά ἔστι πρὸς ἄν την ἔχη, κακὰ δὲ καὶ αἰσχρά πρὸς ἄν κακῶς. De addito περὶ v. Bornem. Apol. p. 62. Cyrop. I, 6, 15. Quod dici solet χειμῶνος τι vel οὐδέν (v. ad II, 7, 7), id IV, 6, 9. 10. est πρὸς τι χρησιμός. De sententia universa cf. Plat. Hipp. m. 288 d. 290 e. Stallbaum. Plat. Symp. 201 c. Hermann. Luc. Conser. Hist. p. 83 ἐκάστοτον γάρ δὴ Ιδίον τι καλόν ἔστιν.

6. καλόν — αἰσχρόν. v. ad II, 3, 1.

7. τὸ λιμοῦ ἀγαθόν — λιμοῦ κακόν. Intelligitur cibus et iædia.

8. ἡδίστη ἐνδιαιτᾶσθαι. v. ad I, 6, 9.

9. ἐπειδὴ — συμφαίειν, v. ad I, 2, 57. ἐπεὶ διομολογή-

πούσαις οἰκίαις τοῦ μὲν χειμῶνος δὲ ἥλιος εἰς τὰς παστάδας ὑπολέμπει, τοῦ δὲ θέρους ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν στεγῶν πορευόμενος οἰκάρι παρέχει. οὐκοῦν εἴ γε καλῶς ἔχει, ταῦτα φύτω γλυκεσθαι, οἰκοδομεῖν δεῖ ὑψηλότερα μὲν τὰ πρὸς μεσημβρίαν, ἵνα δὲ χειμεριγὸς ἥλιος μὴ ἀποκλείηται, χθαμαλώτερα δὲ τὰ πρὸς ὄρητον, ἵνα οἱ ψυχροὶ μὴ ἐμπλατωσιν ἄνθρους. Ως δὲ συνελόντε εἰπεῖν, ὅπει πάσας ὁρας αὐτός τε ἀν ἥδιστα καταφεύγοι καὶ τὰ δύντα ἀσφαλέστατα τίθοιτο, αὕτη ἀν εἰκότως ἥδιστη τε καὶ καλλίστη οἰκήσις εἴη. γραφαὶ δὲ καὶ ποικιλίαι πλειονας εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν η̄ παρέχουσι. ναοῖς γε μὴν καὶ βωμοῖς χώραν ἔφη εἶναι πρεπαδεστάτην, ἣτις ἐμφανεστάτη οὖσα ἀστιβεστάτη εἴη· ἥδη μὲν γὰρ ἰδόντας προσεύξασθαι, ἥδη δὲ ἄγνως ἔχοντας προσιέναι,

σαιτο. III, 9, 11 δόποτε τις διολογήσειε. Ceterum hio locus ostendit, errare eos, qui ubiunque dicatur ταῦτα συμφάνται, illud in ταῦτα mutari velint. Plat. Gorg. 500 e. αὐτὸ δή μοι τοῦτο πρῶτον ἦ σύμφαδι η̄ μὴ συμφῆς.

10. ὡς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, ut paucis absolvam. v. IV, 3, 7. Ages. VII, 1. ὡς ἐν βραχεῖ εἰπεῖν. Oeon. XII, 19 ὡς συντόμως εἰπεῖν. Demosth. Philipp. I, 7, 41. συνελόντε ἀπλῶς εἰπεῖν. Plat. Sympos. 186 c. ὡς ἐν τεφαλῷ εἰπεῖν. Herodot. II, 37. ὡς εἰπεῖν λόγῳ. I, 61. οὐ πολλῷ λόγῳ εἰπεῖν. Matth. 544. In his dictiōribus coniunctio consilium significat; id quod aliis in locis fieri non recte, ut videtur, nonnulli negant. Krüger. Anab. I, 8, 10. — αὐτός, dominus. Supra §. 8. τὸν μέλλοντα οἰκταν ἔχειν. — τίθοιτο, vulgo τιθοῖτο. Ita enim, refragante Goettlingia Aristot. Polit. p. 340, in horum verborum optativis et coniunctivis praeter formam etiam accentus ad vulgarium verborum rationem redit. V. Bekker, Praef. Thucyd. ed. min. Poppq. Thucyd. I, 1. 228 sq. Buttm. 107. III, 4. Matth. 213. Rost. 79. 4. σύνθοιτο Anab. I, 9, 7. quamquam ut alias, ita illic parum sibi scriptura codicum constat. Sed quod ita de passivis et mediis valet, in activis quoque conspicuum esse eo magis sciendum est, quo magis ea negligi solent. Cyrop. VIII, 1, 6 et Plat. Euthyphr. 5 b. ἀγῆ. Herodot. IV, 190 ἀπτη. Vid. quae contulerunt Buttm. gr. max. I. p. 543. Matth. I. 397. — οἰκητοις εἰη. In duobus codicibus οἰκητοῖς εἰη. Geminatae particulae exempla v. 9, 2. Anab. III, 1, 6. V, 6, 32. VII, 4, 12. 7, 38. Cyrop. I, 6, 13. II, 2, 13. III, 1, 6. V, 2, 23. Apol. 6. ubi v. Bornem. Herm. Vig. 814 sq. Ad infinitivos rarior repetitio, Thiersch. 337. 8, sed v. Cyrop. I, 6, 18. Anab. IV, 6, 13. — ποικιλτας Schneiderus opus intestinum, lacunaria et similia artificia interpretatur. — ἡ δὲ μὲν γάρ τε in his Franklinis προσεύξασθαι et προσιέναι transposita mavult. Belle. Sed visides, num quae edita sunt, possint sic intelligi: Suave enim esse, si praetereunte prospecto illo loco (χώρα ἐμφανεστάτη) preces facerent, suave vero etiam, si liberi ab omni labore aut placulo, quod facilius in magna viae celebritate contrahi posset (χώρα ἀστιβεστάτη), ad tempora accederent.

CAPUT IX.

Πάλιν δὲ ἐρωτώμενος, ἡ ἀνδρία πότερον εἴη διδαχτὸν ἢ φυσικόν, Οἶμαι μέν, ἔφη, ὡςπερ σῶμα σώματος ἵσχυρότερον πρὸς τοὺς πόνους φύεται, οὕτω καὶ ψυχὴν ψυχῆς ἐδόμενης πρὸς τὰ δεινὰ φύει γίγνεσθαι. ὅρῳ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθεσι τρεφομένους πολὺ διαφέροντας ἀλλήλων τόλμην· νομίζω μέντοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτην πρὸς ἀνδρίαν αἰδεῖσθαι. δῆλὸν μὲν γὰρ ὅτι Σκύθαι καὶ Θρᾷκες οὐκ ἄν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόντες Λακεδαιμονίοις διαμάχεινται· φανερὸν δὲ ὅτι καὶ Λακεδαιμονίοις οὗτοι ἄν Θρᾷξιν ἐν πέλταις καὶ ἀκοντίοις οὔτε Σκύθαις ἐν τεξίοις ἐνθελοιεν ἄν διαγωνίζεσθαι. ὅρῳ δὲ ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὅμοιῶς καὶ φύσει διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιμελεῖς πολὺ ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλον ἔστιν, ὅτι πάντας χρὴ καὶ τοὺς εὐφυεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους τὴν φύσιν, ἐν οἷς ἄν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν.

Σοφιαν δὲ καὶ σωφροσύνην οὐδὲν διώριζεν, ἀλλὰ τῷ τὰ μὲν καλά τε καὶ ἀγαθὰ γεννώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς καὶ τῷ τὰ

CAP. IX. Sententiae Socratis variae de fortitudine, de sapientia, de invidia, otio, imperio, felicitate.

1. ἡ ἀνδρία, v. ad I, 1, 16. — ἐν τοῖς γόμοις τε καὶ Εθεσι τρεφομένους. Cyrop. I, 6, 33 σὺν τοιούτῳ ἔθει έθισθετες, ubi Schneiderus Platon. Legg. I. 625 a. ἐν τοιούτοις ἔθεσι τεθραψε comparat.

2. οὐδὲν de quoquaque vestitu et habitu corporis; deque armis dicitur. 11, 4 ἐν ἑσθῃ. Cyrop. II, 3, 14 ἐν μεγάλοις φροτοῖς βασιλέων. Pausan. III, 14, 9 μάχονται δὲ καὶ οὐ χερσίν. Cetera v. Matth. 577. Dissen. Pindar. Isthm. I, 24. ἐν δίσκοις ἴεναι. Neque multum diversa est ratio aliarum linguarum, ut nostrae, latinae, hebraeae.

3. ἐπιδιδόντας, incrementa capientes. Oecon. III, 1 εὐθύς τε χρήσιμοι εἰσι καὶ ἐπὶ τῷ βέλτιον ἐπιδιδόσιν. De agricultura Hier. IX, 7. de pudore Cyrop. I, 4, 12. Demosth. Philipp. II. p. 49 ξὺν δέ, ἀπάντων πολλὴν εἰληφότων ἐπίδοσιν, οὐδὲν ἥγονται πλέον, ἡ τὰ τοῦ πολέμου κεκινῆσθαι καὶ ἐπιδεδωκέναι. Viger. p. 182. Proprie significat addere, et aequa absolute dicitur ac προσιθέναι, de quo v. Heindorf. Plat. Theaet. 155 a. Stallb. et Engelh. Euthyphr. 3 d.

4. ἀλλὰ τῷ τὰ μὲν κτέ. Libri utrobique τὸν habent, pauciores τό: ita autem si a Xenophonte locus conscriptus est, non videtur ab omni negligentiae crimine absvolvi posse. Scripsimus τῷ τὰ μὲν — καὶ τῷ ex conjectura Heindorffii. Alii τὸ τὰ μὲν — καὶ τὸ — σοφοῦ τε καὶ σωφρονος τε καὶ σωφρον. Bornemannus verba σοφον τε καὶ σωφρονα damnat. Apte L. Dindorffius componit Hier. I, 17 τούτῳ χρήνουσιν οἱ πλεῖστοι ἥδιον ἥμας καὶ πάντεν καὶ ἐσθείη τῶν ἰδίωντῶν, ὅτι σοκοῦσι καὶ αὐτοὺς ἥδιον ἄν

τιλογοῦ εἰδότα εὐλαβεῖσθαι σοφὸν τε καὶ σώφρονα ἔχοντεν.
προσερωτώμενος δέ, εἰ τοὺς ἐπισταμένους μὲν, ἀ δεῖ πράττειν,
ποιοῦντας δὲ τάνατον, σοφούς τε καὶ ἐγκρατεῖς εἶναι νομίζοι,
Οὐδέν γε μᾶλλον; ἔφη, ἡ ἀσύφους τε καὶ ἀκρατεῖς πάντας
γὰρ οἷμαι προσάρουμένους ἐκ τῶν ἐνδεχομένων, ἀ οἴονται συμ-
φρούτατα αὐτοῖς εἶναι, ταῦτα πράττειν: νομίζω οὖν τοὺς μὴ
δρόθῶς πράττοντας οὔτε σοφοὺς οὔτε σώφρονας εἶναι. Ἐφη δὲ
καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀρετὴν σοφίαν εἶ-
ναι. τὰ τε γὰρ δίκαια καὶ πάντα, δοσαὶ ἀρετῆς πράττεται, καλά
τε καὶ ἀγαθὰ εἶναι· καὶ οὐτέ ἄν τοὺς ταῦτα εἰδότας ἄλλο
ἄντε τούτων οὐδέν προελέσθαι οὔτε τοὺς μὴ ἐπισταμένους
δύνασθαι πράττειν; ἄλλον καὶ ἐκεὶν ἐγχειρῶσιν; ἀμαρτάνειν.
οὗτων καὶ τὰ καλά τε καὶ ἀγαθὰ τοὺς μὲν σοφοὺς πράττειν,
τοὺς δὲ μὴ σοφοὺς οὐ δύνασθαι; ἄλλον καὶ ἐκεὶν ἐγχειρῶσιν;
ἀμαρτάνειν. ἐπειδὸν τὰ τε δίκαια καὶ τὰ ἄλλα καλά τε καὶ
ἀγαθὰ πάντα ἀρετῆς πράττεται; δῆλον εἶναι; οἵτινες καὶ δικαιο-
σύνη καὶ ἡ ἄλλη πᾶσα ἀρετὴ σοφία ἔστι. μανίαν γε μὴν ἐναν-
τον μὲν ἔφη εἶναι σοφίᾳ, οὐ μέντοι γε τὴν ἀνεπιστημοσύνην

διεπιησαι τὸ ἡμίν παρατιθέμενον δῖπνον ἢ τὸ ἑαυτοῖς. Addit. IV, 8
οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ οὔτε ταὶ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ἴσανά, ἀλλὰ
πρὸς τὰς χρήσεις. Unde Cyrop. III, 3, 19 est ut μέχαι κρίνονται
μᾶλλον ταῖς ψυχαῖς ἢ ταῖς τῶν σωμάτων ὁώμαις, quod V, 2, 36 est
διὰ τοὺς εὐ μακρούμενους ἔτι καὶ γυναῖ μάχαι κρίνονται. — Σοφία
autem in efficacitate utili ponere Socratem ait B. Thiersch. Ari-
stoph. Plut. 507. Inesse autem in hoc loco anacoluthiam quan-
dam, appareat iam ex positu μὲν particulae atque ex ταῖς particulae;
ad quam a disiunctiōne illa transitur. V: ad I, 6, 11. Cyrop. I,
4, 3 πολλὰ μὲν ἀνηρώτα, καὶ ὅσα ἐρωτώτο, ταχὺ ἀπεργόντο. —
οὐδέν γε μᾶλλον ἢ ἀσόφους τε καὶ ἀκρατεῖς, non magis
ego quidem illos puto sapientes esse et temperantes, quam si
quis insipiens et intemperans est; h. e. insipientissimos illos et
intemperantissimos esse iudico. Non potest autem sapientia et
temperantia secerni; et quum recte agere sciās, contraria facere
sequitae intemperantis est atque insipientis. Locus omni difficultate careret, si scriptum esset τοὺς ἀσόφους: Cf. 12, 1. Oecon. XII,
17 sq. καὶ τόδε μοι δῆλωσον, εἰ οἰον τε ἔστιν, ἀμελῆ αὐτὸν ὄντα
ἄλλους ποιεῖν ἐπιμελεῖς. Οὐ μὰ τὸν Αἰ οὐδέν γε μᾶλλον, ἢ ἀμον-
στον ὄντα καύδων ἄλλους μονοποιούς ποιεῖν. — οἱ ματι, v. ad II, 3, 10.
3. Conclusionem huius loci ita exposuit Finckius Annal. philol. Lips. Vol. VI. p. 295: Iustitia et quidquid cum virtute sit; bonum est et honestum; atqui bonum et honestum qui nōvit, fa-
cit; facit igitur nonnisi sapiens; ergo etiam iustitia et quidquid
cum virtute sit, sapientia est. V. Dissen. De philosophia moralis
in Xenoph. De Socrate Commentarii tradita p. 19. — δικαιοσύ-
νη, v. ad I, 2, 23. Plat. Protag. 323 a. b. δικαιοσύνης τε καὶ
τῆς ἄλλης πολιτικῆς ἀρετῆς — ἐν δὲ δικαιοσύνῃ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ πο-
λιτικῇ ἀρετῇ; aliisque eiusdem dialogi locis. Ages. IV, 1 περὶ τῆς
εἰς χρήματα δικαιοσύνης, propter additamentum.

μανίαν ἐνόμιζεν. τὸ δὲ ἀγνοεῖν ἑαυτόν, καὶ μὴ ἡ οἰδεῖς θεῖαι τε καὶ οἰκεῖαι γιγνώσκειν; ἔγγυτάτω μανίας ἐλογίζετο εἶναι· τοὺς μέντοι πολλοὺς ἔφη; ἢ μὲν οἱ πλεῖστοι ὄγροοῦσι; τοὺς διημαρτηκότας τούτων οὐ φάσκειν μανίεσθαι; τοὺς δὲ διημαρτηκότας ὥν οἱ πολλοὶ γιγνώσκουσι; μαινομένους καλεῖν· έάν τε γάρ τις μέγιος οὕτως οἴηται εἶναι; ὥστε κύπτειν τὰς πύλας τοῦ τείχους διεξιών, έάν τε οὕτως ἴσχυρός, ὥστε ἐπιχειρεῖν οἰκιας αἰρέσθαι; ἢ ἀλλοὶ τῷ ἐπιτίθεσθαι τῶν πᾶσι δήλων ὅτι ἀδύνατά ἔστι; τοῦτον μανίεσθαι φάσκειν· τοὺς δὲ μικρὸν διαμαρταίνοντας οὐ δοκεῖν τοῖς πολλοῖς μανίεσθαι; ἀλλ' ὥσπερ τὴν ἴσχυρὰν ἐπιθυμίαν ἔφωτα καλοῦσιν; οὕτω καὶ τὴν μεγάλην παραγόνταν μανίαν αὐτοὺς καλεῖν.

Φθόνον δὲ σκοπῶν, ὃ τι εἴη, λύπην μὲν τινὰ ἔξεδροισκενθεῖσταν ὕπτα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίας οὔτε τὴν ἐπὶ ἀχθρῶν εὐτυχίας γιγνόμενην, ἀλλὰ μόνονς ἔφη φθόνον τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους. Θαυμαζόντων δὲ τινων, εἴ τις φιλῶν τινα ἐπὶ τῇ εὐπραξίᾳ ἀντοῦ λυποῖτο, ὑπεμίμησκεν, ὅτι πολλοὶ οὕτως πρός τινας ἔχουσιν, ὥστε κακῶς μὲν πράττοντας μὴ δύνασθαι περιορᾶν, ἀλλὰ βοηθεῖν ἀτυχοῦσιν, εὐτυχούσιν δὲ λυπεῖσθαι. τοῦτο δὲ φρο-

6. καὶ μὴ ἡ οἰδεῖς *synchysis* quaedam vel *hyperbaton*. *Exspectaveris* καὶ ἡ οἰδεῖς 10, 5 in optimis libris scriptum est ἀρμόττειν οὐ τοὺς ἀχριθεῖς, ἀλλὰ μὴ τοὺς λυποῦντας, ubi v. Bornem. IV, 2, 20 in uno μὴ τοῦ ἐπισταμένου. Anab. VII, 2, 33 ὅπως ζόγην μὴ εἴ τὴν ἐκείνου τράπεζαν ἀποβλέπων ὥστερον κύων. Plat. Crit. 47 d. πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαίνοιτων δόξῃ. ubi post Fischerum et Stallbaumum v. Buttmannus. Caussam huius rei oppositionis cogitationem esse facile patet. Finckius: *Anderes, als man weiss, ausschliesse*. Hermann. Soph. Trach. 382. Poppo Thucyd. I. 1. 302 sq. Nonnunquam negatio praeposita ad totum, quod sequitur, enuntiatum pertinet (I, 4, 17), id quod etiam apud Romanos fit. Caesar. B. G. VII, 1 extr. Altera ratio est rhetorica: qua in re trajectione aliorum etiam vocabulorum, ut πάγνι, πολύ ad comparativum pertinentium nihil frequentius. Vid. Matth. 456. n. 5. Krüger. Anab. III, 1, 22 ed. min. — οἰδεῖς, sc. τις. V: ad I, 5, 5.

7. ὥστε — διεξιών, v. ad I, 2, 1. — μικρὸν διαμαρτάγνοντας, sc. τούτων, ἡ οἱ πλεῖστοι ἀγνοοῦσι. Anab. I, 3, 2 μικρὸν ἔξεργυγε τοῦ μὴ καταπεργωθῆναι. Hellen. III, 5, 24 εἰ καὶ μικρὸν τις τῶν χωρίων τοῦ ἐπιβατή. VII, 2, 22 ἦν μὲν οὖν τῆς ὥρας μικρὸν πρὸ δύντος ἡλίου. Alii ex uno codice D. μικρῶν.

8. δτι εἴη, quid esset invidia. §. sq. τι εἴη, nullo discrimine: Cur non dixit δστι; v. Matth. 439. ed. mai. p. 821. — πράττοντας, Matth. 550. Rost. 129. 4. d. — κακῶς μὲν πράττοντας — εὐτυχούντας δέ, v. ad II, 7, 11. I, 2, 25. — τοὺς ἡλιδίους δέ, v. ad I, 1, 12. — πάσχειν. Num repeti potest ἄγε? Accurate rem cognoscere, ubi orationem solveris. Cf. ad 13, 1.

νήμῳ μὲν ἀνδρὶ οὐκ ἀν συμβῆναι, τοὺς ἡλιθίους δὲ ἀεὶ πάσχειν αὐτό.

9. Σχολὴν δὲ σκοπῶν, τι εἶη, ποιοῦντας μέν τι τοὺς πλειστούς ἔφη εὐρίσκειν· καὶ γὰρ τοὺς πεπεύντας καὶ τοὺς γελωτοποιοῦντας ποιεῖν τι, πάντας δὲ τούτους ἔφη σχολάζειν· ἔξεῖναι γάρ αὐτοῖς ἴερα πράξοντας τὰ βεκτίων τούτων· ἀπὸ μέντοι τῶν βελτιώντων ἐπὶ τὰ χειρῶν ἴεραι οὐδένα σχολάζειν· εἰ δὲ τις ἵι, τοῦτον, ὑσχολίας αὐτῷ οὕσης, κακῶς ἔφη τοῦτο πράττειν.

10. Βασιλεῖς δὲ καὶ ὄρχοντας οὐ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας ἔφη εἶναι; οὐδὲ τοὺς ὑπὸ τῶν τυχόντων αἱρεθέντας, οὐδὲ τοὺς κλήρῳ λαχόντας, οὐδὲ τοὺς βιασαμένους, οὐδὲ τοὺς ἔξαιτα πατήσαντας, ἀλλὰ τοὺς ἐπισταμένους ὄρχειν. ὅποτε γάρ τις ὁμολογήσει, τοῦ μὲν ὄρχοντος εἶναι τὸ προστέττειν ἢ τι χρὴ ποιεῖν, τοῦ δὲ ὄρχομένου τὸ πειθεσθαι, ἐπεδείκνυεν ἐν τε τῇ τὸν μὲν ἐπιστάμενον ὄρχοντα, τὸν δὲ ταύκληρον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νηὶ πάντας πειθομένους τῷ ἐπισταμένῳ; καὶ ἐν γεωργίᾳ τοὺς κεκτήμένους ἀγρούς; καὶ ἐν νόσῳ τοὺς νοσοῦντας· καὶ ἐν σωμασίᾳ τοὺς σωμασκοῦντας, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας, οἵς ὑπάρχει τι ἐπιμελεῖας δεόμενον, ἀν μὲν αὐτοὶ ἡγῶνται ἐπιστασθαι ἐπιμελεῖσθαι· εἰ δὲ μή, τοῖς ἐπισταμένοις οὐ μόνον παροῦσι πειθομένους, ἀλλὰ καὶ ἀπόντας μεταπεμπομένους, ὅπως ἐπείνοις πειθόμενοι τὰ δέντα πράττωσιν. ἐν δὲ ταλασίᾳ καὶ τὰς γυναικας ἐπεδείκνυεν ἀργούσας τῶν ἀνδρῶν διὰ τὸ τὰς μὲν εἰδέναι, ὅπως χρὴ ταλασινράγει, τοὺς δὲ μὴ εἰδέναι· εἰ δὲ τις πρός ταῦτα λέγοι, ὅτι τῷ

9. ποτοῦντας μέν τι. Post haec tērba Schneiderius ex codice Voss. I. receperit δλως ἀπαντας, σχολάζοντας μέντοι. — καὶ γάρ, v. ad II, 1, 3. — πράξιν τὰς, v. ad I, 1, 9. — τὰ βεκτίων, v. ad I, 6, 9. II, 5, 5. — σχολάζειν. Infinitivū additi exempla dat Lexicon Xenophontem Cyrop. II, 1, 9 ἀς μὴ σχολάζωσι μήτε μένειν μήτε ἀναστρέψεσθαι. VIII, 1, 18 πολὺν χρόνον οὐκ ἐσχόλασε τοῖς τοιούτοις ὑπάκούειν. V. ad I, 3, 11.

10. ὑπὸ τῶν τυχόντων, ab hominibus de plebe. I, 5; 6 παρὰ τοῦ τυχόντος, a quovis obvio. III, 11, 4 θεραπείᾳ οὐ τῇ τυχούσῃ ornata non vulgari.

11. τὸν ἐπιστάμενον, qui rerum suarum peritos est. Ita saepius absolute dictum invenitur, ut II, 1, 28. III, 5, 21. 6, 17: 9, 5. 14, 6. IV, 2, 4. 7, 1. — ἐπιμελεῖσθαι; intell, αὐτοὺς ἐπιμελομένους, qua de ellipsi v. ad I, 9. Mirum est enim, si Xenophon a participio ad infinitivum, ab infinitivo ad participium transire dicatur, commate post ἐπιστασθαι posito. De εἰ δὲ μή post ἀν μέν illato cf. ad II, 6, 37. — θιὰ τὸ τὰς μὲν εἰδέναι, v. ad I, 2, 55.

τυράννῳ ἔξεστι μὴ πειθεοῦσι τοῖς δρθῶς λέγονσι, Καὶ πῶς
ἄν, ἔφη, ἔξει μὴ πειθεοῦσι, ἐπικειμένης γε ἡγεμίας, δύν τις
τῷ εὐ λέγοντι μὴ πειθῆται; ἐν ὧ γὰρ ἄν τις πράγματι μὴ
πειθῆται τῷ εὐ λέγοντι, ἀμαρτήσεται δῆπον, ἀμαρτάνων δὲ
ζημιοῦσθαι. Εἰ δὲ φαίη τις τῷ τυράννῳ ἔξειναι καὶ ἀπο-
κτεῖναι τὸν εὖ φρονοῦντα, Τὸν δὲ ἀποκτείναντα, ἔφη, τοὺς
κρατίστους τῶν συμμάχων οἵτε ἀξέμιον γίγνεσθαι, η ὡς ἔτυχε
ζημιοῦσθαι; πότερον γὰρ ἂν μᾶλλον οἵτε σώζεσθαι τὸν ταῦτα
ποιοῦντα, η ὡς οὔτω καὶ τύχιστ’ ἄν ἀπολέσθαι; Ἐφομένου δέ-
τιος αὐτόν, τί δοκοὶ ἀντῷ κράτιστον ἀνδρὶ ἐπιτήδευμα εἴ-
ται, ἀπεκρίνατο, Εὐπραξίαν. Ἐφομένου δὲ πάλιν, εἰ καὶ τὴν
ἐντυχίαν ἐπιτήδευμα νομίζοι εἶναι, Πλάγ μὲν οὖν τούναντον
ἔγωγ̄ ἔφη, τύχην καὶ πρᾶξιν ἥγοντα· τὸ μὲν γὰρ μὴ ζη-
τοῦντα ἐπιτυχεῖν τινι τῶν δεόντων εντυχίαν οἷμαι εἶναι, τὸ
μαθόντα τε καὶ μελετήσαντά τι εὐ ποιεῖν εὐπραξίαν νομίζω,
καὶ οἱ τοῦτο ἐπιτηδεύοντες δακοῦσι μοι εὖ πράττειν. Καὶ τοι
ἀρέστους δὲ καὶ θεοφιλεστάτους ἔφη εἶναι ἐν μὲν γεωργίᾳ
τοὺς τὰ γεωργικὰ εὐ πράττοντας, ἐν δὲ λατρείᾳ τοὺς τὰ λα-
τρακά, ἐν δὲ πολιτείᾳ τοὺς τὰ πολιτικά· τὸν δὲ μηδὲν εὐ
πράττοντα οὔτε χρήσιμον οὐδὲν ἔφη εἶναι οὔτε θεοφιλῆ.

12. πειθῆται. Stobaeus habet πιθῆται, quam aoristi for-
mant poēticam Zeunius excusat loco, unde haec verba derivanda
sunt, Hesiod. Εργ. 263 οὗτος μὲν παταριστος, δις αὐτὸς πάστα ποῆσι,
δεσλὸς δι αὐτὸντος, δις εὐ επόντι πιθῆται. Plutarch. Themist.
c. 7. in. παραλαβὼν δὲ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς μὲν ἐπεχείρει τοὺς πολέ-
τας ἐμβιβάζειν εἰς τὰς τροπέας, καὶ τὴν πόλιν ἐπεισεν ἐκλεπτας οἰς
προσωπατας τῆς Ἑλλάδος ἀπαντᾶν τῷ βαρβάρῳ κατὰ θάλασσαν. ubi
ἐπεισεν (Themistocles suasit, non persuasit), quod Schaeferus IV.
p. 133. 398 mutavit in ἐπειθεῖν, defendit C. Sintenis Themist. Praef.
p. XXI. coll. Diodor. XIII, 3 ἐπεισαγόντος Ρηγίωνος συμμαχεῖν,
quod de eadem re est Thucyd. VI, 46 ἡρξαντο πειθεῖν. V. 4. sq.

13. τὸν δὲ ἀποκτείναντα. Plerique libri dant ἀποκτε-
νεῖται, sed hoc est, eum qui interficere conatur. Tyrannus qui-
dem licet ipse non interficerit, dicitur tamen ἀποκτείναι, ut
Plutarch. Timol. c. 5, ad quem locum ἀποκτείναι graece dici, qui
caedes auctor factus sit, sive caedes perpetrata sive interpellata
sit, Schaeferus animadvertisit IV. p. 397. Habet igitur ipse aori-
stus ibi quoque locum, ubi de caede non perpetrata sermo est,
ut imperfectum rem coeptam, sed non perfectam significet, unde
nomen habet; aoristus rem factam quidom, sed sine successu. Ku-
rip. Ion. 1500. Soph. Ai. 1106. Vid. Elmali. Eurip. Heracl. 1003.
Hermann. Soph. I. c. Schaefer. I. c. 398. — ὡς ἔτυχε, wie es
zufällt, leviter. Viger. 303.

14. εὐπραξίαν — εὐ πράττειν, v. ad I, 6, 8. Quid dif-
ferant τύχη et πρᾶξις, εὐτυχία et εὐπραξία, ipse locus docet. Finck-
huis illud interpretatus est Glück haben, hoc Glück machen; Brand-
disius Mus. Rhen. 1827. I, 2. p. 136. Wohlergehn et Wohlverhalten.

CAPUT X.

1 Άλλα μὴν καὶ εἴ ποτε τῶν τὰς τέχνας ἔχοντων καὶ ἡρ-
γασίας ἔνεκα χρωμάτων αὐταῖς διαλέγοιστο τινι, καὶ τούτοις
ἀφελμός ἦν. εἰςελθὼν μὲν γάρ ποτε πρὸς Παρθένους τὸν
ζωγράφον καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, Ἀρα, ἔφη, ὁ Παρθένος,
γραφική ἔστιν ἡ ἐπιστολα τῶν δρωμένων; τὰ γοῦν κοῦλα καὶ
τὰ ὑψηλά, καὶ τὰ σκοτεινὰ καὶ τὰ φωτεινά, καὶ τὰ σκληρὰ
καὶ τὰ μαλακά, καὶ τὰ τραχέα καὶ τὰ λεῖα, καὶ τὰ νέα καὶ
τὰ παλαιά σώματα διὰ τῶν χρωμάτων ἀπεικάζοντες ἐκμιμή-
σθε. Άληθῆ λέγεις, ἔφη. Καὶ μὴν τὰ γε καλὰ εἴδη ἀφομο-
σύντες, ἐπειδὴ οὐν ἁμάδιον ἐν ἀνθρώπῳ περιτυχεῖν ἄμεμπτα
πάντα ἔχοντι, ἐκ πολλῶν συνάγοντες τὰ ἐξ ἔκαστου κάλλιστα
οὖτας ὅλα τὰ σώματα καλὰ ποιεῖτε φαινεσθαι. Ποιοῦμεν γάρ,
εἶφη, οὐτως. Τί γάρ; ἔφη, τὸ πιθανώτατόν τε καὶ ἡδιστον
καὶ φιλικώτατον καὶ ποθεινότατον καὶ ἴρασμιώτατον ἀπομ-
μεῖσθε τῆς φυχῆς ἥθος; ἡ οὐδὲ μιμητόν ἔστι τοῦτο; Πᾶς

CAP. X. Cum artificibus de ipsorum arte disserit, atque ita
prodesse iis studet Socrates. Colloquium cum Parrhasio iuvene
habitum esse, exinde patet, quod quo tempore florere coepit, mor-
tuum esse Socratem constat, Ol. 95, 1.

1. τῶν τὰς τέχνας ἔχοντων. Cf. De Rep. Lac. I, 3. Plat.
Ion. 531 d. ὁ τὴν ἀριθμητικὴν ἔχων. Lys. p. 20. R. ταύτην γάρ τέ-
χνην ἔχει. V. Lud. Dindorf. Nam ἔχειν non raro potestatis inte-
stinae vel scientiae significationem habet. I, 6, 13. 14. II, 2, 6.
Recte comparaveris nostrum *intra habeat*, gallicum *possidet*. — τις, v. ad
aliisque codices *ποιει*, quod num ab sequente τοντοῖς postulatur? —
v. ad I, 2, 62. II, 3, 1. — εἰςελθὼν μέντοι quid sibi habet respon-
dēns? *adelicet* ubi aliud eiusmodi colloquium incipit. — ἀριθμός, v. ad
II, 6, 1. — γραφική ἔστιν ἡ εἰκασία. Hanc codicum scriptu-
ram, tanquam propter articulum ad subiectum omissum, ad praedi-
catum adiectum improbabilem, fuerunt qui mutarent: *ἡ γραφική*
ἔστιν εἰκασία. Sed primum ut virtutem et artium nomina non raro
articulo carent (v. ad I, 2, 23), ita id de iis potissimum valet, quae
in *ική* desinunt (Stalbaum. Plat. Sympos. 188 b.); deinde nomina,
quorum vis definienda est, non solent secum articulum habere, v.
IV, 6, 7 *Ἐπιστήμη* ἀριθμοφορία *ἴστιν*; *Ἐμογε δοκεῖ*. Nec denique
ubi vel huiusmodi subiectum est vel communem quandam notio-
nem habet, praedicatum autem certum genus significat, ad quod
illud pertinere dicitur, deesse ad praedicatum videmus articulum.
εἰσήρη ἔστι τάχαδόν apud Matth. 264. not. Sententia est: Nonne
pictura, quae dicitur, pertinet ad artem illam, qua quae sub ocu-
los cadunt, effinguntur? V. ad 1, 8, 14, 7.

2. οὐ ταῦς, v. ad III, 5, 8. — ποιοῦμεν γάρ, v. ad I, 4, 9.

3. τι γάρ, v. ad I, 4, 9. II, 6, 2. — τὸ πιθανώτατον —
ἥθος. Solus Stobaeus hunc articulum habet, unus codex τὸ ἥθος,
quae lectio magnam habet veri speciem; ut is sit prolepticus ille,
qui dicitur, adiectivorum usus; cf. 8. Sympos. II, 6 δρά τε αἰξ-
ται καὶ θάλλοντα ἀφικεῖται εἰς τὴν καρπογονίαν. Demosth. Olynath.
II. c. 2. extr. μέγες γῦνης ἡδη, ubi v. Schaefer.

γὰρ ἄν, ἔφη, μιμητὸν εἶη, ὁ Σάκρατες, δομῆτε συμμετέρων μῆτε χρῶμα μῆτε ὃν σὺ εἶπας ἅρτε μηδὲν ἔχει, μηδὲ δὲλως ὀριστόν ἔστιν; Άρον, ἔφη, γίγνεται ἐν ἀνθρώπῳ τὸ τε φρέ-⁴ λοφρόνως καὶ τὸ ἔχθρως βλέπειν πρός τινας; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Οὐκοῦν τοῦτό γε μιμητὸν ἐν τοῖς δημιασιν; Καὶ μάλα, ἔφη. Ἐπὶ δὲ τοῖς τῶν φίλων ἀγαθοῖς καὶ τοῖς κακοῖς ὄμοιός σοι δοκοῦσιν ἔχειν τὰ πρόσωπα οἵ τε φροντίζοντες καὶ οἱ μῆτες Άλιον δῆτα, ἔφη· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς φαιδροί, ἐπὶ δὲ τοῖς κακοῖς συνθρωποί γίγνονται. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ ταῦτα δημιατὸν ἀπεικάζειν; Καὶ μάλα, ἔφη. Άλλα μὴν καὶ τὸ δε μεγαλοπρεπές τε καὶ ἐλευθέριον καὶ τὸ ταπεινόν τε καὶ ἀνελεύθερον, καὶ τὸ σωφρονικόν τε καὶ φρόνιμον καὶ τὸ ὑβριστικόν τε καὶ ἀπειρόκαλον καὶ διὰ τοῦ προσώπου καὶ διὰ τῶν σχημάτων καὶ ἐστάτων καὶ κινούμενων ἀνθρώπων διαφαίνει. Άλληδη λέγεις, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ταῦτα μιμητά; Καὶ μάλα, ἔφη. Πότερον οὖν, ἔφη, νομίζεις ἥδιον δρᾶν τοὺς ἀνθρώπους, δι' ὃν τὰ καλά τε καγαθὰ καὶ ἀγαπητὰ ἥδη φαίνεται, η̄ δι' ὃν τὰ αἰσχρά τε καὶ πονηρὰ καὶ μισητά; Πολὺ ωὴ Άλιον, διαφέρει, ὁ Σάκρατες.

Πρὸς δὲ Κλείσωνα τὸν ἀνδριαντοποιὸν εἰςελθών ποτες

4. ἄρον οὖν, v. ad II, 7, 5, 6, 1. — τό τε φιλοφρ. Olim legebatur πάποτε φιλοφρ., quod minus, opinor, propter πάποτε particulas usum, de quo v. ad IV, 2, 24, quam propter articulum altero tantum loco positum ex Stobaeo mutaverunt, ut dedimus, viri docti. Neque vero alias solet articulus neque ἐν praepositio in hac locutione addi eadem vel simili sententia. Cyrop. VI, 3, 11 λαβεῖν μοι γένετο αὐτόν. VIII, 1, 15 τῷ Κύρῳ ἐγένετο μηδὲν τῶν οἰκετῶν ἀτημελήτως ἔχειν, nonnunquam ὡςτε additur. ib. VIII, 2, 2 ἐγένετο αὐτῷ, ὡςτε χαμασιν εὐεργετεῖν. — τοῦτο γε, vulgo τὸ γε, quod nescio an defendi debeat, ut quod II, 2, 4 codices tantum non omnes praeebent εἰπὲ τοῦ γε ἀπολυτόντων μεσταὶ μὲν αἱ ὄδοι. ubi quamquam proprium esse infimae aetati usum articuli pro demonstrativo docet L. Dindorfius, edi tamen curavit Anab. IV, 6, 3 τὸ γε δὴ Χειρόσοφη καὶ Σενοφῶντι μόνον διάφορον ἐν τῇ πορείᾳ ἐγένετο, η̄ τοῦ ἡγεμόνος κάκωσις καὶ ἀμελεία. quo in loco parum sibi constant libri. Plat. Euthyd. 291 a. ἀλλα μὴν τὸ γε εὐ οἴδα, δις etc., ubi unus, Polit. 305 c. τὸ γε δὴ κατανοητέον, ubi quattuor codices dant τόδε. Matth. 286. Rost. p. 461 sq.

5. σωφρονικόν. Codicum fere omnium lectio est σωφρονητικόν, de qua forma dubitant. Sed huiusmodi nominum duplicitem formam saepe confusam videbis, οἰκοδομικός et οἰκοδομητικός, δύσποικός et δύσποιητικός, alia. V. Lobeck. Phryn. 520. — διαφαίνεται, alii διαφέρει. Deinde est φαίνεται. Num debebat esse διαφαίνεται; Saepius dicitur η̄ ήμέας ὑποφείνει, Anab. III, 2, 1. IV, 2, 7. Cyrop. IV, 5, 14. Matth. 496, ubi gr. mai. excitatus est locus. Eurip. El. 1243 ἀλλ' οὐδὲ δόμων ὑπὲρ ἀχροτάτων φαίνουσι τινὲς δάμωρες.

καὶ διαιλεγόμενος αὐτῷ, Ὅτι μέν, ἔφη, ὁ Κλείτων, ἀλλοίσνος ποιεῖς δρομεῖς τε καὶ παλαιστὰς καὶ πύκτας καὶ πογκρατιστάς, ὅρῳ τε καὶ οἴδα· ὃ δὲ μάλιστα ψυχαγωγεῖ διὰ τῆς ὕψεως τὸν ἀνθράποντος, τὸ ζωτικὸν φαίνεσθαι, πῶς τοῦτο ἐνεργάζει τοῖς ἀνθρώποις; Ἐπει δὲ ἀπορῶν ὁ Κλείτων οὐ ταχὺ ἀπεκρίνετο, Ἄρο, ἔφη, τοῖς τῶν ζώντων εἰδεσιν ἀπεικάζων τὸ ἔργον ζωτικωτέρους ποιεῖς φαίνεσθαι τοὺς ἀνθρεπτας; Καὶ μάλι, ἔφη. Οὐκοῦν τά τε ὑπὸ τῶν σχημάτων κατασπώμενα καὶ τὰ διασπώμενα ἐν τοῖς σώμασι, καὶ τὰ συμπιεζόμενα καὶ τὰ διαλκόμενα, καὶ τὰ ἀντειθέμενα καὶ τὰ ἀπέμενα ἀπεικάζων ὅμοιότερά τε τοῖς ἀληθεροῖς καὶ πιθανώτερα ποιεῖς φαίνεσθαι; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ καὶ τὰ πάθη τῶν ποιούντων τι σωμάτων ἀπομιμεῖσθαι οὐ ποιεῖ τίνα τέρψην τοῖς θεωμένοις; Εἰκὸς γοῦν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν μὲν μαχομένων ἀπειλητικὰ τὰ ὅμματα ἀπεικαστέον, τῶν δὲ γενικητότων εὐφραγιομένων ἡ ὄψις μιμητὰ; Σφόδρα γε, ἔφη. Λεῖ ὦρα, ἔφη, τὸν ἀνθρακοποιὸν τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τῷ εἶδει προσεικάζειν.

9. Πρὸς δὲ Πιστίλαν τὸν θωρακοποιὸν εἰςελθών, ἐπιδείξαντος αὐτοῦ τῷ Σωκράτει θώρακας εὐ εἰργασμένους, Νὴ τὴν

6. *ἄλλοτον*. Ingeniosissima conjectura L. Dindorpii est *χαλ* οὖς. Retinui tamen *ἄλλοτον*, quod diversam statuarum figuram et formam significare recte dicit Schneiderus. Tecte tamen simile inesse videtur pulchritudinis significatio: Diversae quidem formae facis cursorum, luctatores, pugiles et pancratiastantes, omnes vero pulchros; sed quod iucundissimum est etc.

8. *ἀπεικαστέον* — *μιμητέα*, v. ad I, 7, 2. Temere hic locus tentatus est; habet sententiam hanc: Nonne pugnantium quoque oculis aliquid furoris et minarum affingendum et assimilandum est, eorumque, qui vicerunt, vultus ita imitandus, ut laetari videantur? Hades ita adiectivi et participiū vim tibi explicatam. v. ad §. 3.

9. *εἰργασμένος* passiva vi dictum, quam non solum hoc participium nonnunquam habet; v. ad I, 2, 10; ut Sympos. V, 4. Oecon. XI, 8. Mag. Eq. VIII, 8. De re equestri XII, 2. Hellen. V, 3, 3. Cyrop. VIII, 2, 5; quamquam ne activae quidem, quam illud perfectum fere habet (IV, 2, 12), significatio in participio conspicuas exempla desunt, ut Comment. II, 6, 6. III, 5, 11. Sympos. IV, 61, ubi v. Herbst. 62. Vectig. IV, 25: sed aliae etiam huius temporis formae. Passovii exemplo Plat. Legg. 710d. πάντα ἀπειργασται τῷ θεῷ accedit Xenoph. De re equestri XII, 3 ὁ θεός οὐτως εἰργάσθω. — νὴ τὴν Ἡραν, v. ad I, 5, 5. — τὰ μὲν δεόμενα σχέπης τοῦ ἀνθρώπου, partes hominis tegumento egentes. Thucyd. VI, 18 ἡ Νικίου τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη. Cyrop. V, 2, 27 οὐ τοῦ γεγιόσκου τούτου ὑπερηφανῶν πολλήν τινα τοῦ τρόπου κατηγορεῖ; Alia v. ad I, 3, 8. Bornemannus Gorgia Platonico 490 c. τῷ ἀρχεῖν πάντα ἐκεῖγον δεῖ γέμειν, h. e. διὰ τὸ ἄρχειν, ilisque, quae interpres ibi demonstraverunt, defendere se

"Ηρακλής μάλον γε, ὁ Πιστίας, τὸ εὑρημα, τὸ τὰ μὲν δεόμενα σκέπης τοῦ ἀνθρώπου σκεπάζειν τὸν Θάρακα, ταῖς δὲ χερεὶ μὴ καλύειν χρῆσθαι. ἀτάρ, ἔφη, λέξον μοι, ὁ Πιστίας, οὐδεὶς τί οὔτε ἴσχυροτέρους οὔτε πολυτελεστέρους τῶν ἄλλων ποιῶν τοὺς θάρακας πλείστος πωλεῖς; "Οτι, ἔφη, ὁ Σάκρατος, εὑρυθμοτέρους ποιῶ. Τὸν δὲ ἡδυθμόν, ἔφη, πότερα μέτρῳ ἢ σταθμῷ ἐπιδεικνύων πλείστος τιμᾶς; οὐ γάρ δὴ ἵσους γε πάντας αὐδὲ δύοις αἷμασιν ποιεῖν, εἰ γε ἀρμόττοντας ποιεῖς. Ἀλλὰ τὴν Λῃδήν, πιστῶν οὐδὲν γάρ δηρελές ἔστι θάρακας ἄνεν τούτον. Οὐκοῦν, ἔφη, σώματά γε ἀνθρώπων τὰ μὲν εὑρυθμά ἔστι, τὰ δὲ ἡδυθμα; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη. Πῶς οὖν, ἔφη, τῷ ἀργόνθμῳ σώματι ἀρμόττοντα τὸν θάρακα εὑρυθμον ποιεῖς; Μέσπερ καὶ ἀρμόττοντα, ἔφη· ὁ ἀρμόττων γάρ ἔστιν εὑρυθμος. Δοκεῖς μοι, ἔφη ὁ Σάκρατης, τὸ εὑρυθμον οὐδὲν καθ' ἕαντὸν λέγειν, ἀλλὰ πρὸς τὸν χράμψαν· ὥσπερ ἂν εἰ

posse putat vulgataam lectionem τῷ τὰ μέν etc., ut τὸ εὑρημα locum, quam Pisticus ostenderat Socrati, significet.

10. ἐπιδεικνύων. Malunt alii ἀποδεικνύων. Sed illud est ostendere specimine rei exhibito, nec minus de artificio opera sua spectatoribus proponente dicitur Oecon. X, 1. Cf. Sympos. III, 3. ubi sequitur εἰς μέσον φέρειν. Hier. XI, 10. Quamquam horum verborum sempiterna in libris permutatio est. Vid. IV, 4, 1. 10. 11. γνώμην ἀποδεικνύσθαι et similia post γνώμην ἀπορείτεσθαι. 12. ubi recte legitur διαιστόνης ἐπίθειμα. 18. ubi Schneiderus loco vulgati ἐπιδεικνυμι recte ἀποδεικνυμαι restituit. Oecon. III, 1 primum est ἀποδεικνύων, deinde ἐπιδεικνύων, discrimine ad perspicuum hanc difficultatem.

11. ἀρμόττοντα adeo quibusdam displicuit, ut damnarent. Sed recte Finckius: *Wie kann dein Panzer gut proportionirt sein, wenn er einem Schlechtproportionirten passst? So gut als er passst.* Nam quae sequuntur verba, ita explenda sunt; οὐτων καὶ εὑρυθμον ποιῶ, ut καὶ ante σώματον vel praetermittas vel tuearia. Duplex videoas Cyrop. V, 5, 46. VIII, 2, 5. Oecon. VI, 3. Cf. ad 6, 2. II, 2, 2. Per δέ περ αυτον interrogatio πᾶς respondetur etiam IV, 5, 9. Matth. gr. ampl. p. 1287.

12. πρός praepositio ut saepe in comparatione usurpatatur; v. ad 1, 2. 52. III, 5, 4; ita multiplicem relationem habet significacionem: II, 6, 34 εὐνοῦχος ἔχειν πρός αὐτόν. IV, 2, 15 πρὸς τοὺς φίλους μόνον ταῦτα ἔργαταν. I, 3, 3. Cyrop. IV, 6, 6 οὐδε γάρ, οὐδὲ πρός αὐτὸν ἔχω. VIII, 4, 29 τοῖς μυριάρχοις ἐξαίρετα ἑδῶν πρὸς τὴν ἀξίαν ἔχωτο. Anab. VII, 1, 9 ἀδυμεῖν πρὸς τὴν ἔξοδον. IV, 3, 10 τὰ πρὸς τὰν πόλεμον. V. ad 8, 5. — ὥσπερ δὲ τι tres voculae in unius vim et significacionem abierunt, ut etiam unius particulas speciem referant utque tempus finitum, quod dicitur, deesse possit: quod tamen si additum est, ἄν particula non magis ad protasis pertinet. Cyrop. I, 3, 2 ἡσπάζετο αὐτόν, ὥσπερ ἄν εἰ τις πάλαι συντεθραμμένος ἀσπάζοιτο, h. e. ὥσπερ ἄν τις ἀσπάζοιτο, εἰ πάλαι συντεθραμμένος ἀσπάζοιτο, ubi locum similiter conformatum Hell. III, 1, 14 comparavit Bornemannus. Sympos. IX, 4

φαῖης ἀσπίδα, φῶν ἀρμότηγ, τούτῳ εὑρυθμον εἶναι, καὶ ισχλαμίδα, καὶ τάλλα ὡσαύτως ἔσκεν τῷ σῷ λόγῳ. οὗτος δὲ καὶ ἄλλο τι οὐ μικρὸν ὑγιαθὸν τῷ ἀρμόττεται πρόσεστι. Λίδαξον, ἔφη, ἡ Σώκρατες, εἴ τι ἔχεις.⁷ Ηὔτον, ἔφη, τῷ βάρῳ πιέζουσιν οἱ ἀρμόττοντες τῶν ἀγαρμώστων, τὸν αὐτὸν σταθμὸν ἔχοντες. οἱ μὲν γὰρ ἀνάρμοστοι, η̄ ὅλοι ἐκ τῶν ἄμων χρεμάμενοι η̄ καὶ ἄλλο τι τοῦ σώματος σφόδρᾳ πιέζοντες, δύνεσθοροι καὶ χαλεποὶ γίγνονται· οἱ δὲ ἀρμόττοντες, διειλημμένοι τὸ βάρος τὸ μὲν ὑπὸ τῶν κλειδῶν καὶ ἐπωμίδων, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν ἄμων, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ στήθους, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ νεύτου, τὸ δὲ ὑπὸ τῆς γαστρός, διλγον δεῖν οὐ φορήματι, ἀλλὰ προσθήματι ἐσκαστι. Εἰρηκας, ἔφη, αὐτό, δι' ὅπερ ἔχοντες τὰ ἔμα τρόγα πλείστον ἔξια νομίζω εἶναι. οὗτοι μέντοι τοὺς κο-

τεπιχορεύσας ᾧςπερ ἀν εἰ τις φιλικώτατα, ubi v. Herbst. Vid. Stallbaum. Plat. Apol. 17 d. In locis iis, quibus non sequitur tempus finitum, ᾧςπεραντεί, ut sit quasi, uno tenore scribi solet, Isoer. Panegyr. 148 διεπορεύθησαν ᾧςπεραντεί προπεμπόμενοι quod vide quomodo differat a §. 69. ὁμοίως διεφθαροσαγ, ᾧςπερ ἀν εἰ πρὸς ἀπαγνιας ἀνθρώπους ἐπολέμησαν. Matth. 523. 2. Cf. ad II, 6, 38.— φῶν ἀρμότηγ. Codices φῶν, quod quum fuerint qui more attico dictum esse pro ἀν dicerent, hodie nemo facile ab hoc usu atticos scriptores abstinuisse negabit. Herm. Vig. 835. Idem rituum libri habent IV, 2, 29.

13. ἔχοντες quomodo solvis? Matth. 566. 3. — διειλημμένοι τὸ βάρος, loricae, quarum pondus distributum inter se est a singulis corporis partibus, quarum pondus singulae partes aequaliter dispartitum suscepereunt. V. Schneider. Hell. I, 7, 20. Separatim sumendi vel divisione facta partem accipiendi vel dispartiendi dictum videoas Cyrop. IV, 6, 13. V, 1, 29. Anab. IV, 1, 23. V, 3, 4. Revocanda est autem constructio ad huiusmodi dicta: Cyrop. VII, 5, 13. οἱ Κύρος τὸ στράτευμα κατένεμε δώδεκα μέρη. I, 2, 4 διήσηται δὲ αὐτῇ η ἀγορὰ τέτταρα μέρη. 5. δώδεκα γὰρ καὶ Ηεροσῶν φυλαὶ διήσηται. Plat. Politic. 283 d. διελαμεν αὐτὴν (τὴν περιποτηκην) δύο μέρη. Poppo Cyrop. I, 2, 4. Heindorf. Plat. Phaedr. 263 c. Matth. 419. i. coll. 424. 1. Rost. 104. n. 11. — διέγουσιν, Matth. 354. Rost. 108. 4. a. Ad sententiam of. De re equestris XII, 1 τὸν μὲν καλῶς ἀρμόζοντα διογ ψέρει τὸ σῶμα, τὸν δὲ ἄγαν χιλαρὸν οἱ ὠμοι μόνοι φέρουσιν, δι' γε μῆραν στενὸς σεμός, οὐχ ὅπλοι εἴσιν. ubi quod scribitur ἀρμόζοντα, licet eam formam iam veteres ab Atticis ab iudicaverint, recentiores asserint; v. Lobeck. Phryn. 241; recte tamen et illic et Cyrop. I, 3, 17. II, 1, 16 ab editoribus servatum esse videtur; scripserunt etiam I, 4, 18.

14. αὐτό, h. e. αὐτὸ τοῦτο. Hac significatione αὐτό emuntatio praemitti ut apud Platonem non infrequens est, ita apud alios scriptores minus usitatum. Thucyd. VII, 34. γούσαντες, δι' αὐτὸ οὐχ ἡσπάσθαι, δι' ὅπερ οὐδὲ οἱ ἄτεροι νικᾶν. Id sit sere ita, ut pronomen relativum sequatur, quo demonstrativum involvitur. Vid. tamen Anab. IV, 7, 7 αὐτό ἀν, ζητη, τὸ δέον εἶη, ubi v. Bornem. Heindorf. Plat. Lys. 204 a. Bernhard. Syntax. p. 289. Matth. 467. 6. 7.

πίλους καὶ τοὺς ἐπιχρύσους θάρακας μᾶλλον ὀνεῦνται. Άλλὰ μήν, δηρη, εἴ γε διὰ ταῦτα μὴ ὑρμόττοντας ὀνοῦνται, κακὸν ἔμοιγε δεκοῦσι ποικίλον τε καὶ ἐπίχρυσον ὄνεῖσθαι. ἀτάρ, δηρη,¹⁵ τοῦ σώματος μὴ μέροντος, ἀλλὰ τοτὲ μὲν κυρτουμένου, τοτὲ δὲ δρυσούμενου, πῶς ἀν ἀφριβεῖς θάρακες ὑρμόττοντεν; Οὐδαμῶς, δηρη. Λέγεις, δηρη, ὑφέστεται ὁ τοὺς ἀφριβεῖς, ἀλλὰ τοὺς μὴ λυποῦντας ἐν τῇ χρείᾳ. Αὐτός, δηρη, τοῦτο λέγεις, ὁ Σώκρατες, καὶ πάντα δρᾶς ἀποδέχῃ.

CAPUT XI.

Τυρανὸς δέ ποτε οὐσης ἐν τῇ πόλει καλῆς, ἢ ὄνομα τῷ Θεοδότῃ, καὶ οὖας συνεῖναι τῷ πελῶστι, μητοθέντος αὐτῆς τῶν παρόντων τινὸς καὶ εἰπόντας, ὅτι κρείττον τοῦ λόγου τὸ κύλλος τῆς γυναικός, καὶ ζωγράφων φήσαντος εἰςέιναι πρὸς αὐτὴν ἀπεικασμένους, οἷς ἐκείνην ἐπιδεικνύειν ἔαυτῆς δοσα καλῶς ἔχει, Ἰτέον ἄν εἴ τι θεασομένους, ἔφη δὲ Σωκράτης· οὐ γὰρ δὴ ὀπούσασθε γε τὸ λόγον κρείττον ἔστι καταμαθεῖν. Καὶ

15. ἀφριβεῖς, accurate factae. λόγοι ἀπηκριθμέναι hoc. Paneg. c. 2. in., ubi v. Morus et Bailex. — διὰ τὸ δέ μὴ λέποντας, v. ad 9, 6. — αὐτὰς τοῦτο λέγεις, ipse tu, quod res est, quod equidem censeo, eloqueria. Bornemannus αὐτὸν τοῦτο λέγεις probabilius iudicat coll. Matth. 467. 12. — καὶ πάντα. In plerisque libris scriptum est καὶ τὰ τοῦ, quam dictio nomen tamen, quum praeter nostrum nisi loco admodum dubio Cyrop. VII, 2, 27 non inveniatur, ab Xenophonte abjudicant. Born. Cyrop. VI, 3, 17. Reliquorum scriptorum exempla v. Gregor. Corinth. 120 sq. Schaeff. Altera dictio satis quidem est usitata, maxime apud Thucydidem. Fritsch. Quaest. Luc, p. 6.

CAP. XI. Cum Theodota meretrice, Alcibiadis potissimum consuetudine nobilitata, de arte amatorum vel amicorum alliciendorum confabulatur Socrates.

1. οἵας συνεῖναι, v. ad I, 4, 6. II, 9, 3. — κρείττον τόλμον. ἔργα λόγου μέζω Herodet. II, 35. κρείσσον λόγου τὸ εἶδος τῆς ρόσου. Thucyd. II, 50. Ita enim quae adeo magna sunt, ut eorum magnitudo, verbi exprimi nequeat, dicuntur κρείσσων αἰνε μέζω λόγου. Valcken. Eurip. Hippol. 1216. V. ad II, 1, 22. — ἔαυτῆς, v. ad I, 2, 54. — δοσα καλῶς ἔχει, sc. ἐπιδεικνύειν. V. ad II, 7, 6 ὡς ἀναγκάζειν ἔργάσσεσθαι, ἂν καλῶς ἔχει. II, 6, 22 ὥστε μὴ λυπεῖν, οὓς μὴ προσήκει. et ad II, 1, 32 τιμῶμει παρὰ ἀνθρώπους, οὓς προσήκει. — ἐτέοντεν εἰναι εἰη. Quamnam particulam additam expectabas? V. ad II, 3, 19. — θεασομένονς quibus subiectum exprimat, manifestat eam dicit anacoluthiam Franc. Richter. De praecipuis gr. I. anacoluthis spec. I. p. 25. Apud Athenaeum est θεασομένοις. Cf. Plat. Crit. 49 a. οὐδεὶν τρόπῳ φαμὲν ἐχόντας ἀδικητέον εἶναι; Gorg. 507 d. τὸν βουλόμενον εὐδαιμονα εἶναι φερόσυνην διωκτέον καὶ αὐτητέον. V. Matth. 447. 4. ad I, 7, 2. Cf. quae ad I, 1, 9. disputavimus. — ἀκούσαστε, v. ad I, 1, 9. — οὐχ ἐγ φεύγοντε, v. ad II, 3, 11.

εδ διηγηθάμενος, Οὐκ ἀν φθάνοντ' ἔφη, ἀκολουθοῦντες; Οὗτοι μὲν δὴ πορευθέντες πρὸς τὴν Θεοδότην καὶ καταλαβόντες ζωγράφῳ τῷ παρεστηνῖαι ἐθεύσαντο. πανσαμένου δὲ τοῦ ζωγράφου, οὐ ἄνθροις, ἔφη δὲ Σωκράτης, πότερον ἡμᾶς δε μῆλον Θεοδότην χάριν ὅχειν, διὶς ἡμῖν τὸ κάλλος ἔστηται ἐπειδεῖσεν, η ταύτην ἡμῖν, διὶς ἐθεασάμεθα; Λοὶ εἰ μὲν ταῦτη ὠφελιμωτέρα ἴστιν η ἐπιδείξεις, ταύτην ἡμῖν χάριν ἔκτειν, εἰ δὲ ἡμῖν η θέλα, ἡμᾶς ταύτη; Εἰπόντος δὲ τοιοῦ, ὅτι δίκαια λέγοι, Οὐκοῦν, ἔφη, αὕτη μὲν ἡδη τε τὸν παρ³ ἡμῶν ἐπανον κερδαίνει καὶ ἐπειδὰν εἰς πλείους διαγγειλαμένην, πλείω ὠφεληθήσεται· ἡμεῖς δὲ ἡδη τε ὡν ἐθεασάμεθα, ἐπιθυμοῦμεν ἀψασθαι καὶ ἀπιμεν ὑποκριζόμενοι καὶ ἀπελθόντες κοθήσομεν. ἐκ δὲ τούτων ἡμᾶς μὲν θεραπεύειν, ταύτην δὲ θεραπεύεσθαι: Καὶ η Θεοδότη, Νη Αἱ ἔφη, εὶ τοιν ταῦθι σοθτῶς ὅχει, θμὲ ἄν δέοι ὑμῖν τῆς θέλας χάριν ὅχειν. Τέλος

2. ἀριθ. v. ad II, 6, I. — ταύτην ἡμῖν χάρειν ἐπειδον.
Accusativum ex praecedentibus tibi explica. V. ad I, 7, 2.

3. πλεῖστον. Singularem et intra et extra constructionem, cum numeris componi notum est satis. Krüger. Dionys. Historiogr. p. 287. Anab. I, 2, 11. Lobeck. Phryn. 410. Haack. Thucyd. VI, 1. Matth. 437. n. 2: pluralia adverbio vice rarius fungitut. Quantum in plurali ad verbum ὠφελεῖν addito nibil inest insoliti: I, 2, 61 τὰ μέγιστα πάντας ὠφελεῖ. IV, 1, 1 οὐ μικρὰ ὠφελεῖ τοὺς εἰσορότας αὐτῷ ανυγίαν. De Rep. Athen. I, 3 πλείω ὠφελήσεται. Hīer. I, 8 μείω πολὺ εὐφρατογία, πολὺ δὲ πλείω καὶ μεῖζω λυποῦνται. 18. IV, 6. Vid. ad I, 2, 7. Ac quod apud Platonem est Civ. 417 b. πολὺ πλείω καὶ μᾶλλον δεδίνεται τοὺς ἔνδον η τοὺς ἔξων πολεμούσας, Schneiderus recte docuit aliud esse πολλὰ δεδίνειν, quod occasione timoris indicet, aliud πολὺ. Sed cf. Hellen. II, 2, 16 τρεῖς μῆνας καὶ πλείω, ubi male χρόνον intelligent, (quamquam Comment. IV, 8, 8 εστι πλείω χρόνον), quod apud Platonem Menex. 235 c. est ἡμέρας πλείω η τρεῖς, quod retinuit Bekkerus, corrigenst tamen cum Heliodorio iniussa codicum Charm. 358 ερήκτιον σκέψασθαι. Aliis in locis scripturarum varietas est. Anab. III, 3, 5. V, 6, 9. VII, 7, 34. Cyrop. II, 1, 5. Hellen. VI, 5, 52. Dubius locus restat Comment. I, 6, 12, ubi in plurimis iisdemque optimis libris est τούτης ἄν οὐδὲ λέγεται τῆς ἀστικῆς ἀργύρου ἐπράττον, quod nescio an sit, ut pretium postulat, nesci unter dem Wortho, tuente etiā Bernhardy Syntax. 335, damnante Diadorthio Hell. II, 2, 16, qui de eo usu apud Attiros obtinente dubitantius, ut videtur, exposuit, multis ibi et p. 283 adhibitis confusorum in codicibus numerorum singularis et pluralis exemplis. Ac sane negari non potest, ex inferioris aetatis consuetudine plurimis locis veterum scriptorum eiusmodi vitium illatum esse. Denique falluntur qui, ut Pintzer, Element. gr. I. I. 111. apud Atticos neutrum plurale ubique dicunt fuisse πλέιω, accusativum singularem πλείω. V. Poppe Thucyd. I. 1. p. 223. Buttm. I. 274. II. 411. — ὡφεληθήσεται, alii ὠφεληθάσται. Illud ex optimis libris restitui. V. ad I, 6, 4.

πούτος δὲ Σωκράτης ὁρῶν αὐτήν τε πολυτελῶς πεποιημένην, καὶ μητέρα παροῦσαν αὐτῇ ἐν δεσμῷ τινὶ θεραπείᾳ σὺν τῇ τυχοδησῃ, καὶ θεραπαινας πολλὸς καὶ εὐειδεῖς, καὶ αὐτὸς ταῦτας ἡμελημένως ἔχοντας, καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν οἰκίαν ἀφθόνως κατεσκευασμένην, Κατέ μοι, ἔφη, ἦ Θεοδότη, ἔστι τοι μῆρός; Οὐκέ τινος ἔφη. Άλλ' ἄρα οὐδέποτε προσέδοντος ἔχοντας Οὐδέποτε οὐδα, ἔφη. Άλλα μὴ χειροτέχναι τινές; Οὐδέποτε χειροτέχναι, ἔφη. Πόδεν οὖν, ἔφη, τὰ ἐπιτήδεια ἔχεις; Ἐάν τις, ἔφη, φίλος μου γενόμενος τὸν ποιεῖ θελλή, οὗτος μοι βίος ἔστι. Νὴ τὴν Ἡραν, ἔφη, ἡ Θεοδότη, καλόν γε τὸ κτῆμα· τοι πολλῷ χρεῖττον οὖν τε καὶ βίον καὶ αἰγάλην φίλων ἀγέλην πεπτησθαι. ἀτάρ, ἔφη, ποτερεν τῇ τύχῃ ἀπιτράπεις, ἵνα τίς τοι φίλος ὁπερε μνᾶν προεπιτήται, ἢ καὶ αὐτὴν τι μηχανᾶ; Πᾶν δὲ ἄν, ἔφη, ἥγαν τούτον μηχανὴν εὑροιμε; Ποιὲν τὴν Αἴτην

4. Θεραπείαν, σκεψὴ I, 7, 2. Platon. Phaed. 94 d. τὰς παρὰ τὸ σώμα θεραπείας, — οἵον ἴματισιν διαφερόντων στήσεις καὶ υποθημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τούς περὶ τὸ σώμα. — ἔχοντα, interpretantur παράχουσα, suntque locutiones non paucae, in quibus ἔχειν habere eam vim dicuntur. Anab. V, 9, 9 ὁψὺν ἔχειν, Demosth. Philipp. IV. p. 57 extr. ὀργὴν ἔχειν, aliae; in quibus tamen omnibus demonstravit Hermannus Viger. 753. et Gregor. Cor. 863. ἔχειν suam vim retinere, ut notet, coniunctum quid eum quo esse. — ἀλλὰ μή, v. ad II, 6, 34. cf. IV, 2, 10. — οὗτος μοι βίος ἔστι, b. e. ἀπειδεύθειν τῷ sive τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. Pronomen enim ad totum, quod præcedit, enuntiatum pertinet. V. ad II, 4, 2. Apol. 7. extr.

5. γέ particula post iurandi formulas inferri solet. I, 2, 7. Symposia, I, 15. IV, 54. — χρεῖττον οἶων. Ex Stephanī conjectura nonnulli ἡ praeposuerunt genitivo. Sed est haec brevitas in comparationibus admodum frequens, qua ante genitivum, quem loci conformatio postulat, ἡ omittitur, tanquam si genitivus hanc habeat causam. Vid. IV, 3, 10, ubi non magis necessarium est ἡ ante τῶν φυτῶν. De Rep. Lac. IX, 1, ubi retinendum καὶ γὰρ ὅτι ἐπικοπῶν τις ἀνέδοι μελους ἀποδιδοχοτάς τούτων τῶν ἐξ τοῦ φροβεροῦ ἀποχωρεῖν αἴρουμένων. Liberiore usu dicta sunt etiam quae habemus similia II, 6, 8, ubi quum scriptum sit τῶν ἐναντιών, quidam τῆς anteposunt; IV, 6, 14, ubi τῶν ἀντιπαλῶν est ἡ. q. τῆς τῶν ἀντιπαλῶν. Notum est autem, liberiore Graecorum consuetudine genitivum etiam ibi post comparativas reperiri, ubi, si ἡ ponatur, genitivo vel dativo utendum sit. Genitivo in illis; dativo Anab. II, 5, 13 Μηνυπτίους οὐχ ὅρω ποιέ συνάμεως συμπάχῳ χορούμενοι μᾶλλον ἀν ρολάσσεσθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ αἴσθης. Cyrop. VIII, 7, 12 ταῦτα τῷ βασιλεύοντι ἀναγκη τοῦ μᾶλλον συμπαρομαρτίν, Matth. 454, Buttm. 132. n. 5, Rost. 109. n. 6. Alias post comparativos præter necessitatē interdum ponī dicitur ἡ, de qua re v. Hermann. Soph. Antig. 1266. Math. gr. mal. 450, n. 2. Quae hoc pertinere videantur ex Historia Graeca exempla ἡ ex abundanti ante genitivum positi, vel incertā sunt, ut VI, 5, 52, vel alias generis. — οἶων, alii οἶων. V. ad 2, 1. IV, 3, 10.

Ἐφη, προσηπόντες μᾶλλον ἢ αἱ φάλαγγες· οὐδεμιὰ γάρ; ὡς δὲ εἴρει Θηρῶσι τὰ πρὸς τὸν βίον· δράχμα γάρ δήκουν λεπτά ὑφῆράμεναι, ὃ τι ἀν ἐνταῦθα δημιέσῃ, τούτῳ τροφῇ χρῶνται.
 Καὶ διμοὶ οὖν, ἔφη, συμβιούσιεν εἰς ὑφῆραντα τι Θηρατρον;
 Οὐ γάρ δή, [ἔφη], οὕτως γε ἀτέχνως οἰεῖθαι χρὴ τὸ πλεῖστον ἄξιον ἀγρεντα, φλοιος, Θηράσιεν. οὐχ δρῦς, οὐτὶ ποὺ τὸ συμκροῦ ἄξιον, τοδες λογώς, Θηρῶντες κολλὰ τεχνάζονται; οὗτοι μὲν γάρ τῆς τυκτὸς νέμονται, κύνας τυκτερευτικὰς πορισάμενοι ταύτας αὐτοὺς Θηρῶσιν· οὗτοι δὲ μεθ' ἡμέραν ἀποιδράσασιν, ἄλλας κτῶνται κύνας, αἵτινες, ἣ ἂν ἐκ τῆς τυμῆς εἰς τὴν εὐηγήν ἀπέλθωσι, τῇ δομῇ αἰσθανθέντες εὐρίσκουσιν αὐτούς.
 Ετι δὲ ποδώκιες εἰσὶν, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τρέχοντες ἀποφεύγειν, ἄλλας αὐτὸντας ταχίας παρασκευάζονται, ἵνα κατέποδας ἄλλοικοιται· οὗτοι δὲ καὶ ταύτας αὐτῶν τινες ἀποφεύγονται, δικτυαὶ ίστισιν εἰς τὰς ἀτραπούς, ἢ φεύγονται, ἵνα εἰς θεάσια ἐμπίπτοντες συμποδίζωνται. Τίνι οὖν, ἔφη, τοιούτῳ φίλους ἦν ἡγω Θηρῶν; Εἳν τὴν Διὸν ἔφη, ἀντὶ κυνὸς κτήσης δεῖται σοι ἰχνεύων μὲν τοὺς φελοκάλους καὶ πλουσίους εὐρήσει, εὐδρῶν δὲ μηχανήσεται, ὅπως ἐμβιβλήσῃ αὐτοὺς εἰς τὰ σὰ δικτυα.
 Καὶ ποῖα, ἔφη, ἡγω δικτυα ἔχω; Ἐν μὲν δήπου, ἔφη, καὶ μάλα εὖ περιπλεκόμενον, τὸ σῶμα· ἐν δὲ τούτῳ ψυχὴν, ἢ πεταμαρθάνεις, καὶ ὡς ἦν ἐμβιβλέποντα χωρίζοι, καὶ δὲ τι ἄν

6. τούτῳ. Cur non ταύτη? V. ad II, 4, 2. — τροφῇ, τ. ad I, 2, 56.

7. οὐ γάρ, τ. ad I, 4, 9. III, 3, 1. — ἀτέχνως, alii ἀτραχνῶς. Grammatici veteres, quae illorum in his rebus sollertia est, illud ἄνευ τέργης, ἀμελαῖς, hoc εὐήδως, ἀπλάστος, vel ἀληθές, δητῶς, vel denique πάνυ, πάντως interpretantur. Zeun. Viger. 388. Stallbaum. Plat. Euthyphr. p. 12. 111 sq. — Θηρῶντες. Schneiderus iubente Heindorfio scriptis καὶ οἱ Θηρῶντες, sed τεχνάζονται universe dictum est: *dass man, wenn man etc. Atque ita deinde etiam pergit scriptor.* Comparavit Bornemannus Anab. I, 9, 5. Cyrop. V, 1, 10. V. infra IV, 6, 7 σοφοὶ εἰσιν. — Θηράστειν, τ. ad I, 2, 24.

8. Ότι μέν κτέ. Compara locum simillimum Cyrop. I, 6, 40, ubi idem genus vocabuli κύων generatim dicti (Buttm. I. p. 133. V. ad I, 2, 37) et oppositum videbis ἐν σκότει — τὴν ἡμέραν (III, 3, 25 κατὰ φῶς — νύκταρ), cuius loco quod hic legitimus μεθ' ἡμέραν, attice dictum esse pro ἐν ἡμέρᾳ observarunt veteres, per κυρφην scribendum esse μεθῆμέραν volauerunt recentiores quidam. B. Thiersch. Aristoph. Plut. 927. Scriptis illici Poppe καταπόδις. Vid. Venat. V, 20. Meatus autem serae, quem dicit ἀτραπόν, Cyrop. I. c. πόδον, Venat. VI, 5 δρόμον, X, 7 δρόμον vocat.

10. εἰς ἐν ἐμβιβλέποντα χαρέταιο. ἐν positum, quia suppositionis significatio et via inest in participlo. V. ad II, 10, 6. — καὶ ἀρχωστήσαντός γε, τ. ad 5, 10. Alii καὶ ἀρχωστήσαντός

λέγονται εὐφραίνοις, καὶ διεῖ δὲ τὸν μὲν ἐπιμελόμενον ὀσμήν
τας ὑποδέχεσθαι, τὸν δὲ τρυφῶντα ἀποκλεῖεν, καὶ ἀρρώστη-
σαντός γε φλού φροντισταῖς ἐπισκέψασθαι, καὶ καλὸν τὰ
πρᾶζαντος σφόδρα συνησθῆναι, καὶ τῷ σφόδρᾳ τοῦ φροντί-
ζοντι δῆλη τῇ ψυχῇ πειράσθαι. φιλεῖν γε μὴν εὐοδὸν διεῖ
τακτού οὐ μόνον μαλακῶς, ἀλλὰ καὶ εὔνοϊκῶς· καὶ διεῖ ἀρ-
εστοῖς οὐεὶς οἱ φλοί, οὐδὲ διεῖ οὐδὲ λόγῳ, ἀλλ᾽ ἔργῳ ἀναπε-
θεῖς. Μὰ τὸν Λέπρη τὴν Θεοδότη, λγὼ τούτων οὐδὲν μηκα-
τῆμαι. Καὶ μήν, ἔφη, πολὺ διαφέρει τὸ κατὰ φύσιν τε καὶ τοῦ
δρυῶς ἀνθρώπῳ προσφέρεσθαι. καὶ γὰρ δὴ βίᾳ μὲν οὐτέ ἄν
Ἐλοις οὐτε κατάσχοις φλοίν· εὐεργεσίᾳ δὲ καὶ ἡδονῇ τὸ θη-
ρόν τοῦτο ἀλώσιμόν τε καὶ παραμόνιμόν ἐστιν. Άληθῆ λέ-
γεις, ἔφη. Λεῖ τοίνυν, ἔφη, πρῶτον μὲν τοὺς φροντιζούτας τους
τοιαῦτα ἀξιοῦν, οἷα ποιοῦσιν αὐτοῖς σμικρότατα μέλῆσι,
ἐπειτα δὲ αὐτὴν ἀμειβεσθαι χαριζομένην τὸν αὐτὸν τρόπον.
οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα φλοί γέγονοιτο καὶ πλειστον ἥρόντων
φλοῖσιν καὶ μάγιστα εὐεργετοῖσιν. χαρίζοι δὲ ἂν μάλιστα, εἰς
δεομένοις δωροῦ τὰ παρὰ σεαυτῆς. οὐδὲς γάρ, διεῖ καὶ τῶν
βρωμάτων τὰ ἤδιστα, ἐὰν μέν τις προσφέρῃ πρὶν ἐπιθυμεῖν,
ἀηδῆ φαίνεται, κεκορεσμένοις δὲ καὶ βδελυγμέναι παρέχει. ἐὰν

τε, v. ad IV, 2, 28. — ἀρεστοῖς ex conjectura Orellii et Schnei-
deri, coll. Cyrop. II, 3, 7. Sympos. IV, 59. Vulgo ἀρεστοῖς, quod
Bornemannus ita tuetur, ut huius convertendum esse dicat quod ei-
stinet ad id quod.

11. πολὺ διαφέρει, magnum facit discriminem, multum inter-
est. V. ad 3, 14, 12, 5 πολὺ διαφέρει ὡς βελτιστὰ τὸ σῶμα ἔχειν.
— ἀνθρώπῳ προσφέρεσθαι, uti aliquo, tractare aliquem.
Dativus usitatus. Matth. 402. b. πράξ v. Anab. VII, 1, 6. Λαζ. VII, 3. Isocr. Nicocl. p. 42. Lang.

12. ἀξιοῦν. Schneiderus ex sequentibus intelligi iubet ποιεῖν.
Sed ἀξιοῦν quum significet *rogare, postulare*, ac secum habeat
accusativum cum infinitivo (v. Anab. I, 1, 8. Hellen. II, 4, 42.
III, 1, 22. V, 3, 10), inter ea verba numerandum videtur esse, quae
cum duplice accusativo construuntur. Matth. 417. d. Rost. 104. 4.

13. δεομένοις. Plat. Phaedr. 233d. διεῖ δὲ εἰ χρὴ τοῖς δεομέ-
τοις μάλιστα χαρίζεσθαι, προσηκεῖ καὶ τῶν ἄλλων μὴ τοὺς βεβτέ-
στους, ἀλλὰ τοὺς ἀπορωτάτους εὐ ποιεῖν. — τὰ παρὰ σεαυτῆς.
Cyrop. II, 4, 21 τὸ παρὰ Κναῖσαρον στρατευμα. V, 5, 13 τὸ παρ-
ἔμου ἀδέκημα. VIII, 6, 12 σὺν ἀγροῖς τοῖς παρὸν ἔμοι. Supra II,
2, 12 τὰς παρὰ τούτων σύνοισε. Quum haec dicitur esse periphras-
is quaedam genitivi, cave supervacaneam esse putes praepositio-
nem, quae §. sq. cum dativo coniuncta non est quod sollicitetur.
— προσφέρει. In priore sede codices aliquot habent προσφέ-
ρηται, non sine magna veri specie. προσφέρεσθαι enim dicitur de
cibo ori admovendo, Sympos. IV, 41. Cyrop. IV, 2, 41. Quam-
quam προσφέρει recte significat, apportare alicui cibum, ut paullo
infra est προσφέροις, Cyrop. VII, 1, 1. De re equi IX, 11.

δέ τις προσφέρη λιμὸν δημοπόσις, καὶ φευλάτερα ἥ, πάντα
ιεῆδεν φαίνεται. Πῶς οὖν ἄν, ἔφη, ἐγὼ λιμὸν δημοπεῖν τῷ τῶν
παρ' ἑμοὶ δυναμένῳ; Εἰ τὴ Λί' ἔφη, πρώτον μὲν τοῖς κεκο-
ρεσμένοις μήτε προσφέροις μήτε ὑπομιγήσουσις, ἵνας ἀν τῆς
πλησιονῆς καρασύμενοι πάλιν δένονται· ἔπειτα τοὺς δεομένους
ὑπομιμήσκοις ὡς καραστάτη τε ὀμιλίᾳ καὶ τῷ φαίνεσθαι
βούλομένη χαρέσθαι καὶ διαφέγγονται, ἵνας ἀν ὡς μάλιστα
δεηθῶσι. τηγικαῦτα γάρ πολὺ διαφέρει τὰ αὐτὰ δῶρα, ἢ πρὸ¹⁶
τὴν πιθυμῆσαι, διδόναι. Καὶ ἡ Θεοδότη, Τί οὖν οὐ σὺ μοι, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, ἐγένου συνθηρατῆς τῶν φίλων; Καὶ γε τὴ Λί'

14. προς φέροις sc. τὰ παρὰ σοι. Ille enim genitivus τῶν
παρ' ἑμοὶ non ex τῷ, sed ex λιμόν pendet. πειθῆν χρημάτων
Συμποσ. IV, 36, Συγρ. VIII, 3, 39. ἐπαύλου Οεον. XIII, 9. συμ-
μάχου, Συγρ. VII, 5, 50. διψῆν εἰευθελας Plat. Civ. 562 c. Matth.
550. Rost. 100. 4. c. Ad ὃ ποιμιμήσκοις autem statim sequens
quem casum personas intelligis, quem rei? — βαυλομένη. V.
ad 1, 2, 1. Sententia verborum: haec est: Si eos, qui amoris de-
liciae eagent, commonesfacias vel alicias quam honestissima con-
suetaudine atque eo, quod medo gratificari te illis velle, medo re-
fugero videaris, usque dum quam maxime voluptatem amoris apper-
tant. — διαφέρει. — ἥ, v. ad 7, 7.

15. Τί οὖν οὐ σὺ μοι ἐγένου συνθηρατῆς τῷ τῷ φέ-
ρων; Eurip. Hippol. 1060. ὁ θεός, τι δῆτα τούμον οὐ λύσω στόμα;
dictum cum dubitandi vel nolendi significacione. Matth. p. 955.
Futuri usus in hac dictione rarissimus, praesentis et aoristi fre-
quentior. Anab. III, 4, 39 ἀλλὰ τι οὐκ ἡγες τοὺς πελτωστές; Chiri-
zophus ex Xenophonite ita quaerit, ut significet velle se ab illo
cetratos iam adductos. Hellēn. IV, 1, 11 τι οὐρ οὐ πυρθάνη; Su-
pra 1, 10 τι οὐρ αὐ σχοποῦμεν; quod quum sit simpliciter; quid
igitur non consideramus? exhortationem tamen continet fere eas-
dem, quam sitam esse vidimus in verbis II, 3, 21 οὐκ ἀν φθάνοντες
λέγων; Sententia est enim: Quid impedit, quominus statim consi-
deremus aut dicamus? Id autem, de quo sermo est, ubi ita est
comparatum, ut posse iam factum esse significare velimus, aoristo
utuntur scriptores graeci, Cyrop. II, 1, 4 τι οὐρ οὐ καὶ τῷ δύρε-
μιν ἔλεξας μοι; quod quum sit proprio: quid igitur non copias
quoque mihi recensuisti? est denique: quid, quod nondum factum
miror, statim recense copias. V. ibi Weiskiuia. VIII, 3, 46 τι οὐρ
οὐχὶ τι γε αὐτίκα μάλα εὐδάτουν ἐγένοντα; quid obstat, quin tunc
statim sis felix? Non minus ad illustrandum eum usum aptus est
Iocou, qui infra est IV, 6, 14 τι οὐρ οὐκ ἔχειν πρώτον ἐπεσαψά-
μενα, τι τοτε ἔγον ἀγαθοῦ πολέτου; quae interrogatio quam vix
habeat, ex reponso appetat: ποιημένο τοῦτο, ut hoc loco: Velim
statim mihi sias venandorum amicorum adiutor. Nam, si mibi
persuaseris. Exprimit haec dictio, satis illa quidem apud Xeno-
phonitem et Platonem in dialogis usitata, alacritatem quandam
animi et aviditatem sciendi; cui quod latine dicitur gaudia cum in-
dicativo, fere respondet, nisi quod praesente tantum tempore usi-
ant Romani. Vellei. II, 7, 2. Quin tu hoc potius facis? Terent.
Phorm. II, 3, 82 Quin, quod est ferendum, fera? Liv. I, 57. V.
Ramskorn. gr. 174. 1. n. 4. p. 494, Cort. Cic. ad Div. VII, 8, 3.
Herzog. Cae. B. G. V, 53. et ne igitur quidem desideratur, Sal-

ἔφη, πειθῆς με σύ. Ήντος δὲ αὐτῷ, ἔφη, πείσαιμι σε; Ζητήσεις, ἔφη, τοῦτο αὐτὴν καὶ μηχανήσῃ, οὖν τὸ μου δέη. Εἰςιδι τοσούν, ἔφη, θαμινά. Καὶ ὁ Σωκράτης ἐπισκόπτων τὴν αὐτοῦ¹⁶ ἀπρομησούντην, ἄλλ' ὡς Θεοδότη, ἔφη, οὐ πάντα μοι ὅμδιόν δοτι σχολάσων· καὶ γὰρ ίδια πράγματα πολλὰ καὶ δημόσια περέχει μοι ἀσχολίαν· εἰσὶ δὲ καὶ φίλαι μοι, αἱ οὖτε ἡμέρας οὗτε νυκτὸς ἀφ' αἰτῶν δέσμονοί με ἀπέτρεψαν, φίλατρα τε μαρθάνονται πιον' ἐμον καὶ ἐπώδας. Ἐπίστασαι γάρ, ἔφη, καὶ¹⁷ ταῦτα, ὁ Σώκρατες; ἄλλὰ διὰ τί οὔτε, ἔφη, Ἀπολλόδωρόν τε

Iust. Catil. 20. Quin igitur expurgiscimini? Denique locus noster ita interpretandus erit: Quin igitur mecum amicos captas? h. e. ocius igitur capta. Tertia persona eadem vi ac potestate praedita inventitur, Plat. Phaedon. 86 d. εἰ οὖν τις ύμῶν εὐπορώτερος ξυνού, τι οὐκ ἀπεξόνετο; h. e. respondeat quamprimum. Locos Xenophonteos v. apud Herbat. III, 1, 10. Poppon. Cyrop. II, 1, 4. Frotscher. Hier. I, 3. Schneider. ad h. l. Platonicos apud Heindorf. Charmid. 154 e. Gorg. 503 b. 509 e. Stallbaum. Phileb. p. 173. Sympos. 173 b. Lōts. Menex. 236 c. Matth. gr. ampl. II. p. 955. Buttm. 137. n. 6. — πάλις οὖν ἦν, alii πῶς ἦν οὖν, usitatiore ordine. V. ad I, 6, 12.

16. ἀπρομησούντην, v. ad I, 6, 15. — φίλαι, amicos suos et discipulos intelligit. De iisdem accipiendum est φίλωρέα §. 18. extr. Herbit.

17. *Apollodorus Socratis* ἐπιθυμητὸς λογιστὸς fuisse dicitur Apol. 28. Cf. Platon. Phaed. 59 a. Sympos. 173 d. Stallbaum. ad utrumque locum. Wolf. Praef. Sympos. p. XL sq. *Antisthenes*, Cynicorum princeps, Σωκράτει σχολάσων συνδημερέειν dicitur Xen. Sympos. IV, 44. *Simmias* et *Cebes* nominantur etiam I, 2, 48. Plat. Phaed. 59 c. Fuerunt Thebani, discipuli Philolai, philosophi Pythagorei. — Θέρηθεν. II, 9, 1. III, 5, 2. IV, 8, 5. Αθηνησιν. III, 13, 5. Αρηνηθεν. Iota non asciscunt; et licet Αρηνησι, Θηβησιν, alia ex dativo orta concedat, iota tamen subscribi vetat Buttm. gr. max. II. p. 275 sq. Rost. 86. n. 9. — ἴνγγων. De his Schnederus accurate ad h. l. exposuit; unde haec depromsi: Avicula proprie dicitur in cavis arborum nidulans atque insectis vicitans, insprimis formicis, quas lingua praelonga proiecta glutini eius adhaerentes deglutit, veluti pieorum genus. Praeterea avicula, quam Latinus *torquillam*, Galli *torco*, nos *Wendehals* appellamus, gestibus etiam quibusdam mirabilis, caput et collum reflectere et circumrotare potest, reliquo quiescente corpore; quod facit, dum in manibus eam tenemus vivam. Deinde nido suo incubana aut cava inclusa accedentem hominem territare conatur, dum appropinquans, capite proiecto et collo, aliquæ pendentibus, subito retracto et capite et collo, saltum retro dat, eundemque gestum repetit. Haec avis natura et mores mirabiles antiquitatem rudem in admirationem rei raptam eo adegit, ut virium aliiquid extraordinariarum inesse illi et corpori eius crederent, eamque adeo ad usum pelliciendorum hominum ad amorem adhiberent. Avem scilicet rotæ quatuor radios habenti illigabant atque ita rotam variis cum incantationibus versabant. Hinc ipsa rota nomine aviculae appellata fuit. Hinc ἔλκειν ἴνγγα ἐπι τινα (et ἐπι τινι), atque omnino illicitorum genit omne ita vocabant.

τόρδε καὶ Ἀσπεθέντην οὐδέποτε μου ἀπολέπεινδαι; διὸ τοῦ δὲ καὶ Κίρητα καὶ Σωμίαν Θήβηθεν παρεγήγεινδαι; εἰς ἵσθι, διὰ ταῦτα εἰκὸν ἄντε πολλῶν φύλαξαν τε καὶ ἐπαρδόντες οὐδὲ λόγων ἔστι. Χρῆσον τούτουν μοι, ἔφη, τὴν ἡγγα, ὅτα ἐκεὶ σὺ πρώτος θύλασσαν εἰσέπήν. Ἀλλὰ μὰ Δίην ἔφη, οὐκ εἰτέδες ἀπεσθαντεὶς σὲ βοστόμακι, ἄλλα σὲ πρὸς ἡμὲν παρεξέσθανται. Ἀλλὰ πορνίσομαι, ἔφη· μόνον ἐποδέγουν. Ἀλλ' ἐποδέξουμαι σε, ἔφη, ἵνα μοὶ τις φιλωτέρα του ἔσθεται.

CAPUT XII.

1. Ἐπιγένην δὲ τῶν ξυρόντων τινά, τέον τε ὅντα καὶ τὸ οὖμα κακῶς ἔχοντα, ίδιόν, ‘Ως ίδιωτακός, ἔφη, τὸ οὔμα ἔχεις, ω Ἐπιγένες. Καὶ δέ, ίδιωτης μέν, ἔφη, εἰμί, ω Σώκρατες. Οὐδέν γε μᾶλλον, ἔφη, τών ἐν Ὀλυμπίᾳ μελλόντων ὥγεινδεσθαι· ἡ δοκεῖ σοι μικρὸς εἶναι δὲ περὶ τῆς ψυχῆς πρὸς τὸν διπλεύματος ἀγράν, ὃν Ἀθηναῖοι θήσονται, ὅταν τύχωσαν; καὶ μήδεν εἰκὸν μὲν διὰ τὴν τῶν σωμάτων παχεῖται ἀποθητικονοί τε ἐν τοῖς πολεμικοῖς κινδύνοις καὶ αἰσχρῶς σωζόνται· πολλοὶ δὲ δι’ αὐτὸν τοῦτο ζῶντες ἀλίσκονται καὶ ἀλόντες ἡτοι δουλεύοντες τὸν λοστὸν βίον, ἵνα οὕτω τύχωσι, τὴν χαλεπωτάτην δουλείαν, ἡ εἰς τὰς ἀνάγκας τὰς ἀλγενοτάτας ἐμπε-

18. εὐτέρος — στ, v. ad I, 4, 8. — φιλωτέρος rarior forma. Rostius in gramm. 52. n. 6. a veteribus tres *q̄llōs* adiectivi comparativi hoc discrimine usurpari solitos fuisse docet, ut *q̄llatēros* sit amicior, *q̄llatērēs* gratiior, *q̄llatērōs* magis amatus.

CAP. XII. De bona valetudine, firmitate et robore corporis per exercitia gymnastica quaerendis. Epigenes, quocum Socrates colloquitur, non est filius Critonis, sed Antiphontis. V. Stallbaum. Plat. Phaed. 50 b.

1. ίδιωτικῶς ἔχειν — ίδιωτης, v. ad 7, 7. — ίδιωτης μὲν, gymnastica quidem ars ad me non pertinet; animo autem excolendo operam do. Herbst. V. ad I, 2, 2. Codex Paris. A. habet ίδιωτης γάρ εἴη. Quae erat sequentura oppositio, ab Socrate occupatur, ut Eust. Hel. 664. Ἐλ. ἀπέπινσα μὲν λόγον, οἶον αὐτοῦ διδούμαν. Μεγελ. δῆμος δὲ λέξεων. ἥδυ τοι μόγαν κλίνειν. Vid. Plut. — οὐδέν γε μᾶλλον, v. ad 9, 4. IV, 2, 37. — ὅταν τύχωσιν, v. §. sq. Hoc verbum ut de loco fortuito dicitur, ita etiam de tempore, idque adeo sit ita, ut referatur ad subiectum. Hellen. IV, 1, 34 ἐκαὶ οὕτω τύχωσιν, έστιν δέ ταῦτα ἀπέκτειναι ἀλλήλους. coll. VII, 1, 44. οὐαφῶς, διατά τύχη, πάλιν λαχωνεῖς ἡ πόλις. Saepius multo de loco ac modo. Anab. V, 4, 34 ἀρχούντο λαριστάμενοι δπον τύχοιεν. II, 2, 17 ὡς ἐτύγχανον ἔκαστοι, ηὐλίζοντο. In his autem per se patet repetendum ad τυγχάνειν esse verbum primarium.

2. ἡτοι — ἡ, IV, 6, 13. Matth. 619. ἡ — ἡτοι dicitur rariissimum esse ab Hermann. Vig. 787. sunquam dici contendit Lobeck.

σύντες καὶ ἔκτισαντες ἵνοτε πλέω τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς τὸν λοιπὸν βίον ἐνδεῖς τῶν ἀναγκιών ὅντες καὶ πακαπαθοῦντες διαιζόσι· πολλοὶ δὲ δόξαν αἰσχράν κτῶνται, διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀδυναμίαν δοκοῦντες ἀποδειλιάν. ἡ καταφρονεῖς τῶν ἐπιτιμῶν τῆς κακεξίας τούτων, καὶ ἔμδιως ἄν οἷς φέρει τὰ τουαῖτα; καὶ μήν οἷμα γε πολλῷ ἔμώ ταὶ ἥδιστα τούτων εἴναι ἢ δεῖ ὑπομένειν τὸν ἐπιμελόμενον τῆς τοῦ σώματος εὐεξίας. ἡ ὑγιεινότερον τε καὶ εἰς τὰλλα χρησιμώτερον νομίζεις εἴναι τὴν κακεξίαν τῆς εὐεξίας; ἡ τῶν διὰ τὴν εὐεξίαν γιγνομένων καταφρονεῖς; καὶ μήν πάντα γε τάνατίας συμβαίνει τοῖς εὖ τὰ σώματα ἔχοντοι η τοῖς κακῶς. καὶ γὺρ ὑγιαίνοντοι οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες καὶ ισχύοντοι, καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγώνων σώζονται τε εὐσχημόνως καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαιρεύονται, πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθοῦσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετοῦσι, καὶ διὰ ταῦτα χάριτος τε ἀξιούνται καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται καὶ τιμῶν καλλίστων τυγχάνονται, καὶ διὰ ταῦτα τὸν τε λοιπὸν βίον ἥδιον καὶ κάλλιον διαιζόσι καὶ τοῖς ἑαυτῶν παισὶ καλλίους ἀφορμάς εἰς τὸν βίον καταλείπουσιν. οὕτοι χρῆ, ὅτι η πόλις οὐκ ἀσκεῖς δημοσίᾳ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, διὰ τοῦτο καὶ ἴδια ἀμελεῖν,

Soph. Al. p. 443. Niimirum quod primo loco dicitur, maiore cum vi atque evidenter et tanquam exemplum ante oculos ponit. Nam veteres grammatici ητοι praecedere iusserunt, nisi quod Pindarus semel metri caussa ordinem invertisset. Vid. Nem. VI, 8. Ήτοι autem quid est aliud quam η cum confirmatione quadam?

3. τούτων, τῶν ἐπιτιμῶν τῆς κακεξίας, quae sunt mors, ignominia, servitus, egestas.

4. καὶ διὰ ταῦτα τόν τε λοιπὸν βίον κτέ. Particulae τε non bene satis respondent quae sequuntur; sed similia trajectio[n]is aut ellipticae dicendi rationis exempla contulit Bornemannus ad II, 1, 28. Cf. II, 1, 5, 2, 12. Anab. VII, 6, 16. Cyrop. VIII, 2, 22, 24. Dictum h. l. exspectes καὶ αὐτοὶ τε, sed scriptor vitae, quae illis hominibus reliqua est, tempus post mortem venturum opponit. Scindendum est autem, ubi transposita videatur esse particula, fere solere complura verba tanquam unam cogitationem efficiere, ac propterea liberiore esse particulae sedis eligendas optionem, ut recte habeat Sympos. II, 1 Συραχόσιος ἀνθρωπος ἔχων τε αὐλητρόδα ἀγαθήν καὶ δοχητρόδα, et ne potuerit quidem ἔχων post καὶ repeti. Cf. Anab. II, 5, 7 μένειν τε αὐτὸν ἔχεινεσσι καὶ σύνδεινον ἐποιήσατο. Ac supra I, 7, 3 quod in codicibus tantum non omnibus est τέ post κυβερνῶν, propter sequens καὶ αὐτοὶ non tam a sede, quam a sententia excusari videtur. Vid. ad II, 6, 35. IV, 2, 40. — διὰ ταῦτα, nonnullis damnatum, est διὰ χαρίτος ἀξιούσιαι κτέ.

5. τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, v. 1, 6 τὰ εἰς τὸν πόλεμον. De re cf. 1, 1. 5, 15. Intelliguntur autem artes et labores athletarum, vel eorum, qui armorum tractationem docebant, ὄπλομάχοι

ἀλλὰ μηδὲν ἄγγον ἐπιμελεῖσθαι. τὸν γάρ οὐδεὶς οὐδὲν ἔντελλω οὐδενὶ ἀγῶνι οὐδὲν ἔν πρᾶξι οὐδεμιᾷ μείον ἔξεις διὰ τὸ βέλτιον τὸ σῶμα παρεπενάσθαι· πρὸς πάντα γάρ, δου πράττουσιν ἄνθρωποι, χρήσιμον τὸ σῶμα ἔστιν· ἐν πάνταις δὲ ταῖς τοῦ σώματος χρείαις πολὺ διαφέρει ὡς βέλτιστα τὸ σῶμα ἔχειν. Καὶ τὸν ὁδοκῆς ἐλαγχότην σώματος χρήσιαν εἶναι, ἐν τῷ διανοεῖσθαι, τίς οὐκ οἰδεν δεῖ καὶ ἐν τούτῳ πολλοὶ μεγάλα σφάλλονται διὰ τὸ μὴ ὑγειάνειν τὸ σῶμα; καὶ λήθη δὲ καὶ ἀθυμία καὶ ὅνχοις καὶ μανία πολλάκις πολλοῖς διὰ τὴν τοῦ σώματος κακεξίαν εἰς τὴν διάροιαν ἐμπλ-

vel ὀπλομάχαι dicti, quorum de arte multa disceptantur in Platoniis Lachete. Cf. Schneider. et Bornem. ad Anab. II, 1, 7. — ἄγρθρωποι, v. ad I, 4, 14. — πολὺν διαφέρει, v. 11, 11.

6. πολλάκις πολλοῖς. Est paronomasia sive parechesis; annominationem dicit Quintil. IX, 3, 66; cuivis linguae amata. In primis autem πολύς et πᾶς adiectiva ad hanc rem apta fuisse videntur. Cf. IV, 4, 4. et ad IV, 8, 11. Krüger. Anab. I, 9, 2. Löbeck. Soph. Ait. p. 365 sq. Beier. Cie. Offic. I, 17, 53. 61. — ἐμπέπτοντιν οὔτως. In libris quibusdam est ξυπλητονοσ. De hiato apud pedestris orationis scriptores tolerabilis difficillior disputatio, si ad certam quādām normam omnia velias redigere. At non possunt omnia. Nam quum eiusmodi res aurium iudicio relinquenda sunt, tum diversa admodum hiatus ratio est. Est vero ea res eo minus negligenda, quo facilius, illa bene constituta, de aliis quibusdam rebus cognatis iisdemque dubitatione omnibus iudicari potest, maxime de vocabulis, quae augmentum ab initio modo asciscunt modo non asciscunt, ut de ἔθεται et φέτεται (v. ad I, 2, 9), de ποιος et ὄποιος (v. ad I, 2, 36), de δῖαι et δίοις (v. ad I, 2, 63), de augmento plusquamperfecti (v. ad I, 2, 64), de ἔχεινος et ζεῖνος, quae forma certe post ἥ ferri debet, quum eam esse perpetuam pronominis in bonis libris vel elisionem vel erasin dicat Bekkerus Demosth. Phil. I, 4, 9. parum constanter ille quidem apud Demostenem atque apud Platonem libris obsequutus. Schneid. Plat. Civ. 370 a. Baiter. Isocr. Paneg. p. 17. Nam vero hiatus nonnunquam pausa excusari videtur; non solum apud poëtas, v. Jacobs. Del. epigr. gr. III, 33. IX, 60. sed etiam in prosa oratione, Isocr. Panath. c. 19. τούτοις παραμένοντι, ὥφ' ἄντες ἐλαγχόται κακὰ πάσχουσαι τυγχάνωσιν. supra 2, 1; alibi vi orationis, ut Plat. Euthyphr. 10 c. φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται. Hiatus apud Demostenem ut molestos refugiunt Bremius et Schaeferus App. Dem. I. 186; de Isocrate non consentiunt Strangius Demonic. p. 17. et Baiter Exc. XI. ad Isocr. Oratt. ed. Brem. et Panegyr. p. 6, qui vir satia in ea re diligens hiatum ab Isocrate vitatum dicit in iis orationibus, quae ad voluptatem aurium, non ad iudiciorum certamen scriptae sint, et in epistolis, neque in illis oratorem ab omnibus hiatus generibus abstinuisse. De hiato Isocrateo diligenter egit Benseler. Areopag. p. 385—416, de Thucydideo Poppo I. 1. 215 sqq. Lys. Epitaph. 45. Bekk. ὑπὸ Ἐλλήνων. De Lucianeis verius quam ad Toxar. p. 108 sq. nuper iudicavit Jacobus ad Alex. p. 26. De Xenophontis licentiam Lienis ad I. 1, 7 coēcuit Krügerus De authentia et integr. Anab.

πτονοσιν οὔτως, ὥστε καὶ τὰς ἐπιστήμας ἐκβάλλειν. τοῖς δὲ τὰς σώματα εὐ ἔχουσι πολλὴ ἀσφάλεια καὶ οἰδεῖς κίνδυνος διὰ γε τὴν τοῦ σώματος καχεξίαν τοιοῦτόν τι παθεῖν, εἰκὸς δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ ἐναντία τῶν διὰ τὴν κακεξίαν γεγνομένων καὶ τὴν εὐεξίαν χρήσιμον εἶναι. καίτοι τῶν γε τοῖς εἰρημένοις ἐναντίων ἔνεκα τί οὐκ ἂν τις νοῦν ἔχων ὑπομείνειν; αλλορὸς δὲ καὶ τὸ διὰ τὴν ἀμέλειαν γηρᾶσαι, πρὶν θεῖν ἐαυτόν, ποῖος ἀν κάλλιστος καὶ κρύτιστος τῷ σώματι γένοιτο. ταῦτα δὲ οὐκ ἔστιν ίδειν ἀμελοῦστα· οὐ γάρ ἐθέλει αὐτόματα γλυκεσθαι.

CAPUT XIII.

*Οργιζομένου δέ ποτε τινος, δῆτι προσειπών τίνα χαίρειν;

p. 44; duriores quosdam contulit Bornemannus Anab. VI, 1, 28, quibus addendus Hellen. I, 2, 8. *ἀπὸ ἐτέρων.* Hos autem bene observandum est inveniri omnes sequente aspirata vocali. Quapropter spiritus asperi vis tantum valuisse videtur, ut hiatus eo redderetur tolerabilior teretibus Atticorum auribus. Vid. ad I, 4, 14. Dorvill. Charit. 294. 591. Lips. Infra IV, 4, 11 in luntina et Aldina est πράγματοι οἱ δύκαιοι. Unde etiam μέχρι οὗ, quod Beckeri, Schneideri, Stallbaumii opera in Platonis scriptis legitur, suam habet excusationem, qua de re dicetur ad IV, 7, 2. Denique nihil mirum, si id, quod veteribus hominibus tribuimus, hodie in eorum scriptis minus appetet; aures enim librariorum sensim pedetentimque suae aetatis consuetudine iuxta atque ingenium obtusae culpam rei sustinent.

7. οὐδεῖς κλινδυρος omissa, ut solet, ἐστιν metuendum est, sequente aut infinitivo, Anab. V, 1, 6. VI, 1, 21. aut μῆ, ib. IV, 1, 6. VII, 7, 31, quamquam in his locis scripturee diversitas reperitur. — τοιοῦτόν τι, duo codices τοιοῦτό τι, ut II, 7, 13, duo alii praestantiores τοιοῦτό σοι. Videndum, ne Attici neutra talium pronominum auxerint littera paragogica ad hiatus evitandos. Schaefer. App. Dem. III. 508. — καὶ τὴν εὐεξίαν. Exspectaveris καὶ εἶχος δὲ μᾶλλον, vel etiam μᾶλλον δὲ καὶ εἶχός τις. V. ad 13, 6. IV, 7, 7. — καίτοι — γέ, v. ad 1, 2, 3. — τοῖς εἰρημένοις. Antea genitivum habebas. Plat. Euthyphr. 5 d. τὸ ἄρδεον τοῦ δούλου πανιὸς ἐναγίτον. 6 a. αὐτὸι αὐτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι, quod quo discrimine dictum sit, facile intelliges. Matth. 366. n. 2.

8. γηρασαι. Aeschyl. Choeph. 895. Well. ἔγώ σ' ἔθεψα, νῦν δὲ γηράσαν θέλω (coll. Soph. Oed. Col. 874. Herm.), Suppl. 871. οὐ γάρ μ' ἔθρεψαν οὐδὲ ἔγηρασαν τροφῇ. Qui aoristus quum illie subiecti, hic obiecti notionem habeat, nostro loco aut γηράναι videtur legendum aut alteri lectioni γηράσαι subiecti significatio subiicienda esse. V. Buttmann, gr. max. II. p. 98. Bornemannus ἐναντίον ad γηράσαι retrahit. Sed iam veteres grammatici γηράσαι alteri γηράναι posthabuerunt quidem, ἐλληνικῶς dictum censentes, eandem vero utrique tribuerunt significationem. Moer. Attic. p. 85. ed. Lips. — τῷ σώματι. V. ad IV, 1, 4. — ἐρέλει dicitur de rebus vita et voluntate parentibus, ut fere vim habeat eius, quod vel solet fieri vel potest. Hier. I, 29. IV, 13. Plat. Phaedr. 230 d. item βούλεσθαι Phaedon. 74 d. V. editores Vigeri p. 84. 264. 749. Usus Herodoteum explicavit Steger. ad IV, 131.

CAP. XIII. Varia Socratis commemorantur apophthegmata.

XENOPH. MEMOR.

do *metaphysicorum* p. 1. *Quodammodo* hoc illud est non sed sibi *omnes* sibi
non. *Quodammodo* hoc illud est non *metaphysicorum* hoc de *tempore* quo-
rum *metaphysicorum* *metaphysicorum* *metaphysicorum* *metaphysicorum*.

... hinc intermixtae sunt et in uno co-
deo dicitur hec. Dicitur a mea te in indicia. scriptor
translatus est sententia et in indicia ut forent tamen
scriptores. Multo difficulter sententia cum I se IV. 4, 5.

... plemento suas avançadas medidas, que com
o resultado das quais não se pode deixar de concordar. Plat-
o, aliás, é quem mais tem sua própria no-
tação fonética, muito provavelmente a intercalar uns diferentes accentedos
de vogais e consonantes, etc., e, talvez, o próprio, Diálogo,
que Sócrates fala, é que o Sócrates, não V. Goeller.
Também, Platô, é que fala, nesse caso, os vocábulos das edas
das respectivas frases.

Ἄρ οὖν, ἔφη, καὶ οἱ οἰκέται σον ἀχθονται πίνοντες τε αὐτὸν καὶ λουδιμενον αὐτῷ; Μὰ τὸν Άλ' ἔφη· ἀλλὰ καὶ πολλάκις τεθαυμακα, ὡς ἡδέως αὐτῷ πρὸς ἀμφότερα ταῦτα χρῶνται. Πότερον δέ, ἔφη, τὸ παρὰ σολ ὅδωρ Θερμότερον πιεῖν ἐστιν ἢ τὸ ἐν Ἀσκληπιοῦ; Τὸ δὲ ἐν Ἀσκληπιοῦ, ἔφη. Πότερον δὲ λούσασθαι ψυχρότερον, τὸ παρὰ σολ ἢ τὸ ἐν Ἀμφιαράου; Τὸ δὲ Ἀμφιαράου, ἔφη. Ἐνθυμοῦ οὖν, ἔφη, ὅτι κινδυνεύεις δυσαθρεστότερος εἶναι τῶν τε οἰκετῶν καὶ τῶν ἀρρώστοντων.

Κολάσαντος δέ τινος ἴσχυρῶς ἀκόλουθον, ἥρετο, τί χα-
λεπαῖνοι τῷ θεράποντι. "Οτι, ἔφη, δψοφαγίστατος τε ὧν βλα-
χότατός ἐστι καὶ φιλαργυρώτατος ὧν ἀργότατος. Ἡδη ποτὲ
οὖν ἐπεσκέψω, [ἔφη,] πότερος πλεόνων πληγῶν δεῖται, σὺ δὲ
ὁ θεράπων;

Φοβουμένου δέ τινος τὴν εἰς Ὀλυμπίαν ὁδόν, Τί, ἔφη,⁵
φοβῇ σὺ τὴν πόρελαν; οὐ καὶ οἴκοι σχεδὸν δλην τὴν ἡμέραν
περιπατεῖς; καὶ ἔκειστο πορεύμενος περιπατήσας ἀριστήσεις,
περιπατήσας δειπνήσεις καὶ ἀναπαίση. οὐκ οἰσθα, δτι, εἰ

Athenis in arce aram eius fuisse, testante Pausania I, 34, 2; prope Oropum templum cum fonte, cuius aqua usi sint aegroti, eundem sequutus Pausaniam narrat Schneiderus. In Aesculapii autem templo aegrotos decubuisse et fonte, qui in eo erat, usos esse notum iam ex Aristophanis Pluto est (v. 653 sq.).

4. δψοφαγίστατος, ut λαλόστατος, πιωχίστατος, μογοφαγί-
στερος, Matth. 125. n. Buttm. gr. max. 65. n. 6. — βλαχότατος.
IV, 2, 40 βλαχοτέρους. Libri habent ω, quae forma falsa est, quod
et longum esse ex Aristoph. Av. 1323 cognovimus. V. Buttm. p.
101. qui βλαχικάχαρος legi suadet, Matthiae I. p. 252. assentiente.
Bornemannus ex Stobaeo βλαχότατος recepit. Inusitator certe
illa forma est, quae facile depravari et immutari potuerit.

5. περιπατήσας δειπνήσεις. Anaphora est ἀσύνδετος,
quae non caret sua vi, ut parum opus sit δε interseri aut κατ απ-
tepon. V. ad I, 6, 2. IV, 3, 7. Participia autem diversam haben-
tia significatiōnēm non magis mirum est copula non interposita
coniungi. V. ad I, 1, 18. Anab. V, 2, 4 ol δε πελασταὶ προδρα-
μόντες στάδια πέντε ἢ ἔξι τῶν ὀπλιτῶν διαβάντες τὴν χαράδραν ὁρῶ-
τες πρόβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χονματα προσέβαλλον πρὸς τὸ χωρον. Herbst. Sympos. I, 14. Stallbaum. Plat. Euthyphr. 4 c. Sympos.
210 d. Hermann. Soph. Oed. C. 172. qui ubi alterum participium
alteri adiunctum sit, praecedere illud participium dicit, quod se-
paratim enunciata sententia indicativus verbi esse debeat. — ἐν
πέντε ἢ ἔξι ἡμέραις. Ἐν praepositio in temporis significatiōnē
non perinde est addatur an non addatur; quumque libri manu-
scripti minime sibi constent, alii eam tuendam censem; v. Bern-
hardy Syntax. p. 81; alii delendam; Förtsch. Obs. critt. in Lys.
eratt. p. 65. Sed, id quod idem Bernhardy p. 209 recte observat,
ἐν durantis temporis habet notionem: unde fit, ut praepositio ad
numerous cardinales poni, ad ordinales omitti soleat. Ἐν πέντε
ἡμέραις, intra spatium quinque dierum; πέμπτῃ ἡμέρῃ, quinto die.
Engelh. Plat. Menex. c. 2. extr. Ellendt. Arrian. Ili, 20, 2. Krü-

ἐπειέντας τοὸς περιπάτους, οὗς ἐν πλεῖς ἡ ἕξ ἡμέραις περιπάτεις, φαδίως ἀν Ἀθήνησεν εἰς Ὁλομύλεν ἀφίκειο; χαρέτερον δὲ καὶ προεξόρμαν ἡμέρᾳ μιᾷ μᾶλλον ἡ ὑστερόβλεψην. τὸ μὲν γὰρ ἀναγκάζεσθαι περιπάτῳ τοῦ μετρίου μηκύνει τὰς ὄδοις χαλεπόν· τὸ δὲ μιᾷ ἡμέρᾳ πλείστας πορευθῆται πολλὴν ἀστιώην παρέχει. πρέπει τον οὖν ἐν τῇ ὁρμῇ σκεύθειν ἢ ἐν τῇ ὄδῳ.

• Ἄλλον δὲ λέγοντος, ὡς παρετάθη μετρὸν ὀδὸν πορευθεῖς, ἤρετο αὐτὸν, εἰ καὶ φορτίον ἔφερε. Μὰ Δὲ οὐτε ἔγωγ³ ἔφη, ἀλλὰ τὸ ἱμάτιον. Μόνος δὲ πορεύοντος, ἔφη, ἡ καὶ ἀσόλινθός σοι ἥκολονθεῖ; Ἡκολούθη, ἔφη. Πότερον [ἔφη],] κατὸς ἡ φέρων εἰ; Φέρων τὴν Δὲ ἔφη, οὐ τε στρώματα καὶ τάλλα σκείη. Καὶ πῶς δή, ἔφη, ἀπήνθαξεν ἐκ τῆς ὄδου; Εμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, βέλτιον ἔμοι. Τί οὖν; ἔφη, εἰ τὸ ἐπεινούν φορτίον ἔδει σε φέρειν, πῶς ἀν οἷς διατεθῆται; Κακῶς τὴν Δὲ ἔφη· μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἀν ἡδυτήθην καμίασι. Τὸ οὖν

ger. Anab. V, 7, 17. ed. min. — μᾶλλον ex abundantia additum, ut videtur. V. ad II, 1, 2. Verba μᾶλλον ἡ ὑστερόβλεψ sunt instar supplementi ad superiorē sententiam additi. Idem quum multis aliis in locis sit tum IV, 2, 9. Cyrop. II, 2, 12 πῶς οὐχ οὗτοι ἀστεῖοι ἀν καὶ εὐχάριτες διατάσσοντο ὄνομάσιον μᾶλλον ἡ αἰλαύνεις; 3, 12 τούτοις γονέν ὅρῳ αὐτόν, δ τι ἀν ἔχῃ, θύσιον διδόντα μᾶλλον ἡ αὐτὸν ἔχοντα. Quem legitimū sere particulae comparativae pleonasmum dicit Pflugk. Eurip. Hel. 918. — τοῦ μετρού, v. ad II, 1, 22. — μιᾷ ἡμέρᾳ πλείστας, uno die plures, numero dierum uno die auctio. Matth. 400 extr. 455. n. 5.

6. ἀλλὰ τὸ ἱμάτιον. Additum malebant μόνον vel scriptum Δὲ ἡ. Sed post negationem saepius ea omittuntur. V. Anab. I, 4, 18 οἱ δὲ Θαυματηροὶ ἔλεγον, οἵτινες οὐπώποδ' οὗτος ὁ ποταμὸς διαβάτος γένοιτο κεῖται εἰ μη τοίτε, ἀλλὰ πλάνος. III, 2, 13. VI, 2, 2. Plat. Protag. 354 b. Soph. Oed. T. 1328. ἔπαισε δὲ αὐτόχθοι νῦν οὗτοι, ἀλλ' ἔγω τλάμων· — καὶ πῶς δή. Plerique codices habent καὶ πῶς εἰ, quod cavendum est ne πῶς εἰ scribatur. V. Heinendorf. Plat. Hipp. m. 297 e. — καὶ πῶς ἀπῆλλαχεν ἐξ τῆς ὄδοι; τοις ist ihre die Reise bekommen? Matth. gr. ampl. 496. 1. Nam διαλλάττειν, subiective dictum, est defungi aliqua re, wegkommen, davon kommen. Cyrop. IV, 1, 5 οἱ μάχεσθαι θέλοντες ὃντος ἀπαλλάσσονται, feliciter discedunt. De re equi. V, 2. Venat. III, 3. γαλπῶς ἀπὸ τῶν κυνηγεστῶν ἀπαλλάσσονται. Supra I, 7, 3. Anab. V, 6, 32. Iacob. Lucian. Alex. p. 56 sq. Plat. Civ. 491 d. κάπιον ἀπαλλάττειν, peius astici. Ubi male quidam correxerunt καπίον' ἀπαλλάττειν, tanquam si adiectivo opus sit. — μᾶλλον δέ, vel potius, ut verius dicam. V. Cyrop. V, 4, 49. Plat. Crit. 46 a. ἀλλὰ βουλένου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλευονται εἴτι δρα, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. Demosth. Mid. 553 a. πῶς οὐ δεκάτις, μᾶλλον δὲ μυριάτις δικαιός εστι' ἀπολαλένει; Formula est transitum ad amplificationem vel correctionem parana. Hermann. Luc. Conser. Hist. p. 61. Exempla alius rei verbis post desertum inchoatae orationis ordinem subito subtextae collegit Fritzsch. Quæst. Luc. p. 62.

τοσούτῳ ἡττον τοῦ παιδὸς δύνασθαι πονεῖν πᾶς ἡσκημένους
δοκεῖ σαὶ ἀνδρὸς εἶναι;

CAPUT XIV.

Οπότε δὲ τῶν ἔντιάτων ἐπὶ δεῖπνον οἱ μὲν μικρὸν ὄψον, οἱ δὲ πολὺ φέροιν, ἐκλεινεν δὲ Σωκράτης τὸν παῖδα τὸ μικρὸν ἢ εἰς τὸ κοινὸν τιθέναι, ἢ διανέμειν ἐκάστῳ τὸ μέρος. οἱ οὖν τὸ πολὺ φέροντες ἥσχύνοκτά τε μὴ κοινωνεῖν τοῦ εἰς τὸ κοινὸν τιθεμένου καὶ τὸ μὴ ἀντιτίθέναι τὸ ἑαυτῶν. ἐπειδεῖσαν οὖν καὶ τὸ ἑαυτῶν εἰς τὸ κοινόν· καὶ ἐπειδὲ οὐδὲν πλέον εἶχον τῶν μικρὸν φέρομένων, ἐπανόρτω πολλοῦ ὄψωροῦντες.

Καταμαθὼν δέ τινα τῶν ἔντιεπικούντων τοῦ μὲν σίτους πεπανωμένον, τὰ δὲ ὄψον αὐτὸν καὶ ἡ αὐτὸν ἐσθόντα, λόγου ἄντος περὶ ὀνομάτων, ἐφ' οἷων ἔργῳ ἔκαστον εἴη. Ξεχωρεῖ γάρ,

CAP. XIV. Sermones Socratis eonivalves frugalitatem commendant.

1. ἐπὶ δεῖπνον. Duq; codices τόχ. interserunt, sed hoc genus masculinum ad posterioris aevi scriptores ablegatur. V. Bast. Greg. Cor. p. 771 sq. Schaefer. Hic vero articulo facile supersedemus, ut I, 3, 6. Nam in hac dictione, zu Tische, omitti frequentius est quam addi. Barnem. Sympos. I, 13. Krüger. Arab. VII, 3, 16. — φέροιεν. Accommodatior media forma est, ut deinde τῶν μικρὸν φέρομένων, canivaram parvam portionem secum afferentium. Recte quidem Hellen. IV, 5, 4 τῶν τῇ μόνῃ φέροντων τὰ σίτα, alia. Dicitur vero etiam πορθεῖν, ποιεῖν σίτον, sibi parere. Schaefer. App. Dem. I, 254. Matth. gr. mai. 496. 5. Sermo est de conviviali collatitiae, quae δεῖπνα συμφορτά dixerunt. — τὸν πεῖσα, puerum, h. e. servum. Plat. Thæat. c. 222d, παῖς, λαβὲ τὸ βεβλῶν καὶ λέγε. — τὸ μέρος, suam cuique portionem. Additur enim articulus, ubi debita cuique pars intelligitur. Bornem. Cyrop. III, 3, 6. Scribendum est igitur Hellen. VI, 1, 1 τῶν συμμάχων τὸ μέρος, non τι μέρος. — ἡ σχύνοντο τε μὴ κοινωνεῖν. Correxerunt ἡσχύνοντο τὸ μὴ κοινωνεῖν vel ἡσχύνοντο τε τὸ κοινωνεῖν, ut ad particulam referantur quae sequuntur καὶ ἐπειδὲ vel etiam ἡσχύνοντο τὸ τε κοινωνεῖν. Articuli defectum tueantur loco Eurip. Iphig. Aul. 452. Εγώ γάρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρου, τὸ μὴ δακρύσαι δὲ αἰδοῦμαι τάλας. V. supra I, 2, 10 οὐκοῦν τῶν φρονήσιν ἀσκώντων τὸ βιάζεσθαι, ἀλλὰ τὸν τοχὸν ἀλεν γνώμης ἔχοντων τὰ τοιαῦτα πράττειν ἐστίν. ωἱη νομ magis opus est correctione τὸ τοιαῦτα vel τὸ τὰ τοιαῦτα. — ποιλοῦ δψωνεῖν, magnō obsonare, ut copiae simul notio insit. Ernesti malebat ποιλοῦ vel ποιλά. Plat. Phaed. 110 a. ἐπείνα δὲ αὐτὸν περὶ ἡμίν πολὺ ἂν ἔτι πλέον φανεῖται διαφέρειν. nonnulli codices ποιλοῦ ἔχουσι.

2. ἐφ' οἷων ἔργῳ. Thucyd. II, 34 ἀνὴρ ἡρημένος ὑπὲ τῆς πόλεως λέγει ἐπὶ αὐτοῖς (δηλ τοῖς ἀποθανοῦσι) Plat. Menex. 23d.) ἐπιπονού τὸν πρέποντα. — ἐπὶ ποτῷ ἔργῳ. Cyrop. II, 3, 10. κοῦτο ἐποδουν ἐπὶ αὐτῷ τούτῳ πειμενος, εἰ προβαλοκην. — ἐπὶ τῷ σετῳ. Cyrop. I, 2, 11 ὅτεν καρδαμον μόνον ἔχωσαν ἐπὶ τῷ σετῳ. VI, 2, 27 ἐπὶ τῷ σίτῳ γοντινόν ἀρχωμέδα πίνειν ὑδωρ. Adde quod infra est §. 7. ἐπὶ τῷ ταῦτα ἐσθέσιν. Diversa consilia vel

ἔφη, ὃ ἄνδρες, εἰπεῖν, ἐπὶ ποιῷ ποτὲ ἔργῳ ἀνθρώπος δψοφάγος καλεῖται; ἐσθίουσι μὲν γὰρ δὴ πάντες ἐπὶ τῷ σίτῳ δψον, δταν παρῇ· ἀλλ’ οὐκ οἶμαι πω ἐπὶ γε τούτῳ δψοφάγοις καλοῦνται. Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη τις τῶν παρόντων. Τέ γάρ; ἔφη, έννυ τις ἄνευ τοῦ σίτου τὸ δψον αὐτὸς ἐσθίῃ, μὴ ἀσκήσιας, ἀλλ’ ἡδονῆς ἔνεκυ, πότερον δψοφάγος εἴη. Καὶ τις ἄλλος τῶν παρόντων, ‘Ο δὲ μικρῷ σίτῳ, ἔφη, πολὺ δψον ἐπεσθίων; Ἐμοὶ μὲν, ἔφη δὲ Σωκράτης, καὶ οὗτος δοκεῖ δικαίως ἂν δψοφάγος καλεῖσθαι· καὶ δταν γε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοῖς θεοῖς εὔχωνται πολυκαρπίαν, εἰκότως ἀν οὗτος πολυοψίαν αείχοιτο. Ταῦτα δὲ τοῦ Σωκράτους εἰπόντος, γομίσας δὲ τετραγωνὸς εἰς αὐτὸν ἀρθῆσθαι τὰ λεχθέντα τὸ μὲν δψον οὐκ ἐπαίσπατο ἐσθίων, ἀρτον δὲ προσέλαβεν. καὶ δὲ Σωκράτης καταμαθών, Παρατηρεῖτ’ ἔφη, τοῦτον οἱ πλησίον, ὁπότερα τῷ σίτῳ δψψ, η τῷ δψῳ σίτῳ γρήσεται.

5. Ἀλλον δὲ ποτὲ τῶν συνδείηντων ίδων ἐπὶ τῷ ἐνὶ ψωμῷ πλειόνων δψων γενόμενον, Ἄρα γένοιτ’ ἄν, ἔφη, πολυτελεστέρα δψοποια ἡ μᾶλλον τὰ δψα λυματινομένη, η ἦν δψοποιεῖται ὁ ἄμμα πολλὰ ἐσθίων καὶ ἄμμα παντοδαπὰ ἥδύσματα εἰς τὸ στόμα λαμβάνων; πλείω μὲν γε τῶν δψοποιῶν συμμιγνύσων

caussae notio communem in loci, in quo est vel in quem tendit aliquid, significacione habet fontem. Matth. 585. 586.

3. αὐτό, solum ac merum, sine pane, quem σίτον dixit propria vi. Homer. II. VIII, 99 Τυδεΐης δὲ αὐτός περ ἐών προμάχοισιν ἐμίχθη. Plat. Lach. c. 11 αὐτὸς δὲ αὐτὸν εὑρεῖν τὴν τέγνην αδυτιῶν εἴτε γυνί, h. e. ipse ac solus, sine praecitore. Menex. c. 17 αὐτὸς Ἐλληνες, οὐ μιξοβάρβαροι οἰκούμεν, ubi v. Engelhardt. Parmenid. αὐτὸς γάρ ἔσμεν, soli enim sumus, fere ut apud Plaut. Casin. II, 2, 25 hic nunc licet dicere, nos sumus, h. e. solas sumus. Hutchinson. Cyrop. VIII, 4, 2 ὅποτε δὲ αὐτὸν εἴεν. Αὐτός eandem fere habere vim atque μόνος non mirabere, si oppositionem utriusque vocabuli reputaveris. Hom. Odysss. XXXIII, 332 ἀπὸ δὲ ἐγθετεν ἐσθιοι ἐταῖροι πάντες δμῶς, αὐτὸς δὲ κακίς ύπο Κῆρος ἀλυξεν. Si coniunguntur, μόνος αὐτός est ipse solus, et — allein, αὐτὸς μόνος ipse ac solus, nur er allein. V. ad 2, 2. — ἀσκησις, v. ad 7, 7. — ἄν καλεῖσθαι, v. ad II, 1, 15. IV, 8, 7.

4. oī πλησίον oppositione additum ad pronomen, quod inest in παρατηρεῖτε. Helli. II, 3, 54 ὑμεῖς δὲ λαβόντες καὶ ἀπαγαγόντες οἱ ἔνδεκα οὐ δεῖ τὰ τούτων προσαπεστε. Cyrop. VI, 2, 41 ὑμεῖς δὲ οἱ ηγεμόνες πρὸς ἐμὲ πάντες συμβάλλετε. Anab. I, 7, 7. VI, 6, 14. 16. Cyrop. IV, 1, 14. 3, 5. — ὁ πότερα — χρήσεται, v. ad 1, 2, 58.

5. πλείω μέν γε. Zeunius maluit πλείω μὲν γάρ. Quarum quum particularum frequens sit in libris commutatio, ita eas differre docet Buttmann. Demosth. Mid. 21. f., ut quum quis uno argumento vel exemplo aliquid probet, possit hoc per γάρ parti-

πολυτελέστερα ποιεῖ· ἂν δὲ ἐκεῖνοι μὴ συμμιγνύουσιν, ὡς οὐχ ἀρμόστοιται, ὁ συμμιγνύων, εἴπερ ἐκεῖνοι ὅρθῶς ποιοῦσιν, ἀμαρτάνει τε καὶ καταλύει τὴν τέχνην αὐτῶν. καίτοι πῶς οὐ γε—
λοιόν ἐστι παραδεχενάζεσθαι μὲν ὄψοποιοὺς τοὺς ἄριστα ἐπι—
σταμένους, αὐτὸν δὲ μηδ' ἀντιποιούμενον τῆς τέχνης ταύτης
τὰ ὑπὸ ἐκείνων ποιούμενα μετατιθένα; καὶ ἄλλο δέ τι προσ—
γίγνεται τῷ ἄμα πολλὰ ἔσθλειν ἔθισθέντι· μὴ παρόντων γὰρ
πολλῶν μειονεκτεῖν ἄν τι δοκούτω ποθῶν τὸ σύνηθες· ὁ δὲ
συνεθισθεὶς τὸν ἔνα ψωμὸν ἐνὶ ὄψῳ προπέμπειν, ὅτε μὴ πα—
ρέῃ πολλά, δύναται ἀν δάλπνως τῷ ἐνὶ χρῆσθαι.

"Ἐλεγε δέ καὶ ὡς τὸ εὐωχεῖσθαι ἐν τῇ Ἀθηναίων γλώττῃ
δοθίσιν χαλοῖτο· τὸ δὲ εἰ προσκεῖσθαι ἔφη ἐπὶ τῷ ταῦτα
ἔσθλειν, ἀτίνα μήτε τὴν ψυχὴν μήτε τὸ σῶμα λυπεῖ μήτε
δυσεύρεται εἶη. ὥστε καὶ τὸ εὐωχεῖσθαι ταῖς κοσμίως διαιτω—
μένοις ἀνετίθει.

culam ut sufficiens afferre, addito autem γέ significet, plura qui—
dem posse desiderari, sed hoc unum satis grave esse. Facile autem
exspectari, hanc posteriorem formam atticae urbanitate usurpari
etiam quum uno argumento res revera absolvatur. Nostrum loc—
cum a Zeunii arbitrio solo hoc atticissimo vindicari. Contra I, 2, 54
Eraestium recte ἀξοῖ τε γάρ reposuisse non ob codices tantum,
sed quoniam ibi revera non argumentum vel exemplum afferatur,
sed id ipsum, quod in universum antea loquens Socrates solum
in animo habeat, diserte iam subiiciat idem. Cyrop. IV, 3, 18 μέν
ye particulas recte tuiti sunt recentiores editores. Herm. Vig. 827.
— συμμιγνύοντες. V. ad 1, 6, 3.

6. τοὺς ἄριστα ἐπισταμένους, v. ad 9, 11. Schneiderus
τὸ ὄψοποιεῖν vel τὴν ἀψοποιαῖν intelligit. De articuli ratione v.
ad 1, 8. — προπέμπειν, comitem dare. Coraës mavult προ—
πέτειν. Bornemansius in indice comparat Aesch. Pers. 627 γαπ—
τούς δὲ ἐγώ τιμᾶς προσπέμψω τάσδε γερεέρους θεοῖς. ubi statim se—
quitur σύ τε πέμπε χοῖς θαλάμους ὑπὸ γῆς.

7. οἵ τοι εὐωχεῖσθαι — ἔσθλειν καλεῖτο, quod in lin—
guia attica est εὐωχεῖσθαι, hanc vim habet, ut sit ἔσθλειν. Sim—
plex dictio τὸ εὐωχεῖσθαι ἔσθλειν ἔστιν. V. ad 1, 8. Quapropter
non opus est ut sedes infinitivorum permuteatur. Suidas: εὐωχεῖ—
ται ἀντὶ τοῦ εὐφραντεῖται ἐν τραπέζῃ. Eustath. II. β. p. 212, 37:
Ἄχαιοι τὴν τροφὴν ὀχὴν λέγουσιν. Hesychius: εὐωχία, εὐφροσύνη.
Athenaeus VIII, 363 b: τὰς εὐωχίας ἔκάλουν οὐκ ἀπὸ τῆς δῆμος, ἦ
ἐστι τροφὴ, ἀλλ᾽ ἀπὸ τοῦ κατὰ ταῦτα εἰς ἔχειν. V. B. Thiersch.
Aristoph. Plut. 609. ubi schol. εὐωχεῖσθαι, εὐφραντεῖσθαι ὁμοῦ.

Γ.

CAPUT L

Οὗτος δὲ ὁ Σωκράτης ἦν ἐν ταῖς πρόγραμμαῖς καὶ πάνται τρόποις ὀφελείμος, ὡς τῷ συνοπτικῷ τούτῳ, καὶ [εἶ] μετρίας αἰσθανομένης, φανερὸν ἔδει, ὅτι εἰδέναι ὀφελείματά τερον ἦν τοῦ Σωκράτου συνέπεια καὶ μετ' ἔκτιστον διατρίβειν ὀπονεῖν καὶ διέροῦν πρόγραμμα· ἐπὶ καὶ τὸ ἔκτιστον μητρόσθιο μὴ παρέρ-

CAP. L. Exponit artes varias, quibus Socrates iuvenerat alliebat eorumque ingenia diversaque indolem testabat, explorabat et disciplina sua ad virtutem capessendam formatus excitabat omnes.

1. *καὶ [εἴ] μετρίας εἰσαγενέντη*, vel mediocriter intelligenti (v. 5, 6). Quod h. l. dixit Valckenarius *καὶ εἰ* particulas esse i. q. *εἰ καὶ*, comprobantibes alii, in eo errare videtur. Nam *καὶ εἰ*, etiam, usurpatur de re, quam sumi tantum a nobis ut veram indicamus (*καὶ εἰ ἀδέρετος γρ.*); *εἰ καὶ*, quanquam, de re, quam esse veram indicamus (*εἰ καὶ Ἐγγρός εἷμι*). Hermann. Vig. 832. Iam vero nostro loco *καὶ* particula, ad ipsam conditionem referenda eamque indicans non certam esse, intendendi, quam habet, vim retinet: vel tum, si negligenter rem consideret. Engelhardt. Plat. Apol. Socr. p. 196 sq. 4, 4 *εἰ καὶ μετρίας τι τοτερον ἔχονται*. Sed quae in hoc loco residet difficultas posita in participiis post illas particulas collocatione, eam quam similibus exemplis levare non possent, Zenius εἰ, quod duo codices omittunt, excludere iussit, ortum ratus ex scholio marginali, quo quis indicare vellet, *καὶ* non copulandi, sed intendendi vim habere. Neque ego ausim fidenter contendere, *καὶ εἰ* notionem coniunctionis pullulum abieciisse, particulae tantum retinere, ut in *εἰςπερεψεῖ*, alii. L. Diadofius secundum Stobaeum scripta ὥστε συνοπτικῷ τῷ *καὶ μετρίας αἰσθανομένη*. — ὅτε. Plerique libri διότι habent. V. ad l. 2, 53. — *οὐ μετρίᾳ εἰ φέλει τοὺς εἰωδότας*, v. ad 1, 2, 7. — *ἔκτιστον* — *εἰ τέρος* — *ἔκτιστον* de eadem persona iuxta se posita. Cyrop. IV, 5, 20 ἡγίτα οἱ γέλοι αὐτοῦ τοὺς ἔκτιστον ἔχοντες ἀπολιγονούσι. 2, 12 εἰλος δὲ εἶπεν, ὅτι ἡγήσαντο αὐτοῖς οἱ πεζοὶ, ἔκτιστον δὲ ἐπεσθεῖσι τοῖς ἵπποις ἔκτιστον. Thucyd. I, 132 ἀντὶ Αργίλιος παδικά ποτε ὡν αὐτοῦ καὶ πιστότερος ἔκτιστον. Stallbaum. Plat. Phaed. 106 b. Förtach. Obs. critt. in Lysiae orat. p. 71 sq. Ita enim *ἔκτιστον* nihil est nisi pronomen tertiae personae (v. ad 1, 2, 3) et ad ea, quae loco propria, cogitatione remotiora sunt, respicit (v. 3, 10): quem usum etiam ille pronomen latine habet. Gernhard. Cic. Sen. p. 131. Rubak. Rutil. Lup. p. 126. Lugd. — *ἀποδεχομένους* *ἔκτιστον* dictum est ut 1, 2, 8 τοὺς ἀποδέχαμένους ἔπειρος αὐτοῖς ἐδοξαμένην de discipulis placita praeceptoris probantibus. ἀποδέχεσθαι τι τυρος, etwas von einem annehmen, aliqui in aliqua re sicutem habere. Stallb. Plat. Euthyphr. c. 11. fin.

τος οὐ μικρὰ ὄφελει τοὺς ἀλιθέας τε αὐτῷ συνέναι καὶ ἀποδεχομένους ἐκεῖνον. καὶ γὰρ παῖσσον οὐδὲν ἡτον ἡ σκουδάζων ἐλυστέλαι τοῖς συνδιατρίβονσι. πολλάκις γὰρ ἔρη μὲν ἀν τινος ἐρᾶν, φανερὸς δὲ οὐ τῶν τὰ σώματα πρὸς ὥραν, ἀλλὰ τῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν εὖ περινόταν ἐφιμένος. ἐπεκμαίρετο δὲ τὰς ἀγαθὰς φύσεις ἐκ τοῦ ταχοῦ τε μανθάνειν οἵ προςέχοντες καὶ μημονεύειν ἢ ἀν μάθοις, καὶ ἐπιθυμεῖν τῶν μαθημάτων πάντων, δι' ὧν ἔστιν οἰκεῖαν τε καλῶς οἰκεῖν καὶ πόλιν καὶ τὸ δῶλον ἀνθρώποις τε καὶ ἀνθρωπίνοις πράγμασιν εὖ χρῆσθαι. τοὺς γὰρ τοιούτους ἡγεῖτο παιδευθέντας οἴκοις ἀν μόνον αὐτούς τε εὐδαιμονας εἶναι καὶ τοὺς ἑαυτῶν οἴκους καλῶς οἰκεῖν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἀνθρώπους καὶ πόλεις δέρνασθαι εὐδαιμονας ποιεῖν. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἀπὸ

2. πολλάκις ἔφη ἦν, v. ad I, 1, 16. 7, 2. — ἢ ἦν μάθοις. V. ad I, 2, 6. Heindorfius autem μάθοις aut. ἢ μάθωσε scriptum volebat. Cf. II, 7, 7 τὴν ἀργυραν καὶ τὴν ὁμελειαν αἰσθάνη τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τὸ μημονεύειν, ἢ ἢ μάθωσε; ὄφελμα δύναται; Quorum locorum diversitas quanam in re sita est? Vid. F. Haase ad Xenoph. De Rep. Lyc. I, 8 καὶ τούτῳ γόμον ἐποίησεν, ἡτίνα ἓν εὑτεχειν καὶ γενγκαλαν δρψη, πελσαντα τὸν ἔχοντα ἐκ ταύτης τεχνοποεῖσθαι. ubi illle, Relativum, inquit, hic intelligimus non quod certum aliquod substantium accuratius definit, sed quod referatur ad genus aliquod universum, multa complectens individua, quorum omnium commune sit attributum, ita ut unum ex iis eligendi libera potestas sit, aut actio intelligatur in omnibus eodem modo repetita. Nostrum locum idem ita interpretatur: Conjecturam capiebat de bonis ingenii ex eo, quod colerius disserent ad quae attenderent, et quod memoria tenerent quaecunque didicissent, si quid didicissent. — ἀνθρωπίνοις πραγματογενεῖς εὖ χρῆσθαι. Alii ex quibusdam codicibus τοῖς praeponunt. V. ad I, 4, 16. Non male illud quidem. Sed videatur illa fere sine articulo dici. Lucian. Nav. 29. ἀριστος εἶναι δόξας ἀνθρώπων ἡγεῖσθαι καὶ πράγματι χρῆσθαι. 41. ὥστερ εἰκὼς ἀνδρας συνετὸν καὶ πράγματι χρῆσθαι εἰδότα. Peregr. 13. γονης καὶ τεχνής ἀνθρώπος καὶ πράγματι χρῆσθαι δυνάμενος. V. Hermann. Luc. Conscr. Hist. p. 228. V. II, 1, 16. Sequitur §. 3. ἐπὶ πάντας ἦν. 2, 1. τοῖς δὲ νομίζουσιν — οὓς προσερέφετο. Infra 6, 5 ἀνθρώπεια πράγματα, v. ad I, 1, 12.

3. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον δὲ ita quarto loco post arcticum coniunctionis vocabula, nec post praepositionem solum et articulum, ponitur. Anab. V, 2 εἰς τοὺς Ἀγίλας δὲ προδύμως γένον. 4, 13 ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνῳ σκύτηα. Cyrop. I, 6, 41 ἐν τῷ τοιούτῳ δέ. Proppro Thucyd. I, 1. 302. Eurip. Iphig. A. 452 τὸ μῆδακοντα σ' αὐδές αἰδούμενα τάλαι. Praecedit ἔκβασεῖν δάκρυ. Lucian. Diall. Mortt. V, 1. τὸν γέροντα οἰδα, ὃ παῖδες μὲν οὐκ εἰσαν, οἱ τὸν κλῆρον δὲ θηρώντες πεντακισχιλίοι; Voigtlaend. p. 15. De re equestri XI, 8 ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἡδη δὲ ἐπαγόμενοι ἐπποιην καὶ θεοὺς καὶ θύεις γράφονται insolentiorem ordinem Leonclavium sequutus Dindorfius correxit δέ in quartum locum revocato. Vid. ad I, 1, 12. Locum ex Xenoph. Ephes. I, 27, ubi δέ adeo octavam secundem obtinet, commemoravit Ellendorf. Arrian. VI, 12, 5. — ἀρτ.

πάντας ἦσι, ἀλλὰ τοὺς μὲν οἰομένους φύσει ἀγαθοὺς εἶναι, μαθήσεως δὲ καταφρονοῦντας ὁδίδασκεν, διει αἱ ἄρισται δοκοῦσαι εἶναι φύσεις μάλιστα παιδεῖας δέονται, ἐπιδικτύων τῶν τε ὑππων τοὺς ἐψφυεστάτους, θυμοειδεῖς τε καὶ οφοδροὺς ὄντας, εἰ μὲν ἐκ θέων δημασθεῖεν, εὐχρηστοτάτους καὶ ἀρίστους γεγομένους· εἰ δὲ ἀδύμαστοι γένοιντο, δυσκαθάτοτάτους ταῦ φαντοτάτους· καὶ τῶν κυνῶν τῶν εὑφυεστάτων, φιλοπόνων τε οὐσῶν καὶ ἐπιθετικῶν τοῖς θηροῖς, τὰς μὲν καλὰς ἀχθεῖσας ἀρίστας γλυγεοθαῖ πρὸς τὰς θήρας καὶ χρησιμοτάτας, ἀναγάγους δὲ γεγομένας ματαίους τε καὶ μανιώδεις καὶ δυσκειθεστάτας. ὅμοιως δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐψφυεστάτους ἐδρῶμενεστάτους τε ταῖς ψυχαῖς ὄντας καὶ ἔξεργαστακατάτους ὃν ἂν ἐγχειρῶσι, παιδευθέντας μὲν καὶ μαθέντας ἢ δεῖ πράττειν, ἀρίστους τε καὶ ὀφελιμωτάτους γλυγεοθαῖ· πλεῖστα γὰρ καὶ μέγιστα ἀγαθὰ ἐργάζεσθαι· ἀπαιδεύτους δὲ καὶ ἀμαθεῖς γεγομένους κακίστους τε καὶ βλαβερωτάτους γλυγεοθαῖ· κρίνειν γὰρ οὐκ ἐπισταμένους ἢ δεῖ πράττειν πολλάκις πονηροῖς ἐπιχειρεῖν πράγμασι, μεγαλείους δὲ καὶ σφοδροὺς ὄντας δυσκαθέκτους τε καὶ δυσκαποτρέπτους εἶναι· διὸ πλεῖστα καὶ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι. τοὺς δὲ ἐπὶ πλούτῳ μέγια φρονοῦντας καὶ νομίζοντας οὐδὲν προσδεῖσθαι παιδεῖας,

στας γέγνεσθαι. Antea usus est scriptor participio. V. Matth. 530. 2. qui quem demonstravit usum, non est is nimis angustis circumscribendus cancellis. Quod deinde sequitur γέγνομέναι, eo scriptor ad structuram antecedentem videri potest redire. Sed praestat hoc participium cum ἀναγάγους coniungi quam ad ἐπιδικτύων referri. Nam magis etiam mira haec foret fluctuatio in infinitivi et participii vicissitudine, quam III, 9, 11. In iis, quae sequuntur, ut pergit infinitivus, quia verbum supra positum non amplius curans sententiam apto ad eam rem modo, infinitivo, exprimit. Exspectaveris quidem τὰς δὲ ἀναγάγουσι γεγομένας, ut supra εἰ γένοιντο, infra ἀπαιδεύτους καὶ ἀμαθεῖς γεγομένους. Sed recte illud dicitur: sin vero non instituerentur; ac simile quid legitur III, 8, 1.

4. ταῖς ψυχαῖς. Poteratne dici τὰς ψυχάς? Paullo aliter II, 1, 19. similiter II, 1, 31. III, 12, 8. IV, 4, 23. Hell. VI, 4, 11 οἱ τοῖς σώμασιν ὀδυνατώσατο. Bornem. Cyrop. II, 1, 11. Videtur autem dativo significari, qua in re cernatur robur vel imbecillitas: ad haec enim vocabula saepius ψυχαῖς et σώμασιν vel talia adhibentur; accusativo, quorsum spectet ea ratio. Matth. gr. mai. 424. n. 1. Dativum improbat Bernhard. Synt. 118. — ὡν ἀντί γέγειρωσι. Ut III, 9, 5 infinitivus πρότιτης omissus est, ita haec in Lexico Xenophonteo recte explicantur ἐκετρων, ἢ ἂν ἐγχειρῶσιν ἐργάζεσθαι. — ἐργάζεσθαι infinitivi loco in fine paragraphi plurimi libri habent ἐργάζονται, quod tuetur Bornemannus coll. 4, 5. Anab. I, 3, 14. II, 2, 1. Matth. 529 extr.

ἔξαρσίσειν δέ σφις τὸν πλοῦτον οἰομένους πρὸς τὸ διαπράττεσθαι τε ὅ τι ἀν βούλωνται καὶ τιμᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν, ἐφρένου λέγων, ὃς μωρὸς μὲν εἶη, εἴ τις οἴεται μὴ μαθὼν τὰ τε ὡφέλιμα καὶ τὰ βλαβερὰ τῶν πραγμάτων διαγνώσεσθαι· μωρὸς δὲ εἴ τις μὴ διαγνωσκων μὲν ταῦτα, διὰ δὲ τὸν πλοῦτον ὃ τι ἀν βούληται πορεύμενος, οἴεται δυνήσεσθαι καὶ τὰ συμφέροντα πράττειν· ἡλιθιος δὲ εἴ τις μὴ δυνάμενος τὰ συμφέροντα πράττειν εἴ τε πράττειν οἴεται καὶ τὰ πρὸς τὸν βίον αὐτῷ η̄ καλῶς η̄ ἵκανῶς παρεσκευάσθαι· ἡλιθιος δὲ καὶ, εἴ τις οἴεται διὰ τὸν πλοῦτον μηδὲν ἐπιστάμενος δόξειν τι ἀγαθὸς εἶναι, η̄ μηδὲν ἀγαθὸς εἶναι δοκῶν· εἰδοκομήσειν.

CAPUT II.

Ταῖς δὲ νομίζουσι παιδείας τε τῆς ἀρίστης τετυχηκέναι¹ καὶ μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ σοφίᾳ ὡς προσεφέρετο, τοῦ διηγήσομαι. καταμαθὼν γὰρ Εὐθύδημον τὸν καλὸν γράμματα πολλὰ συνειλεγμένον ποιητῶν τε καὶ σοφιστῶν τῶν εὐδοκιμωτάτων, καὶ ἐκ τούτων ἥδη τε νομίζοντα διαφέρειν τῶν ἡλικιωτῶν ἐπὶ σοφίᾳ καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχοντα πάντων διοίσειν τῷ δύνασθαι λέγειν τε καὶ πράττειν, πρῶτον μὲν, αἰσθανόμενος αὐτὸν διὰ τούτης οὖπα εἰς τὴν ἀγορὰν εἰξιόντα, εἰ δέ τι βούλοισθαι διαπρύξασθαι, καθίσαντα εἰς ἡγιοποιεῖν τι τῶν ἔγγυς τῆς ἀγορᾶς, εἰς τοῦτο καὶ αὐτὸς ἦν τῶν μεđ² αὐτοῦ τινας

¹. οἴεται, v. ad I, 2, 32. — *καὶ post* δυνήσεσθαι iidem illi libri non exhibent, quod recte explicant καὶ πορέασθαι ὃ τι ἀν βούληται καὶ τὰ συμφέροντα πράττειν. V. ad II, 7, 14. III, 6, 11. IV, 6, 1. — εὖ πράττειν, v. ad I, 6, 8.

CAP. II. Continuat narrationem antecedentis capitinis exemplo Euthydemī, quem sapientiae suea opinione inflatum tam diu interrogando versat Socrates, donec confiteatur, omnium se illarum rerum, quas antea callere existimaverat, esse plane ignarum. Euthydemus, Dioclis filius, non est ille sophista Chius, cuius nomine Platonis dialogus inscriptus est.

1. τὸν καλόν. Vulgare atticae urbanitatis blandimentum dicit Heindorf. Plat. Hipp. m. init. Cf. Dovill, Charit. 212. — συντιλεγμένον num etiam paassivam habere potest significacionem? Matth. 493. Rost. 114. 2. Cf. §. 10. Plat. Menex. 234 e. ἐπανὸν ἔνυχε ὑπὸ ἀνδρῶν ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρεσκευασμένον. 235 c. εἰσὶν ἀκάστοις τούτων λόγοι παρεσκευασμένοι. Cf. Isocr. Panegyr. c. 2. λόγοι ἀπηχριθμένοι. Panath. c. 10. ἀπηχριθμένοι ἐπὶ τοῖς μαθήμασι. Vid. ad I, 2, 10. III, 10, 9. — πρῶτον μέν, cf. §. 6. Ad καὶ πρῶτον μὲν, quod est §. 2. in., refer §. 3. init. — διὰ τούτης, v. ad III, 6, 1. — καθίσαντα εἰς ἡγιοποιεῖον. In καθίσει, simul eupdi considerendique notio inest. Matth. 40b. 4. b. Vid. ad III, 6, 11.

εἶχαν. καὶ πρότοις μὲν πανθανομένους τούς, πάτερον Θερμοπεῖλῆς διὸ συνεσίσαις τοὺς τῶν εὐφύων ἡ φύσης τοσοῦτον διάγεγκε τῶν πολεῖν, ὡςτε πρὸς ἐκάπερν ἀπαβλέψεις τὴν πέδην, ὅποτε σπουδαῖον ἀνδρὸς δεκτήσῃ, ὁ Σωκράτης βουλόμενος πεντὸς τὸν Εὔθυδημον ἴσηθες ἔφη ἀλλα τὸ οἰνοθεῖα τὰς μὲν ὄληντος ἀξίας τέληνται μὴ γέγνεσθαι σπουδάσσεις ἔπειν διδασκάλων ἵκανων, τὸ δὲ προεστώτων πόλεως, πάντων ἔργων μέρηστον ὅν, ἀπὸ ταπεινάτου παρεγγίνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις. ἐπίλιν δὲ ποτε παρόντος τοῦ Εὐθυδήμου, ὅραν αὐτὸν ἀποχωροῦντα τῆς συνεδρίας καὶ φυλαττόμενον, μὴ δέξῃ τὸν Σωκράτην θαυμάσσειν ἐπὶ εορτά, "Οὐαὶ μέν, ἔφη, ὁ ἄνδρες, Εὐθύδημος οὗτοι εἰν ἡλικίᾳ γενόμενος, τῆς πόλεως λόγον περὶ τοῖς προτιθέμεσι, οὐκ ἀφέσεται τοῦ συμβουλεύειν, εἰδηλόν δεῖται δέ τον ἐπιτηδεύει. δοκεῖ δὲ μοι καλὸν προοίμιον τῶν δημητηριῶν παρασκευάζεσθαι φυλαττόμενος, μὴ δέξῃ μανθάνειν τι παρά τους. δῆλον γὰρ ὅτι λέγεται ἀρχόμενος ὃδε προαιμάσσεται. Πλαρ' οὐδεπός μὲν πώποτε, ὁ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν ἔμαθον, οὐδὲ ἀκοῦντα τινὰς εἶναι λέγειν τε καὶ πράττειν ἵκανοντος ἐξήτησα τούτοις ἐντυχεῖν, οὐδὲ ἐπειδήδην τοῦ διδάσκαλον τινά μοι γενέσθαι τῶν ἐπισταμένων, ἀλλὰ καὶ τὰ ναντία· διατετέλεκα γὰρ φεύγων οὐδὲ μόνον τὸ μανθάνειν τι παρά τινος, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι. ὅμως δὲ δ τι ἀν ἀπὸ ταπεινάτου ἐπῆγε μοι, συμβουλεύειν ὑμῖν. ἀρμόσσει δὲ ἂν οὕτω προοίμιοντες καὶ τοῖς βουλομένοις παρὰ τῆς πόλεως ἰστρεύοντας ἔργον λαβεῖν· ἐπιτηδεύον γένεται εἰη τοῦ λόγου ἀρ-

2. πρὸς ἐκεῖνον ἀπαβλέπειν. V. §. 30. Hell. VI. 1, 8. ἡ σὴ πατρὸς εἰς σὲ ἀποβλέπει. Cyrop. II, 4, 11 πρὸς σὲ πάντας ὄρεν. ubi v. Bornem. — τὰς τέχνας, Matth. 409. 5. Infra §. 6. ἀλλο τι ἵκανον, et ὁ τι ἀν βούλωνται δυνετοί γενέσθαι. 10. τε βουλόμενος ἀγαθὸς γενέσθαι. 11. I, 7, 1.

3. λόγον προτιθέσθης. Proëdri quum sententias dicendi potestatem faciunt, dicuntur λόγοι vel γνώμας προτιθέναι, solenne autem praeconium hoc est: τίς ἀγορεύειν βούλεται; Schoemann. De comit. Athen. p. 104. Herbst. — προσομιον. Vid. Gottlob. et Engelh. Platon. Menex. c. 3.

4. εἶγαι, v. ad III, 1, 1. — διατετέλεκα γάρ. Particulam antecedentia quid sibi velint explicantem nos vix reddamus interpretatione. Buttmann. gr. p. 432. Matth. 615. V. §. 22. et I, 1, 6. De antecedente τὰ γαττά absolute dicto cfr. ad II, 6, 5, 7, & Cyrop. VIII, 4, 9 ἀλλὰ ναὶ μὰ τοὺς θεούς, ἔφη, τούγατον τούτου ἀχθούμην ἀν σοι. — ἐπῆγ μοι, Matth. 402.

5. ιστρεύον ἔργον λαβεῖν, munus medici publici accipere. Erant enim Athenis et publici medici, δημοσιεύοντες, qui gratis operam aegrotis praestarent, et privati, ιδιωτεύοντες. Plat. Gorg.

χεοθαι ἐγεῦθεν· Παρ' οὐδεὶς μὲν πώποτε, ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἱατρικὴν τέχνην ἔμαθον, οὐδὲ ἐζήτησα διδάσκαλον ἔμαυτῷ γενέσθαι τῶν ἱατρῶν οὐδένα· διατετέλεκα γάρ φυλαττόμενος οὐδὲν τὸ μαθεῖν τι παρὰ τῶν ἱατρῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι μεμαθηκέναι τὴν τέχνην ταύτην. δῆμος δέ μου τὸ ἱατρικὸν ἔργον δότε· πειράσσομαι γάρ ἐν ὑμῖν ἀποκινδυνεύων μανθάνειν. Πάντες οὖν οἱ παφόντες ἐγέλασαν ἐπὶ τῷ προσομιῳ. Ἐπειδὲ δὲ φανερὸς ἦν ὁ Εὐθυδῆμος ἥδη μὲν οἵτε Σωκράτης λέγοι προέχων, ἔτι δὲ φυλαττόμενος αὐτὸς τι φθέγγεσθαι, καὶ τομῆσαν τῇ σιωπῇ σωφροσύνης δόξαν περιβάλλεσθαι, τότε ὁ Σωκράτης βουλόμενος αὐτὸν παῦσαι τούτου, Θαυμαστὸν γάρ, ἔφη, τί ποτε οἱ βουλόμενοι κιθαρίζειν ἢ αὐλεῖν ἢ ἵππεόνειν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἴκανον γενέσθαι πειρῶνται ὡς συνεχέστατα ποιεῖν ὃ τι ἂν βούλωνται· δυνατοὶ γενέσθαι, καὶ οὐ καθ' ἑαυτούς, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ἀρίστοις δοκοῦσιν εἶναι, πάντα ποιοῦντες καὶ ὑπομένοντες ἔνεκα τοῦ μηδὲν ἄνευ τῆς ἐκείνων γνώμης ποιεῖν, ὡς οὐκ ἄν ἄλλως ἀξιόλογοι γενέμενοι· τῶν δὲ βουλομένων δυνατῶν γενέσθαι λέγειν τε καὶ πράττειν τὰ πολιτικὰ τομῆσοντι τινες ἄνευ παρασκευῆς καὶ ἐπιμελεῖας αὐτόματοι ἐξαιροῦντος δυνατοῦ ταῦτα ποιεῖν ἔσθαι. καίτοι γε τοσούτῳ ταῦτα ἐκείνων δυσκατεργαστότερα φαίνεται, ὅσῳ περ πλειόνων περὶ ταῦτα πραγματευομένων ἐλάττους οἱ κατεργαζόμενοι γέγονται. δῆλον οὖν τι καὶ ἐπιμελεῖας δέονται πλειονος καὶ ἴσχυροτέρας οἱ τούτων ἐφιέμενοι ἢ οἱ ἐκείνων. Κατ' ὀρχὺς μὲν οὖν ἀκούοντος Εὐθυδήμου τοις-8

455 b. 514 d. e. — ἐπιτήδειόν γ' ἄν, alii ἐπιτήδειον γάρ, ut ἄν ex antecedentibus repetendum sit; II, 1, 18. Anab. I, 6, 2. IV, 6, 13. Cyrop. II, 4, 7. V, 1, 21. Vid. ad II, 1, 18. 27. — ἀποκινδυνεύων. Schneiderus comparat Plin. H. N. XXIX, 1. Discunt periculis nostris et experimenta per mortes agunt.

6. Θαυμαστὸν γάρ. Caussa, quam γνῷ indicat (v. ad I, 4, 9), in mente scriptoris reposita nonnunquam postmodo exprimitur. Sententia loci est: Ex iis, qui ad rempublicam accedere in annum induxerunt, pauciores multo quod ipsis propositum est, assequuntur, quam ex iis, qui alias artes ediscere cupiunt: mirum est enim, quid sit quod, quem hi continuo se exerceant, illi sponte suaē artis se peritos fore existiment. Tyrtaei carmen Τεθάμεναι γάρ καλόν incipit et quinto demum decimo versu est, quod primum in mente erat poëtae, Ω νέοι, ἀλλὰ μάγεσθε. — οἰς οὐ κατέλαβοι γενόμενοι. V. ad II, 2, 3. Anab. I, 1, 10 ὡς οὐτως περιγενομένος ἄν τῶν ἀντισταστότων. V, 2, 8 ὡς ἀλόντος ἄν τοῦ χωροῦ. Matth. 598. b. Butt. 139. 14. Rost. 131. 4.

7. κατετοι γε, v. ad I, 2, 3.

8. ἀπούοντος Εὐθυδήμου, Euthydemus audiente tantum, non interrogante aut respondente. Zen. — γράμματα. Vid.

ούτονς λόγους ἔλεγε Σωκράτης· ὡς δὲ ἥσθετο αὐτὸν ἐποιέο-
τερον ὑπομένοντα, ὅτε διαλέγοιτο, καὶ προδυνότερον ἀκού-
οντα, μόνος ἡλθεν εἰς τὸ ἡνιοποιεῖν· παρακαθέζομένον δὲ
αὐτῷ τὸν Ἐνθυδήμον, Εἶπε μοι, ἔφη, ὁ Εὐδύδημος, τῷ δοτε,
ἄντερ ἐγὼ ἀκούω, πολλὰ γράμματα συνῆχας τῶν λεγομένων
σοφῶν ἀνδρῶν γεγονέναι; Νῆ τὸν ΔΙ' ἔφη, ὁ Σώκρατες· καὶ
τοῦτο γε συνάγω, ἔως ἂν κτήσωμαι ὡς ἀν δύνωμαι πλεῖστα. Νὴ
τὴν Ἡρα, ἔφη ὁ Σώκρατης, ἄγαμαι γέ σου, διότι οὐκ ἀργυ-

Bornem. Cyrop. VIII, 4, 16. — συνῆγας. De hac perfecti forma,
quae dicitur parum usitata esse, v. Buttmann. Lexil. I. 297. gr.
max. II. 65. Lobeck. Phryn. 287.

9. ἄγαμαι γέ σου, διότι. ἄγασθαι aequo ac θαυμάσεω
si cum genitivo personae construitur, contemptum plerumque in-
dicare dicitur. Suid. v. θαυμάζω· ὅτε πρὸς γενικὴν συντάσσομεν,
τὸ καταγινώσκω σημαίνει, πρὸς δὲ αἰτιατικήν, τὸ ἐπαγγῶ. Parum
recte. Pierson. Moer. 1 sq. Is vero genitivus hunc usum habere
videtur, ut rei vel personae, ad quam pertinet admiratio, addatur
significatio, sive ea exprimitur ipsa accusativo sive universa qua-
dam sententia, per διὰ inferri solita. Nam solus accusativus quem
nonnunquam addatur, II, 1, 19 ἀγαμένους μὲν ἔαντούς. Oeon.
XXI, 10. Cyrop. II, 3, 19. III, 3, 6. VI, 3, 36. VII, 1, 41. Anab.
I, 1, 9. De Rep. Lac. IX, 1. Apol. 5. Sympos. IX, 3. VIII, 8 δὲ
μὲν οὖν ἔγωγε ἡγάμην τὴν σὴν φύσιν, quod usui illi accommoda-
tius est Plat. Protag. 330 d. δὲ μὲν ἔγωγέ σου τὴν φιλοσοφίαν
ἄγαμαι, ich bewundere an dir die Weisheit, Bernhard. Syntax. 152:
saepissime id ita fit quibus illis casibus coniunctis, Sympos. VIII,
12 ἄλλα τέ σου πολλὰ ἄγαμαι καὶ διὰ παιδεύεις αὐτόν. Cyrop. IV,
2, 10 διὰ τὸ ἀγασθῆναι αὐτοῦ τὸν τρόπον et sexcenties. Ruhnk.
Tim. 8. Lips.: neque quidquam ii loci differunt, in quibus διὰ est,
τάδε vel alio pronomine vel praegresso, ut Ages. II, 7. VIII, 4,
vel non praegresso; eodemque noster locus pertinere videtur, cui
satis similia sunt quae leguntur Plat. Hipp. m. 291 e. καὶ νῆ τὴν
Ἡραγ ἄγαμαι σου, διὰ μοι δοκεῖς βοηθεῖν. Legg. XII. 948 b. Πα-
δαμάνθυος δὲ περὶ τὴν λεγομένην κρίσιν τῶν δικῶν ἄξον ἀγασθεῖ,
διότι κατέδε τοὺς τότε ἀνθρώπους ηγουμένους ἐναργῶς είναι θεούς.
Matth. 317. n. Rost. 109. n. 1. Quamquam Hell. VII, 4, 10 est
ἀγασθέντες δὲ αὐτοὺς οἱ Θηβαῖοι, διὰ — οὐκ ἥδελον τοῖς εὐεργέτεις
εἰς πόλεμον καθίστασθαι. Eorum tamen casuum aliam rationem
demonstravit libellus de constructione verborum apud Hermann.
De em. rat. gr. gr. p. 409, veluti ἄγαμαι σε τοῦ φρονήματος. Cy-
rop. II, 3, 21 τούτον ὁ Κῦρος ἀγασθεῖς τῆς τε πραστήτος καὶ τῆς
διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιμελείας κτέ. Unde nihil adeo miri inest in
duorum genitivorum coniunctione. Demosth. pro cor. 296. 5.
Schaeff. τις γὰρ οὐκ ἀν ἀγάστῳ τῶν ἀνδρῶν ἔκεινων τῆς ἀρετῆς;
Itaque denique factum est, ut cum solo genitivo construeretur, ut
II, 6, 33. 34. Oeon. IV, 21 ἄγαμαι τοῦ καταμετρήσαντος. Plat.
Euthyd. 276 d. ἀγασθέντες τῆς σοφίας αὐτοῦ. Lys. Epitaph. c. 8.
τις τῆς τόλμης αὐτῶν οὐκ ἀν ἡγάσθη; Rarior dativus. Poppe Cyrop.
II, 4, 9 οταν ταν ἀγασθῶ τῶν στρατιωτῶν. VI, 4, 9. Bernhardy
Syntax. 104. Superest ut dicam frustra esse, qui diversam pro
casus diversitatē significationem esse contendant speciosius quam
verius. Significationes autem omnes ex notione magni faciendi

ρίον καὶ χρυσίον προείλουν θησαύρων τεκτήσθαι μᾶλλον ἡ σοφίας· δῆλον γὰρ ὅτι νομίζεις ἀνθρώπιον καὶ χρυσίον οὐδὲν βελτίονς ποιεῖν τοὺς ἀνθρώπους, τὰς δὲ τῶν σοφῶν ἀνθρώπων γνώμας ἀρετῆς πλούσιεν τοὺς κεκτημένους. Καὶ ὁ Εὐθύδημος ἔχαιρεν ἀκούων ταῦτα, νομίζων δοκεῖν τῷ Σωκράτει δρόσως μετιέναι τὴν σοφίαν. ὃ δὲ καταμαθὼν αὐτὸν ἡσθέντα τῷ ιο ἐπαίνῳ τούτῳ, Τί δὲ δὴ βούλόμενος ἀγαθὸς γενέσθαι, ἔφη, ὁ Εὐθύδημε, συλλέγεις τὰ γράμματα; Ἐπεὶ δὲ διεσιώπησεν ὁ Εὐθύδημος σκοπῶν ὃ τι ἀποκρίνατο, πάλιν ὁ Σωκράτης, Ἄρα μὴ ἵταρός; ἔφη· πολλὰ γὰρ καὶ ἵταρῶν ἔστι συγγράμματα. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Μὰ Άλ' ἔφη, οὐκ ἔγωγε. Ἀλλὰ μὴ ἀρχιτέκτων βούλει γενέσθαι; γνωμονικοῦ γὰρ ἀνδρὸς καὶ τοῦτο δεῖ. Οὕκουν ἔγωγε ἔφη. Ἀλλὰ μὴ γεωμέτρης ἐπιθυμεῖς, ἔφη, γενέσθαι ἀγαθός, ᾧς περ ὁ Θεόδωρος; Οὐδὲ γεωμέτρης, ἔφη. Ἀλλὰ μὴ ἀστρολόγος, ἔφη, βούλει γενέσθαι; Ως δὲ καὶ τοῦτο ἥρνεῖο, Ἀλλὰ μὴ ἁσψωδός; ἔφη· καὶ γὰρ τὰ 'Ομήρου σέ φασιν ἐπη πάντας κεκτησθαι. Μὰ Άλ' οὐκ ἔγωγε ἔφη· τοὺς γὰρ τοις ὁσαψωδοῖς οἶδα τὰ μὲν ἐπη ἀκριβοῦντας, αὐτοὺς δὲ πάνυ ἡλιθίους δύτας. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη, Οὐ δήπον, ὁ ίο Εὐθύδημε, ταύτης τῆς ἀρετῆς ἐφίεσαι, δι' ἣν ἀνθρώποι πολετικοὶ γίγνονται καὶ οἰκονομικοὶ καὶ ἀρχεῖν ἴκανοι καὶ ὀφέλειμοι τοῖς τε ἄλλοις ἀνθρώποις καὶ ἑαυτοῖς; Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Σφόδρα γέ ἔφη, ὁ Σωκράτες, ταύτης τῆς ἀρετῆς δέομαι. Νὴ Άλ' ἔφη ὁ Σωκράτης, τῆς καλλίστης ἀρετῆς καὶ μεγίστης ἐφίεσαι τέχνης· ἔστι γὰρ τῶν βασιλέων αὕτη καὶ καλεῖται βα-

derivandae sunt; unde est mirari, laudare, probare! (θαυμάζειν, ἐπαινεῖν); est vero etiam laetari, invidere, contentum esse (ἀγάλλεσθαι, ἥδεσθαι, ἀγαπᾶν, φιλοεῖν); unde dativus adiungitur. — μᾶλλον, v. ad II, 1, 2. III, 13, 5.

10. ἄρα, μὴ ἵταρός; ex antecedente interrogatione quomodo ad sequentium rationem exples? V. ad II, 6, 34. Continuatur interrogatio cum correctione quadam ἀλλὰ μὴ, ut III, 11, 4. — καὶ τοῦτο δεῖ. Accusativus est, cuius usum L. Dindorius dicit a Porsono ad Eurip. Orest. 659 tractari, in oratione prosa singularem, ut Bornemannus xāν τούτῳ δεῖ legi malit. Similia sunt quae disputavit Stallbaum. Plat. Gorg. 491 d. τοῦτο μὲν οὐδὲν δεῖ. — ἥλιθον υἱος. Qui maximo olim honore et numero fuissent, paullatim contemni coeperunt, quia, ut Socrates in Xenoph. Sympos. III, 6. dicit, τὰς υπονομας, h. e. latentes versuum sententias, οὐκ ἐπίστανται. Scilicet dum carmina illorum tantum ore vivebant, summo erant honore; sed ex quo scribi coepta sunt, qui urbes terraque peragrabant carmina illa praestantissima decantantes, non magis illi fuerunt nobiles et ingenui homines nec pluris aestimati, quam qui hōdie nundinarum tempore carmina, licet sint laudatissima, non sine magna vituperatione decantant.

αιλική. ἀτάρ, ἔφη, κατανενόηκας, εἰ οἶν τὸ ἔστι μὴ ὅντα δι-
καιον ἀγαθὸν ταῦτα γενέσθαι; Καὶ μάλα, ἔφη, καὶ οὐχ οἶν
13τέ γε ἄνευ δικαιοσύνης ἀγαθὸν πολίτην γενέσθαι. Τί οὖν,
ἔφη, σὺ δὴ τοῦτο κατείργασαι; Οἷμα γε, ἔφη, ὁ Σωκράτες,
οὐδὲνδες ἂν ἡττον φανῆναι δίκαιος. Άρον, ἔφη, τῶν δικαιῶν
ἔστιν ἔργα ὥσπερ τῶν τεκτόνων; Ἐστι μέντοι, ἔφη. Άρον,
ἔφη, ὥσπερ οἱ τέκτονες ἔχουσι τὰ ἔαυτῶν ἔργα ἐπιδεῖξαι, οὐ-
τῶς οἱ δίκαιοι τὰ ἔαυτῶν ἔχοιεν ἄν διεἴηγήσασθαι; Μή οὖν,
ἔφη ὁ Εὐθύνημος, οὐ δύνωμαι ἔγω τὰ τῆς δικαιοσύνης ἔργα
διεἴηγήσασθαι; καὶ νὴ Δίου ἔγωγε τὰ τῆς ἀδικίας· ἐπειδὴ οὐκε-
14 ὀλίγα ἔστι καθ' ἑκάστην ἡμέραν τοιαῦτα ὅραν τε καὶ ἀκού-
ειν. Βούλει οὖν, ἔφη ὁ Σωκράτης, γράψωμεν ἐνταυθὶ μὲν
δέλτα, ἐνταυθὶ δὲ ἄλφα; εἰτα δὲ τι μὲν ἂν δοκῇ ἡμῖν τῆς δι-
καιοσύνης ἔργον εἶναι, πρὸς τὸ δέλτα τιθῶμεν, δ τε δὲ ἂν
τῆς ἀδικίας, πρὸς τὸ ἄλφα; Εἴ τι σοι δοκεῖ, ἔφη, προσδεῖν
τούτων, πολεῖ ταῦτα. Καὶ ὁ Σωκράτης γράψας, ὥσπερ εἶπεν,
Οὐκοῦν, ἔφη, ἔστιν ἐν ἀνθρώποις τὸ ψεύδεσθαι; Ἐστι μέν-
τοι, ἔφη. Ποτέρως οὖν, ἔφη, θῶμεν τοῦτο; Δῆλον, ἔφη, δτι
πρὸς τὴν ἀδικίαν. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ τὸ ἔξαπαταν ἔστι; Καὶ
μάλα, ἔφη. Τοῦτο οὖν ποτέρως θῶμεν; Καὶ τοῦτο δῆλον
δτι, ἔφη, πρὸς τὴν ἀδικίαν. Τί δὲ τὸ κακούργειν; Καὶ τοῦτο,

12. τὸ οὖν non opus est pone se habeant interrogandi si-
gnum, quia cum sequentibus coalescant, ut unus sit interrogandi
tenor; qua re defectum particulae interrogativae, qualis est ἀρα, ex-
cusat Buttū. Demosth. Mid. p. 73. τὸ οὖν, σὺ δεινότερα ἢ τῶν
ἄλλων εἰς ἔκαστος πεπονθῶς ἀγανακτεῖς; Latine quidem dixeris:
Quid igitur? tunc hoc (iustum esse) effectum et comparatum tibi
habes? Distinctio paullo interrogatio est 17. II, 8. — οὐδε-
γὸς ἡ τι τοι, v. ad I, 5, 6. — μηδ οὐ δύναμαι. Multi codices
δύναμαι habent. Μή oblique interrogantis non est dubium quin
coniunctivo iungi debeat, ubi de re praesenti; optativo, ubi de
praeterita sermo est. Verum idem etiam indicativum adiunctum
habet, ubi rem a nobis pro vera haberi indicare volumus. Her-
mann. Vig. 810. Negatur a quibusdam coniunctivus ita cum μή
particula construi posse; nec coniungitur sane per se; sed potest
coniungi, ubi coniunctivo opus est. Oecon. IV, 4 ἀρα μηδ αἰσχυ-
θῶμεν; Plat. Cív. 337 b. πῶς λέγεις; μηδ ἀποκρύψωμαι ὧν προείπες
μηδέν; Vide quomodo differat Hier. XI, 15 οὐ μη σοι δύνωντας
ἀντέχειν οὐ πολέμου. Matth. 516. 608. n. 3.

13. γράψωμεν, v. ad II, 1, 1. — ἔγιναν δὲ restitutum a
L. Dindorfio. Codices plerique omnes habent ἐγιναθεῖ, ἐγιναθοῖ,
quod edi consuevit, Elmsleius ad Aristoph. Acharn. 152. docet io-
nicum esse, atticum ἐγιναθεῖ, ut ἐγιναθεῖ, ἐγινεθεῖ, ἐγινεθεν. Dis-
sentient alii, ut Stallbaum. Plat. Phileb. p. 23.

14. καὶ τοῦτο δῆλον δτι, ἔφη. Quod non scripsit δῆλον,
οὐ, ut antea (idem factum v. III, 7, 1. IV, 4, 23), fecit

ἔφη. Τὸ δὲ ἀνδραποδίζεοθαι; Καὶ τοῦτο. Πρὸς δὲ τῇ δικαιουσύνῃ οὐδὲν ἡμῖν τούτων κείσεται, ὡς Εὐθύδημε; Λειψὼν γὰρ ἄν εἴη, ἔφη. Τὶ δέ; Εἶναι τις στρατηγὸς αἰρεθεὶς ἀδικόν¹⁵ τε καὶ ἐχθρὸν πόλιν ἔξανδραποδίσηται, φήσομεν τοῦτον ἀδικεῖν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Λίκαια δὲ ποιεῖν οὐ φήσομεν; Καὶ μάλα. Τὶ δ' ἂν ἔξαπατῷ πολεμῶν αὐτοῖς; Λίκαιον, ἔφη, καὶ τοῦτο. Εὖν δὲ κλέπτη τε καὶ ἀρπάζη τὰ τούτων, οὐ δίκαια ποιήσει; Καὶ μάλα, ἔφη. ἀλλ' ἐγώ σε τὸ πρῶτον ὑπελάμβανον πρὸς τοὺς φίλους μόνον ταῦτ' ἐφωτάν. Οὐκοῦν, ἔφη, δσα πρὸς τῇ ἀδικῷ ἐθήκαμεν, πάντα καὶ πρὸς τῇ δικαιουσύνῃ θετέον ἄν εἴη; Εοικεν, ἔφη. Βούλει οὖν, ἔφη, ταῦτα οὕτω θέντες διορεί¹⁶ σώμεδα πάλιν, πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους δίκαιον εἶναι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, πρὸς δὲ τοὺς φίλους ἀδικον, ἀλλὰ δεῖν πρὸς γε τούτους ὡς ἀπλούστατον εἶναι; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη ὁ Εὐθύδημος. Τὶ οὖν; ἔφη δὲ Σωκράτης, έάν τις στρατηγὸς δρῶν¹⁷ ἀθνύμως ἔχον τὸ στράτευμα, ψευσάμενος φήσῃ συμμάχους προσιέναι, καὶ τῷ ψεύδει τούτῳ παύσῃ τῆς ἀθνύματος τοὺς στρατιώτας, ποτέρωθε τὴν ἀπάτην ταύτην φήσομεν; Δοκεῖ μοι, ἔφη, πρὸς τὴν δικαιουσύνην. Εὖν δέ τις νιὸν ἔαντον δεόμενον φαρμακείας καὶ μὴ προσιέμενον φάρμακον ἔξαπατήσας

propterea, quod δῆλον ὅτι fere adverbii vice fungitur: nimirum ut scribi possait δηλονότι. Buttm. Ind. Diall. Plat. p. 212. §. 39 ἀναγκάζει με καὶ ταῦτα διολογεῖν δηλονότι ἡ ἐμὴ φαντάσις. Sympos. I. 12 ἀπέβλεψεν εἰς τὸν Λύτόλυκον δηλονότι ἐπισκοπῶν. Quamquam disiunctam scripturam adeo in illis locis, qualis est Plat. Alcib. II. 149 b. τὸν γὰρ θεόν οὐκ ἔαν δῆλον ὅτι, nostro potius verbum substantivum desiderantium, quam Graecorum talia sine ellipsi intelligentium sensu repugnare nimis acute, ut videtur, docuit Schneider. Plat. Civ. 372 c. Cf. ad III. 10, 12. Denique ut in his rebus et librorum sempiterna fluctuatio et interpretum mira inconstans est, ita si verum fateri volumus, parvi resert utrum hanc an illam scripturam observemus. Talia enim facile arbitrio hominum, dum vivunt, etiam prudentissimorum conceduntur; eandemque libertatem nostros sibi vindicant. IV, 6, 7 scribere iuvat εἰπόσταται δηλονότι. Quamquam οἵδε ὅτι, οἵδε δὲ, alia a nemine functum scribuntur. Ast. Additam. ad Commentt. in Plat. Phaedr. ed. Polit. p. 635. Commate autem qui illa discerpit, piaculum sibi contrahit.

15. πρὸς τοὺς φίλους, v. ad II, 1, 1. III, 8, 5. 10, 12. Paullo post πρὸς τοὺς πολεμίους δίκαιον εἶναι τὰ τοιαῦτα ποιεῖν. Matth. 415. n. 2. I, 1, 6. II, 3, 10. — πρὸς τὴν ἀδικίαν ἐθήκαμεν, ὡςτε κείσθαι πρὸς αὐτὴν. Herbst. — ἐθήκαμεν. Aoristi primi in κα desinentis primam et alteram pluralis numeri personam raro apud Atticos usu fuisse docent grammatici. Buttm. p. 219. Tertia sane frequentior, ut I, 1, 9. Ἀναβ. V, 5, 14. VII, 7, 37. Συγρ. IV, 6, 12. Thucyd. V, 32.

ώς οὗτον τὸ φάρμακον δῆ, καὶ τῷ φεύδει χρησάμενος οὕτως
ήγαν ποιήσῃ, ταύτην αὖ τὴν ἀπάτην ποιὲται; Δοκεῖ μοι,
ζητῇ, καὶ ταύτην εἰς τὸ ἀντέ. Τί δὲ λάν τις, ἐν ἀθυμίᾳ ὅντος
φίλου, δεῖσις, μὴ διαχρήσηται ἑαυτόν, καλέψῃ δὲ ἀρπάσῃ ἡ
έξις ἡ ἄλλο τι τοιοῦτον, τοῦτο αὖ ποτέρως πετεῖται; Καὶ
ιετοῦτο τὴν Λίρην, πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Άλγεις, ζητῇ, σὺ
οὐδὲ πρὸς τοὺς φίλους ἀπαγάπαται δεῖν ἀπλοῦσθαι; Μὰ Λίρη
οὐ δῆτα, ζητῇ· ἄλλα μετατίθεμα τὰ εἰρημένα, εἴπερ ἔξεστι.
Δεῖ γέ τοι, ζητῇ ὁ Σωκράτης, ξεῖναι πολλὰ μᾶλλον ἡ μὴ δρ-
ιθῶς τιθέναι. τῶν δὲ δὴ τοὺς φίλους ἔξαπατώντων ἐπὶ βλάβῃ,
ὅτι μηδὲ τοῦτο παραλείπωμεν ἀσκεπτον, πότερος ἀδικώτερός
էστιν, ὁ ἐκὼν ἡ ὁ ἄκων; Ἄλλ’ ὁ Σωκράτες, οὐκέτε μὲν ζητῶγε
πιστεύω οἷς ἀποκρίνομαι· καὶ γὰρ τὰ πρόσθετα πάντα τῶν
ἄλλως ζητεῖν δοκεῖ μοι, ἡ ὡς ζητῶ τότε ὕδητην. διμοις δὲ ἀρ-
σθω μοι, ἀδικώτερον εἶναι τὸν ἔκόντα φευδόμενον τοῦ ἀστ-
ωτος. Δοκεῖ δὲ σοι μάθησις καὶ ἐπιστήμη τοῦ δικαιον ἐμαι,
ῶςπερ τῶν γραμμάτων; Ἐμοιγε. Πότερον δὲ γραμματικώτε-
ρον κρίνεις, ὃς ἂν ἐκών μηδὲ δριθῶς γράψῃ καὶ ἀναγγεγράψῃ, ἡ
δις ἀν ἄκων; Ὅς ἂν ἐκών, ζητῶγε· δένωτο γὰρ ἄτ, δύνετε βού-
λοστο, καὶ δριθῶς αὐτὰ ποιεῖν. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἐκών μηδὲ δριθῶς
γράψων γραμματικὸς ἀν εἴη, ὁ δὲ ἄκων ἀγράμματος; Πλῶς
γάρ οὖ; Τὰ δίκαια δὲ πότερον ὁ ἐκών φευδόμενος καὶ ἔξα-
πατῶν οἴδει ἡ ὁ ἄκων; Αἴτιον δὲ τὸ δὲ ἐκών. Οὐδοῦν γραμματι-
κώτερον μὲν τὸν ἐπιστάμενον γράμματα τοῦ μὴ ἐπιστάμενον
φῆσις εἶναι; Να. Δικαιότερον δὲ τον ἐπιστάμενον τὰ δίκαια
τοῦ μὴ ἐπιστάμενον; Φαίγουμαι· δοκῶ δὲ μοι καὶ ταῦτα οὐκ
τιολόδη ὅπως λέγειν. Τί δὲ δή, ὃς ἡν βούλομενος τὰληθῆ λέγειν

17. οὐγιᾶ, Stobaeus οὐγιῆ. τ. ad I, 6, 13.

18. γέ τοι certe quidem. Herm. Vig. 828.

19. φόμην, alii φυμην. V. ad II, 3, 10. — εἰρηνήσθω, Matth. 500.

20. αὐτὰ ποιεῖν. Heindorfius αὐτὸν maluit. Cf. Apol. 9, ubi
ταῦτα refertur ad τὸ ζητεῖν τὰ ἀποφευκτικά. Contra III, 4, δεῖται
τούτου, quum antecesserit τοῖς πολεμικοῖς, unde eliciunt τοῦ πολε-
μου. In plurali autem numero complurium alicuius modi rerum
significatio inest. Bernhard. Syntax. p. 288. Plat. Euthyphr. 14 b.
τόδε μέντοι σοι ἀπλῶς λέγω, ὅτι, έάν μὲν κεχαρισμένα τις ἐπιστη-
ται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐγόνευντος τε καὶ θύων, ταῦτα
ζητεῖ τὰ δύσια, καὶ σωζεῖ τὰ τοιαῦτα τούς τε ίδεοντος καὶ τὰ κοινὰ
τῶν πόλεων. — τὰ δίκαια δέ. Sciendum est, ex Socratis sen-
tentia iustitiam esse scientiam quandam. Plat. Hipp. m. 375 d. e.
— οὐχ οἰδεῖ πως, nescio quo modo; h. e. concedo, nesciens,
qua ratione ad eam sententiam deductus sim.

21. τε δὲ δή ad aliam conclusionem transeuntis est. Nam τι

μηδέποτε τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγῃ, ἀλλ’ ὅδόν τε φρά-
ζων τὴν αὐτὴν τοτὲ μὲν πρὸς ἔω, τοτὲ δὲ πρὸς ἐσπέραν
φράζῃ, καὶ λόγισμὸν ἀποφαινόμενος τὸν αὐτὸν τοτὲ μὲν πλεῖω,
τοτὲ δὲ ἔλαττω ἀποφαίνηται, τί σοι δοκεῖ ὁ τοιοῦτος; Αἴ-
λος γὰρ οὐ εἶναι διτὶ ἢ ὡςτὸ εἰδέναι, οὐκ ὄδεν. Οὐσίᾳ δὲ
τίνας ἀνδραποδώδεις καλούμενος; Ἔγωγε. Πότερον διὰ σο-
φίαν ἢ δι’ ἀμαθίαν; Αἴλον διτὶ δι’ ἀμαθίαν. Άρ’ οὖν διὰ
τὴν τοῦ χαλκεύεν ἀμαθίαν τοῦ δύναματος τὸντον τυγχάνου-
σιν; Οὐδὲ δῆτα. Άλλα διὰ τὴν τοῦ σκυτεύειν; Οὐδὲ δι’ ἐν τού-
των, ἔφη, ἀλλὰ καὶ τούναντον· οἱ γὰρ πλεῖστοι τῶν γε τὰ
τοιαῦτα ἐπισταμένων ἀνδραποδώδεις εἰσὶν. Άρ’ οὖν τῶν τὰ
καλὰ καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια μὴ εἰδότων τὸ δύναμι τοῦτο ἔστιν;
Ἐμοὶ γε δοκεῖ, ἔφη. Οὐκοῦν δέ παντὶ τρόπῳ διατειναμένους²³

de est adversantis, vel etiam oratione ad aliud quid pertinet;
τι δέ concludentis et ratiocinantis. Stellatum. Plat. Phil. p. 6. —
φράζων — φράζει. Quam consuetudinem participium prope
tempus finitum eiusdem verbi ponendi Platoni maxime familiarem
esse dicunt, (Sympos. 196 b. Lach. 185 d. 198 a.), ea non est a
*Xenophonte aliena putanda. 6, 3. ὁ τοὺς νόμους τούτους εἰδὼς εἰ-
δεῖται ἄν. 6. δρθῶς ἀν ποτε πᾶς διοικούμενος, διοικούμενοι κτέ. Cyrop.*
V, 1, 1 τῶν μουσουργῶν ἀκούσας ἐσπέρας ἥκουσα τὴν δέως. VI, 1, 4.
VIII, 4, 9 ἀλλ’ ὑπάκοινον σογοῦ ὑπήκουσσα. Matth. gr. mai. 558. —
*πρὸς ἔω. Quod apud Iones est ἥδος, minus frequens apud At-
ticos adiectivum est ἔρος; atque item ἐσπέριος, ut sit occidentalis,*
*usu magis est iōnico quam attico. — τι σοι δοκεῖ ὁ τοιοῦ-
τος; Sympos. I, 12 ἐπισκοπῶν, τι ἐκεῖνῳ δόξειε τὸ σκῶμμα εἶναι.*
*Paullo aliter Anab. V, 7, 26 τούτους τι δοκεῖτε; — δῆλος δέ τι
οἴδεγε. Non dixit δῆλον εἶναι (δοκεῖ), διτὶ ὄδεν; neque, quod usi-
tatiassimum est, δῆλος (δοκεῖ) εἶναι εἰδὼς. Krügerus ad Anab. V,
2, 26 comparat Cyrop. I, 4, 2 δῆλος ἦν πᾶσιν διτὶ ὑπερεργοφορεῖτο.*
IV, 4, 3. Oecon. VII, 8. Adde Cyrop. III, 3, 24. IV, 4, 3. Oecon.
*VII, 8. Subiective dictum, ut solet, v. II, 6, 7 καὶ ἀνδρα δῆλος λέ-
γεις, ὃς ἂν τοὺς φίλους τοὺς πρόσθετεν εὐ ποιῶν φαίνεται, δῆλον εἰ-
ναι καὶ τοὺς ὑστέρους εὐεργετήσοντα. Simile illud est III, 5, 24*
*οὐ λανθάνεις με, διτὶ — λέγεις, i. q. λέγων, ut §. 23. δρως μὴ λά-
θης σεαυτὸν ἀγνῶν τι. Distinctius Oecon. I, 19 καὶ διτὶ πονηρό-
τατος γε εἰσιν οὐδὲ σὲ λανθάνουσιν. Zeun. Vig. 259. V. ad III, 5, 23.*
22. οὐδὲ διτὶ ἐν τούτων, quod dicitur fortius esse quam δι-
*οὐδὲν τούτων (atque est sane, ut Hellen. II, 3, 39 Λέοντος ἀρδός
καὶ ὄντος καὶ δοκούντος ἐκανοῦ εἶναι, ἀδικούντος δὲ οὐδὲ ἐν. quod
est infra 3, 15 οὐδὲ μικρόν), denique nihil aliud significare quam δι-*
*οὐδὲν τούτων ipse hic locus docet, in quo quae praecedunt, habent
iam suam responsionem οὐδὲ διτὶ ταύτην, ut haec verba omnibus
iis, quae hoc usque dicta sunt, omnino respondeant. V. I, 6, 2.
II, 7, 14. IV, 3, 15. 4, 10, 6, 9. — τούναντεσ, v. ad §. 4.*

*23. παντὶ τρόπῳ. Potuitne dici πάντα τρόπον, ut I, 2, 59.
IV, 1, 1! παντὶ τρόπῳ est quovis modo, auf jede Weise, auf jeden*
Fall. Cyrop. II, 1, 13 ἀπείγαι μέντοι οὐδὲ τὰ ἡμέτερα χρη· ἀλλὰ

φεύγειν, ὅπως μὴ ἀνδράποδα ὄμεν. Άλλὰ τὴν τοὺς θεούς, ἔφη,
ὦ Σωκράτες, πάνυ ὡμηρ φιλοσοφεῖν φιλοσοφίαν, δι' ἣς ἂν
μάλιστα ἐνόμιζον παιδευθῆναι τὰ προσήκοντα ἀνδρὶ καλεσά-
γαθίας ὀφεγομένῳ· τῦν δὲ πῶς οἵτινες μὲν ἀνθύμως ἔχειν, ὀφεῖται
ἔμαντὸν διὰ μὲν τὰ προπεπονημένα οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον ἀπο-
χρινασθαι δινάμενον ὑπὲρ ὃν μάλιστα χρὴ εἰδέναι, ἄλλῃ δὲ
οὐδὲν οὐδεμιὰν ἔχοντα, ἦν ἀν πορευόμενος βελτίων γενούμενον;
24 Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἰπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐθύνημε, εἰς Δελφοὺς
δὲ ἥδη πάποτε ἀφίκου; Καὶ διέ γε τῇ Λα, ἔφη. Κατέμαθες
οὖν πρὸς τῷ ναῷ που γεγραμμένον τὸ Γνῶθι σαυτόν; Ἔγωγε.
Πότερον οὖν οὐδέν σει τοῦ γράμματος ἐμέλησεν, η προσέσχες
τε καὶ ἐπεχειρησας σαυτὸν ἐπισκοπεῖν δῖτις εἶης; Μὰ Λί' οὐ
δῆτα, ἔφη. καὶ γὰρ δὴ πάντι τοῦτῷ γε ὠμηρ εἰδέναι· σχολῆ
25 γὰρ ἄν τίλλο τι ἥδειν, εἴ γε μηδὲ ἔμαντὸν ἐγίγνωσκον. Πότερα
δέ οιοι δοκεῖ γιγνώσκειν ἔαντὸν δῖτις τοῦνομα τὸ ἔαντον μό-
νον οἶδεν, η δῖτις, ὥσπερ οἱ τοὺς ὄπους ἀνοίμενοι οὐ πρό-
τερον οἴονται γεγνώσκειν διὸ ἄν βούλωσται γνῶναι, πρὶν ἄν

πάντι τρόπῳ δεῖ τῶν ἀνδρῶν θήγειν πάντως τὸ φρόνημα. Opposi-
tum est οὐδενὶ τρόπῳ, 4, 21; simile ἐκ πάντις τρόπου 5, 11. Πάντα
τρόπον est omnibus modis, ut πάντι πρότερ quidem ponit possit
pro πάντι τρόπον, nec tamen item πάντι τρόπον pro πάντι τρόπῳ.
Engelhardt. Plat. Menex. p. 248. ubi quod legitur εἰτὲ πάντι τρόπῳ,
in eo inest significatio dubitationis et cunctationis omnia tollen-
dae. — φιλοσοφεῖν est omnino in cogitatione et tractatione
aliquam rei versari, praesertim subtilius et certa via. *Morus Isocr.*
Paneg. p. 8. *Baiter.* — παιδευθῆναι τὰ προσήκοντα, Matth.
424. 1. — οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον, quum videam, studiis meis
superioribus ne eo quidem me adductum esse, ut respondere pos-
sim cet. Ad haec autem potissimum verba ὑπὲρ ὃν μάλιστα χρὴ
εἰδέναι pertinere illud οὐδέ, alii loci docent, in quibus vocabulum,
in quo praecipuum robur repositum est, non statim sequitur vo-
cem οὐδὲ πο — quidem significantem. V. ad III, 5, 24. IV, 6, 7.
— ἀποχρέεσθαι, Matth. 419. h. Rost. 104. 3. a. — ὑπέρ, i. q.
περ. Matth. 582. *Bernhard.* Syntax. p. 244. Errat igitur *Valckenarius*, qui 3, 12 περὶ τῶν μελλόντων scribi mavult. Adeoque
Apol. 14 pro Xenophontis, si qua in eo libro sunt Xenophontes,
ἐπερωτῶντος ἐν Δελφοῖς περὶ ἐμοῦ *Athenaeus* p. 218 habet ὑπὲρ
ἐμοῦ. *Schaeff.* App. Dem. I. 190. id unum, inquit, interest, quod
περὶ usu frequentissimo teritur, multo rarius usurpatur ὑπέρ: quod
ipsum discrimen inter latinas praepositiones de et super locam
obtinet.

24. εἰς Δελφοὺς δὲ ἥδη πάποτε ἀφίκου; δέ nonnulli
praetermittunt. Sed v. ad II, 9, 2. πάποτε, v. ad II, 2, 7. —
οὐδέν σοι τοῦ γράμματος ἐμέλησεν, Matth. 348. Rost. p.
539 sq. *Sympos.* IV, 32 οὐδὲν μέλει οὐδεν. — ἥδειν. *Schneiderus*
scribendum censuit εἰδεῖην collatis his locis III, 14, 3. IV, 4, 25.
At, inquit, sequi debebat ita γιγνώσκομε, ut infra sect. 31. cf.
etiam IV, 3, 3. Vid. ad 31. I, 1, 3. II, 2, 7. III, 5, 8.

ἐπισκέψωνται, πότερον εὐπειθῆς ἔστιν ἢ δυξπειθῆς, καὶ πότερον λαχυρός ἔστιν ἢ δύσθενής, καὶ πότερον ταχὺς ἢ βραδύς, καὶ τάλλα τὰ πρὸς τὴν τοῦ Ἰππον χρεῖαν ἐπιτήδειά τε καὶ ἀνεπιτήδεια ὅπως ἔχει, οὕτως δὲ ἔντον ἐπισκεψάμενος δοπούς ἔστι πρὸς τὴν ἀνθρωπίτην χρεῖαν, ἔγνωκε τὴν αὐτοῦ δύναμιν; Οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, δημήτριος μηδὲν εἰδὼς τὴν ἔντονον ἑαυτόν. Ἐκεῖνο δὲ οὐ φακερόν, ἔφη, διὰ μὲν τὸ εἰδέναι ἑαυτούς πλεῖστα ἀγαθὰ πάσχονταν ἀνθρώποι, διὰ δὲ τὸ ἐψεῦσθαι ἑαυτῶν πλεῖστα κακά; οἱ μὲν γὰρ εἰδότες ἑαυτοὺς τά τε ἐπειτήδεια ἑαυτοῖς ἔνασι καὶ διαγιγνώσκουσιν ἃ τε δύνανται καὶ ἃ μηδὲ καὶ ἃ μὲν διειστατεῖ πράττοντες πορέζονται τε ὡς δέονται καὶ εἰ πράττονται, ὡς δὲ μηδὲ σταυραὶ ἀπεχόμενοι ἀναμάρτητοι γέγονται καὶ διαφεύγουσι τὸ κακῶς πράττειν· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ταῦς ἄλλονς ἀνθρώπους δυνάμενοι δοκιμάζειν καὶ διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρείας τὰ τε ἀγαθὰ πορέζονται καὶ τὰ κακὰ φυλάττονται. οἱ δὲ μηδὲ εἰδότες, ἄλλὰ διεψευσμένοι τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως πρός τα τοὺς ἄλλονς ἀνθρώπους καὶ τάλλα ἀνθρώπουν πρόγυματα δύολας διάκεινται· καὶ αὗτε ὡς δέονται ἔνασιν, αὗτε δὲ τι πράττονται, οὕτως δέ τις χρᾶνται, ἄλλα πάνταν τούτων διαμαρτάνοντες τῶν τε ἀγαθῶν ἀπατηγάκονται καὶ τοῖς κακοῖς περιπλέκουσι. καὶ τοις

25. οὕτως δέ ἔαυτὸν ἐπισκεψάμενος, alii οὕτως ἔαυτὸν ἐπισκεψάμενος. Verum quamquam articulus negligentius illatus est, ut si solum ἢ praecesserit, credibilis est tamen, propter similē longioris, quod intercedit, enuntiati conformatiōnē a scriptore positum atque a librariis deletum, quam ab illo omissum esse. — οὕτως δέ μοι γε θοκεῖ οὕτως, ita, cum conclusione dictum, *dæmna*, ex ratione et argumentatione tua. Cyrop. I, 3, 17 Οὕτως δέ γος, οὐ μῆτερ, τὰ γε ὅλα παντάπασιν ἥδη ἀχριθῇ. 6, 46. οὕτως ἢ γε ὀνθοδοπήν σφράσιν ὅλλον οἴδε τὸ δρόσον. αρεσθεις κτε. V. ad III, 5, 8. Inversum ordine v. II, 6, 12.

26. ἀνθρώποι, alii οἱ ἀνθρώποι. V. ad I, 4, 14. — ἐψεῦσθαι εἰντον, τ. §. sq. Matth. 388. Rost. 108. 5. c. — καὶ post doximās ex abundantia additum, non quidem quemadmodum apud Homerum est H. XXII, 247 ὡς φαμένη καὶ περδοσύνη ἡγησατ' Αθήνην; Herm. Vig. 772; sed quemadmodum notissimo usu (v. Heindorf. Plat. Phaedon. p. 30. Stalbaum. Euthyphr. p. 84.), in comparationibus καὶ itetatur, ut duae enuntiati partes cogitationes sibi opponantur, sitque huius loci sententia: Ut illa ratione ceteros homines explorare possunt, ita hac ceterorum consuetudinem tam boas sibi comparant quam a malis carent.

27. οἱ δὲ μηδέτες. Care intelligas τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως, quae structura antiquorum tantum poëtarum est. Matth. 346. n. 2. Rost. 108. n. 16; quamquam Cyrop. IV, 5, 53 est εἰδὼς περὶ ἐκάστου; sed τὴν ἑαυτῶν δύναμην ex sequentibus vel ἑαυτοῖς, ex antecedentibus cogitationes addendum est.

φεύγειν, ὅπως μὴ ἀνδράποδα ὄμεν. Άλλὰ τὴν τοὺς θεούς, ἔφη,
ὦ Σωκράτες, πάντα ὡμηρ φιλοσοφεῖν φιλοσοφίαν, δι' ἣς ἐν
μάλιστα ἐνδιμίζον παιδευθῆναι τὸν προσήκοντα ἀνδρὶ καλεσθ-
γαθίας δρεγομένῳ· τῦν δὲ πῶς οἴει με ἀθόμως ἔχειν, δρῶντα
ἔμαντὸν διὰ μὲν τὰ προπεπονημένα οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον ἀπο-
χρίνασθαι δυνάμενον ὑπὲρ ὃν μάλιστα χρὴ εἰδέναι, ἀλλὰν δὲ
οὐδὲν οὐδεμιὰν ἔχοντα, ἥν ἢν πορευόμενος βελτίων γενούμενος;
24 Καὶ ὁ Σωκράτης, Εἶπέ μοι, ἔφη, ὦ Εὐδόνημε, εἰς Δελφοὺς
δὲ ἥδη πάντοτε ἀφίκου; Καὶ διὸς γε τὴν Δια, ἔφη. Κατέμαθες
οὖν πρὸς τῷ ναῷ πάντα πον γεγραμμένον τὸ Γνῶθι σαυτὸν; "Εγωγε.
Πότερον οὖν οὐδέν σοι τοῦ γράμματος ἐμέλησεν, η προσέσχες
τε καὶ ἐπεχειρησας σαυτὸν ἐπισκοπεῖν ὅστις εἴης; Μὰ Δι! οὐ
δῆτα, ἔφη. καὶ γὰρ δὴ πάντα τοῦτό γε ὡμηρ εἰδέναι· σχολῆ
25 γὰρ ἣν ἄλλο τι ἥδειν, εἴ γε μηδὲ ἔμαντὸν ἐγίγνωσκον. Πότερα
δέ σοι δοκεῖ γιγγώσκειν ἔμαντὸν ὅστις τοῦτομα τὸ ἔαντον μό-
ντον οἴδεν, η ὅστις, ὥσπερ οἱ τοὺς ἵππους ἀνούμενοι οὐ πρό-
τερον οἴονται γεγνώσκειν διὸν βούλωνται γνῶναι, πρὶν ἣν

παντὶ τρόπῳ δεῖ τῶν ἀνδρῶν θήγειν πάντως τὸ φρόνημα. Opponi-
tum est οὐδεὶν τρόπον, 4, 21; simile ἐκ παντὸς τρόπου 5, 11. Πάντα
τρόπον est omnibus modis, ut παντὶ πρόπτῳ quidem ponit pro
πάντα τρόπον, nec tamen item πάντα τρόπον pro παντὶ τρόπῳ.
Engelhardt. Plat. Menex. p. 248. ubi quod legitur εἰπὲ παντὶ τρόπῳ,
in eo inest significatio dubitationis et cunctationis omnis tollen-
dae. — φιλοσοφεῖν est omnino in cogitatione et tractatione
allicuius rei versari, praesertim subtilius et certa via. Morus Isocr.
Paus. p. 8. Baiter. — παίδευθῆναι τὰ προσήκοντα, Matth.
424. 1. — οὐδὲ τὸ ἐρωτώμενον, quum videam, studiis meis
superioribus ne eo quidem me adductum esse, ut respondere pos-
sim cet. Ad haec autem potissimum verba ὑπὲρ ὃν μάλιστα χρῆ-
ειδέναι pertinere illud οὐδέ, alii loci docent, in quibus vocabulum,
in quo praecipuum robur repositum est, non statim sequitur vo-
cem οὐδὲ τοῦ — quidem significantem. V. ad III, 5, 24. IV, 6, 7.
— ἀποχρήσθαι, Matth. 419. h. Rost. 104. 3. a. — ὑπέρ, i. q.
περ. Matth. 562. Bernhard. Syntax. p. 244. Errat igitur Valcke-
narius, qui 3, 12 περ τῶν μελλόντων scribi mavult. Adeoque
Apol. 14. pro Xenophontis, si qua in eo libro sunt Xenophontis,
ἐπερωτώντος ἐν Δελφοῖς περ ἐμοῦ Athenaeus p. 218 habet ὑπὲρ
ἐμοῦ. Schaeff. App. Dem. I. 190. id unum, inquit, interest, quod
περ usu frequentissimo teritur, multo rarius usurpatur ὑπέρ: quod
ipsum discrimen inter latinas praepositiones de et super locum
obtinet.

24. εἰς Δελφοὺς δὲ ἥδη πάντοτε ἀφίκου; δέ nonnulli
praetermittunt. Sed v. ad II, 9, 2. πάποτε, v. ad II, 2, 7. —
οὐδέν σοι τοῦ γράμματος ἐμέλησεν, Matth. 348. Rost. p.
539 sq. Sympos. IV, 32 οὐδέν μελει οὐδεντ. — ἥδειν. Schneiderus
scribendum censuit εἰδεῖην collatis his locis III, 14, 3. IV, 4, 25.
At, inquit, sequi debebat ita γιγγώσκομε, ut infra sect. 31. cf.
etiam IV, 3, 3. Vid. ad 31. I, 1, 5. II, 2, 7. III, 5, 8.

ἐπισκέψωνται, πότερον εὐπειθῆς ἔστιν η̄ δυξπειθῆς, καὶ πότερον λαχυρός ἔστιν η̄ διδενῆς, καὶ πότερον ταχὺς η̄ βραδύς, καὶ τέλλα τὸ πρὸς τὴν τοῦ Ἰησοῦ χρεῖαν ἐπιτήδειά τε καὶ ἀνεπιτήδεια ὅπως ἔχει, οὕτως δὲ ἔαντὸν ἐπισκεψάμενος ὁποῖος ἔστι πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην χρεῖαν, ἔγνωκε τὴν αὐτοῦ δύναμιν; Οὕτως ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, δὲ μὴ εἰδὼς τὴν ἔαντοῦ δύναμιν ἀγνοεῖν ἔαντόν. Ἐκεῖνο δὲ οὐ φανερόν, ἔφη, διὰ μὲν τὸ εἰδέναι ἔαντοὺς πλεῖστα ἀγαθὰ πάσχονταν ἀνθρώποι, διὰ δὲ τὸ ἐψεύσθαι ἔαντῶν πλεῖστα κακά; οἱ μὲν γάρ εἰδότες ἔαντοὺς τά τε ἐπιτήδεια ἔαντος ἴσασι καὶ διαγγυῶσκουσιν ἂ τε δύνανται καὶ ἂ μη· καὶ δὲ μὲν ἐπίστανται πράττοντες πορέζονται τε ὡς δέονται καὶ εἰ πράττονται, ἀλλ’ δὲ μὴ ἐπίστανται ἀπεχόμενοι ἀναμάρτητοι γῆγονται καὶ διαφεύγουσι τὸ κακῶς πράττειν· διὸ τοῦτο δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δυνάμενοι δοκιμάζειν καὶ διὰ τῆς τῶν ἄλλων χρείας τὰ τε ἀγαθὰ πορέζονται καὶ τὰ κακὰ φυλάττονται. οἱ δὲ μὴ εἰδότες, ἀλλὰ διεψευσμένοι τῆς ἔαντῶν δυνάμεως πρός τε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τάλλα ἀνθρώπινα πρόγυματα διοίσεις διάκειται· καὶ οὕτε ὡς δέονται ἴσασιν, οὕτε δὲ τι πράττονται, οὕτε οἶκος χρῶνται, ἀλλὰ πάντων τούτων διαμαρτάγοντες τῶν τε ἀγαθῶν ἀποτυγχάνουσι καὶ τοῖς κακοῖς περιπέτουσι. καὶ τοῦ

25. οὗτος δὲ ἔαντὸν ἐπισκεψάμενος, alii οὕτως ἔαντὸν ἐπισκεψάμενος. Verum quamquam articulus negligentius illatus est, ut si solum η̄ praecesserit, creditibus est tamen, propter similem longioris, quod intercedit, enuntiati conformatiōnē, a scriptore positum atque a librariis deletum, quam ab illo omissum esse. — οὗτος δημοιγες δοκεῖ. οὕτως, ita, cum conclusione dictum; demenach, ex ratione et argumentatione tua. Cyrop. I, 3, 17 Οὕτως δημοιγες δοκεῖ, τὰ γε δίκαια παντάπασιν ηδη ἀκριβῶ. 6, 46. οὗτος η̄ γε ἀνθρωπίνη σοφία οὐδὲν μάλλον οἴδε τὸ ἀριστον. αρεῖσθαι τιθ. V. ad III, 5, 8. Inversum ordinem v. II, 6, 12.

26. ἄνθρωποι, alii οἱ ἄνθρωποι. V. ad I, 4, 14. — ἐψεῦσθαι ἔαντῷ, τ. §. sq. Math. 388. Rost. 108. 5. c. — καὶ post doximātēn ex abundanti additum, non quidem quemadmodum apud Homeram est H. XXII, 247 ὡς φαμέν καὶ κερδοσύνη ἡγήδατ' Αθήνα; Herm. Vig. 772; sed quemadmodum notissimo usu (v. Heindorf. Plat. Phaedon. p. 30. Stalbaum. Euthyphr. p. 84.) in comparationibus καὶ litteratur, μὲν dūce enuntiati partes cogitatione sibi opponantur, sitque huius loci sententia: Ut illa ratione ceteros homines explorare possunt, ita hac ceterorum consuetudine tam bona sibi comparant quam a malis caudent.

27. οἱ δὲ μὴ εἰδάτες. Cave intelligas τῆς ἔαντῶν δυνάμεως, quae structura antiquorum tantum poëtarum est. Math. 346. n. 2. Rost. 108. n. 16; quamquam Cyrop. IV, 5, 53 est εἰδὼς περὶ ἐκάστου; sed vel τὴν ἔαντον δύναμιν ex sequentibus vel ἔαντούς ex antecedentibus cogitatione addendum est.

οἱ μὲν εἰδότες ὅ τι ποιοῦσιν, ἐπιτυγχάνοντες ὡν πράττουσιν, εὑδοξοὶ τε καὶ τίμοι γέγονται· καὶ οἵ τε δμοιοι τούτοις ἥδεις χρῶνται, οἵ τε ἀποτυγχάνοντες τῶν πραγμάτων ἐπιθυμοῖσι τούτους ὑπὲρ αὐτῶν βούλευεσθαι, καὶ προΐστασθαι τε ἔστιν τούτους, καὶ τὰς ἐπίδιας τῶν ἀγαθῶν ἐν τούτοις ἔχονται, καὶ διὰ πάντα ταῦτα πάντων μάλιστα τούτους ἀγαπῶσιν. οἱ δὲ μὴ εἰδότες ὅ τι ποιοῦσιν, κακῶς δὲ αἰρούμενοι, καὶ οἵ ἂν ἐπιχειρήσωσιν ἀποτυγχάνοντες, οἱ μόνοι ἐν αὐτοῖς τούτοις ζημιοῦνται τε καὶ κολάζονται, ἀλλὰ καὶ ἀδοξοῦσι διὰ ταῦτα καὶ καταγέλαστοι γέγονται, καὶ κατηφρονούμενοι καὶ ἀτιμαζόμενοι ζῶσιν, ὅρᾳς δὲ καὶ τῶν πόλεων διὰ δσαι ἄν ἀγνοήσασι τὴν ἑαυτῶν δύναμιν κρείττονει πολεμήσωσιν, αἱ μὲν ἀνάσταται γέγονται, αἱ δὲ ἐξ ἐλευθέρων δοῦλαι. Καὶ ὁ Εὐθύδημος, Ὡς πάντα μοι δοκοῦν, ἔφη, ὁ Σώκρατες, περὶ πολλοῦ ποιητῶν εἶναι τὸ ἑαυτὸν γηγάνωσκειν, οὕτως ἵσθι· δοπόθεν δὲ κοὴ ὑφέσασθαι ἐπισκοπεῖν ἑαυτόν, τοῦτο πρὸς σὲ ἀποβλέπω εἴ

28. *oī δμοῖοι, similes prudentia et felicitate, Ernesti.* — *καὶ προΐστασθαι τε, alii καὶ προΐστασθαι γε, v. ad III, 5, 10. Particulis enim καὶ — τε accidit, ut mirifice exagitarentur. Quae quum in epica oratione iuxta se pōsita significant und etwa, auch etwa: in prosa oratione ita scribi debent, ut aliquid intercedat, significantes atque etiam, nimirum ut καὶ intendat, auch, τε copulet, und. V. ad I, 2, 53. II, 3, 19. Diversi quidem loci sunt, in quibus alterum τε, ut in antecedentibus, vel καὶ sequitur, ut §. 33. 4, 1, ubi τε, quod est post λόγουσιν, respondens sibi habet καὶ initio secundae parraphi positam, censemque Bornemannus proprie pergendum fuisse καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπιτιχέφας. Cyrop. I, 2, 10 καὶ αὐτὸς τε θηρὶς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖται, ὥπως ἄν θηρῷσεν. 4, 17. De Rep. Lac. VIII, 4. Qui sunt reliqui, in iis sunt qui ubique vel καὶ — δέ, ut Cyrop. III, 1, 2. Anab. IV, 1, 3. De Rep. Lac. XV, 3. vel καὶ — γέ reponi iudeant, ut supra II, 3, 19. Vid. Bornem. Anab. I, 8, 3. Reisig. Coniect. Aristoph. I. p. 212. Sed v. Thucyd. I, 9 ἀ μοι δοκεῖ Ἀγαμέμνων παραλαβὼν καὶ εναντικῶν τε ἀνα ἐπὶ πλεον τῶν ἄλλων ισχυσας τὴν στρατείαν — ποιήσασθαι. VI, 44. VII, 78. Stallbaum. Plat. Phil. 146.*

29. *καὶ ὡς αἰρούμενοι, pluribus propositis rebus, quae aut peragendas sunt aut eritandas, μάλαν vel infelicem facientes optionem. Bornem.* — *δσαι ἄν, vulgo δσαι έκ. v. ad III, 10, 12.*

30. *ώς πάντα μοι δοκοῦν, v. ad I, 2, 20. 3, 2. IV, 6, 15. ubi ὡς item cum accusativo constructum videbis. Sed sequente οὕτως λσθι vel simili quadam dictione solēn genitivo uti, ut Anab. I, 3, 8 ὡς ἔμοι οὐν τόντος ὅπῃ καὶ ὑμές, οὗτοι τὴν γγώμην ἔχετε. Genitivum sequitur eadem dictio Cyrop. I, 6, 11. οὕτως γήγενες II, 3, 15. Lobeck. Soph. Ai. 279. ὡς ὁδοί ξένοιων τῶνδε ἐπιστασθαι σε χρῆ. Apte ad h. I. comparavit Heindorffus Soph. Oed. T. 848. ἀλλ. οἵ φανέν γε τούτος ὁδοί ἐπιστασθαι. Adde Philoct. 415. ὡς μηκέτι οὐτα κείνον ἐγένετο νόει. Anab. I, 3, 15 ὡς μὲν στρατηγόσοντα ἔμεταντην τὴν στρατηγόν μηδεὶς ὑμῶν λεγέτω. Matth. 568. 569. 2. — εἰ μοι εἰθελήσατις ἀντιξηγήσασθαι, v. ad I, 3, 5, 5, 3.*

μοι ἐθελήσαις ἀν ἔξηγήσασθαι. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ταῦται μὲν ἀγαθὸν καὶ τὰ κακὰ δύοποι ἔστι, πάντως πον γιγνώσκεις. Νὴ Άλ' ἔφη· εἰ γὰρ μηδὲ ταῦτα οἴδα, καὶ τῶν ἀνδραπούδων φαυλότερος ἀν εἶην. Τιθι δή, ἔφη, καὶ ἐμοὶ ἔξηγησαι αὐτά. Άλλ' οὐ χαλεπόν, ἔφη· πρῶτον μὲν γὰρ αὐτὸν τὸ ὑγιαίνειν ἀγαθὸν εἶναι νομίζω, τὸ δὲ νοσεῖν κακόν· ἐπειτα καὶ τὰ αἵτια ἔκατέρουν αὐτῶν, καὶ ποτὲ καὶ βρωτὰ καὶ ἐπιτηδεύματα, τὰ μὲν πρὸς τὸ ὑγιαίνειν φέροντα ἀγαθά, τὰ δὲ πρὸς τὸ νοσεῖν κακά. Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ τὸ νοσεῖν, ὅταν μὲν τὸ ἀγαθὸν τυνος αἵτια γίγνηται, ἀγαθὸν ἀν εἴη, ὅταν δὲ κακοῦ, κακόν. Πότε δ' ἄν, ἔφη, τὸ μὲν ὑγιαίνειν κακοῦ αἵτιον γένοιτο, τὸ δὲ νοσεῖν ἀγαθὸν; "Οταν η Άλ' ἔφη, στρατελας τε αἰσχρῆς καὶ ναυτίλιας βλαβερῆς καὶ ἄλλων πολλῶν τοιούτων οἱ μὲν διὰ ὁώμην μετασχόντες ἀπόλλωνται, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολειφθέντες σωθῶσιν. Άληθῆ λέγεις· ἀλλ' ὁρᾶς, ἔφη, ὅτι καὶ τῶν ὀφελίμων οἱ μὲν διὰ ὁώμην μετέχουσιν, οἱ δὲ δι' ἀσθένειαν ἀπολείπονται. Ταῦτα οὖν, ἔφη, ποτὲ μὲν ὀφελοῦντα, ποτὲ δὲ βλάπτοντα τί μᾶλλον ἀγαθὸν ή κακά ἔστιν; Οὐδὲν μὰ Δία φαίνεται κατὰ γε τοῦτον τὸν λόγον. Άλλ' ηζε γέ τοι σοφίᾳ, ὡς Σώκρατες, ἀναμφισθήτητας ἀγαθὸν ἔστιν. ποῖον γὰρ ἄν τις πρᾶγμα οὐ βέλτιον πράττοι σοφὸς ἢν η ἀμαθής; Τί δατ; τὸν Δαίδαλον, ἔφη, οὐκ ἀκήκοας, ὅτι λη-

31. εἰ — οἶδα — ἀν εἰην, v. ad II, 2, 7, III, 5, 8. — τὰ αἴτια ἐπιτηδεύματα — τὰ μέν, v. ad I, 2, 24.

32. τὸ μᾶλλον, quae conjectura Brodæi exigua librorum auctoritate fulcitur, vel οὐ μᾶλλον vel solum μᾶλλον habentium, commendationem suam ex sequentibus accipit: qua in re vel quantum magis bona quam mala sunt?

33. τὸ δε; quid ita? Alii τὸ δε; Illam vero dicendi formam quum quidam nimium videantur adamasse, sunt alii, ut fit, qui eam iusto magis spernant. Certum illud est, ibi demum locum eam habere, quum maius quoddam orationis pondus, in mirationis potissimum et excitandæ animi attentionis significatione possumat, exprimi attineat. Nam quamquam grammatici nonnulli, veluti Maximus Planudes (Bachmann. Aneclot. II, 81, 9), diphthongum a prosae orationis scriptoribus negant poni nisi ante punctum, nihil ut differat a τὸ δε; in pleniore tamen forma aliquid momenti ac ponderis inesse consentaneum est. H. l. codices satis tenuerunt. Buttm. Ind. Diall. Plat. p. 212. Herm. Vig. 848. — τὸν Δαίδαλον. Simplicius paulo infra τοῦτον ὑμοῦσιν, ὡς ἀπόλλωνται. V. ad I, 2, 13. IV, 7, 2, 8, 11. — Μένω. Heterocliton, Buttm. 56. n. 6. b. Math. 70. n. 3. Rost. 47. p. 129. — ἄμα cum voculis τὲ — κατ coniunctum supervacaneum videtur esse. Anab. VII, 1, 7. οἰς ἀποκέμψων τε ἄμα καὶ ἀριθμον ποιήσων. V. Bornem. Cyrop. VII, 1, 26. ad III, 4, 3. — εἰς τὸν βαρβάρον, ad Cocalum, regem Siculorum. Ovid. Metam. VIII, 261. —

φθεὶς ὑπὸ Μίνω διὰ τὴν σοφίαν ἡγαγκάζετο ἐκεῖνος δουλεύειν, καὶ τῆς τε πατρίδος ἄμα καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐστεφήθη, καὶ ἐπιχειρῶν ἀποδιδράσκειν μετὰ τοῦ νιοῦ τόν τε παῖδα ἀπώλεσε καὶ αὐτὸς οὐκ ἡδυτήθη σωθῆναι, ἀλλ' ἀπενεχθές εἰς τὸν βαρβύφους πάλιν ἐκεῖ ἐδούλευεν; Άλγεται τῇ Δῃ ἔφη, ταῦτα. Τὰ δὲ Παλαιμῆδος οὐκ ἀκήκοας πάθη; τοῦτο γὰρ δὴ πάντες ὑμνοῦσιν, ὡς, διὰ σοφίαν φθονηθεὶς ὑπὸ τῶν Ὀδοστέως ἀπόλλυται. Άλγεται καὶ ταῦτα, ἔφη. Ἄλλους δὲ πόσονς οἷς διὰ σοφίαν ἀναφράστονς πρὸς βασιλέα γεγονέναι καὶ ἐκεῖ δουλεύειν; Κινδυνεύει, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ἀναμφιλογέστατος ἀγαθὸν εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν. Εἴ γε μὴ τις αὐτό, ἔφη, ὁ Εὐδοθίδημε, ἐξ ἀμφιλόγων ἀγαθῶν συντιθεῖη. Τι δ' αὖ, ἔφη, τῶν εὐδαιμονικῶν ἀμφιλογογ εἴη; Οὐδέν, ἔφη, εἴ γε μὴ προεδησομεν αὐτῷ κάλλος η ἰσχὺν η πλοῦτον η δόξαν η καὶ τις ἄλλο τῶν τοιούτων. Ἄλλα τῇ Δῃ προεδησομεν, ἔφη· πῶς γὰρ ἂν ατις ἄντα τούτων εὐδαιμονοίῃ; Νὴ Δῃ ἔφη, προεδησομεν ἄφα, ἐξ ὧν πολλὰ καὶ χαλεπὰ συμβαίνει τοῖς ἀνθρώποις· πολλοὶ μὲν γὰρ διὰ τὸ κάλλος ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῖς ὥραιοις παρακενητηκότων διαφθίρονται, πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἰσχὺν μαζοσιν ἔργοις ἐπιχειροῦντες οὐ μικροῖς κακοῖς περιπλέονται, πολλοὶ δὲ διὰ τὸν πλοῦτον διαθρυπτόμενοι τε καὶ ἐπιβαυλευόμενοι ἀπόλλυνται, πολλοὶ δὲ διὰ δόξαν καὶ πολιτικὴν δύναμιν μεγάλα εκκακοῦ πεπάνθασιν. Ἄλλα μήν, ἔφη, εἴ γε μηδὲ τὸ εὐδαιμονεῖν ἐπαινῶν δρῦσις λέγω, δημολογῶ μηδὲ δ τι πρὸς τοὺς θεοὺς

τὰ δὲ Παλαιμῆδος — πάθη. De Palamede propter detectam Ulyssis simulatam insaniam odio huius hominis lapidibus obruto v. etiam Apol. 26. Verum Cyneg. I, 11 poenam pro laude a diis accepiisse dicitur, nisi ibi malis cum Dindorfo τιμῆς pro τιμωρίᾳ legere. Bornem. Apol. p. 66. — ἀπόλλυται, alii ἀπόλετο. Illud non tam prae sensu historicum est; Matth. 504. 1. Rost. 117 extr.; quam rem in carminibus, quae Euthydemus aequalibusque hominibus nota erant, enarratam tanquam prae sentem significat. — βασιλέα, v. ad III, 5, 26.

34. Κινδυνεύει. Asyndeton; nova res commemoratur; quam hactenus diaceptaverant, mittitur. V. ad I, 6, 2. III, 13, 5. Memorabile est autem, hoc ipsum verbum κινδυνεύει plus semel huiusmodi dicendi formam iuxthoare. Cf. Qecon. XVI, 11. Hier. I, 20. quibus de locis videndi editor Frotscherus et Brearius Symbol. philol. Helvet. I. p. 171.

35. περιεξειγηκότων. Putabat Cassaubonius ad Atheneum p. 842. ellipsis esse in hoc verbo supplendam vocabulū τοῦ καλοῦ vel τοῦ προσηκοντος, defectorē a via recta. Hic intelligatur qui amore pereiti insaniant. Vig. 184. — διὰ δόξαν. Hindenburghum sequuti plurimi editores articulum addiderunt. Sed habent ultima verba universalē quandam significationem. Vid. ad I, 4, 5.

εὐχεισθαι χρή, εἰδέναι. Ἀλλὰ ταῦτα μέν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἔσως διὰ τὸ σφόδρα πιστεύειν εἰδέναι οὐδὲ ἐπικεφαλή. ἐπεὶ δὲ πτόλεως δημοκρατούμενης παρασκευάζῃ προεστάναι, δῆλον ὅτι δημοκρατίαν γε οἰσθα τί ἔστι. Πάντως δήπου, ἔφη. Λοκεῖ οὖν τοις δυνατὸν εἶναι δημοκρατίαν εἰδέναι μὴ εἰδότα δῆμον; Μὰ δέ τοι οὐκ ἔμοιγε. Καὶ τί νομίμεις δῆμον εἴναι; Τοὺς πένητας τῶν πολιτῶν ἔχωγε. Καὶ τοὺς πένητας ἡραὶ οἰσθα; Πῶς γὰρ δῦ; Ζῷος οὖν καὶ τοὺς πλουσίους οἰσθα; Οὐδέν γε ἔττον ἡ παὶ τοὺς πένητας. Πολοὺς δὲ πένητας καὶ πολοὺς πλουσίους καλεῖς; Τοὺς μέν, οἵμαι, μὴ ἱκανά ἔχοντας εἰς ἀδεῖ τελεῖν πένητας, τοὺς δὲ πλειόνα τῶν ἱκανῶν πλουσίους. Καταμεμά-³⁸θηκας οὖν, διειπέντες μὲν πάντα διλγα ἔχονταν οὐ μόνον ἀρκεῖ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ περιποιοῦνται ἀπ' αὐτῶν, ἐντοις δὲ πάντα πολλὰ οὐχ ἱκανά ἔστι; Καὶ τῇ Δίῃ ἔφη ὁ Εὐθύδημος, δρθῶς γάρ με ἀναμιμήσκεις, οἴδα γὰρ καὶ τυράννους τινάς, οἵ δι' ἔνδειαν ὥσπερ οἱ ἀπορώτατοι ἀναγκάζονται ἀδικεῖν. Οἰκοδύ-³⁹ν ἔφη ὁ Σωκράτης, εἴ γε ταῦτα οὕτως ἔχει, τοὺς μὲν τυράννους εἰς τὸν δῆμον θήσομεν, τοὺς δὲ διλγα κεκτημένους, ἐὰν οἰκονομικοὶ ὢσιν, εἰς τοὺς πλουσίους. Καὶ ὁ Εὐθύδημος ἔφη. Αραιγά-⁴⁰κάει με καὶ ταῦτα διμολογεῖν δηλονότι ἡ ἐμὴ φαυλότης· καὶ φροντίζω, μὴ κράτιστον ἡ μοι σιγᾶν· κινδυνεύω γὰρ ἐπλῶς οὐδέν εἰδέναι. Καὶ πάντα ἀθύμως ἔχων ἀπῆλθε, καὶ καταφρονήσας ἔαντοῦ καὶ νομίμας τῷ θντι ἀνδράποδον εἶναι. Πολλαὶ μὲν οὖν τῶν οὕτω διατεθέντων ἵπο Σωκράτους οὐκ-⁴¹εῖτι αὐτῷ προείθεσαν, οὓς καὶ βλαχοτέρους ἐνόμιζεν· δὲ Εὐ-

37. ἔμοιγε. Additur uno in libro καὶ δῆμον ἄροτρον οἰσθα τις οἰστιν. Οἵμαι ἔχωγε. Non male. — τοὺς μὴ ἱκανά ἔχοντας εἰς ἀδεῖ τελεῖν, qui non satis habent, quod pendi oporteat. τελεῖν dicuntur cives, qui certae cuidam classi adscripti vestigalia sua solvunt, Iam quoniam dicitur τελεῖν εἰς τάξιν τινά, quasi in ordinem aliquem solvere (quod denique est ordini adscriptum esse), solvenda oratio est τοὺς μὴ ἔχοντας τελεῖν εἰς ταῦτα, εἰς ἀδεῖ. V. Wachsmuth. Notit. antiq. hellen. I. 1. 324 sqq.

38. καὶ τῇ Δίᾳ non est hic, ut solet, cum sequentibus in unam enuntiationem conflatum, quia interposita illa sunt δρθῶς γάρ με ἀναμιμήσκεις, ut sit i. q. καὶ μάλα: quamquam haec verba καὶ τῇ Δίᾳ οἴδα γάρ cave putas a Graecia disiuncta cogitari.

40. βλαχοτέροντος, v. ad III, 13, 4. — & τε postulare videatur, ut sequatur καὶ ὁ intellecuto deinde ἐνόμιζεν: quamquam particularum vis potius ad εἰδέναι et επιτρέψειν pertinet. Non est tamen cum Heideggerio inserendum ἄλλο, sed supplendum cum Schaefero App. Dem. I. 191. Sed si haec ellipsis est, nihil profecto ea frequentius. V. II, 1, 28. ad III, 12, 4. Plat. Phaedon, 86 c. in plerisque libris est διστέρε καὶ αἱ ἀλλαζόμενα αἱ τὸν φρέγυοις καὶ ἐν τοῖς τέλοις δημιουργῶν ἔργοις πάσι.

Θύμημος ὑπέλαβεν οὐκ ἄν ἄλλως ἀνήρ ἀξιόλογος γενέσθαι, εἰ μὴ δτι μάλιστά Σωκράτει συνεῖη· καὶ οὐκ ἀπελείπετο ἔτι αὐτοῦ, εἰ μή τι ἀναγκαῖον εἴη· ἔντα δὲ καὶ ἐμμεῖτο ὃν ἐκεῖνος ἐπετήδευεν. ὁ δὲ ὡς ἔγνω αὐτὸν οὕτως ἔχοντα, ἤκιστα μὲν διετέραττεν, ἀπλούστατα δὲ καὶ σαφέστατα ἔξηγετο, ἢ τε ἐνδιμίζεν εἰδέναι δεῖν καὶ ἐπιτηδεύειν κράτιστα εἶναι.

CAPUT III.

1 Τὸ μὲν οὖν λεκτικὸν καὶ πρακτικὸν καὶ μηχανικὸν γῆγενθαι τοὺς συνόντιας οὐκ ἔσπενδεν, ἀλλὰ πρότερον τούτων φέτο χρῆναι σωφροσύνην αὐτοῖς ἔγγενθαι. τοὺς γὰρ ἄνευ τοῦ σωφρονεῖν ταῦτα δυναμένους ἀδικιώτερους τε καὶ δυνατῶτερους κακουργεῖν ἐνόμιζεν εἶναι. πρῶτον μὲν δὴ περὶ θεοὺς ἐπειρᾶτο σώφρονας ποιεῖν τοὺς συνόντας. ἄλλοι μὲν οὖν αὐτῷ πρὸς ἄλλους οὕτως δικιοῦντι παραγενόμενοι διηγοῦντο· ἐγὼ δέ, διε τορὸς Εὐθύδημον τοιώδες διελέγετο,, παρεγενόμην. Εἶπε μοι, ἔφη, ὁ Εὐθύδημες, ἦδη ποτέ σοι ἐπῆλθεν ἐνθυμηθῆναι, ὡς ἐπιμελῶς οἱ θεοὶ ὅν οἱ ἄνθρωποι δέονται, κατεσκευάκασι; Καὶ δει, Μὰ τὸν Δὲ' ἔφη, οὐκ ἔμοιγε. Ἄλλ' οἰδάθ γ' ἔφη, διε πρῶτον μὲν φωτὸς δεῖμεθα, ὁ ἥμαν οἱ θεοὶ παρέχουσι; Νῆ Δὲ' ἔφη, δ γ' εἰ μὴ εἴχομεν, ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἄν ἥμειν,

CAP. III. Socrates non prius ad rem publicam iuvenes aut quamicunque artem capessendam incitando esse statuebat, quam eorum animis fuisse praeceptis ad virtutem formatus, cuius fundamentum sit pietas erga deos. Igitur Euthydemum docet hoc capite deos hominibus consulere et propterea colendos esse. — Docetur, quomodo discipulos reddiderit σώφρονας περὶ θεούς; capite 4, quomodo διαλεκτικούς; c. 5, quomodo πρακτικούς; c. 6, quomodo μηχανικούς.

1. λεκτικὸν. Plerique libri quum δεκτικούς habeant, vide

ne hac sit λεκτικός, h. e. διαλεκτικός, ut 6, 1. Quamquam semper inter illarum vocum permutatio est, Pierson. Muer. p. 183. Lips. — τὸ γέγνεσθαι. Accusativi usus similis illi est, de quo diximus ad I, 3, 7. Significatur enim effectus. Quamquam proprium causam sitam videmus in ipso vocabulo σπεύδειν, Cf. Thucyd. VI, 39. μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες. Herod. I, 206. παῦσαι σπεύδων τὰ σπεύδεις. Matth. 423. 542. 1. a. Ita vero vim et protestat verbi tanquam primariam proponi recte docet Koest. gr. p. 642 sq. comparans Thucyd. II, 53 τὸ μὲν προσταλαιπωρεῖν τῷ δέξαντι καλῷ οὐδέτες πρόθυμος ἦν. Apol. 13.

2. διηγοῦντο, narrabant mihi, Asab. II, 1, 14 ἔφεσαν. V, 4, 34 ξεγον. Hellen. VI, 4, 29. 30. Alii διηγοῦνται. V. Poppe Cyrop. XXIX.

3. δέ γ' εἰ, i. q. τοῦτο γὰρ εἰ. Simile illud est, quod ad I, 4, 11 observavimus, Hom. Odyss. XVII, 160 ἵστω γὸν Ζευς, ὡς ητοί Όδυσσεὺς ἦδη ἐν πατρόδι γενήτος· οἷον ἐγὼν μικῆν εὔσσελμου ἐπὶ

ἔνεκά γε τῶν ἡμετέρων ὑφισταμῶν. Ἄλλὰ μὴν καὶ ἀναπανθεώς γε δεομένοις ἡμῖν τύχτα πυρήθοι, κάλλιστον ἀναπαντήσιον. Πάνυ γ' ἔφη, καὶ τοῦτο χάριτος ἄξιον. Οἶκον καὶ ἐπειδὴ ὁ μὲν ἥλιος φωτεινὸς ὃν τὰς τε ὥρας ἡμῖν τῆς ἡμέρας καὶ τὰλλα πάντα σαφηνίζει, ἡ δὲ τὺξ διὰ τὸ σκοτεινὴν εἶναι ἀσυφετέρα ἐστίν, ἀστρα ἐν τῇ νυκτὶ ἀνέφηγαν, ἡ ἡμῖν τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς ἐμφανίζει, καὶ διὰ τοῦτο πολλά, ὃν δεόμεθα, πράττομεν; Ἐστι ταῦτα, ἔφη. Ἄλλὰ μὴν ἡ γε σελήνη οὐ μόνον τῆς νυκτός, ἀλλὰ καὶ τοῦ μηνὸς τὰ μέρη φανερὰ ἡμῖν ποιεῖ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τὸ δὲ ἐπεὶ τροφῆς δεόδι μεθα, ταύτην ἡμῖν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόνται, καὶ ὥρας ἀρμοτούσας πρὸς τοῦτο παρέχειν, αἱ ἡμῖν οὐ μόνον ὃν δεόμεθα πολλὰ καὶ παντοῖα παρασκευάζουσσεν, ἀλλὰ καὶ οἰς εὐφρατινόμεθα; Πάνυ, ἔφη, καὶ ταῦτα φιλάνθρωπα. Τὸ δὲ καὶ ὅδωρες ἡμῖν παρέχειν οὕτω πολλοῦ ἄξιον, ὥστε καὶ φυτεύειν καὶ συναύξειν τῇ γῇ καὶ ταῖς ὥραις πάντα τὰ χρήσμα ἡμῖν, συν-

τηὸς ἡμενος ἐφρασάμην. II. XVIII, 262 οὗτος ἐκείνου φυμὸς ὑπέρθιος, quae eius est superbia, h. e. nam ea est eius superbia. Lys. Epitaph. 34 Bekk. τὸ γαντικὸν τὸ τῶν βαρβάρων, δ τις ίδων οὐκ ἐφρήθη, οἷος [μεγάς καὶ διεισός] τῆς τῆς πόλει κλέδυνος ὑπὲρ τῆς των Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἡγωνίσθη. Eurip. Hel. 74 θεοί σ' δοσοί, μυμῆμ' ἔχεις Ἐλένης, ἀποπτύσαιεν. Matth. 480, n. 3. — ἔνεκα γέ τον ἡμετέρων ὁ φθαλιμὸν, per ilium nobis licebit. Hier. XI, 10 καὶ ἔξειη μὲν ἄν σοι διεκεγένετο. Plat. Theaet. 148 d. προθυμίας ἔνεκεν, si nihil opus est praeter studium. Heindorf. Charm. 158 e. Pflugk. Eurip. Hel. 1182. Matth. 576. Buttum. p. 441.

4. ἐπειδὴ, olim legebatur ἐπειδάν. V. ad I, 2, 35. — τὰς ὡραὶς τῆς ἡμέρας. ὥραι Xenophontis actate non sunt vicesima quarta diei pars, quae hora dicitur. Recentioribus demum Graecis ὥραι εοδει modo quo apud nos dicuntur. Suid. ὥρα, τὸ δωδέκατον τῆς ἡμέρας. Quae posterioris aevi Graecis et Latinis hora est, eam priores, qui gnomonum sciothericorum tantum usum habebant, σημεῖον, στοιχεῖον dixerunt. Casaub. ad Athenaeum p. 5. 694. Noctis ὥραι (IV, 7, 4) distinguuntur tribus illis φυλακαῖς, in quibus notissima τὸ μεσονυκτιον. Cf. IV, 7, 4, ubi ὥραι μηνὸς sunt, quae hic τοῦ μηνὸς τὰ μέρη scilicet ἰσταμένου, μεσονυκτος et φεγγοντος. ὥραι denique ἐννυτοῦ, quae saepissime, ut §. 5, simpliciter ὥραι vocantur, anni tempora dicuntur. Hindenburg. — ὁ μὲν ἥλιος — ἡ δὲ τύξ. Quae sit enuntiati ratio, v. not. ad II, 7, 11. — διὰ τὸ σκοτεινὴν εἶναι, v. ad I, 2, 55. — πολλά qualia sint, v. 7, 4.

5. τὸ δὲ ἀναδιδόντας τὸ τοὺς θεούς. Nominativus est, de quo v. ad I, 4, 12. Si quis vero responsa consideraverit, quae reposta iam esse in interrogantis mente facile appareat, nihil, opinor, desiderabit: *Dass sie aber Nahrungsmittel gewähren, vel: Nun, die Gewährung von Nahrungsmitteln? Ist ein Zeichen ihrer Liebe.*

τρέφειν δὲ καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς, καὶ μηγόμενον πᾶσι τοῖς τρέφουσιν ἡμᾶς εὑκατεργαστότερά τε καὶ ὀφελιμώτερα καὶ ἡδίω ποιεῖν αὐτά, καὶ ἐπιδὴ πλείστουν δεδμεδα τούτου, ἄφθοντος αὐτὸν παρέχειν ἡμῖν; Καὶ τοῦτο, ἔφη, προτοτητικόν. Τὸ δὲ καὶ τὸ πῦρ πορφύταις ἡμῖν, ἐπίκουρον μὲν ψύχους, ἐπίκουρον δὲ σκότους, συνεργὸν δὲ πρὸς πᾶσαν τέχνην καὶ πάντα δου ὀφελείας ἔνεκα ἀνθρώποι κατασκευάζονται; ὡς γὰρ συνέλοντι εἰπεῖν, οὐδὲν ἀξιόλογον ἄνευ πυρὸς ἀνθρώποι τῶν πρὸς τὸν θίον χρησίμων κατασκευάζονται. ‘Υπερβάλλει, ἔφη, εκαὶ τοῦτο φιλανθρωπίᾳ. Τὸ δὲ τὸν ἥλιον, ἐπειδὴν ἐν χειμῶν τράπηται, προσιέναι τὰ μὲν ἀδρύνοντα, τὰ δὲ ἕηραίνοντα, ὃν καιρὸς διελήλυθεν· καὶ ταῦτα διαπραξάμενον μηκέτι γυντέρω προσιέναι, ἀλλ’ ἀποτρέπεσθαι φυλαττόμενον, μή τι ἡμᾶς μᾶλλον τοῦ δέοντος θερμαίνων βλάψῃ· καὶ ὅταν αὖ

7. ἐπίκουρον. Anaphora, ut III, 8, 10, 13, 5 not. IV, 2, 33, 3, 9, 4, 8. De constructione cf. Anab. IV, 5, 13 ἐπικούρημα τῆς χιόνος. Eurip. Androm. 28 ἐπικούρησις κακῶν. Matth. 353. γ. — σκότους. Quod Passovius lex. s. v. de genere huius vocabuli neutro parum apud Atticos usitato praecipit, certe de Xenophonte non valet. V. Lex. Xenoph. et interpret. Moer. 261 sq. Lipa. — ὡς γὰρ συνελόγτι εἰπεῖν, v. ad III, 8, 10. — In fine paragraphi unus liber hoc habet additamentum: Τὸ δὲ καὶ ἀλέρα ἡμῖν αρδόνως οὐτῷ πανταχοῦ διαχθῇσαι, οὐ μόνον πρόδημον καὶ σύντροφον ἴωντος, ἀλλὰ καὶ πελάγη περάν δι' αὐτοῦ καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἀλλος ἀλλαχθόντι καὶ ἐν ἀλλοδαπῇ στελλόμενος πορέσθαι, πᾶς οὐχ ὑπὲρ λόγον; Ἀνέκρηραστον. Quae verba dudum observatum est a quopiam inserta esse, qui post terram, aquam, ignem aëris commemorationem desideraret. Displacent multis de causis, et propter singularia, διαγύσσαι (v. Lobeck. Phryn. 726), ἀλλαχθέτι, ὑπὲρ λόγον, ἀνέκρηραστον, et propter totius loci conformatiōnem, vitiosam multifariam. Ac propter scabritiem loci non ausim emendare, quae manua parum docta scripsisse videatur. Propterea vulgatum ἀλλος — στελλόμενος intactum reliqui, praesertim quum nominativum, quem absolutum dixeris, apud scriptores sequioris aetatis nonnunquam ita negligenter inferri meminerim. Cf. Lucian, qui fertur Philopat. T. 9. p. 243 Bip. τὸ δὲ καὶ Αἰθούψι συνενωχεῖσθαι καὶ μὴ ἀφίστασθαι, ἀλλ’ ὑποβεβηγμένος καθεδεῖσθαι περ’ αὐτοῖς, πάγωντα τηλικούσιον ἔχων, οὐκ εἰσχύνεις ἄξια; V. A. Wanowski Init. theor. cas. absol. I. p. 9 sq.

8. μᾶλλον τοῦ δέοντος, v. ad II, 1, 22. — εὐ πάλιν, deinde πάλιν αὐ. Illud rarius; sed v. Sympos. VII, 1. — τοῦ οὐρανοῦ, Matth. 324 Rost. 108. 2. h. — ἐνθα μάλιστ' ἦν εἰς uno codice scripsi. Reliquorum scripturam ἐνθα ὡς μάλιστα ἡμᾶς ἀγρελοΐ Bornemannus similibus tuetur locis, in quibus optativus post relativa in obliqua oratione infertur, ut Cyrop. I, 6, 19 ἀλλὰ τοῦ μὲν αὐτὸν λέγειν ἢ μὴ σωρᾶς εἰδεῖη γεθεσθαι δεῖ. Stallbaum. Plat. Gorg. 521 e. Herm. Soph. Antig. 666. Schneider. Plat. Civ. 428 d. Matth. 529. — γιγνομένα, alii γιγνομένοις. V. I, 6, 10 οὐκας τὴν εὐδαιμονίαν εἰδημένη τραγῳδιαν πολυτέλειαν εἶναι. Sym-

πάλιν ἀπιών γένηται, ἔνθα καὶ ἡμῖν δῆλον ἐστιν ὅτι εἰ προσωτέρῳ ἄπεισιν, ἀποπαγησόμεθα ὑπὸ τοῦ φύχους, πάλιν αὖτε πρέπεσθαι καὶ προσχωρεῖν, καὶ ἐνταῦθα τοῦ ἀρφανοῦ ἀναστρέψεσθαι, ἔνθα μάλιστ' ἂν ἡμᾶς ἀφελοῦ; Νὴ τὸν Άλ' ἔρη, καὶ ταῦτα παντάπασιν ἕοικεν ἀνθρώπων ἔνεκα γιγνόμενα. Τὸ δὲ αὐτὸν, ἐπειδὴ καὶ τοῦτο φανερόν, ὅτι οὐκ ἂν ὑπενέγκαιος μὲν οὔτε τὸ καῦμα οὔτε τὸ φύχος, εἰ ἔξαπίνης γέγνοιτο, οὕτω μὲν κατὰ μικρὸν προσιέναι τὸν ἥλιον, οὕτω δὲ κατὰ μικρὸν ἀπιέναι, ὥστε λαυδάρειν ἡμᾶς εἰς ἐκάτερα τὰ ἰσχυρότατα καθισταμένους; Ἐγὼ μὲν, ἔρη δὲ Εὐθύνημος, ἥδη τοῦτο σκοπῶ, εἰ ἄρα τι ἐστὶ τοῖς θεοῖς ἔργον ἢ ἀνθρώπους θεραπεύειν· ἐκεῖνο δὲ μόνον ἐμποδίζει με, ὅτι καὶ τάλλα ζῆται τούτων μετέχει. Οὐ γάρ καὶ τοῦτο ἔρη δὲ Σωκράτης, φανερόν, ὅτι καὶ ταῦτα ἀνθρώπων ἔνεκα γίγνεται τε καὶ ἀνατρέφεται; τί γάρ

pos. II, 15 ἐπαινοῦντι ἕοικας τὸν δοχηστοιδάσκαλον. Sed v. ad I, 4, 6. Anab. III, 5, 13. διοιοι ἡστε ἵσαμαζοντες, quod Stephanus emendabat ἵσαμαζονι. Hellen. VI, 3, 8 ἔοικεται τυραννίσου μᾶλλον ἢ πολιτεῖται ἡδόμενοι. Matth. gr. mai. 555. n. 2.

9. εἰ ἄρα τις ἐστὶν — ἦ. Plat. De rep. 382 c. δραγ μᾶλλον ἢ τινα ἄγονα κακόν τι ἐπιχειρῶσι πράττειν. Crit. 50 c. ταῦτα ἢ τι ἔροῦμεν; Lucian. Diall. Mortt. XIX, 4. φήσει τοῦ θανάτου σοι οὐδένα αἴσιον ἢ σεαυτόν. In his ἄλλος adiectivum supplendum esse censent. Lamb. Bos. Ellips. p. 27. Schaef. Potuit id quidem addi, adderetur non erat necesse. Non multum discrepat usus latini pronominis *aliquis*, quem non opus est ab eius vocabuli origine, quod ex *alius quis* ortum dicunt, deducamus. Grysa. theor. stil. lat. p. 105. Cic. Off. I, 7 aut ira aut aliqua perturbatione incitatus. Orat. II, 42. Fin. I, 1. Caes. B. G. VI, 16. Supplicia eorum, qui in furto aut in latrocinio aut aliqua noxa sint comprehensi, gratioria diis esse arbitratur. Neque vero dissimile est quod ib. c. 24 legitur: quam (silvam Hercyniam) Eratostheni et quibusdam Graecis fama notam esse video. Cic. Tuscul. I, 1 neque cum Graecia neque ulla cum gente. Cf. de Rep. Ath. III, 8. ubi of Ἑλληνες sunt ceteri Graeci, Atheniensibus oppositi. — ἄρα in hac coniunctione concludendi suam significacionem retinet: *ob demasch*; quamquam id nonnunquam nimis forte est, debetque lenius dici *ob demm wohl*. Cf. Anab. III, 2, 22. Εἰ δὲ ταῦτα μὲν γιγνώσκετε οὐτανταῦτα, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἄποδον νομίζετε εἶναι καὶ μεγάλος ἡγετεῖς ἔξαπατηδῆναι διαβάντες, σκέψασθε, εἰ ἄρα τοῦτο καὶ μαρώτατον πεποιήκασθι οἱ βάρβαροι.

10. ἀνθρώποι, alii δὲ ἄνθρωποι secundum duos codices. Sed doceat eum habet usum, de quo dictum est ad III, 5, 14. intelligendumque est τοὺς ἀνθρώπους τῶν ζῴων πλειων ἢ τῶν φυτῶν. — πλειων τῶν φυτῶν Zeunium sequenti editores ἢ post πλειων inseruerant, quod genitivus τῶν φυτῶν non ex comparativo, sed ex ἀπολαύειν dependat. Sed v. ad III, 11, 5. — ἔχετεν ων, v. ad I, 3, 13. — οὐ χρῶνται, nonnulli codices οὐ χρήσαι. Sed v. ad I, 4, 13. — διμογγυμοντος σοι καὶ τεῦτο, v. 4, 23. i. q. διμολογῶ καὶ τοῦτο 5, 7. Oeon. XVII, 3. ταῦτα διμογγυμοντοῦμεν πάγτες οἱ ἀνθρώποι. Alius accusativus praeterquam pronominum

ἄλλο ζῶντι αὐγῶν τε καὶ οἰῶν καὶ ἵππων καὶ βοῶν καὶ δυνατῶν καὶ τῶν ἄλλων. Ζώντων τούτωντα ὑγαθὴν ἀπολαύει δσα ἀνθρώποις; Εμοὶ μὲν γάρ δοκεῖ πλεῖστον τῶν φυτῶν· τρέψονται γοῦν καὶ χρηματίζονται οὐδέποτε ἡτοῖσιν ἀπὸ τούτων ἢ ἀπὸ ἐκείνων· πολὺ δὲ γένος ἀνθρώπων τοῖς μὲν ἐκ τῆς γῆς φυόμενοι εἰς τροφὴν οὐδὲ γράψουται, ἀπὸ δὲ βοσκημάτων γάλακτι καὶ τυρῷ καὶ κρέασι τρεφόμενοι ζῶσι· πάντες δὲ τιθασεύοντες καὶ δαμάζοντες τὰ χρήσιμα τῶν ζώντων εἰς τε πόλεμον καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ συνεργοῖς χρῶνται. Ὁμογνωμονῶν σοι καὶ τοῦτο ἔφη· δρῶ γὰρ αὐτῶν καὶ τὰ πολὺ ισχυρότερα ἡμῶν οὔτες ὑποχελεύαται γιγνόμενα τοῖς ἀνθρώποις, ὥστε χρῆσθαι αὐτοῖς διὰ τοῦτον βούλωνται. Τὸ δὲ ἐπειδὴ πολλὰ μὲν καὶ διαφέροντα δὲ ἀλλήλων ἔστι, προσθεῖναι τοῖς ἀνθρώποις αὐθήσεις ἀρμοτούσις πρὸς ἔκποτα, δι' ὃν ἀπολαύομεν πάντων τῶν ὑγαθῶν· τὸ δὲ καὶ λογισμὸν ἡμῖν ἐμφῦσαι, φερὲ διὰ αἰσθανόμεθα λογιζόμενοί τε καὶ μημονεύοντες καταμαθάνομεν, δηπῃ ἔκποτε συμπρέσει, καὶ πολλὰ μηχανώμεθα, δι' ὃν τῶν τε ὑγαθῶν ἀπολαύομεν καὶ τὰ κακὰ ἀλεξίμεθα· τὸ δὲ καὶ ἐρμηνείαν δοῦναι, δι' ἡς πάντων τῶν ὑγαθῶν μεταδομένην τε ἀλλήλοις διδάσκοντες καὶ κοινωνοῦμεν, καὶ νόμους τιθέμεθα, καὶ πολιτευόμεθα; Παντάπασιν ἔσταισιν, δὲ Σώκρατες, οἱ θεοὶ πολλὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιψέλειαν ποιεῖσθαι. Τὸ δὲ καὶ εἰ ἀδυνατοῦμεν τὰ συμφέροντα προοεῖσθαι ὑπὲρ

vix addatur. Similia quaedam ex latino sermone concessit Zumpt. gr. 385. velut: illud tibi non assentior. Infra §. 15. ἔχειν δὲ ἀδυμό. Cyrop. VII. 6, 22 τούτο μάλιστα θαρρεῖτε. Demosth. Cor. 292 ταῦτα λυπεῖσθαι καὶ ταῦτα χαίρειν τοῖς πολλοῖς. Matth. 414. Rost. 104. n. 7. Nec dissimile illud, quod sequitur διὰ τοῦτον βούλωνται, v. ad II. 7, 7. Bornem. Anab. VII. 3, 5.

11. τοῖς ἀνθρώποις — ἀπολαύομεν. Adverte personarum variationem, quae alias alibi habet caussas. Hellen. V, 1, 31. Ἀρταξέρξης βασιλεὺς νομίζει — τούτοις ἔγα τολμήσω. Cf. Thucyd. I, 128. 129. Similiora nostris sunt Plat. Gorg. 514 e. εἰ μὴ ηὐρηκούσιεν δι' ἡμᾶς μηδένα βελτίω γεγονότα τὸ σῶμα, οὐ καταγέλαστον ἦν τῇ ἀληθείᾳ εἰς τοσοῦτον ἀνοίσας ἐλθεῖν ἀνθρώπους; ad quem locum v. Buttmann: (p. 493.) et Stalbaum. Cf. Euthyphr. 5 a. οὐδὲν ἄν μου ὄφελος εἴη, οὐδέ τῷ ἀν διαιρέοις Εὐθύφρων τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀχριβῶς εἰδεῖην. quo loco quae sit illius varietatis caussa, facile est ad intelligendum. Bernhardy Syntax. 423.

12. εἰ ἀδυνατοῦμεν, alii ex conjectura Reiskii satis quidem, ut videtur, probabili ὡς ἀδυνατοῦμεν. Et de re certa dictum v. I, 5, 1. ubi v. annotata. Urbanius enim ita saepe dubitatio exprimitur, vel dubitantius, quae vera sunt, dicuntur, ut fere sit I. q. ἐπει. Cyrop. V, 6, 20 εἰ πρὸς τούτο σιωπᾶν ἥσιόν σοι ἡ ἀπο-

τῶν μελλόντων, ταύτη αὐτοὺς ἡμῖν συνεργεῖν, διὰ μαντικῆς τοῖς πυνθανομένοις φράζοντας τὸ ἀποβησόμενα καὶ διδάσκοντας, η̄ ἄν ἄριστα γλγνοιτο; Σοὶ δὲ ἔφη, ὁ Σώκρατες, δοίκασιν ἔτι φιλικώτερον ἡ τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι, εἰ γε μηδὲ ἐπερωτώμενοι ὑπὸ σοῦ προσημανονούσι σοι ἢ τε χρὴ ποιεῖν καὶ ἢ μή. "Οὐ δέ γε ἀληθῆ λέγω, καὶ σὺ γνώσῃ, ἢν μὴ ἀναμένης,¹³ ἔως ἂν τὰς μορφὰς τῶν θεῶν θῆσαι, ἀλλ' ἔξαρκῇ σοι τὸ ἔργοντον δρῶντι σέβεσθαι καὶ τιμᾶν τοὺς θεούς. ἐννοεῖ δὲ, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ οὐτας ὑπόθεικρύνουσιν· οἵ τε γὰρ ἄλλοι ἡμῖν τἀγαθὰ διδόντες οὐδὲν τούτων εἰς τοῦμφανές ἰόντες διδόσσιν, καὶ δὲ τὸν ὄλον κόσμον συντάττων τε καὶ συνέχων, ἐν τῷ πάντα [τὰ] καλὰ καὶ ἀγαθά ἔστι, καὶ ἀεὶ μὲν χρωμένοις ἀτριβῇ τε καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀγήρατα πιστέχων, θάττον δὲ νοήματος ἀναμαρτήτως ὑπῆρχοῦντα, οὗτος τὰ μέγιστα μὲν πρόττων δρᾶται, τάδε δὲ οἰκονομῶν ἀδρατος ἡμῖν ἔστιν. ἐννοεῖ δὲ, ὅτι καὶ δὲ πᾶσι φανερὸς δοκῶν εἶναι ἥλιος οὐκ ἐπιτρέπει τοῖς ἀνθρώποις ἑαυτὸν ἀκριβῶς δρᾶν, ἀλλ' ἐάν τις αὐτὸν ἀναιδῶς ἐγχειρῇ θεῖσθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται. καὶ τοὺς ὑπηρέτας δὲ

χρήνασθαι, τόδε γε, ἔφη, εἰπὲ, εἰ τι ἀδικεῖσθαι ἐνόμισας. Reisig. Connect. Aristoph. I, 113. Quamquam nihil utique vocum et litterarum ει et η confusione frequentius est. Sympos. III, 4 pro vulgato η̄ scribendum esse εῑ καλοκάγαθα ἔστιν η̄ δικαιοσύνη dixi Quaest. Xen. I. p. 12 sq., scripsit Dindorfius. Contra supra II, 1, 18 η̄ defendi potest a Budaei lectione εῑ. Quod paullo infra legitur εῑ γε μηδὲ etc. levī quidam auctoritate mutant ol̄ γε μηδὲ (v. ad I, 4, 11). Comparat Bornemannus Cyrop. II, 2, 3 τοῦνδε μὲν οὐδὲν ίπον ἔστιν, εῑ γε ἀρ̄ ἡμῶν γε τῶν ἐν μέσῳ οὐδὲν οὐδὲποτε ἀρ̄ξεται. — ῑ πὲρ τῶν μελλόντων, v. ad 2, 23. — γέγνοιτο. Aliquot codices γλγνοιτο; sed v. ad II, 4, 7.

13. πάντα [τὰ] καὶ λ. Τὰ addidit Weiskius; recte, si haec sunt Xenophontis; dicuntur enim verba ἐννοεῖ δὲ — ἀδρατος ἡμῖν ἔστιν, utpote cum tota hac disputatione pugnantia, aliunde illata esse: atque habet sane ea suspicio compiluria argumenta. Si autem haec sunt verba interpolatoris, facile concedi potest τὰ abesse posse, iste ut dicat, quidquid in mundo sit, bonum et pulchrum esse. — χρῶμενοις. Potuitne articulus addi? Matth. 270. n. 1. — ὑγιᾶ, vulgo ὑγιῆ, v. ad I, 6, 13. — ἀγήρατα, alii ἀγήρατον ex Stephani emendatione. Sed referendum ad τὰ καλὰ καὶ ἀγαθά. Simillimus locus est Cyrop. VIII, 7, 22, ubi scribi nunc solet οἱ καὶ τὴν τῶν ὄλων τάξιν συνέχουσιν ἀκριβῇ καὶ ἀκήρατον καὶ ἀναμαρτητον καὶ ὑπὸ καλλους καὶ μεγέθους ἀδιηγητον. Quāmquam duo codices meliora praebent ἀτριβῇ καὶ ἀγήρατον. — Θάττον νοήματος, v. ad II, 1, 22. — τὰδε quum dici posse negaret, correxit Coraës τοσάδε. Certe idem pronomen loco Cyropaediae excitato id, quod ante oculos nostros positum est, significat. Qui hanc omnem pulchritudinem tuentur et regunt, interpretatus est Cicero Cat. m. XXIII. 82. Vid. ad I, 7, 5.

τῶν θεῶν εὐρήσεις ἀφανεῖς ὅντας· κεραυνός τε γάρ ὅτι μὲν ἄνωθεν ἀφίεται, δῆλον, καὶ ὅτι οἰς ἀν ἐγεύχη πάντων κρατεῖ· δρῦται δ' οὐτέ ἐπιών οὔτε κατασκῆψας οὔτε ἄπιών· καὶ ἄνεμοις αὐτοὶ μὲν οὐχ ὁρῶνται, ἢ δὲ ποιοῦσι φανερὰ ἡμῖν ἔστι, καὶ προξινότων αὐτῶν αἰσθανόμεθα. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀνθρώπου γε ψυχὴ, ἦ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἀνθρωπίνων, τοῦ θεῶν μετέχει, ὅτι μὲν βασιλεύει ἐν ἡμῖν, φανερόν, δρῦται δὲ οὐδὲ αὐτή. ἢ χρὴ καταρροῦντα μὴ καταφρονεῖν τῶν ἀοράτων, ἀλλ' ἐκ τῶν γιγνομένων τὴν δύναμιν αὐτῶν καταμανθάνοντα τιμῶν τὸ δαιμόνιον. Ἐγὼ μέν, ὡς Σάκρατες, ἔφη ὁ Εὐθύνδημος, ὅτι μὲν οὐδὲ μικρὸν ἀμελῆσθαι τοῦ δαιμονίου, σαφῶς οὖν· ἐκεῖνο δὲ ἀθυμῶ, ὅτι μοι δοκεῖ τὰς τῶν θεῶν εὐεργεσίας οὐδὲ 18 ἄν εἶς ποτε ἀνθρώπων ἀξίαις χάρισιν ἀμείβεσθαι. Ἀλλὰ μὴ τοῦτο ἀθύμει, ἔφη, ὡς Εὐθύνδημος· ὁρᾶς γάρ, ὅτι δὲ ἐν Δελφοῖς θεός, ὅταν τις αὐτὸν ἐπερωτᾷ, πῶς ἀν τοῖς θεοῖς χαρέσθαι, ἀποκρίνεται, Νόμῳ πόλεως νόμος δὲ δήπον πανταχοῦ ἔστι κατὰ δύναμιν ἵερος θεοὺς ἀρέσκεσθαι. πῶς οὖν ἂν τις κάλλιον καὶ εὐεργεστέρον τιμῷ θεούς, ἢ ὡς αὐτοὶ κελεύονται, οὕτω ποιῶν; ἀλλὰ χρὴ τῆς μὲν δυνάμεως μηδὲν ὑφεσθαι· ὅταν γάρ τις τοῦτο ποιῇ, φανερὸς δήπον ἔστι τότε οὐ τιμῶν θεούς. χρὴ οὖν μηδὲν ἐλλείποντα κατὰ δύναμιν τιμῶν τοὺς θεοὺς θαρρέειν τε καὶ ἐπίτεντα τὰ μέγιστα ἀγαθά· οὐ γάρ παρ' ἄλλων γ' ἀν τις μᾶλιστα ἐλπίζων σωφρονοῦται ἢ παρὰ τῶν τὰ μέγιστα ὠφελεῖν δυναμένων, οὐδὲ ἀν ἄλλως μᾶλλον ἢ εἰ τούτοις ἀρέσκοι. ἀρέσκοι δὲ πῶς ἀν μᾶλλον ἢ εἰ ὡς μάλιστα πειθόιτο αὐτοῖς; Τοιαῦτα μὲν δὴ λέγων τε παῦσι αὐτὸς ποιῶν εὐεργεστέρους τε καὶ σωφρονεστέρους τοὺς συνόντας παρεσκεύαζεν.

CAPUT IV.

1 Ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τοῦ δικαίου γε οὐκ ἀπεκρύπτετο ἦ

17. τῆς μὲν δυνάμεως, v. ad I, 2, 2. Qui propter eiusdem sententiae repetitionem haec verba Ἀλλὰ χρὴ — θεούς adulterina iudicant, neque illi simillimum locorum meminerunt; Bornemannus excitat Cyrop. IV, 2, 46. V, 2, 9. Anab. VII, 2, 18. III, 1, 20. Plat. Apol. 29 c.; et rationis, qua hunc librum ortum esse probabile est, immemores sunt. — μετέων ἐλπίζων σωφρονοῦται vulgari dictione fore putabat Schneiderus σωφρων μετέλαπτοι.

CAP. IV. Iuris civilis et naturalis fontes et caussas aperit Socrates cum Hippia disputans. Fuit is celeberrimus illius sectatis sophista, dialogis etiam Platonis nobilitatus.

εἶχε γνάμην, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ ἐπεδείκνυτο, οὐδέ τε πᾶσι νομίμως τε καὶ ὠφελήμας χρώμενος καὶ κοινῇ ἀρχοντοι τε ἢ οἱ νόμοι προστάττοιεν πειθόμενος καὶ κατὰ πόλιν καὶ ἐν ταῖς στρατείαις οὕτως, ὃςτε διάδηλος εἶναι παρὸν τοὺς ἄλλους εὐτακτῶν, καὶ ὅτε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιστάτης γενόμενος οὐκέπετρεψε τῷ δῆμῳ παρὸν τοὺς νόμους ψηφίσασθαι, ἀλλὰ σὺν τοῖς νόμοις ἡγαντιώθη τοιαύτῃ ὁρμῇ τοῦ δήμου, ἦν οὐκ ἄν οἷμαι ἄλλον οὐδένα ἄνθρωπον ὑπομεῖναι· καὶ ὅτε οἱ τριάς κοντα προσέζατον αὐτῷ παρὸν τοὺς νόμους τι, οὐκ ἐπειθέτο. τοῖς τε γὰρ νέοις ἀπαγορευόντων αὐτῶν μὴ διαλέγεσθαι καὶ προστάζεται τοῖς ἄλλοις τιοὶ τῶν πολιτῶν ἀγαγεῖν τινὰ ἐπὶ θανάτῳ, μόνος οὐκέπεισθη, διὰ τὸ παρὰ τοὺς νόμους αὐτῷ προστάττεσθαι. καὶ ὅτε τὴν ὑπὸ Μελήτου γραφὴν ἔφευγε, τῶν ἄλλων εἰωθότων ἐν τοῖς δικαιορίοις πρὸς γάριν

1. καὶ ἔργῳ, non sequitur καὶ λόγῳ, sed καὶ ἔλεγε δέ §. 5.
Cf. Anab. I, 9, 10. — καὶ κοινῇ ἀρχοντοι τε, v. ad 2, 28. — παρὸν τοὺς ἄλλους, v. ad I, 2, 52.

2. καὶ ὅτε, alii καὶ ποτε. De omni re singulisque verbis τ. ad I, 1, 18.

3. οἱ τριάκοντα, v. ad I, 2, 31. — ἄλλοις τιστι, quattuor viris. Plat. Apol. 32 c. ἐπειδὴ δὲ διγαγότα ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὐτὸν μεταπεμψάμενοι με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμίνος Λεόπτα τὸν Σαλαμίνον, ἢντος ἀποθάνοντο. Leo ille, patria quidem Salaminius, sed civitate Atheniensis, sua sponte in exsillium abierat Salamina, ne a tyrannis, divitiarum suarum avidis, occideretur. Stallbaum. Vid. Hell. II, 3, 39. — ἐπὶ ταῦτῃ, ἢντος ἀποθάνοντο loco Apologiae Platonicæ commemorato, ὡς ἀποθανούμενον Plat. Epist. 7, ὥστε ἀπολέσθαι Diog. Laert. II, 5, 24 de eadem re. De praepositione v. ad I, 3, 5, 7, 1. III, 14, 2. Isocr. Paneg. § 154 οὐ Κόνον μὲν ἐπὶ θανάτῳ συλλαβεῖν ἐτίμησαν. ubi quum vulgo scriptum esset θάνατον, Wolfius recte datum reposuit, ut Muretus pro genitivo Anab. V, 7, 34 ἀγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ θανάτῳ. Suspiciosior locus est ib. I, 6, 10 ἔλασθον τῆς ἔνοης τὸν Ὁρόντην ἐπὶ θανάτῳ — εἰδότες, διεὶς ἐπὶ θανάτῳ ἀγοιτο. ad quem Krügerus confert Herodot. III, 14 ἡγεσθαι εἰς στείχειν ἐπὶ θάνατον et Dorvill. Charit. p. 432. Quamquam non magis illuc tolerandum ὅτι ἐπὶ θανάτον ἀγοιτο. Dativo enim solennis dictio efficitur. Math. 585. β. Lob. Phryn. 475.

4. δτε τὴν ὑπὸ Μελήτου γραφὴν ἔψευγε, quum a Meleto accusatus esset. φεύγειν enim dicitur accusatus, διώκειν accusator. Demosth. Timoth. 1. φεύγει νῦν ὑπὲρ ἔμοι τινίην τὴν δικῆν. Cf. Pflugk. Eurip. Hel. 20. ὑπὲρ αἰτοῦ διώγμα φεύγον. V. ad III, 4, 1. Μελήτου, olim Μελίτου. Sed constans codicim auctoritas evicit, ut nomen hominis, qui unus fuit ex accusatoribus Socratis (v. ad I, 1, 1), nunc ubique fere per η scriberetur. V. 8, 4. Apol. 11. Errat Eustathius Odyss. XIII, 106 nosmen a μέλι derivans, refragantibus metrorum rationibus. V. Dobree ad Aristoph. Ran. p. 371 ed. Lips. Fritsch. Lucian. Demon. p. 260. Engelhardt. et Bekker. Plat. Euthyphr. 351, 16. Buttm. gr. mai. II. 382. Hueberius vero in editione Diogenis Laertii retinuit (v. Praef. XIII).

τε τοῖς δικασταῖς διαλέγεσθαι καὶ κολακεύειν καὶ δεῖσθαι παρὰ τοὺς νόμους, καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα πολλῶν πολλάμις ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀφιεμένων, ἐκεῖνος οὐδὲν ἡθέλησε τῶν εἰωθότων ἐν τῷ δικαστηρίῳ παρὰ τοὺς νόμους ποιῆσαι, ἀλλὰ ḥαδίως ἄν αφεθεὶς ὑπὸ τῶν δικαστῶν, εἰ καὶ μετρίως τι τούτων ἐποίησε, προείλετο μᾶλλον τοῖς νόμοις ἐμμένων ἀποθανεῖν ἢ πυραυ-
μῶν ζῆν. καὶ ἔλεγε δὲ οὕτως καὶ πρὸς ἄλλους μὲν πολλάμις;

γραφή autem in foro attico est caussa publica, in qua agitur de criminibus ad omnem rem publicam pertinentibus, δικη caussa quaecunque, maxime privata. — πρὸς χάριν τοῖς δικασταῖς δια-
λέγεσθαι, Apol. 4. ἐπιχρήσις εἰποντας. Quod ne fieret, lege vetitum erat apud Athenienses. — πολλῶν πολλάκις, v. ad III, 12, 6. — τῶν εἰωθότων mirum alio nunc quam antea usu inferri. τὰ εἰωθότα sunt solita, usu recepta, ut tamen liceat ποι-
εῖσθαι hic intelligi, ut loco ab Herbitio commemorato Aristoph. Ran. 1. εἰπώ τι τῶν εἰωθότων potest intelligi λέγεσθαι. Cf. Dionys. Halic. De Thucyd. XVIII, 1 τοὺς εἰωθότας δλοφωμοὺς ἐπ' αὐτοῖς ἔχοντας λέγεσθαι. Thuc. II, 51. III, 38. Eurip. Hec. 356 οὐκ εἰωθό-
τον. Interpret. Aristoph. I. 1. et Gregor. Corinth. 138 sqq. Schaeff.
— ἀν ἀφεθεῖς, v. ad I, 4, 14. — μᾶλλον, v. ad II, 1, 2.

5. οὕτως, alii οὕτω. V. ad I, 3, 1. — διὰ χρόνου, v. ad II, 8, 1. — τό, v. ad II, 1, 8. — διδάξασθαι, curare sibi eru-
diendum, vel institutione sibi efficere, effingere. Timaeus p. 79. Koch. Εδιδάξαντο επαύθενσα αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ. Εδιδάξαμην. Επαύθεν-
σάμην δι' ἑτέρου, αὐτὸς ἐπιμελήθεις τούτου. coll. p. 71. Plat. Meno. 93 d. Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν νέον ἵππεα μὲν έδιδάξατο
ἄγαθόν. quod est Aeschin. dial. I, 4. Θεμιστοκλῆς τὸν νέον ἵππεα
έδιδάξατο σοφὸν εἶναι καὶ ἀγαθόν. Coniuncta utraque forma est
Plat. De rep. 421 e. τοὺς νέοὺς η ἄλλους, οὓς ἄν διδάσκῃ, χειρους
δημιουρούς διδάσκεται. Matth. 420. n. 3. Quo de verbo non accu-
rate disputasse Heindorfum Plat. Protag. p. 517 et Porsonum Eu-
rip. Med. 297 demonstrare nuper instituit Constant. Matthias
Quaest. Soph. p. 95 sq: Neque enim, si de magistro medium, de
patre activum usurpetur, medium cum activo confundī, neque,
ubicunque pater filium διδάσκεσθαι dicatur, hoc medium per λαζεῖν
explicandum esse. Vertitur autem is usus in cuiusque loci ra-
tione et vi. διδάσκεσθαι est sibi docere, quod ubi de patre dici-
tur filium disciplinae magistri tradente, est sibi docendum curare.
V. Fritzsch. Quaest. Luc. XIV. Steigerthal. Luc. Somn. p. 17. —
φαστον — διδαξόντων. Haec verba a Ruhnkenio et Valckena-
rio, viris summis, damnata plurimi editores recentiores secluse-
runt vel abiecerunt. Patroni exstiterunt Voigtlaenderus Obss. I.
p. 20 sqq. et Bornemannus, ille φάναι δέ τινας vel φαίσσαι δέ
τινες scribi iubens, hic transitum fieri docens ab obliqua ad re-
ctam orationem, comparansque Cyrop. I, 6, 14 (v. supra III, 13, 1.
IV, 1, 4): quod quum fiat negligentius, infinitivo εἰδέται melius
ex θαυμαστὸν quam ex φαστὸν apto, neque tamen in sententia
quidquam insolens inest, et quod post verba εἰ μέν τις βούλορο
scriptor infert ἐὰν δέ τις βούληται, id eam sententiam compro-
bat. De constructione v. ad II, 2, 4 τούτου γε τῶν ἀπολυτόντων
μεστον αἱ ὁδοι. — δικαίοντος δίκαιος dicitur, in quo neque ni-
mium est neque deficit quidquam, quod ad rem aptum et tale
est, quale esse debet, diciturque aequus de re ac de homine. Cy-

ολδα δέ ποτε αὐτὸν καὶ πρὸς Ἰππίαν τὸν Ἑλεῖον περὶ τοῦ δικαιοῦ τοιάδε διαλεχθέντα. διὰ χρόνου γὰρ ἀφικόμενος δὲ Ἰππίας Ἀθήναῖς παρεγένετο τῷ Σωκράτει λέγοντι πρός τινας, ὃς θαυμαστὸν εἶη τό, εἰ μὲν τις βούλοιτο σκυτέα διδάξασθαι τινα ἢ τάκτονα ἢ χαλκέα ἢ ἵππεα, μὴ ἀπορεῖν, ὅποι ἀν. πέμψας τούτον τύχοι· φασὶ δὲ τινες καὶ ἵππουν καὶ βοῶν τῷ βουλομένῳ δικαιοὺς ποιῆσασθαι πάντα μεστὰ εἶναι τῶν διδάξοντων· ἐὰν δέ τις βούληται ἢ αὐτὸς μαθεῖν τὰ δίκαιον ἢ σιδν ἢ οἰκέτην διδάξασθαι, μὴ εἰδέναι, ὅποι ἀν. ἐλθῶν τύχοι τούτου. Καὶ δὲ μὲν Ἰππίας ἀκούσις ταῦτα ὥσπερ ἐπισκώπτων αὐτόν, Ἐτι γὰρ σύ, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ἐκεῖνα τὰ αὐτὰ λέγεις, ἢ ἐγὼ πάλαι ποτὲ σου ἤκουσα; Καὶ δὲ Σωκράτης, “Ο δέ γε τούτον δειρότερον, ἔφη, ὁ Ἰππία, οὐ μόνον ἀεὶ τὰ αὐτὰ λέγω, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν. σὸν δὲ ἵσως διὰ τὸ πολυμαθῆς εἴναι περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε τὰ αὐτὰ λέγεις. Ἄμελει, ἔφη, πειρῶμαι καινόν τι λέγειν ἀεὶ. Πότερον, ἔφη, καὶ περὶ ἄντη ἐπιστασαι; οἶον περὶ γραμμάτων ἐάν τις ἔρηται σε, πόσα καὶ ποῖα Σωκράτους ἔστι, ἀλλα μὲν πρότερον, ἀλλα δὲ νῦν πειρᾶ λέγειν; ἢ περὶ ἀριθμῶν τοῖς ἑρωτῶσιν, εἰ τὰ δις πέντε δέκα ἔστιν, οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἢ καὶ πρότερον ἀποκρίνη; Περὶ μὲν τούτων, ἔφη, ὁ Σώκρατες, ὥσπερ σὺ καὶ ἐγὼ ἀεὶ τὰ αὐτὰ

rop. II, 26 ἄρμα δίκαιου, currus, qui usum habet idoneum, et ἵπποι ἀδικοι, equi parum apti, parum morigeri. VIII, 3, 38 γῆδιον δικαιότατον, quādē est apud Virgil. Georg. II, 447 iustissima tellus. Bene autem ludere scriptorem in ambigua vocis significatione, quum hic de iustitia sermo sit, observat Voiglaenderus.

6. ἐζεῖνα τὰ αὐτά, v. I, 2, 37. Plat. Gorg. c. 101. Sympos. 221 e, Fritsch. Quaest. Luc. p. 129. — διὰ τὸ πολυμαθῆς εἴναι, v. ad I, 2, 55. Quamnam haec verba vim habeant neque per se difficulte est intellectu et docent verba quae sequuntur περὶ ἄντης.

7. Πότερον. Quamquam quod sequitur ἢ non efficit alteram interrogationis partem, ita tamen verba οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἢ καὶ πρότερον ἀποκρίνη dicta sunt, ut hanc videantur sententiam efficeri: Utrum novi quiddam etiam de iis rebus, quarum gharus et peritus es, dicis, ut de litteris, an eadem respondes de numeris? Quod videtur voluisse dicere ἢ οὐ τὰ αὐτὰ νῦν ἢ καὶ πρότερον ἀποκρίνη; οἷον περὶ ἀριθμῶν κτέ. licet exempla allata non esse inter se diversa facile appareat. πότερον autem in simplici interrogatione positi exempla apud Bornemannum sunt Platon. Lys. 203 a. Alcib. I. 107 a. Phaedon. 78 b. Aristoph. Ran. 1063. 1152. Dindorf. — γραμματῶν. Litterae intelliguntur, ex quibus nomen Socratis constat, quod exempli caussa etiam Oecon. VIII, 14. Plat. Alcib. I. 113 a. commemoratur. — δύναται ἀντειπεῖν non ex more dictum. Verum illud est οὐτ' ἄγ σὺ δύσκοι οὐτ' ἄγ ἄλλος δύσκαιο. Matth. 200. n. Rost. 100. 5.

λέγω· περὶ μέντοι τοῦ δικαίου πάνταν οἷμαι τὸν ἔχειν εἰπεῖν,
εἰρῆς ἂν οὔτε σὺ οὔτε ἀν ἄλλος οὐδὲτες δύναται ἀντεπεῖν. Μη
τὴν Ἡραν, ἔφη, μέγατα λόγεις ἀγαθὸν εὑρηκέναι, εἰ παύσονται
μὲν οἱ δικασταὶ δίκαια ψηφιζόμενοι, παύσονται δὲ οἱ πολῖται
περὶ τῶν δικαίων ἀντιλέγοντες τε καὶ ὑπειδικοῦντες καὶ στα-
σιάζοντες, παύσονται δὲ αἱ πόλεις διαφερόμεναι περὶ τῶν δι-
καίων καὶ πολεμοῦσαι. καὶ ἐγὼ μὲν οὐκ οἴδε ὅπος ἦν ἀπο-
λευθέρην σον πρὸ τοῦ ἀκοῦσσαι τηλευτῶν ἀγαθὸν εὑρηκό-
ντος. Ἄλλὰ μὰ Άττοντος, οὐκ ἀκούσῃ, ποτὲ γ' ἂν αὐτὸς ἀπο-
φήνη, διὰ τοῦ νομίζεις τὸ δίκαιον εἶναι. ἀρκεῖ γάρ, διὰ τῶν ἄλ-
λων καταγελῆς ἔρωτῶν μὲν καὶ ἐλέγχων πάντας, αὐτὸς δὲ οὐδὲν
θέλων ὑπέχειν λόγον οὐδὲ γνώμην ἀποφάνεσθαι περὶ¹⁰⁰
αὐτὸν. Τί δέ; ὡς Ἰππία, ἔφη, οὐκ ἔσθησαι, ὅτι ἐγὼ ἂν δα-
κεῖ μοι δίκαια εἶναι, οὐδὲν παύομαι ἀποδεικνύμενος; Καὶ
ποῖος δὴ σοι, ἔφη, οὗτος δὲ λόγος ἔστιν; Εἰ δὲ μὴ λόγω, ἔφη,
ἄλλ' ἔργῳ ἀποδεικνυμι. ή σὺ δοκεῖ σοι ἀξιοτεκμαρτύρερον
τοῦ λόγου τὸ ἔργον εἶναι; Πολύ γε νὴ Άττοντος, δίκαια μὲν
γάρ λέγοντες πολλοὶ ἄδικα ποιοῦσι· δίκαια δὲ πράττεται οὐδὲ
τι ἦν εἰς ἄδικος εἴη. Ηὐσθησαι οὖν πώποτε μον ἢ ψευδομαρ-

8. παύσονται μὲν *sqq.*, v. ad 3, 7. — οὐκ οἶδε δικαίως ἀν
ἀπολειρθεῖν. V. ad II, 2, 6. III, 5, 1. et ad I, 3, 5. 5, 3.
Anab. III, 1, 40 οὐκ αἴδα, διὰ τοῦ τις χρήσασι τούτοις.

9. ποτὲ γ' ἀν ἀποφήνη, v. ad 1, 2, 22. Quod deinde se-
quitur γνῶμην solet in ea dictione atque in altera ἀποδεικνύ-
σθαι sine articulo dici. Krüger. Anab. I, 6, 9. et Annott. ad De-
mosth. Philipp. I. Sed v. 7, 1. Cyrop. IV, 1, 4. γνώμην non ad-
ditum est Comment. II, 1, 21. Oecon. II, 5. XVI, 7. Baehr. Plu-
tarach. Pyrrh. p. 161. Solent autem Graeci etiam additis prono-
minibus ταῦται et similibus media uti forma. Stallbaum. Plat. Gorg.
466 c. V. ad III, 10, 10. — ἀρχεῖ. nec μοι οὐσιοῖς intelligendum.
V. ad II, 1, 8. — τῶν πελλων, h. e. ξιφοῦ δὲ οὐ καταγελάσῃ.
Ceterum de hac Socratis consuetudine cf. Plat. De rep. 537 a.
αὐτῇ ἔχεινη ἡ εἰωθυῖα εἰρηνεῖα Σωκράτους· καὶ ταῦτ' ἐγώ γέθη τε
καὶ τούτοις προϊστεγον, διὰ τοῦ ἀποκρύσθαι μὲν οὐκ ἐθελήσομαι, εἰ-
σωνεύσοιο δὲ καὶ πάντα μᾶλλον ποιήσοις ἡ ἀποφύγωσο, εἰ τις σε
ἔρωτα. Sunt verba Thrasymachi; v. ipsius Socratis Theatet. 180 c.
πάγονος εἴμι σοφός, καὶ ὅπερ ἥδη πολλοὶ μοι οὐνεδίσκοι, αἵ τους μὲν
ἄλλους ἔρωτα, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀποκρύσθαι περὶ οὐδενός, διὰ τὸ
μηδὲν ἔχειν σοφόν, ἀληθές διειδίκουσι. Τὸ δὲ αἴτιον τούτου τόδε·
μαιεύεσθαι με ὁ θεὸς ἀναγκάζει, γεννᾶται δὲ ἀπεκάλυπται.

10. οὐδὲν παύομαι dictum pro οὐ παύομαι displicebat Er-
nestio. Sed graviorem illam negationem cum hoc verbo coniu-
ctam vide etiam locis ab Herbstio excitatis Cyrop. I, 6, 16. Oe-
con. XI, 23. Schaeff. App. Dem. IV, 287 interpretatur: nullo non
tempore ostendo. οὐδέν τι est I, 2, 42.

11. πῶ ποτε, v. ad II, 2, 7. — ψευδομαρτυροῦτος cett.
V. II, 2, 1 αἰσθόμενος λαμπροκέα πρός τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα.

τυρεῦντος, ἢ συνεφαγτοῦντος, ἢ φίλους ἢ πάλιν εἰς στύσιν ἐμβύλλοντος, ἢ ἄλλο τι ἀδικον πράττοντος; Οὐκ ἔγωγε, ἔφη. Τὸ δὲ τῶν ἀδικῶν ἀπέχεσθαι οὐ δίκαιον ἡγῆ; Αὗτος εἶ, ἔφη, ὁ Σώκρατες, καὶ τὴν διαφένειν ἔγχειρῶν τὸ ἀποδείκνυσθαι γνώμην, ὃ τι νομίζεις τὸ δίκαιον· οὐ γὰρ ἢ πράττασθαι οἱ δίκαιοι, ἀλλ᾽ ἢ μὴ πράττουσι, ταῦτα λέγεις. Άλλ᾽ ἔμην ἔγωγε, 12 ἔφη δὲ Σωκράτης, τὸ μὴ Θέλειν ἀδικεῖν ἵκανον δικαιοσύνης ἐπίθυμη μηδεὶς εἴναι. εἰ δέ τοι μὴ δοκεῖ, σκέψου, εἰπὲ τόδε τοι μᾶλλον ἀφέσῃ· φημὶ γὰρ ἐγὼ τὸ τύμωμα δίκαιον εἴναι. Άρα τὸ αὐτὸν λέγεις, ὁ Σώκρατες, τύμωμόν τοι καὶ δίκαιον εἴναι; ἔγωγε, ἔφη. Οὐ γὰρ αἰσθάνομαί σεν, δπαῖσν τύμωμεν ἢ πεῖσθαι 13 δίκαιον λέγεις. Νόμους δὲ πέλτας, ἔφη, γιγνώσκεις; ἔγωγε, ἔφη. Καὶ τίνας τούτους νομίζεις; Ά οἱ παλίτας, ἔφη, συνθέμενοι ἢ τε δεῖ ποιεῖν καὶ ἔν τοι ἀπέχεσθαι, ἀφέσῃσθαι. Οὐκοῦν, ἔφη, τύμωμος μὲν ἄν εἴη δὲ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενας, ἄνορος δὲ δὲ ταῦτα παραβαλλων; Πάντα μὲν ὅν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ δίκαια μὲν ἄν πρέπει τοι τούτοις πειθέμενος, ἀδικος δὲ ἀπότοις ἀπειθῶν; Πάντα μὲν ὅν. Οὐκοῦν ἢ μὲν τὰ δίκαια πράττων δίκαιος, δὲ δὲ τὰ ἀδικαῖα δίκιος; Πᾶς γὰρ οὖ; Ό οὐ μὲν ἄρτι τύμωμος δίκαιος ἐστιν, ἢ δὲ ἄνορος ἀδικος. Καὶ δὲ Ἰππιας, 14 Νόμους δὲ ἔφη, ὁ Σώκρατες, πῶς ἂν τις ἡγήσατο σκουδαιῶν πρῆμα μηδεὶς εἴναι ἢ τὸ πειθεσθαι αὐτοῖς, οὓς γε πολλάκις αὐτοὶ οἱ θέμενοι ἀποδοκιμάσαντες μετατίθενται; Καὶ γὰρ πόλεμον, ἔφη δὲ Σωκράτης, πολλάκις ἀράμεναι αἱ πόλεις πάλιν εἰρήνην

IV, 4, 20. Matth. 549. 4. Rost. 108. n. 11. — διαφεύγειν, v. ad I, 3, 7. — πράττοντειν, v. ad III, 12, 8.

12. σκέψαι, ἔων. Post verba deliberandi et similia est particula, ut latina *an*, dubitationis vel ambiguitatis cuiusdam significatio etiam ibi inservit, ubi is, qui loquitur, plane non dubitat de dicti veritate. Vide supra II, 2, 2. ἔστι autem, quod ad experientiae significacionem adhibetur, de re futura dici solitum, in his locis sollicitudinem aliquam et spem metumve de eventu indicat. Herm. Vig. 835. Buttm. p. 427 sq. Matth. 526. Rost. 121. n. 15.

13. οὐ γὰρ αἰσθάνοματ. Malunt quidam οὐτε ἄρτα. quos refutat Bornemannus supponens κακῶς λέγεις. — διποτον — ποτον, v. ad I, 2, 36. IV, 6, 2. — τενας, v. ad I, 2, 42. II, 4, 2. De coniunctione cum pronomine demonstrativo cf. Cyrop. II, 2, 22 ἄλλος δὲ ἀντέρετο, τοῦτο τινα λέγοι. — έγραψαντο, v. ad I, 2, 45.

14. οὐς γε, v. ad I, 4, 11. — καταλυθεῖσην ἄν. Non est de vera quadam legum dissolutione sermo, sed de qua cogitare quispiam possit. Idem de verbis οὐτι γένοντι ἄν εἰργόν sentiendum est. Errat igitur Bernhardy prius illud ἄν deleri iubens, Syntax. 409, locum aliquantum dissimilem Demosth. c. Lacr. p. 933 ἀποχρύνεται, οὐτι οὐτι ἄν οἰοι τι εἶναι, ἀποδῦναι excitans. De οὐτι non antecedente verbo dicendi posito v. Matth. 624, f. b.

*ποιοῦνται. Καὶ μάλα, ἔφη. Λιάφορον σύν τι οἷς πουεῖ, ἔφη, τοὺς τοῖς νόμοις πειθομένους φανδίζων, δτι καταλυθεῖν ἀν οἱ, νόμοι, η̄ εἰ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις εὐτακτοῦντας ψέγοσ, δτι γένοντ̄ ὑπερίην; η̄ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ταῖς πατρὶσι επιρροθύμως φοιθοῦντας μέμψῃ; Μὰ Δὲ σύν ἔγωγ ἔφη. Λι-
· ανδρόγονος δὲ τὸν Λακεδαιμονίον, ἔφη δὲ Σωκράτης, καταμεμά-
· θηκας, δάνιον ἄν διάφορον τῶν ἀλλιών πόλεων τὴν Σπάρ-
· την ἐποιήσαν, εἰ τὴν πειθεοῦσαν τοὺς νόμοις μάλιστα ἐνερ-
· γάσσασιον αὐτῆς; τῶν δὲ ὀρχόντων ἐν ταῖς πόλεσιν οὐκ οἰδα
· ὅτι σίτινες ἄν τοῖς πολίταις αἰτιώτατοι ὦσι τοῦ τοῖς νόμοις
· πειθεοῦσας, οὗτοι ὄριστοι εἰσι, καὶ πόλις, ἐν η̄ μάλιστα οἱ
· πολίται τοῖς νόμοις πειθοῦται, ἐν εἰρήνῃ τε ἄριστα διάγει καὶ
· ἐν πολέμῳ ἀντιπόστατος ἔστιν; ἀλλὰ μήτη καὶ διμόνοιά γε με-
· γιστόν τε ἡγαδὸν δοκεῖ ταῖς πόλεσιν εἶναι καὶ πλειστάκις ἐν
· πόλεσις αἱ τε γεροντοὶ καὶ οἱ ὄριστοι ἄνδρες παρακελεύονται
· τοῖς πολίταις δμονοεῖν, καὶ πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι νόμος
· κείει τὸν πολίτας δμονθραί δμονοήσειν, καὶ πανταχοῦ δμον-
· οσις τὸν ὄρκον τοῦτον. οἷμα δὲ ἔγω ταῦτα γῆγεσθαι οὐχ
· ὄντας τοὺς αὐτοὺς χοροὺς κρίνωσιν· οἱ πολίται, οὐδὲ ὅπως τοὺς*

15. τοῦ τοῖς γό ματις πειθεοῦσα. Potuitne hic τοῦ omitti, ut est omissum in uno libro? Infinitivus post αἰτίος sine articulo statutus finem tantum et consilium, quo quid sit vel factum est, significat; articulus autem vere fieri vel factum esse, curis quis auctor dicitur fuisse, demonstrat. Quamquam ita quoque nonnullum articulum omitti videmus, ut Hellen. VII, 4, 19 διερει αἰτίος ἐδόξει εἶναι τὴν μάχην συνάψαι. ubi quod recte haberet, si scriptum legeretur in codicibus, τοῦ sine necessitate addi voluit Schneiderus, ut 5, 17 αἰτίοις μὲν ἐγένοντο τὰ δέντα κάρτα σωθῆναι. Sequitur ibi statim αἰτίος γεγενημένος τὸν συνεστάναι Λακεδαιμονίους καὶ Ἀρχαῖας πτέ. Plat. Lach. 191 e. ἔγω αἰτίος μὴ καλῶς σε ἀποχρίνασθαι. 190 e. ἔγω αἰτίος τὸ σὲ ἀποχρίνασθαι μὴ τούτο, διανρούμενος ἥδομην, ἀλλ᾽ ἔτερον. quod non multum abesse patet ab iis, quae ad I, 3, 7 disputata sunt. Infinitivum igitur sine articulo dici possit ubique facile intelligitur. Matth. gr. mai. p. 1064. Errare autem, si qui articulum, ubi non est additus, omissum putent, compluria alia simpliciis infinitivi rem effectam denotantis exempla demonstrare possunt. V. ad II, 1, 25. IV, 7, 1. quumque dicatur αἰτίος τι et οὐδέν, infinitivus non minus est pro accusativo habendus. Krüger. Anab. VI, 4, 8 ἔλεγον, δτι τὸ δόγμα εἴη αἰτίοις τὸ τοῦ στρατευμάτος ταῦτα γενέσθαι. Schaefer. Mell. crit. 23. App. Dem. II. 144.

16. κοτύωσιν, ut siisdem choris victoriā omnes tribuant. Ernest. Deinde αἰτούνται, ut siisdem poëtis praemia decernant in Iudis scenici Baccho sacris Schneider. Idem illud esse quod ἕγκρινωσιν vel προσχρίνωσιν ανθαδverterunt aliis, coll. Eurip. Troad. 928. "Ηρα δὲ ὑπέσχετο Αἰσιάδης Εὐρώπης δὲ ὄρους τυραννοῦ τέσσιν, εἰ σφε τρόπαιον Ιλέας, et Hellen. I, 7, 34 τούτων δὲ διαχε-

αὐτοὺς αὐλητὰς ἐπαινῶσιν, οὐδὲ ὅπως τοὺς αὐτοὺς ποιητὰς αἰρῶνται, οὐδὲ ἵνα τοῖς αὐτοῖς ἡδωνται, ἀλλ᾽ ἵνα τοῖς νόμοις πελθωνται. τούτοις γάρ τῶν πολιτῶν ἐμμενόντων αἱ πόλεις ἴσχυρόταται τε καὶ εὐδαιμονέσταται γέγονται· ἀνεν δὲ διμονίας οὐτὲ ἄν πόλις εν πολιτευθείᾳ οὐτὲ ἀλογοκαλῶς οἰκηθείῃ. ἔτιδε δὲ πᾶς μὲν ἄν τις ἡττεν ὑπὸ πάλεως ἡγμιοῖσο, πῆρε δ¹⁷ ἄν μᾶλλον τιμῆτο ἢ εἰ τοῖς νόμοις πελθοιτο; πῶς δὲ ἄν ἡττετον ἐν τοῖς δικαιοτηροίσι ἡττώτο, ἢ πᾶς ἄν μᾶλλον νικών; τίνι δὲ ἄν τις μᾶλλον πιστεύσει παρακαταθέσθαι ἢ χρήματα ἢ αἰοὺς ἢ θυγατέρας; τίνα δὲ ἄν ἡ πόλις ὅλῃ ἀξιοπιστύτερον ἡγήσαυτο τοῦ νομίμου; παρὰ τίνος δὲ ἄν μᾶλλον τῶν δικαιων τύχοιεν ἢ γονεῖς ἢ οἰκεῖοι ἢ οἰκέται ἢ φίλοις ἢ πολέται ἢ ἔτνοις; τίνι δὲ ἄν μᾶλλον πολέμοις πιστεύσειν ἢ ἀνοχὰς ἢ σπουδὰς ἢ συνθήκας περὶ εἰρήνης; τίνι δὲ ἄν μᾶλλον ἢ τῷ νομίμῳ σύμμαχοι ἐθέλοιεν γίγνεσθαι; τῷ δὲ ἄν μᾶλλον οἱ σύμμαχοι πιστεύσειν ἢ ἡγεμονίαν ἢ φρονδαρχίαν ἢ πόλεις; τίνα δὲ ἄν τις εὐεργετήσας ὑπολάβοι χάριν κομιεῖσθαι μᾶλλον ἢ τὸν νόμίμουν; ἢ τίνα μᾶλλον ἄν τις εὐεργετήσειν, ἢ παρ’ οὐχ ἔργον ἀπολήψεσθαι νομίζει; τῷ δὲ ἄν τις βούλοιτο μᾶλλον φίλοις εἶναι ἢ τῷ τοιούτῳ, ἢ τῷ ἡττον ἐχθρός; τῷ δὲ ἄν τις ἡττετον πολεμήσειν, ἢ ω̄ ἄν μάλιστα μὲν φίλοις εἶναι βούλοιτο, ἥκιστα δὲ ἐχθρός, καὶ ω̄ πλεῖστοι μὲν φίλοις καὶ σύμμαχοι βούλοιτο εἶναι, ἔλαχιστοι δὲ ἐχθροὶ καὶ πολέμοις; ἐγὼ μὲν οὖν, ὁ Ἰππία, τὸ αὐτὸν ἀποδείκνυμαι κόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι· εὐ δὲ εἰ τάναντία γιγνώσκεις, δίδασκε. Καὶ ὁ Ἰππίας, Ἄλλα μὰ τὸν Δία, ἔφη, ὃ Σώκρατες, οὐ μοι δοκεῖ τάγαρτία

ροτονονημένων τὸ μὲν πρότοτον ἔκριναν τὴν Εὐδυπτολέμου (γνόμην). ὑπομονεμένου δὲ Μενεκλέους καὶ πάλιν διαχειροτονίας γενομένης ἔκριναν τὴν βουλῆς. Ibidem I, 7, 22 recte a novissimo editore κριθέντα pro καταχριθέντα restitutum est. — ὅπως — ἡ α., v. ad II, 1, 19.

17. τῶν δικαιων, Plat. Menex. 236 d. τὰ προσήκοντα. — οἰκέται, v. ad I, 2, 48. — πιστεύσειν. ἀγαχάς cett. Primum cum infinitivo, deinde cum accusativo obiecti coniunctum est, verbum πιστεύειν. Utraque constructio invenitur etiam Sympos. VIII, 36. Sed quem hic habemus accusativum, is amplioris est obiecti, quod Lexicon cum loco, qui est De Vetric. II, 4 εἰς τὰς μάχας αὐτοῖς μᾶλλον πιστεύειν ἢ ἀλλοδαποῖς, apte componit. Vid. ad II, 6, 6. I, 5. — τίνα — νόμιμον; quonam hī accusativi referendi? χαριν κομιζεσθαι et χάριν ἀπολαμβάνειν non diversa. — καὶ ω̄ — βούλοιτο. De ὦν repetendo ὁ ad II, 1, 18. 27. Prior autem ὡν contra Bernhardi suspicionem Syntax. p. 309. defendit Fr. Haase De rep. Lac. I, 9.

18. ἀποδείξυμα, v. ad §. 9. et III, 10, 10.

ιεγιγνώσκειν οὶς εἰρηκας περὶ τοῦ δικαίου. Ἀγράφονς δέ τιτης οἰσθα, ἔφη, ὁ Ἰππλα, νόμους; Τούς γ' ἐν πάσῃ, ἔφη, χώρᾳ κατὰ ταῦτα νομιζομένους. Ἐχοις ἀν̄ οὖν εἰπεῖν, ἔφη, ὅτι οἱ ἀνθρώποι αὐτοὺς ἔθετο; Καὶ πῶς ἄν, ἔφη, οἱ γε οὗτε συνελθεῖν ἀπαρτεῖς ἀν̄ δυνηθεῖν οὕτε διδόφωνοι εἰσι; Τίνας οὖν, ἔφη, νομίζεις τεθεικέναι τοὺς νόμους τούτους; Ἐγὼ μέν, ἔφη, θεοὺς οἴμαι τοὺς νόμους τούτους τοῖς ἀνθρώποις θέταιναι καὶ γὰρ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται θεοὺς οὐβεν.
20 Οὐκοῦν καὶ γονέας τιμᾶν πανταχοῦ νομίζεται; Καὶ τοῦτο, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ μήτε γονέας παῖδες μήτε παῖδες γονέοις; Οὐκέτι μοι δοκεῖ, ἔφη, ὁ Διόκρατες, οὗτος θεοῦ νόμος εἴναι. Τί δῆ; ἔφη. Ὁτι αἰσθάνοματι τίνας, ἔφη, παραβιβαίνοντας αὐτὸν. Καὶ γὰρ ἀλλα πολλά, ἔφη, παρανομοῦσσιν ἀλλ' ὡν δίκην γέ τοι διδόσων οἱ παραβιβαίνοντες τοὺς ὑπὸ τῶν θεῶν κειμένους νόμους, ἢν οὐδενὶ τρόπῳ δυνατὸν ἀ-

19. ἔθεντο — τεθεικέναι — θεῖναι, v. ad I, 2, 45. — πρῶτον νομίζεται, prima omniū lex est. Schneider. Cf. II, 3, 16 πανταχοῦ νομίζεται, iustum ubique habetur, ut §. sq. quod §. 24 est πανταχοῦ νόμιμόν ἐστι. Νομίζειν θεούς I, 1, 2, 64 non solum est deos esse credere, sed etiam deos more publico receptos colere. Cf. I, 1, 3 μαντικὴν νομίζειν, artem vaticinandi esse credere. Valckenarius et Schneiderus articulum ad intititivum, quippe qui esset instar substantivi positus, additum desiderabant. Sed v. II, 3, 15. Sympos. I, 15. VIII, 13. ubi v. Bornem. Matth. 542.

20. οὐχέτι, v. ad III, 4, 10. — τι δῆ; quid tandem! Hoc loco motus esse Matthiaeus videtur, ut dicat τι δῆ significare warum nicht? gramm. mai. 488. 8. Sed aequo hoc vertitur in totius orationis conformatione atque quum dicitur τι γάρ; quid enim τι eandem habere significationem; v. ib. 9. Herm. Vig. 729. Τι δῆ h. l. est Warum doch? Wie denn so? quo significatur, nondum interroganti satisfactum esse; quamque propriam habet vim ratiocinandi et concludendi, ea ne hic quidem caret; transitus enim fit ad conclusionem, quapropter in sequentibus οὐν retinendum omnino est.

21. ἀλλ' οὐν — γέ τοι. Particularum in apōdosi frequens usus est. Isocr. Demonic. 39 οἱ γάρ δίκαιοι τῶν ἀδίκων εἰ μηδὲ ἄλλο πλεονεκτοῦσιν, ἀλλ' οὐν δίκαιοι γε σπουδαῖς ὑπερέγουσιν. Xenoph. Cyneg. II, 1. Hier. II, 9. Bornem. Cyrop. I, 4, 19. Plut. Eurip. Heracl. 689. Matth. 613. Plat. Lach. 186 b. εἰ τις ἥμαρ ἔστιν διδάσκαλον μὲν οὐ φροντίζειν, ἀλλ' οὐν ἔργα αὐτὸς αὐτοῦ ἔχει εἰπεῖν, ubi quod γέ non additum est, vim aliquam fortiorē detrahit particularis, quibus, quamquam conceditur aliquid, res tamen asseveratur, quae cum conclusionis specie ante dictis opponitur. H. l. ἀλλά indicat oppositionem (quamvis leges violent), οὐν conclusionem (quia leges violent), γέ vim in vocabulo δίκαιοι et in omni dictione δίκην διδόναι repositam acuit: quo accedit affirmativum τοι. — οὐμένονς, neutrum pro passivo. Matth. 496. 3. — ὡς περ quum dicitur oppositum introducere (Matth. gr. mai. p. 1287), id quid sibi velit, in promtu est dicere.

Θρώπω διαφυγεῖν, ὡς περ τοὺς ὥπ' ἀνθρώπων πεμένους νόμους ἔνοι παραβαλοντες διαφεύγουσι τὸ δίκην διδόναι, οἱ μὲν λανθάνοντες, οἱ δὲ βιαζόμενοι. Καὶ πολεν, ἔφη, δίκην, ὡς Σώκρατες, οὐ δύνανται διαφεύγειν γονεῖς τε παισὶ καὶ παῖδες γονεῦσι μηγνύμενοι; Τὴν μεγίστην τῇ ΆΙ^τ ἔφη. τέ γὰρ ἀν μεῖζον πάθοιεν ἀνθρώποις τεκνοποιούμενοι τοῦ πακῶς τεκνοποιεῖσθα; Πλέος οὖν, ἔφη, πακῶς οὗτοι τεκνοποιεῦνται, οὓς γε εἰς οὐδὲν πωλεῖν ἀγαθοὺς αὐτοὺς ὅπτας ἐξ ἀγαθῶν παιδοποιεῖσθαι; "Οτι τῇ ΆΙ^τ ἔφη, οὐ μόνον ἀγαθοὺς δεῖ τοὺς ἐξ ἀλλήλων παιδοποιουμένους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀκμαζόντας τοῖς σώμασιν· ἡ δοκεῖ σοι δύμοια τὰ σπέρματα εἶναι τὰ τῶν ἀκμαζόντων τοῖς τῶν μήπω ἀκμαζόντων ἡ τῶν παιρηκμακότων; Ἀλλὰ μὰ ΆΙ^τ ἔφη, οὐκ εἰκὸς δύμοια εἶναι. Πότερα οὖν, ἔφη, βελτίω; Αῆλον δὲ, ἔφη, τὰ τῶν ἀκμαζόντων. Τὰ τῶν μὴ ἀκμαζόντων ἄρα οὐ σπουδαῖα; Οὐκ εἰκὸς μὰ ΆΙ^τ ἔφη. Οὐκοῦν οὐτοι γε οὐδὲ παιδοποιεῖσθαι; Οὐ γὰρ οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν οὐτοι γε οὐτοι παιδοποιούμενοι ὡς οὐ δεῖ παιδοποιεῦνται; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Τίνες οὖν ἄλλοι, ἔφη, κακοὶ ἀν παιδοποιοῦντο, εἴ γε μὴ οὗτοι; "Ομογνωμονῶσι, ἔφη, καὶ τοῦτο. Τέ δέ; τοὺς εὖ ποιοῦντας ἀντενεργετεῖν οὐ πανταχοῦ νόμι—
μόν ἔστι; Νόμιμον, ἔφη. παραβαλόνται δὲ καὶ τοῦτο. Οὐκοῦν καὶ οἱ τοῦτο παραβαλοντες δίκην διδόσαι φίλων μὲν ἀγαθῶν ἔργοις γιγνόμενοι, τοὺς δὲ μισοῦντας ἐαυτοὺς ἀναγκαζόμενοι διώκειν. ἡ οὐδὲ οἱ μὲν εὖ ποιοῦντες τοὺς χρωμένους ἐαυτοῖς ἀγαθοὶ φίλοι εἰσὶν, οἱ δὲ μὴ ἀντενεργετοῦντες τοὺς τοιούτους διὰ μὲν τὴν ὀχαριστὴν μισοῦνται ὥπ' αὐτῶν, διὰ

23. Ἀλλὰ μὰ ΆΙ^τ ἔφη, οὐκ εἰκὸς δύμοια εἶναι ad stricta coniunctione dictum. Pertinet enim negatio ad verbum. Item deinde οὐκ εἰκός, natürlich nicht. — δῆλον δὲ, ἔφη, v. ad 2, 14.

24. φίλων ἔργοις οὐ, quod interpretatur vulgata lectio ἔργων φίλων. Anab. I, 3, 6 ὑμῶν ἔργοις ὦν, quod interpretatur stricta lectio ἔργων φίλων. Plat. Phaed. 58 c. ἔργοις ἐτελένται φίλων. Isocr. Paneg. 71 b. ἔργοις δὲ συμμάχον γεγενημένους. Eurip. Med. 513. φίλων ἔργοις. 52. πῶς σου μόνη Μίθεια λεπτεύνει φίλει; Matth. 351. Rost. p. 532. — διώκειν, studiōse sectari. — φίλοις. Plurimi codices habent θεοῖς, quod optime cum §§. 19, 20. convenire recte dicit Bornemannus; esse autem homericum ξοκε, decet, convenit, ab attico sermone alienum docet Elmslei. Eurip. Heracl. 681. Attulerunt quidem Hindenburgius ad h. l. et Bornemannus ad Anab. VI, 5, 17 locum Plat. Legg. IX, 16. p. 879 ξοκε δὲ νέφι παντὶ ύπο γέροντος πληγέντι φεθύμως δρύην ύποφέρειν. Sed hic non attinet dici, quid deceat deos, sed quid a diis fieri consentaneum sit, quid a diis exspectari debeat. — ἡ καὶ ἡ γραπτον, quam pro hominum rationibus. v. ad 1, 7, 4.

δὲ τὸ μάλιστα λνοιτελεῖν τοῖς τοιούτοις χρῆσθαι τούτους μάλιστα διώκουσι; Νὴ τὸν Δία, ὁ Σώκρατες, ἔφη, θεοῖς ταῦτα πάντα ἔστι· τὸ γὰρ τοὺς νόμους αὐτῷ τοῖς καραβαῖσιν στὸν τὸν τιμωρίας ἔχειν βελτίονος η̄ κατ’ ἀνθρώπον νομοθέτου δοκεῖ μοι εἶναι. Πότερον οὖν, ὁ Ἰππία, τοὺς θεοὺς ἦγῆ τὰ δίκαια νομοθετεῖν η̄ ἄλλα τῶν δικαίων; Οὐκ ἄλλα μὰ Δίης ἔφη. σχολῆ γὰρ ἄν ἄλλος γέ τις τὰ δίκαια νομοθετεῖν εἰ μὴ θέος. Καὶ τοῖς θεοῖς ἄρα, ὁ Ἰππία, τὸ αὐτὸν δίκαιόν τε καὶ νόμιμον εἶναι ἀφέσκει.

Tοιαῦτα λέγων τε καὶ πράττων δικαιοτέρονς ἐποιεῖ τοὺς πλησιάζοντας.

CAPUT V.

1. Ως δὲ καὶ πρακτικωτέρονς ἐποιεῖ τοὺς συνόντας αὐτῷ, οὗν αὐτὸν λέξω. νομίσων γὰρ ἐγκράτειαν ὑπάρχειν ἀγαθὸν εἶναι τῷ μηλογτὶ καλόν τι πρᾶξιν, πρῶτον μὲν αὐτὸς φαντρὸς ἡν̄ τοῖς συνοῦσιν ἡσηκωτὸς ἐαυτὸν μάλιστα πάντων ἀνθρώπων· ἐπειτα διαλεγόμενος προερέπετο πάντων μάλιστα τοὺς συνόντας πρὸς ἐγκράτειαν. Άει μὲν οὖν περὶ τῶν πρὸς ἀρετὴν

25. ἄλλα τῶν δικαίων, quae a iustis diuersa sunt. Pertinet enim ἄλλος ad ea adiectiva, quae quum diversitatem aliquam significant, genitivum postulant, ut διάρραος (v. §. 15), ἀλοίος, ἀλλότριος, ἔτερος, ἐγαρτός. Rost. gr. 108. n. 19. Thiersch. gr. 255. 11. Matth. 366. Quem usum a tragicis abiudicanti Poggio refragatus est Pslugk. Eurip. Androm. 6.

CAP. V. Intemperantiae mala ostenduntur. Temperantium commendari vidimus 1, 5.

1. τοὺς συνόντας αὐτῷ, alii ἔστιν, ut I, 2, 8. 51. 52. IV, 7, 1 τὴν ἔαυτοῦ γνώμην ἀπειράννετο Σωκράτης πρὸς τοὺς ὄμιλοῦντας αὐτῷ. Sed v. I, 2, 49. II, 6, 5. — νῦν post τούτο possum exspectes. Sed v. III, 1, 1. IV, 7, 1. Alia eiusdemmodi exempla atque unum inversi ordinis ex Mag. Eq. II, 1 ταῦτην νῦν ἥδη πειράσσομα δηλοῦν composuit Herbst. Sympos. VIII, 23. Quamquam nostro loco si postpositum esset, oratio ita fere procederet: καὶ τούτο νῦν λέξω, v. 6, 1. — ὑπάρχειν non otiosum esse dicit Bornemannus verba ita construens: νομίσων γὰρ ἀγαθὸν εἶναι ὑπάρχειν ἐγκράτειν. V. idem ad Cyrop. VIII, 8, 20. ad quem locum Schneiderus De Rep. Athen. III, 9. De Venat. XIII, 17 excitat. — ἐπειτα, v. ad I, 2, 1. — προετρέπετο, I, 2, 64. II, 1, 1, 5, 1. III, 3, 15. IV, 7, 9 activum est; I, 2, 32, 4, 1. III, 3, 8. IV, 8, 11 medium. V. ad I, 2, 64. Matth. 496. n. 3. Medium Constant. Matthiae Quaest. Soph. p. 97. explicat sibi impellere aliquem, sibi conciliare, in suas partes ducere. — πάντων neutrum est. Matth. 459. n. V. ad IV, 8, 11.

2. περὶ alii omittunt. Cyrop. I, 6, 12 τῶν ἄλλων — η̄ μέμνησαι; et paullο post οὐδὲν ὄντον περὶ τούτου ἐπεμνήσῃ. Platon. Menex. 239 c. τούτων πέρι μοι δοκεῖ χρῆναι ἐπιμνησθῆναι. Matth.

χρησίμων δύτος τα διετέλει μεμνημένος καὶ τοὺς σύνθητας πάντας ὑπομιμήσκων· οἶδα δέ ποτε αὐτὸν καὶ πρὸς Εὐθύδημον περὶ ἔγκρατεις τοιάδε διαλεῖθέντα· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Εὐθύδημε, ἄρα καλὸν καὶ μεγαλεῖσν τομῆσεις εἶναι καὶ ἀνδρὲ καὶ πόλει κτῆμα ἐλευθεριαν; Ὡς οὖν τέ γε μάλιστα, ἔφη. "Οἵτις οὖν ἄρχεται ὑπὸ τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ διὰ ταύτας μὴ δύναται πράττειν τὰ βέλτιστα, τομῆσεις τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι; "Ηκιστα, ἔφη. "Ἴως γάρ· ἐλεύθερον φάνεται σοι τὸ πράττειν τὰ βέλτιστα· εἴτα τὸ ἔχειν τοὺς καλύσσοντας τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἀνελεύθερον τομῆσεις; Παντάπασι γε, ἔφη. Παντάπασιν ἄρα σοι δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς ἀνελεύθεροι εἶναι; εἰ Νὴ τὸν Άλ' ἔφη, εἰκότως. Πότερον δέ σοι δοκοῦσιν οἱ ἀκρατεῖς καλύειθαι μόνον τὸ κάλλιστο πράττειν, η̄ καὶ ἀναγκάζεσθαι τὰ αἰσχιστα ποιεῖν; Οὐδὲν ἡττοῦ διογού· ἔφη, δοκοῦσι τοῦτα ἀναγκάζεσθαι η̄ ἐκεῖνα καλύεσθαι. Πολονς δέ τινας δεσπότας ἡγῆ τοὺς τὰ μὲν ἄριστα καλύσσοντας, τὰ δὲ κάκιστα ἀναγκάζοντας; Ὡς δυνατὸν νη̄ Άλ' ἔφη, χακίστους. Δουλεῖαν δὲ πολαν κακιστην τομῆσεις εἶναι; "Ἐγὼ μέν, ἔφη, τὴν παρὰ τοῖς κακίστοις δεσπότας. Τὴν χακίστην ἄρα δουλεῖαν οἱ ἀκρατεῖς δουλεύουσιν; "Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη. Σοφιαν δὲ τὸ μέσοντον ἀγαθὸν οὐ δοκεῖ σοι ἀπειρογονα τῶν ἀνθρώπων η̄ ἀκρασία εἰς τονναρτὸν ἀντοὺς ἐμβάλλειν; η̄ οὐ δοκεῖ σοι προσέχειν τε τοῖς ὀφελοῦσι καὶ καταμανθάνειν αὐτὰ καλύειν ἀφέλκουσα ἐπὶ τὰ ἥδει, καὶ πολλάκις αἰσθανομένους τῶν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν κακῶν ἐκπλήξασα ποιεῖν τὸ χεῖρον ἀντὶ

347. n. 1. — ᾧς οἰόν τε γε. Postrema particula displicuit Schneider, ut 2, 11 Valckenario. Cf. infra §. 5. Defendit Schaefer. App. Demosth. I. 543.

3. διὰ τοῦ σώματος. Stobaenus διὰ omisit, ut est Hell. IV, 8, 22 αἱ τοῦ σώματος ἡδοναί. Apol. 16. ταῦς τοῦ σώματος ἐπιθυμίαις. Sed additam videa praepositionem I, 5, 6. II, 6, 5. Infra §. 11. Plat. Civ. 328 d. αἱ κατὰ σὸ σώμα ἡδοναί. Alia similia praepositionis exempla v. I, 4, 5. — εἰτα sine copula illati exempla ex Platon. Theat. 148 b. Apol. 23 c. καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἴτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἔξεραῖν. Lycurg. Or. p. 184. affert Schneiderus ad II, 2, 14. Vid. ad I, 1, 5. — ἔχειν τοὺς καλύσσοντας, habere qui impedit. Matth. 270. Rost. 198. B. b. — γέ in fine paragaphi cum Stobaeo omitti malit Schneiderus. Sed quam vim in responsa habeat, v. Matth. 602. Addi rei cum aliqua accessione vel limitatione confirmanda caussa docet Hermann. Vig. 825.

4. ταῦτα ἀναγκάζεσθαι — ἐκεῖνα καλύεσθαι, v. ad II, 1, 2. 30.

6. ἐκπλήξασα, v. ad I, 3, 12.

τοῦ βελτίους αἰρεῖσθαι; Γίγνεται τοῦτο, ἔφη. Σωφροσύνην δέ, ὡς Εὐθύδημε, τῷν ἄν φαίμενος ἡττον ἢ τῷ μχρατεῖ προσήκειν; αὐτὰ γὰρ δῆπον τὰ ἐναντία σωφροσύνης καὶ ἀκρασίας ἔργα ἔστιν. Ὁμολογῶ καὶ τοῦτο, ἔφη. Τοῦ δὲ ἐπιμελεῖσθαι ὃν προσήκειν οἴει τι καλυτειώτερον ἀκρασίας εἶναι; Οὐκοῦν δύνης, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀντὶ τῶν ὀφελαύντων τὰ βλάπτοντα προαρεῖσθαι ποιοῦντος, καὶ τούτων μὲν ἐπιμελεῖσθαι, ἐκείνων δὲ ἀμελεῖν πείθοντος, καὶ τοῖς σωφρονοῦσι τὰ ἐναντία ποιεῖν ἀναγκάζοντος οἵει τι ἀνθρώπῳ κάκιον εἶναι; Οὐδέν, ἔφη. οὐκοῦν τὴν ἐγκράτειαν τῶν ἐναντίων ἢ τὴν ἀκρασίαν εἰκὸς τοῖς ἀνθρώποις αἰτίαν εἶναι; Πάντι μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ τῶν ἐναντίων τὸ αἰτίον εἰκὸς ἄριστον εἶναι; Εἰκὸς γάρ, ἔφη. Τοιχεῖς ἄρα, ἔφη, ὡς Εὐθύδημε, ἄριστον ἀνθρώπῳ ἢ ἐγκράτεια εἶναι; Εἰκότως γάρ, ἔφη, ὡς Σωφράτες. Ἐκεῖνο δέ, ὡς Εὐθύδημε, ἥδη πώποτε ἐνεδυμήθης; Ποιῶν; ἔφη. "Οτι καὶ

7. *Σωφροσύνην.* Scribi solet σωφροσύνης, quod quamquam codicum auctoritate caret, usi tamen comprobari videtur. V. §§. 10. 11. Nam hoc est: continentia pertinet ad aliquem, est aliquis continentias particeps. Eurip. Bacch. 1294. Πενθᾶς δὲ τὸ μέρος σωφροσύνης προσήκει ἔμης; Cyrop. IV, 2, 40 οὐδὲ ὡς ἡμῖν νῦν προσήκει οὐτε πλησμοῦς πα οὐτε μεθῆς. Idem ac μέτεστι μοι dicit easce Matth. 326. Rost. 108. n. 5. Sed quamquam nominativus significare videtur: continentia convenit vel prodest alicui: tamen quam facilis sit ab altera ad alteram constructionem transitus, in promtu est videre. Aristoph. Pac. 617 οὐδὲ ὅπως αὐτῇ προστέκει Φειδίας ἀκηκόν. Thucyd. II, 29. Τηρεῖ δὲ τῷ Πρόσκυνῃ σχόντι γνωτικα προσηκει ὁ Τήρης οὗτος οὐδέτερος. V. 66 τὸ ἐπιμελές τοῦ δρωμάτων πολλοῖς προσήκει. Stob. ed. Gaisford. p. 417 sq. Gesn. 127. Meinek. Menand. 4. Finckh. Diar. Darmst. 1830. 48. Bernhard. Syntax. 150. V. ad III, 3, 10. — αὐτὰ γὰρ τὰ ἐναντία, gerade das Gegenthail. Matth. 467. Herm. Viger. 733. II. Rariorem in his pluralem esse, comparans tamen Aristot. Rhet. I, 7, 4. Plat. Cratyl. 432 a. Soph. 225 c., docet Bernhardy Syntax. 289. De articulo praedicati vocabulo addito v. ad III, 1, 8. 10, 1. 14, 7. — ών προσήκει, v. ad II, 1, 32.

8. ἡ post ἐναντίος illatum est etiam III, 12, 4. Anab. V, 8, 24. Matth. 366. n. 2. — τῶν ἐναντίων genitivi trajectio similis est II, 1, 18. Casaubon. Theophr. Char. VII, 4.

9. *Ποῖον;* Plat. Alcib. I. 130a. καὶ μὴν τόδε γε οἷμαι οὐδένα ἄντιλλας οἰηθῆναι. Τὸ ποῖον; Μή οὐ τριῶν δὲ τι εἶναι τὸν ἀνθρώπων. Quibus in locis animadvertisenda est diversitas brevis interrogationis intermediae. Matth. 266. n. Herm. Vig. 705 sq. V. ad I, 2, 36. Ceterum Matthiaeus gr. mai. 472. 2. c. nostrum locum cum iis componit, in quibus pronomē demonstrativum introductioni inservit. — De verbi ἐνθυμεῖσθαι diversa constructione v. ad I, 1, 17. — ὡς εἰρην interrogationi πῶς respondet etiam III, 10, 11. Plat. Phaed. 90 a. Ηῶς λέγεις; ηὐ δὲ ἐγώ. Οὐ περ, η δέ δε, περὶ τῶν σωμάτων μικρῶν καὶ μεγάλων. Matth. p. 1287. — δέψαν, alii δέψος. Zonar. lex. p. 526. δέψος καὶ δέψα, ἀστι-

ἐπὶ τὸν ἡδέα, ἐφ' ἀπερ μόνι δοκεῖ ἡ ἀκρασία τοὺς ἀνθρώπους ἄγειν, αὐτὴ μὲν οὐ δύναται ἄγειν, ἡ δὲ ἔγκρατεια πάντων μάλιστα ἥδεσθαι ποιεῖ. Πῶς; Ἐφη. Ὡςπερ ἡ μὲν ἀκρασία οὐκ ἔσσα καρτερεῖν οὔτε λιμὸν οὔτε δίψαν οὔτε ἀφροδισίων ἐπιθυμίαν οὔτε ἀγρυπνίαν, δι' ᾧ μόνων ἔσται ἡδέας μὲν φαγεῖν τε καὶ πιεῖν καὶ ἀφροδισίωσα, ἡδέως δὲ ἀναπάντασθαι τε καὶ κοιμηθῆναι, καὶ περιμείναντας καὶ ἀνισχομένους, ἔως ἂν ταῦτα ὡς ἐν ἥδιστα γένηται, καλέει τοῖς ἀναγκαιοτάτοις τε καὶ συνεχετάτοις ἀξιολόγως ἥδεσθαι· ἡ δὲ ἔγκρατεια μόνη ποιοῦσα καρτερεῖν τὰ εἰρημένα μόνη καὶ ἥδεσθαι ποιεῖ ἀξιώς μνήμης ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις. Παντάπιστη, Ἐφη, ἀλληλῆ λέγεις. Άλλα μὴν τοῦ μαθεῖν τι καλὸν καὶ ὄγα-
10 θόν, καὶ τοῦ ἐπιμεληθῆναι τῶν τοιούτων τενός, δι' ᾧ ἄν ἦν τις καὶ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καλῶς διοικήσει, καὶ τὸν ἑαυτοῦ οἰκον καλῶς οἰκονομήσει, καὶ φίλοις καὶ πόλεις ὀφέλιμος γένοιτο, καὶ ἔχθρῶν κρατήσειν, ἀφ' ᾧ οὐ μόνον ὀφέλεια, ἀλλὰ καὶ ἥδοναλ μέγισται γίγνονται, οἱ μὲν ἔγκρατεις ἀπολαύοντες πράττοντες αὐτά, οἱ δὲ ἀκρατεῖς οὐδενὸς μετέχοντι. τῷ γὰρ ἀν ἡττον φήσαιμεν τῶν τοιούτων προσέχειν, ἡ ὡς ἡκίστα ἔξεστι ταῦτα πράττειν, κατεχομένῳ ἐπὶ τῷ σπουδάζειν περὶ τὰς ἔγγυτάτω ἥδονάς; Καὶ ὁ Ἔρθρόδημος, Δοκεῖς μοι,
11 Ἐφη, ὡς ἀνδρὶ ἥττοντι τῶν διὰ τοῦ σώ-

ρως λέγεται, μᾶλλον δὲ τὸ οὐδέτερον. ubi v. Tittmann. In libris autem antiquior forma feminina librariorum culpa alteri non raro cessisset videtur. V. Poppe Cyrop. II, 3, 13. Supra I, 4, 13 erat δίψος, quod vocabulum in codicibus quibusdam Platonici scribi solet δίψος, non improbatum Schneider Civ. 438 e. 585 a. — ξνι. Formam praepositionis ionicam, ut significet ἔνεστι, tolerari notum est. Buttm. 117. 3. 2. De constructione v. Matth. 461.

10. τὸν μαθεῖν — οἱ ἔγκρατεις ἀπολαύοντι, Borne-mannus intelligit ὀπρελεῖς καὶ ἥδονάς μεγάτης. Hanc esse verbi ἀπολαύειν constructionem ostendimus ad I, 6, 2. — ἔχθρῶν, alii minore auctoritate ἔχθρον. V. ad I, 5, 1. — πράττοντες αὐτά, sc. τὸ μαθεῖν τι καλὸν τετ. Eodemque spectare ἀφ' ᾧ iam ex iis apparet, quae de constructione verbi ἀπολαύειν dicta sunt. τῶν τοιούτων, ut supra δι' ᾧ τετ. ταῦτα, ut αὐτά. — κατεχομένῳ ἐπὶ τῷ σπουδάζειν, quia occupatur et tenetur in studio voluptatum. Praepositione simul locus, ciroa quem versatur cupiditas, ac finis, quem habet illa, significari videtur. V. ad III, 14, 2. — περὶ τὰς ἔγγυτάτω ἥδονάς. De sententia v. ad II, 1, 20. de forma Schneider. ad Anab. II, 2, 17. coll. Hellen. V, 4, 66 ἐν ταῖς ἔγγυτάτω νήσοις. Negaverat autem Zeunius ad Cyrop. IV, 1, 3 ἔγγυτάτω aliter quam absolute dictum, ἔγγυτάτω aliter quam cum genitivo coniunctum apud Xenophontem inveniri.

11. ἥττονι, v. ad I, 5, 1. — τι γάρ, quidam libri dant Τίνι γάρ. V. ad III, 3, 14. — καὶ ἔργη καὶ λόγων, alii τοῦ λόγων

ματος ἡδονῶν πάμπαιν οὐδεμιᾶς ἀρετῆς προσίκει. Τί γὰρ διαφέρει, ἐφη, ὁ Εὐθύνης, ἀνθρώπος ἀκρατῆς θηρίου τοῦ ἀμαθετούτου; ὅπεις γὰρ τὸ μὲν κράτιστα μὴ σκοπεῖ, τὰ ἡδονὰ δὲ ἐκ παποὺς τρόπον ζῆται ποιεῖν, τί ἄν διαφέρει τῶν ἀφρονετάτων βοσκημάτων; ἀλλὰ τοῖς ἀγχοτάτοις μόνοις δέξεσθαι σκοπεῖν τὰ κράτιστα τῶν πραγμάτων, καὶ ἔργη καὶ λόγια διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ μὲν ἀγαθὰ προσειρησθα, τῶν δὲ κακῶν ἀπέχεσθαι. Καὶ οὐτις ἐφη ἀρίστους τε καὶ εὐδαιμονιστῶντος ἰσδρας γίγνεσθαι καὶ διαλέγεσθαι δυνατωτάτους, ἐφη δὲ καὶ τὸ διαλέγεσθαι ὄντας ἐκ τοῦ συνιόντας κοινῇ βούλευσθαι διαλέγοντας κατὰ γένη τὰ πράγματα. δεῖν οὖν περιέσθαι ὃν μάλιστα πρὸς τοῦτο ἔστιν ἔτοιμον παρασκεψάλειν, καὶ τούτου μάλιστα ἐπιμελεῖσθαι· ἐκ τούτου γὰρ γίγνεσθαι ἀδρας ἀρίστος τε καὶ ἡγεμονικατάτους καὶ διαλεκτικῶντας.

CAPUT VI.

1. 'Ως δὲ καὶ διαλεκτικωτέρονς ἐποίει τοὺς συνόντας, περίσσουμαι καὶ τοῦτο λέγων. Συκράτης γάρ τοὺς μὲν ἀδότας, τὸ ἔκπτον εἴη τῶν ὄντων, ἐνύμικε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀν ἐξηγεῖσθαι δίτασθαι· τοὺς δὲ μὴ ἀδότας οἰδέντες ἐφη θατμαστὸν εἶναι αἵτοις τε οφάλισθαι καὶ ἄλλοις οφάλιν. ἀν ἔνεκα

ταῦ Ζηγρ, qui est solemnis ordo. Sed libri conspirant in serrando illo ordine Cyrop. IV, 1, 12; non omnia ib. II, 4, 10. Comment. II, 3, 6, 15. atque hoc loco. Addit Bornemannus ad II, 3, 6 locum Demosth. c. Neaer. 1345, 8. Schaefer. — διαίτηστας, τ. ad I, 1, 9.

12. εὐδαιμονεστάτοις. Schaeferus App. Dem. III. 192. scribendum censet δικαιονταῖς. Sed eadem huius vocabuli cum ποιος coniunctio est 8, 11. — καὶ διαιτηστάτοις post Suevemium De Aristoph. Nab. p. 5. damnaverunt Herbotius et Bornemannus tanquam ex sequente capite hoc illata atque huic ratiocinationi officientia. Sed omni hoc enunciato ἐξ τούτου γάρ cett. repetitio verborum ταῦ οὖτος έγι, simulque transitus ad sequestia continetur: qua in re quam negari non possit inesse negligentiam haud exiguum, tamen neque prius illud enunciatum potent deleri et posterius habet, quo se defendat, quam ex totius libri indeo tam ex huius loci ratione, quippe severa argumentationis continuatione caretia. Facilius autem te mecum consentientem habebo, quam ποιος τοῦτο, τούτον et ἐξ τούτου non tam ad διαλέγεσθαι quam ad διαλέγειν ταῦ γένη τὰ πράγματα retinero. De arte dialectice vide quae disputavit C. Fr. Hermann. Lucian. Conserib. Hist. p. 207 sqq.

CAP. VI. Artem bene et recte de re quacunque proposita discutendi docet familiares suos Socrates.

σκοπῶν σὺν τοῖς συνόνοις; τί ἔκαστον εἴη τῶν ὅντων, οὐδέποτε ἐληγε. πάντα μὲν οὖν, ἢ διωρίζετο, πολὺ ἔργον ἂν εἴη θεξελθεῖν· ἐν ὅσοις δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐπισκέψεως δηλώσειν οἶμαι, τοσαῦτα λέξω. πρῶτον δὲ περὶ εὐσεβείας ἀδέε πως ἴσχοπει· Εἰπέ μοι, ἔφη, ὁ Εὐθύδημε, ποιῶν τι νομίζεις εὐσεβείαν ἔλιγε; Καὶ οὗ, Κάλλιστον τὴν Λ' ἔφη. Ἐχεις οὖν εἰπεῖν, διοϊός τις ὁ εὐσεβής ἐστιν; Ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ἔφη, ὁ τοὺς θεοὺς τιμῶν. Ἐξεστι δὲ ὁν ἄν τις βούληται τρόπον τοὺς θεοὺς τιμᾶν; Οὐκ, ἀλλὰ νόμοι εἰσὶ, καθ' οὓς δεῖ τοῦτο ποιεῖν. Οὐκοῦν ὁ τοὺς νόμους τούτους εἰδὼς εἰδεῖη ἄν, ὡς δεῖ τοὺς θεοὺς τιμᾶν; Οἶμαι ἔγωγε ἔφη. Άρον δὲ ὁ εἰδὼς τοὺς θεοὺς τιμᾶν; Πάντα μὲν οὖν εἰδὼς εἰδεῖη ἄν, ὡς οἶδεν; Οὐ γάρ οὖν, ἔφη. Άλλως δέ τις θεοὺς τιμᾷ ἢ ὡς οἴεται δεῖν; Οὐκ οἶμαι, ἔφη. Ό αρα τὰ περὶ τοὺς θεοὺς νόμιμα εἰδὼς τομίμως ἄν τοὺς θεοὺς τιμῷ; Πάντα μὲν οὖν. Οὐκοῦν ὁ γε τομίμως τιμῶν ὡς δεῖ τιμᾶν; Πῶς γάρ οὐ; Ό δέ γε ὡς δεῖ τιμῶν εὐσεβής ἐστι; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη. Ό αρα τὰ περὶ τοὺς θεοὺς νόμιμα εἰδὼς δρθῶς ἄν ἡμῖν εὐσεβής ἀριστομένος εἴη; Ἐμοὶ γοῦν, ἔφη, δοκεῖ.

Ἄνθρωποις δὲ ἄρα ἔξεστιν ὁν ἄν τις τρόπον βούληται χρῆσθαι; Οὐκ, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτους ὁ εἰδὼς ἢ ἐστι νόμιμα, καθ' ἄν δεῖ πως ἄλλήλοις χρῆσθαι, νόμιμος ἄν εἴη.

1. οὐδέποτε, alii οὐδεπάποτε. Brunckii sententiam οὐδέποτε cum futuro tantum construi, cum praeterito οὐδεπάποτε contendit ad Aristoph. Eccles. 384. refutavit Lobeck. Phryn. 458, alatiss ex Xenophonte exemplis Ages. XI, 6. Anab. II, 6, 13. Oecon. XX, 22. Hell. VII, 1, 34, ubi Schneiderus Brunckium sequutus vulgatum οὐδέποτε emendavit. Theophr. Char. 17. ἀλλ' οὐ θησαυρὸν εὐρηκα οὐδέποτε, ubi Astius οὐδεπάποτε scripsit. Alteram formam v. II, 2, 8. coll. I, 2, 60. 63. IV, 8, 2. — καὶ τὸν τρόπον, v. ad II, 3, 14.

2. ποιέον τι — διποιός τις, v. ad I, 2, 36. IV, 4, 13.

3. εἰδὼς εἰδεῖη, v. ad 2, 21. — ἀρον οὐγ, v. ad II, 6, 1. Nam οὐκ ἄλλως ἢ est i. q. οὔτως, ὥσαντως; et quod sequitur οὐ γάρ οὖν, eo negatur praecedens ἄλλως. Plat. Euthyphr. c. 13. extr. Οὔτω φῶμεν, ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ; Οὐκ, ἀλλ' οὔτω, cf. c. 12, ubi similia bis leguntur. V. etiam infra §. 11. Nec minus III, 3, 6, ubi respondetur βέλτιον γοῦν, ea responsio ad proximam tantum interrogationis partem respicit.

5. πάς, aliquo modo, quod ad verba δι τρόπον referendum videtur, quibusdam offendit. Bornemannus προσαλλήλοις scribendum proponit, in auxilium vocato Schneidero T. VI. p. 474. De re equestri IV, 3 δεῖ μέσους ἔχοντα κατορθογυμένους προσαλλήλους παραπλησίους ὀπλαῖς τὸ μέγεθος. Nisi forte voculam illam a quoipiam illatam dicas, qui quid καθ' ἄ, quod solet scribi καθά, significet, indicare vellet. — οὐχι, v. ad III, 7, 4.

Οὐκοῦν εἰς τούτην τὴν πρώτην ἀλλήλων; ὡς δέ τι χρόνους;
Πλούς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν εἰ γε ὡς δέ τι πρώτην ταῦτας χρόνους;
Πάντα μὲν οὖτος, ἔφη. Οὐκοῦν εἰ γε ταῦτα ἀποθράψαντας ταῦτας
χρόνους ταῦτας προστίθεντας πάντας πρόγραμμα; Εἴπος γέ
ἔφη. Οὐκοῦν εἰς ταῖς πίνακας παρθένους θέματα εἴτε παιδίσκοις;
• Πάντα μὲν οὖτος, ἔφη. Αἴσιος δέ εἰσιντε, ἔφη, ὄντα ταῦτας;
Ἄλλοι τόποι πελάσσονται, ἔφη. Οὐδὲ παιδίσκοις, ἢ εἰ τόποι
πελάσσονται, δίκαια τε ποιῶντα καὶ ἐδέ; Πλούς γάρ οὐ; Οὐκοῦν
εἰ γε τὰ δίκαια ποιῶντας δίκαιοι εἰσιν; Οὐδεὶς διηγήσει,
Οὐδεὶς εἰς ταῖς παρθένους πάντας πάντας, μὴ εἰδότες, ἢ εἰ τόποι
πελάσσονται; Οὐδὲ ἔγωγέ ἔφη. Εἰδέναις δέ, ἢ δέ τι ποιεῖν, εἴτε
ταῖς παρθένοις δέντο μὴ ποιεῖν πάντας; Οὐδὲ εἰδέναι, ἔφη. Οἰδες
δέ ταῖς παρθένοις δέντο μὴ εἰσιντε δέντο; Οὐδὲ διηγήσει ἔφη.
Οἱ ἄρτοι τὰ περὶ ἀποθράψαντας πάντας εἰδότες τὰ δίκαια εἴτε
παιδίσκοις; Πάντα μὲν οὖτος, ἔφη. Οὐκοῦν εἰ γε τὰ δίκαια ποι-
ῶντας δίκαιοι εἰσιν; Τίνος γάρ δίκαια; ἔφη. Ὁρθός δέ ποτε
ἄρτος ὑφελόμενος ὅρμηται δίκαιονς ἐπει ταῖς παρθένοις τὰ περὶ
ἀποθράψαντας πάντας; Ἐμοιησε δοκεῖ, ἔφη.

7 Σοφίας δὲ τί ἡ τῆς πρήστατης ἀνάστατη; αὐτὴν μὲν, πάνταρά οὐ
διαπέπει εἰς σοφοὺς ἢ ἐπισταταῖς, πάντα τοιςαὶ εἶναι, ἢ τοῖς
τοῖς εἰς μὴ ἐπισταταῖς, σοφοῖς; Ἄλλα τοιςαὶ δηλονότι, ἔφη.
Τίνος γάρ ἡ ταῖς εἰς μὴ ἐπισταταῖς, πάντα τοιςαὶ εἴη; Ἄλλο
εἴτε οἱ σοφοὶ ἐπιστήμην τοιςαὶ εἴσι; Τίνος γάρ, ἔφη, ἄλλοι ταῖς
ἢ ἄλλη σοφίᾳς, εἰς μὴ ἐπιστήμην; Ἄλλο δέ τι σοφίας εἴτε
εἴσι; ἢ ὡραῖοι εἴσι; Οὐδὲ ἔγωγε. Καυστίμη οὐρα σοφία

6. Οὐδεῖν εἰ γε τὰ δίκαια παρθένοις δίκαια εἰσίν; quae bis leguntur, priore loco post Weisckium plerique domini-
verunt. Sed Langius duplum syllogismum ex hoc loco compo-
nit, alterum. Qui faciunt legitima circa homines, faciunt iusta;
qui iusta faciunt, sunt iusti; ergo qui legitima circa homines fa-
ciunt, iusti sunt. Alterum: Qui iusta nonverunt, eos facere quo-
que iusta sportet; iam qui iusta faciunt, iusti sunt; ergo iusti
sunt, qui iusta nonverunt. In utroque syllogismo medius terminus
est: qui iusta faciunt, sunt iusti: prior argumentatio definitionem
iusti hominis efficit; altera evincit, iusta facere et iusta nonver-
e esse idem. — οἵδες, quae forma additamentum habent solet δι-
vise oīōtē sit, rariore apud Atticos usū est. οīōtē minus usitatum. Vidi. Rei-
sig. Comen. erit. Soph. Oed. Col. 878. Lobeck. Phryna. 140. 236 sqq.,
ut poneat formarum οīōtēς et οīōtēs ex bonis nōn scriptoribus
exempla composta sunt. De depravato οīōtēς v. Pierson. Moer.
p. 266. Lips. Acad. II, 4, 6 in plurimis libris est οīōtēs. Oecon.
XL, 14 in omib[us] οīōtēs. Buttia. gr. max. I. 570. Matth. gr.
max. I. p. 366. 450. Best. p. 423.

7. σοφοὶ εἰσίν Ιλιακοὶ ποιοὶ τοῖς (v. ill. 1, 2, 62. II, 3, 1);

ἐστιν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἄρον δοκεῖ σοι ἀνθρώπῳ δυνατὸν εἶναι τὰ δύτα πάντα ἐπίστασθαι; Οὐδὲ μὰ Άλι ἔμοιγε πολλοτὸν μέρος αὐτῶν. Πάγτα μὲν ἄρα σοφὸν οὐχ οἶν τε ἀνθρώπων εἶναι; Μὰ Άλι οὐ δῆτα, ἔφη. Οἱ ἄρα ἐπίσταται ἔκαστος, τοῦτο καὶ σοφός ἐστιν; Ἐμοιγε δοκεῖ.

Ἄρον, ὡς Εὐθύνδημε, καὶ τάχαδὸν οὕτω ἤητητέον ἐστι; ⁸ Πᾶς; ἔφη. Δοκεῖ σοι τὸ αὐτὸν πᾶσιν ὀφέλιμον εἶναι; Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ; τὸ ἄλλω ὀφέλιμον οὐ δοκεῖ σοι ἐγείρει ἄλλω βλαβερὸν εἶναι; Καὶ μάλι, ἔφη. Ἀλλο δὲ ἂν τι φαῖται ἀγαθὸν εἶναι ἢ τὸ ὀφέλιμον; Οὐκ ἔγωγε ἔφη. Τὸ ἄρα ὀφέλιμον ἀγαθόν ἐστιν ὅτι ἄν ὀφέλιμον ἔρι; Δοκεῖ μοι, ἔφη.

Τὸ δέ καλὸν ἔχοιμεν ἄν πως ἄλλως εἰπεῖν ἢ, εἰ ἐστιν, ⁹ δυνομάζεις καλὸν ἢ σῶμα ἢ σκεῦος ἢ ἄλλο ὄντον, δο οἰσθα πρὸς πάντα καλὸν ὅν; Μὰ Άλι οὐκ ἔγωγε ἔφη. Ἄρον πρὸς δὲ ἄν ἔκαστον χρήσιμον ἔρι, πρὸς τοῦτο ἔκαστω καλῶς ἔχει χρῆσθαι; Πάντα μὲν οὖν, ἔφη. Καλὸν δὲ πρὸς ἄλλο τι ἐστιν ἔκαστον ἢ πρὸς δὲ ἔκαστω καλῶς ἔχει χρῆσθαι; Οὐδὲ πρὸς ἐν ἄλλο, ἔφη. Τὸ χρήσιμον ἄρα καλὸν ἐστι πρὸς δὲ ἄν ἢ χρήσιμον; Ἐμοιγε δοκεῖ, ἔφη.

Ἀνδρίαν δέ, ὡς Εὐθύνδημε, ἄρα τῶν καλῶν νομίζεις εἶναι; ¹⁰ Κάλλιστον μὲν οὖν ἔγωγε ἔφη. Χρήσιμον ἄρα οὐ πρὸς τὰ

nisi malis oī σοφοī intelligere', quae verba putabat Hindenburgius excidisse; similis scilicet errore, quo a Bastio Spec. crit. de Sympos. Plat. p. 77 sq. correcto in Platon. Euthyphr. c. 12. nunc legitur διότι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλές τὸ θεοφιλές, quoque Mosch. Europ. post v. 113. omitti propter eundem versuum duorum exitum quattuor versus sunt, a Gaisfordio reperti, a Naekio restituti. Cf. Platon. Theaet. 145 d. Σοφίᾳ δέ γ' οἷμαι σοφοὶ οἱ σοφοὶ. Ibi eadem est sapientiae definitio: Ταῦτα σοφίᾳ καὶ ἐπιστῆμη. Sed h. l. σοφοὶ εἰσὶν universe dictum videtur: homines sapientes sunt. V. ad III, 11, 7. — σοφία, v. ad I, 2, 23. III, 10, 1. — οὐδὲ ad πολλοστόν potissimum pertinet, v. a 2, 23. de πολλοστόν v. ad III, 1, 6.

8. τὸ ἄλλω ὀφέλιμον. Addi ὅν maluit Weiskius, quae eadem fuit sententia Schneideri I, 4, 10 δοφ μεγαλοπρεπέστερον ἀξιοῖ σε θεαπεύειν, τοσούτῳ μᾶκλον καὶ τιμητέον αὐτό (τὸ διαιμόνιον), ubi v. annotata; Weiskii item Sympos. IV, 25 καὶ γὰρ ἀπληστον καὶ ἐπίπεδα τινὰς γλυκελας παρέχει. V. Bornem. ad eum locum.

9. ἢ, εἰ ἐστιν, vel, si fieri potest. Locus est paullo difficultior, multifariamque eum tentaverunt. Alii aliter auxiliati sunt: ego malim εἰπεῖν, τι ἐστιν, ἢ δυνομάζεις. Herbstius codicem unum et Weiskium sequutus scripsit ἢ ἔχοις τι δυνομάζειν. — πρὸς πάντα καλὸν ὅν. V. ad III, 8, 5.

10. Ανδρίαν, alii ἀνδρεῖαν. Illud auctoritate codicum et loci natura de notione vocabuli primitivi propria quaerentis motus reuinui. Ceterum v. ad I, 1, 16. Rückert. Platon. Conviv. p. 108. —

1. Indicates a visual style of illustrations prior
2. Indicates a visual style of illustrations present

Constitutive van vandaag zijn uittit.

10. *Borreliomas* es una enfermedad

τε τῶν ἀνθρώπων καὶ κατὰ νόμους τῶν πόλεων ἀρχὴν βασιλεῖαν ἤγειτο, τὴν δὲ ἀκόντων τε καὶ μὴ κατὰ νόμους, ἀλλ᾽ ὅπως ὁ ἄρχων βούλοστο, τυραννίδα. καὶ ὅπου μὲν ἐκ τῶν τὰ νόμιμα ἐπιτελούντων αἱ ἀρχαὶ καθίστανται, τάντην τὴν πολιτείαν ἀριστοκρατίαν ἐνόμιζεν εἶναι· ὅπου δὲ ἐκ τιμημάτων, πλούτοκρατίαν· ὅπου δὲ ἐκ πάντων, δημοκρατίαν.

Ἐτ τέ τις αὐτῷ περὶ τοῦ ἀντιλέγοι μηδὲν ἔχων σαφὲς¹³ λέγειν, ἀλλ᾽ ἄνευ ἀποδείξεως ἡτοι σοφάτερον φάσκων εἶναι, δν αὐτὸς λέγοι, ἢ πολιτικώτερον. ἢ ἀνδρεύστερον ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν ἂν πάντα τὸν λόγον ὕδε πῶς· Φῆσ σὸν ἀμείνων πολιτην εἶναι, δν σὸν ἐπαι-¹⁴ νεῖς, ἢ δν ἔγώ; Φημὶ γὰρ οὖν. Τι οὖν οὐκ ἐκεῖνο πρῶτον ἐπεσκεψάμεθα, τι ἔστιν ἔργον ἀγαθοῦ πολίτου; Ποιῶμεν τοῦτο. Οὐκοῦν ἐν μὲν χρημάτων διοικήσει κρατοῦ ἀν δ χρήμασιν εὐπορωτέραν τὴν πόλιν ποιῶν; Πάντα μὲν οὖν, ἔρη. Βέν, δὲ γε πολέμῳ δι καθηπτετέραν τῶν ἀντιπάλων; Πῶς γὰρ οὖν; Εἳ δὲ πρεσβετᾳ ἀρα δις ἀν φίλους ἀντὶ πολεμῶν παρασκενάζῃ; Εἰκότως γε. Οὐκοῦν καὶ ἐν δημητροφίᾳ δι στάσεις τε πάνων καὶ διδόνοιαν ἐμποιῶν; Ἐμοιγε δοκεῖ. Οὕτω δὲ τῶν λόγων ἐπαναγομένων καὶ τοῖς ἀντιλέγοντιν αὐτοῖς φανερὸν ἐγίγνετο τὰληθές. ὅπότε δὲ αὐτός τι τῷ¹⁵

622. med. explicavit. — πλούτοκρατίαν, Stobaeus πλούτοκράτειαν. Quod nonnunquam haec substantiva diphthongum recipiunt: hanc mihi erroris caussam invenisse videor, quod fallax nominis consuetissimi ἀρχάτερα imago scribentes luderet, non animadverentes, huic terminatiōni subiectum esse habitum quandam naturae in adiectivi forma designatum, vitæ autem civitatisque conditionem proprie notari terminatiōne *ια*, quae in rarioribus facile obliteratur, in communibus autem δημοκρατίᾳ, ἀριστοκρατίᾳ etc. usu fixa est. Lobeck. Phryn. 526.

13. εἰ — ἀντιλέγοι — ἐπανῆγεν ἄγ. V. ad I, 3, 4. Habet autem imperfectum eam significationem, de qua dictum est ad I, 1, 16. — ἡ τοι — ἡ, v. ad III, 12, 2. — δν αὐτὸς λέγοι. Weiskius malebat οὐ. Sed post σοφάτερον comparativum facile est, quod par est, intelligere. Finge initio sequentis paragraphi verba ἢ δν ἔγω deesse.

14. ἐπεσκεψάμεθα, alii ἐπισκεψόμεθα, alii ἐπισκεψώμεθα. Sed v. ad III, 11, 15. — τῶν ἀντιπάλων. V. ad III, 6, 8 ἡττων τῶν ἐνεργῶν. 11, 5. — τοῖς ἀντιλέγοντιν αὐτοῖς, v. ad II, 5, 1.

15. διὰ τῶν μάλιστα διμολογούμενων, per ea, de quibus prorsus non ambigitur. Alibi participium praesentis pro praeterito positum videtur, variantque et libri et editores in scriptura διμολογούμενος et διμολογημένος. Stahlbaum. Plat. Crit. 48 b. Graesser. Advers. Plat. p. 77. Ceterum verba eundi ac similia cum διὰ praepositione magnam dictionum numerum efficiunt. Infra διὰ τῶν δοκούντων τοῖς ἀνθρώποις ἔγειρ τόν λόγους. V. Krüger. Ausab.

λόγῳ διεξίοι, διὰ τῶν μάλιστα ὅμοιογονιμένων ἐπορεύετο, νομίζων ταύτην [τὴν] ἀσφάλειαν εἶναι λόγου. τοιγαροῦν πολὺ μάλιστα ὡν ἐγὼ οἶδα, διε τὸ λέγοι, τοὺς ἀκούοντας ὅμοιογοῦντας παρεῖχεν. ἔφη δὲ καὶ Ὡμῆρον τῷ Ὁδυσσεῖ ἀναθεῖναι τὸ ἀσφαλῆ ὄχτορα εἶναι, ὃς ἵκανὸν αὐτὸν ὅντα διὰ τῶν δοκούντων τοῖς ἀνθρώποις ἤγειρ τοὺς λόγους.

CAPUT VII.

I "Οτι μὲν οὖν ἀπλῶς τὴν ἑαυτοῦ γνῶμην ἀπεφαίνετο Σωκράτης πρὸς τοὺς ὅμιλούντας αὐτῷ, δοκεῖ μοι δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων εἶναι· ὅτι δὲ καὶ αὐτάρκεις ἐν ταῖς προσηκούσαις πρᾶξεσιν αὐτοὺς εἶναι ἐπιμελεῖτο, τὸν τούτῳ λέξω πάντων μὲν γὰρ ὡν ἐγὼ οἶδα μάλιστα ἔμελεν αὐτῷ εἰδέναι, ὅτου τις ἐπιστήμων εἴη τῶν συνδόντων αὐτῷ· ὡν δὲ προσήκει ἀνδρὶ καλῷ κἀγαθῷ εἰδέναι δ τι μὲν αὐτὸς εἰδείη, πάντων προθυμότατα ἐδίδασκεν, ὅτου δὲ αὐτὸς ἀπειρότερος εἴη,

III, 2, 8. Koerner. Eurip. Androm. 175. Matth. 580. e. — ταύτην [τὴν] ἀσφάλειαν. Articulum damnaverunt Schaeferus App. Demosth. III. 171. V. 289. Coraës et L. Dindorfius. Herodot. IV, 66 ταύτην ἀνδραγαθὴν λέγοντες. Xen. Apol. 3 ἥπτερον γομίζω μελέτην εἶναι καλλίστην ἀπολογίας. Supra 4, 20 οὐκέτι μοι δοκεῖ οὕτος θεοῦ γόμος εἶναι. V. ad II, 4, 2. Forisitan defenditūr eo, quod porro sermo est de hac ἀσφαλεῖᾳ: hanc esse illam, quam scimus, certam et evidenter disputandi demonstrandique rationem. Cf. Blum. Animadvers. ad Thucyd. p. 8 sq. — Ὄμηρον. Hindenburgus comparat II. III, 217—224. Zeunius Odyss. VIII, 171 ὁ δὲ ἀσφαλέστερος ἀγορεύει, coll. Dionys. Halic. De arte rhetor. XI, 8. — ὃς ἵκανὸν αὐτὸν ὄντα.

CAP. VII. Demonstrat Socrates, quid et quantum in arte quaque, velut geometria, astronomia, arithmeticā, medica, discendum sit, adeo ut, quaestionibus intellectu difficultibus usque inanibus neglectis, discipulos eas tantum res cognoscere iubeat, quae ad vitam domesticam civilemque recte instituendam gerendamque pertinent. In dijudicanda autem Socratis de artibus illis sententia recordari consentaneum est, Socratem mores hominum corrigi et excoli quam artes ad res intellectu humano altiores accommodari maluisse.

1. τὴν ἑαυτοῦ γνῶμην ἀπεφαίνετο, v. ad 4, 9. — αὐτοὺς εἶναι. In hoc infinitivo sine articulo post ἐπιμελεῖτο illato effectus in obiecto conspicui significatio inest. Quia in re mirum non esset si τὸ additum videremus, ut dicit Rep. Lac. V, 7 ἀναγκάζονται τὸ ὑπὸ οἴνου μὴ σφάλλεσθαι ἐπιμελεῖσθαι. Si sola indicatur cura, quam quis in suis rebus ponit, addi solet τοῦ, ut I, 2, 56. III, 3, 11. 7. Matth. 542. n. 1. b. Quamquam eadem sententia I, 6, 15 est si ἐπιμελούμην τοῦ εἰς πλεόνους ἴκανους εἶναι. — νῦν τούτῳ λέξω, v. ad 5, 1. Dictum, ac si oratio ita sit composita: νῦν δὲ τούτῳ λέξω, ὅτι καὶ αὐτάρκεις rel. Meminit autem scriptor promissi sui: pertinet enim haec disputatio ad discipulos μηχανικεύς reddendos, v. 3, 1.

πρὸς τοὺς ἐπισταμένους ἡγεν αὐτούς. Κόλασκε δὲ καὶ, μέ-
χρι ὅτου δέοι ἔμπειρον εἶναι ἑκάστου πρόγυματος τὸν ὀρθῶς
πεπαιδευμένον. αὐτίκα γεωμετρεῖαν μέχρι μὲν τούτου. ἔφη
δεῖν μανθάνειν, ἵνας ἴκανὸς τις γένοιτο, εἰς ποτε δεήσεις, γῆν
μέτρῳ ὀρθῶς ἢ παραλαβεῖν ἢ παραδοῦναι ἢ διαγεῖμαι, ἢ
ἔργον ἀποδεξασθαι. οὕτω δὲ τοῦτο ὁμίλιον εἶναι μαθεῖν,
ἄστε τὸν προσέχοντα τὸν νοῦν τῇ μετρήσει ὅμα τὴν τε γῆν
δικόση ἔστιν εἰδέναι καὶ ὡς μετρεῖται ἐπιστάμενον ἀπέτειν.

2. μέχρι ὅτου. Unus codex offert μέχρις. Sed forma μέ-
χρις adeo displicuit Atticistis, ut atticam esse negarent, gramma-
ticorumque veterum iudicium sequuti fuerunt qui μέχρις apud At-
ticos ubique tollendum censerent. Verum ut librorum incredibili-
lis in ea re est fluctuatio et inconstantia, ita vel aurium voluptas
vel scriptorum diversitas alteram, quae damnatur, formam ferre
vel excusare videtur. Ex aurium iudicio utique legendum Plat.
Menex. 239 e. μέχρι Σκυθῶν. Xen. Hell. I, 2, 16 μέχρι σώκος
ἀφέλετο. Quid si hiatum ante spiritum asperum, cuius talē vim,
paullatim, ut videtur, oblitteratam, librarii parum senserunt, fe-
readum iudicemus? Vid. ad I, 4, 14. III, 12, 6. Unde μέχρι οὐ
et μέχρι ὅτου omni carent dubitatione. μέχρις ἀν apud tragicos
non invenitur. Hermann. Soph. A. 568. μέχρι οὐ in Platonis li-
bis scripsierunt Bekkerus et Schneiderus, ut Rep. IV. 423 b. Me-
nex. 245 a.; idemque Bekkerus cum Stallbaumio Phileb. 18c. μέ-
χρις ἔνεσ. Apud Xenophontem ubicunque μέχρις οὐ datum ab edi-
toribus videris, id non fieri sine codicum quadam repugnanti-
tia scito. Vid. Bornem. Anab. I, 4, 13. 7, 6. V, 1, 1. L. Dindorf.
Anab. I, 4, 13. Hellen. I, 1, 3. Poppa Thucyd. I. 1. 215. Lo-
beck. Phryn. 14 sq. Schaefer. App. Dem. III. 353. Stallbaum. Plat.
Sympos. 210 e. Phaed. 109 b. — ἔργον ἀποδεξασθαι, addito fere μεγάλᾳ vel λό-
γῳ αἴκι, significat facinora magna edere: quod sane quum satis
apud Herodotum habeat frequentem usum, dici solet de aedificio-
rum monumentis. Finckhius Diar. Darmstad. 1830. 48. apte com-
parat imitationem Maximi Tyrii XXXVII, 7. αὐτὸς ἀμέλει καὶ
γεωμετρεῖ — οἱ μὲν πολλοὶ — μέχρι τοῦ περὶ τὴν χρεῖαν ἀναγ-
καῖου δοκοῦντος προσίενται, διαμετρησαν ὡγη καὶ ἀναστήσατε τε-
χέον καὶ πάν, δοσον εἰς χειρονογύλαν αὐτῆς συκετεῖ, δοκμάζοντες,
πρᾶσα δὲ αὐτῷ ὀρῶντες — τὴν γῆν ὁ πόση έστιν εἰδέναι. No-
tum attractionis exemplum. Buttm. 151. I. 6. Matth. 296. Vid. ad
I, 2, 13. 4, 13. IV, 2, 33, 8, 11. Ratio, qua Bernhardy Syntax.
p. 466. eam attractionem explicavit, subiectum suspensi enuntiati-
taquam obiectum ad primaria enuntiationem trajectum dicens,
parum quibusdam sufficit, potius ac rectius eius usus caussam in
eo sitam volentibus, quod obiectum non totum respiciatur, sed
id tantum, quod de eo praedicetur. Quodsi Homericā ἥδε γῆ
κατὰ θυμῶν ἀδελφού, ὡς ἐπονεῖτο dicas ἥδε ἀδελφὸν πονομε-
νον: τὸ εἰδέναι nou referri nisi ad τὸ πονεῖσθαι τοῦ ἀδελφοῦ; sed
quum haec quae dicitur attributiva ratio nimis ampla sit et vaga,
enuntiatum secundarium effici, retento tamen ad verbum prima-
rium obiecto.

α το τέλος συγχωνευτων δισηραμμάτων γεφυμετρίαν μαρ-
κανθεισμόν. ι ει μεν γάρ ὑφέλειό ταῦτα, οὐκ ἔφη
κατεῖ πει αἰτημένον γε ταῦταν ἡ. Ἐφη δὲ ταῦτα ἴκανά
ει πατεσσεῖν κατατρίψειν καὶ ἄλλων πολλῶν τε καὶ
πολλών πληγώντων ἀποκατέλειν. ἐκέλευν δὲ καὶ ἀστρολο-
γίαν πατεσσεῖν ταῦταν. καὶ ταῦτης μέρται μέχρι τοῦ νυκτός
ει πατεσσεῖν. αἴτιος τοι εὑνεπτοῦ δύνασθαι γεγνώσκειν, Ἐνεκα-
πιάσεις τοι πάσι καὶ φρικαστής, ταῦτα ἄλλα ἡ νυκτὸς
ει εὑνεπτοῦ προστεταί. πρὸς ταῦτης ἔχειν τεκμηρίους
τοι ταῦτας τῶν εἰρημένων διαγεγνώσκοντας. καὶ
οικεῖ εἰτα παῖδες παρά τε τῶν νυκτοδηρῶν καὶ
πατεσσεῖν καὶ ἀλλων πολλῶν, αἵς ἐξημέλες ταῦτα εἰδέγουν.
αἴτιος ταῦται ποτοπονιμάτων μαρδάνειν, μέχρι τοῦ καὶ

Intelliguntur potissimum figurae geometriae, quas Cicerone dicit Tuscul. I, 17. Vide etiam Tacit. Hist. 2. Numerat interpretes de Theodoro etiam in geometria magistro, de quo v. 2, 10.

τὰ μη ἐν τῇ αὐτῇ περιφορῇ ὅπτα καὶ τὸν πλάνητός τε καὶ
ἀστεριθήτους ἀστέρας γνῶναι, καὶ τὰς ἀποστάσεις αὐτῶν
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τὰς περιόδους καὶ τὰς αἰτίας αὐτῶν ζη-
τοῦντας κατατείβεσθαι, ἵσχυρῶς ἀπέτρεπεν. ὠφέλειαν μὲν
γὰρ οὐδεμίαν οὐδὲ ἐν τούτοις ἔφη ὑρᾶν· καίτοι οὐδὲ τού-
των γε ἀνήκοος ἦν· ἔφη δὲ καὶ ταῦτα ἕκανε εἶναι κατατεί-
βειν ἀνθρώπου βίον καὶ πολλῶν καὶ ὠφελίμων ἀποκαλύειν.
Οὐλως δὲ τῶν οὐρανίων, ή̄ ἔκαστα ὁ θεὸς μηχανᾶται, φρον-
τιστὴν γῆγεσθαι ἀπέτρεπεν· οὔτε γὰρ εὑρετὰ ἀνθρώποις
αὐτὰ ἐνόμιζεν εἶναι, οὔτε χαρίζεσθαι θεοῖς ἢν ἡγετο τὸν
ζητοῦντα, ἀ̄ ἐκεῖνος σαφηνίσαι οὐκ ἐβούληθησαν. καύδυνε-
σαι δ̄ ἢν ἔφη καὶ παραφρονῆσαι τὸν ταῦτα μεριμνῶντα,
οὐδὲν ἡττον ἡ Ἀνυξαγόρας παρεφρόντος ὁ μέγιστον φρονή-
σις ἐπὶ τῷ τὰς τῶν θεῶν μηχανᾶς ἔξηγεσθαι. ἐκεῖνος γὰρ τ
λέγων μὲν τὸ αὐτὸν εἶναι πῦρ τε καὶ ἥλιον ἡγνόει, ὡς τὸ μὲν
πῦρ οἱ ἀνθρώποι ὁρδίως καθορῶσιν, εἰς δὲ τὸν ἥλιον οὐ
δύνανται ἀντιβλέπειν, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ ἥλιου κατελαμπόμε-
νοι τὰ χρώματα μελάντερα ἔχουσιν, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς οὐ.

sitio, non tam raro ad infinitivum omittitur articulus, quam creditur. Schaefer. App. Demosth. I. 561. Engelh. Aunott. Demosth. 53. — *κατεῖ* — *γέ*, v. ad I, 2, 3.

6. De *Anaxagorae* placitis v. Fischer. Plat. Apol. S. 26 d.

7. τὰ χρώματα μελάντερα ἔχοντειν. Adiectivum sine articulo pone substantivum positum pro praedicato habendum est. Vid. I, 4, 13 ὁ θεὸς τὴν ψυχὴν χραίστεν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέργειε. II, 1, 30 τὰς στρωμάτας μαλακάς παρασκενάζῃ. Hell. I, 7, 18 τὴν αἴτιαν κοινὴν ἔχουσιν. Anab. VI, 3, 26 οἱ δὲ πολέμιοι ὑπέμενον, νομίζοντες καὶ τὸν ἔχειν τὸ χωρόν. Nostrae linguae eadem libertas est, usus non idem; gallicae utrumque, ut: il a les cheveux roux; in latina quominus idem luceolentia appareat, defectus articuli impedit. Nam quod Caes. B. G. V, 58 legitur: hahuit post id factum Caesar quietiorem Galliam, numquid ad rem diversum est? Matth. 277. b. — o. v., v. ad I, 2, 42. — ἡγνόει δὲ ὅτι κατ. Post Schneiderum duos codices, qui non sunt optimi, sequuntur scripserunt ἡγνόει δὲ καὶ 81. Sed trajectione κατ. particulae nihil fere frequentius est. Vid. praeter locos supra excusso. III, 1, 4, 12, 7. Cyrop. I, 6, 10. III, 2, 26, 3, 39. Anab. V, 1, 8. Vid. I. A. Merz. Lectt. Xenoph. spec. I. p. 15 — 20. — λαμπρότατος. Adiectivi superlativum non genitivi additi, sed substantivi sui, quo referatur, genus asciscere solere, vetus observatio est. Hom. Il. XXII, 139. Κλεός Ἑλαγρότατος πετεηνῶν. Plat. Tim. 29 a. ὁ κόσμος καλλιστος τῶν γεγονότων. Plutarch. Consol. 102 c. ἡ λύπη γαλεπωτίστη παθῶν. Menand. p. 193 v. 3. νόσων γαλεπωτος φύσασ. quod quum Beutleins voluerit γαλεπωτάτη ειμεν-
δαρι, iure refutatus est a Molinegio ad eum locum et a Porsono Eurip. Phoen. 1730, ubi videndus etiam Schaeferus est. Bernhard. Syntax. 439. Catull. IV in. l'haselus ille, quem videtis, hospites,
aut fuisse pavium celestianus.

ηγνόει δὲ ὅτι καὶ τῶν ἐκ τῆς γῆς φυομένων ἄνευ μὲν ἡλίου αὐγῆς οὐδὲν δύναται καλῶς αἴσθεσθαι, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς θερμαινόμενα πάντα ἀπόλλυται· φάσκων δὲ τὸν ἡλιον λίθον διάπυρον εἶναι καὶ τοῦτο ἡγνόει, διότι λίθος μὲν ἐν πυρὶ ὥν οὔτε λάμπει οὔτε πολὺν χρόνον ἀντέχει, ὁ δὲ ἡλιος τὸν πάντα 8 χρόνον πάντων λαμπρότατος ὥν διαμένει. ἐκέλευε δὲ καὶ λογισμὸν μανθάνειν· καὶ τούτων δὲ ὅμοιως τοῖς ἄλλοις ἐκέλευε φυλάττεσθαι τὴν μάταιον πραγματείαν. μέχρι δὲ τοῦ ὀφελίμου πάντα καὶ αὐτὸς συνεπεσκόπει καὶ συνδιεξήει τοῖς συνοδοῖς. 9 προέτρεπε δὲ σφόδρα καὶ ὑγιειὰς ἐπιμελεῖσθαι τοὺς συνόντας, παρὰ τε τῶν εἰδότων μανθάνοντας, ὅσα ἐνδέχοιτο, καὶ ἔαντῷ ἔκαστον προσέχοντα διὰ παντὸς τοῦ βίου, τὸν βρῶμα ἢ τὸ πόμα ἢ ποῖος πόνος συμφέροι αὐτῷ, καὶ πᾶς τούτοις χρώμενος ὑγιεινότατὸν διάγοι. τὸν γὰρ οὗτον προσέχοντα ἔαντῷ ἔργον ἔφη εἶναι εὑρεῖν ἵστρον τὰ πρὸς ὑγίειαν συμφέροντα αὐτῷ μᾶλλον διαγνωσκοντα ἔαντον. εἰ δέ τις μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν ὀφελεῖσθαι βούλοιτο, συνθρούλευε μαντικῆς ἐπιμελεῖσθαι. τὸν γὰρ εἰδότα, διὸ ὡς οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν πραγμάτων σημαίνονται, οὐδέποτε ἔρημον ἔφη γῆγενοςαι συμβουλῆς θεῶν.

CAPUT VIII.

1. Εἰ δέ τις, ὅτι, φάσκοντις αὐτοῦ, τὸ δαιμόνιον ἔαντῷ

8. λογισμούς, τὴν λογιστικήν, quae quomodo ab arithmeticā differat, indicat ipse Plato Gorg. 451 c. διαιρέει δὲ τοσοῦτον, ὃν καὶ πρὸς αὐτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα πᾶς ἔχει πλήθος, ἐπισκοπεῖ τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον ἢ λογιστική. Cum γεωμετρίᾳ componuntur λογισμοὶ Plat. Civ. 510 c. 526 d. ubi v. Schneider. 536 d. cum ἀριθμῷ λογισμῷ Phaedr. 274 c.

9. τὸ — συμφέροι καὶ πᾶς — ἀν διάγοι. Altero loco particularam abesse, altero poni debuisse intelliges, ubi orationem tibi rectam finxeris. V. I, 1, 16. 3, 3. 7, 4. Alter paulo comparatus est locus Hell. II, 3, 27 εἰ μὲν τοιγαντὶς ἐξ ἀλυῆς ταῦτα ἐγγνωσκε, πολέμος μὲν ἦν, οὐ μέγιος πονηρός γ' ἀν δικαίως ἐγομένο. V. ad II, 1, 18. — τὸν — προσέχοντα. Haec unius codicis scriptura est, reliquorum τοῦ — προσέχοντος, quod Weiskiūs volebat ex μᾶλλον pendere; sed ita non minorem molestiam creat ἔαντον quam si genitivum cum ἔργον coniungas; accedit quod ἔργον ἐστιν fere absolute dicitur, nisi quod Hellen. VII, 1, 31 additus est dativus personae.

10. μᾶλλον ἢ κατά, v. ad I, 7, 4. IV, 4, 24. — ἔρημον συμβουλῆς, v. ad IV, 4, 24.

CAP. VIII. Demonstratur Socratem capitali iudicio condemnatum minime mendacii de daemonio sibi significante, si quid sit omittendum aut faciendum, coargui. Ad extreum fit brevis repetitio argumentorum, quae per hos commentarios sunt tractata.

προσημαίνειν, ἢ τε δέσι καὶ ἀ μὴ δέσι ποιεῖν, ὑπὸ τῶν δικαιοτῶν κατεγνώσθη θάνατος, οἵτε αὐτὸν ἐλέγχεσθαι περὶ τοῦ δαιμονίου ψευδόμενον, ἵνα θορησάτω πρῶτον μὲν, ὅτι οὗτος ἡδη τότε πόρρω τῆς ἡλικίας ἦν, ὥστε εἰ καὶ μὴ τότε, οὖν ἀν πολλῷ ὑστερον τελετῆσαι τὸν βίον· εἶτα ὅτι τὸ μὲν ἀκριβεῖτατον τοῦ βίου καὶ ἐν ᾧ πάντες τὴν διάνοιαν μειοῦνται, ἀπέλιπεν, ἀντὶ δὲ τούτου τῆς ψυχῆς τὴν φύσην ἐπιδειξάμενος ἔκλειαν προσεκτήσατο, τήν τε δίκην πάντων ἀνθρώπων ἀλληθέστατα καὶ ἐλενθεριώτατα καὶ δικαιώτατα εἰπὼν καὶ τὴν κατέγνωσεν τοῦ θανάτου πραθτατα καὶ ἀνδρωδεστατα ἐνεγκάν. διαλογεῖται γάρ, οὐδένα πάποτε τῶν μητρῶν μονευομένων ἀνθρώπων κάλλιον θάνατον ἐνεγκεῖν. ἀνάγκη μὲν γὰρ ἐγένετο αὐτῷ μετὰ τὴν κρίσιν τριάκοντα ἡμέρας βιῶνται διὰ τὸ Ἀῆλια μὲν ἐκείνου ταῦ μηνὸς εἶναι, τὸν δὲ

1. κατεγνώσθη θάνατος copulari debent cum verbis αὐτοῦ φάσκοντος. *Schneid.* Immo αὐτοῦ cogitatione repetendum. V. ad §. 5. Vid. Matth. 378. Rost. 109. n. 4. Sine genitivo dictum Plat. Euthyphr. 2 b. οὐ γάρ που ἐκείνο γε καταγνώσομεν, ὡς σὺ γε ἔτερον (γραφὴν γέγραψαι). — ἡδη τότε τότε omittunt duo codices. Noa rara istarum vocalium coniunctio est. II, 9, 7. Ast. Plat. Legg. VI, 20. p. 326. — πόρρω τῆς ἡλικίας ἦν, septuaginta annos natus, teste Diogene et Maximo Tyrio. *Schneid.* — απέλιπεν. Ita duo codices scriptum dant, reliqui ἀπέλιπεν. V. ad I, 2, 64. Sed cf. Apol. 32 τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον ἀπέλιπε. — ἐνεγκών. Pauorum auctoritas librorum ἐνέγκας commendat. V. ad II, 2, 5.

2. οὐδένα πω. Alii ex uno codice οὐδένα πάποτε. Plat. Gorg. 448 a οὐδένις μὲν πω ἡρώτηκε κανόνι οὐδὲν πολλῶν ἐτῶν, ubi scholiastes τὸ οὐδένις πω, inquit, ἀντὶ τοῦ οὐδένις πάποτε. Καὶ Θουκυδίης οὐδένις πω καταγνών. Heindorfius composuit locos Thucyd. I, 32. 37. 76. Plat. De Rep. II, 358 d. τὸν δὲ ὑπὲρ τῆς δικαιοσύνης λόγον, ὡς ἄμεινον ἀδικίας, οὐδὲνός πω ἀκήρωα ὡς βούλομαι. Addimus ex Xenophonte Anab. I, 2, 26. VI, 5, 14. VII, 5, 16. Cyrop. II, 1, 5. — βιώναιι hic, ut solet, praesentis temporis habet significationem. Buttm. II, p. 90. — Αῆλια. Plat. Phaed. 58 ἔτιμχε γάρ τῇ προτεραιᾳ τῆς δίκης η πούμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, δι εἰς Ἀῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσι. — τοῦτο ἔστι τὸ πλοῖον, ὡς φασιν Αθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεὺς ποτε εἰς Κορίτην τοὺς δὲς ἐπιτάχεινονς ὠχτοῦ ἀγόνων καὶ ἔσωσε τε καὶ αὐτὸς ἔσωθη. τῷ οὐν Ἀπόλλωνι εὐέξατο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Ἀῆλον. ἦν δὴ αὐτὸν καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐγιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὴν οὖν ἀρξανται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτινγενναν, πρὸν ἀν εἰς Ἀῆλον τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δὲ ἐνίστεται ἐγ πολλῷ χρόνῳ γλύγνεται, διατ τύχωσιν ἀνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς, ἀρχὴ δὲ τῆς της θεωρίας, ἐπειδὴν διερεύει τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρώμαν τοῦ πλοίου· τοῦτο δὲ κατέχειν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεραιᾳ τῆς δίκης γεγονός. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ὁ μέταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου.

νύμον μηδένα τὴν δεμοσίᾳ ἀποθήσκειν, ἵνας ἂν ἡ θεωρία
ἐκ Δῆλου ἐπανῆλθῃ, καὶ τὸν χρόνον τοῦτον ὑπασι τοῖς συνή-
θεοι φανερὸς ἐγένετο οὐδὲν ἀλλοιότερον διαβιούσις ἢ τὸν ἐμ-
προσθεν χρόνον· καίτοι τὸν ἐμπροσθέν γε πάντων ἀνθρώ-
πων μάλιστα ἔθωμαί ἦτο ἐπὶ τῷ εὐθύνμως τε καὶ ἐπόκλιως
ζῆται. καὶ πῶς ἂν τις κάλλιον ἢ οὕτως ἀποδάσαι; ἢ τοῖς
ἄν εἰη θύματος καλλίων ἢ ὃν [ἄν] κάλλιστά τις ἀποδάσαι;
ποῖος δὲ ἡ γένοιτο θύματος εὐδαιμονέστερος τοῦ καλλίστου;
εἴ τις θεοφιλέστερος τοῦ εὐδαιμονεστάτου; Λέξα δὲ καὶ
ἄν Ερμογένους τοῦ Ἰππονίου ἥκουσα περὶ αὐτοῦ. ἔφη γάρ,
ἡδη Μελήτου γεγραμμένου αὐτὸν τὴν γραφήν, αὐτὸς ἀκούειν

3. Ἡ δὲ ἄν. Particulare ab uno libro Victoriano omissem
sustulit L. Diendorfius. — εὐδαιμονέστερος, codices sere
omnes εὐδαιμονέστατος. Permutatione autem comparativi et su-
perlativi in libris nihil usitatus. Atque cum quidem superlativum
hoc libro libertius se quam quovis alio laturum proficitur Borne-
mannus. Vid. ad I, 2, 46. — At vero quum omnes hi commen-
tarii, quae eorum fuit conscribendorum ratio, multis a veritate
ac fide scripturae et singularium partium compositione obnoxii
sint dubitationibus, tum nulla pars magis in suspicionem incidit
quam hoc caput ultimum. Ac sane nonnullorum eius membrorum
cohaerentia et recursus tam mancus est et hiulcus, ut vix eam
disputationem conscriptam a Xenophonte putas. Sed quae nobis
displacent, non sunt illa propterea ab scriptore aliquo abiudicanda.
V. ad §. 9. Qui cetera salva iudicant, certe hanc tertiam para-
graphum propter molestam syllogismi compositionem absonam et
a Xenophonte alienam esse putaverunt. Disputavi de hoc loco
in Quaest. Xenoph. P. I. p. 6: Οὗτος pertinere ad verba προστέτα
καὶ ἀνδρωδέστατα, docet initium paragraphi secundae, quae pro
interiecta habenda est. Καλός in his duplicitem habet significatio-
nem: Mors illa est pulcherrima, quam quis honestissime moritur.
Pulchritudinem autem ad graecorum philosophorum exemplum
dici de interno animi decore docet Goerenz. Cic. Fin. II, 14, 17.
Καλλιστα autem et ipsum ad antecedentia illa verba προστέτα καὶ
ἀνδρωδέστατα refertur. Denique ratiocinationem scriptor hanc in-
stituit: Non mentitus est Socrates de daemonio; nam non erat
quod a daemonio moneretur, quia mors non erat ei malum. Tu-
lit vero ille mortem animo maxime tranquillo ac forti; nemo illo
melius mortem tulit. Nam quis melius moriatur, quam qui ma-
xime tranquillo fortique animo mortem obit? hac tam honesta
morte nulla beatior est, beata nulla diuī acceptior. Verba δὲ ποίος
τὸν εἶναι βάρατος καλλίτων ἢ ὃν [ἄν] κάλλιστά τις ἀποδάσαι; nihil nisi
amplificant sententiam. Ceterum hunc locum non rectius expli-
avit Weiskius, qui soritem in eo invenire sibi visua est, quam si-
milem, qui est Cic. Offic. III, 8, 35, Facciolatus. De duplice re-
petiti vocabuli significacione v. ad I, 3, 4, 6, 8. II, 1, 1. IV, 4, 4.

4. Ερμογένους, v. ad II, 10, 3. — ηζοντα. Ipse enim
Xenophon aberat eum Cyro in Asia militans. Ceterum cum hoc
loco compara simillimum vel eundem Apol. 2 sqq. — γεγραμ-
μένουν αὐτὸν τὴν γραφήν. Matth. 421. n. 2. Rost. 104. n. 5.
Stallbaum. Plat. Euthyphr. p. 6. — αὐτός — τὸν δέ. V. ad I,
4, 8. — οὐ γάρ, v. ad III, 4, 1.

αὐτοῦ πάντα μᾶλλαν ἡ περὶ τῆς δίκης διαλεγομένου λέγειν αὐτῷ, ὡς οὐδὲ σκοπεῖν, ὃ τι ἀπολογήσεται. τὸν δὲ τὸ μὲν πρῶτον εἰπεῖν· Οὐ γὰρ δοκῶ σοι τούτῳ μελετῶν διαβεβιωκέναι; ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἥρετο, ὅπως, εἰπεῖν αὐτόν, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιῶν διαγεγένηται ἡ διφοκοπῶν μὲν τά τε δίκαια καὶ τὰ ἄδικα, πράττων δὲ τὰ δίκαια καὶ τῶν ἀδίκων ἀπεχόμενος· ἦνπερ τομῆσαι καλλίστην μελέτην ἀπολογίας εἶναι. Αὐτὸς δὲ διά πάλιν εἰπεῖν· Οὐχ ὄφες, ὁ Σώκρατες, ὅτι οἱ Ἀθήνησι δικασταὶ πολλοὺς μὲν ἥδη μηδὲν ἀδικοῦντας λόγω παραγέντες ἀπέκτυναν, πολλοὺς δὲ ἀδικοῦντας ἀπέλυσαν; Ἄλλὰ τὴν τὸν Ιλα, φάναι αὐτόν, ὁ Ἐρμόγενες, ἥδη μον ἐπιχειροῦντος φροντίσαι τῆς πρὸς τοὺς δικαιοστὰς ἀπολογίας ἡναντιώθη τὸ δαιμόνιον. Καὶ αὐτὸς εἰπεῖν· Θαυμαστὰ λέγεις. τὸν δέ, Θαυμάζεις, φάγα, εἰ τῷ θεῷ δοκεῖ βέλτιον εἶναι, ἐμὲ τελεντῦν τὸν βίον ἥδη; οὐκ οἰσθ' ὅτι μέχρι μὲν τοῦδε τοῦ χρόνου ἔγὼ οὐδεὶν ἀνθρώπων ὑφείμην ἀν οὔτε βέλτιον οὖθ'. ἥδιον ἔμου βεβιωκέναι; ὄριστα μὲν γὰρ οἷμαι ἔην τὸν ὅριστα ἐπιμελομένους τοῦ ὡς βελτίστους γλγνεσθαι, ἥδιστα δὲ τοὺς μάλιστα αἰσθανομένους, ὅτι βελτίους γλγνονται. ἂν ἔγὼ τοῦδε τοῦ χρόνου ἥσθανόμην ἐμαντῷ συμβαλνοντα,

5. *λόγῳ παραγένετες nullam fere a codicibus habet auctoritatem.* Habent illi ἀγθεσθέντες. Vid. Apol. 4, unde haec omnia, quae a paragrapho tertia leguntur, concinnata, immo de torta esse suspicatur Bornemannus, illa certe verba uncinis secludens. Utriusque libri locos inter se conferre tam erit utile quam iucundum. Desiderabant addita ad ἀπέλυσαν verba Apologiae ἡ ἐξ τοῦ λόγου οἰκτίσαντες ἡ ἐπιχειρίων εἰπόντες. V. ad I, 6, 8. — *ἡναντιώθη.* Apol. 4. additum est μολ. Matth. 561. Rost. 131. n. 2. Similia v. Cyrop. I, 4, 2. 20. Anab. II, 4, 24. 6, 3. V, 2, 24.

7. *πρὸς τοὺς ἄλλους, v. ad I, 2, 52.* — *οὐτως ἔχοντες.* Addiderunt alii ex codice uno Vossiano I γνώμης. Vid. Krüger. Anab. I, 3, 6. VI, 4, 12 οὗτοι ἔχων τὴν γνώμην, quo loco Schneiderus genitivum malebat, ita articulum non solere addi oblitus. Cyrop. VII, 5, 55 οὗτοι τρόπον ἔχεις. Hell. II, 1, 14 ὡς εἰλεγμένας πρὸς τὴν πόλιν. IV, 5, 15 ὡς τάχους ἔκαστος εἶχεν. Matth. 337. ἔχεις autem qualilibet hominis et rei conditionem et vel corporis vel animi statum et affectionem habitumque significat, ut sit saepè i. q. διακείσθαι. I, 2, 38. ὡς εἶχον πρὸς ἄλλήλους. III, 9, 8. Cyrop. I, 2, 7. περὶ θεούς μάλιστα ἀμελῶς ἔχει. 6, 16. οὕτω καὶ τὸ περὶ τῶν ἐλπίδων ἔχει. Oecon. II, 12. οὕτω δὴ καὶ ἔμοι ἔχει περὶ τῆς οἰκουμένας. — *διόπερ καὶ αὐτὸν ἀν οἴονται ἔμοι συνόντες βέλτιστοι γλγνεσθαι.* Schneiderus vel γενέσθαι legi vel ἀν deleri voluit. Sed v. Hier. XI, 4 sq. Προσόδον δὲ ποτέρως ἀν δοκεῖς πλεονας γλγνεσθαι, εἰ τὰ σὰ ἴδῃς μόνον ἐνεργά ἔχοις ἡ εἰ τὰ πάτερων τῶν πολιτῶν μεμηχανημένος εἶης ἐνεργά εἶναι; V. ad II, 1, 15. I, 7, 4. III, 14, 3.

καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἐντυγχάνειν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους παραδίωρῶν ἔμαστὶν οὕτω διατετέλεια περὶ ἔμεσοῦ γῆγε-
σκων. καὶ οὐ μόνον ἡγέ, ἀλλὰ καὶ εἰ ἔμοι φίλοι σύντοι
ἔχοντες περὶ ἔμοῦ διατελοῦσσιν, οὐδὲ διὰ τὸ φελεῖν ἔμε, παὶ
γὰρ οἱ τοὺς ἄλλους φιλοῦντες οὕτως ἀν ἐμὸν πρὸς τοὺς
ἔαττον φίλοις, ἀλλὰ διόπερ καὶ αὐτοὶ ἀν οἴονται ἔμοι συν-
έντεις βελτιστοῖς γῆγεσθαι. εἰ δὲ βιώσομεν πλέον χρέον,
ἴους ἀναγκαῖον ἔσται τὰ τοῦ γῆρας ἐπειλέσθαι, παὶ δράμα-
τερον τε καὶ ἀπούσιν ἔττον, καὶ διατοῖσθαι χέρεν, παὶ δυσχελ-
ετερον καὶ ἐπιλησμονέστερον ἀκοβαίνειν, καὶ ἀν πρότερον
βελτίων ἦν, τούτων χείριον γῆγεσθαι. ἀλλὰ μὴν ταῦτα γε
μὴ αἰσθανομένῳ μὲν ἀβίωτος ἀν εἴη ὁ βίος, αἰσθανόμενος
δὲ πᾶς οὐκ ἀνύγκη χεῖφόν τε καὶ ἀπόδεστερον ἔγειραι; ἀλλὰ μὴν
εἴ γε ἀδίκιος ἀποθανοῦμαι, τοῖς μὲν ἀδίκοις ἔμε ἀπειπείνε-
σιν αἰσχρὸν ἀν εἴη τοῦτο. εἰ γὰρ τὸ ἀδικεῖν αἰσχρόν ἔστι,
πῶς οὐκ αἰσχρὸν καὶ τὸ ἀδίκιος διτύον ποιεῖν; ἔμοι δὲ τὸ
αἰσχρὸν τὸ ἔτερονς μὴ δίτρασθαι περὶ ἔμοῦ τὰ δίκαια μήτε
γνῶναι μήτε ποιῆσαι; δρῶ δὲ γεγογένεσθαι οὐδὲ δύοπέντε πατα-
γεγονότιον ἀνθρώπων ἐν τοῖς ἐπιγεγραμμένοις οὐδὲ δύοπέντε πατα-

8. ἀβίωτος ὁ βίος, vita non vitalis. Cf. Cyrop. III, 3, 52. Plat. Apol. 38 a. Crit. 47 e. Menex. 246 d. Legg. XI. 926 b. Politic. 299 e. Dictio Euripidea est. V. Monk. Hippol. 823. ἀβίω-
τος pro οὐδὲ ἀξιοβίωτοι Hellen. IV, 4, 6 restituit Dindorf.

9. Cum hac et sequente paragraphe compara Apol. 26 sqq.
Verba εἰ γάρ — ποιεῖν damnaverunt Schneiderus et G. Dindor-
fius; Bornemannus et Herbstius ediderant εἶτε τὸ ἀδίκειν αἰσχρὸν
ἔστι, ceteris damnatio. Quid vero! num quae ipse aliter scripta-
rus esses, scripta damnanda aut corrigenda censebis? At scilicet
scriptor ubi rem per ratiocinationem vult efficere, membra inter-
serere non admodum necessaria, sed quae solit tamen ad rem
exhaustriam praetermittere. — ἔμοι δὲ τὸ αἰσχρὸν τὸ ἔτε-
ρον μὴ δύνασθαι rell. Anab. II, 3, 11 ἄστε πάσιν αἰσχύνε-
σθαι, μὴ οὐ αισθούματα. De rep. Laced. VI, 2 αἰσχρὸν ἔστι μὴ
οὐδὲ ἄλλα πληγὰ δυσάλλεται τῷ νεανὶ. Quibus in locis μὴ οὐ λεπτός
rem exprimit, ut si germanice dicas: Es ist Schande, wenn man
nicht mit helfen wollte. Es ist schimpflich, wenn der Vater dem
Sohnen nicht noch neue Schläge geben wollte. Quod si μὴ salutem
positum esset, hoc diceretur, quod fortius est et gravius: Es ist
Schande nicht mit zu helfen. Es ist schimpflich, dem Sohnen nicht
noch neue Schläge zu geben. Nostro loco non potuit non dicere
μὴ δύνασθαι: Mihi vero num turpe est, si alii nequeant iusti erga
me esse? μὴ οὐ, quia res certa est, non magis dici poterat, quam
si latine dicere velles: Mihi num turpe est, nisi alii iusti erga
me esse possunt? Hermann. Vig. 799 sq.

10. ὁ μολαρ — το — ςατ, v. ad III, 4, 3. — μαρτυρή-
σεσθαι; v. ad I, 1, 8, 6, 14. III, 7, 9, 11, 3. — ἐπειρώμην,
v. ad I, 2, 64.

λειπομένην τῶν τε ἀδικησάντων καὶ τῶν ἀδικηθέντων. οἵδια δέ, ὅτι καὶ ἐγὼ ἐπιμελεῖς τεύχομαι ὑπὲρ ἀνθρώπων, καὶ ἐὰν τὴν ἀποδάνω, οὐχ διοίως τοῖς ἐμὲ ἀποκτείνασιν. οἴδα γάρ, ὅτι μαρτυρήσεσθαί μοι, ὅτι ἐγὼ ἡδίκησα μὲν οὐδένα πάποτε ἀνθρώπων οὐδὲ κείρω ἐποίησα, βελτίους δὲ ποιεῖν ἐπειρώμην ἀπὸ ποὺς ἔμοι συνόντας. Τοιαῦτα μὲν πρὸς Ἐρμογένην τε διελέχθη καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. τῶν δὲ Σωκράτης γι-11 γνωσκόντων, οἷος ἦν, οἱ ἀρετῆς ἐφίέμενοι πάντες ἔτι καὶ τὸν διατελοῦσι πάντων μάλιστα ποθοῦντες ἔκεινον, ὡς ἀφελιμώτατον. ὅντα πρὸς ἀρετῆς ἐπιμελεῖαν. ἐμοὶ μὲν δή, τοιοῦτος ὁν, οἷον ἐγὼ διήγημαι, εὐσεβῆς μὲν οὖτως, ὥστε μηδὲν

11. οἶος ἦν. V. ad I, 2, 13. IV, 7, 2. — οἱ ἀρετῆς ἐφιέμενοι πάντες. Ita collocati πάντες sententia ad praedicatum refertur. Cf. Apol. 20, ubi ordinem verborum πάντες οἱ ἀθηναῖοι a duobus codicibus datum iniuria probavit Schneiderus. V. Stallb. Plat. Phil. p. 48. Sed quod πάντες — πάντων composuit, eam parechesin tam in hoc vocabulo quam in πολὺς videtur adamavisse. Cf. 2, 38, 7, 7. ad III, 12, 6. Cyrop. II, 1, 13. Apol. 20. Anab. I, 9, 2. II, 5, 7. IV, 5, 29. V. Beier. Cic. Offic. I, 17, 53. Ceterum πάντων referri ad subjecti τῶν ἀρετῆς ἐφιέμένων classem satis apertum est. Idem iudicandum est de IV, 5, 1. ubi quod posteriore loco positum est, neutrum est ad πρὸς ἐγχράτειαν pertinens. Matth. 459. n. Ad obiecti classem refertur eadem dictio IV, 2, 28. — πρὸς δὲ εσθατοῖς, alii προσδεῖσθαι. V. ad I, 6, 10. III, 6, 13. 14. Buttm. gr. II, 108. — ἐδόξει δέ. Particulam, quam luntina cum quattuor libris praebet, non ausim damnare post tot verba, quae intercedunt. V. ad III, 7, 2. 8. Ita enim non raro post parenthesin vel interiecta aliquot verba corrigendi habet significationem; qui usus non raro apud Herodotum invenitur. V. Steger. ad III, 80. Post participium item de illatum videbis. Anab. VI, 6, 16. χαλεπόν, εἰς οἰόμενοι ἐν τῷ Ἐλλάδι καὶ ἐπαίνου καὶ τιμῆς τεύχεσθαι, ἀντὶ δὲ τούτων οὐδὲ διοίως τοῖς ἄλλοις ἐσόμεθα. Alia δέ particulae post coniunctiones temporales aliasque, post εἰ, ἐάν, ὅτι, post pronomen relativum, iunctum maxime cum οὗτος, illatae exempla contulit Voigtlaender. Obss. in Xen. P. II. p. 26. Etenim ubicunque aut verbis perspicuis, aut sensu certe quidem ipso res ante capitur iis, quae sequuntur, contraria, quam indita μὲν liceat explanare, ibi graeci scriptores paulo post δέ inferunt. Fritzsch. Quaest. Luc. p. 46. — τοιοῦτος, οἶος ἀν εἰη ἀριστος τε ἀνήρ καὶ εὐδαιμονεστατος. Haec quomodo solent contrahi et adstrictius dici? Plat. Apol. 23 a. πολλαὶ μὲν ἀρεταῖς μοι γεγόνοται καὶ οἵα χαλεπώταται καὶ βαρύταται. Matth. 445. b. 461. Vid. ad I, 4, 6. — ἀρέσκει. Editiones veteres cum duobus codicibus dant ἀρέσκη. Sed v. ad I, 4, 4. Quod inde quidam effecerunt ἀρέσκοι, loco, qui supra legitur II, 6, 14 et Cyropaediae fine defendant, qui ita est constitutus: εἰ δέ τις τάνατος ἐμοὶ γιγνώσκοι, τὰ ἐργα αὐτῶν ἐπισκοπῶν εὑρήσει αὐτὰ μαρτυροῦντα τοῖς ἐμοῖς λόγοις. Sed conferri equidem malum quod supra legitur III, 5 extr. εἰ ἀρέσκει σοι ταῦτα, ἐπιχειρεῖ αὐτοῖς. — ἀλλων. Plurimi libri ἄλλου habent, anominationem, ut videatur, evitatur. — οὕτω, v. ad III, 5, 8.

ἄνευ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ποιεῖν, δίκαιος δέ, ὥστε βλάπτει
μὲν μηδὲ μικρὸν μηδένα, ὀφελεῖν δὲ τὰ μέγιστα τοὺς χρι-
μένους αὐτῷ, ἐγκρατής δέ, ὥστε μηδέποτε προαιρεῖσθαι τὸ
ἡδίον ἀντὶ τοῦ βελτίονος, φρόνιμος δέ, ὥστε μὴ διαμαρτύ-
νειν κρίνων τὰ βελτίων καὶ τὰ χείρων μηδὲ ἄλλον προσδέεσθαι,
ἄλλος αὐτάρκης εἶναι πρὸς τὴν τούτων γνῶσιν, ἵκανός δὲ καὶ
λόγῳ εἰπεῖν τε καὶ διορίσασθαι τὰ τοιαῦτα, ἵκανός δὲ καὶ
ἄλλους δοκιμάσαι τε καὶ ἀμαρτύροντας ἔξελέγξαι καὶ προτρέ-
ψασθαι ἐπὶ ἀρετὴν καὶ καλοκαγαθίαν, ἐδόκει δὲ τοιοῦτος
εἶναι, οἷος ἂν εἴη ἄριστός τε ἀνὴρ καὶ εἰδαιμονέστατος. εἰ
δέ τις μὴ ἀρέσκει ταῦτα, παραβάλλων τὸ ἄλλων ἡδος πρὸς
ταῦτα οὕτω κρινέτω.

INDEX ANNOTATIONUM.

A. A.

- ἀβίωτος* IV, 8, 8 n.
ἄγαρσις IV, 2, 9 n. II, 1, 19, 8, 33, 34.
ἄγειν de canibus IV, 1, 3 n.
De coniugationis huius verbi formis v. ad IV, 2, 8 n.
ἄγηρος IV, 3, 13 n.
ἄγωντζεσθαι III, 7, 4 n.
accentus coniunctivorum et optativorum verbi in *μη* desinentis III, 7, 6 n. 8, 10 n. nominum propriorum III, 13, 2 n.
accusativus singularis nominum in *ευς* et *ης* desinentium I, 6, 13 n. II, 7, 2. III, 1, 11. IV, 2, 17, 3, 13. pluralis eorundem II, 2, 14 n. III, 5, 19. 7, 6, 10, 6. IV, 4, 20. vocabuli *αἰδώς* III, 7, 5 n. comparativorum solutus et contractus II, 2, 3 n. — post datum illatus I, 5, 5 n. pro genitivo III, 6, 13 n. adverbii loco positus II, 6, 5 n. *διά* praepositione intellecta explicari solitus II, 5, 5 n. ex quibusdam adiectivis aptus IV, 2, 2 n. 6, 10. absolutus post adiectiva III, 8, 5 n. cum infinitivo manente eodem subiecto I, 4, 8 n. II, 6, 35. IV, 8, 4. post *δοξεῖν* I, 2, 45. 5, 5. II, 8, 1. III, 5, 14 n. IV, 3, 10 n. unde pendeat, queritur I, 2, 19 n. IV, 4, 17 n. singulari usu IV, 2, 10 n. insolentiore loco positus I, 6, 13 n. accusativi pronominum liberior usus II, 1, 2 n. II, 5, 5. IV, 3, 10 n. 5, 4.
actuum pro medio III, 14, 1 n.
Acumenis III, 13, 2, n.
additamentum codicis suspectum IV, 2, 37 n. 3, 7 n. 13 n. 17 n. 4, 5 n. 6, 6 n. compluria IV, 8.
adiectivum singulari numero genero neutro sine *τι* dicitur II, 7, 13 n. alias generis nominibus additum II, 3, 1 n. 5, 6, 2 n. 9, 1. III, 8, 6, 9, 6, 12, 3. plurali II, 7, 7 n. ex propomine relativo aptum, quum neutro genero positum expectaveris, IV, 2, 40. 7, 4 n. in praedicato I, 4, 13. II, 1, 30 n. IV, 7, 7 n. 8, 11 n: superlativo positum genus substantivi sui, non genitivi asciscit IV, 7, 7 n. insolentius postpositum II, 4, 5 n. Adiectivorum usus prolepticus III, 10, 3 n. 8. verbalium constructio I, 7, 2 n. II, 1, 28 n. III, 6, 3, 10, 8, 11, 1 n. 2.
ἀεὶ transpositum I, 6, 7 n.
ἀεργῆ I, 2, 56 n.
aetas, qua licuerit Atticis ad rempublicam accedere, I, 2, 40. III, 6, 1 n. IV, 2, 1. ad militiam, III, 5, 27 n.
Ἄργησεν II, 9, 1. III, 11, 17 n. III, 5, 2. IV, 8, 5.
Ἄργησεν III, 13, 5.
αἰδώς accus. III, 7, 5 n.
αἰρεῖσθαι de praemissis ludorum scenicorum IV, 4, 16 n.
αἴρεισθαι κακῶς IV, 2, 29 n.
αἴρετέος dub. I, 1, 7 n.
αἰσθάνεσθαι c. particip. gen. IV, 4, 11 n. acc. II, 2, 1. IV, 4, 20. *αἰσθεσθαι* III, 5, 23 n.
αἰσχός II, 6, 32 n.
αἰσχύνεσθαι sq. infinit. cum articulo III, 14, 1 n.
αἴσοιεν c. infin. III, 1, 1 n. 5, 9. IV, 2, 4.
Alcibiades filius I, 3, 8 n.
aliquis IV, 3, 9 n.
ἄλλεσθαι aor. I, 3, 9 n.
ἄλλα I, 2, 27 n. solum post *οὐ μόνον* I, 6, 2 n. pro *ἄλλη* *ἢ* vel *ἄλλα μόνον* III, 13, 6 n. *ἄλλα* — *γέ* I, 2, 12 n. 27 n. *ἄλλα κατ* et *ἄλλη οὐδέ* non praecedente *οὐ μόνον* (*οὐ*) II, 3, 8 n. 6, 34 n. *ἄλλα* — *μέν* I, 2, 2 n. *ἄλλα μή* in interrogacione III, 11, 4. IV,

- 2, 10. ἀλλὰ μὴν — γέ I, 1, 10.
 III, 5, 3 n. ἀλλ' οὖν — γέ IV, 4, 21 n.
 ἀλλοῖος III, 10, 6 n.
 ἄλλος supplendum IV, 3, 9 n.
alius et *aliquis* ib. ἄλλος cum genit. IV, 4, 25 n. πρὸς ποῖον
~~τιῆμα τῶν ἀλλων~~ II, 4, 5 n. of
~~ἄλλοι~~ dub. III, 5, 8 n. ἄλλοι
 dub. III, 5, 13 n. ἄλλο η̄, ubi
 solet ποιεῖν intelligi, II, 3, 17 n.
 τάλλα II, 1, 18 n.
 ἄλλως τε I, 2, 59 n. II, 6,
 30, 8, 1.
 ἄμμα supervacaneum IV, 2,
 33 n.
 ἄμβάτης III, 3, 2 n. ἀγαθα-
 τυός III, 3, 5.
 ἄμελειν c. gen. infin. II, 3,
 9 n. c. accus. II, 9, 4 n. quid
 differat a παραλεπειν III, 6, 6 n.
 ἄμφότερος neutr. I, 1, 5 n.
 ἄν cum indicativo coniunctum
 I, 1, 16 n. 3, 4, 7, 2 n. IV, 1, 2,
 6, 13. — cum relativo et optati-
 vo in oratione obliqua I, 2,
 6 n. IV, 1, 2. quando sit optati-
 vo in oratione obliqua adden-
 dum, I, 4, 11. II, 6, 13 n. in
 enuntiatio relativo III, 5, 1 n. opta-
 tivo primum non additum, deinde
 vero additum IV, 7, 9 n. cum
 optativo post δῆμος III, 5, 1 n.
 cum optativo praetermissa enun-
 tiati hypothetici parte altera II,
 4, 1 n. 6, 13. 29, 10, 6. III, 4,
 7. IV, 4, 14 n. — post partici-
 piūm cum optativo coniunctum
 II, 10, 6 n. III, 11, 10 n. cum
 participio, ut videtur, coniunctum
 I, 4, 14 n. IV, 4, 4. parti-
 cipio futuri additum II, 2, 3 n.
 aoristi IV, 2, 6 n. — infinitivo
 non adhaerens II, 8, 2 n. infinitivo
 primum non additum, deinde
 vero additum I, 1, 16. 3, 3 n.
 7, 4. cum infinitivo praesentis
 coniunctum I, 6, 4 n. 7, 4 n.
 II, 1, 15 n. III, 5, 27. 13, 1, 14,
 3 n. IV, 8, 7 n. aoristi III, 6,
 2 n. et ad infinitivum et ad par-
 ticipium pertinens III, 3, 2 n. —
 geminatum III, 8, 10 n. 9, 2. —
 suspectum I, 3, 15 n. IV, 4, 14 n.
 8, 3 n. 7 n. — repetendum ex
 antecedentibus ad optativum II,
 1, 18 n. ad infinitivum I, 3, 15.
 II, 1, 27 n. IV, 2, 5 n. 4, 17 n.
- num possit omitti ad coniunc-
 tivum post relativa I, 6, 13 n.
 omissum in enuntiatis hypothet-
 icis I, 3, 3 n. II, 7, 10 n. omitti
 solitum post coniunctiones fina-
 les I, 4, 6 n. — ἄν et ἡν I, 2,
 36 n. — ἄν et ἐάν conf. III, 10,
 12 n. IV, 2, 29.
 ἀναβάλλεσθαι, III, 6, 6 n.
 ἀναγκάζειν et ἀναγκά-
 ζεσθαι c. accus. II, 1, 30 n.
 IV, 5, 4 n.
anacoluthon III, 9, 4 n. 11, 1 n.
 ἀνακοινοῦσθαι III, 7, 3 n.
anaphora III, 13, 5 n. IV, 3,
 7 n. 4, 8.
Anaxagoras IV, 7, 6 n.
 ἀνδρεῖα I, 1, 16 n. ἀνδρεῖα
 ib. III, 9, 1. IV, 6, 10 n.
 ἀνερεψίζεσθαι dub. III, 5,
 7 n.
 ἀνθρώπος sine articulo I, 4,
 14 n. IV, 2, 25 n.
 ἀνθρώπειος et ἀνθρώπι-
 νος I, 1, 12 n. ἀνθρωπίνος
 πράγμασι χρήσθαι IV, 1,
 2 n.
annominatio, v. *parechesis*.
 ἀντεπιστυμεῖσθαι II, 6,
 28 n.
 ἀντιποιεῖσθαι II, 1, 7 n.
Antisthenes III, 11, 17 n. II, 5, 1.
Antiphon I, 6.
 ἀνυπόδητος I, 6, 2 n.
 ἄποιος c. gen. et dat. I, 1, 1 n.
 3, 3. II, 1, 34. 3, 6.
 ἀξιοῦν II, 1, 9 n. III, 11, 12 n.
aoristus significans praeteritum
 perfectum I, 6, 14 n. initium
 actionis II, 6, 25 n. rem sine
 successu factam III, 9, 13 n. cum
 alacritate in interrogatione positi-
 tus III, 11, 15 n. IV, 6, 14. su-
 spectus III, 9, 12 n. 13 n. aori-
 stus primus verborum in μι quo-
 modo slectatur, I, 1, 9. IV, 2,
 15 n.
 ἀπαλλάττειν I, 7, 3. III, 13,
 6 n.
 ἀπεράσκευος III, 4, 11 n.
 ἀπὸ κυάμου I, 2, 9 n. —
 ἀπο I, 2, 25 n.
 ἀποβλέπειν IV, 2, 2 n.
 ἀποδεικνύειν et ἐπιδεi-
 κνύειν conf. III, 10, 10 n. ἀпо-
 дельгунство югоу IV, 7, 2 n. sine
 γνώμην III, 10, 10 n. IV, 4, 18.
 ἀποδέχεσθαι IV, 1, 1 n.

- ἀποδιδράσκειν II, 10, 1 n. ditus virtutum et artium nominibus I, 2, 23 n. III, 9, 5 n. 10, 1 n. IV, 6, 7. vocibus ἀνθεωπος al. I, 4, 14 n. III, 12, 5. IV, 1, 2 n. 2, 26. 6, 6. γῆ II, 1, 28. τελευτή I, 5, 2 n. ἄρση II, 1, 22 n. βασιλεὺς III, 5, 26 n. IV, 2, 33. δόξα IV, 2, 35 n. γνώμη IV, 4, 9 n. δεῖπνον III, 14, 1 n. πράγμα IV, 1, 2 n. πολιορκία μέρος III, 1, 6 n. IV, 6, 7. ad vocem ζητία modo additus modo non additus I, 2, 62. II, 2, 3 n. non additus adlectivo praedicatio IV, 7, 7 n. nominibus, quorum vis definienda est III, 10, 1 n. IV, 6, 7. pronomini interrogativo IV, 5, 9 n. participio IV, 3, 13 n. — cum infinitivo coniunctus quo casu dicatur, I, 2, 1 n. 55 u. qua vi IV, 7, 5 n. infinitivo nunc additus nunc non additus I, 2, 10 n. III, 14, 1 n. non additus II, 3, 15. IV, 4, 19 n. 7, 1 n. additus sine necessitate III, 6, 6 n. cum potestate voculae ὡρα I, 3, 7 n. — qua vi cum participio coniungatur, II, 2, 4 n. III, 4, 4 n. 8, 2 n. 14, 6. a particípio suo separatus II, 1, 8 n. IV, 4, 5. — pronomini relativo praemissus IV, 6, 11 n. universae enuntiationi praemissus I, 2, 44 n. — post pronomen demonstrativum suspectus IV, 6, 15 n. iniuria omisus IV, 3, 13 n. negligentius illatus IV, 2, 25. a subiecto ad praedicatum transisset visus III, 1, 8 n. 3, 3 n. 10, 1 n. 14, 7 n. IV, 5, 7. — comparativa iunctus I, 6, 9 n. II, 5, 5 n. III, 9, 9. — post τις II, 8, 3 n. post verba nominandi I, 7, 5 n. II, 2, 1 n. 1, 6.
- ἀρχεῖα II, 2, 13 n. 6, 25 n. ἀρχεοθαι c. insin. et particip. III, 1, 5 n. 5, 15.
- ἀσκητής III, 7, 7 n. ἀσκησίς III, 14, 3.
- Aspasia II, 6, 38 n.
- asyndeton I, 6, 2 n. II, 3, 19 n. III, 13, 5 n. IV, 2, 34 n.
- ἀσχολία I, 3, 11 n.
- ἀτέχνως et ἀτεχνῶς III, 11, 7 n.
- Athenarum incolae quot fuerint, III, 6, 14 n. II, 7, 2 n.
- ἀποδιδράσκειν III, 1, 9 n. 11, 2, 7 n. 3, 19. 6, 18 n. 38. 7, 2 n. 13 n. 9, 11. III, 5, 10 n. 14, 1 n. — non repetitus I, 1, 19 n. II, 1, 20. 2, 5. 4, 6 n. in comparatione III, 6, 8 n. necessario repetitus I, 1, 19 n. III, 10, 3 n. 6. — non ad-

*affactio substantivi ad antecedens verbum I, 2, 13 n. 4, 13 n. IV, 2, 33 n. 7, 2 n. 8, 11. genitiū in comparationibus II, 1, 22 n. pronominis relativi ad sequentia II, 1, 25 n. 3, 10. adiectivi ad pronomen relativum IV, 2, 40. 7, 4 n. participii modo observata I, 1, 9 n. 2, 40. III, 11, 1. modo neglecta. I, 1, 9 n. II, 6, 26. III, 9, 9; 12, 8. IV, 5, 11. verbū *idēr* cum genitivo coniuncti I, 1, 11. constructionis I, 2, 19 n. 21. II, 1, 15 n. 2, 2 n. IV, 8, 7.*

αὐτῷ λέγειν IV, 3, 8 n.

angustum verborum ab *eu* incipientium I, 3, 2 n. II, 2, 3 n. verbi *δύνασθαι* III, 6, 1 n. IV, 2, 32. in plusquamperfecto omissum I, 2, 64 n.

αὐτόθι II, 8, 1 n. 3.

αὐτός, ubi *ἴαυτοῦ* exspectaveris, I, 8, 49 n. 32. II, 6, 5. IV, 5, 1 n. omissum I, 2, 49. 4, 18 n. II, 1, 8 n. 5, 9 n. 6, 1 n. IV, 8, 1 n. suspiciose vel ex abundanti positum I, 4, 10. 18 n. 2, 30. 7, 3 n. II, 3, 9. III, 6, 14. 8, 8. personalia involvit II, 3, 13 n. III, 10, 15 n. post se habet II, 6, 34. 9, 2 n. III, 7, 9 n. postpositum II, 5, 1 n. III, 1, 9. IV, 6, 14: iuxta *ἐκεῖνος* positum IV, 1, 1 n. de domino III, 8, 10 n. ex subiecto suo aptum I, 4, 8 n. IV, 8, 4. nostrum *gerade* IV, 5, 7 n. *ἔργε ac solus* III, 14, 3 n. *αὐτὸς μόνος* III, 2, 2 n. *αὐτός* enuntiatius praemissum III, 10, 14 n. *αὐτὸς τούτ' δὲ λέγεις* an *αὐτὸς τοῦτο λέγεις* legendum sit dubium III, 10, 15 n. *τὸ αὐτὸς absolute dictum* III, 8, 5 n.

αὐτοσχεδιάζειν III, 5, 21 n.

ἀφαιρεῖσθαι quomodo struatur, I, 5, 3 n. 7, 5 n.

ἀφορμή, II, 7, 11 n.

ἀφοροδιαστάζειν πρός τινα I, 3, 14 n.

B.

βάλλειν III, 3, 7 n.

βαρύς III, 6, 12 n.

βασιλεὺς articulo vel addito

vel omissa III, 5, 26 n. IV, 2, 33. *βαίζειν* I, 2, 10 n.

βαῖς III, 11, 4 n. *διβαῖος* IV, 8, 8 n.

βιοῦντα. *βιῶνται* cum praesentis significacione IV, 8, 2 n.

βλέξ quem comparativum habeat, III, 13, 4 n. IV, 2, 40.

βούλεσθαι. *βούλει* σχολῶν II, 1, 1 n. III, 5, 1. IV, 2, 13. *εἰ δὲ βούλει* III, 5, 11 n.

βούλεύειν I, 1, 18 n.

βοῦς acc. gen. fem. I, 2, 37 n.

IV, 1, 3.

Γ.

γάρ rationem reddit sententiae vel expressae vel intellectae I, 3, 10. 4, 9 n. II, 6, 15. III, 5, 10 n. 10, 2 n. ut antea quedam intelligantur, postulat I, 2, 31 n. 7, 2 n. II, 7, 4 n. IV, 4, 13 n. vix redditus interpretatione IV, 2, 4 n. coniunctum cum *καὶ* II, 6, 7. III, 4, 2. *οὐ* I, 3, 10. III, 4, 1 n. 11, 7. IV, 8, 4. sequente *καὶ* — *γέ* III, 5, 10 n. causam indicat, quae postmodo exprimitur, IV, 2, 6 n. *γάρ* et *γέ* conf. I, 2, 54. III, 14, 5 n. *γάρ* et *γέ* conf. IV, 2, 5 n.

γέ a *γάρ* quomodo differat, III, 14, 5 n. pronomini relativi additum I, 4, 11 n. II, 3, 15. IV, 4, 14. 19. 23. post iurandi formulae illatum I, 2, 7. III, 11, 5 n. IV, 3, 3 n. in *responseis* IV, 5, 3 n. quibusdam displicuit IV, 2, 11. 5, 2 n. 3 n. *γέ μή* I, 6, 6 n. *γέ τοι* IV, 2, 18 n.

γῆ intelligitur II, 3, 13 n.

γηράσκειν. *γηράσκει*, al. *γηράναι* III, 12, 8 n.

γίγγεσθαι num sine γ scribatur, I, 2, 53 n. *γίγνεσθαι* et *γενέσθαι*, III, 3, 6 n. 4, 10. sequente ζ, aliisque praepositionibus III, 3, 6 n. infinitivo III, 10, 4 n. τὰ *γίγνομενα*, proventus.

γιγγώσκειν constr. cum accusativo vel cum παρό et genitivo I, 1, 17 n. num sine γ scribatur, I, 2, 53 n.

γνώμη ἀποφένεσθαι vel apodēxynōsthai sine articulo IV, 4, 9 n. cum articulo IV, 7, 1. ipsum γνώμην non additum II,

- 1, 21. IV, 4, 18. γνώμης cum dubitatione adiectum IV, 8, 7 n.
 γοῦν II, 5, 3 n.
 γράμμα IV, 4, 7 n.
 γράψειν, edicere, I, 2, 31 n., 45 n. γράπεσθαι IV, 4, 13.
 γραφή IV, 4, 4 n. γράπεσθαι γραφή IV, 8, 4 n.
 γυμνοπαιδία I, 2, 60 n.

C.

- cassum varietas I, 1, 20 n. suspensorum insolita colloccatio I, 2, 19 n. 6, 13 n. II, 2, 4 n.
Cebes III, 11, 17 n. I, 2, 48.
Cecrops III, 5, 10 n.
Circe I, 3, 7.
Cocathus IV, 2, 33 n.
 comparationis liberior usus II, 1, 22 n. III, 6, 8 n. 11, 1 n. 5 n. IV, 3, 8. 10 n. 13. 6, 14.
 comparativi forme modo contractae modo solutae. μελέων I, 7, 4. II, 2, 3 n. III, 6, 10. χελώνων II, 6, 26. 27. βελτίων III, 3, 3. 5. 9, 9. — comparativus ibi positus, ubi μᾶλλον cum positivo exspectaveris, I, 1, 3 n. 6, 8. II, 6, 12 n. cum positivo compositus II, 9, 4 n. cum superlativo II, 7, 10. cum eo permutatus IV, 8, 3 n. id quod minimum est exprimens III, 13, 3 n.
 concinnitas orationis, ut videtur, turbata I, 6, 8 n. II, 4, 2. 7, 1. III, 1, 4 n. IV, 8, 3 n. 5 n.undo initio II, 3, 19 n.
 coniunctio post praeteritum I, 1, 8 n. post pronomina relativa cum ἐγώ I, 6, 13 n. post πούλει II, 1, 1 n. IV, 2, 13. post εἰ I, 4, 4 n. IV, 8, 11 n. coniunctivo dubitanter interrogatur I, 2, 15 n. 45. II, 1, 21. 23.
 constructio subiecti liberior II, 1, 17 n.
 contractio dorica I, 2, 30 n.
 crasis ὀν I, 6, 7 n. II, 1, 18 n.
Critias I, 2, 24 n.
Crito II, 9.

A. D.

- δακτύρον I, 1, 2 n. 3, 5 n. dative pro accus. absq. II, 2, 31. III, 12, 8. IV, 1, 4 n. ethicus

- II, 10, 1 n. III, 6, 2. nominum, quae festos dies significant, I, 2, 61 n. dative absoluti I, 6, 7 n. δέ dub. I, 1, 3 n. inverso quodam ordine I, 1, 12 n. 2, 14. 24. 42. III, 9, 8. IV, 5, 11. quarto loco positum IV, 1, 3 n. post relativia I, 1, 15 n. 2, 43. post particulas copulativas II, 1, 28 n. in interrogatione I, 3, 13. II, 1, 26, 9, 2 n. IV, 2, 24 n. in apodosis II, 9, 7 n. III, 7, 2 n. 8 n. post interiecta aliquot verba IV, 8, 11 n. non additum vocibus εἴρα et ἔπειρα post πρόθιτον μὲν III, 6, 2 n. pro γάρ, ut videtur; dictum II, 1, 1 n. III, 3, 7 n. εἰ δὲ πούλει III, 5, 11 n.
 δέξεσθαι soluta forma I, 6, 10 n. II, 8, 1. III, 6, 13. IV, 8, 11. δέμαντος III, 11, 13 n.
 δεικνύειν, opt. III, 8, 2 n.
 δεῖν ex abundanti positum II, 1, 9 n. cum gen. et dat. II, 6, 29 n. III, 3, 10 n. c. accus. IV, 2, 10 n. δέλην III, 10, 13 n.
 δεῖπνον articulo carens III, 14, 1 n. num dicatur δεῖπνος, ib.

- Dilectus* III, 6, 4 n.
 deponentia I, 2, 10 n.
 δῆν auget I, 2, 53 n. confirmat et intendit I, 3, 1. II, 9, 7 n. praecedentia comprehendit III, 7, 2 n. post parenthesin I, 2, 56 n. 58. οὐ δῆ καλ III, 5, 11 n.
 Δηλία III, 3, 12 n. IV, 8, 2 n.
 δῆλος subiective dicitur II, 6, 7 n. sequente δὲ IV, 2, 21 n. δῆλον δὲ IV, 2, 14 n. 39.

- δῆλα τὸν I, 2, 32 n.
 δῆμος τῆς I, 2, 58 n.
 δημοτικός I, 2, 60.
 δίκη quasi supra Stobaeo IV, 5, 3 n. articulum post se modo habet modo non habet IV, 2, 35 n. in multis dictionibus cum eandi verbis similibusque conspicua est praepositio IV, 6, 16. διὰ στόματος I, 4, 5 n. διὰ στόματος I, 5, 6, 6, 5. IV, 5, 3 n. 11. διὰ χορεόδας II, 1, 20. διὰ χόντον II, 8, 1 n. IV, 3, 5. διὰ ταῦτα post participium I, 3, 7 n. suspicatum III, 12, 4 n. διὰ τὰ πρόγυματα II, 10, 4 n.
 διάγραμμα IV, 7, 9 n.

διαθεντέσθαι I, 1, 2 n.
διατείσθαι III, 5, 5 n.
διαλαμβάνειν III, 10, 13 n.
διαλέγεσθαι I, 7, 5 n. II, 4, 1. III, 7, 7 n. IV, 5, 12.
διαλεκτικός dub. IV, 5, 12 n.
διαστοπήν III, 6, 4 n. IV, 2, 10.
διατίθεσθαι I, 6, 13 n.
διαφανεῖν III, 10, 5 n.
διαφέρειν c. dat. et acc. III, 3, 14 n. 6, 18. 9, 1. IV, 5, 11 n. seq. ἦ III, 7, 7 n. II, 1, 7. III, 11, 14. I, 3, 2. IV, 4, 14. πολὺ III, 11, 11 n. 12, 5. partic. aor. I. III, 6, 18. II, 2, 5 n.
διαγενύειν τὸ c. inf. IV, 4, 11.
διδάσκειν et **διδάσκεσθαι** IV, 4, 5 n.
δίειμι, δίειγ dub. II, 1, 24 n.
δίκαιος IV, 4, 5 n. 17 n.
Diodorus II, 10.
διομολύγεσθαι I, 2, 57 n.
Dionysodorus III, 1, 1 n.
διότι num dici possit pro ὅτι, I, 2, 53 n. IV, 1, 1 n.
δίψα IV, 5, 9 n. δίψος I, 4, 13.
διώχειν, *studipse peccari*, IV, 4, 24 n.
δοξεῖν liberius constructum sequente acc. c. inf. I, 2, 45 dub. III, 5, 14 n. IV, 3, 10 n. I, 6, 6. II, 8, 1. cum φανεσθαι coniunctivo II, 1, 22 n. III, 1, 4. cum λοικέων I, 4, 6. omissum III, 1, 10 n. IV, 6, 10 n. sine εἰν illatum I, 1, 6.
δοξιμαστέα II, 2, 13 n. III, 5, 20.
δουλεύειν δουλεῖν I, 5, 6 n. IV, 5, 5.
δύγασθαι. De augmento v. I, 4, 14 n. III, 6, 1 n. IV, 2, 33.
dualis cum plurali permutatus I, 2, 33 n. genere masculino de femininis II, 3, 18 n.

E. E.

έαντοῦ pro reliquarum personarum pronomiis positum I, 4, 9. II, 1, 31 n. τὰ έαντοῦ πράττειν II, 9, 1 n. έαντῶν et ἀλλήλων non differunt II, 6, 20. 7, 12 n. III, 5, 2. 16 n.
ἴγγες αἱ έγγυτάταις φόναι IV, 5, 10 n.

ἴκαρος c. part. II, 6, 22 n.
ἴκυράτεια II, 1, 1 n.
ἴγωγ' οὐν dub. II, 5, 3 n.
ἴθεται I, 2, 9 n. III, 12, 8 n.
ἴθιται c. duplii accus. II, 1, 2 n.
εὶ duplex vel triplex II, 3, 9 n. rem certam indicans I, 6, 1 n. IV, 3, 12 n. post verba dubitandi I, 1, 8 n. 3, 5 n. post verba animi affectum significantia I, 1, 13 n.
εὶ et **έαν** post verba deliberandi IV, 4, 12 n. omissio deinde verbo II, 1, 12 n. omissa apodosi III, 1, 9 n. non potest per se cum participio construi II, 1, 23. 6, 25 n. cum indicativo et optativo II, 6, 4 n. 14 n. cum indicativo, sequente ἄν cum optativo, II, 2, 7 n. III, 5, 8 n. IV, 2, 31. cum optativo, sequente imperfecto cum ἄν I, 3, 4 n. IV, 6, 13 n. indicative II, 6, 14 n. III, 6, 14 n. IV, 8, 11. num possit cum coniunctivo construi, I, 4, 4 n. II, 1, 12 n. IV, 8, 11 n. — **εὶ** ἄν I, 3, 5 n. 5, 3 n. IV, 2, 30. **εὶ** ἄρα IV, 3, 9 n. **εὶ μὴ** ἄρα ironice I, 2, 8 n. εἰγε II, 1, 17 n. 5, 4. III, 8, 9. IV, 3, 12 n. **εὶ δὲ** post εἰτε II, 1, 28 n. **εὶ δὲ** βούλεις III, 5, 11 n. **εὶ δὲ μὴ** post ἄν illatum II, 6, 37 n. III, 9, 11. **εὶ ταῦτα**, **εὶ fieri** potest, dub. IV, 6, 9 n. **εὶ ταῦτα et ταῦτα εἰ** IV, 1, 1 n. **εὶ ταῦτα**, **εὶ etiam**, I, 6, 12. 7, 1. II, 6, 20. III, 2, 2. **εἰπεις γε** I, 4, 4 n. — **εὶ et η conf.** II, 1, 18. IV, 3, 12 n. — **εὶ pro γε** I, 6, 5 n. II, 6, 6 n.
εἰδέναι cum infinitivo III, 6, 10 n. οὐκ οἶδε δηνεις IV, 2, 20 n. sequente optativo cum ἄν IV, 4, 8 n. οὐκ οἶδε εἰ sq. opt. cum ἄν I, 3, 5 n. οἶδες IV, 6, 6 n. **ζῆσιν** suspectum quibusdam IV, 2, 24 n. **εἰδὼς** quomodo construitur, IV, 2, 27 n.
εἰναι omissum I, 6, 12 n. 7,

- 3 n. ad dōcēr I, 2, 5 n. ἐγ̄ omis-
sum post nōmen nētūrius gene-
ris I, 4, 10 n. 6, 2, 8. IV, 6, 8 n.
post adiectiva I, 5, 1, 8, 2 n. 5 n.
additum post īmperfēctū eius-
dem verbi II, 3, 9 n. intelligen-
dum II, 6, 27 n. τὰ δύνα, quae
vere sunt, II, 1, 28 n. ξοτι se-
quentibus omnis generis relati-
vis I, 4, 2 n. II, 3, 6 n. III, 5, 3.
εἰκ̄, al. εἰκ̄σατ I, 4, 19 n. 6, 7.
III, 5, 14. εἰκ̄, εἰστ, II, 6, 8.
εἰπεῖν cum accus. II, 2, 8 n.
aoristus primus II, 2, 8 n. III,
6, 3 n.
εἰρησθαί IV, 2, 19 n.
εἰς, ubi alii habent αἰς, II, 7,
2 n. ubi εἰν exspectaveris, I, 2,
61 n. εἰς τὸ cum participio II,
6, 23 n. cum infinitivo III, 6, 2 n.
τὰ εἰς τὸν πόλεμον III, 1, 8, 12, 5 n.
εἰς pro τὶς, ut videtur, III, 3,
12 n.
εἴται et εἴται negligentius
cum κατ̄ coniunctum I, 1, 5 n.
sine κατ̄ illatum II, 2, 14 n. IV,
5, 3 n. sine δὲ post πρώτον μέν
I, 2, 1 n. 4, 11. 7, 2. III, 6, 2 n.
9, 8, 5, 11, 12, 14. IV, 2, 31, 5.
1, 8, 1. cum vituperandi vel cor-
rigerandi significatio I, 2, 26, 4,
11 n. II, 7, 5, 13.
εἴωθα. Participium dupli-
usu positiū IV, 4, 4 n.
εἰν vel εἰ pro εἰ III, 6, 11 n.
εἰν καταλόγον στρατεύεσθαι III, 4,
1 n. εἰν τοτον in apodosi III, 5,
4 n.
εἰσεῖν tercias pérsonas pro-
nomen I, 2, 3 n. inverso ordine
positū I, 3, 13 n. IV, 3, 10.
iuxta αὐτὸς positiū IV, 1, 2 n.
εἰλέγειν aor. pass. III, 5, 2 n.
εἰπλήττειν IV, 5, 6 n.
εἰπονεῖν I, 4, 13 n.
εἰπάτται pro εἰπάτται I, 6, 12.
III, 11, 3 n.
εἰπεῖνεθαι e. partic. εἰ. q.
εἰπεῖνεθai vel εἰπεῖνεθai II, 6,
5 n.
ellipsis post εἰ III, 1, 9 n. post
τὸ δέ; III, 1, 10 n. post τὸ δέ
μέγατον III, 4, 12 n. post pro-
nom. relat. II, 6, 17 n. τὴν πρώ-
την III, 6, 10 n.
εἰ ad, prope, III, 5, 4 n. eoram
III, 7, 5 n. εἰ ἀνθρώποις III, 6,
- 2 n. de vestitu et similibas III,
9, 1 n. 11, 4. in temporiā signi-
ficatione III, 13, 5 n. post γένε-
σην III, 3, 6 n.
εἰρατος. τάχατα I, 2, 60.
II, 6, 5 n. IV, 2, 4 n. 22. cum
genitivo II, 6, 6 n. c. dat. III,
12, 7 n. seq. ἡ III, 12, 4. IV, 5,
8 n.
εἰρήσῃς. ἐρθεῖ accus. III, 1,
11. constr. c. accus. III, 6, 13 n.
εἰρδεῖ neutraliter dictum II,
3, 5 n.
εἰεῖναι I, 2, 54, 4, 17 n.
εἰνεια, per, IV, 3, 3 n. intel-
ligitur ex antecedentibus III, 3,
1 n. ἐνεχει ante consonantem I,
2, 46 n. II, 4, 7.
εἰνθυμεῖσθαι constr. c. gen.
I, 1, 17 n. III, 6, 16 n. c. acc.
pronom. IV, 5, 9.
εἰν IV, 5, 9 n.
εἰτανθεῖ IV, 2, 13 n.
εἰσαγοχεῖν c. partic. II, 4, 7 n.
εἰσεστι sq. accus. γετ dat. II,
1, 9 n. III, 3, 10 n. IV, 5, 11.
εἰσιταῖαι I, 3, 12 n. II, 1, 4.
εἰσονται cum solo infinitivo
II, 1, 25 n. III, 6, 11 n.
εἰσαχε, consentit, IV, 4, 24 n.
εἰσιέναι cum partic. I, 6, 10. c.
nominat. I, 4, 6 n. IV, 3, 8 n.
εἰπακλαττεῖν III, 8, 1 n.
εἰπεῖσθαι non potest loco al-
terius coniunctionis ἢ particula
carentis poni, I, 2, 35 n. IV, 3,
4, 6, 9.
εἰπειδή c. opt. I, 2, 57 n. III,
8, 9 n. 9, 11. 12, 13, 19, 1.
εἰπειδοῖ, adiungit, I, 2, 37 n.
εἰπεῖσθαι post pronom. de-
monstr. III, 5, 19 n. IV, 5, 9.
7, 5 n.
εἰπι cum dativo prestitum vel
conditionem indicat II, 2, 8 n.
consilium et finem III, 14, 2 n.
locum et finem IV, 5, 10 n. cum
dativo praecatus. I, 3, 6 n. 7, 1
n. III, 14, 2. IV, 4, 8 n. cum
genitivo III, 5, 10 n. c. gen. pro
dat. III, 3, 2 n.
Epicharmus II, 1, 20 n.
εἰπειχνύειν e. infinitivo
II, 13, 17 n. c. adiect. I, 5, 6.
εἰπο. et εἰπειχνύειν conf. III,
10, 19 n. IV, 4, 1, 10, 11, 12, 18.
εἰπιδιόαι III, 9, 3 n.

structura post ὅτι illatus III, 6, 10 n. in aliam constructionem mutatus III, 13, 1. post partici-
pium illatus II, 4, 4 n. IV, 1, 3 n. — cum necessitatibus significacione I, 2, 31 n. 34, 35, 5, 5 n. II, 2, 1. 11. III, 9, 4. effectum deno-
tans II, 1, 25 n. III, 6, 11 n. IV, 7, 1 n. 5 n. — emphaticus I, 4, 12 n. IV, 3, 5—12. ampliore vi
I, 4, 12 n. III, 4, 8 n. — cum μῆνι IV, 8, 9 n. cum ἄρτι I, 7, 4 n. II, 1, 16 n. III, 13, 1 n. 14, 3. IV, 8, 7 n. sine ἄρτι III, 9, 8 n. 18, 1 n. — cogitatione addendus II, 1, 32 n. 6, 22 n. 7, 6 n. III, 9, 5. 11, 1 n. IV, 1, 4 n. 5, 7. — infinitivi coacervati II, 1, 6 n. III, 6, 16. IV, 5, 12.

interrogandi formae rectae in obliqua oratione I, 2, 36 n. 6, 4. II, 1, 21 n. III, 1, 10, 5, 7. IV, 3, 16, 4, 13, 6, 2. — interrogations duas una comprehensae II, 2, 3. aptae ex voce relativa I, 4, 14. ex participio II, 2, 1 n. iota producitur I, 2, 58 n. non subscrribitur vocabulis Αθήνησιν, Αθήναθεν, Θάθηθεν III, 11, 17 n. ινγές III, 11, 17 n. iustitia ex sententia Socratis IV, 2, 20 n.

K.

καθίζειν IV, 2, 1 n.
καθιστάναι I, 2, 9 n. II, 1, 12 n. καθιστασθαι 1, 2, 9 n.
κατ intendendi copulandique simul habet significacionem II, 1, 4 n. negligentius a scriptore ad-
ditum I, 1, 5 n. sine necessitate a quibusdam adiectum II, 1, 30 n. in comparatione ex abundanti ad-
ditum II, 2, 2. III, 6, 2 n. 10, 11 n. IV, 2, 26 n. geminatum III, 5, 13 n. ut quaedam antea intel-
ligantur, postulans et superiora respiciens I, 1, 6 n. 3, 1 n. II, 7, 14 n. III, 6, 11. IV, 1, 5 n. 6, 1. 11 n. oppositionem respiciens I, 1, 7 n. ad exemplum proferen-
dum pergens I, 1, 7 n. II, 1, 5. — trajectum III, 1, 4 n. 12, 7 n. IV, 7, 7 n. duobus adiectivis in-
terpositum II, 9, 6 n. IV, 2, 35. pust relativa illatum III, 6, 2 n.

I, 1, 2, 2, 31. 47. II, 1, 21. post disiunctionem III, 9, 4 n. — κατ et articulus conf. II, 1, 30 n. — κατ ἄλλος III, 6, 2 n. IV, 3, 14. κατ γέροντα I, 4, 9 n. II, 6, 7 n. III, 4, 2. pro κατ γέροντα II, 1, 3 n. III, 1, 6, 8, 7, 8, 9, 9. κατ — γέροντα I, 2, 53 n. III, 5, 10 n. κατ — σέργειος I, 1, 3, 15 n. III, 9, 15. κατ εἰ — εἰ κατ quomodo differant, IV, 1, 1 n. num possint cum parti-
cipio coniungi, ib. n. κατ μῆνα — γέροντα I, 4, 12 n. II, 2, 4 n. κατ — μέντοι IV, 7, 4 n. κατ μῆνα Διατάξεων IV, 2, 38 n. κατ πάντα III, 10, 15 n. κατ — τε I, 2, 53 n. II, 3, 19 n. III, 11, 10 dub. IV, 2, 28 n. 4, 1. κατροι γέροντα I, 2, 3 n. IV, 2, 7. alia voce interposita I, 2, 3 n. III, 12, 7. IV, 7, 5. — κακεῖνος I, 1, 3 n. 2, 24 n.

κακοποιεῖν c. duplice accusativo I, 2, 7 n. III, 5, 26. κακοῦ γέροντα c. gen. I, 5, 3 n. κακώς αἰρετοθαι IV, 2, 29 n. κακός duplice significatio-
ne IV, 8, 3 n. καλόν quid sit, III, 8, 5 n. τὸ καλόν, III, 7, 4 n. IV, 6, 9. τὰ καλά III, 1, 1 n. κατὰ μόνας III, 7, 4 n. 11, 8 n. καταγιγνώσκειν IV, 8, 1 n. κατέχεσθαι ἐπὶ τῷ σπουδά-
ζειν IV, 5, 10 n.

κατορθοῦν III, 1, 3 n.
κεῖσθαι de legibus IV, 4, 21 n.

κέραμος III, 1, 7 n.

κινδυνεύειν asyndeton ef-
ficit IV, 2, 34 n.

κίνδυνος οὐδεὶς κινδυνός III, 12, 7 n.

κοττη μαλακή II, 3, 16 n.

κρατεῖν c. acc. I, 5, 1 n. IV, 5, 10 n.

κρίνειν de palma choris tri-
bunda pro compositis dictum IV, 4, 16 n. quomodo construa-
tur, I, 2, 25 n.

κτάσθαι praegnanti signifi-
catu I, 6, 9 n.

κωλύεσθαι c. aco. IV, 5, 4 n.

A. L.

λαμβάνειν II, 9, 4 n. I, 3, 5. II, 7, 2.

Lamprælea II, 2.

λεγέσιν insolito modo 7, 5 n. III, 6, 11. 8, 4. 9, 14. constructum III, 5, 23 n. aoristo 1V, 6, 10. etiam praesentis participium adiungi potest, I, 2, 34 n. III, 5, 23, 6, 13.
Lebadea III, 5, 4 n.
λέγειν II, 1, 12 n. *λέγειν* et εὐ λέγειν c. accus. II, 2, 8 n. 9, 3, 8.
λεπτεσθαι II, 4, 7 n.
λεπτοί IV, 3, 1 n.
λεωργός I, 3, 9 n.
Lichas I, 2, 61 n.
λημάς c. gen. III, 11, 14 n.
λογιαμάς IV, 7, 8 n.
λόγος. λογι φαὶ λογιψ, v. λογιον.
λούεσθαι num patiatur apud Xenophontem solutam formam, III, 13, 3 n. IV, 5, 4.

M. M.

μᾶ (τὸν) *Αἴτια* negandi vim retinet I, 4, 9 n. III, 4, 3. 7. 13, 3. 1V, 6, 10 n.
magnitudo pars pulchritudinis II, 1, 22 n.
μάλα ab adiectivo diremptum I, 2, 46 n.
μάλλον ex abundanti positum II, 1, 2 n. III, 5, 16. 13, 5 n. IV, 2, 9, 4, 4. μάλλον δὲ III, 13, 6 n. μᾶλλον η κατὰ IV, 7, 10.
μαστιγοῦσθαι II, 1, 17 n.
μέγας. μετέων modo soluta modo contracta forma II, 2, 3 n. III, 6, 10.
medici publici IV, 2, 5 n.
Melanippides I, 4, 3 n.
μέλει μοι τινος IV, 2, 24 n.
Meletus I, 1, 1 n. IV, 4, 4 n. 8, 4.
μέλλειν c. inf. aor. II, 7, 10 n.
μέν et δέ particularum vis quam late pateat, I, 6, 5. II, 1, 6 n. 7, 11 n. III, 9, 8. IV, 3, 4. μέν laxiore vineula cum δέ coniunctum I, 3, 1 n. II, 6, 11 n. III, 10, 1 n. non sequente δέ I, 2, 2 n. 5, 5. II, 6, 1 n. 5. III, 5, 9. 12, 1 n. IV, 3, 17 n. deest ante δέ II, 1, 12 n. IV, 6, 12 n. insolito posuit I, 6, 11 n. II, 4, 7. III, 9, 4 n. post praepositonem III, 1, 8 n. — μέν οὐτε II, μέντος II, 1, 12 n. ironicum II, 10, 4 n. μέντος ηδη II, 1, 14 n. καὶ — μέντος IV, 7, 4 n. μεριμῆνη III, 5, 23 n.
μετά μετά. μεθ' ημέραν III, 11, 8 n.
μεταβάλλεσθαι III, 7, 6 n.
μέχρι et μέχρις IV, 7, 2 n.
μέχρι ante aspiratam vocalem III, 12, 6 n. de tempore durante III, 27 n. 1, 2, 35.
μή duplex I, 2, 7 n. — post verba vetandi, negandi, al. I, 2, 33 n. post eadem non additum ib. 44, 3, 6. 7 n. IV, 4, 11. 21. post στοιχίου II, 6, 3 n. — cum infinitivo IV, 8, 9 n. cum particípio III, 5, 23 n. cum coniunctivo pro optativo II, 7, 14 n. — in interrogative II, 6, 34 n. III, 11, 4. IV, 2, 10. 12 n. — per hyperthata anteposatum III, 9, 3 n. 10, 15. IV, 2, 20. — μή δι I, 6, 11 n. μή οὐ I, 2, 7 n. II, 3, 10 n.
μηδαμοῦ εἰρετος I, 2, 52 n.
μηδέ cum particípio III, 7, 7 n. μηδὲ εἰς II, 6, 4 n.
μιμηήσκειν μεμηῆσθαι περιτυπος IV, 5, 2 n.
Μίνως IV, 2, 33 n.
μισητος II, 6, 21 n.
modus finitus post infinitivum illatus I, 4, 15. III, 5, 14 n.
moecherum paena II, 1, 5 n.
μόλις et μόγις I, 3, 13 n.
μόνος αὐτός III, 2, 2 n. μόνος omissum post ἀλλά III, 13, 6 n. ex abundanti ad ἀφεῖν additum I, 1, 15 n. 4, 13. II, 2, 6.
Μύση III, 5, 26 n.

N. N.

ναὶ μᾶ *Αἴτια* II, 5, 2 n. 7, 14 n.
νατεῖν II, 1, 20 n.
negatio transposita IV, 4, 23 n.
proxima tantum respiciens IV, 6, 3 n. 11.
νὴ *Αἴτια*, v. ad I, 4, 9. III, 6, 2. IV, 6, 10 n. partem interrogationalis affirmat II, 7, 4 n. medie orationi insertum II, 1, 2. 3. καὶ νὴ *Αἴτια* — γάρ IV, 2, 38 n. — νὴ τὴν *Μέραν* I, 5, 5 n. III, 10, 9, 11, 5. IV, 2, 9. 4, 8.

Nicomachides III, 4.

ντηη et *ντηηφόρος* c. gen. III, 4, 5 n. *νικᾶν ἀγώνας* III, 7, 1 n. *άνιμον* quod est quomodo dicitur grece, III, 13, 3 n.

nomen urbis pro terrae nomine positum III, 5, 2 n.

νομίμειν θεούς I, 1, 1. 2, 64. *μαρτικῆν* I, 1, 3. *νομίζεται* II, 3, 16. IV, 4, 19 n. 20.

νομίμως II, 6, 23 n.

nominis propria accentu ab appellativis distinguuntur, III, 13, 2 n.

nominatus absolutus, qui dicitur, I, 2, 24 n. cum infinitivo I, 2, 1 n. II, 5, 4 n. IV, 8, 4 n.

νόμος *νόμου* III, 3, 11 n. *νόμος γράφειν* et *γράψεσθαι*, *τιθέναι* et *τιθεσθαι* I, 2, 45 n. IV, 4, 19.

νυκτοθήρας dub. IV, 7, 4 n. *νῦν* transpositum III, 1, 1. IV, 5, 1 n. 7, 1 n. — *νυντ* II, 8, 1 n.

numerale neque motum neque declinatum II, 7, 2 n.

numerorum permutatio vel enallage. V. singularis; pluralis, dualis.

X.

Xanthippe II, 2.

Xenophanes sententia I, 1, 14 n.

Xenophon patrium sermonem non servavit purum II, 2, 14 n. absuit in Asia, quo tempore mortuus est Socrates, IV, 8, 4 n.

O. O.

Obiectum in omni quadam enuntiatione situm III, 6, 16 n.

όδε ad sequentia spectat I, 7, 5 n. raro ad antecedentia, ib. IV, 3, 13 n. introducit infinitivum I, 2, 35. 4, 6. substantivum 37. cum sequente γέρο I, 1, 6 n.

οἴ περ *Κέχροπα* III, 5, 10 n.

οἴ δα, v. *εἰδέναι*.

οἰκεῖν administrari I, 2, 64 n.

οἰκέτης I, 2, 48 n. IV, 4, 17.

οἴμαι et *οἴμαι* II, 3, 10 n. III, 9, 4. IV, 2, 19 n. 6, 11 n. praetermissum III, 1, 10 n.

οἶος cum articulo IV, 6, 11 n. cum tempore figito I, 3, 44. II,

1, 15. III, 6, 16. IV, 8, 11 n. cum infinitivo I, 4, 6 n. 12. II, 1, 15. 9, 4. III, 11. 1. cum infinitivo et tempore finito II, 6, 37 n. attractione cum pronomine coniunctum II, 9, 3 n.

ὅτε III, 2, 1 n. II, 7, 13. III, 11, 5. IV, 3, 10.

διληγον δεῖν III, 10, 13 n.

διμογγωμογεῖν c. accus. pron. IV, 3, 10 n. 4, 23.

διμοῖος IV, 2, 28 n. *διμοος*

— τε — *κατ* III, 4, 3. IV, 8, 10 n.

διμολογεῖν cum medio et composito I, 2, 57 n. IV, 3, 10 n. Particip. *præs.* pro *praet.* IV, 6, 15 n.

διμως cum antecedentibus arte coniunctum I, 2, 20 n. II, 1, 4 n. III, 4, 4. ab initio enuntiati position II, 1, 15.

διποι pro *διπον* III, 1, 11 n.

διποῖος et *πιποῖος* IV, 4, 13 n.

6, 2.

oppositionis inversa ratio II, 6, 12 n.

optativus verborum in μι desinentium III, 8, 2 n. 10 n. optativi formae rariores I, 4, 19 n. optativus sine αὐ I, 1, 6 n. 9 n. 3, 2. II, 6, 13 n. primum sine αὐ, inde cum αὐ IV, 7, 9 n. post εἰ positus quomodo ab indicative differat II, 6, 14 n. post relativa in obliqua oratione illatus IV, 3, 8 n. pro imperfecto, ut videtur, positus III, 5, 8 n.

διπως II, 1, 19 n. 2, 10. 4, 2.

I, 2, 37. II, 10, 1 n. cum αὐ et optat. II, 2, 6 n. III, 5, 1 n. IV,

4, 8 n. sine αὐ I, 4, 6 n. cum γέ composite II, 1, 19. IV, 4,

16. *θαυμάσω διπως* III, 5, 13 n.

I, 1, 20. οὐδὲ διπωτιού I, 6, 11 n.

ορτιο recta post obliquam II, 1, 17 n. 6, 13 n. obliqua in rectam conversa III, 13, 1. IV, 2,

4 n. 4, 5 n.

ordo verborum insolitus III, 5,

10 n.

ὅς cum vi illatum I, 2, 64. 4,

11 n. III, 6, 15 n. IV, 3, 3. *ὅς γέ*

I, 4, 11 n. II, 3, 16. III, 5, 15 n.

IV, 3, 3 n. ubi γέ involvitur. 4,

14, 19. 23. *ὅς* elliptice ab initio enuntiatiois positum II, 6, 17 n.

ὅς δὴ κατ III, 5, 11 n.

- δσε** non sequente comparative I, 3, 13 n.
 οὐ pro δστις III, 9, 8 n. δπι quod attinet ad id, quod III, 10, 11 n.
 οὐ pertinet ad remotiora I, 2, 39 n. non suo loco positum I, 2, 55 n. in fine enuntiati I, 2, 42 n. IV, 7, 7. οὐχ item II, 6, 12. 13. IV, 6, 2. 5. 11. οὐ γαρ in interrogative III, 4, 1 n. 1, 3, 10. 4, 14. II, 3, 16. III, 7, 7 n. IV, 8, 4. οὐ γαρ δη III, 3, 1 n. 11, 7. οὐ μόνον, αλλα I, 6, 2 n. οὐ παντα III, 1, 11 n. οὐκ ἀν φθάνοντς II, 3, 11 n. III, 11, 1. οὐκ είκος IV, 4, 23 n. οὐκ ἀφέλειν, ποσεῖν, II, 6, 36 n. οὐκ ἔχεσθαι III, 4, 11 n. οὐχ δη, sequente μόνος II, 9, 8 n. οὐδέ pro οὐ cum participio positum III, 5, 24 n. IV, 2, 23. transpositum videtur IV, 2, 23 n. 6, 7 n. οὐδὲ εἰ I, 6, 2. II, 7, 14. IV, 2, 22 n. 4, 10.
 οὐδές plurali numero III, 5, 18 n. οὐδέτες καρδινος III, 12, 7 n. οὐδέν fortius quam οὐ IV, 4, 10 n. οὐδέν γε μᾶλλον III, 9, 4 n. 12, 1. IV, 2, 37. οὐδεγέδες ητον I, 5, 6 n. IV, 2, 12.
 οὐδέποτε et οὐδεπώτε IV, 6, 1 n.
 οὐχέτε, non item, III, 4, 10 n.
 οὐν, non additum II, 3, 19 n. III, 11, 1 n. negligenter repetitum II, 6, 26 n. οὐν ἀν pro ἀν οὐν I, 6, 12 n. II, 6, 6. III, 5, 9. 11, 14. 15 n. IV, 3, 16. alius vocibus interpositis I, 2, 17. 19. II, 6, 11. III, 1, 3. IV, 4, 23.
 οὐτε negligenter repetitum I, 2, 31 n. οὐτε — οὐδε II, 2, 5. 6, 19 p.
 οὐτος genere ex sequente vocabulo aptum I, 2, 42. II, 4, 2 n. III, 11, 4 n. IV, 4, 13. non aptum III, 11, 6. perspicuitatis caussa additum III, 1, 1 n. post participium illatum III, 7, 4 n. IV, 6, 5. 6. 11. cum circumscriptione, ut videtur, dictum I, 1, 8 n. supervacaneum esse videtur II, 1, 19 n. ad praecedentia referri solet, I, 7, 5 n.
 οὐτος ante vocalem III, 1, 4 n. οὐχως ante coqunam I, 3, 1 n. IV, 4, 5. post participia et in
- apodosi III, 5, 8 n. 10, 2. IV, 2, 25 n. non additum post οὐ vel οὐχεο II, 2, 2 n. III, 1, 4 n. 10, 11 n. IV, 4, 7. sic statim III, 6, 9 n. in conclusione dictum IV, 2, 25 n.
 οὐχος III, 7, 5 n.
- P. P.**
- παιδεύειν c. accus. IV, 2, 23 n.
 παῖς, servus, III, 14, 1 n.
 Palamedes IV, 2, 33 n.
 πάλιν ex abundanti positum II, 4, 4 n. III, 5, 7. πάλιν αὐ IV, 3, 8 n.
 παρα cum accus. significacionem comparandi habet, I, 2, 52 n. 4, 14. IV, 4, 1. temporis durantie II, 1, 2 n. cum dativo suspectum III, 11, 13 n. 14. cum genitivo non supervacaneum III, 11, 13 n. II, 2, 12.
 παραξινεῖν IV, 2, 55 n.
 παραλειπεῖν III, 6, 6 n.
 παράμονος II, 10, 3 n. i. q. παραμονος, quod est II, 4, 6. III, 11, 11.
 παρασκευάζεσθαι, I, 6, 5 n. II, 1, 30 n.
 παρέχεσθαι ἐπον III, 3, 4 n.
 parechesis III, 12, 6 n. IV, 2, 28. 4, 4. 7, 7. 8, 11 n.
 paronomasia, v. parechesis.
 Parrhasius III, 10.
 participium absolute positum I, 4, 1 n. III, 4, 11 n. 9, 11 n. 11, 7 n. non positum pro tempore finito II, 1, 23 n. suspensum ex εἰ esse videtur II, 6, 25 n. : participium praesens cum conandi significacione II, 6, 28 n. III, 9, 13 n. pro praeteriti participio II, 6, 7 n. IV, 6, 15 n. pro infinitivo substantivi loco positum II, 6, 23 n. participia praesentia et aoristi diversa II, 2, 7 n. III, 6, 2 n. participium perfecti passivi et passiva et media significacione IV, 2, 1 n. participium futuri cum articulo III, 4, 4 n. 8, 2 n. IV, 5, 3 n. Participium suspectum III, 4, 11 n. sive articulo IV, 3, 13 n. cum articulo casu sup postpositum I, 2,

- 29 n. II, 2, 4 n. IV, 4, 5 n. iuxta tempus finitum eiusdem verbi positum IV, 2, 21 n. 6, 3. 6. Participia sine copula coniuncta I, 1, 18 n. II, 8, 3. III, 13, 5 n. diversa inter se coniuncta I, 2, 25 n. II, 2, 13. Participium ἦ sine causa desideratur I, 4, 10 n. IV, 6, 8 n.
- πᾶς. πάντα τρόποι et πάντη τρόπῳ, v. τρόπος. πάντα ποιεῖ et similia II, 9, 6 n. πάντων quo genere dictum sit quaeritur IV, 9, 11 n.
- passiva* subjective dicuntur, licet obiectum genitivo aut dativo activis addatur, II, 6, 11. 28 n.
- πάσχειν de poena publica II, 1, 5 n. πάσχειν η ἀποθνήσκειν II, 9, 5 n.
- παύειν III, 6, 1 n.
- πειρίκδες III, 6, 9 n.
- πειράσθειν pro ἀγαπεῖσθειν I, 2, 23. 3, 6 n. πειράσθαι et πειράσθαι aor. III, 9, 12 n.
- Πειρασθεὶς accus. I, 6, 13 n.
- πειρᾶν I, 2, 29 n.
- perfecti* passivi participium et *passiva* et media significacione IV, 2, 1 n.
- περὶ diversam habet constructionem I, 1, 20 n. a quibusdam omnissimum IV, 5, 2 n. et περὶ III, 6, 10 n. περὶ et ὑπὲρ IV, 2, 23 n. περὶ πλεονός ποιεῖσθαι I, 1, 18 n. περιποιεῖσθαι III, 2, 4 n.
- Pericles filius III, 5.
- Pisidie III, 5, 26 n.
- πιστεύειν cum infinitivo et accus. IV, 4, 17 n. cum dativo sequente infinitivo II, 6, 6 n.
- Plato III, 6.
- πλεῖστον cum articulo I, 6, 9 n. II, 5, 6 n. plurali genere neutro pro prouaderbo III, 11, 3 n.
- πληρῶς III, 1, 7 n.
- πλουτοπατέα et πλουτο-ράτεα IV, 6, 12 n.
- pluralis cum duali commutatus I, 2, 33 n. pro singulari positus I, 2, 46 n. 2, 13 n. II, 1, 31 n. 7, 1, 8, 6 n. III, 5; 20 n. 6, 6 n. 10 n. IV, 2, 20 n. 3, 10. post nisi illatus I, 2, 62 n. II, 3, 1 n. III, 10, 1 n. genus significans sequente singulari II, 3, 1 n. post singularem II, 3, 1 n. IV, 6, 7 n.
- post dualem II, 3, 18 n. Plurals adiectivi pro singulari tanquam adverbium III, 11, 3 n. I, 6, 22. verbi post nomina neutrius generis II, 4, 7 n. IV, 3, 12 n. post voces collectivas I, 4, 13 n. IV, 3, 10 n. usus rarius IV, 5, 7 n.
- plusquamperfectum altero augmento carens I, 2, 64 n. cohortatem actionis significans II, 9, 5 n.
- ποιεῖν o. dat. II, 3, 13 n. ποιεῖσθαι περὶ πλεονός II, 1, 18 n.
- ποικιλία III, 8, 10 n.
- ποῖος et ὄποιος IV, 4, 13 n.
- 6, 2. sine articulo IV, 5, 9 n.
- πόλεμος et πολέμους conf. III, 3, 6 n.
- πολλοστός III, 1, 6 n. IV, 6, 7.
- πολλοῦ δύωνειν III, 14, 1 n.
- Polycletus I, 4, 3 n.
- πόνος dub. II, 1, 1 n. 5, 9 n.
- positivus pro comparativo III, 13, 3 n.
- πότερος nude positum I, 6, 5 n. η vel non sequente vel alia vi illata IV, 4, 7 n.
- πράγματος χρῆσθαι IV, 1, 2 n.
- prædicti collocatio IV, 6, 11 n. Cf. adjectivum.
- præpositio iterata: diversa significacione I, 1, 20 n. et constructione I, 3, 4 n. non repetita II, 1, 32 n. III, 3, 6 n. 7, 3. modo repetita modo non repetita in epexegesi IV, 7, 5 n. Praepositionum usus unde pendeat III, 6, 11 n.
- præsens pro futuro II, 1, 14 n.
- præs. et aoristus conf. III, 3, 9 n. IV, 2, 33 n.
- πρᾶξις dub. II, 3, 14 n.
- πράττειν τὰ διατοῦ II, 9, 1 n. τὰ δέοντα III, 8, 1. 9, 11. πράττεσθαι cum duplice accusativo I, 2, 5 n. 6, 11.
- πρᾶτη quomodo construatur, I, 2, 22 n. IV, 4, 9.
- πρό de pretio II, 5, 3 n.
- Procrates II, 1, 14 n.
- Prodicus II, 1, 21 n.
- pronomen demonstrativum neutrō genere, etius loco aliud expectaveris, I, 3, 5 n. perspicuitatis causa additum III, 1, 1 n. introductioni enuntiationis inseriatis III, 3, 14 n. IV, 7, 6 n.

personale praetermissio verbo pos-
simum I, 6, 4 n. supplendum IV;
8, 5 n. in verbo commutatum
IV, 4, 7 n. variatum IV, 3, 11 n.
interrogativum et demonstrati-
vum coniuncta IV, 4, 13 n. cum
articulo IV, 5, 9 n. duplice forma
IV, 4, 13 n. 6, 2 n. reflexum et
indefinitum praetermittuntur I, 11,
4 n. Pronomina ex substantivo
praedicata apta I, 4, 42 n. II, 4,
2 n. 7. IV, 4, 13, 6, 15 non apta
III, 11, 6. εὐρός et ἔξερος iuxta
se posita IV, 1, 1 n.

προπτημένη III, 14, 6 n.

πρός cum accusativo compa-
randi significacionem habet I, 2,
52 n. III, 5, 4 n. 10, 12 n. IV, 8,
7, 11. relationis I, 1, 6, 2, 61 n.
3, 3, 14 n. II, 1, 1 n. 6, 3, 10,
6, 34. III, 8, 5 n. 7, 9, 1, 10, 12 n.
IV, 2, 15, 6, 9, 10. τὰ πρός τὸν
πολέμον III, 12, 5 n. cum geniti-
vo II, 3, 15 n. cum dativo pro
accus. IV, 2, 15 n. cum accusa-
tivo pro dat. I, 2, 61 n.

προσδέσεται soluta forma

III, 6, 13 n. IV, 8, 11 n.
προσήκει: cum genitivo dub.
IV, 6, 7 n. 10. cum dativo et ac-
cusativo cum infinitivo III, 3, 10
n. praetermisso infinitivo dici so-
litum cum pronomine relativo II,
1, 32 n. 6, 22 n. IV, 5, 7. προσ-
ῆκον III, 5, 8 n.

προσίεναι τῷ δῆμῳ III, 7, 1 n.
προσκαλεῖσθαι II, 9, 5 n.
προσκυῆσθαι I, 2, 30 n.
προσπατζεῖν III, 1, 4 n.
προσφέρειν III, 11, 13 n.
προσφέρεσθαι III, 11, 11 n.
πρόσω et πρόδω I, 4, 6 n.
προτιθέναι λόγον IV, 2, 3 n.
προτρέπειν cum infin. I, 2,
64 n. II, 1, 1. III, 3, 15. IV, 7, 9.
προτρέπεσθαι I, 2, 32, 4, 1.
III, 3, 8. IV, 5, 1 n. 8, 11.
προφυλάττειν c. acc. II,
7, 14 n.

πρωτεύειν III, 5, 14 n.

πρώτος. τὴν πρώτην III, 6,
10 n. πρῶτον μέν I, 1, 2 n. v.
εἰτα. non sequente εἰτα δὲ II, 6,
1 n. 7 n. III, 6, 2 n. IV, 2, 2, 3,
2, 6, 1. sequente μετὰ δὲ ταῦτα
III, 1, 2, 3.

pulchritudinis disquisitio III, 8,
5 n.
προτείνειν interrogationibus
II, 2, 7 n. III, 10, 4 n. IV, 2, 24,
4, 11. Vid. ad IV, 6, 1.
πρός adverbio antepositum II,
6, 39 n. IV, 6, 9. postpositum I,
5, 1. dub. IV, 6, 5 n.
πρώτης εὐ I, 4, 6 n.

P. R.

δάστος ex pronomine relative
aptum IV, 7, 4 n.
τραχός contemti IV, 2, 10 n.
ἔψηστιν I, 3, 10 n.

S. S.

Sciron II, 1, 14 n.

Simmias I, 2, 48 n. III, 11, 17 n.
singularis verbi numerus pro-
plurali II, 2, 4 n. 4, 7 n. parti-
cipii dub. IV, 7, 4 n. pronominis
post pluralem III, 4, 5 n. IV, 2,
20 n.

Σάντις II, 1, 14 n.

σείτον II, 1, 24 n.
τελευτεσθαι III, 6, 12 n.
τοκεύος I, 7, 2 n.
σκοπέσθαι II, 6, 2 n.
τεκότος IV, 3, 7 n.
τούπτειν III, 6, 12 n.

Sophocles I, 4, 3 n.

σοφία III, 9, 4 n.
σπεύδειν seq. inf. c. artic.
IV, 3, 1 n.

spiritus asperi vis et dignitas
I, 4, 14 n. III, 12, 6 n. IV, 4,
11, 7, 2 n.

στρατεία et *στρατηγία* conf.
III, 4, 4 n.

subjectum mutatum I, 2, 9 n.
II, 1, 8 n.

sylogismus duplex IV, 6, 6 n.
molestus IV, 8, 3 n.

σύμβολα I, 1, 3 n.
συνάγειν συνῆκα IV, 2, 8 n.

συνειδέναι τι τινὶ II, 7, 1.
συνεργεῖν c. acc. et dat.
III, 5, 16 n.

synchysis III, 9, 6 n.
superlativi formae insolitae I,
2, 12 n. III, 13, 4 n. usus sin-
gularis pro comparativo I, 2, 46

n. IV, 8, 3 n. adiectivorum genitivum IV, 7, 7 n.

σχολάζειν III, 8, 9 n.

τεωχειαν, accus. 1, 1, 1 n. dativ. ib. Socratis accuatores I, 1, 1 n. filii et uxores II, 2. amicti III, 11, 16 n. Quod si criminis datum sit, I, 2, 81 n. Fuit επιστητης I, 1, 18 n. IV, 4, 2. ad rem publicam non accessit I, 6, 15 n. III, 11, 16. interfuit pugnae ad Delium III, 5, 4 n. septuaginta annos natu periti IV, 8, 1 n. quibus utatur exemplis I, 2, 37 n. IV, 4, 6.

σῶστρον c. gen. II, 10, 2 n.

σφρονικός et *σωφρονητός* conf. III, 10, 5 n.

T. T.

τάγμα dub. III, 1, 11 n.

τάλα II, 1, 18 n.

ταύτη I, 7, 3 n. II, 6, 39 n. IV, 3, 12.

ταχύς. θάττου γοήματος IV, 3, 13.

τέ particulae non bene respondentia sequentia I, 7, 3 n. II, 6, 35 n. III, 12, 4 n. IV, 2, 40 n. *τέ* suspectum I, 2, 53 n. cum pleonasmō quodam positum II, 1, 28 n. *τέ* — *τέ* I, 1, 14 n. 2, 4, 3, 1. II, 1, 9. *τέ* — *καὶ* post διοιος III, 4, 3 n. IV, 8, 10. *τέ* γάρ II, 6, 19 n.

τεκματοσθαῖ I, 4, 1 n. II, 6, 6.

τελεῖν IV, 2, 37 n.

τελευτή sine articulo I, 5, 2 n.

tempus finitum post infinitivos in oratione obliqua illatum IV, 1, 4 n. 4, 5 n.

τεσσαρεξαίδεκα neque motum neque declinatum II, 7, 2 n.

τιθέναι et *τιθεσθαι* γόμοντος I, 2, 45 n. IV, 4, 19.

τίς cum pronominibus coniunctum I, 1, 1 n. 2, 42 n. II, 5, 3 n. III, 6, 5, 7, 1. IV, 5, 5. cogitatione additur 1, 2, 56 n. 4, 14 n. (ad participium). 5, 5 n. II, 1, 8 n. 20 n. 3, 1 n. III, 9, 6, 12, 8. oblique aliquem indicat I, 2, 60 n. sequente articulo II, 8, 3 n. non sequente ἄλλος IV, 3, 9 n. — *λέγειν* II, 1, 12 n.

τίς in duplice interrogative

II, 2, 1 n. — *τί γάρ* II, 6, 2 n.

III, 10, 5. *τί δαλ*; IV, 2, 33 n. *τί δέ*; II, 1, 3 n. 6, 2 n. III, 7, 8.

cum *τί γάρ* conf. III, 3, 7 n. cum ellipsis dictum III, 1, 20 n. 14, 3 n. *τί δέ δῆ*; IV, 2, 21 n. *τί δῆ*; IV, 4, 20 n. *τί* et *τίς* dialegoτε; III, 3, 14 n. IV, 3, 11 n. *τί δοκιστοί*; IV, 2, 21 n. *τί μᾶλλον*; IV, 2, 32 n. *τί οὖν*; II, 6, 2 n. 8. III, 3, 6. 7. IV, 2, 12 n. *τί οὖν* οὐ εποιέων; al. III, 1, 10 n. seq. aor. 11, 16 n. IV, 6, 14 n.

τό γε pro τοῦτο γε II, 2, 4 n.

τὸ δὲ μέμονον ellipticum III, 4, 12 n.

τολγυν I, 4, 13 n. 6, 9. II, 1, 9 n.

τεσσέδε ad sequentia referunt I, 7, 5 n.

τοιούτος sine articulo I, 5, 2 n. ironice dictum III, 4, 1 n. ad antecedentia referri solet I, 7, 5 n. neutrius forma III, 12, 7 n. II, 7, 13.

τόπος, locus scriptoris, II, 1, 20 n.

τότε dub. IV, 6, 1 n.

τούτο et *τεστίφ* conf. III, 3, 14 n.

τριάδις, v. hyperbaton.

of τριάδοντα I, 2, 31 n. IV, 4, 3.

τρόπος. πάρει τρόπον I, 2, 59. IV, 1, 1. πάντι τρόπῳ IV, 2, 23 n. οὐδενὶ τρόπῳ IV, 4, 21. ξε παντὶς τρόπου IV, 5, 11.

τυγχάνειν de loco et tempore fortuito. III, 12, 1 n. 2. *άγε* εἴησε III, 9, 13 n. ὁ τυχών I, 5, 6. III, 9, 10 n. 11, 4.

Y.

ὑγεία et *ὑγεία* III, 8, 2 n.

ὑγιής c. acc. I, 3, 13 n. *ὑγεῖ* accus. IV, 2, 17. V. ad I, 6, 13. 3, 13.

ὑπδιος I, 2, 30 n.

ὑπάρχειν non otiosum IV, 5, 1 n.

ὑπελκειν II, 3, 16 n.

ὑπέρ i. q. περ IV, 2, 23 n. 3, 12.

ὑπό non coniunctum cum passiva verbi forma III, 4, 1 n.
ὑπόβαθρον II, 1, 30 n.
ὑποκορίτεσθαι II, 1, 26 n.
ὑποχρέεσθαι I, 3, 1 n.
ὑπομημήσκειν *εἰς* casu III, 11, 14 n.
ὑστερον πρότερον III, 5, 10 n.

σθαι I, 2, 9 n. II, 6, 7 n. cum duplice dativo sine *ώς* I, 2, 56 n. II, 1, 30 n. cum accusativo II, 7, 7 n. IV, 3, 10.
χρήσιμος οὐδέν II, 7, 7 n.
III, 1, 7, 8, 5 n. 9, 15. seq. πρός
IV, 6, 9, 10.

*ψ.**ψεύσεσθαι c.gen. IV, 2, 26 n.***V.****Ω.**

verbale, v. adiectivum.
verbum ex antecedentibus repetendum I, 6, 12 n. II, 1, 12 n. 3, 16 n. III, 6, 4 n. 11 n. 8, 7, 9, 4 n. vid. *εἶναι*. Verba deponentia I, 2, 10 n. Verborum in *μι* conjugatio I, 1, 11 n. 6, 3 n. III, 8, 2 n. 10 n. 14, 5. IV, 2, 15 n.

Φ.

φέρειν pro φέρεσθαι III, 14, 1 n. Partic. aorist. prim. I, 2, 53. II, 2, 5 n. III, 6, 18. IV, 8, 1 n.
φεύγειν IV, 4, 4 n.
φῆμαι I, 1, 3 n.
φημι. ἔφη postpositum I, 2, 9 n. II, 1, 18. ex abundanti positum I, 6, 4 n. importuno loco positum III, 5, 13 n.
φθάνειν οὐκ ἀν φθάνοις λέγων; II, 3, 11 n. 11, 1.
φιλέα dub. II, 3, 14 n.
φιλόγενος et *φιλόνικος* III, 4, 3 n.
φίλος. φιλάτερος ratiō forma III, 18 n.
φιλοσοφεῖν IV, 2, 23 n.
φροντίζειν cum accusativo coniunctum I, 1, 11 n. II, 1, 34. *ψύσις* dub. II, 3, 14 n.

X. Ch.

Charephon et Chaerecrates II, 3. *χαρίτεσθαι*. *κεχαραμένοι* I, 2, 10 n.
Charmides III, 6, 7.
χάρις de gratia iudicam IV, 4, 4 n. *χαρους κομίσθαι* IV, 4, 17 n.
χιῶν II, 1, 30 n.
χορηγός et *χορηγεῖν* III, 4, 3 n.
χρῆσθαι. *κεχρῆσθαι* pro *χρῆ-*

ώγαθε I, 4, 17. II, 3, 16 n. III, 7, 9.
ώδε ad sequentia respicit I, 7, 5 n.
ώρα sine articulo II, 1, 22 n.
ώραι τῆς ἡμέρας IV, 3, 4 n. anni tempora 5. *μηνός* et *νυκτός* IV, 7, 4.
ώς cum participiū genitivi I, 1, 4 n. accusativi I, 2, 20 n. 3, 2. IV, 2, 30 n. 6, 15. utroque casu II, 2, 13 n. casu ex substantivo apto II, 2, 3 n. 7, 8. Quando participiū recto casui iungatur *ώς* et *ώστε*, I, 2, 1 n. III, 9, 7, 11, 8. *ώς* *τῷ* cum participio elliptico coniunctum II, 2, 3 n. 6, 38 n. III, 6, 4 n. 8, 1 n. IV, 2, 6 n. *ώς* cum infinitivo, *ώς συνέλοντι εἰτέοι* III, 8, 10 n. IV, 3, 7. praetermissum, ut videtur, I, 2, 49. 56 n. II, 1, 12. 30 n. 6, 28. III, 11, 6, 14, 4. cum adiectivo solo I, 6, 5 n. non solet *ἄν* sequi I, 4, 6 n. *ώς* pro *εἰς* II, 7, 2 n. *ώς*, sic, III, 1, 4 n.
ώς αὐτῶς inserto *δέ* I, 7, 3 n.
ώς περ oppositum introducit IV, 4, 21 n. cum participio coniunctum II, 3, 3 n. 6, 36. post πώς illatum III, 10, 11 n. IV, 5, 9 n. *ώς περ* *ἄν* III, 10, 12 n.

ώστε intendit vim verbi I, 3, 6 n. non solito more cum infinitivo coniunctum II, 7, 14 n. quid differat additum infinitivo et indicativo, ib. n. pro *ἔφε* II, 7, 6 n.
ώφελεῖν cum duplice accusativo I, 2, 7 n. IV, 1, 1. 3, 17. 8, 11. futurum habet passivum duplice forma I, 6, 14 n. III, 7, 9 n. 11, 3 n.

INDEX SCRIPTORUM.

- Aeschylus Pers. ad III, 14, 6. Prometh. ad I, 3, 9.
Andocides Myster. ad II, 3, 18. De pac. Lac. ad III, 6, 8.
Aristophanes Pac. I, 2, 29. Plut. III, 7, 7. Ran. IV, 4, 4.
Demosthenes pr. cor. II, 6, 38. Neaer. ib. Olyath. ib. I, 3, 8.
Euripides Androm. I, 3, 4, 5. El. I, 6, 6. Hel. III, 12, 1. Phoen. II, 6, 5.
Herodotus I, 3, 4, 4. IV, 6, 15, 7, 2.
Hesiodus Opp. I, 2, 56. II, 1, 20, 8, 2.
Homerus II, 1V, 3, 3.
Isocrates Areopag. III, 5, 20. Euag. I, 7, 2. Pac. H, 3, 18. Panath. ib. Paneg. ib. III, 10, 12. IV, 4, 3. Soph. II, 6, 5.
Leonidas epigr. ap. Iacob. I, 3, 4.
Lucianus Char. II, 6, 38. Diall. DD. II, 9, 2.
Lysias Epitaph. II, 2, 2.
Menander IV, 7, 7.
Moschus Europ. IV, 6, 7.
Plato Alcib. I. II, 2; 1. 14. Alcib. II. I, 2, 19. Apolog. I, 2, 55. II, 2, 7. III, 6, 6. Charm. III, 1, 10, 11, 3. Civ. I, 4, 8. III, 8, 2. 11, 3, 13, 6. Crit. II, 6, 34. III, 9, 6. Euthyd. III, 10, 4. Euthyphr. I, 1, 19. III, 5, 21, 12, 6. IV, 6, 7, 8, 1. Gorg. I, 2, 61. II, 2, 1. III, 1, 10, 10, 9. IV, 7, 5, 8, 2. Lach. I, 3, 8. II, 2, 7. III, 5, 14, 14, 3. IV, 4, 15, 21. Legg. I, 3, 8. Menex. III, 4, 4, 11, 3. IV, 2, 23, 7, 2. Menon. I, 2, 44. II, 1, 9. III, 3, 10. Phaedon. I, 1, 19, 4, 12. III, 14, 1. IV, 2, 40. Phaedr. II, 1, 22. III, 1, 4. Phil. I, 2, 25, 57. Politic. III, 10, 4. Protаг. II, 5, 5. IV, 2, 9. Theaet. II, 2, 14.
Plutarchus Themist. III, 9, 12.
Sophocles Oed. C. III, 5, 23. Phil. III, 7, 1. Trach. 1, 2, 53.
Theophrastus Char. IV, 6, 1.
Thucydides I, 2, 1, 4, 8. II, 6, 37, 38.
Xenophon Anab. I, 1, 3, 19, 2, 37, 46, 56, 3, 7, 9, 15, 4, 14, 5, 3, 6, 7, 9. II, 1, 9, 30, 2, 6, 3, 13, 4, 1, 2, 6, 37, 7, 11. III, 5, 24, 7, 8, 8, 10, 10, 4, 14. IV, 3, 8, 4, 3, 24, 8, 7. Apol. I, 2, 31. III, 5, 24. IV, 2, 20, 23, 6, 15, 8, 5, 11. Cyrop. I, 2, 12, 37, 56, 3, 4, 5, 4, 9, 6, 11. II, 1, 1, 20, 2, 7. II, 3, 13. III, 1, 8, 11, 2, 5, 14, 6, 4, 10, 7, 7, 9, 4, 10, 12, 13, 15, 13, 6, 14, 5. IV, 3, 5, 13, 4, 5, 8, 11. Hellen. I, 2, 24. 04, 5, 4, 6, 7, 9, 4, 8, 14, 17, 6, 7, 7, 5. II, 1, 18, 7, 11. III, 5, 27, 9, 7, 11, 3, 5, 12, 6, 14, 1. IV, 4, 15, 16, 6, 1, 7, 2, 9, 8, 8. Hier. I, 3, 8. Hipparch. II, 3, 6. Oecon. I, 2, 53, 3, 6. III, 10, 10. IV, 2, 21. De re equestris I, 2, 9. III, 10, 9, 13. IV, 1, 3. De rep. Athen. I, 2, 53. 58. II, 8, 2. IV, 3, 9. De rep. Laced. I, 3, 7. III, 5, 21, 11, 5. IV, 7, 1. Sympos. I, 2, 10, 29. 53, 3, 8, 4, 14. II, 1, 22. III, 12, 4. IV, 2, 9, 3, 12, 6, 8. De Vectig. II, 5, 2, 7, 11. IV, 4, 17. De Venat. I, 7, 1. 5. IV, 2, 33.

APPENDIX CRITICA.

Quem codicem Guslferbytanum L. G. Schneiderus in epistola ad G. H. Schaeferum tomo quinto operum Xenophontorum a se editorum praemissa p. XI. profitetur multum sibi in opera critica Ageilaq adhibenda profuisse, praeter capita aliquot *Αγορακημονευμάτων* Agesilaum elegantissime ex bono libro descriptum habentem, atque in locis plerisque omnibus cum libro Harleiano consentientem; eius opera quum nemo adhuc in edendis Commentariis usua esset, operaes pretium facturus mihi videbar, si quae in eo inveniatur diversitas scripturae, hanc cum hominibus ad huiusmodi res cognoscendas curiosis communicarem. Etenim quae Schneiderus laudanda sunt Langeri humajtas, a quo ultro sibi Agesilaum editio oblatum eum codicem agnosceret: cadem mihi virtus praedicanda est in Frid. Guil. Schneideri, Quæstionum Lyricarum scriptore doctissimo, qui quoniam abhinc tribus annis alium in usum parat a me. Commentariorum editionem compararet, ultro mihi quisit enotata a se diversitatem scripturæ, quas reperitur in codice Augustano 56, 22, octavae formæ, membranico, seculo XV. scripto, primum librum Commentariorum contineat; atque eam ad editionem Schneideri anni 1816. collatam transscribi hic curavi.

Codex incipit ita:

Ἐπιμορφώντος ἀπολογία περὶ σωκράτους ἐκ τῶν
ἀπομνημονευτικῶν λόγων πρώτων

Cap. I. 1. ποτὲ. τοιάδε τις. 2. πρώτοι ποτέ χρήσαυτος τὸ γάρ.
οὐδὲ οὐδέν καρύβδερον. κάμεικος. δ' αἴστερ. 4. ἔφη σημαῖνει.
τὰ μὲν — τὰ δὲ ab. eadem manu. 5. καὶ οὐ φευδόμενος ἐφαγεκο. 8. τὸ δὲ μέγιστον τῶν ἐν τούτοις οὐτε γάρ τοι τῷ ταῦται. οὐ
εὐφραίκηται. δῆλον — λαβόντι οἱ. 9. ἀθέμιτρι. 10. τοπολὺ.
οὐν
11. οἶδεν. οὐδὲ περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως. δπως δ, καλούμε-
νος. γίγνεται. ἐπεδείχνει. 12. τάνθρωπίνα. ἀνθρώπινα παρέντες.
13. ἑθαύματε δ. εἰ. 14. οὐτ' ἄλλο. τοῖς δ' ἀπειρα. τοῖς δ' οὐδὲν.
οὐτ' ἀπολεῖσθαι. 15. καὶ δοὺς δ' ἐν ἄλλον. 16. ἀνδρεῖα. τοὺς δ'
ἄγροοῦντας. 18. φράσαντον. 19. τὰ δ' οὐκ εἰδόνται. Σωκράτης δὲ
πάντα μὲν ἡγεῖται.

Cap. II. 1. δε καὶ πρὸς τοῖς εἰρημένοις. 3. συνδιεπιβοντας
σὺντρ. 4. τοὺς τὴν ἀμελοῦντας. θσα ηδέως ή ψυχή. 5. τοὺς δὲ αὐτοῦ
ἔξοι
ἐπιθυμοῦντας. 7. ἑθαύματε δ' εἰ τις. χάριν ἔχη. 8. Σωκράτης δ'
ἐπηργεῖται. διαφρόδα δεῖται. 9. καθίστασθαι. κεχρησθαι. 12. Σω-
κράτη καὶ δημιητά. Κριτας καὶ Άλκιβιαδης. πάντων πλεονεκτοτάτος
τε καὶ βισιότατος. Άλκιβιαδης δὲ αὕτων. ἀκροτετατος καὶ θρησκό-
τηνος. μέμον.

τατος. καὶ βιαιότατος οι. 15. ὁμιληστέην. 16. αὐτοῖς. συγγενομένων. 17. δῶν αὐτοὺς. 18. συνήπηρ. 19. οὗτε δὲ ὁ σωφρων. γινόσκει. 20. εἰλογουσιν ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀγράπων διωκε. ἀπ' ἐσθλὰ. διδάξαι. συμμιγῆς. 21. ἔγγιομένην. δὲ ἐπιλαθόμενον. 23. ἐν γὰρ

^{ος} αὐτῷ τῷ σώματι. 24. Σωκράτην συνήστηρ. προμένεις (ος πατ. sec.). ἡμέλησεν ἑντοῦ. 25. δὲ ἐπὶ συνάμει. 26. παρέζητο σώματον. 27. ἵκανον ποιῆσαι, τῶν πρόσδεντες αἰτίαται. παρ' αὐτῷ νοτέρων. αὐτοῖς συνόντες. 28. εἰ δὲ αὐτὸς. 29. αἰσθόμενος. τὰ ἄφρο-

οῦτε

δίσια. 30. διτὶς ὑπέκυροι δοκοίη. προσχνᾶσθαι. 31. ἔγωγε αὐτὸς τοῦτο πάπογε. 32. θαυμαστὸν σοι δοκεῖ εἶναι. 33. τῷ δὲ φάσην. 34. νομίζοντες σύν τοῖς μὴ δρθῶς. 36. διόδου πολεῖ. ἐκτὸς ίδω. 37. ἐπεμένων τοῖς τοῦ τε δικαίου. τῶν δὲ λλων τῶν δικαίων; 38. δργήσοντο Σωκράτει. 39. συνήργει. 40. εἴκουσι ἐπών. δοτὶ αὐτοῦ. 41. οὐς ἔγω δικούσων. 42. διτὶς δὴ ποιεῖν. πότερον τάχαδα δὲ ἔνομεσσαν τὰ τακτά

ει

δὲ οὐ. 43. διτὶς δὲ καὶ. 44. μὴ ποιήσας (π. sec.). αὐτοῦ θεατῆς ἀνεγκάσσει. γάρ τοι δοι. 45. ποιεῖν τινά. τῶν χρημάτων. 46. Σωκράτης-χράτης. καὶ Βούρκράτης οι. καλοὶ καγαθοὶ. οὐτε αἰτιαί. 47. τοὺς συνόντες. σωφρέρον ποιεῖν. 50. καὶ ἀντοῖς καὶ τοῖς φίλοις. 51. Σωκράτης. ἥψῃ δὲ κατήγορος. συνοῦσι. 52. τοῖς αὐτῷ συνόντες. πόδες αὐτῶν. 53. Εγὼ δὲ αὐτὸν. πατέρων ταῦτα. δὲ ἔλεγε δὲ δι.

αι

ἀφερει (π. sec.). αὐτοὶ τέ γε αὐτῶν. 55. ταῦτ' οὖν ἔλεγεν. Εστιν παρεκάλει. ὑπὸ ἄλλου τινὸς. ἀν διδύλοισι. 56. τοὺς συνόντας. Κρητῶν οὐδὲν δεργίη. κελεύει. 57. ἐπειδὴ ὁμολογήσασι. ἐργάζεσθαι ἔρη. ἄλλο τι. ἔργον οὐδὲν ὄγειδος. δεργίη δὲ τὸ Ὀνείδος. 58. διτίκη δὲ αὐτὸν τὸ ἄρθρο — βοῶντα. 59. μητὶς ἔργων. καὶ οι. μητὶς αὐτῷ τῷ δήμῳ. ἄλλως τε ἄν. 60. ἄλλα Σωκράτης τε τάχαγια. τὸν αὐτοῦ. 61. γυμνοπαιεῖσαι. συγγενομένους. 63. πολέμου τε τακτῶς. οὐτὲ ἄλλου. 64. οἰκους.

Cap. III. 1. (In codice nulla incisio.) ὁπόσαν ἄγ. 2. εὑχέτο δὲ (καὶ οι). τοὺς δὲ εὐχομένους. 3. ἀν οι. καδδύναμιν. καδδ. δὲ ἔρδειν. 4. παρὰ τὰ τῶν θεῶν σημανούμενα. 5. Σαρθαλέων καὶ δισφαλέως. οὐκ ἀν ἀποστερήσει. τὰ σωκρατεῖα ἀρχοῦσται. ἐπὶ τοῦτο. παρεστενασμένος εἶη. ἦν μὴ διηγῆ. 6. ἐργάζεται. τὰ πειθόστα. λημανούμενα. 7. ἐπισκώπτων τὴν Κλεον. τὸ ὑπὲρ τὸν καιρὸν. οὐδὲ γενέσθαι ἔν. 8. τὸν τοιούτων ἀπτόμενον. 9. θερμουργότετον εἶναι. 10. ποιῶντα τοιαῦτα. διφοκιλόνυμον. 11. τι ἂρις οἰτε. μέν ἄντες ἔλευθεροι εἶναι. ἐπιμεληθῆναι δὲ ἀνεγκασθῆναι. 13. ἐάν τις αὐτῷ θεᾶται. ἐγίησι τε καὶ. πάντα πόδεσθεν. καὶ πόδεσθεν. σὺ δὲ ἡ Κρι-

σι

τόβουλε. 14. ἀφροδιάζειν.

Cap. IV. 1. (In codice continuatur sermo) δὲ ἐπ' αὐτὴν. εἰς αὐτὸν ταῖς οἰκίαις οι. 2. θένοντα τοῖς θεοῖς μηχανώμενον, οὕτε μετιτῆται. 4. ἀλλ' ὑπὸ ταῖς γένηται. γιγνόμενα. 3. ὁ αὐτεῖς ἐξ ἀρχῆς οι. προετέθησαν. καὶ πάντων διὰ στόματος. 6. ἔργον ἐστεκέναι. θηραύσαι. ἡδύμον. καὶ στόμα μὲν. ποφδωταῖς. 7. οὐ μάλιστης ἔρη. 8. ἔχειν; ἔρωτα γοῦν καὶ ἀποκρινούματι. ἄλλοδι δὲ οὐδαμοῦ οὐδὲν οἰτε φρόνημος εἶναι. καὶ ταῦτα εἰδῶς. ἔχεις οὐσης. μόνον ἄρα. πῶς δογεῖς. καὶ ταῦτα ὑπερμεγέθη (cum lacuna). τινας ἀς οἰτε. 9. γιγομένον. οὐδὲ γνώμη. 10. οὐτις ἔγω ἔρη. ἡ οι. καὶ αὐτεὶς τιμητεον οι. 12. καὶ μήν γλωττάν γε. 13. ἡ ἀνθρωποι. προσφυλάττεσθαι. 14. ἄν-

ον

φρωτοι (οι. οι.). ἐδύνεται ἄγ. ἀφροδια δὲ ἐστι. ἀμφοτέρων. 15. ὅταν

πο

πέμπωσιν. ὥσπερ σὺ φής. καὶ σὺ δοκεῖς. 16. καὶ ἀνθρώπους. 17. ἐκ πατέρων. 18. γυνώσκῃς. ἐπιμελεῖσθαι αὐτούς.

Cap. V. 1. (*In codice non interrupitur oratio*) ἔχρατει. ἀντίσθανόμενα. η πόνων. τοῦτον αἰρομένα. 2. εἰς ταῦθ̄ ἡγγούμενα τὸν ἀκρατῆ. ἐπιστασιν. 4. τῷ τοιούτῳ δυνέδει. η τῷ ὅψει. 5. τῇ ἀγαθῶν. εὐκτίου εἶναι. τοιούτου δούλου. 6. τὸν παρ' αὐτοῦ τυχόντος.

Cap. VI. 1. (*Codex non dirimit a praegressis*) δ' αὐτοῦ. 2. γένεσθαι γάρ οι. 3. κτίσμενος εὑφραστεῖ. 4. δοκεῖς μοι (ἔφη οι.). Ισθι οὖν (sed σ erasmus est). ταῦμοι. 5. δὲ ἀν μὴ βούλωμαι παρασκευάζη. ἐκοιλ λέγω. οὐκ. 6. διὰ ψυχούς. 8. μηδὲ ὑπνῷ καὶ λατρεῖα. οἱ δ' ἡγούμενοι. 9. ποτέρω η πλειστην σχολῇ. διτ τῶν χαλεπωτάτων δεόμενος μᾶλλον η τοῖς δαστοις διατῶς ἐντυγχάνειν. 10. δεῖσθαι. τὸ σ ὡς ἐλαυνόσταν. τὸ δ' ἔγγυτατο. 11. σὲ μὲν δεκατον νομίζω. γινώσκειν. 12. οὐκ ἐλάττω. 13. παρ' ὑμῖν. 14. ἀλλήλοις φίλοις γινώμενοι. 15. μὲν ἡγεῖται πράττει. ἐπιστασι. η ἐπιμελέμην.

Cap. VII. 1. (*Continuatur in codice series disputationis*) ἐπ' εὐδοξίᾳ ἀγαθός τε γένοιτο καὶ δοκεῖν βούλοιτο. 2. Ἐνθυμώμενα γάρ ἀν ἔφη. τὰ δέξια τῆς τέχνης. μηδὲν ἀφελούμενος. 3. κυβερνᾶν τε κατασταθεῖς. αἰσχρῶς τε καὶ κακῶς. 6. ἔκαλει τὸν οὐ μικρὸν μέν οὖθ̄ εἴ τις.

Addit haec vir ille doctus: *Codex elegantissime et emendatissime scriptus olim fuit Guarini Veronensis, cuius nomen in fronte ascriptum est. Continet praeter primum librum Ἀπομνημονευμάτων etiam Agesilaum, quem Schneiderus non satis accurate contulit. Folio constat 65: Memorabilia compleat 33 et unaquaque pagina versus habet 22. Membrana tenuis et levis. Videlut scriba fuisse homo Italus.*

Habet vero is codex pauca, quae ipsius ac solius propria iudicari debeant: et bona quidem 1, 1, 8 οὐτε γάρ τοι τῷ καλῷ ἀγόρῳ φιτευσαμένῳ δῆλον, quibus lectio Bornemannī egregie comprobatur. 5, 1 η πόνων. δ, 5 οὐκ ἀνάγκη διαλέγεσθαι ο ἀν μὴ βούλωμαι, quod non multum absit quin recipere. Vitia 6, 3 κτίσμενος. 8. μηδὲ ὑπνῷ καὶ λατρεῖα. 13. παρ' ὑμῖν, alia. Accedit lacuna 1, 8, qua verba δῆλον — λαβόντι desunt. Digna vero praeterea quae commemoarentur 1, 10 οὐδὲ περὶ τῆς τῶν πάντων φύσεως omisso γάρ. 2, 1 δές καὶ πρὸς τοῖς εἰρημένοις. Nequaquam vero is codex speraendus est; nam consentire eum plurimis locis cum optimis libris diversitatem scripturarē componenti facile apparet, atque ad complures locos recte constituendos satis multum affert momenti. Pauca ad eam rem demonstrandam propono. 1, 12 bis habet ἀνθρώπινα, quo lectio mea comprobatur. 14 in abiicienda ante vocalem vocali cum optimis libris conspirat. 15 καὶ διον δ ἀν ἀλλοι δέωνται τῶν τοιούτων. v. annot. 18 Θράσιλον. 19 Σωκράτης δὲ πάντα μὲν ἡγεῖτο θεοὺς εἰδέναι. Denique cum Parisinis maxime conspirat, plerumque cum codicibus A et H. Cum codice F non plus habet similitudinis quam reliqui, ut bellissimus ille codex omni ex parte singularem suam præstantiam integrum conservet.

22

